
43
2
D
5

DILUCIDATIO PRIVILEGIORUM
ORDINUM REGULARIUM PRÆSERTIM MENDICANTIUM,

UBI

Privilegia in communi, & alia complura in particulari clarè recensentur; sed præcipuè facultates Superiorum Generalium, Provincialium, Localium, Concionatorum, Confessariorum Regularium, & Sæcularium, etiam Monialium,

Tam quoad absolvendum eosdem Regulares, & Sæculares à Censuris, & Peccatis, quam quoad dispensandum cum utrisque respectivè super Votis, Irregularitatibus, & pœnis Canonicis, juxta Sacros Canones, Summ. Pontificum, ac SS. Congregationum Decreta faciliori Methodo enucleantur.

COLLECTA, ET CONCINNATA

PER

P. FR. DIDACUM AB ARAGONIA

Ordinis Minorum Strictioris Observantiæ, Almæ Provinciæ Romanæ olim Ministrum Provincialem.

OPUS

Regularibus perutile, ac necessarium.

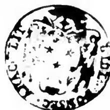
Eminentissimo, ac Rm̃o Principi D. D.

CARDINALI PORTOCARRERO

DICATUM.

ROMÆ M.DCC.L.

In Typographia S. Michaelis, Sumptibus Octavii Puccinelli.

SUPERIORUM FACULTATE.

Emo, ac Rmo Principi

D. D. JOACHIMO PORTOCARRERO

S. R. E. Cardinali amplissimo

Ordinis Militaris S. Joannis Jerosolymitani Magna Cruce insignito,

Hispaniarum Protectori Viglantissimo, nec non apud S. Sedem Apostolicam pro Catholico Rege Ministro Plenipotentiario.

FR. DIDACUS AB ARAGONIA
Æternam felicitatem.

Bi primum, Eminentissime Princeps, hanc privilegiorum dilucidationem ex Superiorum meorum obedientia confeci, quis ejusdem futurus esset Patronus, diu mihi non fuit inquirendum, Tu confestim occurristi dignissimus, à quo tanta semper benignitate

ſum amplexus, ut Te mihi Patronum eſse in omnibus Summum honorem exiſtimem. Parva profectò res eſt, quam Tibi offero, veruntamen præ innata Tua benignitate, & clementia parva non deſpicis, parva ſuſcipis, & parva reſpicere non dedignaris, cum magnus ſis Genere, Purpuraque clariſſimus, qui tantæ Dignitatis faſtigium peculiari ſuſtines Vigilantia, ac labore, non ſolùm pro Eccleſia univerſali, verum etiam pro Noſtro Potentiſſimo, & Catholico Hiſpaniarum, Indiarumque Monarcha, per quem providentiæ Tuæ apud S. Sedem Apoſtolicam eſt negotiorum pondus, munerumque attributum, quo integerrimè omnium plauſu, prudentia ſingulari, ac dexteritate fungeris; quemadmodum olim in regendis utriuſque Siciliæ populis Proregis munus omnibus numeris expleviſti.

Perperam igitur me laboraſſe exiſtimarem, ſi huic meo Libello alium quam Te

ado-

adoptassem Patronum, cujus inclytæ Familiæ antiquitatem, illustrium Heroum numerum fermè innumerum, Atavorum seriem celeberrimam Orbis totus agnoscit, itaut si præclara vellem Stemmata recensere Tuorum, magna mihi essent texenda Volumina. Paucis agam: ex progenie nobilissima Portocarrero Regiarum Familiarum affinitatibus conjuncta, Excellentissimorum Palmæ Comitum, Almenaræ aliarumque plurium ditionum Marchionum Hispaniæ Magnatum primæ Classis Stirps Tua limpidissimo est fonte traducta, quæ genuit, deditque Ecclesiæ, atque Militiæ Heroes præclarissimos. Sileo, Eme Princeps, cæteras plures animi dotes, virtutesque eximias, quibus singulari Dei providentia ad Ecclesiæ Universalis, multorumque utilitatem præditus es, ne tuam incomparabilem modestiam offendere videar. Accipe ergo, & fove, Eme Domine, hoc qualecunque est bonæ voluntatis

tis

tis officium, exiguum quidem, ex magno tamen tibi obsequendi desiderio profectum; Quamobrem, Princeps Eme, monimenta hæc meæ in Te observantiæ, & venerationis ergo Tibi dicata, pro Tua singulari benignitate humaniter tueri, ac patrocinio Tuo munire non dedigneris. Vale, Eme Princeps, Tibique Deus Optimus *augmentum gratiæ suæ concedere dignetur, æternamque Felicitatem largiatur.*

Romæ apud S. Franciscum Transtyberim die 22. Augusti 1749.

Eminentiæ Vestræ

Humill. & Addictissimus Servus
Fr. Didacus ab Aragonia.

LE-

LECTORI BENEVOLO.

Um de privilegiis, & facultatibus Superiorum, Concionatorum, & Confessariorum Regularium, præsertim Mendicantium, atque de aliis plurimis Religiosorum in hac dilucidatione tractandum sit; opræpretium duxi, privilegiorum in communi communes regulas à probatis D.D. traditas, breviter prius explanare; & licet hujusmodi Dilucidatio Privilegiorum ob eorum vastitatem, revocationes, novasque concessiones diversis Institutis à Summis Pontificibus factas, opus reverà his temporibus perdifficile sit; nihilominus tamen utilitas non modica, quam afferre poterit, ab opere, & labore desistere non sinit, idcircò ad eorum commune commodum inter densas tenebras omni possibili claritate, ea, quæ in suo robore, vel revocata sunt, videlicet certa ab incertis segregantur. Unusquisque verò inquirat, & consulat suæ Religionis privilegia peculiaria, cum in hoc opusculo Privilegia omnia referre impossibile sit. Quod si quid in eo improbandum Lectori occurrat, oro, ut benignè corrigat, si verò utile, aut commodum reperiat, illud D.O.M. adscribat; Omnia autem S.R.E. Censuræ libens subiicio.

APPROBATIONES ORDINIS.

LIbrum quemdam unico volumine contentum mihi examinandum jussu Reverendissimi P. totius Ordinis Seraphici Ministri Generalis traditum, attente lustravi, cui titulus: *Dilucidatio privilegiorum Ordinum Regularium, præsertim Mendicantium*, collecta, & concinnata ab Adm. R. P. Didaco ab Aragonia Provinciæ Reformatæ Romanæ Lectore Theologo, ex Ministro Provinciali, & in Sacrosancta Lateranensi Basilica olim Pœnitentiario Apostolico. Cum igitur volumen hujusmodi exacte perpenderim, nihil penitus in eo inveni censura dignum, cum omnia eruditus author ad normam Ecclesiasticæ, fundatæque doctrinæ, Sacrorum Canonum hærens decretis docuerit; quorum haud modicam prodit notitiam, nihil fidei dogmatibus, aut morali disciplinæ, præbet dissonum. Utilissimam vero exhibet privilegiorum, quæ Regularibus à Sede Apostolica, sunt concessa, cognitionem, eorumdemque explicationem, ea quæ adhuc vim, usumque retinent ab aliis, quæ revocata jam sunt, acute, docteque secernentem. Quapropter opus hoc luce publica dignum censeo, utpote Regularibus familiis oportunum, & commodum valde, ut in anfractibus quotidie contingentibus; quid revera possint, aut non possint Religiosi cœtus, optime noverint, ne ita facile, frequenterque controversiis importune suscitatis, exinde Sacra Tribunalia in posterum torqueant. Ita sentiebam, Romæ in Conventu S. P. N. Francisci ad Ripas Tyberis die 5. Maij 1742.

Ego Fr. Carolus Franciscus à Breno S. Theologiæ, & Controversiarum Lector Emeritus & Scriptor Ordinis.

JUbente Reverendissimo P. totius Ordinis Seraphici Ministro Generali, attente opus perlustravi, cujus titulus est: *Dilucidatio privilegiorum Ordinum Regularium, præsertim Mendicantium*. Authore R. A. Patre Didaco ab Aragonia Lectore Theologo, olim in Sacrosancta Lateranensi Basilica Pœnitentiario Apostolico ac nostræ Almæ Reformatæ Provinciæ Romanæ ex Ministro Provinciali; in ejusque operis lectione, non tam Authoris in Sacrorum Canonum, moralisque Theologiæ materia eruditionem, alias mihi notam, quam ejusdem operis completam perfectionem sum admiratus; eo namque præ manibus, tam à Regularium Superioribus, quam Confessariis habito, ignorantiæ tenebras in materia tam necessaria jurisdictionis, ac potestatis profligari penitus necesse est; siquidem vera ita solide à falsis in eo secernuntur, ab invalidis valida, ut quod ante magnis in voluminibus quæritari, non sine sudoris effusione, & cum erroris periculo, durum nimis videbatur, paucis nunc in paginis (fas sit ita loqui) brevi, claraque methodo exaratum, ita facile inveniri licet, ut nihil in hujusce materia desideratu relinquat. Dum autem omnibus sua doctrina proficere potest, nulli præjudicium affert, cum nihil Fidei Catholicæ, aut bonis moribus adversum contineat; eapropter, ut ad publicam utilitatem Typis detur, dignissimum, ni dicam necessarium, censeo.

Ex Conventu S. P. N. Francisci Transtyberim hac die 6. Maij 1742.

Fr. Joannes Petrus à Roma S. Theologiæ Lector.

FR.

FR. RAPHAEL A' LUGAGNANO

Lector Emeritus, Catholicæ Majestatis in Regali Congressu Matritensi, pro Immaculata Conceptione Theologus, ac totius Ordinis Fratrum Minorum S. P. N. Francisci Minister Generalis, Commissarius, Visitator Apostolicus, & in Domino Servus.

Dilecto Nobis in Christo R. P. Fratri Didaco ab Aragonia nostræ Reformatæ Provinciæ Romanæ Lectori Theologo, ac olim Ministro Provinciali, necnon Pœnitentiario Apostolico Lateranensi, Salutem, & Seraphicam Benedictionem.

CUm juxta Apostolicas, nostrique Ordinis Constitutiones, per idoneos Censores revisum, & approbatum fuerit Opus quoddam à Te compositum, cui Titulus - *Dilucidatio Privilegiorum Regularium, præsertim Mendicantium &c.* Tenore præsentium, ad salutaris Obedientiæ meritum, facultatem Tibi impertimur, quatenus, servatis servandis, illud Typis mandare possis, & valeas.

Dat. Romæ ex nostro Ara-Cœlitano Conventu die 8. Septembris 1749.

Fr. Raphael à Lugagnano
Minister Generalis.

Reg.

De mandato Rmi in Christo Patris
Fr. Cæsarius à Bononia Sec. Gen. Ordinis.

APPROBATIONES.

OPUS, cui Titulus est, *Dilucidatio Privilegiorum Ordinum Regularium, præsertim Mendicantium* ab admodum Reverendo Patre Didaco de Aragonia Ordinis Minorum strictioris Observantiæ Religioso studiose, utiliterque elaboratum, mandante Reverendissimo Patre Josepho Augustino Orsi Sacri Palatii Apostolici Magistro accurate perpendi; Cumque in eo nihil prorsus invenerim, quod fidei dogmatibus, ac morali disciplinæ adversetur, quinimo egregios Auctoris conatus in secernendis dubiis à certis, veris à falsis, sim vehementer admiratus, illud propterea dignum judico, quod in publicam lucem prodire possit. Ex Monasterio S. Stephani supra Caccum die trigesima Maij 1749.

D. Romanus Justiniani Abbas Monachorum Silvestrinorum, ac Sacræ Congregationis Indulgentiarum, ac SS. Reliquiarum Consultor.

DE mandato Reverendissimi Patris Josephi Augustini Orsi Sacri Palatii Apostolici Magistri, attente legi opus inscriptum *Dilucidatio Privilegiorum Ordinum Regularium, præsertim Mendicantium*, Authore A. R. P. Didaco ab Aragonia Ordinis Minorum strictioris Observantiæ, olim Ministro Provinciali; nihil fidei Catholicæ, bonisque moribus dissonum in eo deprehendi; omnia vero Sacris Canonibus, Summorum Pontificum Bullis, quæ vigent, Sacrarum Congregationum Decretis, graviumque Doctorum resolutionibus mirifice consona. Unde Typis mandari posse judico. Ex Collegio S. Francisci de Paula ad Montes die 5. Julii 1749.

Fr. Isidorus Mancini Ordinis Minimorum ex Provincialis, in eodem Collegio Studiorum Regens, Sac. Congreg. Indul. Consultor, ac S. Rom. & Univ. Inquisitionis Qualificator.

ELEN-

ELENCHUS

Tractatuum, & Capitum, quæ in hac Privilegiorum Dilucidatione continentur.

TRACTATUS PRIMUS

De privilegiis in communi.

TRACTATUS II.

De privilegiis in particulari Superiorum General.

TRACTATUS III.

De Privilegiis in particulari Superiorum Provincialium.

TRA-

TRACTATUS IV.

De Privilegiis Superiorum Localium.

TRACTATUS V.

De aliis Privilegiis Prælatorum Regularium.

TRA-

TRACTATUS VI.

De Confessariis Regularibus erga Regulares.

TRACTATUS VII.

De Privilegiis in particulari.

CAP.

IM.

IMPRIMATUR.

Si videbitur Reverendissimo Patri Magistro Sacr. Palat. Apost.

F. M. Archiepisc. Tarsi Vicesg.

IMPRIMATUR.

Fr. Joseph Augustinus Orsi Mag. Sac. Pal. Apost. Ord. Præd.

TRACTATUS PRIMUS.

De privilegiis in communi.

C A P. I.

De privilegii nomine, & divisione.

1. PRIVILEGIUM est privatum, seu singulare jus contra indultum commune, & dicitur lex privata, eo quod privatam legem singulis generet, illos scilicet eximendo à jure communi; Nomine autem privilegii largè sumpti sæpissimè veniunt indultum, gratia, favor, Bulla, rescriptum, beneficium, & similia: ut constat ex Decret. *dist.* 3. *cap.* 3. & docent *Commun. D. D.*

2. Privilegium aliud est reale, aliud personale; reale est illud, quod conceditur immediatè alicui loco, dignitati, officio, Ecclesiæ, Religioni, Monasterio, aut respectu eorum, & hoc est perpetuum, quia res, locus, & officia, quibus conceditur, semper durant; personale est, quod proximè, & directè personæ, vel intuitu personæ conceditur, & hoc personam sequitur, & cum eadem extinguitur, interdum etiam familia, seu domestici personæ privilegiatæ participant, ut si tempore interdicti generalis alicui concessum sit privilegium celebrandi, vel audiendi Missam, domestici quoquè interesse poterunt: prout habetur in cap. *Licet*: *de privilegiis in* 6.

3. Privilegium reale dividitur in generale, & speciale; generale dicitur, quod pluribus, vel omnibus conceditur; speciale est, quod uni tantum loco, vel Monasterio conceditur, nec alteri juxta jus commune communicatur: ita *Comm. D. D.*

4. Privilegium aliud est gratiosum, aliud verò remuneratorium; gratiosum est, quod gratis conceditur, non habita meritorum ratione; remuneratorium autem, quod ratione meritorum conceditur: idcircò Regularium privilegia remuneratoria nuncupantur, siquidem suorum meritorum intuitu fuerunt concessa: ita Peyrinus de privilegiis *tom. 3. cap. 4. num. 24.*

5. Tandem privilegium aliud est favorabile, aliud odiosum, aliud pro foro interno, & aliud pro externo; favorabile est illud, quod ita confert favorem privilegiato, ut nulli alteri conferat præjudicium, ut est privilegium audiendi Missam tempore interdicti; odiosum verò est illud, quod uni favorem confert, alteri præjudicium; privilegium pro foro interno, nihil operatur pro foro externo, concessum autem pro foro externo suffragatur pro utroque foro, ut sunt Regularium privilegia, quæ pro utroque foro conceduntur; ut patet ex Constitutionibus Apostolicis relatis à Bordono *tom. 2. resol. 52. n. 144.* & hæc quoad privilegii nomen, ac divisionem brevitatis gratia sufficiant.

6. Non est de substantia privilegii scriptura quoad forum animæ, neque requiritur partis instantia quoad ipsius valorem, quia tam privilegium, quam dispositio pendent ex sola Principis voluntate; requiritur tamen data diei, mensis, anni, loci, & temporis, quando privilegia de novo emanant, ita habetur *in l. si qua, cod. de divers. rescrip.* ubi dicitur: *privilegia, quæ in corpore juris non continentur, invalida esse sine data*; hæc tamen in privilegiis papalibus locum non habent, si Summus Pontifex, qui est omnium Princeps, expresse præcipiat, datam non esse attendendam, vel omissam nihil officere; ut docet Anton. Fab. *definit. 3. Cod. de precibus, & cap. Cuncta per Mundum*.

7. Promulgatio, & acceptatio sunt de substantia privilegii, quia cum privilegium sit lex, debet necessariò ad modum legis regulari, quæ cum sit regula humanarum operationum debet prorsus promulgari, secus autem non valet; ut docet D. Thomas *p. 2. q. 90. art. 4.* acceptatio pariter omnino necessaria est, ut suum effectum sortiatur, quia si privilegium non acquiritur absenti, multo minus ignoranti: *ex l. qui absenti ff. de acquir. possess.* etenim beneficia invitis non conferuntur: verum hujusmodi acceptatio privilegii, etiam tacitè facta, valida est, scilicet, cum privilegium ipsi privilegiato notificatur, sufficit, quod ipsemet non contradicat, nihilque contra illud opponat, nam in favorabilibus, qui tacet consentire videtur; ut habet *Gloss. in cap. Qui tacet, de regul. jur. in 6.* Sufficit etiam acceptatio facta per nuntium ad id specialiter deputatum: ita Sylvest. *in summ. v. privilegium q. ult.* Roder. *tom. 1. quæst. Regul. q. 7. art. 6. & alii.*

S. Pri-

8. Privilegii appellatione venit etiam consuetudo immemorabilis, & præscripta, nam sicut consuetudine, & præscriptione acquiritur jurisdictio, ita pariter acquiritur privilegium; Verumtamen, ut præfata consuetudo vim legis possit habere, requiritur primò, ut sit rationabilis, & quod tendat ad bonum finem, ita ut non sit contra lumen naturæ, nec contra legem divinam, alias esset injusta, & vitiosa corruptela: secundò, ut sit legitimè præscripta, idest practicata per cursum temporis à lege definitum; ut habetur *in cap. Cum quanto de consuetud. & in cap. ult. de Const. in 6.* ad præscribendum igitur contra, vel præter jus civile sufficit consuetudo per decem annos continuata: contra Jus Canonicum, requiritur tempus quadraginta annorum: contra Regulares, requiritur juxta eorum privilegia spatium annorum sexaginta: contra Summ.Pontificem, & Ecclesiam, requiritur consuetudo plusquam centenaria: ut habetur *in auth. quas actiones, cod de Sacros. Eccles. in cap Super quibusd. §. præterea de verb. signif.* & docent omnes Canonistæ cum Roder. *tom.* 1. *q.* 7. *art.* 3.

9. Pro validitate gratiarum non tenentur Regulares exhibere originalia, sed satis est, si ostendant transumpta, & quia difficile foret originales litteras, & prothocolla ad singula quæque loca deferri, idcircò authoritate Apostolica Regularibus, & in specie nobis Fratribus Minoribus, indultum est, ut transumptis quarumcumque litterarum Apostolicarum manuNotarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ ipsis litteris originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ; & ita habetur *in nostro comp.privil. V. Privilegium n.* 31. *& in Const.* 18. *Urbani* VIII. *apud Cherub. tom.* 4. *& notavit Roder. tom.* 1. *q.*3. *art.* 16. neque ad transumpta facienda tenentur Regulares partem citare, nec procurare ut citationes fiant per edictum, sed sufficit ea ostendere, ut dictum est; immò Regularibus omnibus satis erit in vim probationis suorum privilegiorum, & gratiarum, ostendere libros Ordinum Typis mandatos.

10. Mare magnum est quædam compilatio multorum privilegiorum ibi mixtim, & confusè contentorum, quod pro diversis Religionibus, & temporibus collectum est in unum, per diversos Pontifices, privilegiis suorum prædecessorum addentes sua, ut fecit Sixtus IV. pro Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus in Bulla, quæ incipit: *Regimini Universalis Ecclesiæ*: apud Cherub. *tom.* 1. vide Roder. *tom.* 1. *q.* 7. *art.* 4. Miranda in Manual. *tom.* 2. *q.* 42. *art.* 2. ubi de Bulla aurea in favorem prædictorum Ordinum ab eodem Pontifice concessa.

11. Si scriptura privilegii deperdi contingat, poterit in foro fori per testes probari: omnia enim acta, etiam quæ ad sui valorem scripturam requirunt, si semel scriptura sit facta, licet postea deperdita, possunt quippe probari per testes de ejus tenore, & qualitate deponentes: prout habe-

tur *in Cap. Cum olim de privil.* & docet post multos Cancer *tom. 3. cap. 5.*

12. Similiter, si invitis Superioribus Ecclesia, vel Monasterium, seu Conventus destruatur, prout fieri solet ab hostibus vi armorum, aut terremotu, cum spe tamen futuræ reedificationis, nec jura, nec privilegia deperduntur, sed quoad exercitium, & usum quodammodò suspenduntur, secus autem, si authoritate Superiorum sine spe reedificationis destruantur, quia in tali casu omninò privilegia amittuntur, nam sicut extincta persona amittitur privilegium personale, ita pariter destructo loco amittitur privilegium locale: prout desumitur *ex l. in omnibus causis 68. & l. privilegia 157. & ex regul. 7. jur. in 6.*

C A P. I I.

De extensione, & interpretatione privilegiorum.

1. SI privilegia in corpore juris sunt inserta, de persona in personam extenduntur, nam lex etiam de casu ad casum sub illis verbis non comprehensum ex identitate rationis extenditur, & ampliatur, ut tenent Sylvest. *V. Lex q.* 18. Covarrub. *in Cap. Alma Mater: & alii.* Si vero privilegia sint particularia, seu contra jus commune, non poterunt ob identitatem rationis de persona in personam extendi, quia virtus, & efficacia privilegii non pendet à ratione, sed à voluntate concedentis, & ea, quæ à jure communi exorbitant, non sunt in consequentiam trahenda. Nec refert, quod privilegium concessum alicui ad celebrandum, vel Divinis interessendum tempore interdicti, ad Ministros, & famulos extendatur, quia in tali casu non fit extensio ad personas ob identitatem rationis, sed ob continentiam virtualem, scilicet, ut cum solitis Ministris, vel famulis congruè, & honestè Divinis intersit: limita, nisi isti sint specialiter interdicti: *ex Decret. de privil. cap.* 11. & docent *commun. D D.*

2. In favorabilibus, & absque præjudicio tertii, privilegia concessa Fratribus intelliguntur concessa etiam Monialibus non expressis in privilegiis; secùs autem in odiosis; prout Bonifacius VIII. & Sixtus IV. Sororibus, & Monialibus S. Claræ, quæ sub obedientia Prælatorum Ordinis sunt, concesserunt; ut habetur in supplemento fundam. trium Ordinum *fol. 122. concess. 556.* Roder. *tom. 1. q. 13. art. 22.* Miranda in Manual. *tom. 2. q. 46. art. 2.*

3. Privilegia, & gratiæ nostræ Religionis ad Novitios etiam extenduntur, quia in his, quæ gratiam, & favorem concernunt, ipsi professorum appellatione veniunt; secus autem in pœnalibus, & onerosis; favores enim sunt ampliandi, & odia restringenda, & cum sine controversia privilegio fori, & Canonis gaudeant, ita aliis privilegiis gaudere debent, cum non sit major ratio de uno, quam de

de alio: ut docent *commun. D. D.*

4. Quia appellatione Religiosorum Mendicantium veniunt in favorabilibus etiam Tertiarii, idcircò privilegia professis concessa ad ipsos utique extenduntur, dummodò collegialiter vivant eo modo, quo dicetur infra *Tract. 7. cap. 5.* per totum. Expulsi verò ab Ordinibus nequeunt uti privilegiis suorum Ordinum.

5. Regularis Episcopus factus, licet non desinat esse Regularis quoad Vota essentialia; verumtamen quoad alias observantias Regulares non remanet Religioni obligatus; ut docet D. Thom. 2. 2. *q. 85. art. 3.* idcircò non gaudet omnibus, & singulis privilegiis intuitu Religionis habitis, & concessis, cum Religiosus tandiu Religionis privilegiis fruatur, quandiù illius membrum extiterit, & in ea permanserit, atque adeo non poterit v. g. à casibus Sedi Apostolicæ reservatis virtute privilegiorum absolvere, nec vota commutare &c. bene tamen frui poterit privilegiis illis, quæ ipsius Religiosi assumpti commodum concernunt, absque Religionis gravamine, idque convenit, ut cum ipso permaneant favores, & gratiæ, prout sunt Indulgentiæ, absolutiones passivæ &c.

6. Regularium privilegia sive clara, sive dubia à Prelatis Ecclesiasticis minimè possunt judicialiter interpretari, nam hujusmodi judicialis, seu legalis interpretatio ad Papam dumtaxat spectat: ex declaratione Clementis IV. immò Sixtus IV. illis idipsum prohibuit sub pœna Interdicti ab ingressu Ecclesiæ in sua Bulla, quæ *Marc magnum* appellatur; ut refert Casarrub in comp. privil. *V. privilegium* §. 11. Portell. *eod. verb. n.* 77. Prælati Regulares possunt utique sua privilegia, etiam juridice, & ex æquo, & bene interpretari, non servatis omnibus juris apicibus: ex concessione Leonis X. ut refert Peyrinus *de Privil. ad Const.* 3. Julii II. *num.* 2. Tamburinus *de jure Abbatum tom.* 1. *disp.* 16. *quæst.* 6. *num.* 8. *& alii*

7. Interpretatio privata, & doctrinalis ad Doctores, aliosque Religiosos peritos spectat; hi tamen interpretes privilegia difficiliora intellectu ex ambiguitate verborum, vel ex diversis jurisperitorum interpretationibus semper in favorem Religionis interpretari tenentur: ex concessione Innocentii VIII. quæ habetur in Monum. Ord. *Lib.* 2. *fol.* 76. *concess.* 195. & in supplem. *fol.* 101. *concess.* 394. Unde Religiosi poterunt tuta conscientia uti suis privilegiis, de quibus Doctores altercantur, in partem favorabiliorem conscientiæ, si alias talem partem probabilem prudenter judicaverint, ut cum aliis docet Tambur. *loc. cit. n.* 7.

8 Si privilegia dubia, & obscura sint contra jus commune, vel contra jus tertii, debent strictè interpretari, nam omnis recessus à jure communi est odiosus, & jus proximi in dubio non est lædendum; si autem privilegia sint favorabilia, & non contra jus commune, neque juri tertii præjudicantia, sunt largè interpretanda, quantum rationabiliter judicatum fuerit, servata tamen verborum proprietate, & significatione; privilegium autem favorabile illud censetur, quod principaliter favorem intendit,

licet

licet per accidens in damnum alicujus cedat: Navarr. *lib. 3. cons.* 32. Roder. *tom.* 1. *q.* 11. *art.* 11. Privilegia etiam Regularibus concessa, quamvis sint contra jus commune, latè sunt interpretanda, nam cum sint perpetua, semper debent ad instar juris interpretari, ita ut illis, quam minimum esse potuerit, derogetur: Sanchez *de Matr. lib.* 8. *disp.* 1. *n.* 3. Tambur. *loc. cit. n.* 14. *& alii*.

9. Si motu proprio Principis concessum sit privilegium, quamvis contra jus commune, tunc amplam interpretationem meretur, veluti quod proprium Principis beneficium est, & ex certa scientia datum censetur; aliæ verò gratiæ ultra jus commune à Principe concessæ à fortiori latè interpretari debent, nisi in alterius præjudicium cedant, vel scandali, aut litium occasionem præbeant: ita habetur *in Cap. Quia circa de privil. Cap. Si motu de præb. in 6.*

10. In privilegii interpretatione mens præcipuè atque intentio concedentis inspicienda est, quia ponderatis circumstantiis personæ conferentis, ejusque cui privilegium confertur, nonnumquam extensio fieri potest, ex regul. concesso uno, censetur etiam concessum & aliud, sine quo illud commodè obtineri, vel exerceri non potest: *ex Cap. Præterea, de offic. delegati.*

11. Dubius de voluntate privilegiantis tenetur interpretari privilegium juxta communem, & usitatam verborum significationem, quia privilegia non plus operantur, quam verbis exprimunt, neque unquam privilegium, & si odiosum sit, ultra verborum proprietatem, communemque acceptionem restringere oportet, nisi necessitas cogat, alioquin absurdum aliquod sequeretur: ut docet Suarez *de leg. lib.* 8. *cap.* 28 *n.* 9.

12. Privilegium etiamsi sit favorabile, ultra verborum significationem, & acceptionem tam communem, quam juridicam ad alias personas, vel actus ob solam similitudinis rationem extendi non oportet, etiamsi motu proprio Principis sit concessum, v. g si alicui est concessa facultas dispensandi in gradibus Consanguinitatis, non ideo poterit vi hujusmodi facultatis in gradibus affinitatis dispensare, quia diversa sunt. Quando autem æquiparatio juris talem extensionem exigit, ut facultatem concessam v. g. Episcopis in Tridentino *Sess.* 24 *cap.* 6. *de Reform.* dispensandi super omnibus irregularitatibus ex delicto occulto (excepto homicidio voluntario) provenientibus &c. latè interpretari possumus, ut ea facultas competat etiam Episcopo confirmato, quamvis non consecrato, & Capitulo Sede vacante, quod Episcopo in jurisdictione æquiparatur, necnon Prælatis ab Episcopi jurisdictione exemptis: ut docent Sanchez *de Matrim. lib.* 8. *disp.* 2. *n.* 10. Roder. *tom.* 1. *q.* 6. *art.* 9. Suarez *de Cens. disp.* 41. *sect.* 2. *n.* 13. Panormit. *in Cap. Verum n.* 9. *de foro compet. & alii*.

13. Privilegium denique interpretandum est, ut non sit onerosum privilegiato, ita ut potius illi aliquid tribuat, quam ut auferat: *juxta regul.* 61. *juris in* 6. *quod ob gratiam alicujus conceditur, non est in ejus dispendium retorquendum*: & ita docent

cent Avila *de Censf. cap. 7. disp. 1. dub. 6.* Molina *tract. 3. disp. 61. & alii.*

CAP. III.

De potestate concedentis Privilegia.

1. Quicumque legem condere valet, etiam privilegium conferre potest, cum enim privilegium nihil aliud sit, quam lex privata, clarè sequitur, quod qui potest legem ferre, possit etiam & privilegium indulgere, videlicet privilegiatum à legis obligatione eximere; ut docet S. Anton. *p. 1. cap. 1. tit. 19.* Idcircò colligas primò, quod Summus Pontifex per universum Orbem in spiritualibus, & in terris Ecclesiæ in temporalibus validè possit privilegia concedere, quia ipse ubique gentium in materia spirituali, & in ditionæ Ecclesiæ in spiritualibus, & temporalibus potestatem habet Legislativam; in alienis autem ditionibus indirectè dumtaxat, & per accidens, id est, in his, quæ spiritualibus sunt annexa, prout sunt Indulgentiæ, Decimæ, contractus Matrimonii, dispensationes ad Ordines &c. *ex cap. per venerabilem. S. Anton. loc. cit.*

2. Omnia Romani Pontifices edicta, seu Decreta ab ipso emanata, sive Bullæ, sive Brevia, rescripta, vivæ vocis oracula, signaturæ, & alia hujusmodi quocumque nomine nuncupentur, extra Concilia, & jus commune vagantia eadem vi pollent in foro interno, sicuti Canones, in dictis Conciliis, & jure inserti, & revera, idem sunt, quamvis nomine, solemnitate, & vi in foro externo differant: ita Barbosa *de jure Eccles. univers. lib. 1. cap. 2. per totum.* Valor dictarum Bullarum, Brevium, & litterarum Apostolicarum &c extra Concilia, & jus commune vagantium probatur ex Nicolai Papæ I. generali decisione in Epistola ad Archiep. & Episc. Regni Galliarum directa, *Cap. si Romanorum dist. 19.* ubi sit concludit sequentibus verbis: *His ita favente divina gratia prælibatis, ostendimus, nullam esse differentiam inter illa Decreta &c.* idem tradit Agatho Papa *dist. ead. cap. 2.* dicens: *sic omnes Apostolicæ Sedis Sanctiones accipiendæ sunt, tanquam ipsius D. Petri voce firmatæ sint.*

3. Declarationes S. S. Congregationum E. E. Cardinalium, dummodò sint latæ juxta Decretum Urbani VIII. sub die 11. Augusti 1631. editum, sunt decisivæ, & habent vim legis, dummodo quatuor conditiones copulativè concurrant, ita ut una deficiente in conscientia non obligent: prima, quod declaratio sit certa, & indubitata, ut constet sufficienti authoritate, eam esse S. Cong declarationem sufficienter autem constabit, si in authentica forma, solito sigillo, & subscriptione Emi Cardinalis Præfecti, ac Secretarii ejusdem Congregationis pro tempore existentium munita fuerit: secunda, ut

ut in ipsa declaratione referatur, eam fuisse pronuntiatam consulto Pontifice: tertia, ut Cardinales solum declarent, & interpretentur, non verò dispensent, restringant aliquid, aut amplient ultra vim verborum, & regulas juris, nisi accedat peculiaris commissio, aut voluntas Pontificis: quarta, ut declaratio constet notitia publica, vel per Episcopos, vel per famam certam ex principio authentico derivatam: ita Coriolan. *de casibus reserv. part. 1. sect. 1. art. 21. n. 5. & alii*.

4. Summus Pontifex potest dispensare, seu relaxare suos fideles in sacris Canonibus, idest, in legibus Canonicis, eas immutando ratione loci, temporis, & personarum: ex definitione Gregor. VII. quæ habetur *dist. 23.* hic verbis: *Pro varietate rerum, locorum, & temporum regulæ S.S. Patrum temperantur*; idque constat ex usu illius potestatis, quo notum est, Summos Pontifices Canones temperasse, seu mutasse in Oriente, & in Occidente; ut videre licet de Damaso I. Leone I. Simplicio, Hilario, & aliis, qui juxta diversitatem locorum, temporum, & personarum, leges canonicas temperarunt, seu mutarunt; de quibus legatur Barbosa *de jur. Eccles. univers. lib. 1. cap. 2. n. 128. & seqq.*

5. Habet præterea Romanus Pontifex potestatem condendi novas leges Canonicas, ac Canones multiplicandi, & interpretandi; ut decrevit Urbanus II. *in cap. Sunt quidam*, & Leo IV. *in cap. Ideo permittente causa*: & constat ex usu illius potestatis, alioquin non satis provisum esset Ecclesiæ; cum enim ille sit ipsius caput, illiusque potestas ordinetur primò ad populi christiani correctionem, cum delinquit, & ad gubernationem, cum bene agit, ut docet Hugo Cardin. *lib. II. de Sacr.* ideo ad ea debitè peragenda, facultate dispensandi in sacris Canonibus, eosque interpretandi Pontificem potiri necesse erat: Secundo, cum eadem Papæ potestas ordinetur ad omnium quæstionum, & negotiorum solutionem, & determinationem, necesse pariter erat, ad illarum solutionem, & decisionem aliquando dispensare cum illa regula: *quæ uni tempori expedit ad determinandum aliquid, illo variato, alteri tempori non conveniat*: tertiò, cum potestas Papæ ad fidei, & S. Scripturæ defensionem apertam data sit: *Ego rogavi pro te Petre, Luc. 22.* ideo ut Petri successor illa potestate decorandus erat, ut hæreticorum conatus cito confringeret.

6. Ex decisionibus Gelasii Papæ in epistola ad Episcopos Dardaniæ relata *in cap. 7. Cuncta per Mundum*: & Nicolai I. *in epistola ad Michaelem Imperatorem*; atque ex Decretis apertè constat ad solum Summum Pontificem pertinere de omnibus judicare, nec alicui licere de ipso fermare judicium; si ergo plures Summi Pontifices rationi consentaneum, immò necessarium duxerunt pro bono universali christianæ Reipublicæ Regularibus plura communicare privilegia, non est, cur inferiores judicare velint, quare sic fecerint, quia firmum debet esse, quod ipsa Sedes judicat Apostolica; nec possunt fingere, se habere privilegia judicandi de gratiis, rescriptis, & privilegiis Papæ, & quod

quod secundum illa non sit sine ipsorum approbatione procedendum, nam ille nunquam consuevit privilegiare aliquem contra se; ut constat *ex cap. Cum ex officio, de præscript.*

7. Imperatores, Reges, & cæteri Principes superiorem non agnoscentes, possunt in temporalibus, scilicet in immunitatibus, honoribus, dignitatibus, & consimilibus privilegium concedere; non autem in spiritualibus, quia in istis nequeunt laici se intromittere: *ex cap. Benequidem dist. 96. & ex commun.*

8. Episcopi similiter in suis Diæcesibus, Generales in suis Ordinibus, Provinciales in suis Provinciis, omnesque alii Superiores jurisdictionem, ac potestatem in suos subditos habentes, possunt respectivè, & cum debita proportione privilegia concedere, nam hi omnes possunt leges ferre, ac per consequens privilegia indulgere: ut habetur expressè *in cap. Cum olim de privil.* dixi respectivè, & cum debita proportione, quia sicut Episcopus non est dominus Juris Canonici, & legis Pontificiæ, ita nec ex se potest alicui contra jus commune privilegia concedere, nec a legis observatione illum eximere; quod etiam curit de Generalibus, Provincialibus &c. respectu eorum, quæ sunt Ordinis substantialia; nec refert, quod tam Episcopi, quam Generales, & cæteri præfati possint in votis, nonnullisque aliis impedimentis per leges Pontificias introductas, dispensare, & consequenter contra jus commune aliquid concedere, quia id ex se facere nequeunt, sed quatenus a jure, vel privilegio, aut consuetudine ipsis concessum est; ut docet Sylvest. *V. privilegium quæst. 3.*

9. Denique ad impetrandum a Principe gratiam, vel privilegium, necesse est, ut in supplicatione ea omnia quis exprimat, quæ vitio subreptionis, vel obreptionis careant; scilicet, aut narrando falsum, vel tacendo verum; aliter gratiæ, & privilegia minime juvant: ita Julius Clarus *§. Fin. quæst. 59. Barb. in cap. super his, de rescript. Felin. de com. in cap. ad audientiam n. 22. de rescript. & aliis Commun.*

C A P. I V.

De confirmatione, validitate, & usu Privilegiorum.

1. Plures Summi Pontifices multis ab hinc sæculis varia privilegia Regularibus non solum concesserunt, sed etiam confirmarunt; nec non hucusque concedunt, & confirmant, causis ducti justissimis; quarum prima, est status professionis Regularium indissolubili Deo, & Sanctæ Sedi Apostolicæ vinculo consecratus, illorum virtutes, habilitas, & indefessus labor in peccatoribus, hæreticis, ac infidelibus à faucibus tartari eruendis, & ad Dei misericordiam convertendis: secunda est: prompta voluntas, & obedientia in exequendis ubique terrarum Apostolicis mandatis

tis pro procuranda animarum salute; tertia est, eximia illorum cultura in literis, & virtutibus, quæ tot viros sanctitate, & doctrina illustres Ecclesiæ Dei parturivit, & parturit; ultima est, difficultas maxima, quam in pluribus exercitiis spiritualibus, præcipuè in audiendis sæcularium confessionibus patiuntur, præsertim Mendicantes, qui, ut plurimum, ubi eorum Conventus existunt, nedum in Concionibus, verum etiam in sacramentalibus Confessionibus fideles a peccatis eripiunt, & in bonis operibus confirmant, ita Cand. Brugnol. in man. Cleric.

2. Ob prædicta, aliaque justa motiva, præter alios Summos Pontifices Paulus IV. in sua Const. incip. *Ex Clementi*: Gregorius XIII. in sua Const. *Ex benigna*: Sixtus V. in Const. *Et si Mendicantium*: Clemens VIII. in Const. *Ratio Pastoralis Officii*: apud Cherub. *tom.* 3. confirmarunt, & innovarunt gratias, & privilegia omnia Regularibus concessa.

3. Confirmatio definiri solet, quod sit juris quæsiti corroboratio, nam præsupponit, jus competere, & esse acquisitum; dicitur autem corroboratio, quia privilegiis allas validis, etiamsi sit ex certa scientia non dat novum esse, sed tantum antiquum confirmat; privilegia namque valida, etiamsi non confirmentur, non ideo manent abrogata; confirmantur tamen à Summo Pontefice, ut majus robur, ac firmitatem acquirant: Portell. *V. privilegium n.* 1.

4. Dupliciter potest confirmatio fieri, vel in forma communi, vel ex certa scientia; tunc fit in forma communi, quando Summi Pontifices in confuso, & sine examine privilegia confirmant; tunc vero fit ex certa scientia, quando cum notitia certa operatur, ut quando tenor privilegii in ipsa confirmatione inseritur, vel quando ex plenitudine potestatis confirmatio datur: Tambur. de jur. Abb. *tom.* 1. *disp.* 18. *q.* 1. *n.* 6. *& alii commun.*

5. Est tamen magnum discrimen inter confirmationem in forma communi, & ex certa scientia; illa enim actum invalidum non confirmat, sed validum dumtaxat, unde non est privilegii concessio, sed solum corroboratio, relinquens actum in illo statu, in quo erat; Hæc autem est nova privilegii concessio, quæ privilegium invalidum validum reddit, dummodo clausula irritans ibi non apponatur; si autem privilegium a principio fuit subrreptitium, vel obreptitium, nullatenus per confirmationem ex certa scientia confirmatum remanet: ut docent Tambur. *loc. cit.* Portell. *V. privilegium n.* 28. *& alii*.

6. Regularium privilegia per non usum amitti possunt, sicut de facto amittuntur, si contingat, Regulares infra spatium centum annorum ipsis non uti; possunt etiam deperdi per contrarium usum, quando Regulares, nedum suis non utuntur privilegiis toto illo jam præscripto tempore, verum etiam contra illa operantur; quæ tamen per Summi Pontificis confirmationem ex certa scientia factam revalidantur, nam hujusmodi clausula de sui natura, ut omnes affirmant, habet vim novæ concessionis: prout notat Gloss. in *cap.* *Quia*

Quia diversitatem V. form. comm. de concess. præbendæ Card. Tuschus *V. Confirmatio*. Secus autem si fiat in forma communi, nam hæc non reddit actum validum, sed illum in suo priori statu relinquit: In dubio verò, an confirmatio sit facta in forma communi, vel ex certa scientia, tenendum est, esse factam in forma communi; quia certa scientia, cum sit quid facti, non præsumitur, nisi probetur: ita Garcia *de Benef. part.3. cap.* 2. Roderius *tom.* 1. *q.* 8. *art.* 2. *& alii*.

7. Privilegia tam à jure communi, quam ab homine antea revocata, quoties ex certa scientia, & absque ulla limitatione confirmantur, valida est eorum confirmatio, etiamsi non fiat mentio hujusmodi clausulæ revocatoriæ, nam confirmatio ex certa scientia, ut dictum est, æquivalet novæ concessioni, necnon privilegia per non usum, vel per contrarium usum amissa restituit; quos quidem effectus causat talis confirmatio, quoquomodo implicitè, sive explicitè sit habita, & declarata: *ex cap. per Venerab. de confirm.* & docent Castropalaus *tom.* 1. *tract.* 3. *disp.* 4. Portell. *V. privileg. confirmatio n.*33. Roder. *tom.* 1. *q.* 8. *art.* 3. Suarez *de legibus lib.* 8. *cap.* 18. *n.* 12. *& alii*.

8. Quamvis certum sit, quod Regularium privilegia à multis Summis Pontificibus fuerunt confirmata; verumtamen litteræ confirmatoriæ debent attentè legi, & maturè considerari, quia illi non uno, eodemque modo consueverunt dicta privilegia confirmare, solent namque multa excipere, & sequenti modo limitare: *Dummodo sint in usu, vel sacris Canonibus, & Tridentini Decretis, aut Constitutionibus Apostolicis non adversentur*. Sic privilegia diversorum Ordinum post Clementem VIII. & Paulum V. fuerunt à Sede Apostolica confirmata, nam antea absque præfatis clausulis confirmabantur. Ea verò privilegia, quæ Tridentini Decretis non contradicunt, per idem Concilium confirmantur *Sess.* 25. *cap.* 20. *de reformat.* illa quoque quæ ab eodem Tridentino revocata manent, vel eidem contradicunt, recensentur infra.

9. Confirmatio privilegiorum unius Ordinis facta ex certa scientia extenditur, & redundat ad omnes alios, habentes communicationem in privilegiis concessis, & in futurum concedendis, sicut de facto omnibus Religionibus à Sede Apostolica ita conceditur; prout docet Mandosius *in tract. de privileg. ad instar q.* 7. Roder. *tom.* 1. *q.* 8. *art.* 2. Miranda *tom.* 2. *q.* 42. *art.* 5. Portell. *V. privil. confirmatio n.* 34. Quod procedit etiam de confirmatione in forma communi, dummodo sit facta amplè de concessis, & concedendis, ut tenet Suarez *de leg. lib.* 8. *cap.* 19. *n.* 10. Tambur. *tom.* 1. *de jur. Abb. disp.* 18. *q.* 4.

10. Per confirmationem autem privilegiorum particularium, & individuorum unius Religionis, etiam ex certa scientia factam, nullatenus veniunt, neque intelliguntur confirmata cæterarum Religionum privilegia propria, & particularia, nam privilegiorum confirmatio ad non intenta, neque expressa per concedentem nequaquam se extendit; idcirco quando Summus Pontifex confirmat v. g.

Carmelitarum privilegia, scilicet, quod possint habere possessiones, ac redditus, non censetur particularia Fratrum Minorum de corpore Observantiæ privilegia confirmare; & sic de similibus, ut bene ostendunt præcitati D. D. neque in grave præjudicium tertii hujusmodi confirmatio aliquid operatur, licet in re levi aliter se res habeat.

11. Si Summus Pontifex confirmans privilegium simpliciter dicat: *confirmo privilegium tibi à tali Pontifice concessum*. non valet confirmatio, nisi constet de privilegio, ad quod refertur, quia scriptura referens non probat, nisi relata producantur. Si autem Pontifex confirmando privilegium, in ea confirmatione mentionem faciat in particulari de eo, quod confirmat, referendo se ad aliud privilegium, dicens, v. g. *Sicut*, *vel secundum quod jam tibi per aliud privilegium à tali Pontifice fuit concessum*: sic valet confirmatio facta, quamvis relatum privilegium non appareat, quia illa verba relativa: *Sicut*, *secundum*, *& similia*: non sunt conditionalia, sed demostrativa, ac per consequens, voluntas concedentis confirmationem est absoluta, & dispositiva: prout in propriis terminis decidit S. Rota *part.* 2. *decis.* 36. *n.* 3.

12. Clausula illa in confirmatione privilegiorum apposita: *Dummodò Sacris Canonibus*, *& Decretis Concilii Tridentini non sint contraria*: non excipit, neque à confirmatione excludit privilegia, quæ Decretis totius juris Canonici adversantur, cum clarè pateat, ipsum Tridentinum, sicut & quodcumque aliud Canonibus, & Decretis constare: Canon enim largè sumptus idem est, quod Statutum, vel Regula, idcircò Decreta per Gratianum collecta consueverunt Canones appellari; si igitur illa verba generaliter omnes Sacros Canones indifferenter comprehenderent, nulla quidem, & otiosa esset privilegiorum confirmatio, cum privilegium nihil aliud sit, quam privatum jus, seu indultum à Principe contra jus commune concessum, ideoque præfata clausula adjecta copulativè, non autem divisivè intelligitur ita Tambur. *loc. cit.* Portell. *V. privilegii cessatio n* 65 Roder. *tom.* 1. *q.* 8. *art.* 8 Miranda in Manual. *tom.* 2. *q.* 42. *art.* 3.

13. Præterea clausula illa debet intelligi non solum de privilegiis à Tridentino expresse revocatis, sed etiam de omnibus aliis ipsi Concilio quomodocumque contrariis; & hæc est sententia magis tuta, & usu recepta, quicquid in contrarium nonnulli doceant; nam Pius IV. in Bulla, quæ incipit: *In Principis Apostolorum Sede*: in fine ejusdem Concilii posita, revocat motu proprio, & ex certa scientia, ac de plenitudine potestatis omnia, & singula privilegia, exemptiones, immunitates, facultates, dispensationes, indulta, Confessionalia, Maremagnum, & alias gratias, in his omnibus, & singulis, in quibus illa Statutis, & Decretis ejusdem Concilii contrariantur; quæ quidem verba cum proprietate verborum debent referri, & de facto referuntur: & ad tollendum omne dubium plures Summi Pontifices, præsertim Clemens VIII. Gregorio XIV. & Gre-

Gregor. XV. in confirmatione privilegiorum nonnullarum Religionum, hac clasula usi sunt: *Dummodò sint in usu, & non sint revocata, aut sub aliquibus revocationibus comprehensa, & Sacris Canonibus, aut Decretis S. Concil. Trident. vel Constitutionibus Apostolicis non repugnet*: ita Peyrinus de privil. *tom. 2. in Const. 1. Gregorii XIII. n. 3.* Lezana *tom. 2. summ. cap. 1. n. 58.* Miranda in Manual. *tom. 2 q. 42.*

14. Nec dictis obstat, quod S. Pius V. anno 1567. in sua Const. incip. *Etsi Mendicantium Ordine*: ex certa scientia, & de plenitudine potestatis Mendicantium privilegia confirmaverit, ac firmiter observari præceperit, etiam in multis, quæ sunt contra Tridentini Decreta; nam Gregorius XIII: ejus successor in Bulla, quæ incipit: *In tanta rerum, & negotiorum mole*; dictam Constitutionem revocavit, & ad terminos ejusdem Concilii reduxit: vide Bullar. Rom. Cherub. *tom. 2.*

15. Decreta præfati Concilii Tridentini, per quæ Regularium privilegia tacitè restringuntur, vel expressè revocantur, recensentur infra.

I.

De impressione librorum, sess. 4. in Decret. de usu, & editione sacrorum librorum.

Quod non liceat Regularibus imprimere, seu imprimi facere libros sine approbatione Ordinarii, & licentia suorum Superiorum.

II.

De lectione S. Scripturæ, sess. 5. cap. 1. de Reformat.

Quod in Conventibus, in quibus Studia commodè vigere possunt, S. Scripturæ lectio habeatur, quæ à Capitulis Generalibus, vel Provincialibus dignioribus Lectoribus assignetur.

III.

De Prædicatoribus, sess. 5. cap. 2. de Reformat. & sess. 24. cap. 4.

Quod Prædicatores sine licentia Superiorum Ordinis, & benedictione Ordinarii in Ecclesiis ejusdem Ordinis prædicare non possint; in aliis autem Ecclesiis ultra licentiam suorum Superiorum etiam Episcopi licentiam habere teneantur.

IV.

De Prædicatoribus malè prædicantibus sess. 5. de Reform. cap. 11.

Quod si aliquis Prædicator (*quod absit*) errores, aut scandala disseminaverit in populo, ubicumque prædicaverit, Episcopus ei prædicationem interdicat, & juxta juris dispositionem puniatur, non obstant. privil.

V.

De Regularibus delinquentibus, sess. 6. de Reformat. cap. 3.

Quod Regulares extra Claustra degentes, ab Ordinario loci, si deliquerint, puniri possint.

VI.

De Visitatione Ecclesiarum, sess. 7. de Reformat. cap. 8.

Quod locorum Ordinarii possint visitare Ecclesias Parochiales Regularium, in his tantum, quæ curam animarum concernunt.

VII.

Quod Regulares translati de uno ad alium Ordinem sub sui Superioris obedientia perpetuò maneant *sess. 25. de Reform. cap. 19.*

VIII.

VIII.

De Ordinibus suscipiendis, sess. 14. cap. 2. de reformat.

Quod nullus ordinetur quovis Ordine, etiam minore, absque expresso consensu, & litteris dimissoriis sui Prælati, alias maneat suspensus.

IX.

De vagis, & ignotis Sacerdotibus sess. 23

Quod Episcopi in suis Diœcesibus interdicant, ne cui vago, & ignoto Sacerdoti Missas celebrare liceat.

X.

De loco celebrandi Missas. sess. 22.

Quod Episcopi non permittant, etiam Regulares, dicere Missam ubique, & in Domibus privatis, ac Oratoriis non ordinatis ab Episcopo.

XI.

De Ordinibus ab aliis, quam ab Episcopis non suscipiendis sess. 23. cap. 10. de Reform.

Quod Abbatibus, & aliis quibuscumque, quantumvis exemptis, non liceat, nisi suis subditis tonsuram, aut Minores Ordines conferre.

XII.

De ætate Ordinandorum sess. 23. cap 12.

Concilium assignat ætatem, in qua etiam Regulares, debent suscipere Ordines, & quod debeant ab Ordinario examinari.

XIII.

De promotis per saltum, ead. sess. cap. 14.

Dat facultatem Episcopis, & Prælatis Regularibus dispensandi cum promotis per saltum in casu occulto, & dummodo non ministraverint.

XIV.

De observantia Regulæ, & Communitate sectanda, sess. ultima cap. 1.

Quod omnes Regulares utriusque sexus, ad Regulæ quam professi sunt, præscriptum, vitam instituant, & componant; & quæ ad communem vitam, victum, & vestitum conservanda pertinent, fideliter observent, omnisque cura, ac diligentia à Superioribus adhibeatur.

XV.

De proprietate extirpanda, sess. 25. de Regular. cap. 2.

Quod nemini Regularium utriusque sexus liceat bona mobilia, vel immobilia, cujuscumque qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis acquisita, tanquam propria, aut etiam nomine Conventus possidere, vel tenere, sed statim Superiori tradantur, Conventuique incorporentur.

XVI.

De bonis, quæ potest Superior concedere sess. ultima de Regul. cap. 2.

Quod non liceat Superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere, etiam ad usumfructum, usum, administrationem, vel Commendam, Mobilium vero usum ita permittant; ut eorum suppellex statui paupertatis conveniat, nihilque superflui in ea sit, nihil etiam, quod sit necessarium, eis denegetur.

XVII.

De numero Regularium in Monasterio constituendo ead. sess. cap. 3.

Quod in Monasteriis, & Domibus tam Virorum, quam mulierum, bona immobilia possidentibus, vel non possidentibus, is tantum numerus constituatur, qui ex redditibus propriis

priis Monasterii, vel ex consuetis elemosynis commodè possit sustentari.

XVIII.

De Conventibus novis, quomodò accipiendis ead. sess. de Regul. cap. 3.

Quod nec de cetero similia loca recipiantur, vel erigantur, sine Episcopi, in cujus Diœcesi sunt construenda, licentia prius obtenta.

XIX.

De Fratribus, quod alterius obsequio non se subjiciant ead. sess. cap. 4.

Quod nullus Regularis sine sui Superioris licentia, cujusvis pii operis pretextu, subjiciat se obsequio alicujus Prælati, Principis, vel Communitatis &c.

XX.

De Fratribus sine licentia à Conventibus discendentibus, ead. sess. cap. 4.

Quod non liceat Regularibus à suis Conventibus recedere, etiam prætextu suos Superiores adeundi, nisi ab eisdem missi, aut vocati fuerint.

XXI.

De Fratribus, qui ad Universitate studiorum mittuntur, ead. sess. cap. 4.

Quod illi, qui studiorum causa ad Universitates mittuntur, in Conventibus tantum habitent, alioquin ab Ordinariis contra eos procedatur.

XXII.

Sess. ultima de Regul. cap. 5.

Agitur 1. de Clausura Monialium, 2. de Monialibus e Monasterio non exeundis, 3. de prohibitione ingressus ad earum Monasteria sub Excommunicat. Latæ sententiæ, & 4. de Monasteriis Monialium intra Urbes reducendis.

XXIII.

Sess. ultima de Regul. cap. 6. & 7.

Agitur 1. de modo secreto in electione servando, 2. de vocibus non supplendis ad effectum electionis faciendæ, 3. de ætate eligendæ in Superiorissam Monasterii, & 4. de loco accipiendi vota Monalium tempore electionis

XXIV.

Sess. ult. de Regul. cap. 10.

Agitur de Confessione, & Communione Sanctimonialium, de Confessario extraordinario Monialibus offerendo, & de loco servendæ Eucharistiæ in Monasteriis Monialium.

XXV.

De Interdictis, & Censuris à Regularibus observandis sess. ead. cap. 12.

Quod Censuræ, & interdicta, nedum à S. Sede emanata, sed etiam ab Ordinariis promulgata, mandante Episcopo, à Regularibus in eorum Ecclesiis publicentur, atque serventur.

XXVI.

De Festis à Regularibus servandis ead. sess. & cap.

Quod dies festi, quos in sua Diœcesi servandos Episcopus præceperit, ab exemptis omnibus serventur.

XXVII.

De exitu ad publicas processiones Sess. 25. cap. 13.

Quod omnes exempti, etiam Monachi ad publicas processiones vocati accedere compellantur, iis tantum exceptis, qui in strictiori clausura vivunt.

XXVIII.

XXVIII.

De controversiis in praecedentia sedandis ab Episcopis sess. ult de Regul. cap. 13.

Quod controversias omnes de praecedentia, quae persaepe cum scandalo oriuntur in Ecclesiasticas personas, tam Saeculares, quam Regulares, Episcopus, amota omni appellatione componat.

XXIX.

De tempore professionis, ead. sess. cap. 15.

Quod in quacumque Religione, tam Virorum, quam Mulierum professio non fiat ante decimum sextum annum expletum, nec qui minori tempore, quam per annum post susceptum habitum in probatione steterit, ad professionem admittatur; secùs professio erit nulla.

XXX.

De donationibus faciendis in anno Novitiatus ead. sess. cap. 16.

Quod nulla renunciatio fiat sine licentia Ordinarii intra duos menses proximos ante professionem, & non alias intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione.

XXXI.

De non differendo tempore professionis eod. Decreto, & sess.

Quod finito tempore Novitiatus, Superiores, Novitios, quos habiles invenerint, ad Professionem admittant, aut a Monasterio eos eiiciant, possunt tamen Superiores prolongare ad sex Menses ex concessione S. Pii V. dummodo habeant spem probabilem, quod inhabiles habiles efficiantur.

XXXII.

Dè bonis Novitiorum infra tempus Novitiatus non recipiendis, sess. 25. cap. 16.

Quod ante Professionem nihil recipiatur, excepto victu, & vestitu, ne hac occasione discedere nequeat Novitius, & hoc praecipitur sub poena anathematis dantibus, & recipientibus, & ut abeuntibus Novitiis ante Professionem omnia restituantur, quae sua erant.

XXXIII.

Sess. 25. cap. 17.

Agitur 1. de tempore suscipiendi habitum à puellis Deo dicandis, 2. de puellis examinandis ante Professionem ab Ordinariis locorum, & 3. de Prioressis non denunciantibus tempus professionis Monialium, sub poena suspensionis ab Officio.

XXXIV.

Sess. ult. de Regul. cap. 18.

Sancta Synodus anathemati subiicit eos, qui cogunt Mulieres ad ingrediendum Monasterium ad suscipiendum habitum, & ad emittendam professionem; & qui sanctam Virginum, vel aliarum Mulierum voluntatem, veli accipiendi, vel emittendi professionem sine justa causa impediunt.

XXXV.

De sententia excommunicationis cum summa maturitate ferenda. sess. ult. cap. 3. de reformat.

Quod quamvis excommunicationis gladius sit Ecclesiasticae disciplinae nervus, sobriè tamen, magnaque circumspectione exercendus est, cum experientia doceat, si temerè, aut levibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quam formidari.

XXXVI.

XXXVI.

Seß. ult. de Regul. cap. 12.

Quod si qui Regulares tam viri, quam mulieres sint, qui sub arctiori Regula, vel Statutis vivunt (excepta facultate habendi bona immobilia in communi) eos ab eorum instituto, & observantia Sancta Sinodus amovere non intendit.

XXXVII.

De quarta funeralium, seß. 25. de Reformat. cap. 13.

Quod quibuscumque in locis, jam ante annos quadraginta, quarta, quæ funeralium dicitur, Cathedrali, aut Parochiali Ecclesiæ solita esset persolvi, ac postea fuerit ex quocumque privilegio Monasterii concessa, post hac integro jure, & eadem portione persolvatur. *Vide infra tract. 7. cap. 7. n. 6.*

Hæc sunt præcipua, quæ in Concil. Trident. injunguntur Regularibus, & in quibus eorum privilegia tacitè restringuntur, vel expresse revocantur.

13. Nedùm in foro externo, sed neque in foro Conscientiæ (prout nonnulli perperam docuerunt) possunt Regulares uti privilegiis suis, quæ sunt expresse per Concil. Trident. revocata; quia sententia affirmativa, utpotè à parte rei falsa, ad praxim deduci nullatenus potest, cum ab Alexandro VII. tamquam scandalosa damnata sit pro utroque foro, *propos. 36.*; etiam ubi Concilium non fuerit receptum, censentur præfata privilegia Regularium revocata, nam propositio damnata ubique gentium est scandalosa, ergo nusquam gentium possunt Regulares illam ad praxim deducere, etenim quamvis privilegia non conferantur invitis, ab invitis tamen auferuntur; Idem dicendum est de privilegiis solum implicitè per Tridentinum revocatis, quæ postea etiam expresse revocavit Pius IV. *anno 1665. in Bulla incip In Principis Apostolorum Sede*: quæ habetur in Calce Concilii; ubi revocantur quæcumque privilegia, quæ Tridentini Decretis contradicunt.

14. Possunt tamen Regulares uti suis privilegiis contra omnes alios Papæ inferiores ut docet Roder. *tom. 1. q. 9. art. 8.* immo jussu Rom. Pontificis ex declaratione S. Cong. omnes Prælati Papæ inferiores tenentur Regularium privilegia defendere, & si quid in contrarium egerint, erit irritum, & inane.

15. Prælati Regulares de jure communi non possunt suis subdits limitare, vel auferre usum privilegiorum; ex indulto tamen speciali Gregorii XIII. præcipue Generales, & Provinciales possunt id facere; & hæc doctrina procedit etiam in Religionibus, quæ non habent specialem facultatem, nam illa regula; *inferior non potest abrogare*: habet locum dumtaxat, ubi inferior restringit, vel aufert privilegium contra voluntatem ejus, cui concessum est, quod non accidit in præsenti, cum in Capitulis generalibus, in quibus, ut suppono, hujusmodi abrogatio fit, adsit interpretativa voluntas totius Religionis, cui talia privilegia concessa sunt; hinc sequitur, etiam respectu ipsius Generalis, posse Capitulum Generale usum privilegiorum restringere, vel auferre; ita Tambur. *tom. 1. disp.*

C

1. *disp.* 16. *quæst.* 9 *n.* 2. Miranda *tom.* 2. *q.* 4 Diana *part.* 2. *resol.* 87. *tr.* 2. Roder. Suarez & alii.

16. Quando privilegium est concessum alicui Religioso in particulari, non tenetur uti tali privilegio; tenebitur tamen in tribus casibus illo uti, primò, quandò inchoatum est jam negotium, sed non absolutum; secundò, quandò ex non usu præjudicatur alteri, ut si Clericus permitteret se judicari à Judice sæculari; & tertiò, quando quis habet debitum aliquid agendi, sed impeditur, sublato autem impedimento per privilegium, tunc tenetur privilegio uti, sic tempore interdicti habens privilegium, tenetur eo uti; Missam diebus festis audiendo, ita Sanch. Suarez, *quos refert*, *& sequitur* Bordon. *tom.* 2. *resol.* 52. *n.* 104.

17. Denique privilegium suos sortitur effectus, licet ignoret illud is, contra quem privilegium obtinetur, nàm privilegium est gratia Principis, in dependens à subditis, quibus scientibus, & contradicentibus potest illam concedere, cui voluerit, idcircò non potest obesse hujusmodi gratiæ ignorantia illius, contra quem obtinetur; ac propterea, ut Bullæ privilegiorum valeant, non requiritur, quod intimari debeant: ita Bartol. *in l. omnes populi, quæst.* 105. *part. princ. n.* 37. *ff. & just. & jure* la Cruz *de Stat. Relig. lib.* 2. *cap.* 1. *dub.* 3. *conclus.* 3.

18. Sequuntur, & explicantur Clausulæ, quæ solent apponi in privilegiorum confirmationibus.

Clausula prima: In forma communi.

Hæc clausula demonstrat, Principem concedere, seu confirmare ad partis instantiam, & consequenter ignorare ea, quæ concedit, seu confirmat, sicut alia omnia, quæ in facto consistunt, atque adeò tam impetrata, quam concessa, vel confirmata, in dicta forma communi nullum jus alicui de novo attribuunt, ac propterea hujusmodi confirmationes parum, aut nihil juvant. *ex Cap. Venerab. de confirm. util. vel inutil.*

2. Motu proprio.

Illud dicitur, motu Principis fieri, quod liberaliter fit, altero non petente, & habet vim specialis concessionis, & ideo tollit vitium subreptionis ex taciturnitate veritatis, nisi subreptio procedat ex re ipsa, ita ut si Princeps interrogaretur in specie, non esset vero simile, quod concederet; & nisi contingat ex falsa causæ expressione; & nisi sit in præjudicium tertii: ita Tambur. *tom.* 1. *disp.* 18. *n.* 21. Rota *decis.* 656. *n.* 4. Barbos. & alii.

3. Ex certa scientia.

Hæc clausula rem minus validam, validam reddit, & facit, quod nullus interior possit de validitate illius rei amplius cognoscere, nam dicta, & confirmata per Principem ex certa scientia non possunt in dubium revocari; *ex cap. Venerab. de confirm.* Abb. *cap.* 3. *de re judicata.*

4. De plenitudine potestatis.

Clausula hæc tollit omnes defectus solemnitatis omissæ, non autem provenientes à natura, vitium subreptionis, & obreptionis aufert, vimque clausulæ derogatoriæ habet, in præjudicium tamen tertii nihil operatur; regulæ de jure quæsito non derogat, nec

nec dolum partis impetrantis fupplet. Rota *part.* 2. Serafin. *decif.* 1082. Barbof. *& clauf. n.* 8.

5. Omni appellatione remota.

Debet intelligi de omni appellatione fivè frivola, fivè legitima, ut apertè conftat *ex cap. Paftoralis, de appellat.* ex quo fit, quod Judex, non obftante appellatione poteft ad executionem procedere: nifi appellatio in cafu in jure expreffo fit facta, vel inhibitio fiat, vel nifi ex certa fcientia Papa appellationem commiferit; poterit tamen fupplicari Princeps, qui hujufmodi appellationem admittere, vel non admittere poteft; quo non obftante, adhuc fententia poterit executioni mandari: *ex cap. Paftoralis. citat.* Miranda *tom.* 2. *q.* 45. *art.* 2.

6. Contradictores quoflibet, & rebelles &c.

Hæc claufula intelligenda eft de his, qui de facto, non verò de jure contradicunt; unde non procedit, fi caufa contradictionis fit rationabilis, & jufta; tribuit etiam eadem claufula jurifdictionem, & poteftatem compefcendi non folùm partes moleftantes, fed etiam extraneos quofcumque de facto contradicentes: ita Peyrin. *ad Conft. unic.* Innoc. VIII. *n.* 2. Barbof. *clauf.* 32. *n.* 22. *& alii.*

7. Invocato, fi opus fuerit, brachii fæcularis auxilio.

Hæc claufula importat, quod quando remedia Ecclefiaftica non juvant; debent Judices fæculares auxilium brachii fæcularis præftare, ut habetur in Cap. *Principes*, & Cap. *Adminiftratores*, nam utraque poteftas, Ecclefiaftica fcilicet, & laica debent fe ad invicem adjuvare; ut conftat ex lege: *Adverfum*, cap. *duo funt*, & id de Jure communi; quod fi auxilium præftare renuerint, peccant juxta gravitatem, vel parvitatem materiæ, & poffunt ad id cogi per Religionum Confervatores: ita Menoch. *de arbitr. lib.* 1. *cafu* 452. Roder. *tom.* 1. *q.* 8. *art.* 14. Peyrin. *ad Conftit.* 1. Julii II. §. 38. *n.* 97.

8. Non obftantibus quibufcumque in contrarium.

Effectu præcipuus hujus claufulæ eft, tollere omnia, quæ difpofitioni, in qua eft appofita, obftare poffent ita Rota *part.* 1. *recent. decif.* 506. *n.* 5. idcircò quando à Papa in aliqua difpofitione, vel privilegio ponitur, non folùm jus commune, fed etiam omne privilegium fibi contrarium abrogat, & evocat; verumtamen non tollit ea, quæ, nifi in fpecie, revocari non poffunt, ac propterea hæc claufula generalis non fufficit ad derogandum claufulis derogatoriarum derogatoriis, nifi addantur verba: *etiamfi de illis, illorumque totis tenoribus fpecialis, fpecifica, & individua mentio, ac de verbo ad verbum facta fuiffet*: ita Rota *part.* 2. *recent. decif.* 87. *n.* 4. *ex cap. Dudum de Præbend. in 6.*; nec vitium fubreptionis, vel obreptionis tollit, ut docent Marta *part.* 1. *clauf.* 73. Tufch. *lib.* 1. *conclu f.* 349.

9. Quorum tenores volumus hic haberi pro expreffis.

Hæc claufula habet vim tollendi neceffitatem inferendi tenorem illarum Conftitutionum, quæ confirmantur, vel derogantur, etiam fi in illis talis expreffa mentio poftuletur; & hæc

hæc procedunt non solum in dispositione facta motu proprio, sed etiam ad partis instantiam; non operatur tamen in præjudicium tertii, neque in his, quæ in facto ignorato consistunt, nec tollit defectus, per quos gratia esset subreptitia: ita Tamb. *tom.* 1. *disp.* 18 *q.*6. *n.*44. Peyrin. *ad const.* 4. Sixti IV. *n.* 5. Barbos. *claus.* 102. *n.* 1. & alii.

10. *Supplentes omnes, & singulos defectus, ac juris, & facti solemnitatem.*

Juris defectus alii sunt substantiales, ut si rescriptum impetrans sit excommunicatus, irregularis; aut verum taceat, vel falsum exprimat; alii sunt accidentales, prout sunt, qui ad juris positivi solemnitatem pertinent, ut puta, si electio fiat non cantata Missa Spiritus Sancti, vel si contractus die festo stipuletur; alii sunt naturales, ut partis citatio, seu defensio, vel si impetrans sit mentecaptus, furiosus, aut lunaticus; alii sunt defectus à natura descendentes, ut esse spurius, bigamus, vel Hebreus &c. si igitur ista clausula sub forma communi apponatur, defectus supplet accidentales; si autem ex certa scientia, motu proprio, ac de plenitudine potestatis literæ concedantur, nedùm accidentales, verum etiam & substantiales defectus tollit; non tamen naturales, nec à natura descendentes, neque ad ignorata se extendit, nihilque in tertii præjudicium operatur, nec non defectus malitiæ, doli, & fraudis nullo modo supplet; nisi pro nobis Mendicantibus, ex privilegio Leonis X. quod refertur *in supplemento fol.* 31, Roder. *tom.* 1. *q.* 8. *art.* 15 Miranda *tom.* 2. *q.* 43. *art.* 5. Barbos. *claus.* 104 *n.* 4. & alii.

11. *Sublata eis, & eorum cuilibet &c.*

Præcipuus, & proprius effectus hujus clausulæ est, claudere os judicibus, illisque facultatem tollere, aliter judicandi, declarandi, & interpretandi, nisi prius obtenta in signatura gratiæ os aperiendi facultate: ita Gonz. *ad Regul.* 8. Cancell. Gloss 66. *n.* 3. Tusch. *tom.* 1. *litt. C. conclus* 345. non tamen impedit, quominus Judices videre possint, an allegata privilegia locum habeant: ut docet Farinac. *p.* 2. *decis* 569.

12. *Decernentes irritum, & inane &c.*

Sensus istius clausulæ est, irritare omnia, quæ in contrarium fiunt, & est tantæ efficaciæ, ut etiam ignorantes liget, sive inserantur adverbia *scienter*, vel *ignoranter*, sive non, & hoc procedit, quomodocumque constitutio fuerit facta, respectu nullitatis, non verò aliarum pœnarum, quæ ignorantes non ligant, ut constat *ex cap. si eo tempore, de electione; cap. si beneficia de Præb. & Dignit. in* 6. vires etiam sententiæ tollit, & ejus executionem impedit, formamque taliter inducit, ut illa non servata, actus ipso jure corruat; ita Rota *part.* 1. *decis.* 225. *n.* 2., & quicquid contra istam clausulam fit, etiam parte non opponente, est ipso jure nullum: Barbos. *claus.* 40. *n.*32.

13. *Absolventes ab omnibus Censuris.*

Ad tollenda nullitatis pericula, quæ ex excommunicatione, suspensione, & interdicto possunt oriri, hujusmodi clausula ponitur; unde hæc absolutio reddit gratias efficaces, præ-

præfatis censuris non obstantibus; ista tamen realiter non tollit, sed dumtaxat pro gratiæ executione eas suspendit, quare sic absolutus nullam aliam gratiam consequitur, nisi eam, ad cujus effectum tantummodo tollitur, idcircò si celebret, irregularitatem incurrit; præterea talis absolutio non prodest irregularibus; neque iis, qui scienter Excommunicationis sententiam per quatuor menses sustinuerint, si per eos stet, quominus absolutionem obtineant; ita Peyrin. *ad const.* 1. Julii II. *n.* 54. *&* 55. Archang. *de privil. lib.* 1. *cap.* 18.

14. *In foro Conscientiæ.*

Quamvis non desint graves Doctores, asserentes hanc clausulam operari etiam pro foro externo, si parti satisfactum fuerit, probabilius tamen est, solum valere pro foro interno; ita Suar. Barbos. *quos refert* Tambur. *tom.* 1. *disp.* 18. *q.* 6. *n.* 17.

15. *Sine præjudicio Parochi.*

Per hæc verba Pontifex solum intendit, quod circa decimas, ac primitias Clericis à laicis exhiberi solitas, cæteraque jura Parocho convenientia, præjudicium vitetur; prout declaravit Sixtus IV. & refert Roder. *tom.* 2. *quæst.* 75. *art.* 1. *in fine*, & Peyrin. *tom.* 1. *in Const.* Phirr. *n.* 32. Per illam vero clausulam: *non repugnantibus Parochis*: declarat Pontifex, privilegium non valere, contradicentibus Parochis; per aliam autem *de licentia tamen Rectoris, vel Parochi*: non intendit privilegium annullare, si hujusmodi licentia non petatur; quia non est conditionata, sed tantum connotat modum ad aliquid ex lege æquitatis faciendum: ita Bonac. *& recentiores, quos refert, & sequitur* Peliz. *tract.* 8 *cap.* 3. *n.* 30.

16. *Indignationem Omnipotentis Dei.*

Hæc clausula virtualiter includit obedientiæ præceptum, idcirco contrafacientes mortaliter peccant, & pœna arbitraria puniri possunt: ita Peyrin. *ad Const.* 3. Sixti IV. Tambur. *tom.* 1. *disp.* 18. *q.* 6. *n.* 7. *&* 8.

17. *Prorsùs eximimus, ac totaliter liberamus.*

Dictio hæc talis est naturæ, ut omnem interpretationem excludat, & omnia, quæ in contrarium excogitari possunt, derogando non solum privilegii privatæ personæ, sed etiam universitati in specie, vel in genere, sub quibuscumque tenoribus, etiam motu proprio, & ex certa scientia, vel de plenitudine potestatis concessis *ex Cap. statutum*, Henriq. Barbos. Peyrin. *ad Const.* 2. Sixti IV. *n.* 10.

18. *Quatenus sint in usu.*

Ista verba in aliquibus privilegiorum confirmationibus posita intelligenda sunt, primò, si contra illa non sit præscriptum; secundò, eo modo confirmantur, quo sunt in usu, quonam autem modo per non usum; vel per contrarium usum privilegia amittantur; in sequenti Capite dicetur.

CAP.

CAP. V.

De Privilegiorum amissione, & cessatione.

1. PRivilegiorum amissio, seu cessatio dupliciter potest contingere, vel ab intrinseco, vel ab extrinseco; ab intrinseco cessant privilegia, quando cessat eorum causa finalis, vel subiectum illorum destruitur, aut deficit conditio, sub qua concessa fuerunt; ab extrinseco vero per renuntiationem, per revocationem, per non usum, vel per contrarium usum privilegia amittuntur.

2. Cessante causa finali, sine qua absolutè gratia concessa non fuisset, privilegium cessat: *ex cap. cum cessante de appellat.* ubi dicitur, *quod cessante causa, cessat effectus*: nam sicut injustum est, sine causa legem auferre, vel jus tertii abrogare, ita iniquum est, cessante causa finali privilegii, velle privilegium conservare, ac proinde privilegium vescendi carnibus tempore Quadragesimæ ob aliquam infirmitatem, cessante infirmitate, privilegium cessat; secus autem dicendum, si cessat dumtaxat causa impulsiva, vel pars causæ finalis, ut v. g. quando privilegium non est perfectè executioni mandatum, prout expressè habetur in dicto *Cap. cum cessante, de appellat.*

3. Destructo subjecto, cui concessum est privilegium, privilegium cessat, hæc tamen regula solum habet locum in privilegiis personalibus, & localibus, nam mortua persona, vel destructo loco, quibus erat concessum, privilegium amittitur; *accessorium enim sequitur naturam principalis*; secus autem in privilegiis realibus, hæc revera rem ipsam sequuntur, & successive ad illos, qui rem ipsam acquirunt, transmittuntur: ita Sanch. *libr. 8. de Matrim. disp.* 27. Bonac. *tom. 2. de leg. in gen. disp.* 1. *q.3. punct.* 8. Roder. *tom. 1. q. 9. art. 4.*

4. Deficiente conditione, sub qua privilegium concessum est; ipsum etiam privilegium corruit, idcircò privilegia ad certum tempus concessa, illo expleto, procul dubio deficiunt, nam cum mens concedentis sit, ut privilegium dependentiam habeat ab illa conditione apposita, & tempore præfixo, ideo privilegium deperditur, conditione non adimpleta, ut constat ex concessione Indulgentiarum, quæ regulariter sub conditione conceduntur, *ut v. g. fiat tale vel tale opus*, ad earumdem consecutionem, si enim illud, quod jubetur, non fiat, indulgentiæ cessabunt: Suarez *lib. 8. de leg. cap. 5. n. 29.* Bonac. *tom. 2. de leg. in gen. disp. 1. q. 3.* & alii.

5. Privilegium absolutè, & absque ulla limitatione concessum, morte concedentis, etiam re integra, non expirat; res integra illa dicitur, quæ in suo statu pristino conservatur, & tunc definit esse integra, quando à primo ad alium statum transit; idcircò gratia, seu privilegium sub con-

di-

ditione concessum, si res sit integra, morte concedentis expirat: ita *ex cap. si cui nulla, de Prabend. in 6. & omnes Canonista.*

6. Per renuntiationem privilegia cessant, nam liberum est unicuique juri suo renuntiare, nisi alias talis renuntiatio sit in præjudicium alterius, undè Clerici nequeunt privilegio Canonis, aut fori renuntiare; ut constat *ex C. Si quis suadente Diabolo, & ex Cap. Si diligenti, de foro comp.* nec filii familias in damnum parentum, nec Religiosi in damnum suæ Religionis renuntiare possunt, & hoc, tam ex defectu potestatis, quam ex eo quia hujusmodi privilegia vel jus tertii, vel factum alienum, aut favorem Communitatis concernunt, ut docet Bonac. *de leg. tom. 2. disp. 1. q. 4 punct.* 8. immo nec Capitulum, nec Communitas, neque universitas juri acquisito per consuetudinem, statutum, aut privilegium renuntiare possunt; quod si contrarium fiat, unus solus se opponere potest: ita *Abb. in cap. 1. de foro comp. & est communis.* Renuntiatio tamen debet esse voluntaria, & à Principe acceptata; privilegium enim à voluntate concedentis vim habet, quando ergo Superior non acceptat, privilegium semper vivit: ut docent Sanch. *lib. 8. de Matrim. disp. 32.* Bonac. *de leg. disp. 1. q. 3. punct. 8 §. 4. & alii.* Quomodo autem per revocationem privilegia tollantur, in seq. Cap. dicetur.

7. Regularium privilegia non amittuntur *per non usum* nisi legitimum tempus ad præscriptionem occurrerit; ut constat ex Gloss. *in c. Abb. de Verb. signif. & ex c. Cum accessissent*; ubi ad hoc propositum afferuntur versus sequentes: ***Privatam legem tollit contrarius actus; si personalis; sed si patet esse realis; tunc non perdetur, nisi præscripsisse probetur***: pro explicatione tamen hujus assertionis notandum est; privilegia alia esse negativa, quibus datur potestas ad aliquid non agendum, ut v. g. non solvendi decimas; alia affirmativa, quibus datur facultas ad aliquid agendum, hæc autem affirmativa adhuc sunt in duplici differentia, nam quædam sunt in præjudicium alterius, ut v. g. tributum imponere, alia verò absque alterius præjudicio, ut tempore interdicti divinis interesse; privilegia igitur Regularium affirmativa, quæ tertio præjudicium non inferunt, vel etiam negativam *per non usum* minime amittuntur; affirmativa verò, quæ tertio præjudicant, tunc amittuntur, quando contra illa legitimo tempore præscribitur; præterea non amittitur privilegium, si utendi illo defuit occasio, abfuit opportunitas, adfuit impedimentum, vel ignorantia facti, non autem juris; ut docet Gloss. *in cap. ut privilegia*, Palaus *tom. 1. tract. 3. disp. 4.* Tambur. *tom. 1. disp. 16. q. 14. n. 4. & alii.*

8. Privilegia comedendi carnes, vel lacticinia in tempore prohibito, vel non recitandi horas Canonicas, aut audiendi divina tempore interdicti, vel audiendi Confessiones, & absolvendi à reservatis, & similia, quæ etsi prima facie in præjudicium Ordinariorum videantur, attamen in his, quæ quidem potius sunt in ipsorum Ordinariorum levamen, non præja-

di-

dicium, sed animarum salus consideratur, idcirco si sine temporis determinatione conceduntur, nullius temporis præscriptione, nec per non usum amittuntur; prout docet S. Thom. in 4. *sent. dist.* 17. *q.* 3. *art.* 3. idem dicendum est de quocumque alio privilegio absolutè gratioso, & in nullius gravamen concesso, ut v. g. de celebrando, absolvendo, dispensando &c. quod per merum non usum numquam amittitur; quia dato, & non concesso, quod Regularium privilegia præfata per non usum via præscriptionis possent amitti, seu abrogari: hæc tamen abrogatio, vel præscriptio neque sciri, neque probari potest, ultraquamquod, si ego hoc, vel illo privilegio usus non sim, facile erit, quod alii ejusdem, aut alterius Religionis usi sint, & mei non usu non potest alteri præjudicare, & quod dictum est de toto privilegio, intelligendum etiam est de parte illius, quando privilegium plures partes continet, ita Roder. *tom.* 1. *quæst.* 8. *art.* 4. *Abb. Cap. cum accessissent in fine*. Sylvest. *v. Privil. n.* 11. *& alii*.

9. Præscriptio communiter sumpta; *est acquisitio dominii per continuationem possessionis per spatium temporis à lege diffiniti*; est autem duplex, una scilicet longi temporis, utputà decem annorum, altera verò longissima videlicet triginta, quadraginta, vel plurium annorum, atquè adeò tempus hujus præscriptionis uniforme non est, ut dixi *in cap.* 1. *n.* 8.; ad præscribendum tamen contra Mendicantes, tempus debet esse saltem sexaginta annorum, & hoc ex privilegio Eugenii IV. Anno Domini 1434., 7. Kalend. Martii Pontificatus sui anno 4. Monachis Sancti Benedicti Vallisoletani concesso, & hoc privilegium habetur authenticum in libro privilegiorum dicti Ordinis, anno 1589. Romæ impresso, ut testatur Roder. *tom.* 1. *q.* 8. *art.* 3. Portel *V. privil. declaratio in addit. fol.* 390., quo indulto etiam Ordines Mendicantes, aliique communicantes in privilegiis fruuntur; immo ad præscribendum contra præfatos Monachos, ac Mendicantes requiritur spatium annorum centum, sicut ad præscribendum contra Ecclesiam requiritur, tum quia Mendicantes dispositioni Papæ immediatè subsunt, tum etiam quia ex eodem Eugenio IV. ita extat concessum Monasterio S. Pauli extra Muros; & ex Pio IV. Anno 1567. pridiè nonas Junii, Pontificatus sui Anno 4. Congregationi Montis Oliveti; ut videre est in libro Privilegiorum Ordinis prædicti, Romæ impresso anno 1589. *pag.* 802. tres igitur conditiones necessariæ sunt ad hoc, ut Regulares privilegia amittere possint; prima est, *præscriptio centenaria*: secunda, *scientia privilegii*; & tertia, *voluntas non utendi privilegiis*, quæ omnia ob privilegiorum communicationem ad omnes Regulares extenduntur, prout docent Roder. *tom.* 1. *q.* 8. *art.* 4. Miranda *tom.* 2. *q.* 42. *art.* 4. *conclus.* 2. *& alii communiter*; Idcirco privilegiorum Regularium firmitas, ac stabilitas nullo modo, *per non usum*, hucusque perdi, vel amitti potuit; nam ultra conditiones prædictas, quæ ad præscribendum omninò requiruntur,

tur, eadem privilegia ferè ab omnibus Pontificibus confirmata, & innovata fuerunt, ut cap. præcedenti demonstratum est, vel respectu unius, vel alterius Religionis; ac cæteris omnibus per commmunicationem, ut infra demonstrabitur.

10. Privilegia negativa, ut sunt non solvendi Decimas, exemptionis à jurisdictione Ordinarii, & similia, *per contrarium usum*, amittuntur; nam sicut lex per actus contrarios cessat, ita & privilegium, cum sit lex privata, unumquodque enim à suo contrario corrumpitur; præterea, ex quo privilegiatus in occasione sibi oblata, & tempore opportuno, non solum omisit privilegio uti, verum etiam fecit actum illi contrarium, censetur, & de jure præsumitur, suo privilegio negativo renuntiasse, scilicet solvendo decimas, cum esset privilegiatus ad non solvendum, vel comparendo coram Ordinario, cum ab ejus jurisdictione esset exemptus; ut expressè dicitur *in cap. cum accessissent, & cap. Accedentibus, de privil. & cap. recepimus: & docent omnes Canonistæ.*

11. Ad hoc, ut actus contrarius præjudicet, & privilegia tollat, requiritur, ut sit voluntarius, in tempore debito, efficax, & proprius illius, cujus est privilegium; ac proinde defectu primæ circumstantiæ, si privilegiatus agere contra privilegium cogatur, non amittit privilegium, sic item si ignoret, vel non advertat, se privilegium habere, quia ad renuntiandum, & præjudicandum propriis privilegiis, necessè est, ut actus contrarius sit liberè, spontè, & scitè factus, nam de ratione voluntatis est, ut liberè operetur, & in præcognitum tendat; ut benè notat Bart. *in l. 1. c. de his, qui spontè, Abbat. in cap. cum accessissent*: idem procedit, cum quis prævia protestatione actum contrarium facit, nam protestatio voluntatem renuntiandi privilegio excludit; ut docet Suarez *lib. 8. de leg. cap. 35. n. 3. & 24. cum aliis*; defectui secundæ circumstantiæ non officit, ut si quis v. g. privilegium habeat non solvendi collectam in Quadragesima, & antè, vel post illam solvat, non ideo privilegium amittit, quia actus contrarius, ut præjudicet, debet fieri à privilegiato in tempore, pro quo datum est privilegium; habent enim privilegia determinata tempora; neque actus contrarius factus ab aliquo particulari, qui impotens est ad renuntiandum privilegio, officit, nam qui impotens est ad renuntiandum, impotens etiam est ad destruendum; sic Clericus permittens, se à sæculari Judice judicari, vel ab aliquo percuti, non propterea privilegium Fori, & Canonis amittitur, similiter, si Superior Conventus non obligatus ire ad processiones, nihilominùs vadat, per hunc contrarium usum privilegium Ordinis, vel Conventus non perditur, quia hujusmodi actus contrarius non est factus à Religione, vel ab Ecclesia, cujus est privilegium; atque adeo Successor reclamare tenetur, antequam præscriptio currat: ita Roder. *tom. 3. q. 36. art. 3.* Suarez *lib. 8. de leg. cap. 35. n. 6.* Portel. *v. privil. cessatio n. 60. &c.*

12. Per abusum etiam privilegia

amittuntur, ut constat *ex cap. licet de Regular. & cap. privileg.* ubi dicitur *privilegium meretur amittere, qui concessa sibi abutitur potestate*: quæ jura extenduntur ad omnem privilegii abusum, qualiscumque ille sit, propriè, vel impropriè dictus; nam ubi lex non distinguit, nec nos distinguere, nec limitare debemus; propositio enim indefinita in moralibus æquivalet universali; propterea si Prælatus legitimè petenti licentiam transeundi ad strictiorem Religionem, neget, abutitur potestate; si quis occasione privilegii immunitatis Ecclesiæ, in ea delinquat, immunitate non gaudet; si Canonicus prætextu studiorum, dum abest, fructus suæ Ecclesiæ recipit, & postmodum neglecto studio, vanitatibus vacet, non facit fructus suos; item si quis in aliquod reservatum lapsus, alibi, ubi reservatum non est, in fraudem reservationis se conferat, beneficio absolutionis privatur: ita Suarez *lib. 8. de leg. cap. 36. n. 3.* Layman *lib. 1. summæ tr. 4. cap. 23. de leg. quæst. de privil. n. 24. §. 7. & alii*. Hujusmodi tamen privilegii amissio propter abusum potest esse duplex, altera totalis, & perpetua, ita ut privilegiatus in perpetuum uti suo privilegio non liceat, altera verò partialis, ita ut pro aliquo dumtaxat tempore, vel loco privilegii potestate privetur: ut constat *ex Can. privil. 11. q. 3. & cap. Cum in cunctis §. ult. de elect.*

13. In extrema, vel quasi extrema necessitate privilegia quidem amittuntur, cum necessitas legem non habeat: idcirco si Magistratus vellent compellere Regulares ad solutionem alicujus collectæ tempore prædictæ necessitatis, & laicorum vires non suppeterent, tunc Regulares, consulto Pontifice, tenerentur laicorum oneribus subsidium præstare: privilegia enim non habent locum in tempore necessitatis, ratione cujus summa juris præcepta infringi solent, & non humana solum, sed etiam divina limitari: ut habetur *in cap. Adversus, de immunit. Eccl. in 6.* & docent Navar. *Cons. 5. n. 2.* Genuen. *in pract. Eccles. q. 249. n. 5. fol. 293.*

14. Per privilegium novum; antiquum, seu præcedens privilegium amittitur, si sibi sit contrarium, & quando in novo privilegio de praexistente privilegio fit mentio, vel saltem per clausulas generales illi deroget: secus autem, si privilegium novum nec in specie, nec in genere deroget privilegiis sibi contrariis, quia specialia privilegia per sequentem legem generalem minimè tolluntur: ut dicitur *in cap. 1. de rescriptis, & ibi Gloss. & D.D. communiter.*

CAP.

CAP. VI.

De Privilegiorum Revocatione.

1. SOlus Summus Pontifex revocatione, vel sententia Regulares privilegiis expoliare potest, & etiam si ex tali revocatione læsio illis fieret enormis, adhuc hoc non obstante, validè, ac licitè; justa interveniente causa, hujusmodi privilegiis gratiosis ab eodem, vel à successoribus expoliari possunt: prout expressè definitur in *cap. suggestum de Decim.*: causæ autem ad abrogandum privilegia sunt multæ, inter quas præcipuæ sunt causæ Dei honoris, cultus fidei, favoris Animarum, & publicæ utilitatis: hæ revera dicuntur magnæ causæ, ob quas, etiam cum præjudicio tertii magna revocantur privilegia: ut dicitur *in l. Si quis in gravi*, & docent Sylvest. *v. privil. n.* 10. & Felin. *in cap. quæ in Eccles. de constit.* quod maxime procedit in privilegiis ad Principis beneplacitum concessis, vel quæ ejusdem Principis jurisdictionem concernunt: verum, hæc sine causa revocare non licet, prout habetur *in Cap. decet, de Regul. jur. in 6.* & aliter faciens, etsi de jure ejus revocatio subsistat, nihilominus per accidens peccat secundum materiæ gravitatem, ut ratione odii, scandali, vel damni illati, nam Princeps non potest suo solo arbitrio, & voluntate, sine justa causa, rem à subdito tollere, & alteri dare, cujus rei Dominium, aut jus, vel possessio penes subditum reperitur: ita omnes Canonistæ *in Cap. novit, extra de judiciis, quos sequitur* Suarez *de leg. lib. 8. cap.* 37. *n.* 10. Merolla *tom.* 3. *disp. 6. de privil. cap. 7. dub. 7.*

2. Princeps, qui ex juxta causa licite, & validè privilegia revocat gratiosè concessa, non tenetur recompensare damnum, quod ob talem revocationem privilegiati sunt passi; idcircò Regularium privilegia, quæ potius censentur nobis gratiosè, & de benignitate Apostolica, quam aliunde concessa, atque adeò dicuntur Principis beneficia, prout crebrò in eisdem Pontificiis Constitutionibus legitur, & expresè ponitur: *de benignitate Apostolica*: sine controversia tam à concedente, quam ab ejus Successoribus, ex justa causa, & absque onere recompensationis, validè, & licitè possunt revocari; prout habetur *in cap. licet de Regul. jur. in 6. & ibi* Gloss. *comm. recepta*; quicquid aliqui temerè in contrarium asserant, supponentes, privilegia Regularium esse concessa, vel ex causa onerosa, vel per modum contractus, vel ex causa meritorum, ac propterea sine rationabili causa, & prævia compensatione revocari non posse, quia in hoc toto cœlo errant; etenim quamvis Summus Pontifex dicat, se merita Regularium remunerare in privilegiorum concessione, id tamen dicit, & facit, non ex obligatione ju-

D 2

justitiæ, sed ex gratitudine, vel liberalitate, ita Suarez *de leg. lib.* 8. *cap.* 37. *n.* 9. Meroll. *tom.* 3. *cap.* 8. *n.* 474. *& alii*.

3. Locorum Ordinarii in Regularium approbatione vel concessione fundationis, seu ædificationis alicujus Ecclesiæ ipsorum exemptorum graviter peccant, inducentes ipsos Regulares exemptos ad juramenta aliqua præstanda, renuntiationes, & subscriptiones faciendas, comminantes, si hæc non præstiterint, se eos non approbaturos vel licentiam non concessuros, nisi sub talibus conditionibus, quæ privilegiis Regularium derogant; ratio est, quia faciunt contra jus Canonicum in re gravi; jus Canonicum hoc præcipit *in cap. cum tempore de arbitris*, ubi Innoc. III. scribens cuidam Abbati, qui privilegiis renunciaverat, apertè ostendit dicens: *Cum etsi sponte volueris, de jure tamen nequiveras sine licentia Romani Pontificis renunciare privilegiis*; nam privilegia non debent dici lex tantum permittens, sed etiam præcipiens, unde Regularis non potest renunciare privilegio absque peccato mortali, cum faciat contra præceptum in re gravi, renunciando juri, quod suum non est, nec unius Provinciæ dumtaxat, sed totius Ordinis, Ecclesiæ, & Pontificis; ultra quam quod hujusmodi renunciationes nullius valoris sunt; privilegiis tamen personalibus, absque præjudicio tertii, renuntiare potest: *ita D.D. communiter*.

4. Per generalem privilegiorum revocationem non revocantur Regularium privilegia quamvis apponantur verba generalia, & geminata; ut cum dicitur: *Privilegiis in contrarium penitus derogatis, & exclusis*; nam Regularium privilegia quandam excellentiam sortiuntur, ob quam expressior generalis requiritur revocatio; etenim duplex est privilegii genus; unum, quod privatis conceditur, & est odium juris; alterum, quod à Principe conceditur in perpetuum in bonum alicujus communitatis, aut Ordinis Regularis, & hoc æquatur legi, ac si in corpore juris insertum esset, & tanquam favor est amplè interpretandum: ut docent *D. Thomas opuscul. contra impugnantes Relig. cap.* 64. *colum. penult.* Jason. *in cap. fin. n.* 19. *&* 20. *ff. de constit.* Marcell. à S. Benedicto *v. privil. in notabilibus*, Tusch. *tom.* 2. *conclus.* 215. *n.* 40.

6. Revocatio quæcumque privilegiorum non abrogat Regularium privilegia, nisi ipsa revocatio Regularibus juridicè intimetur; nam citatio, seu intimatio est unum de substantialibus ad observandum Superiorum mandata, cum ignorantia inculpabilis subditos à legis observantia excuset; constat etiam ex Bulla Gregorii XIII. incip. *Æquum reputantes*, Societati Jesu concessa Anno 1572. & habetur in Bull. Rom. Laertii Cherub. quæ est prima inter Const. dicti Pontificis *tom.* 2 *fol.* 361. ubi statuit, ut nulla abrogatio sub quavis amplissima forma præjudicet privilegiis præfatæ Societati concessis, nisi prius intimata, & insinuata fuerit; Doctoribus autem judicandum relinquo, an ex vi dictæ Bullæ trina intimatio sit necessaria in omnibus Regularium

pri-

privilegiis revocandis, sicut aliqui opinari videntur; privilegium quidem præfatum omnes alios Mendicantes comprehendit, ob mutuam privilegiorum communicationem.

7. Quamvis dictum est superius: quod per revocationis verba quantumvis generalia, & geminata, non revocantur Regularium privilegia, nisi de eis mentio fiat de verbo ad verbum: verumtamen sufficienter ipsis derogatur, dicendo: *Volumus tales litteras haberi pro expressis, ac si de verbo ad verbum insererentur*, ut habetur in Clementina 1.&2. *de sepult.* & stylus Curiæ hoc observat: nam Romani Pontifices non possunt sibi, aut Successoribus ligare manus, ut non valeant abrogare à se, vel à Prædecessoribus concessa, nisi litteræ inferantur, cum id aliquando impossibile judicetur ob multitudinem, ac ignorantiam tantorum peculiarium privilegiorum: ita Mandos. *Regul. Cancell. 13. q. 8. n. 6. & alii relati à* Roder. *tom. 1 q. 9. art. 6.*

8. Clausula illa: *modo non sint revocata*: in privilegiis apposita non comprehendit privilegia ab uno Pontifice revocata, sed postmodum à Successore confirmata in forma specifica, scilicet. *ex certa scientia, vel de plenitudine potestatis*, quæ privilegia alias nulla, vel revocata revalidat: ratio est, quia cum per subsequentem confirmationem revalidata sint, revocationi sublatæ non amplius subduntur: quare ad summum ea clausula: *modo non sint revocata*: apposita à Paulo V. Gregorio XV. & Urbano VIII. in privilegiorum confirmatione habebit effectum respectu revocatorum post Clementem VIII. quia iste omnia privilegia, etiam alias revocata, in forma specifica confirmavit, prout constat ex Bulla, quæ incipit: *Ratio Pastoralis officii*: & est 51. inter Const. ipsius Pontificis apud Laertium Cherub. *tom 3. Bull. Rom.*

9. Cum privilegia non subditis concessa, & ab eisdem acceptata, nullatenus possint a Principe revocari, idcircò Principes sæculares nequeunt revocare privilegia Ecclesiæ, vel personis Ecclesiasticis ab ipsismet elargita, quia privilegia Ecclesiæ, & ejus Ministrorum à dictis Principibus concessa sunt ob remunerationem beneficiorum spiritualium, quæ eorum ditiones ab Ecclesia, & ejus Ministris recipiunt, ideo remuneratorium revocari nequit: tum quia Principum privilegia in favorem Clericorum concessa, cum à Summo Pontifice approbata, & confirmata sint, per alium revocari minimè possunt: prout concorditer D.D. affirmant, & præcipuè Suarez *de leg. lib 8 cap. 37 n. 2.* Sanch. *de Matrim. lib. 8. disp. 33* Victoria *de potest. Eccles. relect. 1. sect. 7. propos. 7.* Bellarm. *tom. 1. p. 2. cap. 2. col. 3.*

10. Privilegia subreptitiè, vel obreptitiè obtenta possunt utique à Principe revocari, ut constat ex *cap. litteris, & cap. rescripta*: ubi dicitur: *quod mendax precator debet carere impetratis*: nam in quolibet privilegio subintelligi debet, etiamsi non exprimatur, hæc conditio: *si preces veritate nitantur*: ita definitur in *cap. 2. de rescriptis, & ibi* Gloss. *v. conditio*: ubi multa referuntur jura, quibus ostenditur, nullum; & invalidum esse

se privilegium, ex eo, quod impetrans falsam causam suggessit, ob quam, ut verum, hujusmodi privilegium fuit concessum; & docent Sylv. *v. Privil. q.* 10. Miranda *tom.* 2. *q.* 43. *art.* 2. *conclus.* 1. *& alii*.

11. Ex justa causa, & propter commune bonum potest Princeps revocare privilegium per modum onerosi contractus concessum, nam quemadmodum potest in tali casu subditum suis bonis privare, sic pariter poterit, non obstante contractu, privilegiorum revocare: tenetur tamen de ablato privilegio subdito compensationem facere, si commodè possit ante, vel saltem post privilegii revocationem: ut docent Felin. *in cap. quæ in Eccles. n.* 28. *de Constit.* Menoch. *de arbitr. lib. q.* 48. Sanch. *lib.* 8. *de Matrim. disp.* 33. *n.* 9.

12. Privilegia remuneratoria ex debito justitiæ à Principe elargita, quæ revera sapiunt naturam contractus onerosi, ita sunt valida, & irrevocabilia, ut nec in casu necessitatis possint ab eodem revocari, nisi causa justa cognita, cum compesatione debita, & abrogati privilegii expressa mentione, quod habet locum, nedum in concedente, sed etiam, & in Successore, quia Successor tenetur servare pacta, & contractus suorum prædecessorum; ita Sanch. *cit. lib. & disp. n.* 4. ad hoc, ut privilegii donatio censeatur remuneratoria, quando merita in ipso non sunt expressa; sufficit pro foro interno, quod probetur, merita præcessisse, ut habetur *in l. si vero, l. si donatione, & docent* Navar. *in sum. cap.* 27. *n.* 146. Sanch. *lib.* 6. *de Matrim. disp.* 6. *n.* 13.

13. Privilegia remuneratoria à Principe concessa ob servitia, & obsequia à subditis non liberaliter exhibita, sed aliunde debita, quorum causa Princeps privilegia eisdem dispensavit non ex debito justitiæ, sed ex benevelentia, & gratitudine, possunt ex justa causa revocari; quæ quidem causa debet primariò, non autem secundariò, publicam utilitatem respicere: ob hujusmodi tamen revocationem non debetur compensatio ex justitia, sed tantum ex benevolentia, sicut enim prior remuneratio ex gratitudine fuit, ita & compensatio ex benevolentia erit: ut docent Bald. *in l. donationes, & l.* 2. *c. de quibus muner.* Suarez *lib.* 8. *de leg. cap.* 27. *n.* 6.

14. Privilegia Bullæ Cruciatæ, quæ revera per modum contractus conceduntur, scilicet mediante pecunia pro fidei defensione impendenda, nisi ex justa causa publica, cum debita compensatione, & expressa revocatione privilegiorum, etiam per modum contractus concessorum, revocari minimè possunt in Anno Jubilæi, quod in quolibet vigesimo quinto anno Romæ conceditur, & per totum Orbem publicatur: ut docent Sanch. *de Matrim. disp.* 33. *n.* 10. Portell. *v. Bull. Cruciat. in fine*. Navar. *de Indulg. notab.* 33. *n* 51. Ludovic. à Cruce *in exposit. dictæ Bullæ disp.* 1. *cap.* 9. *dub.* 6. Dian. *p.* 1. *tract.* 11. *ref.* 97. *asserentes ita à Sede Apostolica declaratum fuisse*: nec te moveat, quod cum agitur de modico prejudicio, tunc in generali privilegiorum suspensione veniant etiam privilegia per modum contractus concessa, nam id, quod pro Bulla Cruciatæ datur, licet respe-

ctu

ctu singulorum donantium sit quid modicum, respectu tamen totius summæ datæ, quæ singulis annis pro Bullæ eleemosina contribuitur, magnum quidem est: ita Merolla *tom. 3. de privil. cap. 7.* Bonac. *tom. 2. de leg. disp. 1. q. 3. punct. 8. §. 3. n. 13. & alii.*

15. Cum privilegia Ordinum Mendicantium sint perpetua, & realia, ita ut numquam suspensa censeantur, nisi in specie suspendantur, idcircò, per Bullam Cruciatæ neque suspendi, neque invalidari possunt, nam privilegia personalia, ut sunt privilegia præfatæ Bullæ, non habent vim suspendendi, vel invalidandi privilegia realia: atque adeo Regulares, sive sint Prælati, sive subditi possunt uti privilegiis, respectivè sibi concessis, lucrarique Indulgentias in illis Regnis, seu ditionibus, ubi prædicta Bulla prædicatur, etiamsi eandem non habeant, dummodo privilegia, quibus uti velint Sacri Concilii Tridentini Decretis non sint contraria: ita Tambur. *de jure Abb. tom. 1. disp. 16. q. 16.* Miranda *tom. 2. q. 45. art. 7.* Ludovic. à Cruce *in expos. dictæ Bull. disp. 1. cap. 3. dub. 1. n. 8.* Villalob. *tom. 1. tract. 27. claus. 11. supplem. Ord. p. 1. fol. 60. concess. 177.*

16. Privilegia Regularibus concessa, quæ per se principaliter, & immediatè eorumdem Ordinum authoritatem, Ecclesiarumque favorem concernunt, licet secundariò, & consecutivè in laicorum beneficium cedant, per Bullam Cruciatæ nec tolluntur, nec suspenduntur, quia, ut dictum est, privilegia realia non invalidantur per personalia: etenim in omnibus gratiis, & privilegiis causa finalis, & principalis debet attendi, & examinari, non autem causa secundaria, & impulsiva; idcirco Confessarii Mendicantes, & qui cum eis in privilegiis participant ab Ordinario approbati, non obstante dicta Bulla, in vim suorum privilegiorum poterunt, non solum sæcularium vota, & juramenta commutare, & pœnitentes absolvere, sed etiam in eorum Conventibus Eucharistiam ministrare, nam hæc privilegia, & similia principalius, & immediatè authoritatem Ecclesiarum, & favorem Religionum respiciunt: si autem privilegia principaliter, & directè concernant laicorum favorem, & minus principaliter Religiosorum commodum: tunc pro sæcularibus eadem suspenduntur, per illam generalem in dicta Bulla privilegiorum suspensionem, ac proinde Indulgentia plenaria v. g. visitantibus Ecclesias nostras in die Sancti P. N. Francisci concessa, pro sæcularibus suspenditur in illis regionibus, ubi Bulla prædicatur, ita ut sine dicta Bulla nequeant præfatam Indulgentiam plenariam lucrari; Religiosi tamen, etiamsi Bullam non habeant, illam lucrantur, & hoc ideò, quia illa suspensio privilegiorum generalis, non est exceptio gratiarum concernentium Religiosos primariò, & laicos secundariò, sed vice versa: idem dicendum est de privilegiis deferentium habitum tertii Ordinis nostri, vel aliorum Ordinum, qui sine dicta Bulla minimè possunt indulgentias lucrari, cum hæc privilegia, ut dixi, personalia sint, ac per eandem Bullam suspendantur: ita Sanch. *in Sum.*

tom.

tom. 1. *lib.* 4. *cap.* 54. *n.* 62. Navar. *in comm. de indulg. notab.* 31. *n.* 21. Roder. *in expos. dictæ Bullæ* §. 12. *n.* 4. *& tom.* 1. *q.* 61. *art.* 14. Graff. *in append. ad decis. lib.* 1. *cap.* 7. §. 9. *n.* 65. *& alii comm.*

17. Anno Jubilæi magni, quod, ut dixi *n.* 14. in quolibet vigesimo quinto anno Romæ conceditur, & per totum Orbem publicatur, quinque præcipuè suspenduntur, & Regularibus prohibentur: omnis scilicet Indulgentia plenaria: authoritas vota commutandi: facultas dispensandi, vel commutandi malè ablata incerta, potestas Confessarios instituendi, & potestas absolvendi à casibus Sedi Apostolicæ reservatis, prout habetur *in extravag.* Sixti IV. *in cap. quemadmodum, de pœniten. & remiss.* insuper idem Pontifex Mendicantium privilegia restringit, & contra transgressores pœnas apposuit; possunt tamen Regulares Indulgentias non plenarias lucrari: de rebus incertis; absque ulla culpa obtentis componere; Confessarium eligere pro absolutione in foro conscientiæ; quia constitutio odiosa non debet extendi nisi ad expressa, elapso autem Jubilæi anno præfata suspensio tollitur: ita Navar. *de indulg. notab.* 28. *n.* 13. Verum quia non uno, eodemque modo, sed cum amplissima, vel limitata potestate Romani Pontifices solent Jubilæa indicere, non erit inutile Bullas attentè legere, & præcipuè Bullam indictionis Jubilæi, ejusque singula quoque verba diligenter notare: ut docent Sanchez *in sum. tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 54. *n.* 62. *cum aliis multis, quos citat* Diana *part.* 1. *tract.* 11. *res.* 100.

18. Quoad absolutionem Religiosorum multa extant Regularium privilegia, quibus eorum Prælatis datur facultas absolvendi subditos à casibus Papæ reservatis, & in Bulla Cœnæ contentio, aliquibus exceptis, ut infra *tract.* 2. 3. *&* 4. dicetur, ut constat ex Mari magno Sixti IV. quod incipit: *Regimini Univer. Ecclesiæ*, & ex Bull. S. Pii V. Anno 1571. Patribus Casinensibus concessa, & ex alia Gregorii XIII. Patribus Societatis Jesu anno 1584. concessa, & habetur in comp. privileg. dictæ Societatis *V. absolutio* §. 7. & docet Suarez *tom.* 4. *de Relig. tract.* 1. *cap.* 21. *n.* 2. & alia similia refert Casarub. in comp. privileg. *v. absolutio*, idcircò sicut Bulla Cænæ, non obstante sua rigorosa revocatione, minimè tollit, quominus valeant privilegia Bullæ Cruciatæ, ad absolvendum à casibus ejusdem Bullæ Cænæ, exceptis illis, quæ in dicta Bulla Cruciatæ exprimuntur, prout omnes docent secus autem fideles deciperentur in illius receptione, quod non est dicendum, ita nec poterit tollere Regularium privilegia, quæ validiora sunt, saltem quoad forum conscientiæ, & quando delicta sunt occulta, hæc enim nulli præjudicium inferunt, nam pro quiete animarum, & ad tollendos Religiosorum discursus fuerunt concessa, alias mens Pontificis defraudaretur, & Religiosorum statui non esset bene provisum, essent enim in continuo motu, non sine scandalo, & dispendio, prout docet Sousa sup. Bull. Cænæ *disp.* 100. *n.* 2. & alii communiter, ultraquamquod patet etiam ex lectura textus Bullæ, ibi

ibi enim prohibetur absolvere, & dispensare sub prætextu, non autem virtute privilegiorum, quæ de facto verè, & realiter dant facultatem absolvendi, etiam à casibus Bullæ Cænæ, eo modo, quo supra, prætextus enim est velamen, quo se movere quis simulat ad aliquid agendum, idcirco non excludit illud, quod vera, & legitima facultate fit, prout in casu nostro contingit; ita Gonzal. *in leg. 8. Cancell.* Gloss. 57. *n.* 2. Suarez ut sup. *tract.* 1. *lib.* 2. *cap.* 21. Villalob. *tom.* 1. *tr.* 9. *& alii*.

19. Quod attinet ad limitationem, vel revocationem privilegiorum Regularium, pluries à Summis Pontificibus, sacrisque Conciliis, præsertim Tridentino factum, videatur in cap. præcedentibus 4. & 5. & in libro intitulato: *Bulla Clem. VIII. & Urbani VIII. necnon Decreta recentiora S. Congregationis Regularium fol.* 190. ubi multa hujus generis habentur, & clarè demonstrantur.

C A P. V I I.

De Revocatione Oraculorum vivæ vocis.

1. Consueverunt nonnumquam Summi Pontifices privilegia aliqua, & gratias non in scripto, sed oretenùs concedere, & hæc vivæ vocis oracula dicuntur, quorum plura habentur in Bullario Emmanuelis Roderici, præsertim in Vita Leonis X. qui 77. vivæ vocis oracula, ferè omnia Minoritis concessit; aliquando hujusmodi oracula proprio motu Principis, interdum vero ad partis instantiam conceduntur; cum igitur instante parte obtinentur, ferè semper ibidem ponitur testimonium personæ impetrantis, quæ regulariter, ut ei magis credatur, debet esse persona in dignitate Ecclesiastica constituta.

2. Quodcumque privilegium, vel indultum quomodocumque vivæ vocis oraculo concessum, ad sui validitatem pro foro conscientiæ eorum, qui præsentes fuerunt, quando à Summo Pontifice fuit elargitum, de jure scriptura non indiget; nam oracula sunt gratiæ, & donationes, atque adeo gratiarum, ac donationum naturam sortiuntur, pro validitate autem istarum scriptura non requiritur ut colligitur *ex Clement. Dudum, de Sepult.* & docent Roder. *tom.* 3. *quæst.* 22. *art.* 1. Sylvest. *v. privil. n.* 14. Sanch. *de Matrim. disp.* 29. *n.* 4. Lezana *part.* 3. *summæ*, *v. gratia n.* 13. pro foro tamen externo, & pro his, qui fuerunt absentes, scriptura omninò necessaria est, ut dicitur *in Extravag.* Julii II. *incip. Romani Pontifices, & in Regul.* 51. *Cancell.* & docent Suarez *lib.* 8. *de leg. cap.* 11. Sanchez *de Matrim. libro* 8. *disp.* 23. Bonac. *de leg. tom.* 2. *disp.* 1. *q.* 1. *punct.* 4. *n.* 49. Quandoquidem nequeunt probari oracula, nisi per scripturam, in forma authentica habitam.

3. Vivæ vocis Oracula non sunt

minoris efficaciæ, & valoris, quam si per Bullam, aut Breve ad perpetuam rei memoriam essent concessa, & hoc saltem quoad forum conscientiæ, prout Leo X. nobis Minoribus concessit, & habetur in supplem. *concess.* 361. *fol.* 18. & refert Roder. *tom.* 1. *q.* 7. *art.* 5. *in fine*; immo majoris valoris, & efficaciæ sunt, quam aliæ Constitutiones Papales, si sint, sicut oportet; quia revocatis aliis privilegiis, non intelliguntur revocata oracula, nisi in specie revocentur: ita docent Peyrin. *tom.* 1. *privil. Minim. in Const.* 4. Julii II. §. 3. *n.* 26. Bordon. *de Oracul. res.* 31. *q.* 1. *n.* 1. Lezana *p.* 1. *Summ. cap.* 3. *n.* 21. Portel. *in dub. Regul. v. Oracula fol.* 1005. *& alii*.

4. Quæcumque privilegia, gratiæ, facultates, & indulta à Summis Pontificibus vivæ vocis oraculo concessa, tam quoad forum interius, quam quoad ad exterius spectantia, fuerunt revocata à Gregorio XV. *die* 2. *Julii* 1622. *Pontificatus sui anno* 2. Bulla, quæ incipit; *Romanus Pontifex in specula*, estque 27. dicti Pontificis in Bullario Laertii Cherub. *tom.* 4. Et quamvis in hujusmodi revocatione excepit ea oracula, quæ concessa fuissent ad instantiam Imperatoris, Regum, & ea, quæ manu alicujus S.R. E. Cardinalis firmata fuissent; postea tamen Urbanus VIII. *die* 20. *Decembris anno* 1631. expedivit alium motum proprium, qui incipit: *Alias fel. record.* qui habetur apud Peyrinum in additam. ad Constitut. 18. Urbani VIII. *cap.* 12. & apud Cherub. *tom.* 4. in quo omnia vivæ vocis oracula revocavit, declarando tamen prædictam suam revocationem non comprehendere illos Officiales, quibus ratione munerum suorum, antea de Summi Pontificis oraculo fides haberi solebat; quot autem, & quales sint hujusmodi Officiales infra *n.* 12. explicabitur; neque sub ea revocatione comprehenduntur oracula in futurum concedenda, etenim revocatoriæ Gregorii, & Urbani loquuntur de concessis, non autem de concedendis, ut bene notat Lezana *in summ. p.* 3. *v. gratia n.* 13. nam Pontifices non possunt suis Successoribus ligare manus, ut non valeant oracula vel concedere, vel revocare.

5. Notandum tamen valde est, quod præcedentes Gregorii XV. & Urbani VIII. revocationes non intelliguntur de vivæ vocis oraculis, quæ Regularibus concessa fuerunt à Summis Pontificibus ante diem 29. Aprilis anni 1616. sed de illis dumtaxat, quæ exindè concessa sunt, ab anno scilicet prædicto usque ad tempora Gregorii XV. & Urbani VIII. qui Bullas revocatorias oraculorum ediderunt, atque adeo Regulares tuta conscientia tam quoad forum exterius, quam quoad interius possunt uti privilegiis vivæ vocis oraculo à Summis Pontificibus ante annum 1606. concessis usque ad Paulum V. qui in sua peculiari Constitutione, quæ incipit: *Injuncti nobis*; & inter præfati Pontifices Constitutiones est in ordine 19. apud Laertium Cherubinum *tom.* 3. *Bullarii Romani anno* 16 7 *edito*, illa omnia innovavit, & de novo concessit, dicens: *Motu proprio, & ex certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia, & singula privilegia &c. per*

quo-

quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac nos, & Apostolicam Sedem, sub quacumque verborum forma, & expressione, etiam per solam signaturam, & vivae vocis oraculo, aut alias quomodolibet concessa &c. quorum tenores &c. ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro sufficienter expressis haberi volumus &c. Apostolica authoritate tenore praesentium perpetuo confirmamus, & approbamus, illisque perpetuae, & inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adiicimus &c. Praedecessores etiam Pauli V. videlicet S. Pius V. in Constit. incip. *Etsi Mendicantium Ordines*; apud Jo: Baptistam Confetium *in collect. liter. Apostolic. fol.* 267. & est in ordine 41. apud Cherub. *tom* 2. *Bull. Romani*; Gregorius XIII. in Constit. incip: *Regimini Militantis Ecclesiae* apud Peyrinum *tom.* 2. *const.* 1. dicti Pontificis edita pro Minimis, & alia omnino simili edita pro Minoribus, quae incipit: *Ex benigna* apud Confetium praedictum *fol.* 247. & tandem à Clemente VIII. in Constit. sua 51. apud Cherub. *tom.* 3. *Bull. Rom.* & apud Confetium *fol.* 237. quae incipit: *Ratio Pastoralis Officii*; sub eadem forma, & expressione in praefata Bulla Pauli V. contenta, approbarunt, confirmarunt, ac innovarunt omnia, & singula vivae vocis oracula à Romanis Pontificibus praedecessoribus suis Regularibus concessa, atque adeo habito respectu, ad oracula, vel mentione facta de illis, proculdubiò approbationes, confirmationes, & innovationes praedictae super privilegiis vivae vocis oraculo concessis, manifestè ostendunt, ea amplius non esse vivae vocis oracula, sed privilegia motu proprio, & ex certa scientia, ac de potestatis plenitudine per Bullas Apostolicas concessa, munita, & roborata: ut docent Peyrinus *tom.* 3. *in Constit.* 18. Urbani VIII. *n.* 1. *in schol. quem citat* Diana *p.* 5. *tr.* 24. *resol.* 17. Hurtad. Martinus à S. Joseph *de privil.* Soria *in Sum. de Regul. dub.* 1. Lezana *tom.* 3. *v. Oraculorum n.* 7. Murcia apud Dian. *p.* 9. *tr.* 7. *resol.* 71. Bord. *resol.* 31. *n.* 4. Hieronymus Garcia, Vidal, *aliique permulti, quos refert.* Diana *citat. p.* 10. *tr.* 14. *resol.* 24. asserentes, supradictas expressiones, & confirmationes vim novae concessionis habere, ut clarius in sequenti demonstrabitur.

6. Nec obstat dicere, quod per confirmationem non mutatur natura, & conditio rei, alioquin non esset confirmatio, sed nova productio alterius diversae, & quod effectus hujusmodi confirmationis est, ut illa Oracula firmentur, suamque vim, & effectum habeant, sed in sua propria natura, non autem, ut in naturam, ac denominationem privilegii bullati transeant: Nam respondetur, quod quando in Bullis Pontificiis ponitur illa clausula: *Quorum tenores &c. ac si de verbo ad verbum insererentur, & in his essent inserta*: operatur, ut confirmatio, & innovatio sint ex certa scientia, quae clausula vim novae concessionis proculdubio habet, cum verba praefata individuam omnium expressionem cum suis qualitatibus exprimant, ut docent Riccius *collect.* 949. Tuschus *v. clausula, conclus.* 339. Felin. *in cap. Nonnulli, de rescript. n.* 6. Parisius *l.* 8. *de resig. q.* 7. *n.* 183. Farinac, *tom.* 1. *p.* 2. *decis. Rota decis.*

339. *n.* 3. sed sic est; quod in Constitutionibus prædictis S. Pii V. Gregorii XIII., Clementis VIII. & Pauli V. ubi agitur de privilegiis, etiam vivæ vocis oraculo concessis, habentur illa verba expressa, ut patet easdem Constitutiones legenti, ergo operantur, ut confirmatio, & innovatio privilegiorum vivæ vocis oraculo motu proprio, & ex certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine concessorum, habeant vim novæ concessionis per Bullas Apostolicas firmatæ, & roboratæ, velutl in omnibus, & singulis citatis constitutionibus expresse privilegia vivæ vocis oraculo concessa, cum memoratis clausulis confirmata, ac innovata reperiuntur.

7. Neque rursus obstat dicere, quod quando oracula alias Regularibus concessa, iterum, cum prædictis clausulis conceduntur, habito tamen respectu ad præterita, & facta mentione eorundem, sic confirmata, remanent oracula, ut prius, ac per consequens expressè a Gregorio XV & Urbano VIII. revocata; nam respondetur, id esse falsum; siquidem ipsi adversarii fatentur, quod clausulæ præfatæ in privilegiis positæ operantur, ut amplè debeant declarari, & interpretari eadem privilegia, deinde juri communi sibi contrario derogant privilegia revocata restituunt, infirma firmant, invalida validant, defectum solemnitatis omissæ supplent, vim novæ concessionis, & confirmationis habent, atque adeo naturam mutant; ita ut privilegia vivæ vocis oraculo concessa, & à Summis Pontificibus S. Pio V. Gregorio XIII. Clemente VIII. & Paulo V. cum præfatis clausulis confirmata, non possint in dubium amplius revocari: ita *in cap. in primis, caus.* 2, *q.* 1. *& Cap. Hæc quippè, q.* 6. *cap.* 1. *de transact. Cap. Si Apostolicæ. de Præbend. in* 6. *Rota Romana per* Coccinum *decis.* 166. *n.* 1. *&* 10. Navar *consil. lib.* 1. *consil.* 34. *Abb. cap.* 9. *de re judicata* Barbosa, *de clausulis n.* 18. *item Rot. Rom.* Serafin. *decis.* 1082. *vide supra cap.* 4. *claus.* 2. 3. 4. *&* 9.

8. Denique multominus obstare potest clausula illa: *Non obstantibus quibuscunque &c.* in bullis revocatoriis Gregorii, & Urbani apposita, quæ si aliam declarationem, vel interpretationem admitteret, seu permitteret, frustra Bullæ prædictæ Gregorii XV. & Urbani VIII emanassent; nam respondetur, nos id non dicere, sed solum affirmare, & probare, oracula vivæ vocis Regularibus à summis Pontificibus concessa usque ad Gregorii, & Urbani respective tempora; ac per præfatos Pium V. Clem. VIII. & Paulum V *in forma specifica* confirmata, & roborata, ut manifestè ex ipsorum, & præcipue Clementis VIII. constitutionibus patet, per memoratas Gregorii, & Urbani Bullas minime fuisse revocata, seu annullata; sed dumtaxat revocari, seu annullari oracula illa, quæ post confirmationem à Paulo V. factam, ut dictum est, concessa fuere; siquidem illa clausula: *Non obstantibus*: in Bullis revocatoriis apposita, etiam in Bullis confirmatoriis Pii, Gregorii, Pauli, & Clementis supradictorum priùs apposita fuit; idcircò, cum effectus præcipuus illius clausulæ sit, tol-

tollere omnia, quæ dispositioni, in qua est apposita, obstare possent, etiam juri communi derogando, ut fatentur omnes, proculdubio confirmatio prædicta oraculorum vim novæ concessionis per Bullas Pontificias habuit, ac proinde ea oracula nec possunt, nec debent amplius appellari oracula, sed revera sunt privilegia bullata, atque adeo sicut Bullæ Greg. XV. & Urb. VIII. oraculorum revocatoriæ certe non revocarunt cætera privilegia in Bullis Pii. Gregorii, Clementis, & Pauli præfatorum contenta, ita neque ista, de quibus est sermo, quia etsi aliquando oracula fuerunt, per confirmationes tamen; & innovationes dictorum summorum Pontificum in privilegia bullata, sicut & cætera, transierunt; *taciti enim, & expressi, sive connexorum idem est judicium*.

9. Præfatæ constitutiones oraculorum revocatoriæ tanquam pœnales, & odiosæ nullo modo se extendunt ad illa vivæ vocis oracula indulgentias concedentia, sive ante, sive post revocationem hujusmodi oracula concessa fuerint, cum odia sint restringenda, & beneficia amplianda: *ex cap. odia, de regul. juris in 6.*; indulgentiæ enim nec nominantur, nec venire commode possunt nomine privilegiorum, sed sunt omnino diversa, & à diversis non fit illatio; propterea nunquam intelliguntur revocatæ, nisi in specie revocentur: ut docent Navarr. *in comment. de Jubileo, & Indulg. in §. ex Levitico, de pænit. dist. 1. notab. 28. n. 27. & notab. 33.* Roder. *tom. 2. q. 98 art. 4.* Faust. *de Jubil. & anno sancto lib. 3. q. 79* Peyrinus *tom. 3. privil. Minim. ad Constit. Urbani VIII. cap. 12. n. 1. in fine* Bord. *resol. 31. q. 4. & alii*. Neque in anno Jubilæi, in quo solæ indulgentiæ plenariæ revocantur, aliæ non plenariæ revocatæ intelliguntur, quia sumus in odiosis, quæ omnino restringenda sunt: ita *Navarr. ubi supra*.

10. Oracula vivæ vocis, quibus Summi Pontifices privilegia Regularibus concessa, aut decreta Apostolica, aut Sacros Canones, vel Tridentin decreta, vel aliorum Conciliorum explicant, aut declarant, in prædictis revocatoriis non intelliguntur revocata; nam Summi Pontifices ea solum oracula revocare intendunt, quæ sinistra interpretatione in detrimentum Ecclesiasticæ disciplinæ ad non extendenda extenduntur; hujusmodi autem declarationes Pontificiæ oretenus factæ non sunt præjudiciales, sed necessariæ, & utiles: ita Peyrin. *in 2. tom privil. Minim. Constit.* 8. Pauli V. Gomez *in regul. Cancell.* Lezana *tom. 1. Summ. cap. 3. n. 21.* Novar. *in lucerna Regul. v. privilegium n. 4.* Bord. *resol. 31 q. 7. n. 7.*

11. Per præfatam Bullam Gregorii XV. Oraculorum revocatoriam, minime revocantur concessiones vivæ vocis oraculo factæ, quæ ante eam suum effectum sortita fuerunt, prout in eadem Bulla in calce §. 1. dicitur: *in iis, quæ non sunt sortita effectum, tenore præsentium revocamus*, ergo per argumentum à contrario sensu, illa, quæ effectum sortita sunt, non revocantur, exceptio enim firmat regulam in contrarium; etiamsi hujusmodi effectus habeat tractum suc-

successivum, scilicet pro futuro tempore, sicut S. Congregatio negotiis Regularium præposita die 2. Aprilis 1625. declaravit, & refert Peyrinus *tom. 2. privil. Minim. Constit. 3.* Gregorii XV. *n. 1.* Lezana *tom. 1. qq. regul. cap. 3. n. 21.* Bordon. *resol.31. q. 8.* quod procedit, nedum respectu Oraculorum, quæ fuerunt concessa Generalibus, Commissariis, & Procuratoribus generalibus pro regimine Ordinum, quibus præsunt, verum etiam respectu eorum, quæ personas particulares respiciunt; nam facultates, ac jurisdictiones à legitimo Superiore concessæ, ita radicantur in persona, cui primò, & immediatè conceduntur, ut etiam re integra post mortem concedentis permaneant, & deperdi non possint, nisi à Superiore clarè, & legitimè revocentur, *juxta Regul. juris : quod nostrum est, sine nostro velle, auferri non potest:* nec per Constitutionem Urbani VIII. dicta oracula revocantur, etiamsi effectum pro tempore futuro respiciant, cum id in ea Constitutione non exprimatur; si enim Pontifex prædictus voluisset in hoc Constitutionem Gregorii coarctare, debebat illud declarare, idcircò cum simus in odiosis, ad casus non expressos Constitutio Urbana non debet extendi: ita Peyrin. & Lezana ubi supra, Novar. *in lucer. Regul. v. privilegia n. 4. fol. 205. & alii.*

12. Dictum est jam supra *n. 4.* quod Urbanus VIII. die 20. Decembris anni 1631. expedivit motum proprium, in quo declaravit, Constitutiones Oraculorum revocatorias, sivè à se, sivè à Gregorio XV. factas, non comprehendere illos Officiales; quibus ratione munerum suorum antea de Summi Pontificis oraculo fides haberi solebat; idcirco necessarium est hic eorum nomina, seu ministeria adnotare; sunt enim multi, ac diversi, videlicet S. R. E. Camerarius: Vicecancellarius: Datarius, Prothonotarii; litterarum contradictarum Auditores; & Apostolici Palatii Auditores litterarum Apostolicarum Correctores, & Scriptores; Major Pœnitentiarius; Abbreviatores; nec non Commensales, & Cappellani Summi Pontificis; Legati quoque, sive Nuncii, ac in terris Ecclesiæ Romanæ Rectores, & Thesaurarii; prout adnotantur *in Extravag. ad Regimen; de Præbend. & Dignitat. in 6.* & de quibus singulis agit Card. Tuschus, *v. Officialis, conclus. 82. n. 6. & 16.*

13. Quamvis in dicta *Extravag. ad Regimen*, Protector Ordinis inter Officiales Papæ non numeretur, in Religionem tamen sibi commissam, jurisdictionem exercet, tamquam Minister Papæ, aut nomine, vel authoritate ipsius, qui omnium Religionum Generalissimus est, & ideo credendum est oraculis ejusdem; editis in favorem Religionis, quam protegit, non autem aliis, quæ utilitatem ipsius non concernunt: ita colligitur ex eadem *Urbana Constitutione*, & docet Peyrinus *in suo formul. Pral. Regul. litt. Z. cap. 3. append.4.ad* Urbanum VIII.*n.2.fol. 726.* Generales autem Ordinum, si ultra potestatem Ordinariam, non habeant aliam specialem ipsis à D. Papa concessam v.g. si sint Commissarii Apostoli-

stolici, non possunt dici officiales ipsius, nam ille propriè dicitur officialis, qui sub alio ministerialitèr authoritatem, seu jurisdictionem exercet; ut docet *Tuscus V. Officialis, conclus.* 88. *num.* 1.

14. Cum modus rei non variet rem, cujus est modus, & communicatio oretenùs facta, & sine scriptura exhibita, sit modus communicandi, & extendendi privilegia, idcircò oracula communicantia, & extendentia privilegia, alias prius per Bullas Regularibus concessa, in dictis revocatoriis non intelliguntur revocata, v. g privilegià Minorum antea per Breve concessa, per posteram communicationem alteri Religioni oretenus factam, non evadunt oracula, sed, ut prius erant, manent privilegia bullata: ita Peyrinus *tom.* 3. *privil. Minim. ad Constit.* Urbani VIII. *cap.* 12. *n.* 2. Bordon. *resol.* 31. *de Oraculis*, *q.* 6. *n.* 6. Turrianus *part.* 2. *Select. disput.* 16. *dub.* 50.

15. Præterea Leo X. informatus, quod essent nonnulla vivæ vocis oracula Ordini Fratrum Minorum concessa, quorum aliqua aliquibus temporibus utilia fuerunt; sed fortè præsentibus non sunt, nec futuris erunt, ac propterea aliqua sunt in locis aliquibus necessaria, & aliqua non; concessit; ut non solum Generalis in suo generali Capitulo, sed etiam quilibet Provincialis in suo Capitulo provinciali de consensu ejusdem, vel majoris partis Capituli declarare possint, & valeant, utrum ab usu alicujus concessionis vivæ vocis oraculo factæ abstineri debeat; & quod post dictam declarationem tam fratres, quam Moniales (ac si concessio hujusmodi per suamSanctitatem suspensa, vel revocata fuisset) concessione eadem in posterum uti non possint: ita habetur *in supplemento fol.* 96. *concess.* 296. Roder *tom.* 3. *qq. Regul. q.* 22. *art.* 1. & 2. sed modo servandum est quod dictum fuit *n.* 5. & seqq. præsentis Capitis.

16. Ex dictis *n* 5. & *seqq.* planè poterit Lector colligere, quam pauca sint Oracula revocata per Bullas memoratas Gregorii XV. & Urbani VIII. oraculorum revocatorias, etiam in sententia eorum, qui opinionem affirmativam tuentur; nam si privilegia vivæ vocis oraculo Regularibus à Summis Pontificibus concessa, quæ ante Bullam revocatoriam Gregorii effectum suum jam erant sortita, in eadem Bulla non revocabantur, & insuper Bulla Urbana declaravit, Constitutiones Oraculorum revocatorias sivè à se, sivè à suo prædecessore Gregorio emanatas, non comprehendere illos Officiales, qu bus ratione munerum suorum antea de Summi Pontificis oraculo fides haberi solebat; neque intelligi revocata oracula illa, quibus Summi Pontifices privilegia Regularibus concessa, aut Decreta Apostolica, vel Sacros Canones, aut Tridentini, vel aliorum Conciliorum ordinationes explicant, & declarant; quænam ergo erunt ea Oracula revocata, quæ à Summis Pontificibus ante diem 25. Aprilis anni 1606. ut *n.* 5. dictum est, Regularibus fuerant concessa, cum omnia, aut ferè omnia ante Gregorianam Constitutionem statim, vel tractu temporis effectum suum jam sortita, vel

vel mediatè per Officiales praenarratos, in dicta Bulla Urbana non, comprehensos, oracula penè omnia Regularibus concessa fuissent? proculdubio, dum contrarium neque sciri, neque probari potest, & agitur de materia odiosa, affirmare oportet, sententiam negantem revocata fuisse oracula ante praedictum annum 1606. concessa, probabiliorem esse: loquendo tamen de Oraculis, quae vel tacitè vel expressè à Concil. Trident. non sunt revocata, aut eidem non sunt contraria.

CAP. VIII.

De Privilegiorum Communicatione.

1. Regulares, qui licet diversorum Ordinum unum in Deo, & professione existunt, aequum etiam est, ut in eisdem indultis, & privilegiis uniantur, & sic uniti arctiori vinculo Sedi Apostolicae, & inter se ad nomen Dei in terris propagandum, animarumque salutem procurandum copulentur, ut quos conjungunt par labor, & paria merita, paria etiam conjungant privilegia; hujusmodi autem unio cum per privilegiorum suorum inter se communicationem contingat, propterea necesse est, quid, & quotuplex communicatio sit, explanare.

2. Communicatio idem est, ac participatio alicujus rei, quae prius alteri fuerat concessa; haec autem dividitur in perfectam, & absolutam; & in imperfectam, & relativam; perfecta, & absoluta operatur, ut id, quod uni corpori, vel personae fuit prius concessum, alteri postea communicetur, ita ut corpus, seu persona, cui communicatio facta fuit, de se, & per se illo privilegio independenter, & absolutè uti possit, ac si ipsi pri s propriè, & in specie concessum fuisset: ut docent *Comm. D.D.* Hoc enim modo fit semper, vel ferè semper inter Mendicantes privilegiorum communicatio, quae potius adaequatio dici debet, cum tantam habeat authoritatem Generalis Ordinis Minorum in toto Ordine, Provincialis in sua Provincia, & Superior localis in suo Conventu, quantam adaequatè retinet, & exercet quilibet Generalis Provincialis, vel Superior localis alterius Ordinis, hi quidem sunt in potestate respectivè pares; prout Julius II. declaravit, & habetur *in supplem. Ord. Minor. fol. 74. & refert* Roderic. *tom. 1. q. 55. art.* 20. quod etiam Sixtus IV. decrevit *in suo Mari Magno §. postremo cum Fratres*: communicatio autem imperfecta, & relativa operatur, ut privilegium, quod fuit uni prius perfectè, & absolutè concessum, ab illo priori redundet, & extendatur ad alios propter connexionem, quam habent cum ipso, ut v.g quando privilegia unius Religionis ad familiares, commensales & extenduntur.

3. Omnes Ordines Mendicantes ob varias Summorum Pontificum con-

concessiones habent inter se communicationem tam in privilegiis scriptis, quam in vivæ vocis oraculis, non tantum concessis, sed etiam & concedendis, ut constat ex Bullis Julii II. Sixti IV. Innoc. VIII. Alexandri VI. Clementis VII. Leonis X. Pauli III Julii III. Pauli IV. Pii V. aliorumque Pontificum, quæ habentur *in Bull. Rom.* Cherub. *præsertim tom.* 1. & 2 fuitque pluries hæc privilegiorum communicatio in Sacra Rota approbata; ex quibus colligitur, nullum esse privilegium in vigore, & firmitate sive concessum per Bullam, sive per Oraculum quibuscumque Regularibus, quo non possint uti Religiosi, & alii similiter communicantes, ut notavit Pelizar. *tract.* 8. *cap.* 1. *n.* 91. & Urbanus *part. I. tract* 2. *cap.* 3. *Regul.* 9. sed quia nimis prolixum esset hic describere omnia diplomata communicationum per Pontifices factarum, idcirco Lector consulere poterit Bullarium Romanum Cherubini, & præcipuè Bullam Leonis X. quæ inter alias hujus Pontificis est in ordine 32 *tom* 1. *prædicti Bullarii*, ubi habetur communicatio omnium privilegiorum Mendicantium, tam concessorum, quam concedendorum inter singulos eorum Ordines, Ecclesias, Fratres, Moniales, Tertiarios, Conversos, & Oblatos.

4. Prædicta Privilegiorum communicatio extenditur de Prælatis ad Prælatos, de Prædicatoribus ad Prædicatores, de Confessariis ad Confessarios, de Conventibus ad Conventus, de Ecclesiis ad Ecclesias, & de Festivitatibus ad Festivitates &c. & pro hujus probatione inter multas Constitutiones Apostolicas, unicam hic referam, quæ est Julii II. incip. *Alias ad supplicationem*: apud Peyrinum *de privilegiis Minim. tom.* 3. & Bordon. *tom.* 2. *resol.* 52. *n.* 54. hæc tamen communicatio debet dumtaxat intelligi in privilegiis non repugnantibus observantiæ Ordinum Regularium, vel eorum statutis, ut expresse declarat Sixtus IV. *in suo Mari Magno, seu Bulla aurea*; & docent Suarez, Roder. Lezana, quos refert, & sequitur cit. Bordon. *n.* 84. sed vide infra *n* 16. & 17.

5. Privilegio uni Religioso privato concesso, alii Religiosi non communicant, nam cum tale privilegium sit personale, ac personam comitetur, cum eadem utique extinguitur, idem dicendum est de indulgentiis concessis ad tempus determinatum in honorem Sanctorum alicujus Ecclesiæ, in quibus Regulares non communicant, neque in indulgentiis alicujus Altaris, ob speciales rationes privilegiati, ut quia v. g. ibi est specialis concursus; in indulgentiis tamen septem Altarium, quas aliquæ Religiones pro suis Ecclesiis in specie impetrarunt, alii etiam Mendicantes communicant: ita Bordon. *supra n.* 73. & 84. Peyrinus *tom.* 1. *ad Const.* 8. Pauli III. *n.* 1. Tambur. *tom.* 1. *disp.* 17. *q.* 2. *n.* 4.

9. Mendicantes non solum habent inter se Communicationem in privilegiis, sed etiam non Mendicantium privilegia ipsis Mendicantibus communicantur ut ex pluribus Bullis Pontificiis patet, præsertim *ex Bulla* 51. *Clementis VIII. incip. Ratio Pastoralis officii: apud Cherub. tom.* 3.

Pauli V. *Bulla* 19. *incip. Injuncti nobis*: *ejusdem Bulla* 8. *incip. Religiosorum Virorum*: *Gregorii XV. Bulla* 14. *incip. Ad uberes fructus*: *Ejusdem Bulla* 22. *incip. Injuncti nobis*: *item* 33. & 42. *ejusdem*, *apud præd. Cherub. tom.* 4. in quibus per viam communicationis extenduntur privilegia, immunitates, exemptiones, gratiæ, favores, & indulta, tàm in spiritualibus, quam in quibusvis aliis Mendicantium Ordinum ad non Mendicantes, & vice versa: idcircò valdè observandum est, quod illa verba: *Omnia*, & *singula privilegia &c.* in præfatis Bullis apposita, cum sint universalia, distribuuntur singulariter singulis, ac si omnia singulariter essent specifica, immò etiam includunt ea, quæ specialem requirerent specificationem: ut docet Tuschus *V. Dictio Conclus.* 351. *n.* 4. & 5.; Undè cum dicitur: *omnia*, & *singula*, intendit Pontifex communicare v. g. Religioni Minorum omnia, & singula privilegia concessa, nedùm ipsi Ordini Minorum in particulari, sed cuilibet alii Ordini tam Mendicantium, quàm non Mendicantium: idem dicendum est de quolibet alio Ordine Mendicantium, ut apertè constat ex supra allegatis Bullis Pontificiis. De non Mendicantibus, seu Monachalibus constat etiam ex Bullis Pii V. *Ex superne dispositionis arbitrio*: pro Congreg. Canonicorum Regularium Lateran. Julii *II. Inter cæteros*. Pro Congreg. Canon. Regul. SS. Salvatoris Bononien. Ejusdem Julii II., Gregorii XIII. *æquum reputavimus*; & Urbani VIII. *In supereminenti*: pro Congregationibus Cassinen.; & S. Mauri Ordinis S. Benedicti; Pii V. *Ex superna dispositione*: pro Cong. Monachorum Vallis Umbrosæ: Gregorii XIII. *Ex injuncto nobis*: pro Camaldulensibus. Gregorii XIV. *Romanus Pontifex*: pro Cisterciensibus. Sunt & aliæ Congregationes cum suis Bullis, per quas fit eis privilegiorum præfata Communicatio: ut in Bullario Romano Cherubini *tom.* 1. 2. 3. & 4 videre licet, & docent Roder. *tom.* 1. *q.* 55 Tambur. *de jur. Abb. tom.* 1. *q.* 1. *disp.* 17.

7. Quæ autem dicta sunt de Communicatione promiscua privilegiorum, de favorabilibus tantummodo, non autem de pœnalibus intelligenda sunt; undè in pœnis, & Censuris latis contra aliquem Ordinem Mendicantium, vel non Mendicantium, nullo pacto fiet inter eos communicatio, cum secundum Regul. juris in 6. *Odia sunt restringenda, favores verò ampliandi*, & præterea, quia infinita absurda inde sequerentur. Sed in illis, quæ in favorem eorum sunt latæ, quamvis in pœnam Laicorum ex altera parte redundent, dici potest, quod per eandem Regulam juris prænotatam fieret inter eos communicatio, & hoc bene notandum est, ut quando contingat casus, consulantur periti: ita Portell. *V. Communicatio privilegiorum*, & *alii*.

8. Cum plures Summi Pontifices, expressè omnibus Mendicantibus concesserint, ut exemptionibus, libertatibus, gratiis, prærogativis, ac privilegiis tam concessis, quam in futurum concedendis quibuscumque Ordinibus sivè Mendicantibus, sivè non Mendicantibus uti, frui, & gaudere possent, & viceversa; propterea pri-

privilegia quarumcumque Religionum inter se sunt communicabilia, etiamsi sint Clericorum Regularium Theatinorum, Minorum, Scholarum piarum, Societatis Jesu &c. non obstante illa clausula apposita in quadam Constitutione Gregorii XIII. in favorem dictæ Societatis edita, qua dicitur. *ut privilegia istius sint incommunicabilia*; quia post Gregorium XIII. Gregorius XIV. absque ulla limitatione communicationem præfatam inter Mendicantes, & non Mendicantes concessit in Bulla incip. *Illius qui pro gregis*: *tom.* 2 *fol.* 706. *Bull.* Cherub; Roder. *tom.* 1. *q.* 55. *art* 17. Miranda *tom.* 2. *q.* 46. *art.* 5. *Concluf.* 2.

9. Licet Gregorius XIII. concesserit privilegia Societati Jesu cum clausula: *ut non intelligantur concessa inferioribus singulis immediate, sed mediante Præposito Generali*; ac proinde Religiosi ejusdem Societatis prædictis privilegiis, & facultatibus uti, & gaudere nequeant absque Præpositi Generalis licentia; nihilominùs tamen cæteri Religiosi Mendicantes, & non Mendicantes subditi absque licentia suorum respectivè Generalium, vel Provincialium propriis, necnon dictæ Societatis privilegiis, gratiis, & facultatibus, nonnullis exceptis, ut alibi dicetur uti, frui, & gaudere possunt; prout constat ex prænotata Bulla Gregorii XIV. incip. *Illius, qui pro gregis*: in qua absolutè, & independenter concessit Cistercienfibus, & Cruciferis privilegia omnium Ordinum, & in specie privilegia Societatis Jesu absque ulla limitatione, restrictione; & Urbanus VIII. in sua *Const.* 15. *tom.* 4. *Bull. Rom.* Cherub. idipsum concessit Religioni Scholarum piarum: sunt & aliæ Constitutiones Pontificiæ in favorem aliarum Religionum sine dependentia, & restrictione, idcircò omnes Regulares, qui proculdubio in privilegiis communicant, pro privilegiorum usu non indigent Prælatorum suorum facultate, & licentia, nam ubi lex non distinguit, nec limitat, nec nos distinguere, vel limitare debemus; præterea in privilegiorum communicatione non veniunt pœnæ, sed gratiæ, & favores; prædicta limitatio, seu restrictio est utique pœnalis, & odiosa, & consequenter per juris regulam debet restringi, & coarctari, non autem ad alios extendi: ita docent Roder. *tom.* 1. *q.* 55. *art.* 17. §. *Secund. dub.* Miranda *tom.* 2. *q.* 46. *art.* 5. *concluf.* 2. *in fine*. Suarez *de leg. lib* 8. *cap.* 17. *n.* 6. Portell. *v. Commun. privil.* Diana *p.* 3. *tr.* 2. *de dub. Regul. resol.* 81. Jo: la Cruz *lib.* 2. *de Statu Relig. cap.* 4. §. 2. *& alii*.

10. Per privilegiorum Communicationem intendunt Summi Pontifices Religionum regulas, ac statuta servare, necnon regularem observantiam fovere; quapropter in constitutionibus suis consueverunt hanc clausulam apponere: *Dummodo institutis eorum, & regulari observantiæ non sint contraria*. Privilegiorum quippe communicatio non debet esse nociva, seu relaxativa, nec odiosa, aut turbativa pacis, & tranquillitatis; ac proinde in quacunque ampla, & generali privilegiorum Communicatione non veniunt ea, quæ statui re-

regulari sunt contraria, sed quæ dumtaxat communi modo vivendi sunt favorabilia: ita Roder. *tom.* 1. *q.* 55. *art. ult. Miranda tom.* 2. *q.* 46. *art.* 6. Suarez *de leg. lib.* 8. *cap.* 17. *n.* 3.

11. Si Religiosi unius Ordinis cum aliis alterius Ordinis adinvicem contendant, privilegiis sivè in specie concessis, sive communicatis uti non possunt, juxta regul. juris: *Quod privilegiatus contra æquè, & sub eadem consideratione privilegiatum non utitur privilegio*: ut v.g. Si Religiosi Conventus alicujus Ordinis Religiosos Conventus alterius Ordinis in judicio provocare contingat, tunc actores non coram suo, sed reorum conservatore, tanquàm Judice competente convenire debent, & tenentur per alteram juris regul. *quod actor sive in reali, sive in personali actione sequi debet forum rei*; ratio est, quia in pari privilegio melior est conditio rei, & ille, qui tunc possidet, præfertur: ex cap. *in pari, de regul juris in 6. & docent commun. Canonistæ in cap. In præsentia, de probation.*

12. Religionum familiares, commensales, Donati, Tertiarii, aliique ejusmodi, quibus dependenter Religiosorum privilegia communicata sunt, non possunt contra Religiosos illos, à quibus dependent, uti privilegiis eisdem personis communicatis, cum non deceat, quod illud idem, quod in favorem ipsorum Religiosorum principaliter concessum est, contra eos postea, & in illorum dispendium retorqueatur per dictas familiarium personas, quæ privilegiis Religiosorum solummodo digno. scuntur gaudere, in quantum ab eis dependent; quod quidem ex eo præsertim patet, quod si Religiosi amitterent privilegia, ipsis etiam familiaribus amitterentur; cum illa minus principaliter habeant, cessante enim principali, cessat etiam accessorium: ita Abbas *in cap. Ex parte de foro compet. Corduba in annotat. comp. privil. V. Communicatio, Jo. Baptista confestius in summ. privil. cap. 5. de commun. privil.*

13. Quamvis Novitii Regulares non sint verè, & in effectu Religiosi; in favorabilibus tamen habentur tanquam professi, & largo modo dicuntur Religiosi, ut benè notat Rebuffus *in praxi benefic. tit. de dispensat. cum Regulari, n.* 3 idircò gaudent privilegiis concessis illi Ordini, in quo probationem faciunt: prout expressè constat ex privilegio speciali Societati Jesu concesso, cujus vigore, omnibus ejus Societatis privilegiis Novitii communicant; ut habetur *in comp. privileg. dictæ Societatis V. Communicatio n.* 5. *& docent* Suarez *de Relig. tom.* 3. *lib.* 5. *cap.* 16. *n.* 17. Sanchez *in Summ. tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 39. *n.* 15. *& alii.*

14. Religiosæ professæ primæ, & secundæ Regulæ Ordinis Sanctæ Claræ, nec non Tertiariæ professæ votum Castitatis emittentes, & subditæ Minoritis, aliæque etiam quæcumque Moniales alterius Ordinis, regimini tamen eorundem Minoritarum commissæ, gaudent privilegiis Minorum concessis, & concedendis: Moniales quoque Ordinis S. Dominici Dominicanis subiectæ, eorundem similiter privilegiis fruuntur: prout continetur *in lib. intit. Monumen-*

menta Ord. in 1. *imprcs. fol.* 66. *& in* 2. *fol.* 148. *concess.* 36. per Sixtum IV. Clementem VII. Leonem X Paulum IV. Pium V. Gregorium XIII. & Sixtum V. Sic docet Roder. *tom.* 1. *qq. Regul. q.* 55. *art* 13. *&* 14. ubi plures affert Bullas Pontificias, quas referre, nimis longum esset. Miranda *tom.* 2. *q.* 46. *art.* 1. *&* 20. *Comp. privilegior. V. communicatio*, §. 14. Portel. *eodem verb. n.* 3. *&* 4. Moniales pariter Carmelitanæ Discalceatæ etiamsi regimini Carmelitarum Discalceatorum subditæ non sint, privilegiis omnibus Ordinis Carmelitani utriusque sexus potiuntur: ex Bulla Gregorii XV. sub data 20 Maji 1621 quæ incipit: *Alias postquam*; servaturque in Monasterio earundem sub invocatione S. Joseph in Civitate Burdigalæ. Fratres autem, seu Confratres, & Sorores Chordæ, Scapularis, Corrigiæ, & cæterorum hujusmodi gaudent dumtaxat privilegiis Indulgentiarum, remissionumque peccatorum, non autem his, quæ jurisdictionem Ordinariorum perturbare possunt, juxtà Decretum Concil. Trident. *Sess.* 24. *de Reformat. cap.* 11. legatur Roder. *loc. cit. art.* 14.

15. Cum in generali privilegiorum communicatione ponatur clausula: *Quomodolibet*: quæ est ita universalis, & talis naturæ, ut faciat venire ea, quæ alias non venirent; ut habetur in *Clem.* II. *de sent. Excommun. in* 6. idcircò non solum privilegia scripta, sed etiam vivæ vocis oracula venire certum est, nam privilegii nomine omnis gratia, & favor Principis venit, atque adeo, concessis omnibus, etiam oracula concessa censentur; ex vulgari juris regula: gratiæ, & favores suntampliandi, pœnæ autem, & odia restringenda; idque intelligendum est non tantum de vivæ vocis oraculis, quæ immediate Mendicantibus sunt concessa, verum etiam de illis, quæ non Mendicantibus sunt elargita, quibus omnibus indultis oretenus, & scripto concessis, ob præfatam communicationem Mendicantes, & non Mendicantes libere gaudent, & potiuntur: *ita communiter DD.*

16. Regulares per generalem privilegiorum communicationem minimè gaudent privilegiis uni Ecclesiæ, Monasterio, loco, Provinciæ, vel personæ in particulari concessis (contra Roder. *tom.* 1. *q.* 55. *art.* 18. *& Mirand tom.* 2. *q.* 46. *art.* 7. sententiam affirmativam docentes, qui revera falluntur). ratio est, quia concessio generalis non comprehendit ea, quæ per speciales constitutiones sunt provisa; ut exprefse habetur in cap. *Si propter*, *de rescript. in* 6. & expressius in cap. *cum Capella*, *de privileg* ubi dicitur: quod concessum uni Ecclesiæ, Provinciæ, vel loco nequit trahi ad aliam Ecclesiam, Provinciam, vel locum, enim in generalibus concessionibus non veniunt ea, quæ à jure communi exorbitant: juxta regulam 28. *juris in* 6. neque intelliguntur concessa, nisi in specie, & nominatim exprimantur; ac propterea privilegium v. g aliquibus Regnis, vel Provinciis extra Italiam à Sede Apostolica concessum vescendi ovis, & lacticiniis in diebus prohibitis, ad Italiam non extenditur; item.

item privilegium non recitandi Horas Canonicas in Choro, non cantandi, non eundi ad publicas processiones, & similia propter spiritualia, vel litteraria exercitia nonnullis Regularibus concessa, cæteris Regularibus, in quibus non militat eadem ratio, neque eadem urget necessitas, communicari nequeunt; nam hæc privilegia respiciunt determinata loca, & personas, & in aliqua particulari ratione fundantur, atque adeò nequit de loco ad locum, neque de persona ad personam fieri extensio; etenim virtus, & efficacia privilegii in voluntate concedentis est posita, voluntas autem concedentis non extenditur, nisi exprimatur, cum inter homines voluntas non operetur, nisi per verbum, vel scriptum declaretur: ita Suarez *de leg. lib. 8. cap. 26.* Tamburr. *tom. 1. de jur. Abb. disp. 17. q. 2. n. 7. in fine.* Azor *part. 1. Inst. Moral. lib. 5. cap 22.* Merolla *de privileg. tom. 3. disp. 6. cap. 4. dub. 8. n. 72. & alii commun.*

17. Prædicta privilegiorum generalis communicatio tunc de loco ad locum, de Ordine ad Ordinem, & de persona ad personam extenditur, quando privilegia in communi, & in genere sunt concessa; quæ quidem generalis communicatio, ut Julius II. declaravit, & Leo X. postea decrevit, & constat *ex supplem. Ord. Minor fol. 59. concess.* 157.; non debet esse identica materialis, sed analoga formalis, idest, similis, & ferè eadem secundum quandam proportionem, & statum decentiam, ita ut totum id, quod potest unus Generalis, vel Provincialis, aut Superior localis in uno Ordine, possit etiam alius Generalis, vel Provincialis, aut Superior localis in alio Ordine, idem dicendum de Congregationibus unius ad Congregationes, & Conventus alterius Ordinis, de festivitatibus ad festivitates, ut dictum est supra

18. Cum in generali privilegiorum communicatione veniant etiam indulgentiæ, licet non exprimantur; idcircò communicatis uni Ordini cæterorum Ordinum privilegiis omnibus, & indulgentiæ pariter communicatæ intelliguntur, loquendo cum proportione, & de illis tantummodo quæ sunt communes, & in genere Ordinibus concessæ; v. g. sicut Novitius suscipiens habitum, & professionem emittens in nostra Religione multa consequitur beneficia, ac indulgentias lucratur, & laicus tempore festivitatum nostrorum Sanctorum visitans Ecclesias nostras remissiones peccatorum consequitur, ita à pari qui habitum alterius Religionis suscipit, vel Ecclesias cæterorum Ordinum visitat in eorum festivitatibus, easdem indulgentias lucratur; secus autem dicendum de illis, quæ alicui certo loco, Monasterio, Ecclesiæ, Oratorio; Altari, Confraternitati, Congregationi, vel Ordini, in particulari, seu ob aliquam specialem rationem conceduntur, hæ quippe per generalem privilegiorum communicationem minimè communicantur, ob rationes supra *n. 16.* allatas; unde indulgentia magna Portiunculæ Ordinis Minorum aliis Ordinibus non communicatur; neque indulgentia Rosarii Ordinis Prædicatorum ad Minoritas, Carmelitas, vel cæteros Re-

Regulares extenditur, idem procedit in Altaribus privilegiatis, & indulgentiis, uni in particulari corpori concessis, & similibus; indulgentiæ enim hujusmodi, sicut, & privilegia, non extenduntur de loco ad locum, neque de persona ad personam, alias omnia essent confusa: ita Portel. *v. privil. communicatio*, *n. 6.* Tambur. *tom. 1. disp. 17. q. 2. n. 4.* Merolla *tom. 3. de privil. cap. 8. dub. 22. n. 121. aliique n. 16. relati.*

19. Cum consuetudo immemorabilis, & præscripta, concurrentibus circumstantiis, & requisitis suprà *in cap. 1. n. 8.* adnotatis, habeat vim conferendi privilegia; ideo per præfatam generalem privilegiorum communicationem veniunt etiam privilegia, quæ tali consuetudine sunt acquisita, etiamsi in Bulla communicationis id à Romano Pontifice non exprimatur, ratio est, quia sicut consuetudine, & præscriptione acquiritur jurisdictio; ita pariter acquiritur privilegium; ex quo ergo Summus Pontifex per communicationem extendit omnia privilegia per suos Prædecessores concessa, concedit similiter ea, quæ consuetudine, sunt acquisita, & quamvis aliquando in Bulla communicationis privilegia consuetudine acquisita nominatim exprimantur, id tamen non necessario, sed ad majorem cautelam, & ad tollendos scrupulos inferitur: ita *Comm. D.D.*

20. Si aliquis Ordo de novo erigatur, & privilegia obtineat, vel possideat, statim cæteri Ordines, privilegium communicationis habentes, illis gaudent, & fruuntur; ratio est, quia communicantibus conceduntur privilegia concessa, & concedenda aliis Ordinibus, sine ulla restrictione; ut constat ex Bulla Leonis X. 32. *tom. 1. Bull. Rom.* Cherub. & ex alia Gregorii XIV. quæ incipit: *Romanus Pontifex*, & est 16. inter Constitutiones ipsius Pontificis apud Cherub. *tom. 2.* & ex 18. ejusdem incip. *Ex injuncti nobis*, ubi expressè per viam communicationis extendit omnia privilegia concessa, & in futurum concedenda, cum igitur favor Principis sit late interpretandus, sicut extenditur ad privilegia futuris temporibus concedenda Ordinibus jam institutis, ita pariter ad privilegia Ordinibus instituendis concedenda est ampliandus: ita Roder. *tom. 1. q. 55. art. 7.* Jo. de la Crux *de statu Relig. 2 cap. 4. conclus. 3.*

21. Si contingat, quod aliqua Religio suis non utatur privilegiis, non propterea aliæ Religiones, quibus privilegiorum sit communicatio, ob talem non usum præjudicatæ remanent, etiamsi in Bulla communicationis apponatur clausula illa: *Quatenus sunt in usu*. Ratio est, quia usus, & privilegiorum possessio unius, ab usu, & possessione alterius non dependet, nec dependere potest, cum per communicationem prædictam privilegia Ordinum absolute, & independenter fiant sic propria Ordinibus, quibus communicantur, ac si fuissent specialiter ipsis concessa, ut ex Bullis communicationis constat; deinde quando alicui Ordini privilegia specialiter conceduntur, conceditur jus illis utendi, ergo per dictam communicationem cæteris Ordinibus factam, idem pariter jus utendi conce-

ce-

ceditur: ac per consequens, si aliquis Ordo privilegiis sibi concessis non utatur, non ideo reliqui Ordines in illis privilegiis communicationem habentes, tenentur ab usu eorum abstinere, sed possunt eisdem uti, ac si specialiter sibi concessa fuissent. Quod similiter asserendum est, quando aliquis Ordo per Summi Pontificis sententiam sua privilegia amisit, posse communicantes illis uti, nam defectus unius Ordinis juri aliorum Ordinum praejudicare nequit: ita Roder. *tom.* 1. *q.* 55. *art.* 19 Miranda *tom* 2. *q.* 46. *art.* 8. *conclus.* 2. Jo. la Crux *supra conclus.* 3. *propos.* 5. *&* 6. Amplia, quod dictum est de alterius non usu procedit etiam de proprio non usu, qui nisi legitimo tempore praescribatur, propriis non potest privilegiis praejudicare: ut diximus, *in cap.* 5. *n.* 7. 8. *&* 9. docteque citati D.D. Roder. & Miranda demonstrant.

22. Si evidenter constaret, privilegium non fuisse in usu nec antea, nec tempore communicationis, ac per legittimam praescriptionem fuisse deperditum, tunc eo privilegio uti non liceret; nec sufficeret ostensio privilegii, si usus ipsius non ostenderetur, quia cum usus sit quid facti, ideo non praesumitur, nisi probetur; onus autem probandi incumbit alleganti, privilegium in usu non esse: ita Rota Romana *apud Crescentium decis.* 4. Lopez *in l.* 42. *tit.* 18. *part.* 3. Fontanella *de pactis nupt. tom.* 1. *Claus.* 3. *gloss.* 2. *n.* 21. Si autem clare non appareret, tunc daretur locus affirmativae praesumptioni, antea, vel tempore communicationis privilegium fuisse in usu; etenim praesumptio est, quod qui originale privilegium apud se retinet, etiam de praeterito, vel de praesenti illo usus fuit: ita *Comm. D.D. l.* 2 *de praesumpt.* §. *de Senat.*

23. Illa communis Juristarum sententia, qua dicunt, privilegiatum contra pariter privilegiatum non posse uti privilegio, atque adeo inter personas privilegiatas privilegia confundi, tunc est vera, quando fit mutuus privilegiorum concursus practice, & specifice in ea re, de qua agitur, idest, quando privilegiati concurrunt in privilegiis per oppositionem mutuam, & respectivam in ordine ad usum ejusdem privilegii, utputa, si unus habeat privilegium exigendi decimas, & alius privilegium habeat eas non solvendi; non autem quando unus est privilegiatus solum materialiter, id est in potentia, seu in genere, & respectu alterius causae, de qua non agitur, alter vero in actu, & in specie formaliter, scilicet in ea re, de qua agitur; quamvis ea sententia, quae in multis casibus fallit, debeat limitari; quapropter consulantur D.D. praecipue Roder. Miranda. *Covarrubias tom.* 1. *p.* 3. §. 2. *n.* 4.

CAP.

CAP. IX.

De Privilegiorum Conservatoribus.

1. Conservatores sunt judices particulares à Sede Apostolica deputati, coram quibus, tanquam delegatis ipsius, Regularium causæ agitatæ fine debito ab eisdem authoritate Apostolica absolvi debent; cum ad ipsos spectet personas, bona, jura, privilegia, exemptiones, & immunitates Regularium tueri, ac in jurium possessione conservare.

2. Præfati conservatores sive principales, sive subrogati eligi, nominari, aut deputari non possunt, nisi, non solum habeant qualitates requisitas, & descriptas à Bonifacio VIII. *in cap. Statutum, de rescriptis in 6.*, itaut vel dignitate Ecclesiastica præditi, vel personatum obtinentes, vel Ecclesiarum Cathedralium Canonici existant, sed etiam in Conciliis Provincialibus, aut Diæcesanis (*juxta decret. Concil. Trident. sess. 25. de Reform. cap.* 10.) Judices electi, seu designati sint; quod decretum fuit innovatum, & confirmatum à Gregorio XV. Bulla ejus 9. tom. 4. Bull. Cherub. quæ incipit: *Sanctissimus in Christo Pater*; in qua revocat quascunque electiones de conservatoribus antea factas, & novam de eis, eorumque electionibus in posterum fiendis dispositionem tradit.

3. Quoniam post dictæ Constitutionis Gregorianæ publicationem exortum fuit aliquod dubium circa §. 8. in quo dicebat Pontifex, quod Regulares coram conservatoribus possent quidem conveniri, aut trahi, sed alios convenire, aut trahere non possent, idcirco à S. Congregatione Concilii fuit resolutum, ut sequitur: *Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini interpretum censuit, ejusmodi verbis minime sublatam fuisse facultatem, quam habent conservatores defendendi Regulares a manifestis injuriis, ac violentiis, dummodo observent formam præscriptam in Constitutionibus* Innocentii IV. & Bonifacii VIII. *relatis in cap. 1. & fin. de Offic. Judicis deleg. in 6. Romæ* 1624. *Cosinus Card. de Torres. Prosper Fagnanus S. Cong. Secret.* Ex qua S. Congregationis declaratione colligitur, posse Regulares coram suis conservatoribus non solum conveniri, aut trahi, sed etiam alios convenire, & trahere; ita quod memorati conservatores in causis, in quibus Regulares actores fuerint contra eos, à quibus manifestas injurias acceperunt, vel aliqua violentia eisdem fuit illata, habent jurisdictionem eos ad suum tribunal trahendi, ac Regulares præfatos defendendi; quicquid aliqui in contrarium afferant) quia declarationem prædictam S. Congregationis non legerunt, quæ post Constitutionem Gregorianam immediate ponitur *tom. 4. Bull. Cherub.* Conservatores tamen in his causis debent

prius pronunciare, delictum esse notorium, alias sententia sua, quæ necessaric debet fundari super notorio, esset nulla: ita Tuschus *V. Conservat. concl.* 760 notorium autem est illud, quod nulla potest probabili tergiversatione celari, itaut per facti evidentiam examinatione non indigeat, & si indigeat, potest tamen probari clare per multos testes, ita quod negari non possit: *idem* Tusch. *V. manifestum, conclus.* 71. *n.* 7.

4. Canonici, & Clericici Regulares, Monachi, & Mendicantes ex eorum pluribus privilegiis amplam facultatem habent eligendi conservatores, ut constat ex Bullis Eugenii IV. Julij II, Leonis X Sixti IV. & V. S. Pii V. Bulla 41. incip *Ad nos Deus.* apud Cherub. tom. II. Gregorii XIII. Bulla 1. incip. *Æquum reputavimus*, apud eundem Cherub. *tom.* 2. aliorumque Summorum Pontificum; eademque facultate gaudent omnes alii Regulares participantes ob mutuam privilegiorum communicationem, de qua dictum est *cap.* 8. facultas tamen, seu potestas conservatorum hodie restricta, & limitata est, & quoad hoc debet attendi, & observari Decret. S. Cong. Concil. jussu Gregorii XIII. editum, quod per extensum refert *Confectius in Summ. Privil. Ord. Mendic. sub tit.* 4. *de Conservat. cap.* 9., nec non constitutio Clementis VIII quæ incipit: *Sanctissimus in Christo Pater*; tom. 3. Bull. Cherub.; insuper, & constitutio præfata Gregorii XV. vide Mattheucci in suo officiali Curiæ, *Officialis quoad Conservatores cap.* 17. *per totum*.

5. Conservatores sunt Judices delegati à Papa, dati ad tuendum aliquos contra manifestas injurias, & violentias; judiciali non utentes indagine in non manifestis, & non notoriis injuriis, vel violentiis; & quamvis secundum jus commune non habeant jurisdictionem ratione officii, seu jure delegationis, tamen secundum privilegia sunt Judices Ordinarii Religiosorum, tum quia ita expresse nominantur in Bulla pro Societate Jesu edita à Gregorio XIII. quæ incipit: *Æquum reputavimus tom.* 2. *Bull. Cherub.* tum etiam quia in privilegiis Regularium conceditur eorum Conservatoribus facultas ad subdelegandum suam authoritatem, ut constat ex prædicta Bulla Gregoriana, qui enim potest suam authoritatem subdelegare censetur Judex ordinarius; & ad universitatem causarum, quare cum dicti Conservatores Iudicibus Ordinariis comparentur, non erit necesse quod in citationibus inserant litteras conservatorias, sed sufficit, quod de eis constet in actis Notarii Curiæ Ordinarii, prout statuitur in supradicta Bulla Gregorii XV. §. 6. Conservatores tamen, si alios in officio suo subdelegaverint, tenentur eligere eos, qui habeant easdem conditiones requisitas ad Conservatores constituendos. Roder. *tom.* 1. *q.* 65. *art.* 10. Barbosa *allegat.* 106. *n.* 4.

6. De jure communi, ut dictum est *n.* 2., eligendi in Conservatores Regularium debent esse in Dignitate Ecclesiastica constituti, vel personatum habentes, vel quod Canonici Cathedralium existant; unde licet dignitas, & personatus sæpè sint synonima.

nima, ut constat ex cap. *Cum accessissent, de constit.* tamen in propria significatione accepta distinguuntur, nam dignitatem habere dicitur ille, qui habet aliquam praeeminentiam, seu administrationem rerum Ecclesiasticarum cum jurisdictione, personatus verò est quædam prerogativa in Ecclesia sine jurisdictione. Possunt ergò esse Conservatores, Cardinales, Patriarchæ, Archiepiscopi; Episcopi, eorumque Vicarii generales, Abbates, Archidiaconi, Archipræsbyteri Cathedralium, Primicerii, Præpositi, Decani, Canonici, Cathedralium, aliique relati à Peyrino *Tom. 2. in Constit.* 5. Gregorii XV. *n.* 16. concurrente etiam secunda conditione, prout supra *n.* 2.

7. Canonici Ecclesiæ Collegiatæ, licet sint Doctores, non possunt constitui Judices Synodales, ut patet *ex Cap. statutum, de rescriptis in* 6. & ex declaratione S. Congreg. Concilii, & consequenter nequeunt esse Regularium Conservatores neque, qui dignitatem dimisit, potest Judex Synodalis constitui, nam requiritur, ut eligendi actu in dignitate sint, ut constat *ex dicto Cap. Statutum, & ex Trident. cit.* verum quidem est, quod si is, qui dignitatem dimisit, antequam dimitteret, aliquam causam cœpisset, post dimissionem posset eam prosequi, & terminare, quia sufficit, ab initio fuisse capacem, prout declaravit S. Congreg. die 21. Maij 1587. & *docet* Peyrinus *tom.* 2. *Const.* 5. Gregorii XV. *n.* 20.

8. Priores Conventuales, Guardiani, Rectores: & consimiles Officiales Ordinum Regularium nequeunt eligi in Conservatores: ratio est manifesta, quia ex dicta Constitutione Gregoriana §. 2. duo copulativè requiruntur ad hoc, ut quis possit in Conservatorem eligi, ut scilicet sit in dignitate Ecclesiastica constitutus, & quod simul reperiatur in novissima Synodo Provinciali, aut Diæcesana inter Judices Synodales nominatus, quorum neutrum de præfatis Superioribus dici potest; præterea S. Congreg. 1617. in una Turritana declaravit, id non posse fieri, ut refert Barbosa *in Collect. sup. cap.* 10. Concil. Trident. *sess.* 25. *de reform. n.* 16. Lezana *part.* 2. *summa cap.* 10. *de conservat. n.* 14. Benè verum est, quod Abbas Regularis potest in conservatorem eligi, si Episcopus in Synodo eum deputaverit; prout eadem Sacra Congreg. die 2. Martii 1619. declaravit, & referunt iidem Lezana, & Barbosa *in cit. loc.*

9. In casu autem, quo in Diæcesi non sint Judices Synodales designati, possunt non Judices à Regularibus in Conservatores assumi; nam S. Congregatio Episcoporum, & Regularium die 4. Decembris 1671. decrevit, Episcopos quam primum Diæcesanum Synodum omnino celebrare teneri, & interim in Civitatibus, & Diæcesibus, in quibus nulli Judices extant, in Concilio Provinciali, aut Diæcesano designati, licere Regularibus, servata in reliquis forma Constitutionis Gregorii XV. hac de re editæ, Conservatores nominare habentes qualitates a jure requisitas, quorum tamen facultas eo ipso expiret, cum primum hujusmodi Synodus celebrata, in eaque Judi-

ces designati exierint. Quam declarationem à Clemente X. in Const. incip. *Inter Opera n.* 49. confirmari refert Mattheucci *cap.* 17. *Official. quoad Conservat. n.* 7.

10. Cum Concilium Tridentinum *sess.* 25. *cap.* 10. *de reform.* statuat, quod in singulis Conciliis Provincialibus, aut Diœcesanis designentur saltem quatuor, vel plures Judices Synodales in qualibet Diœcesi, & si aliquem ex ex designatis interim mori contigerit, substituat Ordinarius loci cum Consilio Capituli alium in ejus locum usquè ad futuram Provincialem, aut Diœcesanam Synodum, idcirco Gregorius XV. in sua prænotata Constitutione § 4. admonet Ordinarios, ut quamplures personas ex habentibus qualitates in dicto *cap statutum*, *supra n.* 2. & alioquin ad id aptas designari procurent, ut plures Judices Synodales existant, ne Regulares pro Conservatorum penuria cogantur aliquam jacturam pati; & notandum, verbum *admoneo* hic non incongruè posse interpretari pro *præcipio*, est enim negotium grave, & quod multum damni potest indigentibus Conservatore afferre, præsertim in magnis populis, ubi plurimi reperiuntur Regulares.

11. Quamvis, in casu mortis alicujus ex dictis Judicibus, teneatur Ordinarius à Capitulo consilium petere, ad illud tamen sequendum non obligatur; potest etiam id committere Vicario suo; sed adverte, quod non sufficit consilium petere post actum deliberatum, sed debet in ipso tractatu postulari; nec etiam sufficit petere debito tempore, nisi etiam tempore congruo expectetur responsum; si autem Capitulum debito tempore non respondeat, vel plus debito differat, tunc potest Episcopus debito tempore transacto, per seipsum providere, si verò Episcopus, postulando consilium à Capitulo, arctavit se ad finem præfixum pro isto actu terminando, ita ut Capitulum congruum tempus non habeat ad respondendum, tunc nihil valet provisio ab Episcopo facta: ita docent Abbas *in cap. Cum in veteri, de elect. n.* 3 7. & 8. Roder. *tom.* 2. *qq. Regul. q.* 3. *art.* 17. Peyrinus *tom.* 2. *in Const.* Gregorii XV. *n.* 26.

12. Prælati Regulares tenentur Episcopis locorum ordinariis, infra mensem a die electionis, nomina conservatorum electorum indicare, eosque de tali electione certiores facere, alioquin coram ipsis Ordinariis conveniri poterunt ex decreto Gregorii XIII cujus mentionem facit Gregorius XV. in prædicta Bulla § 5. & ex § 6. ejusdem Bullæ tenentur etiam electionis documentum, seu instrumentum exhibere, & relinquere apud Notarium Curiæ loci Ordinarii infra tempus hic statutum, adeo ut, nisi exhibuerint, ac reliquerint, poterunt etiam in hoc casu Regulares coram ordinario conveniri; ad id quoque sub pœna nullitatis actuum tenentur conservatores à Regularibus nominati, & electi ante exercitium suæ jurisdictionis ex constitutione Innocentii X incip. *cum sicut accepimus*, *apud Cherub tom.* 3. *Bullarii.* nominati tamen sic, & electi non possunt à Regularibus per quinquennium amoveri, statim enim ac electi

sunt,

sunt, censentur ab Apostolica Sede deputati, unde ad libitum electorum amoveri non possunt; ex legitima tamen causa, puta, negligentia, impotentia, inimicitia, à Papa, vel ab ordinario approbanda, prout magis Regularibus, aliisque placuerit, amoveri poterunt, ut docet Peyrinus *tom. 2. ad constitutionem* Gregorii XV. *n. 32.*; ultra quinquennium vero durare non possunt ex decreto Concili Trident. *Sess. 14. cap. 5. de reform.* & ex const. Gregoriana §. 8. Ex quibus colligitur, quod Regulares, finito quinquennio officii conservatoris, tenentur de novo alium, vel eundem sibi in conservatorem eligere, juxta formam in dicta Gregoriana præscriptam; & nominato uno conservatore pro una causa, non potest pro eadem alius nominari; constat *ex cap. cum plures, de offic. Jud. deleg. in 6. & docent* Roder. *tom. 1. q. 65. art. 5.* Miranda *tom. 2. q. 47. art. 5.*

13. Conservatores à Regularibus electi tenentur, tale munus acceptare, nedum ex charitate ad evitandas injurias illis illatas, seu inferendas; sed etiam ex justitia, ut se caveant à peccato mortali, & à tot censuris à Romanis Pontificibus sibi impositis; prout patet ex const. Julii II. incip. *Alias venerabilem*: edita pro Minimis, quam per extensum ponit Peyrinus *tom 1. de privileg.* ubi Pontifex ad id sub mortali conservatores obligat; & ex alia ejusdem Pontificis edita pro Minoribus, ubi sub pœna excommunicationis id præcipit; nec non ex conservatoria S. Pii V. pro Prædicatoribus edita, ubi sub pœna excommunicationis, & suspensionis à divinis latæ sententiæ idipsum conservatoribus præcipitur; qui tamen excusari possunt ob inculpabilem ignorantiam, vel ob legitimum impedimentum: prout docent Roder. *tom. 1. q. 65. art. 4. Jo. de la Crux lib. 2. de stat. Relig. cap. 10. concl. 3.* Vulpes *in sua praxi cap. 12. de conservat. n. 11.*

14. Cum de manifestis solummodo injuriis possint conservatores cognoscere, idcirco si injuria, vel violentia non sit manifesta, sed plenam causæ cognitionem requirat, nequeunt in tali casu conservatores procedere; nisi in privilegiis Regularium, quibus sunt dati, exprimeretur, quod possent de injuriis, & aliis causis cognoscere, etiamsi requirerent judicialem indaginem, idest, etiamsi injuriæ, aliæque causæ non essent manifestæ, & notoriæ; prout observavit Confectius *in Summ. privileg. Mendicant. cap. 8. tit. 4.* Per manifesta veniunt ea, quæ notoria sunt, & ita patentia, ut nulla probabili tergiversatione celari possint; in casu autem, quo offensa notoria negetur, & ex negatione res sub dubio ponatur, tunc poterit conservator probationes de notorietate facti recipere ad videndum, an suæ sint jurisdictionis, & ubi repererit factum notorium, procedat; alias desistat, quia non habet potestatem defendendi utcumque injuriam, sed notorietate qualificatam: Peyrinus *tom. 2. de privil. ad const. 5.* Gregorii XV. §. 7. *n. 59.*

15. Injuria dicitur quicquid non jure fit, comprehenditque hoc nomen

men violationem privilegiorum, nam injuria est privilegia violare. comprehendit etiam contumeliam, iniquitatem, & injustitiam. Fit autem injuria tribus modis; re, verbis, & litteris; re fit injuria, quando manus infertur; verbis fit per convicium; litteris vero fit, cum quis librum, vel carmen, vel historiam ad infamiam alicujus pertinentem scribit, vel componit, vel edit, vel mandat, vel consulit, vel dictat, vel exemplat, vel in publico legit, vel emit, vel vendit, vel retinet, vel affigit in publico, vel publicat, vel invenit, & non comburit, vel carmina in alterius infamiam composita, cantat, vel recitat; quæ omnia spectant ad libellum famosum; de quo agi potest criminaliter secundum leges ad pœnam capitis contra omnes dictos; ut docent Hostien. *in Sum.tit. de injur. n.* 1. & Farinac. *p.* 3. *prax. crimin. l.* 3. *n.* 428. *insp.* 11. Sed secundum Canones supradicti omnes flagellantur, & excommunicantur; ex cap. *Quis in alterius*; quas omnes pœnas tam temporales, quam ecclesiasticas in talia præsumentes, per sacras leges, & Canonicas Sanctiones latas, confirmavit S. Pius V. per suam constitutionem 147. quæ incidit: *Romani Pontificis*: apud Cherub. *tom.* 2. *Bull. Roman.*; advertendum etiam, quod eisdem pœnis tenetur, qui fores stercoravit, vel eisdem cornua affixit, vel qui obscænas picturas in alterius infamiam in aliquo loco posuit, vel qui libellum, seu scripturam scribit, publicat &c. ut supra, absque nomine illius, cui infamia irrogatur, dummodò aliunde constet, de quo libellus voluit intelligere; prout docet Farinac. *loco citato n.* 469 *&* 474.

16. Violentia est injuria quædam cum vi, & impetu, personis, vel rebus facta, & est quintuplex: prima dicitur ablativa, quando per vim aliquid aufertur; 2. dicitur expulsiva, quando per vim quis de possessione eiicitur; 3. est compulsiva, quando per metum quis compellitur facere aliquid, quod sponte alias non erat facturus; 4. dicitur turbativa, cum possessor in sua possessione turbatur; 5. dicitur inquietativa, cum quis non sinit alium uti sua pace, & quiete. De quibus late Menochius *in prælud. de recuper. possess. à n.* 38. Tuschus *V. vis, & violentia, conclus.* 214. & Peyrinus *tom.* 2. *de privil. ad Const.* 5. Gregorii XV. *n.* 37. Possunt igitur conservatores de prædictis omnibus injuriis, & violentiis cognoscere; prout habetur *in cap.* 1. *& ult. de offic. Judic. deleg. in* 6. cum autem tribus modis Judex possit contra Reum procedere, 1. per modum accusationis, 2. per modum denuntiationis, & 3. per modum inquisitionis; concedunt Summi Pontifices, ut possint conservatores procedere contra Reos, à quibus Regulares injurias, ac violentias acceperunt, primo, & secundo modo, scilicet per modum accusationis, vel denuntiationis; ita quod Regulares, si volunt à suis conservatoribus defendi contra sibi injurias afferentes, vel violentias inferentes, tunc tanquam actores tenentur suo conservatori deferre accusationem, vel denuntiationem contra Reum, testes producere, vel saltem no-

nominare eos, qui interfuerunt, dum sibi fuerunt hujusmodi injuriæ, vel violentiæ illatæ: ita Azor *p. 3. lib. 13. cap.* 18. Bordon. *tom. 1. consil. regul. resol.* 44. *n. 9. &* 10. *& alii plures relati à Bonacina, & Barbosa in collect. allegat.* 106. *n.* 18.

17. Quoad ea, quæ judicialem indaginem, seu inquisitionem requirunt, suam non possunt Conservatores potestatem extendere, ita ut si delictum sit occultum, & delinquens ignoretur, vel si sit notorium, & nescitur, quis illud patraverit, non possint per inquisitionem judiciariam procedere, cogendo testes per carceris mancipationem, vel torturam ad testimonium dicendum sed tantum per amicabilem inquisitionem, & veritatis investigationem; ut aperte constat ex pluribus constitutionibus Apostolicis, quæ *tom. 3. Bullarii* Cherubini in fine, in Repertorio materiarum *V. Conservatores Religionum*, enumerantur: & præcipue Julii II. incip *Militanti Ecclesiæ*; pro Congreg. Monachorum Montis Oliveti edita, *tom. 1. dicti Bull.* Cherub. In aliis vero delictis, in quibus conservatores contra Reum possunt per modum accusationis, & denuntiationis procedere, tunc ab eis servanda est forma judiciaria, si aliter expedire non decreverint; ut patet ex illis verbis, videlicet: *in aliis vero, prout qualitas eorum delictorum exegerit, justitiæ complementum*; positis in omnibus litteris conservatoriis.

18. Conservatores in dictis injuriis, & violentiis manifestis possunt contra omnes procedere, nam hæc crimina, cum sint mixti fori, etiam ad judicem Ecclesiasticum spectant, prout docent Roder. *tom* 1. *q.* 65. *art.* 11. Miranda *tom.* 2. *q.* 47. *art.* 7. *conclus.* 3. idcirco nec Clerici, nec Laici à Conservatorum jurisdictione, & potestate in prædictis delictis, sive commissis, sive committendis sunt exempti, pro utrisque enim possunt Conservatores excommunicare, & si opus fuerit, ad exequutionem suæ sententiæ petere auxilium brachii Sæcularis, vel Curiæ Episcopalis; ut docet Gloss. *in dicto cap. 1. de officio Jud. deleg. in 6.* In casu, quo Reus confiteatur factum, licet dicat, se suo jure fecisse, debent nihilominus Conservatores super offensa notoria probationes recipere, nam alias facile esset officium Conservatorum eludere, ut bene notat Sylvester *V. Conserv. n.* 3. ubi etiam addit, quod licet commissum delictum neget esse notorium, debent Conservatores procedere ad sententiam contra Reum confitentem delictum, quantumvis neget qualitatem notoriam, quia per ejus confessionem factum est notorium juris, quod sufficit, prout habetur. *in Cap. vestrâ*, *juncta* Gloss. *ver. non diffitetur*, *& docent* Miranda *tom.* 2. *q.* 47. *art.* 8. *conclus.* 2. Barbosa *in collect. allegat.* 105. *n.* 21.

19. Conservatores, ut dictum est *n.* 5. sunt Regularium Judices Ordinarii, & ad universitatem causarum, atque adeo de omnibus causis tam criminalibus, quam civilibus, ac mixtis cognoscere possunt; prout constat manifestè ex conservatoria Gregorii XIII. incip. *Æquum reputavimus*; pro Societate Jesu edita, *tom.* 2. *Bull. Cherub.* quod verum est, sive

Re-

Regulares sint rei, sivè actores; ut habetur in ejusdem Bullæ §. 2. & Clementis VII. Bulla, quæ incipit; *Conquestionem* apud Peyrinum *tom. 1. de privil. regul.* possunt quoque per hujusmodi privilegia articulum ab aliis inchoatum prosequi, ut patet ex prædicta Clementis Bulla §. 7 & contra debitores Religiosorum procedere, cogendo eos ad comparendum coram ipsis, & ad satisfaciendum, & quamvis de jure communi hæc non procedant, per privilegia tamen relata fieri possunt; ita Roder. *tom 1. quæst. 65. art. 12.* la Crux *de statu Relig. lib. 2. cap. 10. conclus. 2.* Portell. *in dub. Regul. v. Conservator*. Et colligitur ex Decreto Sac. Congr. Concilii post dictam Constitutionem Gregorianam immediatè posito; observandum tamen est quod diximus *n. 3. & 5. præsentis capitis*.

20. De jure novo Concilii Tridentini *sess. 7. cap. 14. de reform.* Regulares extra claustra degentes conveniri debent pro debitis civilibus coram Judice Conservatore, si illum habent, si verò non habent, conveniendi sunt coram locorum Ordinariis, tamquam in hoc à Sede Apostolica delegatis; Regulares autem intra Claustra degentes, ac Conservatore carentes, conveniuntur etiam pro dictis debitis coram prefatis locorum Ordinariis, non tamen privativè quoad suos Prælatos Regulares, qui ipsorum sunt Judices Ordinarii, nam in hoc creditoribus optio conceditur ut patet ex §. 6. memoratæ constitutionis Gregorii XV. & cum multis docet Novarius *in sua lucerna Regular. v. causa, & in tract. de privileg. miserab. person. in privil. 70. n. 6.* quicquid alii cum Diana in contrarium afferant, quorum opinio prædictæ Constitutioni Gregorianæ repugnare videtur.

21. Possunt Regularium Conservatores procedere contra eorumdem animalia detinentes, ex quo damnum aliquod in agris alienis intulerunt, si Regulares parati sunt satisfacere, dantes sufficientem cautionem: nam in tali casu, cum detentio sit injusta, irrogatur eis gravis, & notoria injuria, tam in sua exemptione, quam in bonis injustè detentis, quorum defensio, & protectio ad ipsorum Conservatorem spectat; prout constat ex Bulla S.Pii V. incip. *Ad hoc nos Deus*; apud Cherub. *tom. 2.* & ex Decreto S. Congr. Concil. Trid. in calce præfatæ Gregorianæ posito; immo debent procedere ad defensionem quorumcumque bonorum mobilium, seu immobilium, rerum, jurium, animalium, & possessionum sub Regularium dominio existentium, possunt etiam cognoscere de injuriis, vel violentiis manifestis factis Religiosorum famulis, qui Monasteriis actu deserviunt, intra septa morantur, habitum deferunt, & sub eorum obedientia vivunt, nam hujusmodi famuli, Tertiarii, seu Donati per prædicta copulativè habita, censentur; saltem largè loquendo, de numero Regularium intra Claustra degentium; idem possunt in quibusvis causis, & rebus Syndicos, & Procuratores Conventuum Fratrum Minorum Monialium S. Claræ, & tertiæ Regulæ concernentibus, civilibus, criminalibus, & mixtis; ut constat ex Bulla Cle-

mentis VII. incip. *Dum consideramus*: apud Cherub. *tom.* 1. & docent Roder. *tom.* 1. *q.* 65. *art.* 17. Portell. *v*, Syndicus *n.* 5. Lezana *p.* 2. *cap.* 10. *n.* 65.

22. Nequeunt Conservatores ad se advocare causam Regularium coram Ordinario inceptam, antequam eorumdem Conservatores essent, neque dare licentiam extrahendi quempiam a loco sacro, præcipuè in casibus immunitate privantibus, quia id solum ad locorum Ordinarios spectat, privativè quoad alios; ut constat ex Constitutione Gregorii XIV. incip. *Cum alias nonnulli*: quam per extensum refert Roder. *tom.* 2. *q.* 50. *art.* 3. possunt tamen procedere adversus eos, qui ad Ecclesias Regularium confugientes violenter extrahunt, nam hi non solum excommunicationem incurrunt, sed etiam injuriam, ac violentiam manifestam irrogant. Peyrinus *tom.* 3. *in addition. ad Const.* Gregorii XV. *cap.* 11. *num.* 13.

23. Possunt Conservatores procedere contra Episcopos, cum modestia tamen, & reverentia Dignitati Episcopali debita, ut clare constat *ex cap. sanè* 11. *de officio & potest Jud. deleg. & cap. Quia Pontificali* 2. *ejusdem tit. in 6.* & si opus fuerit, censuris cohibere Ordinarios excedentes suam jurisdictionem in Regulares: *ex cap. si Judex de sent. excom. in 6.* Nequeunt tamen se intromittere in controversiis de præcedentia, quæ inter Regulares in processionibus oriri solent, nam id per *cap.* 13. *Conc. Trident. sess.* 25. *de reform.* ad solos Episcopos pertinet, privativè quoad alios; neque salarium pro sententia lata, vel ferenda exigere possunt; prout deciditur *in cap. statutum, in §. insuper de rescript. in 6.* etiamsi adesset consuetudo in contrarium, nempè accipiendi sportulas pro judicio, quia id eis expressè vetatur *in cap. Statutum cit. loc. adjuncta Gloss. in ver. qualitercumque*; nisi forsan esculenta, vel poculenta mera liberalitate oblata; si autem extra proprium domicilium exire coguntur, expensas à partibus accipere possunt; item Notarii ipsorum possunt habere salaria moderata; ut dicitur *in dicto* §. *insuper, & seq.*

24. In casu, quo Regulares diversarum Religionum sibi invicem notorias injurias, seu violentias faciant, & pro eis ad suos respectivè Conservatores recurrant, tunc, ad effectum procedendi, datur præventioni locus, scilicet, ut ille Conservator procedat, qui prior præventus fuit; ut notat Peyrinus *in addition. ad Const. Gregorii XV.* vel ne mutuo se impediant, satis erit, Romam recurrere, aut procurare, ut arbitri eligantur, qui quæstionem jurisdictionum decernant; ita habetur expressè *in* § 10. Const. Gregor. Querelas autem Regularium unius Ordinis contra alios Regulares ejusdem Ordinis minimè possunt Conservatores suscipere; prout decrevit Leo X. in sua Const. incip. *Romani Pontificis*, quam per extensum refert Confectius *in Collect. Trivil. & est* 10. *inter Bullas ejusdem*. Possunt tamen reum citare per edictum; ubi tutus non patet accessus ad personaliter citandum, ut constat ex Const. prænotata Clementis VII. § 3. & ex alia S. Pii

V. incip. *Ad hoc nos Deus* : §. 16.

25. Conservatores à Regularibus nominati non possunt procedere extra Civitates, & Diœceses, in quibus fuerint deputati; ut expressè habetur in §. 8. dictæ Gregorianæ; possunt tamen alteri existenti in loco, in quo ipsi sunt deputati, suas vices committere, neque suam valent jurisdictionem exercere, nisi cum existentibus in Civitatibus, & Diœcesibus, in quibus fuerint deputati Conservatores; postulat enim æquitas, ut minus quam fieri potest, partibus, præsertim reis, præjudicetur, idcirco si unum, idemque Monasterium in diversis Diœcesibus bona possideat, non ideo potest in unaquaque Conservatores eligere, sed Conservatorem tenetur dumtaxat deputare in Civitate, & Diœcesi, ubi situm est Monasterium, ibique, & non alibi suam jurisdictionem exercere, ut constat ex præfata Const. Gregor. & ex declaratione S. Congreg. quam per extensum refert Peyrinus *in addit. ad eandem Const. Gregor. tom. 2. cap. 11. n. 17.* non obstantibus Regularium privilegiis, nam hæc, quoad prædicta, revocata manent.

26. Si Conservatores scienter se intromittant in aliis, quam in manifestis injuriis, & violentiis, seu in aliis, quæ judicialem indaginem exigunt, remanent eo ipso per unum annum ab Officio conservatoris suspensi: ut dicitur *in* §. 10. dictæ Const. Gregor. hujusmodi autem suspensio, cum non sit à divinis, non indiget absolutione, quapropter, elapso anno, poterit Conservator suum officium prosequi: ad incurrendam tamen hanc suspensionem requiritur scientia, ut habetur *in cap. final. de officio, & potest. Jud. deleg. in 6.* ideoque eam non incurret, qui id faceret ex ignorantia, etiam crassa, & supina, secus autem ex affectata, vel si illa ita crassa foret, ut esset ingens temeritas: prout docent Suarez *tom. 5. in 3. part. disp. 31. sect. 3. n. 17. Sanchez de Matrim. lib. 9. disp. 32. n. 36. & 39. Roder. tom. 1. q. 62. art. 19.* Peyrinus *tom. 1. ad Const. 1. Julii II. §. 16. n. 21.* Præterea, si Conservatores excedere præsumant terminos traditæ potestatis in præjudicium jurisdictionis Ordinariorum, incurrunt excommunicationem 17. Bullæ cœnæ, contra usurpantes eam jurisdictionem latam: ut docet Thesaurus *in praxi de pœn. Eccles. part. 2. cap. 17. n. 4.*

27. Pars, quæ scienter procuraverit Conservatores excedere limites jurisdictionis suæ, ipso facto excommunicationem incurrit, à qua non potest absolvi, nisi parti, quam indebitè molestavit, prius integraliter de expensis satisfecerit: ut constat ex §. 10. Const. Gregor. Pars autem in casu nostro debet esse Actor, vel Reus, nam alia tertia persona, quæ non est pars in judicio, excommunicationem non incurrit, licet ad ejus instantiam Conservator excesserit, immo procuratio partis debet esse cum effectu, quia lex excommunicans facientem aliquid, non ligat, nisi effectu subsequuto, ut docent Suarez *tom. 5. in 3. part. disp. 23. sect. 4. n. 10. Sylv. v. Conservator n. 5. & alii.* Ab hujusmodi excommunicatione ante satisfactionem nemo potest ab-

absolvere, nisi solus Papa, cui est reservata post compensationem verò, cum nulli reservetur, poterit quilibet Confessarius ab Ordinario approbatus absolvere; prout tenent Bonac. *tom. 3. disp. 2. p. 35. n. 6. Azor. part. 2. lib. 5. cap. 35. q. 13. Thesaurus cit. loc. lim. 3.*

28. Denique in causis dubiis, necnon in casu gravaminis in notoriis injuriis, & violentiis appellari potest à Conservatore ad Papam; ita Farinac. *p. 1. prax. crim. q. 21. n. 117. & 118. Tuschus v. Conservator, conclus. 760. n. 6.*

C A P. X.

De pœnis violantium privilegia Regul.

1 Plures Romani Pontifices sub Censuris, gravibusque pœnis locorum Ordinariis, aliisque quibuscunque inhibuerunt, ne Regulares in suorum privilegiorum possessione directè, vel indirectè molestent; directè enim fit, quando quis immediatè, & formaliter Regularium privilegia lædit, videlicet, cum Ordinarii impediunt, ne Regulares præsentati, & approbati audiant Sæcularium Confessiones, vel ne Eucharistiam illis administrent; indirectè vero contingit, quando Episcopus, aut alius non agit directè, & formaliter contra privilegium, & privilegiatos, sed contra subditos, eisdem prohibendo, ne privilegiis Regularium utantur.

2. Tam Ordinarii locorum, quam Parochi, seu Rectores Ecclesiarum Parochialium, & quicunque alii, sive Ecclesiastici, sivè Sæculares, qui directè vel indirectè, in genere, aut in specie Regularium privilegia audeant, vel præcipiant, seu ordinent violare, pœnas infrascriptas incurrunt: videlicet, Parochi, seu Rectores Ecclesiarum, & alie quicunque sive Ecclesiastici, sivi Sæculares incurrunt ipso facto excommunicationem, Ecclesiarum Parochialium, omniumque aliorum beneficiorum, quæ obtinent, privationem, cum inhabilitatione ad illa, & alia in posterum obtinenda, ut constat *ex Bulla* Sixti IV. quæ incipit: *Regimini*: apud Cherubinum tom. 1. Bull. Rom. & ex alia ejusdem Pontificis, quæ dicitur aurea, & incipit: *Sacri Prædicatorum, & Minorum Ordines*: eodem tomo.

3. Prædictas, pluresque alias pœnas Leo X. compendiose in unum compelavit in sua Const. incip. *Exponi nobis fecerunt dilecti filii*: in Fratrum Minorum favorem, ac consequenter aliorum Regularium communicantium edita, & per S. Pium V. confirmata ex certa scientia in Bulla, quæ incipit: *Etsi Mendicantium*: ad Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, Praepositos, & Vicarios Generales directa: quæ habetur in Bullario Emmanuelis Roderici, & est 28. inter Constitu-

tiones dicti Pontificis, contineque multa privilegia, pro quorum conservatione illæ Censuræ, & pœnæ sunt appositæ.

4. Sacra etiam Cardinalium Congregatio Constitutionibus Apostolicis inhærendo, infrascriptum decretum, quod in regiltro ejusdem Congregationis *fol.* 139. reperitur, Archiepiscopo Salernitano, Regulares in possessione suorum privilegiorum molestanti, ut ab hujusmodi proposito amoveret, direxit; *Advertat dominatio vestra procedere cum circumspectione cum Regularibus, nisi velit se multis Censuris irretiri; quatenus fortasse jam non sit, quia novit, eos habere infinita privilegia, & non esse subditos Ordinariis.*

5. Timeant igitur privilegiorum Regularium contemptores, ac violatores tot pœnas à Christi Vicariis contra eosdem fulminatas, timeant pariter & eas, quæ à Deo immediate vibratæ sunt, quarum plura calamitosa apud historicos ecclesiasticos extant exempla; & præcipue illud, quod Thomas à Cantiprato in libro, cui titulus; *Examen Apum*, *pag.* 184. narrat de quodam Doctore Sorbonico, qui postea Archiepiscopus, & Cardinalis fuit creatus, sed crescens in Ecclesia, crevit & odio erga Fratres Prædicatores, & Minores, ita ut illorum Conventum in uno suæ Diœcesis oppido situm funditus everterit, nec non procuraverit, ut uterque Prædicatorum, & Minorum Ordo non solum Episcopis, sed etiam humilimorum Sacerdotum pedibus subiiceretur; pœnam tamen vexationis utrique Ordini facta luere miser coactus fuit, nam ultra mentis perturbationem, qua ante obitum laboravit, & annuli pastoralis amissionem, quo miraculose privatus fuit, quodam manè superioribus domus descendens, ac præceps per gradus cadens, fractis collo, & cervicibus, illicò infelix expiravit. Aliud simile exemplum refertur in Chronocis Minorum *part.* 2. *lib.* 9. *cap.* 36. *editione veteri Venetiis habita* 1606. de quodam Episcopo, cui etiam miraculose fuit caput amputatum ob persecutionem contra Fratres Minores ab ipso excitatam; & nedum proximis, sed etiam antiquis sæculi Regulares molestantibus Deus pœnas inflixit, ut de quodam Parocho, qui miserrime periit, ex eo quod suis persecutionibus è Monasterio sublacensi Monachos Sancti Benedicti expulerat, narrat S. Gregorius Papa *lib.* 2. *Dialogor. cap.* 8. De aliis etiam tam in Affrica, quam in Europa punitis ob persecutionem Regularibus inflictam, narrant Salvianus Episcopus Masiliensis *lib.* 8. *de providentia cap.* 3 & Baronius in suis annal. ab anno Christi 626.

6. Maxima præterea temeritas, errorque intollerabilis est asserere, quod Regularium privilegia, quoad usum, beneplacito Ordinariorum prorsus sint subiecta; nam ultra quam quod Summi Pontifices contra quoscunque eadem violantes frustra pœnas infligerent, privilegiorum rationem, & naturam hujusmodi subiectio pœnitus destrueret, quia cum privilegia sint vel contra, aut præter, vel supra jus commune, per præfatam subiectionem in naturam ju-

Juris communis procul dubio transirent, unde manifesta, & absurda contradictio sequeretur, scilicet eadem esse simul, & non esse privilegia; privilegium enim Principis, juxta Jurisconsultorum sententiam, debet esse immobile, & ut ait S. Leo Papa *Cap. Quod autem. Privilegia Ecclesiarum, & Monasteriorum, Sanctorum Patrum authoritate instituta, nulla possunt improbitate convelli, nulla novitate mutari, in quo necesse est, hujus Sanctæ Sedis Pontifices perseverantem exhibere famulatum.*

7. Postremo Summi Pontifices, ut consuetudinem Ordinariorum, & Parochorum Regulares molestandi, eorumque privilegia violandi coercerent, Inquisitoribus contra hæreticam pravitatem adversus eos, qui constitutiones, præcipue aliquas, Apostolicas contemnere, & de eis male sentire non verentur, procedere mandarunt: 1. contra asserentes, peccata semel rite confessa Regulari Sacerdoti, facultatem habenti, iterum Parocho esse confitenda, Sancto Officio eos esse denunciandos, ab eoque puniendos decrevit Calixtus III. in Bulla incip. *Inter cætera*, & Sixtus IV. in Mari Magno Minorum incip. *Regimini Universalis Ecclesiæ*: §. 15. & in Mari Magno Prædicatorum §. 13. quæ habentur *tom. 1. Bullar. Rom.* Cherub.; 2. Idem Sixtus IV. decrevit, quod Ordinarii, & quicunque alii prohibentes, ne Fratribus Carmelitis eleemosynæ fiant, ipso facto sint excommunicati; & quod contra tales possint Rectores Ordinum Mendicantium, & Auditor Cameræ Apostolicæ, nec non Inquisitores hæreticæ pravitatis, sicut contra hæreticos procedere; ut habetur *in compend. privil. V. Eleemosyna n.* 8. quod quidem decretum per communicationem ad omnes Regulares Mendicantes extenditur: 3. Rectores Ecclesiarum Parochialium prætendentes, ac per vim rapientes, vel alio modo extorquentes quartam funeralium à Regularibus, ubi non erat consuetudo eam solvendi ante annum 1523. vel ubi est consuetudo, aliquid plus exigentes supra id, quod S. Pius V. in Bulla 41. incip. *Etsi Mendicantium Ordines*: apud Cherub. *tom. 2. Bull. Rom.* & impedientes, ne Sæculares in Ecclesiis Regularium sepeliri valeant, Inquisitoribus S. Officii, tanquam de hæresi suspecti denunciari possunt; prout constat etiam ex Bulla 21. Urbani VIII. incip. *Dilectis filiis hæreticæ pravitatis Inquisitoribus*; *apud eundem Cherub. tom. 4. Bull. Rom.*

Absoluto 1. tractatu de privilegiis in communi, amodo sermo erit de privilegiis in particulari; sed animadvertere debet prudens lector, quod in sequentibus tractatibus, præsertim 3. & 4. plures inveniet resolutiones sæpius recensitas, idque majoris claritatis, ac commodi gratia factum est.

TRA-

TRACTATUS II.

De privilegiis in particulari.

CAP. I.

De privilegiis Prælatorum Regularium.

1.
Upponenendum est, quod hoc nomen Prælati dicitur à præferendo, quia cæteris præfertur, super quos præeminentiam habet; ut docent Panorm. in cap. *cum ab Eccl.* Baffeus *V. Prælatus*, & alii apud ipsos; & ficut Hierarchia Ecclefiaftica ex Patriarchis, Archiepifcopis, & Epifcopis conftat, ita pariter Hierarchia Religiofa conftat ex Generalibus, qui funt Prælati fupremi, quia toti Religioni præfunt; Provincialibus, qui uni foli Provinciæ, & Guardianis, vel Prioribus, qui dumtaxat fuis præfunt conventibus; & confimilibus Prælatis, quorum nomina, licet diverfa fint, parum refert, cum ratio per nomen fignificata, fit eadem: prout tradunt S. Antonin. *p.* 3. *tract.* 17. *cap.* 2. §. 2. Roder. *tom.* 1. *qq. RR. q.* 12. *art.* 6. Miranda *tom.* 2. *q.* 19. *art.* 1. Peyrin. *tom.* 2. *de Prælatis q.* 1. *cap.* 4. §. 4.

2. Generales igitur Religionum, Provinciales, & Superiores locales, cum juxta communem D. D. fententiam fint veri Prælati, in fuos fubditos ordinariam habent jurifdictionem, quæ quidem ex proprio officio, & beneficio legis, vel ex Principis privilegio, in perpetuum eis conceffo, dimanat; nam ficut Summi Pontifices acceptam à Chrifto Domino ligandi, atque folvendi poteftatem, à primordiis Ecclefiæ in Patriarchas, Archiepifcopos, Epifcopos, cæterofque Ordinarios, quatenus opus erat, pro falute hominum efficaciter procuranda partialiter effuderunt; ita fimiliter, ne Prælati Regulares, in eorumdem Ordinariorum onus fubftituti, pejoris conditionis in hac parte exifterent, illam poteftatem, præfatis Ordinariis prius conceffam, in dictos Prælatos Regulares, immo & majorem quoad fuos fubditos, ab ipforum Ordinariorum jurifdictione jam exemptos, tranftulerunt; atque adeo ficut jurifdictio Ordinariorum in fuos fubditos eft illimitata, nifi à Papa arctetur, ita pariter illa Prælatorum Regularium in fuos illimitata eft, nifi ab eodem Papa, aut ab aliis, ad quos fpectat, limitetur, ut de facto limitata eft, ac limitari poteft: prout colligitur ex *cap. Decernimus, de Judic.* & Gloff. *V. Prælati & docent* Roder.

tom. 1. *q.* 27. *art.* 6. Miranda *tom.* 1. *q.* 13 *art.* 5. *& tom.* 2. *q.* 7 *art.* 1. *Victoria in relect. de potest. Eccles. q.* 2. *n.* 28. *& comm. D. D.*

4. Præsidentes conventuum à Definitorio electi; vel in locum Guardiani, vel Prioris defuncti, aut absentis, seu amoti, ab eodem Definitorio substituti, sunt etiam veri Prælati, atque adeò habent jurisdictionem Ordinariam, & gaudent eisdem privilegiis, quibus ipsimet Guardiani, aut Priores gaudent, & fruuntur, nisi eorum authoritas per Ordinis Constitutiones limitetur, sicut illa Guardianorum, seu Priorum, quæ de facto limitari solet, vel potest; ac proinde cum varia sint Ordinum statuta, consulat unusquisque, quæ sui Ordinis specialia sunt, nè manum in segetem alienam mittat: ita docet Roder. *tom.* 3. *q.* 76. *art.* 1. *Suarez de Relig. tom.* 4. *lib.* 2. *cap.* 22. *tract.* 8. *num.* 6. *Jo. à Cruce de Stat. Relig. cap.* 6. *dub.* 6. & constat ex privilegio Julii II. quod refert Roder. in suo Bullar o Bulla 8. ejusdem Pontificis.

4. Vicarii, seu Præsidentes dependentes non sunt veri Prælati, sed dumtaxat Vicarii Prælatorum, & ideo non habent majorem authoritatem (ipsis Guardianis, seu Prioribus præsentibus,) quam illam, quæ illis ab ipsis Prælatis tribuitur, in nostra Minorum Religione juxta Constitutiones ejusdem tunc dicitur Guardianus præsens; quando intra terminum 24. horarum haberi potest; Guardianis verò absentibus; eandem quam ipsi Guardiani, potestatem habent, idcirco possunt à reservatis absolvere, super quibus Guardiani ratione sui officii potestatem habent, Novitios ad professionem admittere, & reliqua, quæ possunt ipsimet Guardiani præsentes; nec possunt Guardiani hujusmodi authoritatem illis limitare, cum Julius II. in præfata Bulla illam concesserit, & in quodam Capitulo Generali observari præcipitur; prout refert Roder. *in Summ. tom.* 2. *v. Relig. cap.* 107. *n.* 4. nequeunt tamen sub excommunicatione præcipere, cum non sint veri Prælati, in virtute verò S. obedientiæ jubere possunt, ut illius familiæ Præsidentes. Quod autem dicitur in statutis nostræ Reformationis cap. 8. n. 61. teneri Vicarios servare ordinationes suorum Guardianorum, etiam in eorum absentia, id intelligendum est de ordinationibus gubernationem Æconomicam Conventus concernentibus.

5. Potestas Prælatorum Regularium non solum est de jure humano, sed etiam de jure divino, ut docent gravissimi D.D. nam per illa verba Matthæi *cap.* 28. dic Ecclesiæ, si Ecclesiam non audierit, sit tibi tamquam Ethnicus, & Publicanus, intelligitur Prælatorum potestas, cum sub nomine Ecclesiæ intelligantur omnes Prælati, juxta comm. D. D. sentent. & præcipuè S. Ioan. Chrisost. *in Homil.* 16. *in Matth.* Cum igitur Religionum Prælati sint veri Prælati; habentes proprias oves, potestas eorum proculdubio de jure divino est, eis per Summos Pontifices ministrata: ita Bellarm. *tom.* 1. *lib.* 7. *cap.* 22. Roder *tom.* 1. *q.* 17. *art.* 2. Miranda *tom.* 1 *q.* 13. *art.* 4. *& alii.*

6. Præfati Regulares Prælati potestatem, quam habent, possunt suis sub-

ſubditis committere, ac delegare, cum ſint Judices Ordinarii, & veri Prelati, nam in hoc ab aliis Prælatis non Ordinariis diſtinguuntur; hujuſmodi etiam poteſtate in utroque foro uti poſſunt, in foro ſcilicet pœnitentiali, ſolvendo, ligandoque ſuorum ſubditorum animas; & in foro contentioſo, cenſuris ſubditos afficiendo, multiſque aliis modis puniendo, & condemnando, ut ex praxi, & conſuetudine conſtat, quia cum ſint illorum Prælati, ac Judices Ordinarii prædicta juriſdictione competenti carere non debent, prout cum multis citatis docet Suarez *tom. 4 de Relig. tract. 1. lib. 2. cap. 2.* Sylveſt. *v. Prælatus n. 1.* Portell. *in addit. ad v. Prælat. n. 1. & 2* Navar. *in cap. non dicatis, n. 95. & alii.*

7. Prælati majores Regulares poſſunt ex juſta cauſa Prælatorum inferiorum, ſibi ſubditorum, juriſdictionem; & poteſtatem coarctare; ac limitare, hinc Generales poſſunt Provincialium authoritatem reſtringere; & Provinciales poſſunt Superiorum localium poteſtatem limitare; quia licet prædictis omnibus nedum de jure humano, ſed etiam de jure divino competat juriſdictio; fuit tamen eis collata ordine hierarchico, ut dictum eſt; ſcilicet, ut minores à majoribus eſſentialiter dependeant: prout habetur *in Concil. Trident. ſeſſ. 14 cap. 7 Can. 11.*

C A P. II.

De poteſtate in communi, ac directiva Prælatorum Generalium.

1 Generales Ordinum Regularium habent juriſdictionem; & poteſtatem in ſuos ſubditos, ſicut Patriarchæ, & Primates habent in ſuos, & quemadmodum hi præſunt nationi, ſeu Provinciæ, in qua ſunt plures Epiſcopi, cauſas illorum cognoſcunt, & corrigunt, leges condunt, præcepta imponunt, ligant, abſolvunt, & diſpenſant: ita pariter Generales ſubditos habent Provinciales quaſi Epiſcopos, illorum cauſas audiunt, judicant, corrigunt, leges, & præcepta illis, cæteriſque ſubditis imponunt, ligant, abſolvunt, & diſpenſant, non ſolum in rebus, quæ forum conſcientiæ, & obſervantiam regularem reſpiciunt, verum etiam in iis, quæ juriſdictionem Prælatorum inferiorum concernunt, à quorum juriſdictione poſſunt fratres, & Conventus ſubditos eximere; ut docent Miranda *in Manual. tom. 2. q. 7. art. 1.* Martin. à S. Joſeph *de authorit. Provincial: n. 1. & 2. & alii.*

2. Competit præfatis Generalibus poteſtas dominativa in ſuos ſubditos, quæ quidem ex voto obedientiæ provenit, nam ex traditione Religioſi ſequitur dicta poteſtas in acceptante hujuſmodi traditionem, ſeu votum; cum enim Generales ſint, quibus immediate fit obedientiæ votum, proculdubio in eiſdem datur

hæc

hæc dominativa poteſtas immediate in omnes Religioſos ſubditos, per quam recte poſſint eos ad Charitatis perfectionem ordinare; ut docent *commun. D. D.*

3. Poteſtas etiam juriſdictionis præcipue in Generalibus reſidet, qui ſuper omnes ſuos ſubditos, ac inferiores Prælatos ſuorum reſpective Ordinum, non ſolum mediate, verum etiam immediate in omnes Provincias, illarumque Conventus, tanquam proprii Paſtores illam exercent; id enim valde neceſſarium eſt ſtatui Religioſo, & ſubditorum ſaluti, cum hi ab Ordinariorum juriſdictione ſint exempti; hujuſmodi juriſdictionis poteſtas in ipſis eſt Ordinaria, non delegata, & juxta probabiliorem ſententiam, immediate à Generali Capitulo, mediate vero à Papa eiſdem communicatur, illamque in utroque foro, ac in omni genere cauſarum, quæ ſpeciali jure à Sede Apoſtolica, vel à Capitulo Generali, aut à Regularibus ſtatutis prohibitæ non fuerint, exercere valent; prout docent Portell. *V. Prælatus*, *n.* 2. Suarez *tom.* 4 *de Relig. tract* 8. *lib.* 2. *cap.* 1 *n.* 3. Lezana *tom.* 2. *cap.* 13. *n.* 12. *& alii commun.*

4. Generalium juriſdictio eſt quaſi Epiſcopalis, ut conſtat ex cap. Abbates, *de privilegiis in 6* immò in aliquibus non ſolum eſt æqualis, ſed etiam major Epiſcopali, nam Generales habent poteſtatem & ſupra animas, & ſupra corpora ſubditorum, quam Epiſcopi tam amplam non habent erga ſubditos ſuos; cum quo ſtat, quod Epiſcopi juriſdictio ſimpliciter in ſpiritualibus major eſt, ac dignior; dicitur autem quaſi Epiſcopalis, quia non extenditur ad omnes actus qui Ordinis Epiſcopalis proprii ſunt, licet in reliquis æqualis ſit, & major, ut dictum eſt: ita Portell. *V. Prælatus n.* 5. Peyrinus *tom.* 1. *privil. in Conſt. Phirri n.* 46. *& alii commun.*

5. Virtute poteſtatis directivæ, quam Superiores Generales in ſuos Subditos habent, poſſunt abſolutè imponere Religioſis in particulari præcepta non valde gravia, ſeu importabilia; leges autem condere ad libitum, vel ſtatuta perpetua facerè ſine conſenſu Generalis Capituli nullatenus poſſunt de jure communi; ſecus tamen de jure ſpeciali, ut accidit in una, vel altera Religione; Poſſunt autem facere ſtatuta pro tempore Generalatus duratura, dummodo ſint conſentanea Regulæ, quam ſubditi profitentur, nam ſi contraria ſint, aut valde oneroſa, nullo modo fieri poſſunt, nec facta acceptari; ad obligandum vero Subditos requiritur, ut præcepta ſingulis impoſita, vel leges pro omnibus in communi conditæ ſufficienter proponantur, ſeu promulgentur; ita docent Suarez *tom.* 4. *de Relig. tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 8 *n.* 6. *& tract.* 10. *cap.* 13. *n.* 14. Lezana *tom.* 1. *cap.* 18. *n.* 90. *& tom.* 2 *cap.* 13. *n.* 12.

6. Generales expreſſam prohibitionem non habentes, poſſunt cum conſenſu Capituli Generalis de novo aliquam Provinciam fundare, vel fundatam dividere abſque licentia Sedis Apoſtolicæ, ſaltem in noſtra Religione Seraphica per praxim contrariam, nam in pluribus Capitu-

lis Generalibus, præsertim in Vallisoletano 1565. Romano 1600. Toletano 1606. aliisque, multæ de novo erectæ, & divisæ reperiuntur Provinciæ, nec nocet Constitutio, quam refert Roder. *tom. 1. q. 23. art. 8.* Nicolai IV. prohibentis erigi, vel dividi Provincias sine præfata licentia, quia non est in usu, ut patet ex dict.s, & ex lectura Annalium Vadingi, præcipue tom. 4. ab anno 1288. & ab anno 1399. ubi in Provinciarum erectione nulla Sedis Apostolicæ licentia comprobatur; ultraquam quod Gregorius XIII. concessit Capuccinis, ut absque dicta licentia novos Conventus, & Provincias erigere, & fundare possent, ut fatetur Sorbus *in Compendio privil. V. ædificare* §. 18. quo privilegio omnes Regulares per communicationem fruuntur; ut docentSantor. *Const. Cap. 12. stat. 21.* Bordon. *tom. 2. ref. 58. n. 16.* Regulariter tamẽ id nõ solet fieri absque S. Sedis Apostolicæ beneplacito.

7. Possunt Generales ex una in aliam Provinciam suos Subditos transferre, immo Guardianos, & Provinciales ipsos ex juxta causa commutare possunt, nam obedientia ab eisdem promissa, non ad unam tantum Provinciam, vel conventum, sed ad totam Religionem extenditur; id enim nonunquam expedit ad quietem conventuum, ac Provinciarum, & nullibi reperitur prohibitum Generalibus; qui tamen ad Infideles, Hæreticos, & Schismaticos, causa prædicationis, & ubi imminet Martirii periculum, subditos mittere nequeunt, nisi ipsi parati sint, & sponte vadant; vel nisi quarto Voto eundi ad Missiones sint adstricti, nam hi etiam inviti ad eas mitti à Generalibus possunt; ut docent cum multis citatis Basseus *V. Prælatus n.* 14. Rodericus, & Lezana *tom. 1. Cap. 18. n. 91. & 99.*

8. Quamvis nonnulli negent, Generales posse eximere subditum ab obedientia Provincialis, vel Guardiani; affirmativa tamen sententia verior est, & tenenda, quia id non est illis prohibitum, immo cum causa possunt Generales cum subditis dispensare in omnibus, præter vota, & præcepta, eximere autem subditum ab obedientia Provincialis, vel Guardiani, ab assistentia Chori, ab obligatione acceptandi Prælaturas, vel Officia Ordinis; item addicere ipsum servitio alicujus Prælati Sæcularis, vel Prædicatorem constituere, qui ubique prædicet sine licentia Provincialis, & similia concedere, non est voti obedientiæ dispensatio, quia sic exempti sub obedientia Generalium remanent, neque id excedit facultatem ordinariam ipsorum: *ita Sanctor. cit. loc. stat.* 12. Suarez *tom. 4. de Relig. lib. 2. tract. 8. cap 2. n. 22 & alii.*

9. Generales de consensu sui Definitorii alias poterant facultatem concedere novas domos ædificandi de sola Ordinarii licentia juxta decretum Concil. Trident. *sess. 25. de Regul. cap. 3.* nullo aliarum personarum cujusvis ordinis requisito consensu; modo autem neque Generales, neque locorum Ordinarii possunt hujusmodi licentiam concedere, nisi copulative Summi Pontificis assensus accedat, scilicet, prævia examinatione S. Congregationis ne-

gu-

gotiis Episcoporum, & Regularium præpositæ, vocatisque, & auditis aliorum in eisdem civitatibus, & locis existentium Conventum Superioribus, seu Procuratoribus, & aliis interesse habentibus, servatisque de jure servandis, & causa cognita constiterit, in eisdem Civitatibus, & locis novos hujusmodi erigendos Conventus sine aliorum detrimento commode sustentari posse: ut patet ex Const. Clementis VIII. incip. *Quoniam ad institutam*, Gregorii XV. incip. *Cum alias*, quæ habentur in Bullar. Cherub. *tom.* 3. item ex Const. Urbani VIII. incip. *Romanus Pontifex*; & Innoc. X. incip. *Instaurandæ* : eodem Bullar. Cherub. *tom.* 4.

10. Generales (idem dic de aliis Prælatis Religionum) nequeunt ad instantiam quarumcumque personarum extra suos Ordines existentium, etiam Imperiali, Regali, Ducali, aut Cardinalatus Dignitate fulgentium alicui Religioso subdito ullum officium, seu dignitatem conferre, vel pœnas remittere; ita Gregorius XIII. *Bulla* 62. & Clemens VIII. *Bulla* 57. *apud Cherub. tom.* 2. & Paulus V. *Bulla* 39. *apud eundem Cherub. tom.* 3. qui sub pœna excommunicationis latæ sententiæ prohibuerunt Superioribus Ordinis Prædicatorum, Minorum, Carmelitarum, Eremitarum S. Augustini, Minimorum, cæterisque Superioribus Regularibus, qui licet proprias Bullas ad id non habeant, in privilegiis tamen communicant; constitutiones enim præfatæ respectu Religionum sunt favorabiles, quamvis respectu particularium Religiosorum censeantur odiosæ: Quinimmò quoscumque Religiosos subditos, qui contra Decreta dictarum Constitutionum per conquisitos favores, & suffragia aliquid sibi procuraverint, ad talia, & similia, & etiam majora consequenda perpetuò inhabiles declararunt; prohibentes pariter subditis præfatis sub eisdem pœnis, ne etiam spontè oblatos, & ab eis minimè procuratos favores recipiant, neque ad hunc effectum munera aliqua prædictis personis exhibere audeant, seu præsumant. Probabile tamen est, juxta sententiam Peyrini *de subdito quæst.* 2. *cap.* 2. §. 11. & aliorum, quod possint prædicti Superiores aliquam gratiam suis subditis facere ad extraneorum instantiam, non obstante, quod Paulus V. in sua Constitutione prohibeat *ullam gratiam* ad hujusmodi instantiam concedere, nam illa particula, *ulla*, non videtur esse tam universalis, ut excludat omnem, & quamcumque gratiam, sed quod nullam concedere possint pertinentem ad remissionem alicujus pœnæ, vel ad gradus, honores, dignitates, officia, administrationes, functiones, & Prælaturas obtinendas, cæteras autem gratias, quæ videntur sub parvitate materiæ, contineri. v g. transferre subditum de uno ad alium Conventum, concedere eidem licentiam eundi extra Conventum per aliquot dies, vel ad Ordines suscipiendos, aliquam parvam reprehensionem, seu disciplinam condonare, & sic de similibus, possunt utique Prælati facere ad extraneorum instantiam: nam Papa non videtur hæc minima prohibere, cum non supponant animum ambitiosum Religiosi, prout etiam

colligitur ex verbis Constitutionis, in qua inhabilitatis pœna imponitur subditis, qui per conquisitos favores aliquid sibi procuraverint, inhabilitas enim cadit super officiis, beneficiis, dignitatibus, gradibus, & Prælaturis, non autem super cæteris gratiis relatis, & similibus, quibus pœna inhabilitatis nullatenus convenit.

11. Possunt Prælati præcipuè Generales interpretari privilegia, constitutiones, indulta, gratias, & exemptiones suæ Religionis non solum doctrinaliter; sed etiam judicialiter, ut diximus *tract. 1. cap. 2. n. 6.* debet tamen id fieri in ambiguis, nam si privilegia, vel statuta sint clara, & Prælati velint illa perperam declarare, tunc subditi tali declarationi stare non tenentur; ut nota Tambur. *de jure Abb. tom. 1. disp. 16 q. 6. n. 9.*

12. Generales, & Capitula generalia, ac provincialia possunt suis subditis etiam Prælatis usum quorumcumque privilegiorum auferre, vel limitare; prout constat ex quadam Bulla Clementis IV. quam refert Miranda in suo Manuali *tom. 2. q. 43. art. 4. conclus. unica*; & ex alia Gregorii XIII quam refert Tambur. supra *quæst. 9. n. 2.* Non possunt tamen virtute prædictarum concessionum tollere aliquid quod sit contra jus commune, vel usum Sacrorum Canonum; nam quæ de jure statuta sunt, habent vim obligandi ad culpam, vel pœnam juxta ipsius juris dispositionem, quæ obligatio neque à Generali, neque à Capitulo generali tolli totaliter potest: *ita D.D commun.*

13. Ex privilegio à Gregorio XIII. Generali Societatis Iesu concesso, quo etiam alii Religionum Generales per viam communicationis fruuntur, possunt Religiosis subditis concedere licentiam aperiendi litteras sacræ Pœnitentiariæ, directas in foro conscientiæ Doctoribus in Theologia, vel jure Canonico ad absolvendum, vel dispensandum juxta tenorem earum: immo possunt id ipsum aliis Prælatis inferioribus committere; cum facultate delegandi: tenentur tamen Generales, vel alii Prælati ab eis delegati hoc negotium committere viris litteratis, & approbatis ab Ordinario, unde si illiteratum eligant, peccant graviter, ut docet Pasqualighus *tom. 2. decis. 414 n. 6* ille autem censetur litteratus, qui non solum modum, quem debet servare in executione, & pœnitentiis imponendis, ac votis commutandis intelligat, sed etiam debet esse instructus circa casus reservatos, censuras, irregularitates, impedimenta canonica, cæteraque omnia, pro quibus ad sacram Pœnitentiariam solet recurri; negotium hoc revera gravissimum est, idcircò ut in hac materia tam Prælati, quam subditi delegati inoffenso pede decurrant, consulant Doctos, & Doctores, præcipue Sanchez de Matrimonio *lib. 8 disp. 34. & 35.* qui de ea optimè disputat.

14. Nequeunt Generales compellere subditos ad acceptandum Episcopatum, vel aliud beneficium extra Ordinem, quia solum possunt subditis præcipere, quæ ad Regulam, & Statuta pertinent, vel ad Religionis commune bonum ordinantur, Episcopatus autem non ordinatur ad bonum commune Religionis, sed ad bonum Uni-

Universalis Ecclesiæ . solus ergo Papa potest Regulares ad id compellere: ita docent *D. Thom. 22 q. 104. art. 5. Sanchez in Sum. lib. 6. cap 2. n. 49. Layman in sum. lib. 4. tract. 2. cap. 15. n. 11. Roder. tom. 1. q. 34. art. 8. & alii.*

15. Quoad vim directivam tenentur Generales, saltem in foro conscientiæ, observare leges à se latas, si legis materia sit communis, & ejusdem rationis reperiatur esse in legislatore, & in aliis subditis, nam leges humanæ ordinantur ad bonum commune, promovere igitur ad bonum commune, & comparare sibi virtutem, non minus pertinet ad legislatorem, quam ad subditos, jure enim naturæ pars non debet discordare à toto, neque totum à partibus, idcirco si Legislator in legum observantia à toto discordat, turpiter agit; secus autem dicendum quoad vim coactivam, nam vis coactiva, secundum omnes, pertinet ad pœnæ impositionem, pœna autem de sua ratione fertur in invitum, & ideo ferri non potest. nisi à Superiore, in alium sibi subditum potestatem habente, ergo non potest imponi à Legislatore respectu sui ipsius: ita *D. Thom. 1. 2. q. 66. art 5. ad 3. Sylvest. v. lex q. 14. Miranda tom. 2 q. 25. art. 22. Peyrinus de Prælatis q. 1. cap. 8. & alii.*

C A P. I I I.

De potestate coercitiva Prælatorum Generalium.

1. Duplex datur in Generalibus potestas coercitiva; una, quæ ex voto obedientiæ, à subditis emisso, provenit; altera, quæ ratione jurisdictionis Ecclesiasticæ eisdem competit; prima solum extenditur ad coercendum modo paterno; secunda vero perfectam potestatem coercitivam spiritualem importat, videlicet, ut non tantum extendatur ad coercitionem spiritualem, quæ fit per censuras, & inhabilitates, verum etiam ad corporalem, sub qua comprehenditur quælibet corporis castigatio, vel afflictio; ut patet ex usu communi, & privilegiis omnium Religionum.

2. Generales, de jure communi eam potestatem coercitivam in suos subditos habent, quam Episcopi in suos, atque adeo possunt suos subditos per quascunque Ecclesiasticas Censuras coercere; nequeunt tamen Capitulo generali interdictum, vel suspensionem generalem ponere; neque novas irregularitates suis subditis imponere, sed tantum declarare, an aliquis ipsorum aliquam ex irregularitatibus jure Pontificio inductis incurrerit; solum enim jus commune, & Summus Pontifex pœnam irregularitatis imponere possunt: ut docent *D.D. commun.*

3. Ex justa causa possunt Generales suspendere suos subditos à Confessionibus Sæcularium audiendis

alias

alias ab Ordinariis locorum approbatos; ut constat ex quadam declaratione S. Congreg. per hæc verba: *Sacra Congregatio censuit, Generales ex quacunque causa, etiam ob occultum crimen, quomodolibet extra judicialiter posse suos subditos à Confessionibus audiendis suspendere*: quam declarationem refert Delbene *part.* 2. *cap.* 14. *sect.* 6. *n.* 7. Nequeunt tamen illos inhabilitare ad Prælaturas, officia, & gradus, ad quos ex natura sua, & jure divino sunt habiles, nam id solum Pontifici, vel Capitulo generali juxta qualitatem criminis competit; prout cum communi docet Suarez *tom.* 4. *de Relig. tract.* 8. *lib.* 2. *cap* 9. *n.* 9.

4. Tenentur Generales per se ipsos, vel per alios Religiosos ejusdem Ordinis suam Religionem visitare; ut patet ex Trident. *sess.* 24. *de reform. cap.* 3. *& sess.* 25. *de Regular. cap.* 8. ubi citatur, & renovatur cap. *In singulis, de statu Monach.* & pro F.F. Minoribus ex cap. 10. Regulæ, idque sub rigoroso præcepto naturali, ac divino, corrigendo, & puniendo subditorum delicta, etiam illa, quorum judicium, & punitio ad inferiores Prælatos pertinet; nam Generales, ut dictum est, habent jurisdictionem Ordinariam, & immediatam in omnes Religiosos, etiam Prælatos, & tempore visitationis omnes causæ Provinciarum, & Conventuum illis committuntur; ita Portell. *V. Prælatus n.* 10. Lezana *tom.* 2. *cap.* 13. *n.* 28. *& alii*.

5. Nequeunt Generales tradere Religiosos subditos immediate brachio Sæculari ultimo supplicio afficiendos, nec condemnare eosdem ad publicam flagellationem, vel membrorum mutilationem ob crimina quantumvis gravia, nam privilegia Religionum solum dant facultatem mittendi in exilium, ad triremes, vel ad perpetuum carcerem; possunt tamen in delictis gravioribus, si res ita exegerit, reum torturæ cum moderatione subiicere per ministros Sæculares, ut constat ex privilegio Nicolai V. Minoribus concesso, apud Casarrub. *in comp. privil. V Correctio Fratrum n.* 12. Suarez *tom.* 4. *de Relig. tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 10. *n.* 7.

6. Sine justa Causa non potest Generalis inferiorem amovere Prælatum à suo officio, quia cum per electionem declaratus sit dignus, & idoneus, non potest sine justa causa à suo jure acquisito privari, ac per amotionem indignus declarari; immo Generalis amovendo absque justa causa Prælatum inferiorem non solum peccat, sed etiam amotio illius est nulla, defectu jurisdictionis, sed neque in totum, vel in partem jurisdictionem Prælati inferioris auferre potest sine justa, & rationabili causa, quia jurisdictio est propria illius concessa per legem, vel privilegium, ergo absque injuria non potest sine causa ab illo auferri: ita Lezana *tom.* 2. *cap.* 13 *n.* 56. Bordon. *tom.* 2. *resol.* 58. *n.* 53. *& alii commun.*

7. Propter bonum commune possunt Generales amovere à suis officiis inferiores Prælatos, etiam nulla interveniente ipsorum culpa, nam hæc munera ordinantur in Religionibus non ad commodum, & utilitatem Prælatorum, sed ad bonum commune

ne

ne totius Ordinis, ergo bono com muni id postulante, proculdubio possunt amoveri à Generalibus, quibus præcipue cura boni communis, ac jurisdictio ad illud conservandum incumbit: id tamen intelligendum est, nisi detur in aliqua Religione statutum aliquod in contrarium: prout docent Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 1. n. 5.* Pellizar. *tract. 9. cap. 3 n. 64.* Girap. *part. 3. dub. 36. n. 226*

8. Cum causa possunt Generales ad se advocare causas pendentes coram inferioribus Prælatis, quia istorum subditi immediate Generalibus subiiciuntur, omne enim jus inferioris subditur juri majoris, qui de illo in ordine ad bonum commune ad libitum disponere potest, nisi id per statuta coarctetur, & dummodo causa justa interveniat, nam sine illa Generales advocando ad se hujusmodi causas, proculdubio mortaliter peccant contra justitiam, & advocatio est nulla, quia lædunt jus alterius per privilegia concessum, ac excedunt limites propriæ potestatis, quæ in ædificationem, non autem in destructionem subditorum se extendit: ita Lezana *tom. 1. cap. 18. n. 87.* Bordon. *tom. 2. resol. 88. n. 4. 8. & 9.* Pasqua. lig. *tom. 2. decis. 57. n. 3. & 61. n. 1. & alii.*

8. Generales habent potestatem deponendi Prælatos inferiores à suis officiis, si hi negligentes sint in procuranda observantia Regulæ, & Constitutionum Ordinis, permittentes, seu dissimulantes, ut regularis observantia paulatim in desuetudinem abeat, quod quidem gravissimum malum est; Generalibus enim cura præcipua incumbit Ordines in observantia suarum legum, & privilegiorum conservare; & invigilare, nec non inquirere an propter Prælatorum inferiorum negligentiam, & omissionem Provinciæ, & Conventus in eorum regularibus institutis detrimentum patiantur, ut, quantum fieri possit, pristinæ observantiæ in totum, vel in partem restituantur, ita D. Thom. 22. *q. 67. art. 4.* Granad. *de leg. p. 1. tract. 3. disp. 2. sect. 4. controv. 7. & alii communiter*

10. Licet aliquando expediat, quod Generales dissimulent aliqua subditorum delicta ad majora mala vitanda, nunquam tamen licet dissimulare ambitiones, factiones, & seditiones in Provinciis ortas, cum hoc gravissimum malum directe in Religionis destructionem tendat; opponitur enim charitati, unitati, ac societati fraternæ, quibus destructis, experientia teste, Religio proculdubio destruitur; idcircò tenentur Generales pacem subditorum procurare, mutuam inter ipsos Charitatem fovere, factiones, ac seditiones radicitus evellere, è Provinciis hoc semen pestiferum, tantorum malorum causam funditus extirpare, ac factionum capita pænitus evertere; si enim capita Provinciarum in seipsa divisa sunt, quomodo stabunt Provinciæ, quanam stabilitate Religiones manebunt? discordiæ enim, seditiones, & factiones ab ipsis capitibus originem ducunt; nam factiones, & discordiæ non dividunt Provincias, nisi capita, quæ easdem gubernant, vel gubernare præsumunt, prius di-

vi-

vidantur; Eapropter plures Summi Pontifices, & præcipuè Urbanus VIII. per suam constitutionem incip. *Militantis Ecclesiæ*, anno 1640. editam, ad præfata mala vitanda, scandala tollenda, pacem, & Charitatem fraternam conservandam, ac candorem, decoremque Ordinibus Religiosis vel servandum, vel restituendum peculiares constitutiones ediderunt.

C A P. I V.

De potestate, quam habent Superiores Generales reservandi peccata suorum Subditorum.

1. Reservatio casuum, sive criminum graviorum ex hac ratione provenit, quod nunc solus Papa jurisdictionem necessariam ad peccatorum remissionem, absolutionemve, Divino jure, in sui electione, & ordinatione accipiat; reliqui verò Episcopi, & Prælati exempti, sive sæculares, sive Regulares jurisdictionem quasi Episcopalem habentes, jure Ecclesiastico, a Papa; qui proinde eandem præfatis omnibus limitare potest, vel personas ab eorum jurisdictione eximendo, vel peccatorum absolutiones reservando. Et simili ratione, cum inferiorum jurisdictio à Superioribus Prælatis proveniat, poterunt hi illis potestatem in foro pœnitentiæ limitatam concedere, quosdam casus, seu causas graviores suo judicio reservantes; ut nimirum crimina graviora securius corrigantur, & salubriora eisdem remedia adhibeantur: prout notavit Concil. Trid. *sess.* 14. *cap* 7.

2 Possunt Generales sibi reservare casus suorum Subditorum, non tamen Novitiorum, nam hi neque ligantur casibus Episcopo reservatis, cum non sint Subditi ipsius, neque ligantur casibus Religioni reservatis, quia perfectè non sunt subditi ex voto obedientiæ, nondùm ab ipsis emisso, atque adeo nequeunt ligari Religionis oneribus, cum tantum in favorabilibus sint Religiosi; ut docent *commun. D. D.* solùm enim casibus Papalibus ligantur, à quibus possunt absolvi; sicut cæteri sæculares ab habentibus facultatem; requiruntur tamen nonnullæ conditiones: ad hoc, ut præfati Generales possint sibi casus reservare; 1. ut sint peccata mortalia; 2. ut sint actus externi completi, & 3 ut observetur Decretum Clementis VIII. anno 1593 editum, in quo decernitur, ut nemo ex Regularium Superioribus peccatorum absolutiones sibi reservet, exceptis iis, quæ in præfato Decreto continentur; videlicet, *Veneficia*, *Incantationes*, *Sortilegia*, *Apostasia à Religione &c.* prout habetur in Bullario Cherub. *tom.* 4. *post Const. Urbani VIII.* 26. *pag.* 273. de quibus infra redibit sermo. Adjungit præterea idem Pontifex, quod si aliquod peccatum grave pro Religionis conservatione, aut pro

pro conscientiæ puritate reservandum videbitur, id non aliter fiat, quam Generalis Capituli in toto Ordine, & Provincialis, in Provincia matura discussione, & consensu.

3. Generales casibus reservatis ad præscriptum Clementis VIII. possunt etiam excommunicationem latæ sententiæ annectere, illamque sibi reservare, quia qui potest in principale, potest pariter in accessorium, cum de jure communi valeant Generales sibi absolutionem excommunicationis ab ipsis latæ reservare; immo juxta sententiam probabiliorem possunt sibi reservare censuras aliorum peccatorum, nam Decretum Clementis VIII. non loquitur de reservatione Censurarum, sed dumtaxat, & expresse loquitur de reservatione culparum, ut patet ibi: *Nemo ex Regularium Superioribus peccatorum absolutionem sibi reservet, exceptis iis &c.* Cum igitur per prefatum Decretum non fuerit limitata potestas Generalium ferendi censuras, proculdubio valent hodie illas ferre, sibique reservare: prout docent Suarez *in 3. part. tom. 4. disp. 29. sect. 3. n. 13. Tambur. de jur. Abb. tom. 2. disp. 13. Miranda tom. 2. q. 34. art. 4. conclus. 2. in fine. Coriolan. tract. de casib. reservat. p. 1. sect. 1. art. 6. & alii.* In nostro Ordine Seraphico Generalis, ac Provincialis absque ullo dubio hujusmodi potestatem habent, ut constat ex Statutis generalibus Barchionensibus à Sede Apostolica approbatis *cap. 6. §. de casib. reservat. in Orb. Seraph. tom. 3. pag. 663. col. 2. in fine*, ubi habetur *Declaramus etiam Generalem, & Provinciales per se solos absque consensu Capituli posse sibi reservare quaslibet censuras, & ejusmodi reservationem esse validam, & tenere; cum Decretum Clementis VIII. tantum loquatur de peccatis, quæ longè distant à censuris.*

4. In reservatione casuum à Clemente VIII. expressorum non tenentur Generales discussionem, & consensum Capituli generalis expectare, sicut in aliis non expressis tenentur, quia cum talis dispositio Clementina maximè exorbitet à jure communi, hanc potestatem Prælatis Regularibus concedente, idcircò non amplianda, sed restringenda est; opinio enim affirmativa non est consona tenori Bullæ, nec motivo Pontificis, qui formam illam disertis verbis ad casus non enumeratos restringit, cum hi soli sint determinandi, recensiti autem in dicta Bulla jam sunt à Pontifice determinati, ita Lezana *tom. 1. cap. 18. n. 19. Portell. v. cas. reservat. n. 12. De Lugo disp. 20. de pœnit. n. 42. Coton. lib. 4. controv. 10. n. 11.* Possunt etiam Generales extendere reservationem ad Moniales sibi subjectas, non servata forma Clementis VIII. prout docet Pellizar. *cap. 10. de Monial. n. 46.*

5. Non licet Generalibus Confessiones subditorum audire, nisi quando peccatum aliquod reservatum admiserint, aut ipsimet sponte, aut proprio motu id ab ipsis petierint, ideoque debent in singulis domibus duos, tres, aut plures Confessarios pro subditorum numero majori, vel minori, qui sint docti, prudentes, & Charitate præditi, pro reservatorum absolutione, possuntque

iidem Generales quibusdam peccatis, etiam non reservatis graves determinare pœnitentias, à Confessariis imponendas, quæ subditos ab hujusmodi perpetrandis cohibere possint: prout constat *ex præcit. Bulla*.

6. Nequeunt Generales negare facultatem in reservata Confessario petenti, idque ex Decreto prædicto constat, nam quando non timetur rationabiliter damnum pœnitentis, qui ob facilitatem absolutionis non emendabitur, nec timetur damnum boni publici, vel tertii, ut esset gravis infamia communitatis, vel facilitas peccandi in aliis, qui casuum reservatorum legem non curarent; Generales licentiam denegando mortaliter peccarent; multò magis, si Confessarius testaretur, pœnitentem esse in periculo omittendi Confessionem, ut cum multis docet Tambur. *de Sacram. lib.* 5. *cap.* 8. § 2 *n.* 2. si autem præfati Superiores facultatem Confessario petenti denegaverint, poterit nihilominus Confessarius pro illa vice pœnitentem Regularem absolvere, imo toties absolvere poterit, quoties Superiores irrationabiliter facultatem negaverint, ita Dicastillo *disp* 11. *dub.* 20. *n.* 339. *Pellizar. tom.* 2. *tract.* 8. *cap.* 2. *n.* 63. *Gobat. in Theol. experim. tract.* 7. *cas.* 20. *pag.* 478. *n.* 805. *Præpos. apud Dian. part.* 9. *tract.* 3. *resol.* 15. *& alii.*

7. Improbabilis omninò est sententia eorum, qui dicunt, Superiorem Generalem ex quovis impedimento, vel causa, posse audire peccata sola reservata, & ab iis absolvere, & pro aliis peccatis non reservatis pœnitentem ad inferiorem remittere; & ratio est, quia hujusmodi dimidiata confessio est contra jus divinum, & rationem integritatis Confessionis, etiam materialis, quæ extra casum urgentis necessitatis celebrandi, vel communicandi, vel in periculo mortis, in naufragio, peste &c. obligat sub mortali tam pœnitentem, ut utraque confiteatur, quam Superiorem, ut utraque audiat; si autem nolit, vel non possit commodè audire totam Confessionem, potest auditis, vel etiam non auditis reservatis, tollere reservationem, vel alium delegare, aut dare potestatem eligendi Confessarium, qui pœnitentem absolvat: ita Delugo *disp.* 20. *de pœnit. n.* 77. *Coton lib.* 2. *controv.* 7. *cap.* 5. *q.* 9. *n.* 162.

8 Licet de jure communi, & antecedenter ad præfatum Decretum Clementis VIII. Generales poterant ex justa causa facultatem reservandi casus à Provincialibus auferre, vel limitare, propter votum obedientiæ, quo hi Generalibus obnoxii sunt; stante autem eo Decreto, quo limitantur casus reservabiles, & modus reservandi, cum non possit abusus intervenire, non apparet justa causa hanc facultatem vel de novo limitandi, vel auferendi, quia hujusmodi facultas modò competit Provincialibus jure ordinario; ita Miranda *tom.* 2. *q.* 16. *art.* 4. *Bordon. tom.* 1. *resol.* 37 *n.* 36. *&* 37. Possunt tamen Generales absolvere quoscunque subditos à casibus, & censuris latis, & reservatis à Provincialibus, ut docent Suarez, & Tambur. *tom.* 2. *disp.* 14. *q.* 7. *n.* 3.

9. Nullus Prælatus etiam Generalis potest ejectos à Religione in perpetuum absolvere, nisi eo modo, & in casibus, à quibus possunt alios

sæ-

sæculares absolvere, siquidem nullam super eos jurisdictionem habent, quæ per ejectionem ad Ordinarios locorum translata est; & propter eandem rationem nequeunt absolvere Moniales ejusdem Ordinis, subjectas tamen Ordinario; possunt tamen Generales, aliique Prælati inferiores absolvere Religiosos factos Episcopos virtute privilegiorum Ordinis, si illi quoad hoc eis subiiciantur, quia, etsi sint Episcopi, gaudent privilegiis favorabilibus Ordinis, quæ ipsorum Religiosorum assumptorum commodum concernunt absque Religionis gravamine, idque convenit, ut cum ipsis permaneant favores, & gratiæ, prout sunt indulgentiæ, absolutiones, ac dispensationes passivæ &c. ita docent *Portell. v. eiicere ab Ordine, & cum aliis Pellizar. tom. 2. tract. 9. cap. 3 n 218. ex tract. 8. cap. 1. n. 65.*

10. Possunt Prælati Generales sibi Confessarium eligere, quemcumque Sacerdotem alias idoneum, quamvis non approbatum, sive Sæcularem, sive Regularem propriæ, vel alterius Religionis, à quo possunt absolvi, & respectivè dispensari à reservatis, censuris, pœnis, inhabilitationibus, privationibus, irregularitatibus, votis &c. à quibus ipsimet Prælati possunt suos subditos absolvere, & dispensare; prout constat *ex cap. Final. de pœnit. & remiss. peccat. & ex Conc. Trident. sess. 23. cap. 15. de reform.* ubi in hoc quoad Prælatos Regulares nihil innovatur, cum approbatio Ordinarii, de qua loquitur, requiratur tantum ad audiendas Confessiones Sæcularium, non verò Regularium, ut docent communiter D. D. *Suarez tom. 4. de Relig. & in 3. part. disp. 27. sect. 2. n. 9. Peyrinus tom. 1. privil. in Const. 4. Sixti IV. n. 28. Lezana tom. 1. cap. 18. n. 81. & alii*; habent enim in prædicta authoritatem activam, passivam, & commissivam in ordine ad subditos; imo possunt etiam illam delegare subdito, cum facultate, ut is possit eandem subdelegare, dummodo delegatus non subdeleget nomine proprio, sed nomine Superioris delegantis: ita Sanchez *de Matrim. lib. 3. disp. 31. n. 6.*

C A P. V.

De potestate, quam habent Generales, absolvendi suos subditos à Censuris, etiam reservatis.

1 CUm Generales Religionum exemptarum sint Ordinarii subditorum pastores, idcirco habent in utroque foro jurisdictionem in ipsos, & non tantum ex privilegio, sed etiam jure communi possunt utique illam delegare; ut docent Sylvest. *excomm. 2. vers. 5. Sotus in 4. dist. 22. q. 2. art. 1. Covarr. pract. q. q. cap. 11. n. 5.* & licet ferentes censuras territorium habere debeant; ut constat *ex Can. Novi, de offic. delegat. cap. 9. q. 2.* nihilominus tamen Generales, aliique ordinum exemptorum Prælati ab hac regula proculdubio excusantur; nam hi omnes in alieno territorio jurisdictionem exercere, atque adeo suos subdi-

tos excommunicare possunt; ex quo enim jurisdictio in alterius territorio conceditur, usum etiam jurisdictionis eisdem concessum dicendum est; honestius tamen facient, si hujusmodi jurisdictione in suis dumtaxat locis utantur, ita Roder. *tom.* 2. *q.* 59. *art.* 1.

2. Quamvis sine causæ cognitione censuræ ferri non possint, & in diebus feriatis causæ cognosci nequeant, atque adeo in eisdem excommunicare non liceat; prout definitur in jure; nihilominus tamen Prælati Generales possunt etiam in die festo subditos rebelles excommunicare, nec non proponere excommunicationem generalem contra aliquid prohibitum facientes, etenim in his, & similibus casibus, in quibus nulla causæ cognitio requiritur, nec divinus cultus impeditur, possunt hujusmodi excommunicationes à Generalibus ipso facto ferri; ita docent Feder. Senen. & Ugolin. *de censur. Ecclesiasticis*, *tab.* 1. *cap.* 27. §. 2. Roder. *tom.* 2. *q.* 59. *art.* 2.

3. Prælati Generales, saltem in nostro Ordine Minorum, ex concessione Leonis X. prout habetur in supplemento *fol.* 93. *concess.* 291. cum aliquem fratrem ob apostasiam, vel aliam causam excommunicant in Capitulo fratrum, vel in communitate, non tenentur proferre sententiam in scriptis, sicut in jure sub pœna suspensionis præcipitur proferentibus; & licet in quadam constitutione Toletana *cap.* 6. *de corrект. delinq. tit. de pœna excommun.* ordinetur, ut nullus nostræ Religionis Seraphicæ Prælatus inferat sententiam excommunicationis per modum ordinationis, vel statuti ad præcavenda delicta, ut est prohibitio ingressus in cellas, seu in aliquas Sæcularium, domos, & alia id genus, nisi in scriptis, alias talis excommunicatio nulla declaratur; id tamen intelligendum est de excommunicatione per modum statuti, seu ordinationis lata, ut quando apponitur omnibus Provinciæ, aut alicujus communitatis fratribus permanenter, non autem si ad certum dumtaxar tempus, vel si aliquibus fratribus in particulari per modum præcepti apponatur seu fulminetur, & hæc fuit mens præfati Leonis X. non enim ipsius concessio fuit universalis: ita Roder. *tom.* 2. *q.* 59. *art.* 3.

4. Cum Prælati Generales jurisdictionem quasi Episcopalem sortiantur, & consequenter possint quicquid possunt Episcopi jure communi; ut constat *ex cap. Abb. de privileg. in* 6. & *docent commun. D. D.* idcirco possunt ab excommunicatione Canonis: *Si quis suadente*: suos subditos absolvere juxta dispositionem juris communis, *cap. Monachi*, *cap. illorum* §. *qui si claustrales*, *cap. Canonica eod. tit. de sent. excommun. juncta gloss. in c. Relig. de sent. excomm. in* 6. *V. habemus*: & licet textus loquantur cum restrictione: *nisi excessus difficilis fuerit*, & *enormis*, *propter quem merito ad Ecclesiam Romanam sit recursus habendus*; itaut stando in terminis dispositionis juris communis, videatur asserendum, absolutionem à censura ob quamcumque percussionem, etiam enormem à subditis contracta, eis absolute non con-

competere; inspectis tamen specificis Religionum privilegiis, quoad hoc Generalium jurisdictio non apparet restricta, nam quocumque modo Regulares se se, etiam enormiter, percutientes, à præfatis superioribus absolvi possunt; prout constat ex multis privilegiis univocis à Sum. Pontificibus concessis, & præcipue à Clemente IV. const. incip. *Virtute conspicuos*; & à Sixto IV. Constitut. incip. *Regimini*, *mare magnum nuncupata*; *apud Cherub. tom.* 1. *Bull. Rom.* Ordinibus Prædicatorum, Minorum, Eremitarum S. Augustini, & Carmelitarum elargitis; & cum non constet de posteriori expressa, & specifica Sanctæ Sedi reservatione absolutionis à percussione, etiam enormi, qua se se Regulares offendunt; ideo juxta dispositiones præfatorum Summ. Pontificum, conceditur Ordinum Regularium Prælatis posse ab ea absolutionem percussoribus elargiri, ita docent Savr. Roder. Coriolan. quos refert, & sequitur Bordon. *tom.* 1. *resol.* 28. *n.* 50. percussio gravis, seu enormis est illa, quæ includit non solum mutilationem, sed etiam occisionem cujuscumque personæ.

5. Possunt Generales absolvere suos subditos manus violentas in Clericum Sæcularem iniicientes, & licet nonnulli doceant, hujusmodi reos ab Episcopo absolvi debere, vel saltem posse, si injuria, vel percussio enormis non fuerit, cum ab excommunicatione propter enormem contracta, si delictum fuerit publicum, Episcopus absolvere nequeat: ex Trident. *sess.* 24. *de reform.* *cap.* 6. hæc tamen doctrina intelligenda est de Religiosis non exemptis ab Episcopi jurisdictione, non autem de exemptis, qui hoc tempore absolvendi sunt à proprio Prælato juxta limites jurisdictionis, & potestatis, qua idem gaudet erga suos subditos, sive intra, sive extra Claustra percutientes; ratio est, quia exemptio subtrahit Religiosos ab Episcopi potestate, tum etiam quia Prælati Regulares habent privilegium absolvendi suos subditos etiam ob enormem percussionem, ut constat ex præcedenti resolutione, nam in privilegiis à dictis Pontificibus Prælatis Regularibus concessis, non apparet limitata hujusmodi facultas, sed limitatur dumtaxat potestas absolvendi hæreticos, schismaticos, litterarum Apostolicarum falsificatores, ad infideles prohibita deferentes, & contra Papam conspirantes, ergo cum exceptio firmet regulam in contrarium, asserendum est, dictos Prælatos præfata authoritate gaudere: & ita docent Roder. *tom.* 1. *q.* 20. *art.* 12. Bordon. *tom.* 1. *consil. resol.* 28. *n.* 50. Coton. *lib.* 2. *contr.* 7. *cap.* 7. *num.* 192. ubi etiam cum Sanch. in Summ. *tom.* 1. *lib* 4. *cap.* 39. ait, absolvi posse ab Episcopo de licentia Prælati Regularis, vel eo absente, aut injuste absolutionem negante.

6. Possunt etiam Generales absolvere subditum percutientem alterius Ordinis Religiosum, præsente tamen Prælato Religiosi percussi; hoc tamen D D. communiter intelligunt, ut Prælatus percussoris juramentum de non violando amplius Canonem prædictum, ab eo reci-

piat

piat, saltem semel eum percutiat, & postea absolvat; Prælatus vero Religiosi percussi verberet, ut sibi pro illata injuria satisfaciat, nec ad aliud damnum resarciendum tenetur Monasterium percussoris, quia delictum personæ non debet in detrimentum Monasterii redundare; quod si in imponenda pœna uterque Prælatus discordet, eligendus est arbiter, qui cum utroque judicium ferat, prout docent Palaus *tom. 6. disp. 3. punct. 13. § 4. n. 9.* Dian. *part. 9. tract. 4. resol. 50.* Coton. *lib. 2. cap. 6. num. 195.* si tamen unus ex dictis Prælatis vicem suam alteri committere vellet, id non solum facere posset, sed etiam congruentius esset; ut docet Sayrus *lib. 3. cap. 28. n. 11.*

7. Moniales exemptæ ab Ordinarii jurisdictione se invicem, etiam enormiter, percutientes, absolvuntur quoque à præfatis Prælatis, quibus subduntur, vel ab aliis de eorum commissione; etenim privilegia Regularibus elargita, eorumdem Monialibus communicantur; ut observat Pignatell. *tom. 7. consult.* 80. *n.* 4., & expressè Sixtus IV. *in Bulla aurea*, Leo X. const. *cum sicut*, Gregor. XIII. const. *Ex benigna*, & Sixtus V. const. *Etsi Mendicantium*. Confirmantes privilegia F. F. Minorum Observantium, Monialium S. Claræ, & tertii Ordinis S. P. Francisci, etiam per modum communicationis, & extensionis inter se, & cum aliis Ordinibus idipsum indulgent. *vid. Cherub. Bull. Rom.*

8. Nedum subditos professos, verum etiam Novitios possunt Generales absolvere ab excommunicatione propter enormem percussionem in anno novitiatus incursa, cum debito tamen, ut si absoluti, non emissa professione, Religionem reliquerint, debeant se præsentare ei, qui alias de jure in sæculo eos absolvere poterat, non ut absolvantur, cum jam sint absoluti, sed ne in eandem censuram, ob inobedientiam non se præsentandi, reincidant: ut constat ex cap. *Eos, qui de sent. excomm. in 6.* & docent Sylvester *V. absolutio 5. n. 9. Sorbus V. Novitius 1. 8. de Novit. absolut.*; ideo Novitii sic absoluti ad sæculum revertentes, monendi sunt, ut se præsentent, ne iterum eadem censura innodentur. Novitii autem, qui ante novitiatum in præfatam censuram inciderunt, per Prælatos Regulares absolvi nequeunt, sed mitti debent ad quos spectat, vel ab eis facultatem obtinere; ut notat Mattheuc; *Official. quoad excomm. Canon. n. 62.*

9. Possunt Prælati Generales absolvere suos subditos à censuris etiamsi declarati fuerint illas Censuras incurrisse, & ut tales sint denunciati; immo etiamsi sint tales declarati, & denuntiati à legato, vel Judice aliquo Apostolico, vel ab Episcopo, etiam in casibus sibi specialiter à Papa commissis; servatis tamen tribus Conditionibus: 1 quod qui absolvendus est, recedat a Contumacia antequam absolvatur: 2. ut satisfactionem exhibeat, vel offerat, vel præmittat; 3. ut Judicem, à quo excommunicatus est, saltem reddat certum de obedientia ei, & Ecclesiæ præstita, & de absolutione obtenta: constat ex multis privilegiis præsertim Clementis IV.

Si-

Sixti IV. Leonis X. Martini V. Eugenii IV. Const. incip. *Iniunctum nobis apud Cherub. tom. 1 Bull. Rom.*: & expressius Pauli III. in indulto Societati Jesu concesso, per Const. incip. *licet debitum apud eundem Cherub. tom.* 1. ubi habentur hæc verba: *à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis, vel Sæcularibus sententiis, censuris, & pœnis à jure, vel ab homine, in genere, vel in specie quomolibet latis, promulgatis, & promulgandis*; quæ privilegia per viam Communicationis ad omnes Ordines Regulares extenduntur: Suarez *tom.4 de Relig.lib. 2. cap. 25.* Roder. *tom. 1. q. 20. art.6.* Miranda *tom. 1. q. 75. art. 21. & alii.*

10. Virtute privilegiorum possunt dicti Prælati absolvere fratres, & Moniales sibi subiectas ab excommunicatione contracta ob abortum procuratum, & secutum, etiam in foro exteriori, quando de tali crimine sunt convicti: nam licet privilegia Regularium, quantum ad hoc, fuerint per Sixtum V. revocata, & per Gregorium XIV. in sua moderatoria constitutione non fuerint revalidata, fuerunt tamen postea in pristinum statum restituta per Clementem VIII. qui confirmavit nostra pivilegia ex certa scientia, & per Paulum V. ac tandem per Urbanum VIII. ut dictum est *in 1. tract. de revocat & confirm. privileg. cap. 4. & 6.* confirmatio enim ex certa scientia invalidum, & revocatum revalidat, habetque vim novæ concessionis; ut docent commun. D.D.

11. Possunt iidem Prælati absolvere suos subditos, non solum à simonia commissa in collatione Beneficii, offici, & Prælaturæ, & ingressu Religionis, sed etiam ab excommunicatione; & suspensione contracta ex simoniaca promotione ad Ordines; nam licet Clemens VIII. reliquerit intactas, & in suo robore pœnas Sixti V. contra simoniacos in ordine, & male promotos: idem tamen Clemens anno subsequenti 1597. post promulgationem suæ Bullæ moderatoriæ *apud. Cherub. tom 3* confirmavit nostra privilegia, ut dictum est, ac proinde privilegia revocata à Sixto V. quorum virtute ante ejus revocationem poterant præfati Prælati Regulares absolvere suos subditos simoniacos, iterum revalidata manent, quæ per Sixtum IV. prius fuerant concessa in suo mari magno: ubi dicitur: *in reliquiis verò omnibus, etiam simoniæ pravitate qualitercumque irretitis, posse per illos, quibus inibi conceditur, absolutionis, & dispensationis beneficium impartiri*: ita docent Portell. *V. Prælatus ad absolv. n. 29 Suarez tom. 1. de Relig. lib. 4. cap. 61. a n 4 & de cens. disp 31. sect. 5. n. 40. Villalob. part. 2. tract. 35. diffic. 34 n. 4. & 5. & alii.*

12. Possunt similiter Generales absolvere suos sudditos à censuris incursis ob contemptum clavium, idest, quando ipsi nolunt subiici clavibus Ecclesiæ, putantes illam esse intollerabilem, injustam, duram, & indiscretam in suis præceptis: juxta doctrinam D. Thomæ 2. 2. *q. 85. art. 9. ad 3.* credunt tamen penes Ecclesiam residere potestatem ligandi, atque solvendi à Christo Domino datam;

tam: constat ex dicto privilegio Clementis IV. supra relato; sed pro foro conscientiæ tantum; ut docent Roder. *tom.* 1. *q.* 20. *art.* 15. *Portell. V. Prælatus ad absolvendum n* 31. *Lezana tom.* 5. *in Mari mag. Carmelit. n.* 570.

13. Probabile est etiam, quod possint idem Prælati absolvere suos subditos ex confidentia privilegiorum peccantes, id tamen intelligendum est in aliquo tantum casu particulari, quando scilicet dispendium animæ immineret, & non aliter; & tunc notificando ipsis pœnitentibus, quod talis facultas eis amplius non valebit ad alia de cætero committenda ex ipsius facultatis confidentia, prout bene notat Roder. *tom.* 1. *q.* 20. *art.* 16. referens privilegia Clementis IV. Bonifacii IX. & Eugenii IV. & admonens Prælatos Regulares, ne faciles sint ad absolvendum subditos ex confidentia privilegiorum peccantes, nisi ex negatione hujusmodi absolutionis periculum animarum timeatur, tunc dicitur quis peccare ex confidentia privilegiorum, quando ex confidentia facultatum absolvendi, & dispensandi à Summis Pontificibus Regularibus concessarum movetur ad committendum id, ad quod alias non moveretur; itaut videndo sibi facile remedium per tales facultates adesse, sicut adest ad alia peccata non reservata, certè non curet magis illa cavere, ac si reservata non fuissent.

14. Præfati Generales possunt absolvere suos subditos à suspensione à divinis in foro conscientiæ tantum, si procedat à delicto occulto non deducto ad forum contentiosum, si suspensio sit perpetua, si vero perpetua non sit, possunt etiam in foro exteriori ab ea absolvere, immo quamvis perpetua sit, dum non est Summo Pontifici reservata, certum est, quod per dictos Prælatos in utroque foro remitti potest, prout evidenter deducitur *ex cap. Nuper, de sent. excom. mun. & ex Bulla S. Pii V. incip. Romani Pontificis; apud Cherub. tom.* 2. *& docet Roder. tom.* 1. *q.* 20. *art.* 14.

15. Pari modo possunt Generales absolvere Prælatos inferiores, & subditos suos ab excommunicatione, & suspensione à Divinis Papæ reservatis, ab eisdem incursis, eo quod præsumptuosè admiserint Mulieres intra Claustra Conventuum, seu Monasteriorum, vel prætextu licentiarum contra S. Pii V. Const. incip. *Regularium personarum*: vel ad malum finem, nempe, venereum, quemadmodum idem S. Pontifex in alia Const. incip. *Decet Romanum Pontificem*, quæ est 6. apud Confectium fol. mihi 218. declaravit: ab excommunicatione quoque Papæ reservata, incursa à subditis violantibus Clausuram Monialium ad malum finem, juxta Decretum Clementis VIII. anno 1601 editum, & ab omnibus aliis Superioribus, & excommunicationibus Papæ reservatis extra Bullam Cœnæ absolvere suos subditos, & absolvi facere possunt, prout manifestè constat ex præcitata Bulla Clementis IV. incip. *Virtute conspicuos*, inserta in Mari Magno Sixti IV. *apud Cherub. tom.* 1. *Bul. Rom.*

16. Potestatem etiam habent dicti Prælati absolvendi suos subditos ab

ab omnibus casibus, & censuris in Bulla Cœnę contentis, dummodo sint occulta; exceptis quinque, videlicet: *Hæresi*; *schismate*; *falsificatione litterarum Apostolicarum*; *deportatione armorum ad infideles*, & *conspiratione facta contra Papam*, siquidem in præfatos translata est cura, quam Episcopi habent circa suos subditos sæculares, habentque hanc facultatem ex vi sui muneris, non solum virtute privilegiorum, sed etiam jure Concil. Trident. *sess.* 24. *de Reformat. cap. Liceat*: quæ quidem facultas, ibi Episcopis concessa, extenditur ad Ordinum Generales, qui licet Episcopi revera non sint, æquipollenter tamen jurisdictionem similem cum Episcopis habent, immò majorem ad absolvendum, & dispensandum cum suis subditis, non tantum activè, verum etiam passivè, & commissivè; ut constat ex præcitata Bulla Clementis IV. & ex alia S. Pii V. incip. *Romani Pontificis*: apud Confectium in Collect. litterarum Apostol. *fol. mihi* 226. ergo quicquid Episcopi ex vi Tridentini possunt cum suis subditis, possunt etiam Generales cum suis; nec obstat dicere, quod S. Congregatio jussu Urbani VIII. anno 1628. declaravit, Regulares in vim suorum privilegiorum absolvere non posse à casibus in Bulla Cœnę contentis; quia tam prædicta, quam consimiles aliæ declarationes Congregationis præfatæ debent intelligi respectu Sæcularium, non autem Regularium, si eorum delicta sint occulta, nam in odiosis non comprehenduntur Regulares, nisi in specie exprimantur; ut docent communiter D.D. & præcipuè Peyrinus *tom.* 1. & 3. *in addit. ad Const. Sixti IV. n.* 30. & 37. *Roder. tom.* 1. *q.* 61. *art.* 9. *Bordon. tom.* 1. *q.* 10. *resol.* 2. *Coriolan. de casib. reserv. p.* 1. *sect.* 1. *art.* 2. vide etiam quæ diximus *tract.* 1. *cap.* 6. *n.* 18.

17. Sub Hæresi excepta in præcedenti resolutione non videtur comprehensa excommunicatio lata contra scienter legentes, retinentes, imprimentes, & defendentes Hæreticorum libros, heresim continentes, vel de Religione tractantes, si hujusmodi delinquentes, in aliquam hæresim formalem lapsi non fuerint, cum in tali casu non possint revera dici hæretici, sed solum de hæresi suspecti: prout cum communi docet Diana *part.* 6. *tract.* 6. *resol.* 55. quapropter licet hujusmodi excommunicatio, contra prædictos lata, sit Sedi Apostolicæ reservata, ab eadem tamen Generales Prælati suos subditos absolvere possunt, sicut possunt absolvere eosdem de hæresi dumtaxat suspectos, ut docent *commun. D.D.* An autem Generales valeant suis subditis concedere licentiam legendi Hæreticorum libros, respondetur, quod licet Peyrinus *tom.* 1. *de privilegiis ad Const.* 9. *Pauli V. n.* 9. existimet posse, referens nonnulla privilegia, præcipuè Gregorii XIII. verius tamen est, non posse; cum hodie præfata privilegia in suo vigore amplius non sint, nam Gregorius XV. in Bulla, quam idem Peyrinus loco citato refert; & Urbanus VIII. in alia simili, relata à Pellizario *tr.* 6. *cap.* 5 *n.* 36. licentias omnes legendi libros prohibitos generaliter revocarunt;

& penes solam S. Officii Congregationem hujusmodi facultas reservata manet; ut cum multis docet Lezana tom. 1. cap. 18. n. 46. Diana part. 5. tr. 13. resol. 49.

18. Possunt etiam dicti Prælati absolvere ab illis quinque casibus, supra n. 16. exceptis, nempe: *ab Hæresi, Schismate, Falsificatione litterarum Apostolicarum, Deportatione armorum ad Infideles, & conspiratione facta contra Papam*, illos suos subditus, qui propter aliquod legitimum impedimentum perpetuum, vel diuturnum, Sedem Apostolicam adire nequeunt; nam quoties non patet aditus ad Summum Pontificem, vel ejus Legatum, nisi cum magna difficultate, & mora, potest pœnitens ab inferiore absolvi; cum onere tamen comparendi coram Pontifice, aut Legato personaliter, vel saltem per litteras, cessante impedimento: ut dicitur *in Cap. Eos, qui de sent. excommun. in 6.* aliter reservatio, quæ pro bono Charitatis introducta est, contra Charitatem vergeret; & potestas retinendi peccata, data, ut loquitur Apostolus, in ædificationem, esset in destructionem: hinc, quemadmodum ab Episcopis absolvi possunt ipsorum subditi, qui prædicto impedimento perpetuo, vel diuturno gravis ætatis, infirmitatis, paupertatis, aut alio simili phisico, vel morali laborant, propter quod iter agere nequeunt; ita pariter Prælati Regulares respectu suorum subditorum idipsum facere valent, cum eandem authoritatem, ut dictum est, habeant hi circa proprios subditos, quam habent illi circa suos; alioquin Regulares essent pejoris conditionis sæcularibus; quod noluit S. Pius V. qui ob illud inconveniens relatum in Bulla, quæ incipit: *Romani Pontificis*: apud Confectium in collect. Litter. Apostol. *fol. mihi 226.* concessit Prælatis Regularibus eandem potestatem, quam Episcopi in suos subditos habent.

19. Probabile etiam videtur, quod Generales valeant in foro conscientiæ, suos subditos ab hæresi occulta absolvere: ut docent plures D D. referentes nonnulla privilegia, & præcipuè illud Societati Jesu à Gregorio XIII. concessum, quo 18. Martii 1588. indultum fuit Generali ejusdem Societatis, ut posset absolvere à dicta hæresi occulta suos subditos, etiam relapsos; prout habetur *in comp. privileg. dicta Societ. V. absolutio* §. 7. & refert Suarez *tom* 4. *de Relig. tract.* 1. *lib.* 2. *cap.* 21. *n.* 2. qui addit idem pariter concessisse Greg. IX. & Adrianum VI. F.F. Minoribus, & refert Bassæus *V. Abbas n.* 8. aliaque similia privilegia referuntur à Casarub. *in comp. privileg. V. absolutio*; & Filliuccius *tom.* 1 *tract.* 8. *cap.* 10. *n.* 265. asserit: ita fuisse in S. Pœnitentiaria anno 1617. responsum; quibus subscribit Peyrinus *tom.* 1. *in Const.* 4. *Sixti IV.* §. 5. *n.* 20. Nec dictis videtur obstare Decretum Urbani VIII. die 17. Novembris 1628. editum, in quo ea hæresis excipitur; nam ultraquamquod ibi restringitur facultas solum pro sæcularibus, non autem pro Regularibus, ut clarè ex Decreti verbis deducitur; cæteri Romani Pontifices id non limitaverunt, neque quoad forum animæ revocarunt. Certum tamen est, quod dicti Prælati sin-

gu-

gulis annis prima die Lunæ. Quadragesimæ, omnes, & singulas utriusque sexus personas sibi subjectas absolvere possunt ab omnibus peccatis, censuris; & pœnis, quantumcumque Sedi Apostolicæ reservatis; exceptis contentis in Bulla Cœnę, pro foro conscientiæ tantum; ex concessione Sixti IV. & Pauli III. prout refert Emman. Roder *in suo Bullario fol. 816. Portell. in dub. Regul. v. Abbas in addit. n. 11. Bordon. tom. 1. resol. 13. n. 16. & 17 & allii communiter* vide infra cap. 7. n. 19.

20. Privilegia quoad absolutiones Prælatis Regularibus concessa, per Bullam Cœnæ, aut alia decreta posteriora minime revocantur, vel restringuntur, nisi quoad casus publicos in eadem Bulla contentos, à suis subditis incursos (*exceptis 5. supra recensitis*) & quoad nullos Monialium subditarum; bene tamen quoad omnes tam publicos, quam occultos Sæcularium; ratio est, quia Summi Pontifices quoad Sacramentum pœnitentiæ volunt, Regulares à Prælatis suis pendere, nec huc, illucque pro absolutione ire cogi, quod & Religioni incommodum; & ipsis Religiosis perniciosum est; ut diximus *tract. 1. de revocatione privilegiorum cap. 6. n. 18.* revocatio igitur, quæ habetur in ea Bulla intelligi debet pro Sæcularibus dumtaxat, qui scilicet faciunt corpus fidelium, cum Religiosi sint pauci respectu eorum, & organa, quibus Pontifices ad illorum purgationem, & illuminationem utuntur, unde non videntur eos casus reservare, seu privilegia eorum revocare, præsertim quia id sæpius iidem Pontifices sive concesserunt, sive declararunt; & Bullæ Sixti V. & Clementis VIII. in suis derogatoriis apposuerunt hanc clausulam: *Nisi in eis*, id est privilegiis, *etiam casus præsentibus litteris expressi comprehendantur*. Eadem interpretatio decretis S. Congregationis adhiberi potest ob easdem rationes, nempe ut reservatio, seu prohibitio cadat in Regulares, non ut pœnitentes, sed ut confessarios, & in ordine ad Sæculares, quod de suis decretis declarasse Clementem VIII. & S. Congregationem, facto verbo cum ipso, testis est Peregrinus *in Comp. p. 1. v. absolutio in schol.* §. 1. & tam de iis, quam de declaratione Urbani VIII. colligitur ex eo, quod utræque loquuntur de Bullæ Cœnæ casibus, & de reservatis Episcopo, eodem modo, ac tenore; unde cum de his non possint intelligi quoad Regulares, utpote qui reservationi Episcoporum subiecti non sunt, ita neque de illis: prout docent Suarez *tom. 4. de Relig. lib. 2. cap. 21. n. 10. Peyrinus tom. 1. privil. Minim. in Const. 4. Sixti IV. §. 5. n. 10. Cassaing. tract. 3 cap. 3. prop. 2. & 3. Bordon. tom. 1. resol. 1. n. 17. Pellizar. tract. 8. cap. 2. sect. 1. Roder. Miranda, Coton. lib. 4. Controv. 6. cap. 3. & alii*.

21. Prælati Generales non solum habent authoritatem absolvendi suos subditos, ac Novitios utriusque sexus à Censuris prædictis in actu Sacramentalis Confessionis, verum etiam extra illam; ratio est, quia privilegia, seu facultates eisdem absque ulla restrictione à Summis Ponficibus conceduntur, ergo possunt suam au-

thoritatem absolute exercere; cum privilegium Principis sit ample interpretandum: ita Roder. *tom.* 1. *q.* 17. *art.* 6. *Portell. V. Prælati potestas ad absolvendum subditos n.* 27. *Diana part.* 4. *Miscellan. resol.* 8. & *alii plures apud ipsum.*

CAP. VI.

De potestate dispensativa in genere, quam habent Generales respectu suorum subditorum.

1. POtestas dispensativa est facultas eximendi subditos ab obligatione legis, sive in toto, sive in parte; alia dicitur ordinaria, quæ competit ex officio, vel jure communi, vel ex privilegio; alia vero delegata, quæ competit iis, quibus eam Prælati committunt, cujus executio debet esse semper cum cognitione causæ, nam talis est natura dispensationis in omnibus, excepto Summo Pontifice, qui sine causa potest relaxare jus positivum, non autem divinum, quia est infra illud, & ejus est destruere, cujus est condere; quicquid sit de dispensantis culpa, alii autem inferiores sine causa dispensare non possunt, nam sine ea dispensantes in materia gravi juris communis, vel præceptorum peccant mortaliter, & impetrantes hujusmodi dispensationem, eadem uti non possunt, cum nulla, & invalida sit: ita Navarr. *in Man cap.* 12. *n.* 76. *Cajetan. in Summ. V. dispensatio*; *Suarez de legib. lib.* 6. *cap.* 18. *n.* 9. *Miranda tom.* 2. *q.* 46. *art.* 5. & *alii.*

2. Causæ ad legitime dispensandum sunt plures, scilicet, tempus, utilitas tam publica, quam privata petentis; qualitas personæ, meriti, scientiæ; necessitas, pietas, eventus rei, qui facit, ut jus aliquando non sit utile; & scandalum multitudinis, vel infamia supplicantis: ut docent Angelus, & Sylvest. *V. dispensatio*; Peyrinus *de subdito tom.* 1. *q.* 1. *cap.* 12. *conf.* 4. *Roder. q.* 22. *n.* 5. Quatuor tamen posuit jus commune cap. *Necessaria*: & cap. *Quod pro remedio*, nempe charitatem Christianam, urgentem necessitatem, debitam obedientiam, & Reipublicæ utilitatem, quas omnes ad commune bonum reduci, asserit Roder. supra, *art.* 5. & judicio boni viri, judicandas in particularibus casibus, relinqui, idem affirmat, cum una generali regula minime comprehendi possint.

3. Generales omnes Ordinum Regularium, & fruentium eorum privilegiis jure ordinario eadem prorsus facultate fruuntur ad dispensandum erga Religiosas personas utriusque sexus sibi subjectas, ac Tertiarios collegialiter viventes, qua gaudent Episcopi, etiam ex concessione Trident. *sess.* 24. *de reform. cap. liceat*: erga suos subditos: prout asserunt Sanchez, Navarr. Azor, quos refert, & sequitur Candidus *disquisit.* 24. *art.* 58. *dub.* 2. & 3. *tom.* 2.

2. & manifeste constat ex Bulla 10. S. Pii V. quæ incipit: *Romani Pontificis circumspecta*: apud eundem Candidum, & Confectum in collect. litter. Apostol. *fol. mihi 226* & patet ratione, quia cum Regulares ab Episcopi jurisdictione exempti sint, non esset ita bene provisum pro eis, sicut pro sæcularibus, si hujusmodi facultas eorum Prælatis deesset; quod innuit in sua Bulla prædictus S. Pontifex; immo ampliorem esse in multis, asserunt *Commun. DD.* ut constat ex variis privilegiis.

4. Hujusmodi facultas, quam Prælati Generales habent ex privilegiis, tam quoad irregularitates, Ordines, & Dignitates, quam quoad vota, & dispensationem in præceptis, ac pentione debiti conjugalis, etiam extra pœnitentiæ Sacramentum, infra suis in locis explicabitur.

5. Quamvis dicti Prælati nequeant dispensare cum suis subditis in substantialibus votis status Religiosi, neque in aliquibus specialibus, quæ fiunt in aliquibus Religionibus, quale est votum Minimorum de non comedendis carnibus, votum Trinitariorum de redimendis captivis &c. quia etiam ista vota sunt hujusmodi Religionibus essentialia: in aliis tamen Religionum Observantiis, sive sint ex Regula, sive ex Constitutionibus, sive obligent ad culpam, sive non, possunt ex justa causa dispensare cum suis subditis, seu potius declarare in casibus particularibus hoc, vel illud, hic, & nunc non obligare, nam id frequenter est necessarium pro bono Religionum regimine; si vero talis facultas per ordinis constitutiones limitata fuerit, tunc illa uti non poterunt, nisi in casibus levibus, & frequentioribus, in quibus recurrere ad Capitulum, seu Definitorium Generale esset intollerabile; nam in dictis casibus præsumitur licentia interpretativa concedi à jure; idque ex consuetudine, quæ est optima legum interpres, observatur: ut docent Lezana *de Prælat. tom. 1. cap. 18. n. 54. Suarez tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 2 cap. 12. à n. 25. Roder. tom. 1. q. 26. art. 1. Miranda, Navarrus, & alii.*

6. Generales de jure communi non possunt dispensare in pœnis ab eodem jure pro aliquibus delictis, subditis suis impositis, nam inferiores non possunt dispensare in legibus superiorum; possunt tamen id facere, vel ex justa causa, vel ex privilegiis, quæ nonnunquam hujusmodi facultatem eisdem concedunt; ut cum aliis docet Sanchez *lib. 6. consil. cap. 1. dubit. 21. n. 10.*

7. Neque in pœnis alicui Religioso juste à Provinciali impositis valent Generales dispensare contra ipsius Provincialis voluntatem; nisi per viam appellationis; sicut à Tridentino *Sess. 14. de Reformat. cap. 1.* decisum est, & rationem reddit; nam tutius, & honestius est subdito pœnas impositas luere, quam cum Prælatorum scandalo, & contemptu ab his liberari; verum postquam Provincialis, qui pœnas imposuit, suo fuerit officio functus, erit in potestate Generalis absque Provincialis succedentis consensu, justa interveniente causa, subditum liberare; etiam in ca-

casu, quo pœna evidenter esset injusta: prout docent Peyrinus *de Prælato quæst.* 1. *c. p.* 8. *n.* 17. *Roder. tom.* 1. *q* 22. *art.* 8. *Miranda tom.* 2. *q.* 30. *art.* 11. *conclus.* 1. *& alii*.

8. Possunt Generales eximere suos subditos, justa interveniente causa, ab officiis publicis gerendis, & ab oneribus communitatis, nam sicut Generales habent authoritatem puniendi delicta, ita & præmiandi virtutes, & hæc est praxis omnium Religionum, ut docet Peyrinus *in formular. litter. E. cap.* 35. *n.* 1. Cessante autem causa, ob quam dicta exemptio concessa fuit, potest eadem vel à concedente, aut ab ejus successore proculdubio revocari; præsertim quando tendit in præjudicium boni communis, vel etiam particularis ipsorum Religiosorum exemptorum, qui hujusmodi titulo colorato quærunt dumtaxat quæ sua sunt, non quæ Jesu Christi, ac pravis exemplis, & interdum scandalis Religiosas communitates perturbant, ipsarumque onera digito suo movere detrectant, atque à claustralibus observantiis summopere abhorrent; ita ut quid monstruosum videas, homines habitu Religiosos, moribus autem Sæculares. Adverte tamen, quod Urbanus VIII. decretum edidit pro Regularibus Hispanis, quo omnes dispensationes, seu exemptiones sive à Generali, sive à Nuntiis, sive à Sede Apostolica Religiosis concessas revocavit; ut refert Peyrinus *ad const.* 15. *alias* 25. *Urbani VIII cap.* 10. sub hujusmodi vero revocatione non comprehenduntur Regentes, lectores actuales, aliique Patres graves legitime impediti, qui per Capitula Generalia, Provincialia, vel Definitorium privilegiati sunt, nam Pontifex ea non expressit: prout docet Portell. 2. *p. casuum*, *casu* 31 *advert.* 4. *n.* 4.

9. Possunt præterea Generales dispensare cum suis subditis in foro coscientiæ tantum in pœnis omnibus, ex quibuslibet delictis contractis, quales sunt inhabilitationes, ad officia, Dignitates &c. privationes officiorum, Dignitatum, vocis activæ, & passivæ &c. si tales pœnæ non sint Papæ reservatæ, & etiam si sint reservatæ, dummodo sint occultæ, dispensare valent, sicut valent Episcopi in occultis cum suis subditis, quia, ut dictum est, præfati Prælati habent jurisdictionem quasi Episcopalem; Episcopi enim ex vi decreti Concil. Trident. *Sess.* 24. *cap.* 26. possunt in dictis pœnis dispensare; constat etiam ex Bulla S. Pii V. incip. *Romani Pontifices*: apud Confectium in collect. litter. Apostol. *fol.* 226. & docent Lezana *tom.* 1. *cap.* 18. *n.* 46. *Miranda tom.* 2. *q.* 9. *art* 3. *Suarez tom.* 4. *de Relig. lib.* 2. *tract.* 8. *cap.* 12. *n.* 9. *Roder. tom.* 1. *q.* 61. *art.* 9. *Sanchez in Decalog. lib.* 6. *cap.* 15. *n.* 18. *& alii*.

10. Absolutiones, & dispensationes à Censuris, & irregularitatibus, quæ communiter solent dari à Prælatis Regularibus, tam in visitationibus, quam in aliquibus festivitatibus solemnioribus prosunt Religiosis in foro conscientiæ, non solum pro Censuris, & irregularitatibus dubiis, oblitis, & ignoranter incursis; quæ revera vanæ essent, & inuti-

tiles, sed etiam pro certis, & sibi manifestis, occultis tamen, quia ad præfatas utique se extendere possunt authoritas ordinaria, & privilegia Prælatorum; verba enim illa, quibus in similibus casibus utuntur Prælati, scilicet: *absolvo vos, vel dispenso vobiscum*; pie sane videntur favorabiliter amplianda: prout docent Lezana *tom. 1. de Prælat. Regul. cap. 18. n. 93. Peyrinus tom. 2. q. 2. cap. 5. n. 9. & 46. Navarr. cap. 27 n 254. in Manual. Roder. tom. 1. q. 20. art. 26. Sanctor. Const. cap. 2. statut. 14. fol. 129.*

11 Generales cum inferioribus Prælatis sine justa causa super residentia dispensare non possunt ultra duos, vel tres menses, sive continuos, sive interpolatos, animi relaxandi causa, animi enim relaxatio virtus moralis est, qua, & rigidi Regulares uti honeste, & rationabiliter non prohibentur, locus tamen, & tempus seligenda sunt, ne ad dissolutiones, commessationes, aliaque hujusmodi, quæ Religiosos dedecent, eatur, nec in præcipuis, & magnis festivitatibus, sive Ecclesiæ, sive Ordinis, nec in Adventu, aut Quadragesima à residentia discedatur, cum causa tamen legitima, & gravissima dispensare valent ultra tres menses, si necessitas tantum temporis spatium postulaverit; ut docent Bordon. *tom. 2. resol.* 8. *n.* 47. & Tambur. *de jur. Abbat tom. 1. disp. 14. q. 3.* causæ vero legitimæ dispensandi super residentia sunt: Christiana Charitas, urgens necessitas, obedientia Superioribus debita, & Ordinis utilitas: vide Sanctor. *comment. in stat. cap. 8. statut. 66.* Roder. *tom. 1. q 22. art. 5.* Miranda *tom. 2. q. 9. art. 5.*

12. Nequeunt Generales dare licentiam subdito, ut ad laxiorem Ordinem transeat, ex Trident. *sess. 25. de Regular. cap. 19.* quia in hoc solus Papa dispensat; & licet nonnulli affirment, id posse à dictis Prælatis concedi justa interveniente causa; tenendum tamen est, nullo modo posse, nam Tridentinum absolute prohibet; in dubio autem de Religione strictiori, standum est non dicto Religiosi transitum petentis, neque Prælati negantis, sed arbitrio viri prudentis; probabile tamen est, quod dicti Prælati possint ex justa, & legitima causa concedere transitum ad parem Religionem; ut docet Azor. *tom 1. lib. 12. cap. 14 q 9. & Roder. tom 1. q. 52. art. 9.* ubi inter alias causas assignat subventionem parentum in gravi necessitate, & persecutionem gravem in Religione; & aliæ similes dari possunt judicio viri prudentis. Prælati autem Ordinis Minorum non poterunt dare hanc licentiam transeundi ad parem Religionem, quia ex præcepto Regulæ *cap. 2.* non possunt Fratres Minores de ista Religione exire, & docet D. Bonavent. *quæst. 13,* quod si ad strictiorem transitus permittatur, id fit, quia jus commune ita disposuit in *cap. licet de Regular. & extravag. Viam ambitiosæ*, Martini V. ubi habetur, quod transitus ad strictiorem potest fieri à subdito, petita prius, licet non obtenta à suo Superiore licentia; jus enim commune est supra Regulam F.F. Minorum, quod quidem jus id non permittit de transitu ad Religionem parem.

CAP.

CAP VII.

De potestate, quam habent Generales, dispensandi cum suis Subditis super irregularitatibus, aliisque pœnis Canonicis.

1. IRregularitas est impedimentum Canonicum susceptionem Ordinum, & susceptorum usum impediens; quæ quidem non est censura, sed quasi inhabilitas, & licet interdum imponatur per modum pœnæ, proprie tamen pœna non est; Dividitur in eam, quæ oritur ex defectu; & in eam; quæ oritur ex delicto; utraque tamen in varias species subdividitur; Notandum verò, 1. quod nulla irregularitas incurritur, nisi in casibus à jure expressis; 2. quod in actibus, per quos irregularitas incurritur, datur parvitas materiæ, 3. quod ad incurrendam irregularitatem tam ex defectu, quam ex delicto non requiritur scientia juris, quia, ut dictum est, non est pœna, sed impedimentum, seu inhabilitas, 4. in dubio sivè juris; sivè facti nemo censendus est irregularis in aliis casibus *præter homicidium*; 5. irregularitas ex delicto non incurritur, nisi per actum externum consummatum; & mortalem: *ita commun. D.D.*

2. Irregularitas ex defectu dividitur in Octo species, 1. est ex defectu Animæ: 2 ex defectu Corporis: 3. ex defectu Natalium: 4. ex defectu Ætatis: 5. ex defectu Sacramenti: 6. ex Infamia: 7. ex defectu Lenitatis: 8. ex defectu Libertatis. Irregularitas ex delicto dividitur in sex species: 1. est ex iteratione Baptismi: 2. ex violatione Censuræ: 3. ex indebita susceptione Ordinum: 4. ex indebito exercitio Ordinum: 5. ex Hæresi, & Infamia ob notoria Crimina: 6. ex mutilatione, vel homicidio, etiam indirectè tantum voluntario, de quibus omnibus consulantur D.D.

3. Generales possunt dispensare cum suis subditis, etiam Novitiis super omni irregularitate, excepta illa, quæ ex homicidio voluntario, vel bigamia, vel mutilatione membrorum provenit, ut constat ex multis privilegiis, præsertim Julii II. in suo Mari Magno, pro Minimis, relato à Peyrino, quo privilegio cæteri Regulares, per communicationem fruuntur: idem privilegium habent Religiosi Societatis Jesu *in comp. suorum privil. v. dispensatio* § 2. relatum ex Bulla Pauli III. incip. *Licet debitum*: apud Cherub. tom. 1. eadem prorsus concessio habetur *in lib. Monument. Ord. concessione* 352. & in Mari Magno Minorum, quod incipit: *Regimini Universalis Ecclesiæ*: apud Cherubin. tom. 1 & in Bulla S. Pii V. sæpius relata: incip. *Romani Pontificis*: denique ex Concil. Trident *sess.* 24. *de Reformat. Cap. Liceat*; nam quod ibi Episcopis conceditur, ad

Præ-

Prælatos Regulares, jurisdictionem quasi Episcopalem habentes, extenditur. Unusquisque tamen consulat suæ Religionis Statuta, seu Constitutiones, quæ in aliquibus facultatibus solent limitare; vel ampliare juxta Apostolicas Concessiones: Constitutiones Minorum S. Francisci Strictioris Observantiæ *cap. 7. n. 12.* ex concessione Apostolica concedunt Generalibus, Provincialibus, eorumque Vicariis, ac Custodibus in suis Custodiis jurisdictionem habentibus facultatem absolvendi ab omnibus Censuris, aliquibus ibi exceptis, & dispensandi super irregularitatibus, exceptis homicidio voluntario, & bigamia. Ad quid autem in speciali se extendant prædictæ Summorum Pontificum facultates; seu concessiones ad dispensandum super irregularitatibus, ex sequentibus resolutionibus patebit.

4. Possunt Generales dispensare cum suis Subditis illegitimè natis, non solum quoad Ordines suscipiendos, cum per ingressum, & professionem in Religione approbata, irregularitas ex defectu natalium proveniens, tollatur; sed etiam quoad honores, gradus, officia, & Dignitates (Generalatu semper excepto, ex Constit. Innocentii XII. super facultatibus Majoris Pœnitentiarii) dummodò eos dignos judicaverint; ut constat ex Bulla Sixti IV. incip. *Regimini*, & Julii II. incip. *Virtute conspicuos*: apud Cherub tom. 1. ubi conceditur Generalibus, Provincialibus, eorumque Vicariis hujusmodi facultas dispensandi cum patientibus natalium defectum, ex adulterio, sacrilegio incestu, aut quovis alio nefario, & illicito Coitu provenientem; & quamvis hæc privilegia fuerint revocata à Sixto V. per Bullam, quæ incipit: *Cum de omnibus Ecclesiasticis* postea tamen Gregorius XIV. ad terminos juris illum reduxit Const. incip. *Circumspecta Romani Pontificis*, apud Cherub. tom. 2. ibique ordinavit, ut hujusmodi dispensatio fieret in Capitulo Generali, vel Provinciali: Anno verò 1591. idem Pontifex Const. 15. incip. *Exponi nobis*. Religiosis Societatis Jesu, & Const. 17. incip. *Illius, qui pro gregis*: Religiosis infirmis ministrantibus absolutè, & absque ulla limitatione dictam facultatem concessit: qua omnes qui cum illis communicant, fruuntur: Hoc tamen privilegio nos Religiosi Sancti Francisci Strictioris Observantiæ non utimur, sed servamus dictam Constitutionem Sixti V. ut constat ex nostris Statutis *cap. 2.* editis, & acceptatis à Patribus vocalibus Reformatis in Capitulo generali 1639. & in Congreg. generali 1642 Romæ celebratis.

5. A Generali illa facultate dispensandi, quam habent dicti Prælati, intelliguntur exclusæ omnes, & singulæ irregularitates, quæ procedunt ex aliquo enormi corporis, vel etiam animi vitio, & defectu, ex quo posset generari scandalum Fidelibus, videntibus celebrare eum, qui præfatis afficeretur; etenim cum sint casus specialissimi, credendum est, Pontificem talem illis facultatem concedere noluisse, cum super similibus vix ipse Papa dispenset; idcirco dispensare nequeunt cum subditis amentibus; furiosis, epilepticis, lunaticis,

energumenis; enormiter leprosis, abstemiis, deformiter gibbosis, notabiliter claudis, cum pede ligneo ambulantibus, digito pollice carentibus, morbo gallico, vel caduco laborantibus, manus tremulas habentibus, ita ut sit effusionis periculum, cum omnino illiteratis, & similibus; quandiù durant tales defectus hujusmodi enim non possunt nec decenter, nec congruè Altaris ministerio deservire; nec cum notorio Sodomita; nec cum damnato ad triremes, postquam revertitur; supponitur enim sic damnatos esse infames infamia juris, adeoque irregulares, & id propter scandalum, quod ex eo posset oriri, & est ad formam vulgati axiomatis: *à triremibus ad Altare non datur regressus*: ita Lezana *tom. 1. cap. 16. n 32. Tambur. de jure Abb. tom. 3. disp. 15. par. 4. n. 3. Candidus tom. 2. disquisit. 24. art. 61. dub. 7.* cum aliis corpore vitiatis, dummodo non sit notabilis indecentia, vel corporis defectus non sit essentialis, aut grave scandalum non oriatur: dispensare valent: ut constat ex privilegiis Sixti IV. in suo Mari Magno sæpius relato; & Julii II. Bulla 26. incip. *Virtute conspicuos*, quæ habetur in Bullario Emanuel Roder. aliisque pluribus: prout cum cit. D.D. docent Bordon. *tom. 1. resol. 11. n. 10. Diana part. 4. tract. 2. resol. 73. & alii.*

6. Generales nequeunt dispensare, ut subditi promoveantur ad Ordines ante legitimam ætatem à Tridentino præscriptam, nam omnia privilegia, quæ ante Tridentinum à multis Summis Pontificibus fuerunt Ordinibus Regularibus concessa ad hoc, ut possent ante dictam ætatem ad Ordines promoveri, per idem Tridentinum revocata manent *sess. 23. de reformat. cap. 12.* neque pro foro conscientiæ, ut nonnulli perperam docuerunt, possunt Regulares hujusmodi privilegiis uti, nam sententia affirmativa, utpote à parte rei falsa, ad praxim deduci nullatenus potest, cum ab Alexandro VII. tanquam scandalosa damnata sit, *propos. 36.* ut diximus supra *tract. 1. cap. 4. n. 13.* poterunt tamen dicti Prælati absolvere à suspensione contracta suscipiendo Ordines ante legitimam ætatem: ex privilegiis Pii II. Bulla incip. *Cum ex sacrorum*: & S Pii V. Bulla incip. *Romani Pontificis*: quæ quidem privilegia per Tridentinum non sunt revocata, nam Concilium revocat dumtaxat privilegia, ne ordinentur Regulares ante ætatem ibi assignatam, non verò revocat facultates, quas ex privilegiis habent Prælati Regulares absolvendi suos subditos à dicta, aliisque suspensionibus: ita Portell. *v. Ord. suspensio n. 14. Bordon. tom. 1. resol. 11. n. 26. Roder. tom. 1. q. 20. art. 14.*

7. Possunt Generales dispensare cum subdito bigamo in bigamia similitudinaria, quando scilicet subditus post votum solemne castitatis contraxit Matrimonium, & consummavit: ex concessione Tridentini *sess. 24. de reformat. cap. liceat*; & ex privilegio S. Pii V. sæpius relato; nec obstat, quod in privilegiis, in quibus conceditur Prælatis facultas dispensandi, fere semper excipiatur bigamia; nam hujusmodi exceptio refertur ad bigamiam veram, quando quis realiter

ter duas habuit uxores successive, & cum utraque consummavit; & ad bigamiam interpretativam; quando quis contraxit cum vidua, aut virgine deflorata ab alio, vel cognovit uxorem post ejus adulterium; super neutra igitur bigamia vera, & interpretativa nequeunt dicti Prælati cum subditis dispensare; & hæc est sententia verior, & tutior, quam, contra nonnullos, tuentur fere omnes D. D.; & moventur primo, quia irregularitas, quæ ex utraque bigamia, homicidio voluntario, & mutilatione membrorum contrahitur, semper, aut fere semper reperitur excepta, ut patet ex privilegiis concessis à Sixto IV. & Clemente IV. Prædicatoribus, Minoribus, aliisque Regularibus; secundo, quia licet expresse non excipiatur; semper tamen debet haberi pro excepta, cum sit cæteris gravior ad dispensandum; ideoque subdunt, quod debeant cavere Generales, & Provinciales, ne concedant subditis suis licentiam, ut suscipiant Ordines, vel ut susceptis utantur, si inveniant, quod existentes iu sæculo incurrerunt hujusmodi irregularitatem; pro qua reccurrendum est ad Summum Pontificem; & nota, quod loquuntur de usu, & susceptione Ordinum, non autem de ingressu ad Religionem; quia bigamus non prohibetur Religionem ingredi, nec est inhabilis ad professionem, cum id in nullo jure reperiatur expressum: ita Roder. *tom.* 1. *q.* 24. *art.* 2. *Miranda tom.* 2. *q.* 8. *art.* 14. *conclus.* 5. *Suarez tom.* 5. *de cens. disp.* 49. *sect.* 6. *n.* 16. *Barbosa allegat.* 49. *n.* 30. *Navarr. in Sum. cap.* 27. *n.* 197. *comp. privileg. V. absoluti extraordinaria quoad fratres* §. 5. *n.* 5. In casu tamen occulto; ad vitandum scandalum, probabile est, quod dicti Prælati super præfata irregularitate cum suis subditis in foro conscientiæ dispensare valeant: ex privilegio Martini V. Benedictinis concesso, quod refert Joan. de la Cruz *lib.* 1. *de statu Relig. cap.* 6. *conclus.* 3. *dub.* 19.

8. Nequeunt Generales cum subditis dispensare super irregularitatibus ortis ex infamia juris ante, vel post ingressum Religionis, ut cum convictis crimine nefando, raptu, simonia, perjurio promissorio, hæresi, apostasia à fide, crimine læsæ Majestatis, hostili persecutione S.R.E. Cardinalium, duello, matrimonio cum duabus simul, Lenocinio, prostitutione, matrimonio cum meretrice, vel repudiata, publici usurarii crimine, maleficio, veneficio, sortilegio; & aliis, quæ à D. D. referuntur; nam cum præfatis solus Papa dispensat; ut habetur *ex cap. infames, ubi Gloss. de regul. juris in 6.* Cum subditis tamen irregularibus ex infamia facti, quæ oritur ex crimine gravi notorio, postquam purgata est per pœnitentiam, & vitæ emendationem, possunt dicti Prælati dispensare: ut constat *ex cap. Domino, dist.* 50.; *& cap. Euphemium* 2. *q.* 3. ubi notat Glossa quod sequitur: Nam quantum ad maculatos infamia juris nullum illis privilegium valet ad dispensandum ob scandalum, quod generat hæc notoria enormitas, cujus dispensationem ob id semper credi debet, velle Papam sibi reservari;

M 2 ita

ita Navrrus *cap. 25. n. 75. & 76. Miranda tom. 2. q. 8 art. 5. Roder. tom. 1. q. 24. art. 6. Portell. V. dispensare n. 6.*; idcirco non sunt audiendi aliqui, qui sententiam affirmativam mordicus defendunt, referentes Bullas Eugenii IV. & S. Pii V. quas quidem nec in Bullario Romano, nec alibi invenire potui.

9. Regulares parum litterati possunt ab Episcopis dispensari, ut ad Sacros Ordines promoveantur, dummodo constet eisdem Episcopis per litteras testimoniales suorum Generalium, vel Provincialium ipsos esse examinatos, & sufficienter instructos; idque non adversatur decretis Concilii Tridentini *Sess. 23. cap. 12. de reformat.* ubi habetur: *Regulares quoque sine diligenti Episcopi examine non ordinentur, privilegiis quibuscunque ad hoc penitus exclusis*; quia post Tridentinum dictum privilegium fuit Societati Jesu concessum cum clausula expresse revocatoria ejusdem Tridentini: ut constat ex Bulla 77. Gregorii XIII. quæ incipit: *Pium, & utile*: apud Cher tom. 2. & licet hujusmodi privilegii communicationem cæteris Regularibus ibi Pontifex prohibeat: post ipsum tamen alii posteriores Pontifices Regularium privilegia confirmarunt, eorumque inter illos communicationem concesserunt: prout dictum est supra *tract. 1. cap. 8. n. 8*

10. Possunt Generales cum Neophitis, seu noviter ad fidem conversis dispensare, ut post tempus per ipsos assignandum ordinentur: ex cap. *Neophytus, dist. 61.* qui vero ab infantia Baptismum suscepit, vel jam diu conversus est ad fidem, ut aliqui docent post decem, aut quindecim annos, potest non solum promoveri ad Ordines, sed etiam ad officia, & Prælaturas dispensari, tunc enim dicti Prælati non dispensant in irregularitate, sed solum declarant, post temporis dilationem irregularitatem cessasse; jura enim certum tempus non præscribunt: ita Suarez *tom. 5. disp. 43. sect. 3. n. 5. Filliuc. tract. 19. cap. 7. q. 1. Toletus lib. 1. cap. 59. Reginal. lib. 30. n. 43.* Secus dicendum de filiis hæreticorum pertinacium, qui usque ad secundam generationem per viam masculinam inclusive, & usque ad primam per fæmineam censentur irregulares, & inhabiles ad Ordines, officia, beneficia, & Prælaturas: ex cap. *quicunque §. hæretici; & cap. statutum de hæreticis in 6*: hoc tamen intelligitur concurrentibus simul duabus sequentibus conditionbus: prima, quod filii nati sint, postquam eorum parentes in hæresim inciderunt, nam si antea nati sunt, nec unquam parentum erroribus adhæserunt, non censentur irregulares: Secunda, quod eorum parentes mortui sint in delicto hæresis, constat ex cap. *statutum 2. de hæresi in 6.* ubi dicitur. *qui tales esse, vel decessisse probantur*: *Navarrus consil. 27. de hæreticis, Sanchez lib 2 cap. 27 n. 14. Ugolinns de irregul. cap. 36. §. 2. n. 6. Sayrus lib. 6. cap. 10. n. 4. & alii.*

11. Generales habent authoritatem dispensandi cum suis subditis super irregularitate ex defectu lenitatis proveniente, nam privilegia Summorum Pontificum concedunt dictis

Præ-

Prælatis, ut dispensare valeant in omnibus irregularitatibus, præter homicidium voluntarium, bigamiam, & mutilationem membrorum: homicidium enim voluntarium in exceptione intelligitur illud, quod ex delicto, & culpabiliter contra juris ordinem procedit: prout explicant communiter D.D.: homicidium autem de quo hic loquimur, licet sit voluntarium (Judices enim, & ministri justitiæ voluntarie reum occidunt, vel mandant occidere) non tamen est culpabile, & sic minime ad homicidium injustum cooperantur. Propterea Prælati Regulares possunt dispensare cum subditis, qui existentes in sæculo judicando, aut ministerium justitiæ peragendo, hominem ad mortem, vel mutilationem membrorum condemnarunt, eorumque sententia executioni mandata fuit, propter quod irregularitatem contraxerunt, ex defectu lenitatis ortam; idem dic de occisione, vel mutilatione in bello justo, & similibus, de quibus consule D. D. ita docent Cajetanus *in Sum. V. irregularitas*, *Navarrus in Manual cap 27. n. 240. Roder. tom. 1. q. 24. art. 8. Candidus tom. 2. disquisit. 24. art. 61. dub. 19. Bordon. tom. 1. resol. 13. n. 14. & alii.*

12. Cum subditis irregularibus ex homicidio casuali indirecte volito, & ex homicidio facto causa defensionis moderamen inculpatæ tutelæ excedente, possunt præfati Prælati dispensare, non solum in foro conscientiæ, sed etiam in foro exteriori, sive hujusmodi homicidium sit occultum; sive sit publicum; ut aperte constat ex privilegiis Eugenii IV. Bulla, quæ incipit: *Cum Monasteriorum*; Sixti IV. Bulla incip. *Regiminis universalis Ecclesiæ*: & Julii II. Bulla, quæ incip. *Virtute conspicuos*; quæ habentur *in Bullario Emanuel. Roder.* Homicidium autem casuale, de quo loquimur, est illud, quod non est directe, & per se volitum, sed indirecte, & per accidens, ut quando quis dans operam rei illicitæ non ex intentione hominem occidit, vel non adhibendo debitam diligentiam, dans operam rei licitæ; homicidium vero factum causa defensionis, non excedendo moderamen inculpatæ tutelæ, irregularitatem non inducit.

13. Nequeunt Generales dispensare cum subdito, qui in sæculo, vel in Religione commisit homicidium voluntarium, quantumvis occultum, & quod nulla ratione possit in judicio probari, neque in notitiam hominis venire; nam irregularitas ex tali homicidio orta absque ullo dubio est summo Pontifici reservata; & non Episcopis, prout aliqui D. D. improbabiliter docuerunt, referentes nonnulla privilegia à Summis Pontificibus ante Tridentinum Prælatis Regularibus ad id concessa; hujusmodi enim privilegia, utpote adversantia decretis S. Concilii Tridentini *sess. 24. de reformat. cap. liceat*: ab eodem Tridentino manent revocata; & Pius IV. in Bulla, quæ incipit: *In Principis Apostolorum Sede*, in fine ejusdem Concilii posita, revocat omnia, & singula privilegia, quæ eidem Concilio sunt contraria; cum igitur *sess. 24. & cap. supra citatis*, concedatur Episcopis facultas dispensandi super omni irregularitate ex de-

delicto occulto proveniente, excepta ea, quæ ex homicidio voluntario oritur, proculdubio asserendum est, quod licet Prælati Regulares sive ex Tridentino, sive ex privilegio S. Pii V. Bulla incip: *Romani Pontificis*: apud Confectium *fol.* 226. eandem: quam Episcopi, facultatem habeant, nihilominus sicut pro Episcopis, ita similiter pro dictis Prælatis Regularibus manet excepta ea, quæ ex homicidio voluntario, quomodocunque occulto, contracta est, etenim Concilium loco citato non distinguit omnino occultum ab occulto tantum in ordine ad judicium, seu ad forum contentiosum, & ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus: ita *fere commun. D.D. & praxis curiæ Romanæ*; vide etiam quæ diximus *tract. 1. cap. 4. n. 13.*

14. Possunt Generales cum suis subditis dispensare super irregularitate ex voluntaria mutilatione membrorum proveniente, ita ut non solum ad Ordines, sed etiam ad honores, gradus, & dignitates in Religione promoveri possint, dummodo hujusmodi delictum fuerit occultum, & non deductum ad forum contentiosum; nam Generales habent jurisdictionem quasi Episcopalem, ut sæpe in Superioribus dictum est, & possunt in suos quicquid valent Episcopi virtute Concilii Tridentini *Sess.* 24. *de reform. cap. liceat*; & ex privilegio S. Pii V. in Bulla, quæ incipit: *Romani Pontificis circunspecta*, supra citata; Episcopi enim in vim dicti capitis possunt dispensare cum suis subditis in quacunque irregularitate contracta ex cujusvis membri mutilatione, etiam violenta, dummodo sit occulta, nam Tridentinum solum prohibet facultatem dispensandi in irregularitate orta ex homicidio quomodocunque occulto, & cum mutilatio non sit homicidium, consequenter asserendum est, quod dicti Prælati valent cum subditis super præfata irregularitate dispensare; etenim exceptio firmat regulam in contrarium, & in odiosis non fit extensio: ita Roder. *tom.* 1. *quest* 24. *art.* 10. *Diana p.* 4. *tract.* 2. *resol.* 71. *Portell. V. dispensare n.* 7. *Barbosa p.* 2. *alleg.* 39. *n.* 49. *& alii Communiter.*

15. Nequeunt Generales dispensare cum subdito irregulari, qui procuravit abortum fœtus animati, effectu secuto, vel auxilium, aut consilium dedit; nam Sixtus V. in Bulla, quæ incipit: *Effrenatam*: omnia privilegia ad dispensandum super hujusmodi irregularitate revocavit, & quamvis postea Gregorius XIV. Constitutionem prædictam Sixti moderavit in Bulla, quæ incipit: *Sedes Apostolica pia Mater*: Apud Cherub. tom. 2. concedens Locorum Ordinariis, Prælatisque Regularibus facultatem absolvendi subditos ab excommunicatione propter abortum fœtus animati, effectu secuto, contracta; quoad dispensationem tamen irregularitatis incursæ à procurantibus hujusmodi abortum, aut quocunque modo auxilium, vel Consilium dantibus eam, non moderavit, sed ad Sacrorum Canonum & Concilii Tridentini dispositionem reduxit; idcirco ob easdem rationes; quas n. 13. præcedenti adduximus, tenendum est tanquam certum,

tum, Generales cum subdito irregulari ob patratum dictum scelus, quomodocumque occultum; dispensare non posse.

16. Possunt Generales dispensare cum subditis super irregularitate ex delicto hæresis orta, dummodo fuerit occulta, quia ex nullo Canone, vel Bulla Apostolica apparet, hujusmodi facultatem fuisse revocatam, sicut proculdubio revocata est potestas dispensandi in irregularitate ex delicto hæresis publice orta; Prælati enim præfati, juxta sæpius in Superioribus dicta, eandem, quam Episcopi, potestatem habent ad dispensandum in omnibus irregularitatibus ex delicto occulto provenientibus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario; ut constat ex Concilio Tridentino *sess. 24. de reformat. cap. Liceat*; & ex privilegio S. Pii V. in Bulla, quæ incipit: *Romani Pontificis* ut supra: ergo sicut Episcopi dispensare possunt in dicta irregularitate ex delicto hæresis orta, si fuerit occulta; ita similiter Generales cum suis subditis in eadem dispensare valent.

17. Possunt etiam dicti Prælati absolvere, & dispensare cum subdito super irregularitate ab eo contracta ex delicto indebitæ susceptionis, vel executionis Ordinum, sive sit, quia suspensus, aut excommunicatus Ordines suscepit, vel exercuit, vel quia duos Sacros Ordines in eodem die, aut furtivè recepit, vel quia cōjugatus, vel ante legitimam ætatem, aut ab Episcopo suspenso ordinatus fuit, in quibus casibus incurruntur suspensio, & irregularitas, ex Constitutione Pii II. incip. *cum ex Sacrorum Ordinum*: apud Cherub tom 1. quam etiam Regulares comprehendere declaravit, & voluit Sixtus V. in sua Constitutione contra male promotos, quæ incipit: *Sanctum, & salutare*: apud eundem Cherub. tom. 2. advertendum tamen, quod id possunt facere in foro Conscientiæ dumtaxat, & quando ea delicta sunt occulta; ut constat ex privilegiis relatis supra, præsertim Tridentini, & S. Pii V. & quamvis Sixtus prædictus revocavit privilegia Regularium ad absolvendos subditos sic malè promotos, post ipsum tamen anno 1597. Clemens VIII. Bulla 51. quæ incipit: *Ratio Pastoralis Officii*, aliique Successores dicta privilegia confirmarunt, & innovarunt cum illa clausula: *Dummodo Decretis S. Concil. Trident. non adversentur*, cum autem ea privilegia concedentia Prælatis Regularibus facultatem absolvendi, & dispensandi cum subditis super irregularitate in casibus adductis contracta, minimè dictis Decretis sint contraria, ut constat ex eodem Tridentino *sess. 23. de reform. cap* 12. idcircò eisdem competere hujusmodi facultatem, certum est; ita Peyrinus *tom. 1. privil. in Const. Julii II. §. 16. n. 31. Lezana in summ. p. 1. cap. 14 n. 21. Dian. p. 3. tract 2. de dub. Regular. resol. 85. Roder. in comp. v. dispensatio. §. 12. & alii* prætereà ex eisdem privilegiis constat, dictos Prælatos posse cum suis subditis dispensare super irregularitate, quæ ex iteratione baptismi contrahitur, quando quis scienter baptizatum rebaptizat, in quo casu tam rebaptizans, quam rebaptizatus manent irregulares, dummodo hujusmodi iteratio baptismi sit occulta.

18.

18. Dictum est in præcedentibus Resolutionibus, quod Generales quoad absolutiones censurarum, & dispensationes irregularitatum eandem potestatem, quam exercere valent in subditos professos, exercere pariter possunt in Novitios ut constat ex Mari Magno Sixti IV. quod incipit: *Regimini Universalis Ecclesiæ*: apud Cherub. tom. 1. cum duabus tamen conditionibus, prima, quod Novitii debent habere propositum profitendi: secunda; quod si ante professionem exeant à Religione absoluti, & dispensati, debeant se presentare ei, qui alias de jure in sæculo eos absolvere, & dispensare poterat, non ut absolvantur, & dispensentur, cum jam sint absoluti, & dispensati, sed ne in easdem censuras, & irregularitates, ob inobedientiam se præsentandi, reincidant, ut constat ex cap. *Eos, qui de sentent. excomm. in 6.* & docet Roder. *tom. 1. q. 24. art. 15.* Sorbus, *v. Novitius*, Sylvester, & alii. Idcirco Novitii ad sæculum revertentes, si opus fuerit, monendi sunt, ut se præsententent, ne iterum innodentur.

19. Possunt Generales quotannis feria 2. post primam Dominicam Quadragesimæ dispensare in foro conscientiæ suos subditos in omnibus irregularitatibus prædictis, etiam ex bigamia vera, & interpretativa, ac mutilatione membrorum procedentibus, numquam tamen ex homicidio voluntario, quantumvis occulto, neque in provenientibus ex defectibus, qui à Tridentino excipiuntur, nam omnia privilegia, quæ eidem Concilio adversantur, ab eodem manent revocata, ut sæpiùs in præcedentibus resolutionibus dictum est, habent enim Generales dictam facultatem ex privilegio concesso à Paulo III. in Bulla 10. quæ incipit: *Exponi Nobis*: in favorem Monachorum S. Benedicti Vallisoleti edita, & habetur in Bullario Emman Roderici sub his verbis: *Nos igitur, qui singulorum saluti paterno zelamus affectu, vobis, quod stante immemorabili consuetudine, etiam de cætero, perpetuis futuris temporibus, singulis annis, prima die lunæ Quadragesimæ omnes, & singulas personas utriusque sexus Ordinis, & Congregationis prædictorum religiosas, ac eidem Ordini, & Congregationi oblatas, seu donatas, necnon Eremitas sub cura vestra existentes intra septa vestrorum, seu ipsorum pro tempore absolvendorum Monasteriorum, sen aliorum regularium locorum, ab omnibus, & singulis eorum peccatis, sententiis, censuris, & pœnis, per eos pro tempore quomodolibet incursis. etiam in casibus dictæ Sedi quomodolibet reservatis, exceptis in Bulla Cœnæ contentis, absolvere, & cum eis super quibuscunque irregularitatibus per eos, pro tempore, quavis occasione, vel causa contractis, dispensare, prout hactenus, ut præfertur, consuevistis, dicta authoritate valeatis, plenam, & liberam, eadem authoritate, tenore præsentium concedimus facultatem*: *Non obstantibus &c.* Sic Pontifex: Advertendum tamen, primo, quod licet in hac concessione Apostolica excipiantur casus in Bulla Cœnæ contenti, non ideo omnes excepti intelliguntur, sed tantaxat illi quinque supra in *cap. 5. n. 16.* relati; scilicet; *hæresis*; *Schisma*; *falsificatio littera-*

rum

rum Apostolicarum; *deportatio armorum ad infideles*; *& conspiratio facta contra Papam*, à quibus Prælati Regulares absolvere nequeunt; à reliquis vero possunt absolvere. Advertendum secundo, quod quamvis in eadem concessione nulla excipiatur irregularitas, semper tamen excepta intelligitur ea, quæ ex homicidio voluntario, quovis modo occulto contrahitur, nec non ea, quæ ex aliquo defectu à Tridentino excepto provenit, cum omnia privilegia eidem Tridentino contraria, expresse per idem Tridentinum, & expressius per Bullam Pii IV. revocantur: prout dictum est supra *n.* 13. *&* 15. præsentis capitis. Qua concessione, seu privilegio cæteri Prælati Regulares per communicationem fruuntur, ita Peyrinus *de Prælato tom.* 2. *q.* 2. *cap.* 5. §. 8. *n.* 99. *Bord. tom.* 1. *resol.* 13. *n.* 16. *&* 17. *Dian. p.* 4. *tract.* 2. *resol.* 63. *& alii*.

20. Denique notandum est, quod in omnibus his casibus, in quibus dicti Prælati possunt cum suis subditis dispensare, sive sit in irregularitatibus, sive in aliis pœnis, seu impedimentis Canonicis, vel in quibusvis aliis, prout dictum est supra, & dicetur infra, possunt id facere extra Sacramentum pœnitentiæ; extra territorium, immo & cum subditis absentibus: quia dispensare non pertinet ad jurisdictionem contentiosam: ut docent Portell. *V. dispensare, in addit. n.* 10. *Sanchez lib.* 3. *de matrimonio disput.* 19. *n.* 7. *& seqq.* Notandum est secundo, quod iidem Prælati habent in omnibus prædictis authoritatem activam, passivam, & commissivam ad dispensandum, ita ut non solum possint dispensare per seipsos, verum etiam ipsi dispensari possunt per suos confessarios; & committere, seu delegare aliis hujusmodi facultatem, qua jure ordinario, & ex privilegio fruuntur; hujusmodi tamen commissio, seu delegatio exequi semper debet à delegato in actu Sacramentalis Confessionis: ita docent Lezana *tom.* 1. *cap.* 18. *n.* 46. *Miranda tom.* 2. *q.* 19. *art.* 7. *Suarez de Relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib* 2 *cap.* 12. *n.* 9. *Roder. & alii*, referentes privilegium Julii II. concessum Minimis in eorum Marimagno. Notandum est ultimo, quod ipsimet Prælati possunt in omnibus prædictis secum dispensare; & ratio est, quia illi non debent esse deterioris conditionis, quam subditi; tum quia exercere hujusmodi jurisdictionem erga seipsum nulli juri repugnat; hæc enim nec contentiosa, nec Sacramentalis est, sed tantum postulat directionem ex prudenti judicio ad perpendendam dispensationis causæ justitiam; prout docent cit. Sanchez *ut supra*, *Bordon. tom.* 1. *resol.* 10 *Candidus tom.* 2. *disp.* 24. *art.* 59. *dub.* 7. *Belasius V. dispensare n.* 12. *Roder. & alii*.

CAP. VIII.

De facultate, quam habent Generales, irritandi, commutandi, & dispensandi Vota suorum Subditorum.

1 Cum in sequentibus tractandum sit de facultatibus Prælatorum Regularium ad irritandum, commutandum, & dispensandum in particularibus, & specialibus Votis, & juramentis Subditorum, in præceptis Ecclesiasticis, & aliis quibusdam; idcircò præmittere in primis necesse est, quod Votum quinque modis tollitur, 1. per interpretationem; 2. per irritationem, 3. per commutationem; 4. per dispensationem; 5. per cessationem; per interpretationem igitur Votum cessat, quando quis ob aliquam justam causam evidenter scit, se non obligari; per irritationem, quando Prælatus, habens potestatem dominativam supra voventem, illud irritat, tollitque obligationem; per dispensationem tollitur votum authoritate Prælati, causa rationabili existente, alioquin non valet dispensatio facta à Prælatis Papæ inferioribus; per commutationem mutando ex rationabili causa votum in aliud opus bonum, & per cessationem, quando votum est ad aliquod determinatum tempus, quo completo, statim votum cessat, ita *commun. D. D.*

2. Inter facultatem irritandi, commutandi, & dispensandi Subditorum Vota discrimen non parvum reperitur, nam facultas irritandi hujusmodi Vota exercetur per actum Dominii, facultas verò commutandi, & dispensandi exercetur per actum jurisdictionis. Præterea facultas commutandi Vota differt à facultate dispensandi in hoc, quod quando à jure concessa est ad commutandum, extenditur etiam ad dispensandum: quando verò per privilegium datur tantum facultas ad commutandum in aliquo Voto, illa facultas non extenditur ad dispensandum, at è contrariò, quando per privilegium datur facultas ad dispensandum in aliquo Voto, ea facultas extenditur ad commutandum in eodem: prout docent Roder. *in expos. Bulla Cruciatæ §. 9. n. 114. Lessius de just. & jur. lib. 2. cap 40. n. 108.* Suarez *de Relig. lib.6. de Voto. cap. 12. n. 10.* Sanchez *lib. 4. Moral. cap. 49. n. 28. & alii.*

3. Ad irritandum Vota nulla requiritur causa, cum hoc jus proveniat ex jure positivo, quo datur Superiori legitima potestas dominativa in voluntatem subditi: Ad commutandum Vota in æquale requiritur causa, licet minor, quam ad dispensandum, si autem commutatio fiat in melius, nulla causa requiritur. Ad dispensandum verò requiritur justa causa, alias dispensatio invalida est, cum hæc sit absoluta obligationis Voti.

ti condonatio, nomine Dei facta, Causæ justæ ad dispensandum sunt v. g imperfectio actus, vel levitas, ac facilitas ad vovendum, debilitas in vovente, vel difficultas notabilis in observatione Voti, necessitas ejusdem, bonum Ecclesiæ, aut utilitas communis, vel privata, dictæ, & similes causæ sufficiunt ad dispensandum, etiamsi sint dubiæ, ut tradunt Sylvest. *v. dispensatio*, *q.* 14. *n.* 20. *in fine* Sanchez *in summ. lib.* 4. *cap.* 46. *n.* 2. Suarez *tom.* 1. *de Religione*, *lib.* 6. *cap.* 26. *n.* 6.

4. Generales possunt sine privilegio pro libito, & absque ulla causa suorum subditorum vota simplicia irritare, hæc sententia est communis omnium Doctorum; ut ajunt Suarez *tom.* 2. *de Relig. tract. de voto lib.* 6. *cap.* 10. *n.* 15. *& Sanchez lib.* 4. *Moral. cap.* 33. *n.* 15. habet enim Prælatus potestatem dominativam in subditum, sicut dominus in servum, & potest etiam vota interna irritare, ne scilicet fiant cum obligatione peccati, & sic ea vota irritata amplius non convalescunt; limita tamen, ut prædicti non possint irritare vota subditorum ad strictiorem Religionem, secluso privilegio, quæ limitatio est etiam ex communi D.D. sententia, ex cap. *non solum de Regul. in* 6. in quo datur libertas ad strictiorem, petita prius, licet non obtenta, à Superioribus licentia: Lessius *lib.* 2. *de just. & jur. cap.* 40. *n.* 74. *dub.* 13.

5. Possunt Generales prohibere subditis, ne absque eorum licentia votum aliquod faciant, quia id non est prohibere bonum perfectius, sed velle tantum, ut debite fiat; si vero non obstante prohibitione subditi in materia sibi licita voveant, tunc votum tenet, quia prohibitio Prælati votum non annullat; cum multa prohibita fiant, quæ tamen facta valent, sed Prælatus potest executionem hujusmodi voti impedire, illud irritando, vel suspendendo: ita Suarez *tom.* 2. *de Relig. lib.* 3. *cap.* 6. *n.* 25. *Sanchez de Matrim. lib.* 9. *disp.* 43. *n.* 10.

6. Nequeunt Generales irritare subditorum vota, quæ de ipsorum licentia sunt emissa, vel ab eisdem confirmata, nam si absque causa legitima ea irritent, peccant mortaliter, irritatio tamen valebit, ita ut vota illa amplius non convalescant; ut docet Roder. *tom.* 4. *Summ. cap.* 136. *n.* 14. Prælati tamen successores irritare possunt vota à subditis emissa de prædecessorum licentia, nam hæc non tollit potestatem successorum dominativam ad irritandum, idque possunt facere sine causa, si absque ipsorum licentia vota emissa sunt, vel non confirmata. Subditi pariter absque causa possunt voti irritationem petere, cum in hoc utantur jure suo, habent enim dependentiam à Prælatis suis; & sicut Prælati non peccant irritando, ita nec subditi petendo; ita *commun. D. D.* Prælati Superiores possunt irritare vota à Prælatis inferioribus confirmata, quia potestas major nec restringi, nec impediri potest ab inferiori, immo illa potest istam impedire: *est etiam comm. D.D. sent.*

7. Quamvis Prælati Generales nequeant irritare vota subditi ad Epi-

scopatum, vel Cardinalatum assumpti, quia à potestate ejus dominativa jam est exemptus; possunt tamen irritare vota subditi emissa tempore subjectionis, sed implenda tempore libertatis, scilicet quando fuerit extra Conventum; quia quando hujusmodi votum emissum est, voluntas erat subjecta; unde si sine licentia vovit, neque ad executionem futuram tempore libertatis potuit se obligare, cum Prælati semper habeant plenum dominium ad irritandum subditorum vota: ita Ledesma *tom. 2. tract. 19. cap. 7. dub. ult. Sanchez apud Dian. p. 9. tract. 8. resol. 15. & alii commun.* idem dicendum, quando subditus est in dubio, an votum emiserit tempore subjectionis, vel libertatis.

8. Nequeunt Generales irritare vota subditorum, qui vel ad Episcopatum sunt assumpti, vel à Religione in perpetuum juste sunt ejecti; cum hi extra eorum jurisdictionem jam sint positi; si vero ejecti à Religione ad illam redeant, tunc poterunt irritari ipsorum vota cum iterum potestati dominativæ subdantur: at si Episcopus dignitati renuntiet, & ad Ordinem redeat, nunquam subditur potestati dominativæ Ordinis, ac proinde illius vota nec irritari, nec dispensari à Prælatis Regularibus poterunt: *ita comm. D. D.*

9. Non possunt à Prælatis irritari vota, quæ in aliquibus Religionibus simul cum tribus solemnibus emittuntur, & dicitur quartum votum, quale est votum Minimorum de non comedendis carnibus, votum Trinitariorum de redimendis captivis, & similia; nam hujusmodi vota per constitutiones generales, à Summo Pontifice approbatas, sunt emissa, unde dici possunt vota solemnia; cum eadem solemnitate sicut alia tria emittantur, & acceptentur. Bene tamen possunt irritari vota à subditis emissa de exequendo aliquo consilio evangelico, de non violando aliquo præcepto Decalogi, vel Ecclesiæ, vel Regulæ, quia in his, & similibus Prælati irritantes solum tollunt majorem obligationem, quam subditi de illis servandis sibi imposuerunt; habent enim plenum dominium supra subditorum voluntatem: ita Lezana *tom. 1. cap. 18. n. 54. Sylvest. V. votum 3. n. 3. Miranda, & alii.*

10. Novitiorum vota, sive in sæculo, sive in anno probationis emissa, non possunt à dictis Prælatis irritari, quia illorum voluntas nondum est Prælatorum dominationi subjecta; si vero ea vota sint personalia, & impediant Religionis obsequia, poterunt à Prælatis suspendi, & sic suspensa non obligabunt, donec in professione commutentur, vel extinguantur; dixi, si impediant, quia si non impediunt, suspendi non possunt; neque realia; ut v. g. de danda eleemosyna propriæ substantiæ, nam super his potestate dominativa carent. Quod si Novitius vovendo dixerit; si Prælatus, vel Magister consenserit, seu approbaverit, tunc uterque irritare poterit. In professione tamen omnia vota Novitiorum expirant: prout docent comm. D. D. S. Thom. 2. 2. *q. 88. art. 2. ad 1.* Suarez *tom. 2. de Relig. lib. 6. de voto, cap. 7. n. 11.* Navarr. *in manual. cap. 12. n. 65. & alii.*

11. Pos-

11. Possunt Generales uti facultate irritandi, commutandi, ac dispensandi vota suorum subditorum extra Sacramentum pœnitentiæ, quia privilegia Summorum Pontificum non requirunt, ut audita confessione, irritatio, vel commutatio, aut dispensatio fiat, si enim privilegia non restringunt, nec nos restringere debemus; nisi in casibus particularibus facultatum, seu litterarum S. Pœnitentiariæ, vel in aliis requirentibus expresse executionem in foro pœnitentiali, quia tunc opus est uti tali facultate in actu Sacramentalis Confessionis: ut docent Sanchez *lib. 4. Decal. cap. 43. à n. 16. & lib. 8. de matrim. disp. 34. n. 29. Suarez tom. 2. de Relig. tract. de voto*. Immo possunt aliis dictam facultatem delegare, ut cum ipsis, & cum cæteris eadem utantur, sicut possunt Episcopi cum suis subditis: ita *D. D. cit. Sanchez in Decal. lib. 4. cap. 39. n. 12. Suarez & alii*, sed in actu Sacramentalis Confessionis, ut dictum est in cap præcedenti n. 20.

12. Possunt præterea Prælati Generales commutare, & dispensare omnia vota simplicia subditorum, etiam juramento firmata, habent enim potestatem quasi Episcopalem, & sicut possunt Episcopi cum suis subditis dispensare, ita possunt dicti Prælati cum suis: prout docet Suarez *tom. 2. de Relig. lib. 6. cap. 10. cum comm. sent.* immò etiam ex justa causa possunt dispensare in voto transeundi ad strictiorem Religionem, quia non est simpliciter votum Religionis, sed strictioris: ut docent Navar. Sotus: Henriq. quos sequitur Sanchez *lib. 4. moral. cap. 42. n. 2.* Quæ conclusio ad omnia prorsus vota, tribus essentialibus Religionis cum quarto, quod à Minimis, Trinitariis &c. emittitur, exceptis, extenditur; ut docet Cajetan. 2. 2 *q. 88. art.* 8 immò absque privilegio absolutos esse ab hujusmodi votis simplicibus Regulares, nisi illa tacite, vel expresse approbaverit Superior, tenent S. Bonav. *in 4. distinct. 38. art. 1. q. 3. S. Thom. 2. 2. q 88 art. 7. S. Antonin. p 2. tit. 11. cap 2. §. 6. & alii*. Vota vero peregrinationis Romanæ, Hierosolymitanæ, & compostellanæ nequeunt à prædictis Prælatis commutari, aut dispensari, nisi in casibus, in quibus possunt Episcopi id facere cum suis subditis; possunt nihilominus ea irritare, vel ex causa suspendere; negando licentiam subditis peregrinandi; potestas enim irritandi, & dispensandi est inter se distincta, & una non impedit aliam: ita Miranda *tom. 2 q. 32. art. 1. concl. 3. Portell. V. voti dispensatio n. 42. Suarez tom. 2. de Relig. lib. 6. de voto cap. 10 n. 17. & alii*.

13. In votorum commutatione non oportet scrupulis agitari, an opus in quod vota commutantur, sit omnino æquale; hæc enim æqualitas non debet esse mathematica, sed sufficit æqualitas judicio viri prudentis, seclusa tamen fraude, & ignorantia culpabili; præcipue, si virtute privilegii commutatio fiat: ita Sylvest. *V. votum 4. q. 8. Suarez lib. 6. de voto cap. 12. n. 6. Roder. de voto cap. 100 n. 4. in summa*.

14. Prælati habentes potestatem ad dispensandum in votis, si dubitent

de

de causa justa; possunt ad securitatem aliquod leve onus injungere, non enim coguntur absque ullo onere dispensare, quandoquidem in multis dispensationibus Pontificiis aliqua onera etiam injunguntur, propterea tutius est partim uti potestate dispensandi, & partim commutandi, cum difficilius sit cognoscere, an subsit justa causa ad dispensandum, quam ad commutandum, nam ad dispensandum semper requiritur major causa quam ad commutandum, ut dictum est *n.* 3. in utroque enim prudentia requiritur: prout docent Azor. *tom.* 1. *lib.* 11. *cap.* 11. *q.* 4. *Sanchez lib.* 8. *de Matrim. disp.* 7. *& alii*.

15. Possunt dicti Prælati dispensare, vel commutare omnia vota Novitiorum, sicut possunt Episcopi erga suos subditos; constat ex potestate spirituali, quam in illos habent, & ex concessione Eugenii IV. Cisterciensibus facta, per Bullam, quæ incipit. *Etsi quaslibet*; quam refert Casarub. *in comp. privil. V. dispensatio n.* 27. & ibi loquitur non solum de Novitiis, sed etiam de Donatis, oblatis, seu Tertiariis; & de omnibus votis, etiam peregrinationis Romanæ, Hierosolymitanæ, & compostellanæ, voto Religionis dumtaxat excepto; ita Navar. *cap.* 12. *n.* 65. *Sanchez in Summ. lib.*4. *cap.* 43. *Joan. de la Cruz in Epist. lib.* 1. *dub.* 20. *concl.* 3. *Rodr. tom.* 1. *q.* 25. *art.* 8.

16. Vota Subditorum juramento firmata, & juramenta promissoria facta in honorem Dei, quæ quidem sunt quasi quædam Vota, à dictis Prælatis irritari, commutari, ac dispensari possunt, ut cum multis docent Lezana *tom.* 1. *cap.* 18. *n.* 51. Suarez *lib.* 6. *de Voto*, *cap.* 14. *à n.* 14. nam Votum juramento firmatum non est distinctæ speciei, votum enim est principale, juramentum verò accessorium, cum igitur Prælati per privilegia possint tollere votum, quod est principale, à fortiori poterunt tollere juramentum, quod est accessorium. Idem dicendum est de juramentis factis in favorem tertii in his rebus, in quibus Religiosi sunt subjecti Prælatis, de quibus subditi disponere nequeunt; in rebus autem de quibus validè, & licitè disponere possunt, communis sententia affirmat, non cadere super illis irritationem, nec commutationem, nec dispensationem in præjudicium alterius.

17. Dispensatio, & commutatio Voti non valent, quando Prælatus dicit subdito: *Dispenso tecum in omnibus Votis simplicibus, quæ emisisti; vel commuto omnia tua Vota in alia pietatis opera; non præcognoscendo, quænam sint illa Vota*; nam dispensatio, & commutatio requirunt ambæ cognitionem Voti, ad hoc, ut utraque & præcipuè dispensatio cum causa fiat, sine qua erit invalida; si enim Voti cognitio deficit, necessariò causæ cognitio deficiet. Secus verò dicendum si Prælatus dicat: *Irrito omnia Vota tua, quæ irritare possum*: tunc valida est hujusmodi irritatio absque cognitione Votorum, quia ad irritandum Vota, non requiritur causa, ac proinde Voti cognitio non requiritur; excepto Voto, quod ipse Prælatus confirmavit, vel de ipsius licentia emissum est, juxta supradicta *n.* 6. ita cum communi Suarez *tom.* 2.

de

de Relig. lib.6. de Voto cap.16. n.14.

18. Quamvis Subditus possit suum Votum simplex in evidenter melius commutare absque authoritate Prælati, & sine causa, nisi à jure prohibeatur; id tamen non potest facere commutando Votum in æquale, quia mutatio hujusmodi absque licentia, & causa non habet rationem virtutis, & honestatis; & multo magis requiritur causa, & authoritas Prælati, immo & privilegium ad commutandum Votum in minus æquale: constat ex cap. *Pervenit. 2. de jurejur. & docent Corduba in Summ. q. 49. Suarez de Voto cap. 19 n.3. & alii.*

19. Quando Votum à Prælato, vel à vovente subdito commutatum est in melius, post commutationem factam non potest vovens sua sponte ad Votum antiquum redire; quia illa commutatio habet vim novi Voti, poterit tamen, si commutatio facta fuit in æquale, & à fortiori, si in minus æquale; ita ut manente primo Voto possit ad illud redire; nisi commutationi deliberatè renuntiaverit, quia in tali casu illa uti non poterit: ita Suarez *cit. cap. 20. n. 1. & 4. & alii.*

20. Prælatus dubitans de potestate dispensandi, potest adhibitis diligentia, & consilio, cum subdito dispensare, nam potestas dispensandi est amplè interpretanda, ut latè probat Sanchez *lib. 8. de Matrim. disp. 2.* Si verò dubitet de vera, & justa causa dispensandi, & tamen absque examine ejusdem temerè dispenset, mortaliter peccat, cum sit negligens in materia gravi, dispensatus autem manet tutus in conscientia; quod si moralem diligentiam adhibeat, & adhuc maneat dubius, poterit sine peccato dispensare, deponendo dubium, in quo credendum est, Ecclesiam piam Matrem id concedere: prout docent Sylvest. *v. dispensatio. q. 14. n.20. in fine. Clavis Reg. lib. 4. cap. 2. n. 25.* Sà *v. Votum n. 20.*

21. Dispensatio, & commutatio Votorum debent fieri à Prælato verbis claris, & verè significantibus quod facere intendit, nulla tamen in hoc est forma præscripta, sed arbitrio prudentis relinquitur, & verbis in significatione propria, & Communi acceptis: Verba autem clariora sunt hæc: *Si Causa exposita est vera, dispenso tecum in hoc voto &c. vel commuto hoc votum in hac, vel illa opera pietatis &c.*

22. Possunt præterea Generales, causa justa interveniente, dispensare suos subditos in Ecclesiæ præceptis, in quibus possunt Episcopi suos; videlicet in jejunio Ecclesiastico, vel Regulæ; in divino officio; in servitio Chori; ut in die festo laborent, & similibus; prout constat ex multis Summorum Pontificum privilegiis, & precipue Eugenii IV. Sixti IV. Julii II. & S.Pii V. Bulla, quæ incipit: *Romani Pontificis circumspecta*: apud Confectiom fol. 226. in qua extendit concessionem factam Episcopis à Tridentino *Sess. 24. cap. 6.* ad Prælatos Ordinis Prædicatorum, & consequenter ad Prælatos aliorum Ordinum, qui in privilegiis communicant; Episcopi enim ex vi dictæ concessionis possunt dispensare suos subditos in præceptis Ecclesiæ, instante necessitate, nisi à Papa prohibeantur,

tur, ergo similiter possunt Prælati Regulares in illis casibus, qui frequenter accidunt, ut cum D. Thom. S. Anton. Bonac. & alii docet Suarez *tom. 4. de Relig. lib. 2. cap. 12. n. 14. & 17.*

23. Dicti Prælati dispensare possunt in observantiis, & obligationibus ipsius Religionis, quæ non sunt substantialia Religioni, v. g. in præceptis non sub mortali obligatoriis, & in aliis, quæ in Regula seu Statutis continentur, ratio est, quia sicut Episcopus dispensare potest cum Clerico sæculari in obligationibus ad statum Clerici pertinentibus, ita cum proportione Prælati Regulares possunt cum subditis in propria eorum Regula dispensare, alioquin non esset sufficienter provisum Regularibus in iis quæ frequenter accidunt, pejorisque essent conditionis Clericis sæcularibus, qui ab Episcopis eas dispensationes, quæ ad suum statum pertinent, consequuntur, ita D. Thom. 2. 2. *q. 47. art. 3. Roder. tom. 1. q. 26. art. 1. Sylvest. v. dispensatio q. 14. & alii.* Ad dispensandum tamen in omnibus supradictis requiritur semper causa vera, & justa, de qua vide supra *n. 3* & consule D. D.

24. Denique Generales habent potestatem deputandi Subditos Confessarios ab Ordinario approbatos, ut ad petendum debitum conjugale possint dispensare cum Conjugibus, qui post contractum Matrimonium incestum commiserunt usque ad 2. gradum Consanguinitatis, vel affinitatis inclusivè, tam ex cognatione spirituali, quam carnali provenientem, & cum illis, qui post emissum Castitatis Votum, Matrimonium absque dispensatione contraxerunt, vel post contractum Matrimonium, Castitatem voverunt, hujusmodi autem facultas, mortuo, vel amoto ab Officio concedente, non expirat, idque constat ex privilegiis Martini V. Julii II. S. Pii V. ut referunt Lezana *tom. 1. cap. 19. n. 25.* Bordon. *tom. 1. resol. 6. n. 23.* Roderic. *tom. 1. q. 63. art. 2.* & alii communiter. Nec obstat dicere, quod dictæ concessiones sunt vivæ vocis oracula à Summ. Pontificibus revocata, nam per Bullam Gregorii XV. incip. *Romanus Pontifex in specula*: Oraculorum revocatoria, minimè revocantur concessiones vivæ vocis oraculo factæ, quæ ante eam suum effectum sortita fuerunt, prout in eadem Bulla in calce §. 1. dicitur: *in his, quæ non sunt sortita effectum tenore præsentium revocamus*, ergo per argumentum à contrario sensu, ea quæ effectum sunt sortita, non sunt revocata, exceptio enim firmat regulam in contrarium, & cum præfatæ concessiones ante dictam revocationem jam suum effectum essent sortitæ, ut docent cit. D.D. & praxis quotidiana, proculdubio possunt Generales, necnon Provinciales dictam facultatem Subditis Confessariis concedere.

TRA-

TRACTATUS III.

De Privilegiis in particulari.

CAP. I.

De munere, & potestate in genere Prælatorum Provincialium.

1. PRælati Provinciales cum sint præfecti suarum Provinciarum, habentes in illis supremam jurisdictionem, & potestatem juxta Regulas, & Constitutiones uniuscujusque Ordinis; idcircò eorum authoritas ad exequendum munus, & officium suum plenissima est, & omninò eadem in suis Provinciis, sicut illa Generalis in toto Ordine, cum aliqua tamen limitatione, & restrictione in quibusdam, quæ ipsis a jure, vel ex vi Constitutionum interdicta sunt; hæc sententia est communis omnium Doctorum, asserentium posse Prælatos Provinciales in suis Provinciis, quidquid possunt Episcopi in suis Diœcesibus: ita Suarez *de Relig. tom. 4. tract. 1. cap. 3. Belasius v. Provincialis. n. 1. Miranda tom. 2. q. 16. art. 5. & alii communiter*.

2. Sicut Caput Religionis est Generalis, ita caput Provinciæ est Provincialis, sine quo nullum potest congregari Capitulum provinciale, nihilque sine eo determinari potest; ut tradunt Miranda *tom. 2. q. 29. art. 1. & Bordon. tom. 2. resol. 88. n 14.* In quocumque, suæ Provinciæ Conventu residentiam suam constituere potest, & cum Superioribus localibus concurrere ad negotia, non solum totius Provinciæ in genere, sed etiam in specie singulorum Conventuum; unde potest in sua Provincia, in qualibet electione, & in quolibet actu legitimo, etiam professionis, suffragium præbere, quia Provincialis est pars, immò caput cujuslibet Conventus, ideoque à jure hujusmodi authoritas, ac jurisdictio eidem competit: ita cum Peyrino, & Portello docet Bordon. *tom. 1. resol. 26. n. 65. & 79. & tom. 2. resol. 88. n. 14.* nisi aliud obstet.

3. Provincialibus incumbit regulariter convocare de triennio in triennium Capitulum provinciale, eo tempore, quo in statutis cujuslibet Religionis sancitum est, nisi propter rerum, & temporum circumstantias aliter disponere oporteat; ut docet Pellizar. *tract. 9 cap. 8. n. 93.* Advertendum tamen, quod in aliquibus Religionibus Provinciales nequeunt absque Generalis licentia Ca-

pitulum provinciale convocare, idque in Ordine Minorum tam Observantium; quam Reformatorum per Constitutiones generales ita cautum est.

4. Quemadmodum Generales in toto Ordine habent potestatem tam dominativam, quam jurisdictionis, ita similiter Provinciales, sive per electionem, sive per nominationem fiant, habent potestatem tam dominativam; quam jurisdictionis, sivè directivæ, sivè coercitivæ, sivè voluntariæ, sive contentiosæ, sivè absolutivæ, sivè dispensativæ (de quibus infra tractabitur) super omnes Provinciarum respectivè suarum subditos, hujusmodi tamen potestas, etsi sit suprema, & ordinaria, à Generalibus regulariter dependet, ut docet Suarez *tom.* 4. *de Relig. tract* 8. *lib.* 2. *cap.* 13. *n.* 13.

5. Præfata Provincialium jurisdictio, seu potestas est Ordinaria, non delegata, quia ipsi sunt Ordinarii Pastores Provinciarum, & Reliosorum in eis existentium; & licet non sit tam ampla, sicut illa, quæ in Generalibus reperitur, cum ista ab illa in multis sit limitabilis, & Generalium potestas ad plura, & graviora extendatur; ad omnia tamen extenditur, quæ illis ad gubernandas Provincias necessaria sunt, & quæ eisdem jure communi, vel speciali non sunt prohibita, vel Generalibus reservata, ita, ut quod illis non est prohibitum, vel alteris reservatum, censeatur concessum: prout docent Suarez *t m.* 4. *de Relig. tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 14. *n.* 14. & 15. *Bordon. tom.* 2. *resol.* 66. *n.* 6.

6. Prælati Provinciales, præsertim in Ordine Minorum tam Observantium, quam Reformatorum, durante Syndicatione, possunt facere illa omnia, quæ statuta Ordinis prohibent Provincialium Visitatoribus, ut sunt, recipere Novitios, Confessarios instituere, dare licentiam ad Ordines suscipiendos, & reliqua, quæ prædictis interdicuntur; quia cum hæc sint Provinciis necessaria, eo ipso, quod Visitatoribus interdicta manent, videntur proindè Provincialibus concessa, alias non esset sufficienter bono communi Provinciarum provisum: ut notat Portell. *v. Provincialis n.* 3.

7. Durante Syndicatione possunt Provinciales exercere ut plurimum jurisdictionem voluntariam cum subditis, præcipuè in spiritualibus; v. g. absolvere eos à peccatis, & censuris reservatis in foro conscientiæ, dispensare in votis, irregularitatibus, & similibus; quia per exercitium hujusmodi jurisdictionis voluntariæ non fit injuria visitatoribus, neque officium visitandi impeditur. Dixi, ut plurimum, quia si aliqua ad jurisdictionem voluntariam spectantia, officium Visitatorum impediant, aut perturbent, ut est v. g. transferre subditum de uno ad alium Conventum, ita ut non possit visitationi interesse, hæc proculdubio, & similia facere non possunt, cum per ea Officium Visitatorum impediatur. Neque possunt in ulla causa tempore Visitationis jurisdictionem contentiosam exercere, quia tunc omnes causæ Visitatoribus sunt commissæ, possunt tamen in Capitulo, vel in alio loco publico apo-sta.

ſtatas abſolvere, id enim fit ſine proceſſu, & ſine Viſitatorum injuria, de cætero unuſquiſque ſuas Conſtitutiones, vel conſuetudines conſulat: vide San chez *lib. 3. de re Matrim. diſp. 8. & 19.*

C A P. II.

De poteſtate directiva Prælatorum Provincialium.

1. PRælati Provinciales nequeunt abſque Capitulo provinciali pro ſuis reſpective Provinciis ſtatuta perpetua facere; ratio eſt, quia cum impoſitio legis ſit res graviſſima, Idcirco requiritur conſenſus communitatis, cui imponitur: unde hujuſmodi poteſtas de jure communi Capitulo provinciali dumtaxat convenit; ut tenent Lezana *tom. 2. cap. 12. n. 18. Pellizar. tract. 9. cap. 8. n. 96.* De jure autem ſpeciali videnda ſunt uniuſcujuſque Religionis ſtatuta; in noſtra Seraphica ſolum Capitulum generale pro toto Ordine, & provinciale pro tota Provincia poſſunt Leges, & Statuta condere; loquendo de Statutis, quæ omnes ſemper obligant, non de præceptis, quæ poſſunt Superiores pro tempore imponere, & quæ, ipſis amotis, & decentibus ceſſant: ita Santor. *Conſt. cap. 12. ſtat. 12. q. 2. Sylveſt. v. Religio 6. q. 6. Sanchez Roder. tom. 1. q. 68. art. 1.*

2. Nequit Provincialis de jure communi, niſi detur ſpeciale Statutum in contrarium, ſuos Definitores convocare eorumque conſilio, & conſenſu leges aliquas, & Conſtitutiones condere, bonum commune concernentes, quidquid nonnulli improbabiliter aſſerant, nam ut dictum eſt; id ſolum competit Provinciali in Capitulo, & non extra: Neque poteſt etiam cum ſuo Capitulo Statutum condere adjecta pœna infamiæ contra transgreſſores, cum id neque Generalis, neque Capitulum generale facere poſſint: prout docet Bordon. *tom. 2. reſol. 58. n. 8. & alii.*

3. Quoad vim directivam, quatenus neceſſe eſt, ut caput corpori conformetur, tenetur Provincialis leges, & præcepta à ſeipſo lata obſervare, ut docent communiter D. D. ratio eſt, quia ſicut jus naturæ dictat ut inferior Superiori obediat, ita etiam dictat, ut Superior inferiori conformetur, turpis enim eſt pars, præſertim caput, ſi diſcordet ab aliis partibus: ſecus autem dicendum quoad vim coactivam, id eſt quoad pœnam, niſi quatenus à Generali puniri poteſt, ſi eas non obſervare deprehendatur: ita cum Roder. & Suario docent Peyrinus *de Prælato q. 1. cap. 8. Pellizar. tract. 9. cap. 3. & alii communiter.*

4. Poteſt Provincialis ſuos ſubditos de uno ad alium Conventum transferre, prout melius judicaverit: advertendum tamen, non debere hujuſmodi mutationes ſine cauſa fieri, nam id videtur eſſe contra Charitatem, & contra bonum regimen Religionis: ut ait Lezana *tom. 1. cap.*

18. *n.* 91. immò si Provincialis inveniat aliquem subditum indiciatum de aliquo delicto in Conventu, vel extra commisso, quod tamen manifestum non est, nequit tuta conscientia illum à prædicto Conventu in alium transferre, seu alias quomodolibet punire, quando ob hujusmodi translationem, vel punitionem ejus fama periclitatur: ut docet Roder. *tom.* 2. *q.* 5. *art.* 2. ratio est, quia unusquisque sub mortali tenetur proximi bonam famam non lædere; quando autem Prælatus subditum de delicto indiciatum statim à Conventu removet, vel punit, proculdubio famam ipsius lædit, ac per consequens mortaliter peccat: debet propterea prius eum monere, & corrigere; & si opus fuerit, etiam punire, si sine famæ læsione id possit fieri: prout docent Peyrinus *in formular. lit. M. cap.* 8. *n.* 2. *Girag. p.* 3. *dub.* 6. *n.* 66. *& alii*.

5. Prælatus Provincialis non potest absque Papæ, vel Ordinarii licentia Monialem subditam de uno ad aliud Monasterium transferre causa inevitabilis necessitatis, fundandi, regendi, reformandi Monasterium instruendi Novitias, causa correctionis, vel evitandi alicujus valde evidentis, & gravis dispendii; quia obstat, Bulla S. Pii V., quæ incipit. *Decori, & honestati* -- apud Cherub. tom. 2. declarans causas, ob quas licitum est Monialibus à Clausura egredi absque licentia Papæ, & tres tantum exprimit; scilicet, si in Monasterio excitetur incendium, si aliqua Monialis sit lepra infecta, vel si adsit epidemiæ morbus;

6. Possunt Provinciales Juridicè dubia privilegiorum declarare, non servatis omnibus juris apicibus, qua declaratione facta, subditi ipsorum sententiæ stare tenentur; nam id pertinet ad eorum officium, quod est, suorum subditorum Pastores, ac Doctores esse; ita Leo X. Prælatis Ordinis Minorum concessit, qua concessione aliorum Ordinum Prælati per communicationem fruuntur; quapropter si privilegia, vel etiam constitutiones sint ambigua, non solum doctrinaliter, sed etiam judicialiter possunt à dictis Prælatis interpretari; secus autem si sint clara, & Prælati velint illa perperam declarare; tunc enim subditi tali declarationi stare non tenentur: prout docent Peyrinus *ad Const.* 3. *Julii II. n.* 2. *Tambur. de jur. Abb. tom.* 1. *disp.* 16. *quæst.* 6. *n.* 8. *Lezana tom.* 1. *cap.* 18. *n.* 56.

7. Quamvis certum non sit, an de jure communi pertineat ad solos Generales, vel Provinciales Novitios ad habitum recipere; certum tamen est, quod id de jure speciali fere in omnibus Religionibus præcipuè mendicantibus ad eosdem spectat, ut docet Peyrinus *de Prælato*, *quæst.* 3. *cap.* 1. *n.* 16. Præterea dicti Prælati transeuntes per Conventum Novitiatus poterunt pro Novitiis suffragium ferre, dum id non ex collocatione, vel mora tracta in Conventu Novitiatus, vel ex notitia practica, quam de Novitiis habeant, sed ex ratione officiorum eisdem competit. Possunt tamen peccare Generales, & Provinciales, si collato suffragio acceptent ad professionem Novitium,

cu-

cujus conversationem experti non sunt, vel ex aliorum relatu non didicerunt; & ideo à Sacris Canonibus, & Ordinis statutis consultum est, ut id ex Religiosorum consilio, & assensu faciant: ita Peyrin. *tom. 2. q. 3 art. 1. §. 3. n. 116. Portell. tom. 1. casuum; p. 1. cas. 11. n. 2. Sanctor. Const. cap. 2. stat. 18: fol. 118.*

8. Potest Provincialis in sua Provincia Confessarios perpetuos instituere, illisque licentiam concedere activam, & passivam absolvendi à reservatis, nec non dispensandi ad petendum debitum cum conjugibus, qui post contractum Matrimonium incestum commiserunt usque ad 2. gradum consanguinitatis, vel affinitatis inclusive, tam ex cognatione spirituali, quam ex carnali provenientem: & cum illis, qui post emissum Castitatis votum, matrimonium absque dispensatione contraxerunt, vel post contractum Matrimonium Castitatem voverunt; quæ quidem facultates durant, donec à successore revocentur; cum gratiæ morte, vel amotione concedentis non expirent; & favores sint ampliandi, odia vero restringenda: ita Lezana *tom. 1. cap. 19. n. 25. Bordonus tom. 1. resol. 6. n. 23. Candidus tom. 2. disq. 27. art. unic. dub. 9. Palaus tom. 5. disp. 4. & alii communiter.*

9. Provinciales in suis Provinciis possunt constituere unum, aut plures Religiosos subditos, probatos tamen, ac doctrina idoneos, nec non juramento fidelitatis adstrictos, in Notarios publicos pro intimandis mandatis, indultis, privilegiis, & concessionibus Apostolicis Ordinibus Regularibus elargitis, quibuscunque personis, sive Ecclesiasticis, sive sæcularibus, etiam speciali nota dignis; pro causis quoque criminalibus suorum subditorum, ita ut illis tanta fides adhibeatur, quanta Notariis Sæcularibus adhiberi debet; causæ enim Religiosorum non possunt coram Judice Sæculari tractari, neque sine Notariis processari; idcirco in hoc possunt facere cum suis subditis, quod possunt Episcopi cum suis: constat ex privilegiis Julii II. & præcipue S. Pii V. in Bulla, quam per extensum refert Rodericus *tom. 3. q. 8 art. 1. & docent Lezana tom. 1. cap. 18. n. 91. Peyrinus de subdito, q. 1. cap. 3. §. 8. Portel. V. Notarius n. 1. & seqq.*

10. Quamvis de jure communi possint Provinciales concedere suis subditis licentiam libros imprimendi; in Religionibus tamen, in quibus datur lex, seu statutum in contrarium; prout datur in Religione Minorum Observantium, & Reformatorum; præsertim in his Provinciis Cismontanis, nequeunt præfatam licentiam concedere, sed id ad solos Generales, vel commissarios Generales dumtaxat spectat, in Provinciis vero ultramontanis etiam ad Provinciales extenditur hujusmodi facultas; ut docet Sanctor. *in Const. cap. 11. stat. 5. & Bordon tom. 2. resol. 58. n. 21. ex Decret. Trident. sess. 4. de impress. libror.*

11. Licet de jure communi non solum Prælatis Provincialibus; sed etiam localibus competat licentiam concedere suis subditis ad prædicandum Verbum Dei, ut patet ex Tridentino *sess. 5. cap. 2. de reformat* ubi

bu-

hujusmodi facultas conceditur Regularium Superioribus; quorum nomine veniunt etiam Guardianus, & Prior: ut cum aliis notat Pelizarius *tract.* 8. *cap.* 4. *n.* 2.; de jure tamen speciali dare prædictam licentiam ferè in omnibus Religionibus competit Provincialibus; & in nostra Seraphica patet ex Regula, & constitutionibus *cap.* 9. Advertit tamen Lezana, *tom.* 1. *cap.* 20. *n.* 1. peccare mortaliter Prælatos, qui subditos non idoneos prædicare permittunt; subditi quoque peccant, qui sine scientia ad tantum munus requisita prædicare præsumunt; Præterea sine benedictione ab Episcopo Diæcesano petita, & obtenta, in Ecclesiis, quæ suorum Ordinum non sunt, prædicare non possunt; in Ecclesiis vero sui Ordinis, petita, licet non obtenta, ab Episcopo benedictione, prædicare valent; quod si Episcopus benedictionem, nedum non concesserit, sed etiam contradixerit, nec in prædictis quidem sui Ordinis Ecclesiis licebit Regularibus prædicare: prout constat ex Concil. Trident. *Sess.* 25. *cap.* 2. *de reform.* & *Sess.* 24. *cap.* 4 & *ex Const. Gregorii XV. incip. Inscrutabili: apud Cherub. tom.* 3. & *Clementis* X. 10. *Kal. Julij* 1670. *Const. incip. Superna Magni Patris familias*.

12. Potest Provincialis revocare omnes licentias, & facultates à suo antecessore concessas, nam Provincialis actualis non habet minorem authoritatem, quam præteritus, cum autem hic revocare poterat, proculdubio ille id efficere potest; immo revocare potest facultates à Generali præterito concessas, si suo officio præjudicent, quia per abdicationem, vel amotionem ab officio Generalatus, videtur, tales facultates à Prælato Provinciali dependentiam habere, quando illæ Provincialatus officio, vel subditis præjudiciales sunt: prout cum aliis docet Bordonus *tom.* 2. *resol.* 88. *n.* 2.

13. Nequeunt Provinciales ad instantiam quarumcunque personarum extra Ordinem existentium Religiosis subditis ullum officium, seu dignitatem conferre, vel pœnas remittere; prout Gregorius XIII. Clemens VIII. Paulus V. & Urbanus VIII. in suis Constitutionibus apud Cherub. *tom.* 2. & 3. sub pœna excommunicationis latæ sententiæ prohibuerunt Superioribus Ordinum Prædicatorum, Minorum, Carmelitarum, Eremitarum S. Augustini, Minimorum, cæterisque Superioribus Regularibus, Quinimmo quoscunque Religiosos subditos, qui contra decreta dictarum Constitutionum per conquisitos favores, & suffragia aliquid sibi procuraverint, ad talia, & similia, & etiam majora consequenda perpetuo inhabiles declararunt, sed de his vide quæ diximus supra, *cap.* 2. de Privilegiis Prælatorum Generalium *n.* 10.

14. Possunt Provinciales in Capitulo provinciali tollere, limitare, seu restringere suis subditis usum quorumcunque privilegiorum Apostolicorum, nam ad id omnes ferè Religiones speciale habent privilegium: ita Leo X. concessit Generalibus Ordinis Minorum in Capitulo Generali, & Provincialibus in Capitulo Provinciali; ut habetur in supple-

plemento, & refertur *in comp. privileg. V. Privilegia Fratrum* §. 26. similem concessionem habent Augustinenses per eundem Leonem X. & Cistercienses per Eugenium III. & Clementem IV. prout refertur *in comp. privil. Ordinis Cisterciensis V. privilegium* §. 6. quo privilegio omnes aliæ Religiones, quæ in privilegiis communicant, fruuntur. Nequeunt tamen virtute dictarum concessionum tollere aliquid quod sit contra jus commune, vel usum Sacrorum Canonum; nam quæ de jure statuta sunt, habent vim obligandi ad culpam, vel pœnam juxta ipsius juris dispositionem, quæ obligatio à Prælatis Regularibus tolli minime potest: *ita commun. D. D. Miranda tom.* 2. *q.* 43. *art.* 4.

15. Non possunt Provinciales dare licentiam subditis transeundi ad laxiorem Ordinem; ut constat ex Tridentino *sess.* 25. *de Regular. cap.* 19. quia in hoc solus Papa dispensat; probabile tamen est, quod possint ex justa, & legitima causa concedere transitum ad parem Religionem; ut docent Azor. *tom.* 1. *lib.* 12. *cap.* 14. *q.* 9. *Roder. tom.* 1. *q.* 52. *art.* 9. *Sanchez in Decal. lib.* 6. *cap.* 7 *n.* 65. qui inter alias causas assignant subventionem parentum in gravi necessitate, & persecutionem gravem in Religione: aliæque similes dari possunt judicio viri prudentis. Prælati autem Ordinis Minorum nequeunt dare hujusmodi licentiam transeundi ad parem: quod si ad strictiorem transitus permittatur, id fit, quia jus commune ita disposuit, *in cap. licet de Regular.* quod est supra Regul. F.F. Minor. vide dicta cap. 6. n. 12. tract. 2.

C A P. I I I.

De potestate coercitiva Prælatorum Provincialium.

1. Habent Provinciales in suis Provinciis potestatem ad coercendos subditos per quascumque ecclesiasticas censuras, quæ alias possint juste personis imponi; sicut enim omnis hæc potestas competit Episcopis, ita pariter competit Provincialibus, qui revera habent potestatem quasi Episcopalem, nisi alias aliquo jure speciali illis limitetur. Dixi, quæ possint personis imponi, ut excluderem interdictum locale, quod non potest à Provincialibus, immò neque à Generalibus imponi, quia ipsorum jurisdictio potius in personas, quam in locum cadit; interdictum vero locale, cum comprehendat totum locum, redundat quodammodò in personas ipsis Prælatis Regularibus non subditas: ita Suarez *tom.* 4. *de Relig. tract.* 8. *lib.* 1. *cap.* 9. *n.* 4. *& de censuris disp.* 36. *sect.* 1. *Navarrus cap.* 2 *n.* 168. *Bassæus V. interdictum* 4. *n.* 1. *& alii.*

2. Potest Provincialis in aliena Provincia existens subditum suum delinquentem punire, & contra eundem contentiosam jurisdictionem exer-

xercere: ut contra nonnullos tenent Roder. & Diana, quos refert, & sequitur Bordonus *tom.* 2. *resol.* 78 *n.* 53. ratio est, quia Provincialis est judex suorum subditorum simpliciter, & inde pendenter à loco, ergo ubique poterit suam jurisdictionem exercere: poterit etiam Provincialis in sua Provincia existens punire subditum suum, qui in aliena Provincia deliquit, si ei ab alterius Provinciæ Prælato remittatur, ut illum puniat; ut docet Portell. *tom.* 1. *casuum*, *casu* 19. *n.* 1.

3. Si Episcopus deprehendens Religiosum in aliquo delicto scandaloso, de eo formet processum cum testibus, & utrumque ad Provincialem remittat, ut delinquentem puniat juxta dispositionem Tridentini *sess.* 25. *cap.* 14. *de Regular.* non tenetur Provincialis novum processum formare, sed inspecto solo processu facto, & misso ab Episcopo, potest talem Religiosum punire: ratio est, quia ex declaratione S. Congr. Concil. quam refert Marsilius *ad dictum cap.* 14 sufficit, quod Episcopus, prout tenetur, remittat Religiosum extra claustra delinquentem suo Prælato, & processum simul cum testibus: hujusmodi enim processus fuit factus à Judice competente, nam licet Episcopus non sit absolute Judex Regularium, est tamen Judex secundum quid, si ipsi extra claustra delinquant: ut patet ex dicta declaratione S. Congr. & docent Portellus *tom.* 1. *casum*, *casu* 19. *n.* 2., *Pellizar. tract* 8. *cap.* 6. *n.* 11 Advertendum tamen, nunquam Provincialem teneri suum subditum punire cum solo processu ab Episcopo formato prout cum Peyrino notavit Pellizar. *supra*.

4. Potest Provincialis prævenire negotia Superioris localis; ratio est, quia Provincialis in quolibet suæ Provinciæ Conventu habet eminenter totam Superioris localis potestatem; ut tenent Peyrinus *de Prælato quæst.* 3. *cap.* 1. § 3. *n.* 116. *Bordonus tom* 2. *resol.* 67. *n.* 16 attamen non est conveniens, nisi urgens causa interveniat, ut Prælatus Superior in negotiis Prælatorum inferiorum se immisceat.

5. Nequit Provincialis sine justa causa Superiorem localem ab officio privare, *ex cap. Monachi, de stat. Monach.* ubi habetur: *Superiores locales, cum in Ecclesiis Conventualibus per electionem Capitulorum suorum canonicè fuerint instituti, nisi pro manifesta, & rationabili causa non mutentur, ut videlicet, si fuerint dilapidatores, si incontinenter vixerint, aut tale quid egerint, pro quo amovendi meritò videantur, aut si etiam pro necessitate majoris officii de consilio fratrum fuerint transferendi*: Ratio autem est; quia nemo sine culpa privandus est jure suo, nisi adsit justa causa; Superiores enim sic electi, & confirmati jus habent acquisitum in suo officio, ergò eo jure privandi non sunt ad Provincialis libitum, talis enim privatio, seu amotio ab officio est graviter illicita, non solum contra Charitatem, sed etiam contra Justitiam: ita cum communi tenent Lezana *tom.* 2. *cap.* 13. *n.* 56. *Bordon. tom.* 2. *resol.* 58. *n.* 53.

6. Non potest Provincialis Religiosum subditum ab obedientia sui Superioris localis absolutè eximere, id

id enim solum Sedi Apostolicæ, *ex cap. Frater noster* 16 *q.* 1. & Ordinum Generalibus reservatum est, juxta sententiam Suarez *tom.* 4. *de Relig. tract.* 8. *lib.* 2. *cap* 2. *&* *Santorii Comment. in Const. cap.* 12. *stat.* 12. in aliquo tamen casu particulari, justa interveniente causa potest id facere, non dispensando in substantia Voti Obedientiæ, sed dumtaxat in accidentariis, cum in hoc non sequatur Religionis confusio, nec injuria Superioris localis; prout docet Peyrinus *in formul. lit. E cap* 31. *n.* 2.

7. Potest Provincialis justa interveniente causa ad se advocare causas pendentes coram Superioribus localibus suorum subditorum, nam omne jus inferioris juri superioris subjicitur, hic enim potest de illo disponere, immò præcipere, ne illo utatur, id tamen debet intelligi, nisi in aliqua Religione sit aliqua Constitutio in contrarium, quia si detur lex, quod Prælatus Superior non se immisceat in jurisdictione Prælatorum inferiorum, vel non adsit causa justa, tunc nullo modo poterit causas pendentes ad se advocare, & si advocet, mortaliter peccat, & talis advocatio est nulla; ratio est, quia licet Prælatus Superior habeat Prælatos inferiores sibi subordinatos, hoc non est ita intelligendum, ut possint de eorum jurisdictione ad libitum disponere, sed tantum secundum exigentiam rationis, & in Ordine ad bonum commune; ergò si sine causa id faciant, privando Prælatos inferiores jure suo, peccant graviter contra Justitiam, limites suæ potestatis excedendo: prout cum Suarez, Lezana, & aliis docent Bordonus *tom* 2. *resol.* 66. *n.* 36. *&* *resol.* 88. *n.* 4. 8. *&* 9. *Pasqualig. decis.* 61. 62. *&* 63.

8. Nisi à Regula, vel Constitutionibus prohibeatur, potest Provincialis delegare aliquam causam civilem extra Religionem alicui personæ Ecclesiasticæ Sæculari, vel Regulari; ratio est, quia de jure communi jurisdictio ordinaria, qualis est illa Provincialis, etiam personæ non subditæ delegabilis est, *ex cap. Sæpè* 28. *&* *ex cap. in Archiepiscopatu*, 4. *Raptor.* ergo nihil prohibet, quod possit delegari. Causam autem criminalem delegare extra Religionem non potest, quia id solum Generali reservatur, ut docet Bordonus *tom.* 2. *resol.* 58. *n.* 61. Advertendum tamen, quod si pars resistat, habens rationabilem causam recusandi judicium extranei, delegatio hujusmodi evanescit; nisi alias ex ea delegatione speciale bonum commune toti Religioni resultet.

9. Ex quacumque causa legitima, materiam Confessionum concernente, potest Provincialis suspendere Confessarios subditos, qui de ejusdem licentia facultatem audiendi Sæcularium Confessiones ab Episcopo obtinuerunt; nam præfati Confessarii per approbationem Episcopi à subjectione, & correctione suorum Superiorum exempti non sunt, prout cum Roderico, Miranda, & aliis, quos refert, & sequitur Peyrinus, *de subdito quæst* 1. *cap.* 21. §. 1. *dict.* 3. immo potest præcipere sub mortali, ne subditi fidelium Confessiones excipiant, excepto tamen tempore Jubilæi, in quo, & occasione cujus Regu-

lares à fidelibus in Confessarios eliguntur, tunc enim nequit Provincialis gratiam Summi Pontificis limitare, seu coarctare: ita cum aliis Vidal *tit. de pœnit. inquis. 6. n. 86.*

10. Potest Provincialis cum causa, vel sine illa validè, & licitè revocare omnes licentias audiendi Confessiones Fratrum, & Monialium subditarum à suo Antecessore Religiosis concessas, idque pro majori suæ conscientiæ quiete efficere valet; ut cum comm. D.D. tenent Sanctius *in select. disp.* 48. *n.* 26. *Diana p.* 4. *tract.* 4. *resol.* 200. *Francesc. in Pastoral. Regul. p.* 2. *q.* 20. *n.* 19. *Bordon. tom.* 1. *resol.* 4. *n.* 13. si verò loquamur de approbatione absoluta facta ab ipsomet Provinciali, majus est dubium, affirmant aliqui, ratio eorum est, quia approbatio ex natura sua, præcipuè inter Regulares propter Votum obedientiæ, non est immutabilis, seu irrevocabilis, idque Superiorum judicio debet relinqui, quod est probabilius; ut docent Hurtado *de pœnit. disp.* 10. *difficul.* 19. *Bordon. tom.* 2. *resol.* 36. *n.* 1. *& alii*. Probabile tamen est, quod non possit Provincialis hujusmodi facultatem revocare; ratio est, tum quia per approbationem fuit ab approbato jus acquisitum, quod sine justa causa revocari non debet, tum quia, quod semel placuit, non potest amplius sine causa displicere, *ex Regul. jur. in 6.* ut latè probant Fragosus *tom.* 1. *p.* 1. *lib.* 3. *cap.* 5. *n.* 42 *Portellus in dub. Regular. v. Confess. approbatio n.* 1. *Frances cit. p.* 2. *q.* 20. *n.* 42. *& alii*.

11. Nequit Provincialis, immò neque Generalis procedere contra suos subditos de hæresi suspectos, nec in aliis casibus ad Tribunal S. Inquisitionis pertinentibus, ut patet ex Constit. Pauli V. aliorumque Summorum Pontificum, in quibus revocantur omnia privilegia quoad hoc Regularibus concessa, immo sub pœnis gravibus præcipitur, ut Prælati, & subditi Religiosos de hæresi suspectos ad præfatum S. Inquisitionis Tribunal statim deferant: legantur Decreta Apostolica:

12. Neque potest Generalis, vel Provincialis gravare Religiosos subditos recurrrentes ad dictum S. Inquisitionis officium pro quocumque negotio, vel pro quocumque excessu per ipsos commisso intra quinquennium à die recursus, nisi dependenter à Congregatione generali S. Officii, ut patet ex Decreto S. Pii V. quod refert. Diana *p.* 4. *inter Decreta, & Constitutiones Pontificum*. Per hoc tamen non tollitur, quod Prælati Regulares possint ipsos Religiosos ob alia delicta punire: ut benè advertit Pellizarius *tract.* 9. *cap.* 6. *n.* 23.

CAP.

CAP. IV.

De potestate, quam habent Superiores Provinciales reservandi peccata suorum subditorum.

1. CUM Prælati Provinciales, ut pluries dictum est, & habetur expressum in jure, jurisdictionem quasi Episcopalem habeant, definatque Concilium Tridentinum *sess.* 14. *can.* 11. hæreticum esse negare, Episcopos posse tam in foro interiori, quam in exteriori casus sibi reservare, idcircò idem, saltem à paritate rationis, de Prælatis supradictis dicendum est; propterea in Generalibus nostri Ordinis Constitutionibus *cap.* 7. §. 2. *de casibus reservatis n.* 2. jubetur, ut si quis contrarium temere ausus fuerit affirmare, tanquam errorum seminator ab audiendis Confessionibus perpetuo suspensus sit, & gravissime puniatur, consulto tamen prius S. Inquisitionis tribunali, & ejus expectato mandato Præfati igitur Prælati Regulares, non solum jure communi supradicta potestate reservandi casus utuntur, & gaudent, verum etiam ex peculiaribus privilegiis, quæ in id ipsum omnes fere Religiones habent, aut directe sibi concessis, vel quibus per generale communicationis privilegium perfruuntur; Prælati Ordinis Minorum habent speciale privilegium Alexandri VI. quod habetur *in Monum. Ord.* 2. *impress. fol.* 56. *& in supplem. fol.* 3. *concess.* 2. circa quod privilegium comprehendens etiam Guardianos, advertendum est, in Capitulo Generali Assisii anno 1526. celebrato, statutum authoritate Apostolica fuisse factum, in quo ordinatur, ut nullus Guardianus possit sibi aliquem casum reservare, sed solus Minister Provincialis id poterit; idque etiam manifeste patet ex constitutionibus Generalibus Ordinis, & ex statutis reformatis *cap.* 7.

2. Possunt Provinciales sibi reservare casus suorum subditorum: non tamen Novitiorum, qui reverà in casus Religioni reservatos non incidunt, atque adeo ab eisdem, sine suorum Prælatorum licentia, à suo ordinario confessario absolvi possunt: hæc doctrina est multum consona juri: nam antequam prædicti Novitii professionem emittant, nullomodo dici potest, quod sint vere, & proprie Religiosi, nisi in favorabilibus; ergo non possunt, ut cæteri Religiosi professi, censuris ligari, & casibus reservatis constringi, cum sint odiosa, pro quo facit *cap. Religiosos, de sent. excommun. in* 6. & id quod dicunt communiter D. D. & præsertim Joann. Andr. & gloss. *in cap. benef. de Regular. in* 6. Neque casibus Episcopo reservatis ligantur, cum non sint subditi ipsius, solum enim casibus Papalibus esse possunt obnoxii: à quibus tamen, sicut cæteri sæculares, ab habentibus facultatem possunt absolvi.

3. Ad hoc, ut præfati Provinciales possint sibi casus reservare, nonnullæ conditiones requiruntur, 1. ut peccata sint mortalia, nam Ecclesia nunquam interiores actus, nec peccata venialia reservare consuevit; 2. ut sint actus externi, & completi; 3. ut observetur decretum Clementis VIII. anno 1593. editum, in quo decernitur, ut nemo ex Regularium Superioribus peccatorum absolutiones sibi reservet, exceptis iis, quæ in præfato decreto continentur; videlicet; *Veneficia*; *incantationes*: *sortilegia*; *Apostasia à Religione*; *nocturna*, *& furtiva è Monasterio egressio &c.* prout habetur in Bullario Romano Laertii Cherubini *tom. 4. post const. 26. Urbani VIII. pag. 273.* de quibus infra in facultatibus Confessariorum Regularium redibit sermo. Adjungit præterea idem Pontifex, quod si aliquod peccatum grave pro Religionis conservatione, aut pro conscientiæ puritate reservandum videbitur, id non aliter fiat, quam Generalis Capituli in toto Ordine, & Provincialis in Provincia matura discussione, & consensu. Notandum tamen, Pontificem non annullare, nec revocare per præfatum decretum casus antiquos reservatos in Religionibus per statuta generalia in Capitulis Generalibus facta: Miranda *tom. 2. q. 34.*

4. Casibus reservatis ad præscriptum Clementis VIII. possunt Provinciales etiam excommunicationem latæ sententiæ adnectere, illamque sibi reservare, quia qui potest in principale, potest pariter in accessorium, cum de jure communi valeant Provinciales sibi absolutionem excommunicationis ab ipsis latæ reservare; immo juxta sententiam probabiliorem possunt censuras aliorum peccatorum sibi reservare; nam decretum Clementinum non loquitur de reservatione censurarum, sed dumtaxat, & expresse loquitur de reservatione culparum, ut patet ibi: *Nemo ex Regularium Superioribus peccatorum absolutionem sibi reservet, exceptis iis &c.* ergo per præfatum decretum non fuit limitata potestas Provincialium ferendi censuras, illasque sibi reservandi: prout docent Suarez *tom. 4. in p 3. disp. 29. sect. 3. n. 13. Tambur. de jure Abb. tom. 2. disp. 13. Coriol. de casib. reser. p. 1. sect. 1. art. 6. & alii*, & pro nostro Ordine Minorum constat ex statutis Generalibus Barchinonensibus à S. Sede approbatis *cap. 6. § de casib. reserv. in Orbe Seraph. tom. 3 pag. 663. col. 2. in fine*; ubi habetur: *Declaramus etiam, Generalem, & Provinciales per se solos absque consensu Capituli posse sibi reservare quaslibet censuras, & ejusmodi reservationem esse validam, & tenere; cum decretum Clementis VIII. tantum loquatur de peccatis, quæ longe distant à Censuris.*

5. Quamvis nonnulli affirment, quod in reservatione casuum à Clemente VIII. expressorum tenentur Provinciales discussionem, & consensum Capituli Provincialis expectare, sicut in aliis non expressis tenentur; verius tamen, & probabilius est, non teneri; quia cum talis dispositio Clementina maxime exorbitet à jure communi, hanc potestatem

tem Prælatis Regularibus concedente, idcircò non amplianda, sed restringenda est; sententia enim affirmativa non est consona tenori Bullæ, nec motivo Pontificis, qui formam illam disertis verbis ad casus non enumeratos restringit; & jure merito, quia hi soli sunt determinandi, ac propterea discussione opus habent, quam Pontifex exigit à Capitulo, quia in eo præsumitur major prudentia, casus autem in dicta Bulla expressi jam sunt à Pontifice determinati, nec potest Prælatus Regularis eos ampliare; nam id esset reservationem facere ultra terminos præscriptos; ut bene notant Cardinalis de Lugo *disp. 20. de pœnit. n 42. Lezana tom. 1. cap. 18. n. 19. Portellus V. Casus reservati n. 12.* Possunt etiam Provinciales extendere reservationem ad Moniales sibi subjectas; non servata forma Clementis VIII. pront docet Pellizarius *cap. 10. de Monial. n. 46.*

6. Non licet Provincialibus confessiones subditorum audire, nisi quando peccatum aliquod reservatum admiserint, aut ipsimet sponte, vel proprio motu id ab ipsis petierint; ideoque debent in singulis domibus duos, tres, aut plures Confessarios pro subditorum numero majori, vel minori deputare, qui sint docti, prudentes, & charitate præditi, & quibus reservatorum absolutio committatur; possunt præterea iidem Provinciales quibusdam peccatis, etiam non reservatis, graves determinare pœnitentias, à Confessariis imponendas, quæ subditos ab hujusmodi perpetrandis cohibere possint: *ex eod. Decret.*

7. Non possunt Provinciales negare facultatem in reservata Confessario petenti, immo debent se ostendere faciles, & benignos in concedenda hujusmodi facultate, ob multa pericula, atque inconvenientia, quæ ex contrario facto possunt exoriri; unde peccant mortaliter dicti Prælati se exhibentes difficiles, & sine causa prædictam authoritatem negantes, præsertim si intelligant, quod ex negatione ejusdem suorum subditorum animæ grave aliquod dispendium patiantur, & multo magis, si Confessarius testaretur, pœnitentem esse in periculo omittendi Confessionem. Quando autem timeri rationabiliter potest damnum ipsius pœnitentis, qui ob facilitatem absolutionis non emendabitur, vel timetur damnum boni publici, vel tertii, ut esset gravis infamia Communitatis, aut facilitas peccandi in aliis, qui casuum reservatorum legem non curarent, tunc Provinciales non debent esse faciles, & remissi præfatam authoritatem cuilibet absquè delectu, & discrimine de facili committendo, nam id esset authoritatem, quam acceperunt in ædificationem, convertere in excidium, & destructionem, ut docent Miranda *tom. 2. q. 34. art. 9. Sotus in 4. sent. distinct. 18. q. 2. art. 5. & constat ex cit. Bull. Clement.* Si vero præfati Superiores Confessario petenti facultatem denegaverint, poterit nihilominus Confessarius pro illa vice pœnitentem absolvere; ut constat *ex decr. Clement. supra cit. & refert Naldus V. Religiosus n. 44* immo toties absolvere poterit, quoties Superiores

res irrationabiliter facultatem negaverint; hæc tamen doctrina solum procedit, ubi non adsunt pœnitentiarii, nam si adsint, cessat ratio istius dispositionis: ita cum multis Dicastillo *disp.* 11. *dub.* 20. *n.* 339. *Gobat. in Theol. exper. tr.* 7. *cas.* 20 *pag.*478. *n.* 705. *Præpos. apud Dian. p.* 9. *tr.* 3. *resol.* 15.

8. Non possunt Provinciales ex quovis impedimento, vel causa audire sola peccata reservata, & ab iis sacramentaliter absolvere, & pro aliis non reservatis pœnitentem ad inferiorem remittere, nam vel debent integre omnia peccata audire, & ab eisdem pœnitentem absolvere, aut tollere reservationem, vel suam authoritatem alteri Confessario committere, qui simul à reservatis, & non reservatis eundem absolvat; opinio enim contraria est omnino improbabilis; ratio est, quia integritas Confessionis est de jure divino, in quo dicti Prælati minime dispensare possunt, quæ quidem extra casum urgentis necessitatis celebrandi, vel communicandi ad vitandum scandalum; aut infamiam, vel in periculo mortis &c. obligat sub mortali tam pœnitentem, ut utraque confiteatur, quam Superiorem, ut utraque audiat: ita Delugo *disp.* 20. *de pænit. n.* 77. *Coton. lib.* 2. *controv.* 7. *cap.* 5. *q.* 9. *n.* 162. *Miranda tom.* 2. *q.* 34. *art.* 12. *& alii commun.*

9. Poterant Generales ante præfatum decretum Clementis VIII. facultatem reservandi casus à Provincialibus ex justa causa auferre, seu limitare; modo autem cum modus reservandi, & casus reservabiles in eo decreto limitati sint, atque adeo non possit abusus intervenire, idcirco non apparet amplius justa causa hanc facultatem vel de novo limitandi, vel auferendi; quia illa nunc jure ordinario Provincialibus competit; prout docent Miranda *tom.* 2. *q.* 16. *art.* 6. *Bordon. tom.* 1. *resol.* 37. *n.* 36. *&* 37. solum igitur poterunt Generales auferre, vel limitare facultatem, præveniendo, nempe reservando aliquos casus sibi, alios vero Provincialibus; id enim permittit subordinario: ut docet Cotonius *lib.* 4. *controver.* 10. *n.* 8.

10. Nequeunt Provinciales ejectos à Religione in perpetuum absolvere, nisi eo modo, & in casibus, à quibus possunt alios sæculares absolvere; cum nullam super eos jurisdictionem habeant, quæ quidem per ejectionem ad Ordinarios locorum translata est; & ob eandem rationem non possunt absolvere Moniales ejusdem Ordinis, subjectas tamen Ordinario. Possunt tamen absolvere Religiosos factos Episcopos virtute privilegiorum Ordinis, si illi quoad hoc eis subiiciantur, quia, etsi sint Episcopi, gaudent privilegiis favorabilibus Religionis, quæ ipsorum Religiosorum assumptorum commodum concernunt absque Religionis gravamine, idque convenit, ut cum eis permaneant favores, & gratiæ, prout sunt indulgentiæ, absolutiones, ac dispensationes passivæ &c. ita docent Portellus *V. eiicere ab Ordine*, *& cum aliis Pellizar. tom.* 2. *tract.* 9. *cap.* 3. *n.* 218.

11. Possunt Provinciales eligere etiam extra Ordinem in Confessarium

rium quemcunque Sacerdotem idoneum, quamvis non approbatum, sivè Sæcularem, sivè Regularem propriæ, vel alterius Religionis, à quo possunt absolvi, & respectivè dispensari à reservatis, censuris, pœnis, inhabilitationibus, privationibus, irregularitatibus, votis &c. à quibus ipsimet Prælati possunt suos subditos absolvere, & dispensare; prout constat *ex cap. Final. de pœnit. & rem ss. peccat. & ex Concil. Trident. sess. 23. cap. 15. de reformat.* ubi in hoc quoad Prælatos Regulares nihil innovatur; cum approbatio Ordinarii, de qua loquitur, requiratur tantum ad audiendas Sæcularium Confessiones, non vero Regularium; ut docent communiter D. D. Suarez *tom. 4. de Relig. & in 3. p. disp. 27. sect. 2. n. 9 Peyrinus, & Lezana tom. 1. cap. 18. n. 81. & alii*, habent enim in prædicta authoritatem activam, passivam, & commissivam in ordine ad subditos, immo possunt illam delegare subdito cum facultate, ut is possit etiam eandem subdelegare, dummodo delegatus non subdeleget nomine proprio, sed nomine Prælati delegantis; ut docet Sanchez *de matrim. lib. 3. disp. 31. n. 6.*

C A P. V.

De potestate quam habent Provinciales, absolvendi suos Subditos à Censuris etiam reservatis.

1. PRælati Provinciales de jure communi, & ex privilegiis independenter à voluntate aliorum quorumcumque Prælatorum possunt absolvere omnes suos subditos utriusque Sexus, necnon Novitios, non solum ab omnibus Censuris, à quibus possunt Episcopi subditos suos vigore Concilii Tridentini *sess. 24. de Reformat. cap. liceat*; sed etiam ab aliis gravioribus, etiam Sedi Apostolicæ reservatis, aliquibus exceptis, prout infra suis in locis explicabitur; idque constat ex pluribus Summorum Pontificum privilegiis, quæ latè in Superioribus relata sunt, & in inferioribus referentur: habent enim dicti Prælati Provinciales jurisdictionem quasi Episcopalem in suis Provinciis, ut sæpius dictum est; illamque non tantum ex privilegio, verum etiam jure communi aliis delegare possunt; *ut docent commun. D.D.* immo exercere eandem valent in territorio alieno, in eo subditos suos excommunicando; ex quo enim jurisdictio in alterius Territorio conceditur, usum etiam jurisdictionis eisdem concessum dicendum est: honestas tamen requirit, ut hujusmodi jurisdictione in suis dumtaxat locis utantur, prout advertit Roder. *tom. 2. q. 59. art. 1.*

2. Licet de jure sine causæ cognitione censuræ Ecclesiasticæ non ferantur, festisque diebus causæ cognosci

sci non possint, ac propterea in eisdem excommunicari nequeat, ut constat ex *Cap. Sacr. de Senten. excom. lib 6.* attamen Prælati Provinciales possunt etiam die feriato subditum rebellem excommunicare, & proponere excommunicationem generalem contra aliquid prohibitum facientes: nam in his, & similibus casibus, in quibus nulla causæ cognitio requiritur, nec Divinus Cultus impeditur, possunt hujusmodi excommunicationes à Provincialibus ipso facto fulminari: ita docent Ugol. *de Censur. Eccles. tabul* 1. *cap* 27. §. 2. *Roder. tom.* 2. *q.* 59. *art.* 2.

3. Cum aliquem Religiosum propter apostasiam vel aliud delictum in Capitulo, vel in Communitate, Provinciales excommunicant, non tenentur sententiam in scriptis proferre, prout in jure sub pœna suspensionis proferentibus præcipitur; quod quidē privilegium nostro Ordini Minorum à Leone X. fuit concessum; ut habetur *in supplem. fol.* 93. *concess.* 291. nec obstat quædam Constitutio Toletana *cap.* 6. *de correct. delinq. tit. de pœn. excomm.* in qua ordinatur omnibus Ordinis Prælatis, nec per modum ordinationis, vel statuti ad præcavenda delicta sententiam excommunicationis, nisi in scriptis, inferant, alias excommunicatio sic lata declaratur nulla; nam talis ordinatio non comprehendit excommunicationem à Prælatis latam per modum præcepti, ut quando aliquibus fratribus particularibus præcipiunt, ne certas domos sæcularium, vel Cellas Religiosorum ingrediantur, non enim Pontifex concessit universaliter, ut nullam sententiam excommunicationis possint Prælati sine scriptis proferre, sed tantum illam, quæ per modum præcepti contra aliquem particularem delinquentem profertur, ut patet ex verbis ipsius: ita Roder. *tom.* 2. *q.* 59. *art.* 3.

4. Prælati Provinciales possunt absolvere suos subditos ab excommunicatione Canonis: *Si quis suadente*, ut constat ex dispositione juris communis: *cap. Monachi, cap. illorum* §. *Qui si Claustrales, cap. Canonica eod. tit. de sentent. excommun. junct. Gloss. in cap. Relig. de sent excomm. in* 6 *v. habemus*; nec obstat, quod textus loquatur cum restrictione de enormi percussione, nam per privilegia Apostolica Religionibus concessa, nullatenus quoad hoc Provincialium jurisdictio restricta manet; quocunque enim modo Regulares se se, etiam enormiter, percutientes, à præfatis Prælatis possunt absolvi; prout Clemens IV. Bulla incip. *Virtute conspicuos*, Sixtus IV. Bulla incip. *Regimini, Mare magnum nuncupata*; *apud Cherub. tom.* 1. *Bull. Rom.* aliique Summi Pontifices Ordinibus Prædicatorum, Minorum, Eremitarum S. Augustini, & Carmelitarum concesserunt; ideoque juxta dispositiones prædictorum Pontificum Provinciales Prælati, qui proculdubio jurisdictione quasi Episcopali fruuntur, possunt à percussione, quantumvis enormi, subditos percussores absolvere; privilegia enim recensita à Sede Apostolica non sunt revocata: ita tenent Tambur. *de jur. Abb. tom.* 2. *disp.* 14. *q.* 10. *n.* 6. *Lezana tom.* 1. *cap.* 18. *n.* 30. *Layman. lib.* 4. *tract.* 9 *cap.* 7. *n.* 10. *& alii*.

4. Pro-

5. Provinciales habent potestatem absolvendi suos subditos Clericum sæcularem percutientes, qui quidem cum sint ab Episcopi jurisdictione exempti, ipsorum Prælatis subiiciuntur. etenim fere omnes Religiosorum Prælati habent privilegium absolvendi suos subditos, etiam ob enormem percussionem, ut ex præcedenti resolutione constat; nec sunt audiendi qui asserunt, huiusmodi delinquentes debere, vel saltem posse ab Episcopo absolvi, quando injuria, vel percussio enormis non est, nam id intelligendum est dumtaxat de non exemptis, non vero de exemptis, qui proculdubio sivè intra, sivè extra claustra percusserint, à proprio Prælato, privilegium habente, absolvendi sunt: prout habetur *in comp. privileg. V. absolutio ordin. quoad Fratres* §. 7 *& seqq.* & expresse hoc tradit Roder. *tom.* 1. *q.* 20. *art.* 12. ubi præter concessionem Innocentii IV. adducit privilegium à Clemente IV. concessum, non tantum Generalibus, & Provincialibus, sed etiam Superioribus localibus: Possunt nihilominus ab Episcopo absolvi de licentia Prælati Regularis, vel eo absente, aut injustè absolutionem negante; ut docet Sanchez *in sum. tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 39. *Coton. lib.* 2. *contr.* 7. *cap.* 6. *n.* 192.

6. Regularis percutiens alterius Ordinis Regularem potest à proprio Provinciali absolvi, præsente tamen Prælato Religiosi percussi, ut injuriam, & offensam condonet, ac pœnam in satisfactionem definiat, sicut colligitur *ex cap cum illorum*, §. *Si vero Claustrales, de sent. excom.* ubi Hostiensis, & Abbas asserunt, debere satisfactionem sic intelligi, quod Prælatus illius, qui percussit; juramentum recipiet, & absolvet, & saltem semel percutiet, ut servetur forma consueta: Prælatus vero percussi ipsum percussorem verberabit, quia eidem satisfieri debet de injuria suo subdito irrogata: Monasterium vero percussoris satisfacere pro percussore non tenetur, nam delictum personæ in detrimentum Monasterii redundare non debet: *arg. cap. cum Venerabilis*. §. *intelleximus, de exceptionibus*: & notat Diana *p.* 9 *tract.* 4. *resol.* 50. §. *sed quid*. Si vero discordent Prælati in imponenda pœna, eligatur arbiter, qui cum ipsis judicium ferat: prout docent Palaus *tom.* 6. *disp.* 3. *punct.* 23. §. 4. *n.* 9. *Diana ut supra*, *Cotonius lib.* 2. *controv.* 7. *cap.* 6. *n.* 195. liberum etiam est uni ex dictis Prælatis vicem suam alteri committere, ut notat Sayrus *lib.* 3. *cap.* 28. *n.* 11.

7. Moniales quoque ab Ordinarii jurisdictione exemptæ se invicem percutientes, etiamsi percussio sit enormis, à Superioribus Provincialibus, quibus subjectæ sunt, vel ab aliis de eorum commissione, absolvuntur: nam privilegia Regularibus concessa, Monialibus subditis communicantur: ut docet Pignatell. *tom.* 7. *consult.* 80. *n.* 4 & expresse Sixtus IV. in Bulla aurea id indulget; & pro Monialibus S. Claræ repetit Leo X. const. incip. *Cum sicut*, & Gregorius XIII. const. incip. *Ex benignæ Sedis*, & Sixtus V. const. incip. *Etsi Mendicantium*, confirmarunt hujusmodi privilegia F. F. Minorum de obser-

vantia, & Monialium S. Claræ, ac tertii Ordinis S. Francisci, etiam per modum communicationis, & extensionis inter se, & cum aliis Ordinibus: prout in Bull. Rom. Cherub. *tom.* 1. & 2. videre licet.

8. Novitii pariter per dictos Prælatos, ratione Religionis, & juxta privilegia Ordinibus concessa, prout in Mari magno eorumdem respectivè, beneficium absolutionis ab excommunicatione propter enormem percussionem in anno probationis incursa, recipiunt: cum debito tamen, ut sic absoluti, à Religione, non emissa professione, retrocedentes, teneantur se præsentare illi, qui alias de jure in sæculo eos absolvendi facultatem habebat, non ut absolvantur, cum jam sint absoluti, sed ne iterum eadem censura innodentur, ob inobedientiam non se præsentandi: ut constat *ex cap. Eos, qui de sent. excommun. in 6. lib. 5. tit.* 11. & docent Sylvest. *V. absolutio* 5. *n.* 9. *Sorbus V. Novitius tit. de Novit. absol.* Idcirco Novitii sic absoluti ad sæculum revertentes moneantur, ut se præsentent, nam privantur privilegio, qui eo abutuntur. Illi vero, qui ante Novitiatum in Canonem inciderunt, à dictis Prælatis absolvi non possunt, sed mitti debent ad quos spectat, vel ab eis facultatem obtinere, ut notat Sorbus *loc. cit.*, & *V. absolutio extraordin. quoad Fratres à n.* 13. *vers. quoad* §. 3. *est sciendum*; & est ad præscriptum decreti S. Congreg. Episcop. & Regul. sub Clemente VIII. anno 1601. editi: ut docet Mattheuc. *Official. quoad excommun. Canon. n.* 62.

9. Possunt Prælati Provinciales suos subditos absolvere a Censuris à jure, vel ab homine, non solum Generaliter, sed etiam nominatim in genere, vel in specie quomodolibet latis, & promulgatis; immo etiamsi præfati subditi declarati, ac denuntiati fuerint per legatos, aut Judices Apostolicos, vel ab Episcopis, etiam in casibus sibi specialiter à Papa commissis, dictas Censuras incurrisse; servatis tamen tribus conditionibus: 1. quod absolvendus anteà à contumacia recedat; 2. ut satisfactionem exhibeat, vel offerat, aut præmittat, prout potuerit: & tandem ut Judicem, à quo excommunicatus est, saltem reddat certum de obedientia ei, & Ecclesiæ reddita, & de absolutione obtenta: idquè constat ex privilegiis Clementis IV. Sixti IV. Leonis X. Martini V. & præcipue Eugenii IV. Bulla incip. *Injunctum nobis. apud Cherub. tom.* 1. & Pauli III. in indulto Societati Jesu concesso: constit. incip *licet debitum*: *apud eund. Cherub. tom.* 1. ubi habentur hæc verba: *à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiastici s, vel Sæcularibus sententiis, censuris, & pœnis à jure, vel ab homine, in genere, vel in specie quomodolibet latis, promulgatis, & promulgandis*; quæ quidem privilegia per viam communicationis ad omnes Ordines Regulares extenduntur: ut docent Suarez *tom. 4. de Relig. lib.* 2. *cap.* 25. *Roder. tom.* 1. *q.* 20. *art.* 6. *Miranda tom.* 1. *q.* 75. *art.* 21. *& alii permulti*.

10. Provinciales virtute privilegiorum possunt absolvere personas

utr iu-

utriusque sexus sibi subjectas ab excommunicatione contracta ob procuratum, & secutum abortum fœtus animati, etiamsi de hujusmodi crimine dictæ personæ in foro exteriori convictæ fuerint; nec obstat quod Sixtus V. quantum ad hoc ea privilegia revocaverit, nec quod Gregorius XIV ejus Successor in sua moderatoria Constitutione non revalidaverit; quia post ipsos Clemens VIII. Paulus V. & Urbanus VIII. nostra, aliaque Regularium privilegia motu proprio, ex certa scientia, & de potestatis plenitudine confirmarunt; ut dictum est *in 1. tract. cap. 4. & 6.* confirmatio enim cum præfatis clausulis facta invalidum, & revocatum revalidat, necnon vim novæ concessionis habet; *ex cap. 1. de transact. cap. quoties, de pactis, & est comm. DD. sent.*

11. Possunt quoque prædicti toties, quoties suos subditos absolvere, nedum à simonia in collatione Beneficii, Officii, Prælaturæ, & ingressu Religionis commissa, verum etiam ab excommunicatione, & suspensione ex simoniaca promotione ad Ordines contracta, quia licet Sixtus V. in sua Bulla contra Simoniacos in Ordine, & malè promotos omnia Regularium privilegia quoad absolutionem hujusmodi revocaverit, & Clemens VIII. dictas Sixti V. pœnas intactas reliquerit; postea tamen idemClemens anno subsequenti 1597. const. incip. *Ratio Pastoralis Officii*, apud Cherub. tom 3. aliique Summi Pontifices, ut dictum est, Regularium privilegia cum clausulis suprà relatis confirmarunt, ac innovarunt, cum igitur ante dictam revocationem possent præfati Prælati Regulares à prædictis casibus suos subditos absolvere, ex concessione Sixti IV in suo Mari Magno; ubi habentur hæc verba: *In reliquis verò omnibus, etiam simoniæ pravitate qualitercunque irretitis, posse per illos, quibus inibi conceditur, absolutionis, & dispensationis Beneficium impartiri*: sequitur, quod etiam nunc post dictorum Summorum Pontificum confirmationem eadem authoritate gaudent, & fruuntur: prout docent Portell. *v. Prælatus ad absolvendum n. 29 Suarez tom. 1. de Relig. lib. 4. cap. 61. à n.4. & de Cens. disp. 31. sect. 5. n. 40. Hieron. Roder. in comp. resol. 3. n. 7. & alii.*

12. Pari modo possunt Provinciales absolvere Hospites ejusdem Ordinis à prædictis censuris in foro conscientiæ, etiamsi fuerint nominatim denunciati, & declarati illas censuras incurrisse, servatis tamen illis conditionibus, de quibus supra *n. 9.* constat primò ex privilegio Clementis IV. quod habetur *in Monum. Ord. concess. 318. & 319.* ubi sic loquitur Pontifex: *Necnon fratribus aliis ejusdem Ordinis ad eos declinantibus undecunque, absolutione, & dispensatione indigentibus*; quæ absolutio non est differenda, ne propter dilationem periculum immineat animarum; constat secundo à simili ex quadam declaratione Concil. Trident. *ad cap. 6. sess. 24. de reformat. apud Barbosam in collect. n. 50.* & docent Suarez *tom. 4. de Relig. lib. 2. cap. 25. Martin. à S. Joseph de authorit. Provinciali n. 7.* qui illam potestatem extendunt ad quascunque Censuras, non solum in Religione, sed etiam in sæculo contractas.

13. Possunt similiter Provinciales suos subditos absolvere à censuris in contemptû clavium incursis, quandò scilicet ipsi nolunt se submittere potestati Ecclesiæ, putantes illam in suis præceptis esse intollerabilem, injustam, duram, & indiscretam: juxta doctrinam D. Thom. 22. *q.* 186. *art.* 9. *ad* 3. credunt tamen penes Ecclesiam residere potestatem ligandi, atque solvendi à CHRISTO Domino datam: constat ex privilegio Clementis IV. supra relato, sed pro foro conscientiæ tantum, ut docent Roder. *tom.* 1. *q.* 20. *art.* 15. *Portell. v. Prælatus ad absolvendum n.* 31. *Lezana tom.* 5. *in Mari Magno Carmelitarum n.* 570.

14. Probabile quoque est, quod possint dicti Prælati absolvere suos subditos ex confidentia privilegiorum peccantes; id tamen intelligendum est, quando scilicet dispendium animarum immineret, & non aliter, & tunc notificando ipsis pœnitentibus, quod talis facultas eis amplius non valebit ad alia de cætero committenda ex ipsius facultatis confidentia; prout bene notat Roder. *tom.* 1. *q.* 20. *art.* 16. referens privilegia Clementis IV. Bonifacii IX. & Eugenii IV. & admonens Prælatos Regulares, ne faciles sint ad absolvendos subditos ex privilegiorum confidentia peccantes, nisi ex negatione hujusmodi absolutionis periculum Animarum timeatur: tunc peccat quis ex confidentia privilegiorum, quando ex confidentia facultatum absolvendi, & dispensandi à Summis Pontificibus Regularibus concessarum movetur ad committendum id, ad quod alias non moveretur; ita ut videndo sibi facile remedium per tales facultates adesse, sicut adest ad alia peccata non reservata, certò non curet magis illa cavere, ac si reservata non fuissent.

15. Prælati Provinciales absolvere possunt in foro conscientiæ suos subditos à suspensione à Divinis, si hæc procedat à delicto occulto ad forum contentiosum non deducto juxta indultum Episcopis concessum à Trident. *sess.* 24. *cap.* 6. *de reformat.* quod quidem dictis Prælatis communicatur per S. Pium V. in Bulla incip. *Romani Pontificis circumspecta*: apud Cherub. tom. 2. immò eos possunt etiam absolvere in foro exteriori, quando dicta suspensio non est perpetua, & licet sit perpetua, dummodò non sit Summo Pontifici reservata prout evidenter deducitur *ex Cap. Nuper, de sent. excom.* quia non infligitur ex natura sua propter delictum prohibitum, sed propter solam contumaciam, à qua cum Episcopi possint absolvere suos subditos, consequenter possunt Prælati Regulares suos absolvere ita Roder. *tom.* 1. *q.* 20. *art.* 14. *& alii*.

16. Possunt etiam Provinciales absolvere Prælatos inferiores, cæterosque subditos suos à censuris, aliisque pœnis Papæ reservatis, eo quod præsumptuose admiserint Mulieres intra Claustra Conventuum, seu Monasteriorum, sive prætextu licentiarum contra Sancti Pii V. Constit. incip. *Regularium personarum*; relatam à Roder. *tom.* 1. *q.* 48 *art.* 1. sivè ad malum finem, nempe, venereum, quemadmodum idem S. Pontifex declaravit in alia Constit. incip. *Decet Romanum Pontificem*, quæ est 6. apud

Con-

Confectium fol. mihi 218. ab excommunicatione quoque Papæ reservata incursa à subditis utriusque sexus violantibus Clausuram Monialium, sive per ingressum, sive per egressum, etiam ad malum finem, juxta Decretum Clementis VIII. anno 1601. editum; necnon ab aliis excommunicationibus, & suspensionibus Papæ reservatis extra Bullam Cœnæ absolvere suos subditos, & absolvi facere valent; prout manifestè constat ex pluribus Apostolicis privilegiis, præsertim ex recensita Bulla Clementis IV. quæ incipit: *Virtute Conspicuos*, inserta in Mari Magno Sixti IV. apud Cherub. *tom. 1. Bull. Rom.*

17. Potestatem quoque habent Provinciales absolvendi suos subditos utriusque sexus; etiam Novitios, sed quoad istos cum conditionibus supra relatis *n.* 8. non solum à præfatis censuris, sed etiam ab illis in Bulla Cœnæ contentis, dummodo hæ sint occultæ; exceptis tamen quinque, videlicet: *Hæresi, Schismate, falsificatione litterarum Apostolicarum; deportatione armorum ad infideles; & conspiratione facta contra Papam*; quintus tamen casus pro Prælatis Ordinis Minorum Observantium, & Reformatorum non manet reservatus, ut constat ex Constitutionibus Generalibus utrorumque *cap.* 7. habent enim dicti Prælati hujusmodi potestatem ex vi sui muneris, nedum jure Concilii Tridentini *sess.* 24. *de reformat. cap. liceat*; verum etiam virtute plurium privilegiorum, non solum activè, sed etiam passivè, & commissivè; idque constat ex præcitata Constitutione Clementis IV. & ex alia S. Pii V. quæ incipit; *Romani Pontificis circumspe. Ĉtâ*; item ex alia ejusdem, quæ est 129. & incipit: *Dum ad Congregationem*: apud Cherub. tom. 2. & apud Confectium fol. 226. Nec obstat dicere, quod S. Congregatio jussu Urbani VIII. anno 1628. declaravit, Regulares in vim suorum privilegiorum absolvere non posse à casibus in Bulla Cœnæ contentis: quia tam prædicta, quam similes aliæ declarationes Congregationis præfatæ debent intelligi respectu sæcularium, non autem Regularium, si eorum delicta sint occulta; nam in odiosis non comprehenduntur Regulares Prælati erga suos subditos; nisi in specie hi exprimantur: ut docent communiter D.D. & præcipuè Peyrinus *tom. 1. & 3. ad addit. ad Constit. Sixti IV. n.30. & 37. Roder. tom. 1. q. 61. n.9. Bordon. tom. 1. q. 10. resol. 2. Coriolan. de casib. reserv. p. 1. sect. 1. art. 2.* vide etiam quæ dicta sunt supra *tract. 1. cap. 6. n. 18.* & infra *n.* 21.

18. Sub hæresi excepta in præcedenti resolutione non videtur comprehensa excommunicatio lata contra scienter legentes, retinentes, imprimentes, & defendentes Hæreticorum libros, hæresim continentes, vel de Religione tractantes, si hujusmodi delinquentes in aliquam hæresim formalem lapsi non fuerint, cum in tali casu non possint reverà dici hæretici; sed solum de hæresi suspecti; prout cum communi docet Diana *p. 6. tract 6. resol.* 51. quapropter licet hujusmodi excommunicatio contra prædictos lata, sit Sedi Apostolicæ reservata, ab eadem tamen Provinciales Prælati suos subditos

tus utriusque sexus, ac Novitios absolvere valent, sicut valent absolvere eosdem de hæresi dumtaxat suspectos: ut docent *comm. D.D.*

19. Possunt pariter Provinciales absolvere ab illis quinque casibus, supra *n.* 17. exceptis; nempe; *ab hæresi; schismate; falsificatione litterarum Apostolicarum, deportatione armorum ad infideles, & conspiratione facta contra Papam*; illos suos subditos utriusque sexus, ac Novitios, qui propter aliquod legitimum impedimentum perpetuum, vel diuturnum Sedem Apostolicam adire nequeunt; nam quoties non patet aditus ad Summum Pontificem, vel ejus legatum, aut delegatum, nisi cum magna difficultate, & mora, potest pœnitens ab inferiore absolvi, cum onere tamen comparendi coram Pontifice, vel legato personaliter, aut saltem per litteras, cessante impedimento: ut dicitur *in cap. Eos, qui de sent. excommun. in 6*; aliter reservatio, quæ pro bono Charitatis introducta est, contra Charitatem vergeret, & potestas retinendi peccata data, ut loquitur Apostolus, in ædificationem, esset in destructionem: hinc, quemadmodum ab Episcopis absolvi possunt ipsorum subditi, qui prædicto impedimento perpetuo, vel diuturno gravis ætatis, infirmitatis, paupertatis, aut alio simili phisico, vel morali, laborant, propter quod iter agere non valent; ita similiter Prælati Regulares respectu suorum subditorum eadem facultate gaudent; alioquin Regulares pejoris conditionis essent Sæcularibus, quod certe noluit S. Pius V. qui ob illud inconveniens relatum in sua Bulla; quæ incipit: *Romani Pontificis circunspecta*: apud Cherub. tom. 2. & Confect. fol. 226. concessit Prælatis Regularibus eandem potestatem, quam Episcopi in suos subditos habent.

20. Probabilis est etiam opinio, quod Provinciales possint in foro conscientiæ suos subditos utriusque sexus, etiam Novitios ab hæresi occulta absolvere, ut tenent plures D.D. & constat ex variis Apostolicis privilegiis, præcipue ex illo Societati Jesu à Gregorio XIII. concesso, quo Generali ejusdem indulgetur, ut à dicta hæresi occulta subditos suos absolvere possit, etiamsi in eandem hi fuerint relapsi; prout habetur *in comp. privil. dictæ Societ. V. absolutio*, §. 7. & refert Suarez *tom.* 4 *de Relig. tract.* 1. *lib.* 2. *cap.* 21. *n.* 2. qui docet pariter, Gregorium IX. & Adrianum VI. F.F. Minoribus idem privilegium concessisse; & refert Bassæus *V. Abbas n.* 8. aliudque privilegium ab Alexandro VI. Prælatis Ordinis Minorum concessum referetur à Casarub. *in comp. privil. V. absolutio Ordin. quoad Fratres* §. 18. & Filliuccius *tom.* 1. *tract.* 8. *cap.* 10. *n.* 265. asserit, ita anno 1617. fuisse in S. Pœnitentiaria responsum, quibus adhærent Peyrinus *tom.* 1. *in const.* 4. *Sixti IV.* §. 5. *n.* 20. *Fragosus tom.* 2. *lib.* 11. *disp.* 24. *n.* 151. *Palaus tom.* 1. *tract.* 4. *disp.* 3. *part.* 3. §. 3. *n.* 1. *Rodericus tom.* 1, *q.* 20. *art.* 10. *& alii*. Nec dictis videtur obstare decretum Urbani VIII. die 17. Novembris 1628. editum, in quo ea hæresis excipitur, nam ultraquam,

quod

quod ibi restringitur facultas solum quoad Sæculares, non autem quoad Regulares, ut clare ex decreti verbis deducitur, & clarius infra in seq resol. demonstrabitur; cæteri Romani Pontifices id non limitaverunt, neque quoad forum animæ revocarunt.

21. Privilegia quoad absolutiones Prælatis Regularibus concessa, per Bullam Cœnæ, aut alia decreta posteriora minime revocantur, vel restringuntur, nisi quoad Casus publicos in eadem Bulla contentos, à suis subditis incursos (*exceptis 5. supra n. 16. recensitis*) & quoad nullos Monialium subditarum; bene tamen quoad omnes tam publicos, quam occultos Sæcularium; ratio est, quia Summi Pontifices quoad Sacramentum pœnitentiæ volunt, quod Regulares à Prælatis suis dependeant, ne huc, illucque pro absolutione ire cogantur, quod est Religioni incommodum, & ipsis Religiosis valde perniciosum, ut dictum est *tract. 1. de revocat. privil. cap. 6. n. 18.*, revocatio igitur quæ habetur in Bulla Cœnæ intelligi debet pro Sæcularibus dumtaxat, qui scilicet faciunt corpus fidelium: cum Religiosi sint pauci respectu eorum, & organa, quibus Pontifices ad illorum purgationem, & illuminationem utuntur, unde non videntur eos casus reservare, seu privilegia eorum revocare, præsertim, quia id sæpius iidem Pontifices sive concesserunt, sive declararunt: & Bulla Sixti V. & Clementis VIII. in suis deroga oriis apposuerunt hanc clausulam: *Nisi in eis, idest privilegiis, etiam casus præsentibus litteris expressi comprehendantur*: Eadem interpretatio decretis S. Congregationis adhiberi potest ob easdem rationes, nempe ut reservatio, seu prohibitio cadat in Regulares, non ut pœnitentes, sed ut Confessarios, & in ordine ad Sæculares, quod de suis decretis declarasse Clementem VIII. & S. Congregationem, facto verbo cum ipso, testis est Peregrinus *in compen. p. 1. V. absolutio in schol. §. 1.*: & tam de his, quam de declaratione Urbani VIII. colligitur ex eo, quod utræque loquuntur de casibus Bullæ Cœnæ, & de reservatis Episcopo eodem modo, ac tenore, unde cum de his non possint intelligi quoad Regulares, utpote qui reservationi Episcoporum subjecti non sunt, ita neque de illis, prout docent Bordonus *tom. 1. resol. 1. n. 17. Pelizar. tract. 8. cap. 2. sect. 1. Peyrinus tom. 1. privil. Minim. in const. 4. Sixti IV. §. 5. n. 10. Cast. faing. tr. 3. cap. 3. prop. 2. & 3. Suarez tom. 4. de Relig. lib 2. cap. 21. n. 10. & alii*, Præterea Bulla Cœnæ prohibet tantum, ne quis prætextu privilegiorum à Censuris in illa contentis præsumat absolvere: prætextus autem est velamen, quo quis se moveri simulat ad aliquid agendum, ergo non excludit illud, quod efficitur legitima facultate interveniente, quæ in dictis casibus procul dubio intervenit, cum Regulares habeant vera privilegia nullatenus revocata.

22 Prælati Provinciales possunt dictas concessiones extra Sacramentalem Confessionem erga personas subditas utriusque sexus, Novitios, Tertiarios, Donatos, seu oblatos exercere, nam hujusmodi facultates

ab-

absolute eisdem sunt concessæ absque ulla restrictione, ergo cum ab illa præscindat, possunt revera illas absolute exercere: cum privilegium Principis sit ample interpretandum ut docent Roder. *tom.* 1. *q.* 17. *art.* 6. *Diana* 4. *p. Miscellan. resol.* 8. *Portell. V. Prælatus ad absolvendum n.* 27. immo possunt easdem aliis delegare, quia habent respectu earum jurisdictionem Ordinariam, ut constat ex usu illarum facultatum, & ex privilegiis Sixti IV in favorem Minorum, Pauli III. in favorem Societatis Jesu, Gregorii XIII & aliorum Summorum Pontificum; hujusmodi tamen delegatio exequi semper debet à delegato in actu Sacramentalis Confessionis, nisi in casu, quo absolutio detur pro foro externo tantum: Sanchez *lib.* 2. *de matr. disp.* 40. *n.* 14. *Suarez tom.* 4. *de Relig lib* 2 *Joan. de la Cruz lib.* 1. *cap.* 6. *dub.* 8. *Lezana tom.* 1. *cap.* 18. *n.* 46. *& alii*.

23. Possunt etiam dicti Prælati de jure communi sibi tum intra, tum extra Religionem Confessarium licet non approbatum, idoneum tamen eligere, qui eosdem à præfatis Censuris absolvat: ut constat: *ex cap. Ne pro dilatione, de pænit. & remiss. pecc.* ubi habetur: *Ne pro dilatione pænitentiæ periculum immineat animarum, permittimus Episcopis, & aliis Superioribus, nec non minoribus Prælatis exemptis, ut etiam præter sui Superioris licentiam providum, & discretum sibi possint eligere Confessorem*, quæ quidem facultas talis est; ut quocumque statuto, & diplomate Pontificio non possit auferri, etiam cum clausula: *non obstantibus quibuscumque privilegiis*; nisi dict. juris communis expressa derogatio fiat, quia hoc privilegium est in corpore juris insertum, & ex consequenti est jus commune, quod non revocatur, nisi ut dictum est, ita sentiunt Layman *lib.* 6. *cap.* 6. *n.* 4 *Fagundez de præcep lib.* 7. *cap.* 2. *n.* 15 *Barbosa, Felinus, & alii apud Dianam de dub. Regular. tract.* 2. *resol.* 1. *&* 2.

CAP. VI.

De potestate dispensativa in genere, quam habent Provinciales erga suos subditos.

1. Potestas dispensativa in genere est facultas eximendi subditos ab obligatione legis, vel in toto, vel in parte; quæ quidem sicut & Generalibus, ita & Provincialibus, non solum jure communi, & ex officio, sed etiam ex pluribus privilegiis competit; natura autem dispensationis talis est, ut eam cognitio causæ præcedere debeat, sine qua Prælati omnes, excepto Summo Pontifice, in materia gravi juris communis, aut præceptorum dispensantes, mortaliter peccant, & sic dispensati tali dispensatione, utpote nulla, & invalida, uti nullatenus possunt: prout docent Navarr. *in Manual. cap.* 12. *n.* 76. *Cajetan. in sum.*

summ. V. dipensatio, Suarez de legib. lib. 6. cap. 18. *n.* 9 *Miranda tom.* 2. *q.* 30. *art.* 4. *& alii.*

2 Ad legitime dispensandum duo copulative requiruntur: nempe authoritas in dispensante, & justa causa in dispensando, quia cum Prælatus non sit dominus potestatis spiritualis, sed dispensator dumtaxat in ædificationem, & non in destructionem; idcirco non ad libitum, sed prudenter cum causa rationabili potest ea uti; ut docet D. Thom. 2. 2. q 88. *art* 12. *ad* 2. Causæ autem dispensandi possunt esse septem, videlicet: tempus; utilitas publica, & interdum privata petentis; qualitas, meritum, & scientia personæ; necessitas; pietas; eventus rei, qui facit, ut aliquando jus non sit utile; scandalum multitudinis, & infamia supplicantis; de his, & aliis causis agit Sylvester *V. Dispensatio q.* 1. *n.* 3. De jure tamen communi quatuor sunt, scilicet: Charitas christiana; urgens necessitas; debita obedientia; & Reipublicæ utilitas; sed cum una generali regula minime comprehendi possint, ideo in particularibus casibus judicio viri prudentis sunt perpendendæ; ita Roder. *tom.* 1. *q.* 13. *art.* 15.

3. Potestas Prælatorum Provincialium ad dispensandum cum suis subditis utriusque sexus, Novitiis, & Tertiariis, seu Donatis collegialiter viventibus eadem jure ordinario omnino est, sicut illa, qua Episcopi erga suos subditos gaudent: non tantum ex concessione Tridentini *sess.* 24. *de reformat. cap. liceat*: sed etiam ex variis privilegiis, quæ late congerit Bordonus *tom.* 1. *resol.* 10. *n.* 4. præsertim ex Bulla S. Pii V. quæ incipit. *Romani Pontificis circunspecta*: & ex alia ejusdem incip. *Dum ad Congregationem Cassinen.* apud Cherub. tom. 2. immo in multis ampliorem esse asserunt communiter D.D.; alias Regularium status, qui ab Episcoporum jurisdictione exemptus est, pejoris conditionis esset quam Sæcularium, si Prælati illorum hujusmodi potestate non fruerentur.

4. Possunt Provinciales dispensare cum subditis in omnibus observantiis Regularibus, causa justa interveniente, dummodo per statuta id non prohibeatur; nullibi enim reperitur prohibitio generalis arcens dictos Prælatos, ne valeant in præfatis observantiis dispensare, seu declarare hoc, vel illud, hic, & nunc non obligare, cum id pro bono Regularium regimine frequenter necessarium sit, & aperte ex jure canonico deducitur: *cap. cum ad Monasterium, de stat. Monach.* In tribus tamen votis essentialibus status Religiosi, & in aliquibus specialibus, quæ in nonnullis Religionibus fiunt, quale est votum Minimorum de non comedendis carnibus, votum Trinitariorum de redimendis captivis &c quæ quidem vota sunt hujusmodi Religionibus essentialia, dispensare nullatenus possunt: hancque veritatem probat pro utraque assertione Concilium Tridentinum *Sess.* 25. *de Regular. cap.* 1. in quo dicitur: *Superiores non possunt, quæ ad substantiam regularis vitæ pertinent, relaxare*: igitur cum exceptio firmet regulam in contrarium, secundum mentem Con-

cilii possunt à Prælatis dispensari ea, quæ regularis vitæ substantiam non attingunt: si vero talis facultas per Ordinis statuta limitata fuerit, tunc nisi in levioribus, & frequentioribus uti illa non possunt: ut docent Lezana *tom.* 1. *cap.* 18. *n.* 54. *Suarez de Relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib* 2. *cap.* 12. *Roder. tom.* 1. *q.* 26. *art* 1. *& alii*.

5. Cum inferiores nequeant in legibus Superiorum dispensare, idcirco Provinciales de jure communi relaxare non valent pœnas ab eodem jure pro aliquibus delictis, suis sub ditis impositas: poterunt tamen id facere virtute privilegiorum, quæ sæpè, ut infra dicetur, hujusmodi facultatem eisdem tribuunt, prout cum aliis docet Sanchez *lib.* 6. *consil. cap.* 1. *dub.* 21. *n.* 10.

6. Cum Provinciales Prælati habeant jurisdictionem quasi Episcopalem, idcirco sicut Episcopi ex concessione Tridentini *sess.* 24. *cap.* 26. *de reform.* possunt etiam præfati dispensare cum suis subditis in foro conscientiæ tantum in pœnis omnibus, & inhabilitatibus ad officia, & dignitates, ac privationibus officiorum, vocis activæ, & passivæ ab eisdem ob quælibet delicta contractis, etiamsi hujusmodi pœnæ sint Papæ reservatæ, dummodo sint occultæ: ut constat ex Bulla 10. Sancti Pii V. incip. *Romani Pontificis*: apud confectium fol. 236. & ex 129. ejusdem, incip. *Dum ad Congregationem Cassinen.* apud Cherub. tom. 2. Neque requiritur, ut nonnulli asserunt, quod subditi inhabiles, & privati ante rehabilitationem, seu dictarum pœnarum dispensationem condignam pœnitentiam peragant; si alias à Prælatis prudentia præditi, & regimini Religionis, vel Monasterii utiles judicentur: ita Lezana *tom.* 1. *cap.* 18. *n.* 46. *Suarez tom.* 4. *de Relig. lib.* 2. *tract.* 8. *cap* 12 *n.* 9. *Sanchez in Decal. lib.* 6. *cap.* 15. *n.* 18. Adverte tamen, quod id non procedit in pœnitentiis à S. Pœnitentiaria impositis iis, qui ad eam pro hujusmodi, vel similibus dispensationibus recurrunt: pœnitentiæ enim à dicto sacro Tribunali taxatæ debent à pœnitentibus fideliter impleri, nec possunt Superiores Regulares easdem relaxare, neque minuere, cum per Judicis sententiam sint impositæ: idem dicendum de pœnit. impositis à S. Officio.

7. Absolutiones à Censuris, pœnisque peccatorum, & dispensationes super irregularitatibus, quæ à Provincialibus, aut Visitatoribus communiter in visitationibus solent dari, prosunt utique Religiosis in foro conscientiæ, nedum pro solis censuris, & irregularitatibus dubiis, oblitis, & ignoranter incursis, verum etiam pro certis, & sibi notis, occultis tamen, nam ad præfatas revera se extendunt authoritas, & privilegia Prælatorum, alias hujusmodi concessiones Apostolicæ vanæ, inutiles, & frustraneæ essent: verba enim illa, quibus in dictis, & similibus casibus utuntur Prælati, scilicet: *absolvo vos, vel dispenso vobiscum*: suum effectum proculdubio sortiuntur; quia cum sint favorabilia, non sunt restringenda, sed potius amplianda, ita tenent Lezana *tom.* 1. *cap.* 18. *n.* 93. *Peyrinus tom.* 2 *q.* 2. *cap.*

cap. 5. n. 9. & 46. Roder. tom. 1. q. 80. art. 26. Sanctor. comment. in const. cap. 2. stat. 14. fol 99. Cotonius lib 2. contr. 7. cap. 6. & alii.

8. Licet Generales residere possint ubicumque voluerint, prout necessitas exegerit in suis propriis districtis; Ministri tamen Provinciales sine eorum licentia; juxta facultatem à Tridentino concessam *sess. 23. cap. 2. de reformat.* & sine justa causa ultra duos, vel tres menses sive continuos, sive interpolatos à suis Provinciis abesse non possunt, & tunc cum conditionibus relatis supra *cap. 6. de privil. Prælat. General. n. 11.* ratio est, quia residentia personalis est de jure divino, ad quam, cum eodem jure teneantur Superiores etiam locales, scilicet Priores, Guardiani, Rectores, aliique consimiles Prælati, juxta decretum supradicti Concilii Tridentini; idcirco Provinciales cum Superioribus localibus dispensare super ea non possunt, nisi cum causa, & conditionibus supra recensitis: vide Sanctorum de Melfi *comment. in stat. Ord. Minor. cap. 8. stat. 66. fol. 532. Roder. tom. 1. q. 22. art. 5. Miranda tom. 2. q. 9. art. 2.*

9. Nequit Provincialis in foro externo cognoscere de injustitia dispensationis à suo antecessore subdito sine causa concessæ; solus enim Generalis punire potest tam dispensantem, quam dispensatum, qui hujusmodi invalida dispensatione usus est, si evidenter de defectu dispensationis constet; prout docet Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 3. n. 293.*

10. Possunt Provinciales non solum dispensare cum causa in omnibus præceptis à Superioribus localibus subditis impositis, nisi aliter per Religionis statuta cautum sit, sed etiam minuere pœnas jure Ordinis taxatas pro delicto, de quo ipsi cognosce possunt; omnis enim Judex, qui potest de causa cognoscere; potest etiam ex causa pœnam alterare, & commutare: ut cum communi docet Sanctorus, *in exam. pœnal. distrib. cap. 2. de pœnis in genere, q. 5. vers. unum adnotaverim: Pellizar. tract. 9. cap. 3. n. 162.*

11. Quando Provincialis confert aliquam Prælaturam, vel officium subdito inhabili ob aliquod canonicum impedimentum Provinciali notum, censetur saltem in foro conscientiæ cum illo dispensare, talis enim Prælaturæ, vel officii collatio est virtualis dispensatio, immo hujusmodi dispensatio etiam pro foro externo potest prodesse, si pro eo foro probari possit, justam causam dispensandi, aliaque requisita adfuisse: ut cum Suario, & Roderico docet Lezana *tom. 1. cap. 18. n. 63. Miranda tom. 2. q. 2. art. 14.*

12. Possunt denique Provinciales secum dispensare in omnibus, in quibus possunt cum suis subditis dispensare, nisi jure speciali Religionis id prohibeatur, nam actus jurisdictionis gratiosæ, qualis est hic, cum juri nulli repugnet, exerceri in se ipsum potest: ita Sanchez *l. b. 3. de matrim. disp. 19. n. 7. Bordon. tom. 1. resol. 10. & alii.*

CAP. VII.

De potestate, quam habent Provinciales, dispensandi cum suis Subditis super irregularitatibus, aliisque pœnis Canonicis.

1. IRregularitas est Canonicum impedimentum, seu moralis inhabilitas Ordines suscipiendi, vel susceptos exercendi, ex solo jure proveniens: quæ quidem moraliter loquendo, non potest propriè dici censura, nam hæc tollitur absolutione, illa verò dispensatione, & licet aliquando imponatur per modum pœnæ, non ideo colligitur, quod sit censura: ut constat *ex cap. quærenti 20. de verb. signif.* ubi hæc quæstio ab Innocentio III. expressè definitur. Dividitur in eam, quæ oritur ex defectu, & in eam, quæ oritur ex delicto; utraque tamen in varias species subdividitur. Notandum vero, 1. quod nulla irregularitas incurritur, nisi in casibus à jure expressis, 2. quod in actibus, per quos irregularitas incurritur, datur parvitas materiæ: 3. quod ad incurrendam irregularitatem tam ex defectu, quam ex delicto, non requiritur scientia juris, quia, ut dictum est, non est pœna, sed impedimentum, seu inhabilitas; 4. in dubio sivè juris, sivè facti nemo censendus est irregularis in aliis casibus præter homicidium; 5. irregularitas non incurritur ex delicto, nisi per actum externum consummatum, & Mortalem: *ita somm. D.D.*

2. Irregularitas ex defectu dividitur in octo species, 1 est ex defectu Animæ; 2. ex defectu Corporis; 3. ex defectu Natalium; 4. ex defectu Ætatis; 5. ex defectu Sacramenti; 6. ex infamia juris; 7. ex defectu Lenitatis; 8. ex defectu libertatis. Irregularitas ex delicto dividitur in sex species; 1 est ex iteratione Babtismi, 2. ex violatione Censuræ, 3. ex indebita Ordinum susceptione; 4 ex indebito Ordinum exercitio, 5. ex Hæresi, & Infamia ob notoria crimina; 6. ex mutilatione, vel homicidio, etiam indirectè tantum voluntario, de quibus omnibus consule D.D.

3. Prælati Provinciales habent privilegia ad dispensandum cum suis subditis in omnibus irregularitatibus, in utroque foro, ex delicto provenientibus, exceptis homicidio voluntario, bigamia, & mutilatione membrorum, quæ quidem facultas etiam ad Novitios extenditur: ut constat ex Monumentis Nostri Ordinis Minorum 1. *impress. fol.* 64: & 2. *impress. fol.* 58. *concess.* 252 & *f l.* 240. *concess.* 57. & refertur in comp privil. *v. dispensatio* §. 12. & 13. præterquam quod hæc conclusio constat ex verbis expressis Bullarum Sixti IV. & Clementis IV. docet etiam illam P. An-

tonius de Corduba in annotationibus ad dictum compendium *v. dispensatio* §. 24. Advertendum tamen, quod in dictis concessionibus datur expressè facultas ad dispensandum etiam cum Fratribus hospitibus, quod est maxima animadversione dignum, non enim semper fit, aut ubique conceditur in privilegiis, quod Prælati unius Provinciæ, vel Conventus dispensare possint cum Fratribus alterius Provinciæ, vel Conventus, nam omnes facultates, quæ ad dispensandum communiter reperiuntur concessæ, dicunt, ut Prælati dispensare possint cum Fratribus sibi subditis; non verò cum hospitibus, qui prorie ipsorum subditi non sunt; prout habetur in Bulla Pauli III. incip. *Licet debitum*, *apud Cherub. tom.* 1. & in Mari magno Minorum, quod incipit: *Regimini Universalis Ecclesiæ*, *apud eundem Cherub tom.* 1. Unusquisque tamen consulat suæ Religionis Statuta; Minorum Observantium, & Reformatorum ex indulto Apostolico concedunt Generalibus, Provincialibus, eorumque Vicariis facultatem dispensandi super irregularitatibus præfatis, exceptis tantum illis, quæ ex homicidio voluntario, & bigamia proveniunt. vide Tract. 2. cap. 7 n. 3.

4. Quamvis de jure communi, & secluso privilegio, nullus præter Summum Pontificem possit dispensare super irregularitate ex defectu natalium proveniente, Prælati tamen Provinciales cum suis subditis illegitimè natis dispensare valent, nedum quoad Ordines suscipiendos, cum per professionem in Religione approbata hujusmodi irregularitas tollatur, verum etiam quoad honores, gradus, Officia, & Dignitates (Generalatu semper excepto, ex Const. Innocentii XII. super facultatibus Majoris Pœnitentiarii) dummodo illos dignos judicaverint: prout constat ex Bulla Sixti IV. incip. *Regimini Universalis Ecclesiæ*, & Julii II. incip. *Virtute conspicuos*: apud Cherub. tom. 1. ubi conceditur Generalibus, Provincialibus; eorumque Vicariis prædicta facultas dispensandi cum illegitimè natis ex adulterio, sacrilegio, incestu, aut ex quovis alio illicito concubitu; & licet eadem facultas postea à Sixto V. eis sublata fuerit per Bullam, quæ incipit: *cum de omnibus Ecclesiasticis*, quamque Gregorius XIV. postmodum ad terminos juris reduxerit, ordinando tamen, ut hujusmodi dispensatio in Capitulo generali, vel provinciali fieret, anno verò 1591. idem Pontifex Const. incip. *Exponi Nobis*: Religiosis Societatis Jesu, & Const. incip. *Illius, qui pro gregis*, *apud Cherub tom.* 2. Religiosis Infirmis ministrantibus absolutè, & absque ulla limitatione dictam facultatem concessit, qua per communicationem aliæ etiam Religiones fruuntur. Hoc tamen privilegio nos Religiosi Sancti Francisci Strictioris Observantiæ non utimur, sed servamus dictam Sixti V. Constitutionem, ut constat ex nostris Statutis *cap* 8. editis, & acceptatis à Patribus vocalibus Reformatis in Capitulo generali 1639. & in Congreg. generali 1642. Romæ celebratis.

5. Super irregularitatibus ex aliquo enormi corporis, vel etiam animi vitio, & defectu procedentibus,

ex

ex quibus oriri scandalum posset, nequeunt Provinciales dispensare, scilicet cum subditis amentibus, Furiosis, Epylepticis, Lunaticis, Energumenis, enormiter Leprosis, Abstemiis deformiter Gibbosis, notabiliter Claudis, cum pede ligneo ambulantibus, digito pollice carentibus, morbo gallico laborantibus, manus tremulas habentibus, ita ut sit effusionis periculum, cum omnino illiteratis, & similibus, quandiù durant tales defectus, hi enim nec congruè, nec decentèr Altaris ministerio possunt deservire, neque cum Sodomitis notoriis, neque cum damnatis ad Triremes, postquam revertuntur, cum sint infames infamia juris, adeoque irregulares, idque propter scandalum, quod ex eo possunt oriri, quandoquidem à Triremibus ad Altare non datur regressus: ita Lezana *tom.* 1. *cap. ib. n.* 32. *Tambur. de jure Abbat. tom.* 3. *disp* 15. *part.* 4. *n.* 3. *Candid. tom.* 2. *disquis.* 24. *art.* 6 1. *dub.*

7. Cum aliis tamen corpore vitiatis, dummodò non sit notabilis indecentia, vel corporis defectus non sit essentialis, vel grave scandalum non oriatur, dispensare valent, ut constat ex privilegiis relatis Sixti IV. in suo Mari magno, & Julii II. Bulla 26. incip *Virtute conspicuos*; quæ habetur in Bullar. Emmanuel Roder. aliisque pluribus, & docent Bordon. *tom.* 1. *resol.* 11. *n.* 10. *Diana part.* 4. *tract.* 2. *resol.* 73 *& alii*.

6. Nequeunt Provinciales dispensare cum subditis, ut ipsi ad sacros Ordines promoveantur absque ætate legitima, de jure communi, innovato per Tridentinum, ad id requisita, prout habetur expressè *in Clement general. de ætat. & qualit.* & in dicto Tridentino *sess.* 23. *de reformat. cap.* 11. *&* 12. ubi omnia privilegia ad hoc concessa revocantur, etiam pro foro conscientiæ, ut constat *ex propos.* 36. inter damnatas ab Alexandro VII. vide supra *tract.* 1. *cap.* 4. *n.* 13. Nihilominus tamen possunt dicti Prælati absolvere à suspensione; quæ suscipiendo Ordines ante ætatem legitimam, contrahitur; idque constat ex privilegiis Pii II. Bulla incip. *Cum ex Sacrorum*, & S. Pii V. Bulla incip. *Romani Pontificis circunspectio*: apud Cherub. & Confectium in collect. litter. Apostolic. *fol.* 226. hæc enim privilegia per Tridentinum non manent revocata, cum idem dumtaxat revocet ea, quæ concedebant, ut Regulares ante ætatem ibi assignatam ordinari possent, non verò ea, in quibus conceditur Prælatis supradictis facultas suos subditos à dicta, aliisque suspensionibus absolvendi; ut docent Portell. *v. Ordin. suspensi* 14. *Bordon. tom.* 1. *resol.* 11. *n* 26. *Roder. tom.* 1. *q.* 20. *art.* 14 *& alii*

7. Quamvis dicti Prælati cum subditis bigamis bigamia vera, vel interpretativa dispensare non valeant, ut ad Sacros Ordines promoveantur, in bigamia verò similitudinaria tantùm, quando quis scilicet post votum solemne Castitatis Matrimonium contraxit, & consummavit, bene possunt dispensare; ut constat *ex cap.* 1. *Qui Clerici, & Voventes*, ubi id etiam docent Panormitanus, & Præpositus, quos refert Navarrus in Manuali *cap.* 27. *n.* 197. & alii communiter; & ex Bulla S. Pii V.

su-

supra relata; non prohibentur tamen bigami, quicumque illi sint, Religionem ingredi, & professionem emittere, cum id nullo jure prohibitum reperiatur: ita Roder. *tom. 1. q. 24. art 2. Miranda tom 2. q 8. art. 2. concl. 3. Barbos. allegat. 49. n. 30.* In casu tamen occulto, & ad vitandum scandalum, probabile videtur, quod Provinciales dispensare possint cum subditis super irregularitate ex bigamia vera, vel interpretativa orta, sed in foro conscientiæ tantum, ex privilegio Martini V. quod refert Joann. de la Cruz *lib. 1. de stat. Relig. cap. 6. concl. 3.*

8. Non possunt Provinciales cum subditis dispensare super irregularitatibus ortis ex infamia juris sive ante, sivè post ingressum Religionis, de quibus vide supra *Tract. 2. cap. 7. n.8.* solus enim Papa in his dispensat, prout docet Navarrus in Manuali *cap. 27. n.* 204. quam conclusionem probat *ex cap. Infames cum Gl. ff. de regul. jur. in 6.* super irregularitate tamen, quæ oritur ex infamia facti, scilicet ex crimine aliquo gravi notorio, purgatâ jam per pœnitentiam, & vitæ emendationem, dispensare valent; nam res omnis per quascumque causas nascitur, per easdem dissolvitur, *ex cap. 1. de regul. jur. cap. testam. de testibus, & cap. Domino, dist. 50.* & docent Navarr *cap 25. n. 75. & 76. Roder. tom. 1. q 24. art. 6. Portell. v. dispensare n 6.*

9 Possunt Episcopi ad Sacros Ordines promovere Regulares parum litteratos, qui per litteras testimoniales suorum Provincialium ostendunt, se esse examinatos, & sufficienter instructos, nec circa hanc rem debent Episcopi scrupulis premi, tute enim eosdem deponere possunt, remittendo hujusmodi causam ad proprios ipsorum Prælatos, eorumdem onerando conscientias; nam cum Tridentinum *sess. 23. cap. 12. de reformat.* non præcipiat, ut perse ipsos examinent Ordinandos, quin verò possint id munus aliis committere, non est cur magis credant testimonio examinatoris Clerici de Religiosorum sufficientia testificantis, quam litteris Regularium Prælatorum eadem de re fidem facientibus; adest præterea privilegium post Tridentinum Societati Jesu à Gregorio XIII. concessum, per Bullam incip. *Pium, & utile*: apud Cherub. tom. 2. & quamvis hujusmodi privilegii communicatio cæteris Regularibus ab eodem Pontifice prohibeatur; post ipsum tamen alii posteriores Pontifices omnia privilegia confirmarunt, eorumque inter illos communicationem absque limitatione concesserunt; prout dictum est supra *tract. 1. cap. 8. n.* 8.

10. Cum Neophytis recenter baptizatis possunt Provinciales dispensare, ut ad Sacros Ordines promoveantur post tempus ab eisdem Prælatis assignandum, quod, ut Navarrus in Manual. *cap. 27. n. 205 ex cap. sicut Neophytus dist.* 48. insinuare videtur, sufficit spatium decem, vel quindecim annorum plus, minusvè, prout major, vel minor spes de eorum profectu habeatur; & cum jura determinatum tempus non præscribunt, possunt idcircò dicti Prælati ad officia, & Prælaturas Ordinis cum

præ,

præfatis dispensare, seu potius declarare, post dilationem temporis assignati irregularitatem cessasse: prout docent Filliuccius *tract. 19. cap. 7. q. 1. Suarez tom. 5. disp. 43. sect. 3. n. 5. Toletus lib. 1. cap. 59 Reginald. lib. 30 n. 49.* Secus dicendum de filiis hæreticorum pertinacium, qui usque ad secundam generationem per viam masculi, nam inclusive, & usque ad primam per fæmineam censentur irregulares, & inhabiles ad ordines, officia, beneficia, & Prelaturas: *ex cap. Quicunque §. hæretici, & cap. statutum de hæreticis in 6.*; id tamen intelligendum est concurrentibus duabus sequentibus conditionibus; prima, quod filii nati sint postquam eorum parentes in hæresim inciderunt, nam si antea nati sint, nec unquam parentum erroribus adhæserunt, non censentur irregulares; secunda; quod eorum parentes mortui sint in delicto hæresis: ut habetur in supra *cit. cap.* & docent Navarrus *consil. 27. de hæret. Sanchez lib. 2. cap. 27 n. 14. Ugolin. de irregul. cap. 36. §. 2. n. 6. Sayrus lib. 6. cap. 10. n. 4. & alii.*

11. Quamvis super irregularitate ex defectu lenitatis proveniente de jure communi solus Papa dispenset, ex privilegiis tamen apostolicis possunt etiam Provinciales cum suis subditis dispensare, prout constat ex Bullis supra *n. 3.* recensitis, idcirco dicti Prælati cum his, qui in sæculo judicando, aut justitiam ministerialiter exequendo, ad mortem, vel membrorum mutilationem aliquem damnarunt, propter quod, effectu secuto, irregularitatem ex defectu lenitatis contraxerunt, dispensare valent: idem pariter dicendum de occisione, vel mutilatione in bello justo, & similibus; hujusmodi enim occisiones, seu mutilationes nec injustæ, nec illicitæ sunt: ita docent Cajetanus *in sum. V. irregularitas, Navarrus in Manual. cap. 27. n 240. Roder. tom. 1. q. 24. ar 8. Candidus tom. 2. disquisit. 24. art 61. dub. 19. Bordon. tom. 1. resol. 13. n. 14. & alii communiter.*

12. Possunt Provinciales cum suis subditis dispensare super irregularitate proveniente ex homicidio casuali, vel facto causa defensionis propriæ moderamen inculpatæ tutelæ parum ... excedente, non solum pro foro conscientiæ, sed etiam in foro externo, sive hujusmodi homicidium sit occultum, sive sit publicum; prout constat ex Bulla Eugenii IV. incip. *Cum Monasteriorum*; Sixti IV. Bulla incip. *Regimi Universalis Ecclesiæ*; & Julii II. Bulla incip. *Virtute conspicuos*; quæ habentur in Bullario Emanuel. Roder. Homicidium autem casuale, de quo loquimur, est illud, quod non est directe, & per se volitum, sed indirecte, & per accidens, ut quando quis dans operam rei illicitæ non ex intentione hominem occidit, vel dans operam rei licitæ debitam diligentiam non adhibuit, ex quo genere homicidii licet oriatur irregularitas, non tamen est illa, quæ per Tridentinum *sess. 24. cap. liceat de reformat.* excipitur, ibi enim excepta intelligitur dumtaxat illa, quæ ex homicidio voluntario directe volito procedit, non autem ex casuali: ita docent Barbosa *de off. & potest. Episcop part.* 2.

2. *allegat.* 36. *n.* 47. *Bordon. tom.* 1. *resol.* 13. *q.* 4. *n* 15. *Diana part.* 4. *tract.* 2. *de irregul. resol.* 72. *in fine. Avila de cens. part.* 7. *disp.* 6. *sect.* 5. *dub.* 2. *concl.* 2. *& alii.*

13. Non possunt Provinciales dispensare cum suis subditis super irregularitate ex homicidio voluntario, quantumvis occulto, proveniente, sive in judicio nulla ratione probari possit, sed neque in notitiam hominis venire; hujusmodi enim irregularitas procuIdubio est Summo Pontifici reservata; non autem Episcopis, ut nonnulli falso docuerunt, nam privilegia ante Tridentinum Regularibus ad id concessa, ab eodem, & à Pio IV. per Bullam, quæ incipit: *In Principis Apostolorum Sede*, in fine ejusdem Tridentini posita, revocata manent; idcircò licet Prælati Regulares eandem, quam Episcopi facultatem habeant dispensandi super omni irregularitate ex delicto occulto proveniente, ut constat ex privilegiis supra relatis, & ex præfato Tridentino; attamen cum ibi *sess.* 24. *de reform. cap. liceat*, pro Episcopis excipiatur ea, quæ ex homicidio voluntario occulto provenit, sive hujusmodi homicidium sit omnino occultum, sive sit occultum dumtaxat in ordine ad judicium, nam lex Tridentini id non distinguit, idcirco asserendum est, pro Prælatis Regularibus eandem pariter exceptam manere: ita fere *comm. D. D. & praxis Curiæ Romanæ* vide etiam quæ diximus *tract.* 1. *cap.* 4. *n.* 13.

14. Super irregularitate proveniente ex mutilatione occulta, & non deducta ad forum contentiosum utique possunt Provinciales cum suis subditis dispensare, nam licet solus Papa olim super eadem dispensare poterat, prout habetur in jure *cap.* 1. *de Clericis pugnant. in duel.* & tradunt communiter D. D.; postea tamen per Tridentinum *sess.* 24. *cap.* 6. *de reformat.* illa sublata fuit, facultatem hujusmodi Episcopis tribuendo; cum ibidem solum excipiatur irregularitas, quæ ex homicidio voluntario oritur, vel quæ ad forum contentiosum deducta est: propterea sicut Episcopi ex Tridentino facultatem habent dispensandi in præfata irregularitate, ita pariter Prælati Provinciales eadem facultate funtur; cum, ut sæpius dictum est, hi revera jurisdictionem quasi Episcopalem habeant, & per consequens possunt in suos subditos quidquid Episcopi valent in suos, non tantum virtute præfati Concilii, verum etiam ex privilegio S. Pii V. Bulla incip. *Romani Pontificis circumspecta*; supra memorata: & docent Roder. *tom.* 1. *q.* 24. *art.* 10. *Diana part.* 4 *tract.* 2. *resol.* 71. *Portellus V. dispensare n.* 7. *Barbosa part.* 2. *allegat.* 39. *n.* 49. *& alii.*

15. Cum subdito irregulari, qui fœtus animati abortum procuravit, vel auxilium, aut consilium dedit, effectu secuto, minime possunt Provinciales dispensare; cum per Sixtum V. Bulla incip. *Effrenatam*, omnia privilegia ad id concessa revocata sint: & licet postmodum Gregorius XIV. Sixtinam constitutionem moderaverit per Bullam, quæ incipit: *Sedes Apostolica pia Mater*: apud Cherub. tom. 2. locorum Ordinariis,

Prælatisque Regularibus facultatem tribuens absolvendi subditos ab excommunicatione ob hujusmodi delictum contracta: super irregularitate tamen ab eisdem incursa, nullam facultatem dispensandi præfatis concessit: vide *cap. 7. tract. 2. n. 15.*

16. Possunt Provinciales cum subditis dispensare super irregularitate ex delicto occultæ hæresis, nunquam tamen publicæ, orta, hujusmodi enim facultatem ex nullo Canone, vel constitutione Apostolica apparet fuisse revocatam; idcirco sicut Episcopi, ut pluries dictum est, possunt cum suis subditis dispensare super omni irregularitate ex delicto occulto proveniente, excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, ita similiter dicti Prælati Regulares cum suis dispensare valent; prout constat *ex Trident. loc. cit. & ex privileg. supra relatis.*

17. Super irregularitate proveniente ex delicto occulto indebitæ susceptionis, vel executionis Ordinum, a subditis suspensis, excommunicatis, vel ante legitimam ætatem, absque licentia, per saltum, furtive, aut ab Episcopo suspenso ordinatis, contracta, possunt Provinciales dispensare in foro conscientiæ tantum, idque constat *ex Trident. loc. cit. & ex Bulla S. Pii V. relata supra*; nec obstat quod Sixtus V. in sua Bulla incip. *Sanctum, & salutare*; apud Cherub. *tom. 2.* revocaverit privilegia Regularium ad absolvendos subditos sic male promotos, quia post ipsum Clemens VIII. Paulus V. & Urbanus VIII. motu proprio, & ex certa scientia præfata privilegia confirmarunt, & innovarunt cum illa clausula, *dummodo decretis S. Concili Tridentini non adversentur*; cum autem constet ex eodem Tridentino *Sess. 23. de reformat. cap. 12.* ea privilegia dictis decretis non adversari, idcirco tenendum est tanquam certum, Prælatos Provinciales prædicta facultate gaudere, non solum ad dispensandum in dicta irregularitate, sed etiam in illa, quæ ex baptismi iteratione contrahitur, dummodo ea sit occulta: ut docent Peyrinus *tom. 1. de privil. in constit. Julii II. §. 16. n. 31. Lezana in Summ. p. 1. cap. 14. n. 21. Dian. p. 3. tract. 2. de dub. regul. resol. 85. Roder. in comp. V. dispensatio, §. 12. & alii.*

18. Quamvis Prælati Provinciales quoad absolutiones, ac dispensationes eandem potestatem habeant in Novitios, quam in professos, ut constat ex Marimagno Sixti IV. quod incipit: *Regimini Universalis Ecclesiæ*: apud Cherub. tom. 1.; ea tamen nonnisi duabus concurrentibus conditionibus exercenda est; 1. quod Novitii propositum profitendi revera habeant; 2. quod si jam absoluti, & dispensati ante professionem ad sæculum redeant, teneantur comparere coram eo, qui alias de jure eosdem absolvere, & dispensare poterat; idcirco monendi sunt, ut se præsentent, ne iterum ob inobedientiam innodentur: *ex cap. Eos, qui de sent. excomm. in 6.* & ita docent Roder. *tom. 1. q. 24. art. 15. Sorbus V. Novitius, Sylvester, & alii.*

19. Nequeunt Provinciales deputare simplices confessarios, etiam ab Ordinario approbatos; ad aperien-

riendas Sacræ Pœnitentiariæ litteras obsignatas, & directas Doctoribus in Theologia, vel jure Canonico, sub quibus pariter comprehenduntur Lectores Theologiæ tum speculativæ, tum moralis, per examen tamen juxta cujusque Ordinis statuta approbati, tametsi officio lectoris actu non fungantur; nisi hujusmodi deputatio eisdem Provincialibus à suis Generalibus expressè concedatur; prout constat ex privilegio à Gregorio XIII. Generali Societatis Jesu concesso per Bullam, quæ incipit: *Exponi nobis fecisti* relata in compendio ejusdem Societatis *V. Confessarius* § 3. quo privilegio cæteri Ordinum Regularium Generales per communicationem fruuntur; secus quicquid Provinciales egerint circa hoc, erit irritum, & inane ob authoritatis defectum; ita docent Roder. *tom.* 1 *q.* 63. *art.* 8. *Joan. de la Cruz lib.* 2. *cap.* 6. *dub.* 9. *conclus.* 4. *Pasqualig. tom.* 2. *decis.* 414. *n.* 2. *& alii communiter*. Generales vero, vel alii Prælati ab eis delegati tenentur hoc negotium viris litteratis, ac prudentibus committere, ut dictum est supra *tract.* 2. *cap.* 2. *de privil. Generalium n.* 13.

20. Singulis annis feria 2. post primam Dominicam Quadragesimæ possunt Provinciales in foro conscientiæ cum suis subditis dispensare super quacunque irregularitate, etiam ex bigamia vera, vel interpretativa, ac mutilatione membrorum proveniente; nunquam tamen ex homicidio voluntario, & illicito, quomodocunque occulto, neque in procedentibus ex defectibus à Tridentino exceptis, cum omnia privilegia eidem adversantia, ab eodem maneant revocata, ut supra sæpius dictum est; hoc privilegio gaudent dicti Prælati ex concessione Pauli III. in Bulla, quæ incipit: *Exponi nobis*; quam per extensum refert Emmanuel Roder. in suo Bullario *fol.* 817. & licet hujusmodi concessio fuerit directè facta Generali, Abbatibus, Prioribus, & Præsidentibus Congregationis S. Benedicti Hispaniarum, aliorum tamen Ordinum Prælati eadem utique per communicationem gaudent. Adverte, quod in dicta Bulla quamvis excipiantur casus Bullæ Cœnæ, non propterea omnes excepti intelliguntur, sed illi quinque dumtaxat enumerati supra *cap.* 5. *n.* 16. vide *cap.* 7. *n.* 19. *tract.* 2.

21. Possunt Provinciales præfatis omnibus facultatibus uti cum suis subditis extra Sacramentum pœnitentiæ, extra territorium, immo & cum absentibus, cum dispensatio ad jurisdictionem contentiosam non pertineat; prout docent Portellus *V. dispensare in addit. n.* 10. *Sanchez lib.* 3. *de matrim. disput.* 19. *n.* 7. *& seqq.*; fruuntur præterea authoritate activa, passiva, & commissiva ad dispensandum; Commissio tamen seu delegatio debet semper a delegato fieri in actu Sacramentalis Confessionis: ita Lezana *tom.* 1. *Cap.* 18. *n.* 46. *Miranda tom.* 2. *q.* 19. *art.* 7. *Suarez de Relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib* 2. *cap.* 12. *n.* 9. *Roder. & alii*, referentes privilegium Julii II. in Mari magno Miniorum; possunt denique in prædictis secum dispensare, cum non sint deterioris conditionis, quam subdi-

ti, nec exercere hujusmodi jurisdictionem erga seipsos ulli juri repugnet; hæc enim nec contentiosa, neque Sacramentalis est, sed solum postulat directionem ex prudenti judicio ad perpendendam dispensationis causæ justitiam: ita Sanchez *supra Bordon. tom. 1. resol. 10. Candidus tom. 2. disp. 24. art. 59. dub. 7. Bellasius V. dispensare n. 12. & alii.*

C A P. VIII.

De facultate, quam habent Provinciales, irritandi, commutandi, & dispensandi Vota suorum Subditorum.

1. PRo hujus Capitis intelligentia, & ut paretur via ad ea, quæ in sequentibus resolutionibus sunt dicenda, oportet in primis breviter præmittere, quod quinque modis tolli potest cujuslibet obligatio Voti: 1. per interpretationem, quando scilicet per epicheijam, quæ est justa legis interpretatio, evidenter constat Votum non obligare: 2. per irritationem, quando Prælatus, sive Superior, qui habet supra Voventem potestatem dominativam, illud irritat, obligationemque sui subditi tollit: 3. per commutationem, quando non simpliciter, & absolutè Votum emissum dispensatur, sed in aliud opus bonum æquale, sive melius mutatur: 4 per dispensationem, quando justa existente causa Superior dispensat, eximendo subditum a Voti obligatione: 5. per cessationem, quando Votum est emissum ad aliquod determinatum tempus: quo completo, statim illius obligatio extinguitur: *ita commun. D.D.*

2. Inter irritationem, commutationem, & dispensationem latissimum est discrimen, nam irritatio nullam causam requirit, sed mera voluntas illius, qui ad irritandum facultate, & potestate pollet, sufficit; cum facultas irritandi exerceatur per actum dominii, non vero jurisdictionis, prout intervenit in facultate commutandi, ac dispensandi; commutatio Voti in æquale causam aliquam requirit, licet minorem, quam dispensatio, si vero fiat in melius, tunc nulla requiritur causa; dispensatio autem, si sine justa causa fiat, invalida erit, quia per illam omninò votum tollitur, ipsiusque obligatio relaxatur; causæ autem justæ ad dispensandum sunt v. g. imperfectio actus, vel levitas, ac facilitas ad vovendum, debilitas in vovente, vel difficultas notabilis in observatione Voti, necessitas ejusdem, bonum Ecclesiæ, utilitas communis, vel privata, & similes ad dispensandum, etiamsi sint dubiæ, sufficiunt prout docent Sanchez *in summ. lib. 4. cap. 46. n. 2. Suarez tom. 1. de Relig. lib. 6 cap. 26. n. 6. Sylvest. v. dispensatio q. 14. n. 20. in fine.*

3. Fa-

3. Facultas præterea commutandi Vota differt à facultate dispensandi in hoc, quod quando à jure concessa est ad commutandum, ad dispensandum etiam extenditur; quando verò ea provenit ex privilegio, facultatem non tribuit ad dispensandum: at è contrario: eo ipso, quod per privilegium concedatur facultas dispensandi aliquod Votum, etiam ad idem commutandum eadem extenditur: ita Suarez *de Relig. lib. 6. de Voto cap. 12. n. 10. Sanchez lib. 4. Moral. cap. 49 n. 28. & alii.*

4. Possunt Provinciales jure ordinario, liberè, & absque ulla causa Vota simplicia suorum Subditorum irritare, ita D D communiter cum D. Thom. 2. 2. *q.* 88. *art.* 8. docente, quod nullus, qui alterius subditur potestati, potest validè votum emittere in illis, in quibus ipsi subiicitur, absque ejus consensu, & voluntate, quod si contrarium fiat, potest qui ejusmodi habet potestatem dominativam, tale votum irritare, nullumque reddere, quod exprese tenent Innocent. in cap. *Scriptura de Voto*. Possunt præterea Vota interna irritare, ne videlicet emittantur cum obligatione peccati, quæ semel irritata amplius non convalescunt; nequeunt tamen irritare Vota à Subditis emissa transeundi ad strictiorem Religionem, secluso privilegio, ut constat ex Cap. *Non solum de Regul. in* 6. in quo datur libertas ad strictiorem, petita prius, licet non obtenta, à Superioribus licentia; prout cum communi docet Lessius *lib. 2. de just. & jur. cap. 40. n. 74. dub. 13.*

5. Habent Provinciales potestatem inhibendi subditis, ne absque ipsorum licentia Votum aliquod emittant, cum per hoc non intendant bonum perfectius impedire, sed velint dumtaxat, ut id debitè fiat; si autem subditi inhibitione Prælati postposita, in materia sibi licita voveant, tenentur implere, nam Prælati prohibitio votum non annullat, cum multa prohibita fiant, quæ tamen facta tenent; Prælatus verò Vota à Subditis sic emissa irritare, vel suspendere potest; ut docent Suarez *tom. 2. de Relig. lib. 3. cap. 6. n. 25. Sanchez de Matrim. lib. 9. disp. 43. n. 10.*

6. Vota de Superiorum licentia à Subditis emissa, vel ab eis confirmata, irritari sine causa minimè possunt, si verò sine causa à Prælatis irritentur: subditi liberi manent ab obligatione Voti, quia hujusmodi irritatio est valida, quamvis illicita, atque adeo dicti Prælati mortaliter peccant; ut docet Roder. *tom. 4. summ. cap. 136. n.* 14. Possunt tamen Successores irritare Vota Subditorum emissa de prædecessorum licentia, cum hæc minime tollat potestatem Successorum dominativam, quam ipsi ad irritandum habent, idque sine causa efficere valent, si absque eorum licentia Vota fuerunt emissa; aut non confirmata; possunt quoque Subditi sine ulla causa licitè Voti irritationem à suis Prælatis petere, utuntur enim jure suo, nam sicut non peccant Prælati sine causa irritantes, ita neque Subditi absque ea irritationem petentes. Possunt præterea Superiores Prælati irritare Vota ab inferioribus Prælatis confirmata, cum potestas major ab inferiori nec restringi, nec impediri ne-

nequeat; ita *D. D. commun.*

7. Possunt Provinciales irritare Vota à Subditis emissa tempore subjectionis animo illa implendi tempore libertatis, v. g. extra Conventum, vel extra Religionem: ratio est, quia hujusmodi Vota cadunt sub Dominio Prælati, qui supra Subditum semper habet plenam potestatem ad irritandum Vota, ita taliter ut ea irritata pro futuro tempore amplius non convalescant, cum omnem vim ligandi amittant; quod etiam procedit in dubio, an tempore subjectionis, aut libertatis Vota fuerint emissa: prout cum communi tenent Ledesma *tom. 2. tract. 19. cap. 7. dub. ult. Sanchez apud Dian. p. 9. tract. 8. resol. 15.*

8. Vota Subditorum, qui ad aliquam Dignitatem extra Ordinem sunt assumpti, vel à Religione in perpetuum ejecti nullatenus possunt à Provincialibus irritari, hi enim potestate dominativa carent in Subditos, qui extra eorum jurisdictionem jam sunt positi; si vero ad Religionem reversi fuerint subditi ejecti, tunc ipsorum Vota irritari poterunt, quia iterum potestati dominativæ manent subjecti; Vota tamen Religiosi ad Cardinalatum, vel Episcopatum assumpti, qui postmodum dignitate se abdicavit, & ad Ordinem rediit, nec irritari, nec dispensari à Prælatis Regularibus possunt, nam is à potestate præfatorum dominativa manet perpetuò exemptus: *est comm. D.D. sent.*

9. Quartum Votum de redimendis Captivis, de abstinentia a carnibus &c. simul cum tribus solemnibus ab aliquibus Regularibus emissum, & à Summo Pontifice approbatum, per præfatos Prælatos irritari non potest; nam hujusmodi Votum eadem fermè Solemnitate, qua alia tria, emittitur, & acceptatur, atque adeo pro Voto solemni haberi debet. Possunt tamen à Prælatis irritari Vota à Subditis emissa de vitandis peccatis contra præcepta Decalogi, vel Ecclesiæ, vel Regulæ, de exequendis consiliis Evangelicis, excepto semper Voto assumendi strictiorem Religionem; ratio est, quia voluntas subditorum in suscipiendis novis obligationibus debet esse perfectè dependens à mera voluntate Prælatorum, qui quidem irritando prædicta, & similia Vota tollunt dumtaxat majorem obligationem, quam subditi de illis servandis sibi imposuerunt; prout docent Palaus *de Voto disp. 2. part. 8. n. 2. Fagund. in 2. præcep. Decal. lib. 2. cap. 34. Bordon. tom. 1. resol. 14. n. 2. Lezana tom. 1. cap.* 18. *n. 54. & alii.*

10. Nequeunt dicti Prælati irritare Novitiorum Vota, sivè in sæculo, sive in anno probationis emissa, cum hi potestati illorum dominativæ nondum sint subjecti, nisi Prælatis, vel Magistris consentientibus Vota emiserint, tunc enim utrique ea irritare poterunt. Quando autem emissa Vota sunt personalia impedientia Religionis obsequia, possunt à Prælatis suspendi, & ita suspensa, non obligant; si vero vota non impediant, aut sint realia, v. g. de elargienda eleemosyna de propria substantia, suspendi minimè possunt, quia Prælati super his potestate dominativa carent. In professione tamen omnia

vo-

vota Novitiorum expirant: prout docent commun. D.D. cum D. Thom. *2. 2. q. 88. art. 2. ad 1. Suarez de Relig. tom. 2. lib. 6. de voto cap. 7. n. 11. Navar. in Manual. cap. 12. n. 65. & alii.*

11. Poteſt irritatio, vel commutatio, aut diſpenſatio fieri à Prælatis extra Confeſſionem Sacramentalem, nam privilegia ad illam non reſtringunt, ubi enim lex non reſtringit, nec nos reſtringere debemus, excipiuntur tamen peculiares caſus concernentes facultates, ſeu litteras Sacræ Pœnitentiariæ, aliique expreſſe requirentes executionem in foro Pœnitentiali. Poſſunt præterea dicti Prælati hujuſmodi facultatem aliis delegare: ita Sanchez *lib. 4. Decal. cap. 43. à n. 16. & cap. 39. n. 12. & lib. 8 de matrim. diſp. 34. n. 29. Suarez tom. 2. de Relig. tract. de voto. & alii.*

12. Prælati Provinciales, qui revera habent poteſtatem quaſi Epiſcopalem, omnia ſubditorum vota ſimplicia commutare, ac diſpenſare valent; etiam ad Religionem ſtrictiorem tranſeundi, dummodò juſta cauſa interveniat, cum hujuſmodi Votum non ſit ſimpliciter Religionis, ſed ſtrictioris dumtaxat: ut cum Navarro, & Soto docet Sanchez *lib. 4. Moral. cap. 42. n. 2.* & licet non poſſint Vota peregrinationis Romanæ, Hieroſolymitanæ, & Compoſtellanæ commutare, vel diſpenſare, niſi in caſibus, in quibus Epiſcopi cum ſuis ſubditis id facere poſſunt, nihilominus ea irritare valent, aut ex cauſa ſuſpendere, negando ſubditis licentiam peregrinandi; etenim irritandi, & diſpenſandi poteſtas eſt inter ſe diſtincta, nec una alteram impedit; prout tenent Miranda *tom. 2. q. 32. art. 1. concluſ. 3. Portell. v. Voti diſpenſatio n. 42. Suarez tom. 2. de Relig. lib. 6. de Voto cap. 10. n. 17. & alii.*

13. Non requiritur, ut opera, in quæ Vota commutantur, ſint omnino, & mathematicè æqualia, cum ſufficiat æqualitas viri prudentis judicio, ſecluſa tamen fraude, & ignorantia culpabili, præſertim ſi virtute privilegii commutatio fiat. In diſpenſatione verò, ſi dubitetur de cauſa juſta, tunc conſcientiæ ſecuritati conſulitur, ſi aliquod leve onus injungatur, ſicut in Pontificiis diſpenſationibus ſæpiſſimè fit, idcircò tutius ſemper eſt partim uti diſpenſatione, & partim commutatione, cum difficilius ſit cognoſcere, an interveniat juſta cauſa ad diſpenſandum, quam ad commutandum, nam ad diſpenſandum requiritur ſemper major cauſa, quam ad commutandum, ut dictum eſt *n. 2.* in utroque enim prudentia requiritur: ita Sylveſt. *v. votum 4. q. 8. Suarez lib. 6. de Voto cap. 12. n. 6. Azor. tom. 1. lib. 11. cap. 11. q. 4. Sanchez lib. 8. de Matrim. diſp. 7. & alii.*

14 Omnia vota Novitiorum, Oblatorum, & Tertiariorum poſſunt à dictis Prælatis diſpenſari, vel commutari; prout conſtat tum ex poteſtate ſpirituali, quam in illos habent, tum etiam ex privilegio Eugenij IV. Ciſtercienſibus elargito, per Bullam, quæ incipit. *Etſi quaslibet*; relatam à Caſarub. *in compendio privil. V. diſpenſatio n. 27.* quo per commu-

municationem omnes alii Regulares fruuntur, & præterea idem extenditur ad vota peregrinationis Romanæ Hierosolymitanæ, & compostellanæ, voto Religionis dumtaxat excepto; notandum tamen, quod ibi solum loquitur de Oblatis, Donatis, seu Tertiariis commensalibus sub cura, & obedientia Prælatorum Regularium degentibus: ut docent Navarr. *cap. 12. n. 65. Sanchez in summ. lib. 4. cap. 43. la Cruz in Epist. lib. 1. dub. 20. conclus. 3. Roder. tom. 1. q. 25. art 8.*

15. Possunt Provinciales irritare, commutare, ac dispensare vota suorum subditorum juramento firmata, nec non juramenta promissoria in honorem Dei facta, quæ revera sunt quasi quædam vota; non enim sunt distinctæ speciei; & sicut per privilegia possunt tollere votum, quod est principale, à fortiori poterunt tollere juramentum, quod est accessorium; idem dic de juramentis in favorem tertii factis de rebus, de quibus subditi nequeunt disponere; secus autem de quibus disponere valide, ac licite possunt, nam super illis irritatio, aut commutatio, vel dispensatio locum non habent in alterius præjudicium: prout cum communi affirmant Lezana *tom. 1. cap. 18. n. 53. Suarez lib. 6. de voto. Cap. 14. n 14.*

16. Cum in commutatione, & præcipuè in dispensatione votorum requiratur cognitio causæ, ad hoc ut utraque valide, ac licite fiat, idcirco oportet, ut Superior dispensans, seu commutans subditorum vota; præcognoscat quænam illa sint, nam si deficiat voti cognitio, necessario deficiet cognitio causæ ad commutandum, vel dispensandum requisitæ; quapropter non sufficit, si Prælatus dicat subdito: *Dispenso tecum in omnibus votis simplicibus quæ emisisti; vel commuto omnia tua vota in alia pietatis opera*; ignorans quænam sint illa vota. Secus autem dicendum in votorum irritatione, in qua non requiritur voti cognitio, cum ad irritandum vota non requiratur causa, sine qua potest Prælatus dicere subdito: *Irrito omnia vota tua, quæ emisisti, & quæ irritare possum*; excipitur tamen votum ab ipso Prælato confirmatum, vel de ipsius licentia emissum, juxta supradicta *n. 6.* ita cum comm. Suarez *tom. 2. de Relig. lib. 6. de voto. Cap 16. n. 14.*

17. Quando pro exoneratione conscientiæ subditi sufficit votum commutare, illud nequit à Prælato dispensari, nisi in casu, quo subditus plura emiserit vota, pluribusque obligationibus ligatus existat, quibus rectè satisfacere minimè possit, ac proinde probabiliter timeat ruinam ipsius: ita Roder. *in sum. p. 2. cap. 100. n. 4. Suarez lib. 6. de voto cap. 17. n. 18.*

18. Potest subditus absque authoritate Prælati commutare votum suum in evidenter melius, & tunc potest id fieri sine ulla causa; excipe, nisi à Summo Pontifice prohibeatur, quemadmodum aliquando ab eodem prohibetur transitus à laxiori ad strictiorem Religionem absque Prælati licentia; commutare tamen votum in æquale non potest subditus sine causa, ac Prælati licentia; alias non ha-

habebit rationem virtutis, & honestatis hujusmodi commutatio; & multo magis requiritur causa, & licentia Prælati, immò & privilegium ad commutandum votum in minus æquale; ut constat *ex cap. Pervenit. de jurejur. & docent Corduba in Sum. q. 49. Suarez de voto cap. 19. n. 3. & alii.*

19. Cum potestas dispensandi sit ample interpretanda, ut late probat Sanchez *lib. 8. de matrim. disp.* 2. idcirco quando Prælatus de hujusmodi potestate dubitat, potest dispensare cum subdito, adhibitis prius diligentia, & consilio; quando vero dubium circa veram, & justam causam dispensandi versatur, tunc mortaliter Prælatus peccat, cum absque examine ejusdem temere dispensat, dispensatus tamen manet tutus in conscientia; quod si moralem diligentiam adhibeat, & adhuc maneat dubius, poterit licitè dispensare, deponendo dubium, in quo credendum est, Ecclesiam piam matrem id concedere; ita Sylvest. *V. Dispensatio q. 14. n. 20. in fine. Clavis Regia lib. 4. cap. 2. n. 25. Sà V. votum n. 20. & alii.*

20. Quamvis ad dispensandum, vel commutandum vota non præscribantur certa verba, id tamen fieri semper debet à Prælatis verbis clarè significantibus, quod agere intendunt; verba autem in significatione propria, & communi accepta sunt hæc: si causa exposita vera est, seu si vera sunt exposita: dispenso tecum in hoc, vel illo voto; vel commuto hoc, illud votum à te emissum in hæc, aut illa opera pietatis &c.

21. Possunt Provinciales de jure communi, & ex privilegiis dispensare in omnibus præceptis Ecclesiasticis, in quibus possunt Episcopi cum suis subditis, justa interveniente causa; ut in jejuniis, in divino officio, in servitio Chori, ut in die festo laborent, & similibus, idque constat ex privilegiis Eugenii IV. Sixti IV. Julii II. & præcipuè S. Pii V. Bulla incip. *Romani Pontificis circunspecta*; apud Cherub. tom. 2. in qua concessio facta Episcopis à Trident. *sess. 24. cap. 6.* extenditur ad Prælatos Ordinis Prædicatorum, & per communicationem etiam ad aliorum Ordinum Prælatos; cum enim Episcopi ex vi dictæ concessionis possint instante necessitate subditos suos in præfatis dispensare, consequenter poterunt Prælati Regulares cum suis eadem facultate uti: ita docent Suarez *tom. 4. de Relig. lib 2. cap. 12. n. 14. & 17. Lezana tom. 1. cap. 18. n. 55. Bordonus tom. 1. resol. 10. n. 6. & resol. 18. n. 7. Fragos. part. 2. lib. 11. disp. 24. §. 7. & 15. & alii*: vide etiam supra *cap. 6 n. 4.*

22 Possunt Provinciales deputare subditos Confessarios ab Ordinario approbatos, ut ad petendum licitè debitum conjugale possint dispensare cum conjugibus, qui post contractum matrimonium incestum commiserunt usque ad 2. gradum consanguinitatis, vel affinitatis inclusivè, tam ex cognatione spirituali, quam ex carnali provenientem, & cum illis, qui post emissum votum castitatis matrimonium absque dispensatione contraxerunt, vel post contractum matrimonium casti-

talem voverunt, eo modo, quo dictum est supra *tract.* 2. *cap.* 8. *n.* 24. in Generalium facultatibus; idque constat ex pluribus privilegiis relatis à Lezana *tom.* 1. *cap.* 19. *n.* 25. Bordon. *tom.* 1. *resol.* 6. *n.* 23. Roder. Tambur. Diana, & alii communiter, & hujusmodi facultas non expirat mortuo, vel amoto Provinciali ab officio, & licet nonnulli asserant, prædictam Provincialis deputationem non requiri, contrarium est verius, ut constat ex concessione S. Pii V. quam refert Roder. *tom.* 1. *q.* 63. *art.* 1. & 2. Anacletus Reinfestuel *tract.* 6. *dist.* 3. *q.* 4 *n.* 48. Adverte, quod etiamsi dictæ concessiones fuissent vivæ vocis oraculo factæ, sicut est illa S. Pii V. attamen, quia ante revocationem oraculorum erant jam effectum suum sortitæ, idcirco nullo modo revocatæ remanent, prout constat ex Bulla Gregorii XV. oraculorum revocatoria, incip. *Romanus Pontifex: in calce* §. 1.

TRACTATUS IV.

De Privilegiis Superiorum Localium.

CAP. I.

De potestate in genere. & directiva Superiorum Localium.

1. QUOD Superiores Locales, nempè Priores, Guardiani, Rectores, & consimiles, sint veri Prælati, jam dictum est supra *tract.* 2. *Cap.* 1. *n.* 1. & *seqq.* & est communis D.D. opinio; hi enim habent curam Animarum cum potestate, & jurisdictione Ordinaria in utroque foro erga subditos, quæ quidem dimanat ex proprio officio, & beneficio Legis, vel ex indulto Apostolico eis in perpetuum concesso, aut ab electione multorum in Domino legitimè Congregatorum; qui proculdubio jus, ac potestatem habent eligendi Superiorem, à quo regantur, & cui pariter obedire teneantur; utroque enim modo fit, & attenditur Ordinaria potestas, quæ ad constituendum verum Prælatum sufficiens, ac necessaria est; prout constat *ex cap. Decernimus de Jud.* & *Glos. v. Ecclesia Ppal. cap. final. de pœnit.* & *remiss.* & *docent Suarez tom.* 4 *de Relig. tract.* 1. *lib.* 2. *cap.* 2. *Peyrinus tom.* 2. *de Prælat. q.* 1. *cap.* 4. §. 4 *n.* 72 *Rodericus in compend. resol.* 114 *n.* 12. & *alii communiter sine controversia.*

2. Habeat Prælati locales tantam in

in suis Conventibus potestatem, quantum habent Provinciales in suis Provinciis, & Generalis in universo Ordine, nisi eisdem hujusmodi potestas limitata fuerit; prout legitur *in comp. privil. V. Guardianus*, & tenent Corduba *q.* 4. *in cap.* 8. *regula Minor. Sylvest. V. Prælatus* §. 2. *Roder. tom.* 1. *q.* 12. *art.* 6. *Miranda tom.* 2. *q.* 19. *art.* 1.; quæ quidem non solum est dominativa, sed etiam directiva, coactiva, absolutiva, dispensativa, & quasi Episcopalis, & licet sit minor intensivè, & extensivè, quam illa, quæ in Prælatis Provincialibus reperitur, tanta tamen, quanta pro gubernatione, seu directione suorum Monasteriorum, vel conventuum necessaria est, nisi in aliquibus expressè prohibitionem habeant à Prælatis majoribus, quibus subiiciuntur, vel à Generalibus constitutionibus, quibus subordinantur: ita Suarez *tom.* 3. *de Relig. lib.* 2. *cap.* 18 *n.* 6. *& seqq. Bassæus V. Prælatus n* 2. *Bordon. tom.* 2. *resolut.* 66. *n.* 6. *& alii commun.*

3. Quamvis Prælati Conventuales, seu Locales per se soli de jure communi nequeant condere leges perpetuas, immo neque de sui Capituli, seu discretorii consensu, *ut docent comm. D. D.*; possunt tamen ex justa causa subditis suis præcepta imponere, ipsosque excommunicare sive in communi, sive in particulari durante tempore officii; ut docet Lezana *tom.* 1. *cap.* 18. *n.* 22. *&* 90.; & quod in nostro Ordine Minorum idipsum possint facere Guardiani, constat ex Capitulo Generali Salmanticense anno 1553. celebrato sub Julio III. relato à Gubernatis in Orbe Seraph. *tom.* 3. *fol.* 323. *in fine cap.* 7. per hæc verba: *Dogmatizantes etiam, quod Ordinis Prælati, in quorum numero censendi sunt Guardiani, non possint ligare subditos censuris Ecclesiasticis, eosque excommunicare, actibus legitimis sint privi*: peccant tamen graviter Superiores excommunicationem ferentes, non servata juris forma, scilicet quod præcedat trina monitio &c. prout dictum est supra *tract.* 3. *cap.* 5. *n.* 2. *&* 3. *& tract.* 2. *cap.* 5. *n.* 2. *&* 3 excommunicatio vero valida erit dummodo præcedat aliqua monitio; ut tenent Lezana *tom.* 1 *cap* 18. *n.* 22. *Suarez tom.* 5. *in* 3. *part. disp* 3. *sect.* 13; Suspendere tamen, vel interdicere subditos non est eis concessum, quia id Prælatis majoribus dumtaxat competit.

4. Peccant mortaliter dicti Prælati, si sine gravi causa imponant subditis præcepta sub mortali obligantia, abutuntur enim potestate eis data non in destructionem, & perniciem, sed in ædificationem subditorum suorum; non sint igitur faciles in illis imponendis etiam pro materia gravi, neque frequenter, cum sic magis contemnantur, quam formidentur: ita Bassæus *V. Prælatus n.* 12. *Girag. p* 3. *dub.* 50 *n.* 300.

5. Nequeunt Prælati actus pure internos subditis præcipere, bene tamen mixte internos, nam tunc actus interni per accidens cum externis imperantur, neque possunt suis præceptis subditos obligare, ut se exponant probabili vitæ periculo, materiæ præceptæ per se non anne-

xo; quando autem hujusmodi periculum annexum est, ut tempore pestis, tunc deficientibus Parochis, aliisque Clericis, qui bono Spirituali fidelium peste laborantium occurrant tenentur Prælati Ordinum Mendicantium mittere Subditos ad loca Diœcesis peste infecta, ut fidelibus in Spiritualibus Succurrant; prout cum D. Thom. & aliis docent Delbene *tom. 2. cap. 19. dub. 3. sect. 2. n. 52. Bassæus V. Prælatus n. 5. 6. & 13. Pellizar. tract. 5. cap. 12. n. 30.*

6. Præceptum Superioris Localis impositum subdito per verba ambiguè imperativa non obligat sub mortali, nisi eo modo, quo obligant Regula, vel Religionis statuta, aut etiam consuetudines: quod si Prælatus aliud intendat, debet id expresse notificare; ut ait Peyrinus *de subdito q. 1. cap. 5. §. 4. dict. 1.* Quando autem inter Superiorem, & subditum varietas opinionum versatur, probabilius est, subditum teneri obedire, suam opinionem probabilem relinquendo, ac probabilem Superioris sequendo, quia tenetur obedire, quoties potest sine peccato, ut in tali casu supponimus, cum superior habeat jus præcipiendi quod licitum, & honestum, est: ita Salas *in 1. 2. tract. 8. disp. unica, sect. 8. n. 6. Thom. Hurthado tract. 3. cap. 5. n. 193. Dian. & alii.*

7. Non potest Superior Localis subdito imponere præceptum, ex quo possit oriri scandalum, neque in tali casu tenetur ei subditus obedire, ut docet Peyrinus *de subdito q. 1. cap. 7.* potest tamen suo præcepto, immò & censuris subditum obligare, etiam cum juramento, ut detegat quidquid scit, vel credit probabiliter ab aliis Religiosis committi contra regulam, vel statuta Ordinis, aut leges Ecclesiasticas, cum in hoc limites suæ jurisdictionis non excedat; prout cum Roderico docet Tambur. *de jur. Abb. tom. 2. disp. 21. q. 3. n. 1.*

8. Cum Superiores Conventuales habeant jus applicandi omnia subditorum sacrificia, ut oneribus, & obligationibus Monasterii, seu Conventus satisfacere valeant, idcirco si subditi renuant sine justa causa celebrare, vel sacrificia juxta eorum intentionem applicare, possunt subditis, etiam sub pœna excommunicationis, non tamen reservatæ, præcipere ut quotidie ad intentionem ipsorum Superiorum celebrent; id enim quod præcipitur est de re licita, & justa, bonum commune Religionis concernens: ita cum aliis Hurtado *tract. 2. cap. 2. resol. 3. n. 26.*

9. Nequeunt præfati Superiores licentiam concedere ingrediendi clausuram Monialium Regularibus subjectarum, nisi hujusmodi facultas à Generalibus, vel Provincialibus eisdem fuerit commissa, locales enim talem authoritatem à jure non habent, cum Superiores Monialium non sint, soli igitur Generales, vel Provinciales, aut alii, quibus committere voluerint, licentiam concedere valent, qui in Moniales sibi subjectas, eamdem authoritatem, ac potestatem sicut in fratres exercent, visitando, corrigendo, ligando, atque solvendo; ut bene notat Sanctorus *Comment. in stat. Ord. Min. cap. 11. statut. 7. fol. 596. q. 1. in fine.*

ne. Confectius cap. 6. de Monast. Monial. non ingred. fol. mihi 452.

10. Non possunt Conventuales Superiores per se soli procedere, vel disponere de rebus, quæ de jure ad Monasterium, seu Conventum pertinent, nisi prius Capituli consensus accedat; ut constat ex cap. *Quod quibusdam*. Secus quicquid gestum fuerit invalidam erit, & absque loci præjudicio. Possunt tamen, immo debent de superfluis Monasterii eleemosynas pauperibus elargiri; etsi superflua non sint, possunt moderatas facere judicio viri prudentis: consule D.D. qui de re tractant, præsertim Vazquez *opusc. de elemosyna Cap. 4. n. 11. Roder. Peyrin. & alios*.

11. Possunt dicti Superiores applicare aliis, præcipuè benefactoribus opera bona suorum subditorum, etiam ipsis renitentibus, idque non solum ex privilegio, verum etiam de jure communi; quia habent dominium super voluntates suorum subditorum ratione voti obedientiæ ab eisdem emissi, & per consequens possunt quibus voluerint eorum opera meritoria applicare: ut docent D. Thom. *in 4. dist.* 20. *q.* 1. *art.* 1. *Corduba in quæst. Regul. lib.* 5. *Bassæus V. suffrag. n.* 1. *& alii*.

12. De jure Communi habent Prælati locales potestatem instituendi Confessarios pro suis dumtaxat subditis, nam erga eosdem jurisdictione quasi Episcopali fruuntur, etiam pro foro externo, ut dictum est; & docent Suarez *tom.* 4. *de Relig. tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 15. *n.* 4. *Bordonus tom.* 1. *resol.* 4. *n.* 15. *Pelizar. tract.* 8. *cap* 2. *n.* 30. Ex jure tamen speciali ferè in omnibus Religionibus hujusmodi institutio, seu approbatio solum ad Generales, vel Provinciales spectat, unusquisque igitur consulat suæ Religionis statuta, & Regulas tam quoad instituendum confessarios pro Regularibus, quam etiam ad præsentandum eosdem locorum Ordinariis pro confessionibus Sæcularium; in Ord. F. F. Prædicat. & Minor. nequit talis præsentatio vel institutio fieri, nisi à Generalibus, vel Provincialibus, ut constat ex *Clement. Dudum de sepult. lib.* 3. *tit.* 7. §. *statuimus*.

13. Possunt Superiores Locales pro suis respectivè Conventibus conservatores eligere absque Generalium, vel Provincialium licentia, nam constitutio Gregorii XV. quæ incipit: *Sanctissimus Dominus noster*; apud Cherub. tom. 3. modum in conservatorum electione tradens, non specificat personam Regularem, quæ possit, & debeat conservatorem eligere, sed loquitur indefinitè, *Regulares*; videnda tamen sunt uniuscujusque Ordinis statuta, & privilegia; Apud Minor. Observ. & Reform. videtur restricta ad Provinciales, privative quoad Guardianos *ex constitut. General. Ord. cap.* 12. §. 21. ubi Provincialibus præcipitur, ut infra spatium sex mensium pro unoquoque loco conservatores nominent, & eligant; ex qua locutione universali, *pro unoquoque loco*, deducitur, excludi Superiores Locales; ut bene notat Mattheuc. *Official. quoad Conservat. n.* 15.

14. Possunt dicti Prælati Conven-

ventuales creare Notarios Religiosos subditos pro intimandis mandatis, privilegiis, concessionibus, & indultis Apostolicis concessis Ordinibus Regularibus, tam personis Ecclesiasticis, quam Saecularibus, etiam speciali nota dignis; necnon pro causis suorum subditorum Criminalibus, ita ut illis tanta fides adhiberi debeat, quanta Notariis Saecularibus: ut constat ex Bulla Sancti Pii V quam per extensum refert Roder. *tom* 3. *q.* 8. *art.* 1. & Cherub. tom. 2. pag. 336. ubi contradicentibus apponuntur poenae; Religiosi tamen creandi in Notarios debent esse idonei, nec non juramento fidelitatis adstricti: ita Portellus *V. Notarius n.* 1. *& seqq. Lezana tom.* 1. *cap.* 18. *n.* 95. *Peyrinus de subdito*, *q.* 1. *cap.* 3. §. 8.

C A P. I I.

De potestate coercitiva Superiorum Localium.

1. DE jure communi, & ratione jurisdictionis Ecclesiasticae omnes Superiores locales habent in suis respectivè Conventibus, seu Monasteriis perfectam, & quasi Episcopalem potestatem coercitivam, tam pro foro interno, quam pro externo, ita ut possint Subditos suos ligare Censuris, corrigere, & punire, ut patet ex usu, & privilegiis omnium Religionum exemptarum. De jure tamen speciali, id est secundum Leges, & Constitutiones uniuscujusque Religionis, immo & limitationes Superiorum majorum hujusmodi coercitiva potestas valde restricta, & limitata manet: ita Suarez *tom.* 4. *de Relig. tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 9. *n.* 3. *Lezana tom.* 1. *cap.* 18. *n.* 2. *& alii communiter*.

2. Praelati Conventuales, seu Locales existentes in suo Conventu possunt de jure communi exercere jurisdictionem coercitivam, & contentiosam extra illum contra Subditos in alieno Conventu existentes, praeceptis, & Censuris eos ligando; ut cum Roder. & Bonac probabilius docent Bordon. *tom.* 2. *resol.* 78. *n.* 53 *Delbene tom.* 2. *cap.* 12. *dub.* 1. *sect* 1. *n.* 21. *& innuit Trid. sess.* 25 *cap.* 14. ratio est, quia dicti Praelati sunt suorum Subditorum Judices simpliciter, & independenter à loco, ergo ubicumque Subditi deliquerint, possunt puniri, & poenas inflictas incurrere; dixi de jure communi; quia si in aliquibus Religionibus denter regulae, seu Statuta in contrarium, illa videnda sunt; & observanda, haec enim nequeunt certa regula definiri, cum ab humanis Legibus pendeant, quae quotidie juxta diversa tempora variantur.

3. Potestas Superiorum Localium supra suos Subditos Apostatas, & fugitivos est tanta, ut ubicumque existant, etiam extra Territorium, possint eos realiter capere, vinctosque in suos respectivè Conventus adducere, invocato ad hoc, si opus fuerit, brachii Saecularis auxilio, quod qui-

quidem Judices sæculares præstare tenentur, immo ad id cogi possunt per Judices Conservatores; ut patet ex pluribus privilegiis, præcipuè ex illo à S. Pio V. concesso, quod per extensum refert Lezana *tom.* 1. *cap.* 6. *n.* 6. aliisque relatis à Roder. *tom.* 1. *q.* 30. *art.* 6. ex quibus manifestè colligitur, dictos Prælatos non solum suos Subditos Apostatas, & fugitivos capere, inquirere, & cogere posse, ut ad Ordinem redeant, sed etiam omnes alios sui Ordinis Apostatas, & fugitivos, ubicumque eos sine licentia in scriptis invenerint: ita constat ex usu, & Constitutionibus nostræ, & aliarum Religionum, & tenent Roder. *cit. loc Peyrinus tom.* 1 *privil. ad Const.* 1. *Julii II. n.* 97. *Pelizar. tract* 8 *Cap.* 8, *n.* 56. Frater Minor perpendat Ordinis Statuta *Cap.* 2.

4. In illis casibus, in quibus Superiores locales ex privilegio, usu, consuetudine, vel statuto possunt contra suos Subditos procedere, nequeunt à Superioribus Provincialibus impediri, ne procedant contra ipsos usque ad sententiam diffinitivam exclusivè, vel interlocutoriam, habentem vim diffinitivæ, cujus gravamen per appellationem reparari nequeat; sed neque invitis Superioribus localibus possunt Provinciales ad se advocare causas coram illis motas, nisi ob gravem, & justam causam à lege permissam; quæ conclusio probatur à simili ex Trident. *sess.* 24. *cap.* 2. *de reformat.* & ex nostris statutis generalibus Barchionensibus Toleti reformatis *tit. de Officiis*; ubi præcipitur Prælatis Superioribus, ne se conturbent ad invicem in suorum munerum, seu officiorum executione, sed potius Superiores inferiores Prælatos adjuvent, illos in officiis, & causis non impediendo, neque se in illis ingerendo, sic enim ad vitanda plura inconvenientia postulat suavis Religionis gubernatio: ita Portell. *v. Prælati potestas. n.* 8. *in addit.*

5. Possunt de jure communi, & ob gravia delicta Superiores locales carcerare subditos suos, vel in domo disciplinæ detinere, ne fugam arripiant; & interim Superiorem Provincialem monere, ut quid agendum sit, ab eodem decernatur. De jure tamen speciali, videnda sunt uniuscujusque Ordinis Statuta; Guardiani Ordinis Minorum tenenter servare cautelas in ejusdem Constitutionibus positas apud Sanctorum de Melphi *comment. in stat. cap.* 1. *stat.* 4. §. 18. & 19. & cavere debent à nimia facilitate puniendi hujusmodi pœna, quæ revera gravissima est, & excepto casu inobedientiæ contumacis non debet infligi absque processu saltem informativo; nec sufficit sola suspitio, aut præsumptio delicti, sed requiritur notorietas facti, quæ omnes juris solemnitates excludit: ita *cum Sanct. loc. cit. Bordon. tom.* 2. *resol.* 58.

6. Animadvertere summopere debent Superiores Locales, se esse suorum Subditorum Patres, non Dominos, atque adeo debere tanquam Patres adhibere salutarem, & paternam correctionem, vel punitionem in filios. Non sint igitur *turbulentti, anxii, nimis zelotipi, aut nimis suspiciosi, & vigiles*, ut advertit S. Benedictus in sua Regula cap. 64. loquens

quens de Superiore Monasterii; neque exploratores instituant, ut facta Subditorum observent, ac deferant, inde enim odia, & dissensiones oriri solent, quinimmo Charitas dictat, Superiores debere nonnunquam aliqua Subditorum leviora peccata dissimulare, ut postmodum, cum opus sit correctione, aut punitione, hæc in Subditorum majus bonum spirituale cedant, sit propterea eorum vigilantia prudens in morum inquisitione, ne regulas Charitatis, ac discretionis excedant: ita cum aliis Raggius *part. 3. dub. 13. n.* 100.

7. Quando Superiores Conventuales probabiliter suspicari possunt de nimia familiaritate, vel inhonesto consortio alicujus subditi extra Conventum, non solum possunt, verum etiam tenentur adjungere ei socium fidelem, qui actiones ipsius exactè observet, & ab eodem in Conventum reverso quid rei actum sit diligenter perquirant, prout habetur in Const. 60. Clementis VIII. de reform. Regular. incip. *Nullus omnino*: apud Cherub. *tom.* 3. idque vigilantia pastoralis expostulat, ut medela correctionis, & interdum punitionis ægroto tempestivè adhibeatur, atque scandalum vitetur, quod si adhibita morali diligentia delictum probari non possit, tunc dicti Superiores debent ab ulteriori inquisitione desistere, & Subditum suaviter monere, ut cautè, & religiosè deinceps procedat: ita cum aliis Raggius *part. 3. dub. 7. n. 72. & 73. Pasqualig. tom. 2. decis. 461. n.* 78.

8. Nequeunt Superiores Conventuales subditos suos privare officiis, seu ministeriis, quæ exercent, ob solam suspicionem, vel indicium de aliquo delicto ab eisdem commisso, quando ex tali privatione periclitari potest subditorum fama, quam unusquisque tenetur non lædere; nam licet dicti Prælati absolutè possint Sacristam, Janitorem, Quæstorem, & similes à suis muneribus amovere, concurrentibus tamen suspicione, indicio, vel inquisitione de delicto, id nullatenus facere possunt, nec debent, cum ita daretur intelligi, subditos à suis muneribus amoveri intuitu delicti nondum probati, quod profectò esset eorumdem famam denigrare: ita cum multis Pasqualig. *tom. 2. decis. 461. Raggius part. 3. dub. 6. n. 66 & 67.*

9. Delicta subditorum occulta Superioribus Localibus revelata ut patribus, nequeunt sine gravi culpa ab eisdem revelari, aut puniri, vel juridica interrogatione scrutari, sed tantum possunt ut patres monere, ac suaviter corrigere filios, ut si delinquentes fuerint, curent de cætero à reincidentia se præcavere, verumtamen quando hujusmodi correctio non prodest, vel cum agitur de re gravissima, aut de promovendo aliquem ad Prælaturam, officium, vel beneficium, tunc non solum possunt, verum etiam tenentur dicti Superiores subditorum crimina Prælatis majoribus manifestare, ut de remedio provideant, bonum enim commune particulari præferendum est; limita, nisi ea delicta sint jam verè emendata, vel nisi alia via damno communi obviari possit: Priusquam verò ad prædicta procedant, debent Superiores præfa-

ti animos delatorum investigare, ne forte odio, vel invidia ducti falsa crimina innocentibus imponant; in casu tamen quo non paternaliter, sed judicialiter crimina revelata fuerint, debent interrogare delatores, an præmiserint correctionem fraternam, nec debent in hoc esse nimis faciles ad credendum, nisi delatores sint personæ fide dignæ, de quarum veritate dubitari minimè possit, præsertim si denunciati non sint religiosis moribus præditi, quos in tali casu poterunt Superiores secretè corripere, etiam coram duobus, vel tribus testibus, si opus fuerit, eos terrendo, aut sub excommunicatione præcipiendo, ut delicta emendent, & scandala vitent; si autem denunciati sint personæ graves, & vitæ probatæ, nequaquam admittenda est denunciatio à quocumque contra eos facta, nam sæpè nonnulli aliqua passione perciti in innocentis depressionem conspirant; idcirco in prædictis pedetentim procendendum est: ita Bassæus *V. denunciatio n. 3. & V. correctio n. 3. Raggius p. 3. dub. 6. n. 68. & 74. & dub. 47 n. 282. Peyrinus de subdito q. 1. cap. 16. & alii.*

10. Si litteræ aliquæ sine authore, aut ficto nomine contra subditos mittantur ad Superiores præfatos, non possunt hi judicialiter adversus eos procedere, immò neque paternaliter in secreto corrigere, vel monere, ut sibi caveant, sed omninò debent hujusmodi litteras vel lacerare, aut comburere, nullamque fidem eiesdem præbere, tales enim litteræ nullum judicium contra denunciatos faciunt; & quilibet processus super eisdem formatus nullus est ipso jure; prout habetur *in cap. Inquisi. §. 3. dubit. & docent Roder. tom. 2. q. 6. art. 10. Peyrin. in formul. litter. P. cap. 17.* secus dicendum, si litteræ sint subscriptæ, & non fictæ, tunc enim debent Superiores procedere ut supra dictum est; semper tamen habentes præ oculis Doctrinam D. Thom. *2. 2. q. 6. art. 4. ad 3.* scilicet, ut judicium in omnibus suspendant, & in mitiorem partem facta subditorum interpretentur, donec juridice probentur.

11. Superiores Locales etiam in illis Ordinibus, in quibus per statuta specialia non prohibentur Confessarios instituere, vel suspendere, non possunt punire subditos suos ab Ordinario approbatos, Confessiones sæcularium tempore Jubilæi, aut virtute Bullæ Cruciatæ contra eorum voluntatem audientes; ratio est, quia pœna supponit culpam, subditi in tali casu audientes Confessiones sæcularium ex delegatione Summi Pontificis, qui est omnium Religionum Supremus Prælatus, nullam culpam committunt contra obedientiam Prælatis debitam, tunc enim possunt pro libito obedire, & licitè non obedire. Neque possunt impedire, ut subditi utantur dispensatione, aut licentia aliqua, quam, insciis Prælatis, à Sede Apostolica impetrarunt, si alias ad hujusmodi gratia, seu dispensatione utendum, sint idonei, & habiles; nam impedientes authoritativè executionem litterarum Apostolicarum incurrunt Censuras Bullæ Cœnæ *Canon. 13. & 14.* ita cum Diana docet Vidal. *de pœnit. inquis 6. n. 72. & tit.*

de Censuris inquisit. 2. *n.* 7. qui etiam eodem titulo *n.* 31. cum communi docet, non posse Superiores prædictos revocare sine justa causa licentias, vel dispensationes ab eisdem justa de causa subditis concessas, quia re non mutata, & necessitate durante abutuntur potestate, eas revocando.

12 Si in aliquo Conventu inveniantur plures ex subditis; qui aliquod delictum commiserunt, non debent Superiores illius omnes punire, sed sufficit ad aliorum exemplum, ut puniant aliquos, vel aliquem, qui, ponderatis circumstantiis, fuerunt causa magis principalis delicti commissi; sic enim ex una parte delictum non manet impunitum, & ex altera melius consulitur paci, & tranquillitati, quæ non parum læderetur, si omnes, & singuli punirentur: cavere tamen Superiores debent, ne sint personarum acceptores: ita Nald. *v. delictum. n.* 1. *Pellizar. tract.* 7. *cap.* 1. *n.* 27. *& alii.*

CAP. III.

De potestate, quam habent Superiores Locales, circa casus reservatos.

1. CUM ex decisis in Superioribus resolutionibus constet; Prælatos Regulares exemptos habere jurisdictionem quasi Episcopalem, ac Prælatorum nomine venire etiam Superiores Conventuales, seu locales; idcirco asserendum est, hos proculdubio tam de jure communi, quam ex privilegiis Alexandri VI. ut habetur *in Monum. Ord. in* 2. *impress. fol.* 56. *conclus.* 66. *& in supplem. fol.* 3. necnon Clementis VIII. ut habetur *in Bull. Rom. Cherub. tom.* 4. *post const.* 26. *Urbani VIII. pag.* 273. *col.* 2. posse in suis respective Conventibus, seu Monasteriis sibi reservare Casus, ex illis tantum, quos idem Clemens in suo decreto limitavit, & referuntur infra ratio est, tum quia hujusmodi Prælati exercere valent in suos subditos ea, quæ & Episcopi in suos exercent, sed hi possunt sibi casus reservare, ergo etiam illi; tum quia deputare Confessarios pro suis subditis ad Prælatos locales pertinet de jure communi, ut dictum est supra *cap.* 1. *n.* 12. ergò pariter reservare casus ex numeratis in Clementino decreto: dixi *de jure communi*, nam de jure speciali videnda, & servanda sunt uniuscujusque Ordinis statuta, limitationes, & restrictiones; regulariter enim hujusmodi potestas Generalibus, ac Provincialibus dumtaxat competit. Pro Guardianis autem Ordinis Minorum in Capitulo Generali Assisi celebrato anno 1526. factum fuit authoritate Apostolica sequens statutum: *Ordinatur, & mandatur authoritate Apostolica, & totius Capituli Generalis, quod nullus Guardianus possit sibi aliquem casum reservare, sed solus Minister Provincialis id poterit*: ex

quo

quo manifeste patet, dictum Alexandri VI. privilegium quoad Guardianos in suo vigore amplius non permanere, & jus commune per jus speciale Religionis esse restrictum, non solum quoad potestatem casus reservandi, sed etiam quoad facultatem ab illis absolvendi, ut constat ex statutis Generalibus *cap.* 7. nisi ea facultas eisdem committatur, prout regulariter committitur.

2. In illis Ordinibus, in quibus Prælati locales habent potestatem reservandi sibi casus, sive de jure communi, sive ex privilegiis, non possunt casus pro Novitiis sibi reservare, cum hi perfectè Religiosi non sint, nisi in favorabilibus, ac propterea nequeunt, ut cæteri Religiosi professi, censuris ligari, & casibus reservatis constringi, cum sint odiosa; *ex cap. Religios. de sentent. excomm. in* 6. immo neque casibus Episcopo reservatis ligantur, cum non sint subditi ipsius; sed dumtaxat in casus Papales incidere possunt, à quibus tamen, sicut cæteri Sæculares, ab habentibus facultatem possunt absolvi: *ita comm. D. D.*

3. Ut peccata reservari possint, requiritur 1. ut sint mortalia, nam venialia non consuevit Ecclesia reservare: 2. ut sint actus externi, & completi, cum de internis Ecclesia non judicet; 3. ut observetur decretum Clementis VIII. quod habetur *in Bullar. Rom. Cherub. tom. 4. post const. 26. Urbani VIII.* in quo decernitur, ut nemo ex Regularium Superioribus peccatorum absolutiones sibi reservet, exceptis iis, quæ in eodem decreto continentur; quod si aliquod peccatum grave pro Religionis conservatione, vel conscientiæ puritate reservandum videbitur, id non aliter fiat, quam Generalis Capituli in toto Ordine, vel Provincialis in Provincia matura discussione, & consensu.

4. Peccata reservabilia in dicto Decreto Clementino contenta, sunt undecim, nempe 1. *Veneficia, Incantationes, sortilegia*; 2. *Apostasia à Religione, sive habitu dimisso, sive retento, quando eo pervenit, ut extra septa Monasterii, seu Conventus fiat egressio*; 3. *Nocturna, & furtiva è Monasterio, seu Conventu egressio, etiam non animo apostatandi facta*; 4. *Proprietas contra votum paupertatis, quæ sit peccatum mortale*; 5. *Juramentum falsum in judicio regulari, seu legitimo*; 6. *Procuratio, auxilium, seu consilium ad abortum faciendum post animatum fœtum, etiam effectu non secuto*; 7. *Falsificatio manus, aut sigilli officialium Monasterii, aut Conventus*; 8. *Furtum de rebus Monasterii, seu Conventus, in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale*; 9. *Lapsus carnis voluntarius, opere consummatus*; 10. *Occisio, aut vulneratio, seu gravis percussio cujuscunque personæ*; 11. *Malitiosum impedimentum, aut retardatio, aut aperitio litterarum à Superioribus ad inferiores & ab inferioribus ad Superiores*. Qui omnes infra Tract. 6. explicabuntur.

5. Superioribus Localibus sive habentibus, sive non habentibus potestatem reservandi peccata, non licet Confessiones subditorum audire nisi quando peccatum aliquod reservatum admiserint, aut ipsimet sponte,

te, vel proprio motu id ab ipsis petierint, ideoque Superiores habentes potestatem instituendi Confessarios pro suis subditis, & per consequens reservandi peccata, ut supra, debent in suis domibus duos, tres, vel plures Confessarios pro subditorum numero majori, vel minori deputare, qui sint docti, prudentes, & charitate præditi, & quibus reservatorum absolutio committatur; possunt præterea præfati Superiores quibusdam peccatis, etiam non reservatis, graves determinare pœnitentias, à Confessariis imponendas, quæ subditos ab eisdem perpetrandis cohibere possint; caveant tamen diligenter, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in Confessione habuerunt, ad exteriorem gubernationem utantur: *ex eod. decret.*

6. Quamvis in aliquo Ordine per speciale statutum cautum sit, prout in nostro Seraphico *cap. 7. statut.* cautum est, quod Generales, & Provinciales tantum authoritate Ordinaria possint à reservatis absolvere, & alii, quibus ipsi facultatem commiserint, nihilominus tamen Guardiani, Priores, cæterique Superiores Locales carentes dicta authoritate ordinaria in reservata, si fuerint deputati Pœnitentiarii pro suis respectivè Conventibus, seu Monasteriis, prout regulariter deputantur, poterunt proculdubio uti ea facultate absolvendi à reservatis, non solum activè, sed etiam commissivè, quando casus reservatus particularis occurrerit toties quoties, scilicet, concedendo Confessario subdito non habenti facultatem absolvendi à reservatis, ut pro illa vice suum pœnitentem absolvat, idque patet ex decreto Clementis VIII. & ex alio Visitationis Apostolicæ, quod refert *Orb. Seraph. tom. 4 pag. 166. & Official. Curiæ quoad Præl. Regul. cap. 38.* in quo dicitur, quod Superiores Locales præfati ad hoc ut possint concedere dictam facultatem absolvendi à reservato aliquo particulari (nam generaliter nullatenus illam concedere valent (sufficit, quod habeant authoritatem delegatam, videlicet quando simul Superiores, ac Pœnitentiarii eliguntur; & quia non debent esse deterioris conditionis quam subditi, gaudent propterea authoritate passiva, nempe quod à reservato aliquo particulari toties quoties per Confessarium, vel Sacerdotem ab ipsis electum absolvi possint.

7. Possunt Superiores locales licentiam concedere suis subditis confitendi sua peccata alterius Ordinis Religioso, idoneo tamen, quamvis non approbato, & hujusmodi licentia debet esse expressa, nam tacita, seu interpretativa non sufficit, nisi pro itinerantibus, ut mox dicetur, seclusa tamen Constitutione, seu statuto Religionis in Contrarium; ratio est, quia dicti Superiores habent super suos subditos potestatem jurisdictionis ordinariam, maxime in Sacramentorum administratione, hæc autem potestas ordinaria est delegabilis quibuscumque extraneis indifferenter, ut constat *ex cap. his, quibus ex offic. 20. de offic. Jud. Ord. & cap. omnis utriusque sex. de pœnit. & remiss.* atque adeo sicut ipsimet pos-

sunt

sunt extra Religionem Confessarium, etiam non approbatum, eligere, ita pariter possunt suis subditis similem licentiam concedere, nam Tridentinum *sess.* 23. *cap.* 15. approbationem Episcopi in Confessario exigit solum relate ad Sæculares, non vero ad Regulares; Prælati enim locales, cum sint proprii suorum subditorum Sacerdotes, eosdem, velut oves proprias, cui voluerint pastori, alias idoneo, committere valent. Si autem Confessarius electus fuerit ex approbatis ab Ordinario loci, poterit uti cum eligente eisdem facultatibus, quibus uti potest cum Sæcularibus, tam quoad absolutiones, quam quoad dispensationes, quia in tali casu cum Regularibus potest se gerere sicut cum Sæcularibus; si vero licentia non fuerit expressa ad confitendum peccatum aliquod reservatum, vel fuerit limitata per Ordinis statuta, aut per præfatos Superiores, nempe, ut subditi non possint extra Ordinem hoc, vel illud peccatum confiteri, tunc Confessarius electus tenebitur se continere intra limites concessionis, interrogando pœnitentem, an, & quomodo licentiam confitendi obtinuerit: ita Bordon. *tom.* 1. *resol.* 2. *q.* 11. *n.* 23. *&* *resol.* 24. *q.* 3. *n.* 6. *Pellizar. tom.* 2. *tract.* 8. *cap.* 1. *sect.* 1. *q.* 2. *n.* 3. *Lezana tom.* 1. *cap.* 18. *n.* 27. *Diana p.* 3. *tract.* 2 *de dub. Regul. resol.* 2. *Joan. de la Cruz de stat. Relig. lib.* 2. *cap.* 6. *dub.* 11. *conclus.* 1. *Suarez de Relig. tom.* 4. *lib.* 10. *cap.* 5. *n.* 3. *&* *alii commun.* Fratribus Minoribus expresse per constitutiones Apostolicas prohibetur confiteri extra Ordinem, præterquam in necessitatis articulo, & tunc de licentia Superioris expressa; prout constat *ex stat. General. Ord. cap.* 7. § 1 *n.* 4. pro itinerantibus *vide infra tract.* 6. *cap.* 1. Pœnitentiariis autem D. Papæ omnes Regulares cujuscumque Ordinis absque suorum Superiorum licentia confiteri possunt, non obstantibus constitutionibus quibuscumque in contrarium.

8. Superiores Locales tenentur regulariter non negare facultatem absolvendi à reservatis Confessario petenti, quinimmo in ea concedenda debent se ostendere faciles, & benignos, necnon fideles dispensatores potestatis sibi commissæ, ob gravia, multaque pericula animarum, quæ ex irrationabili negatione exoriri possunt; quapropter Superiores, qui sine justa causa hujusmodi facultatem delegare renuunt, mortaliter peccant, maxime si ex tali negatione animæ subditorum grave dispendium subire cogantur, & à fortiori si id confessarius testaretur; dixi regulariter, nam in quibusdam casibus possunt justè Superiores dictam facultatem denegare, nempe, ob bonum proximi, ut si peccatum sit tale, ut in perniciem vergat aliorum, vel si sit tale, ut nemo, excepto Superiore, sciat ei remedium adhibere; aut ob bonum ipsius pœnitentis, qui ex facilitate absolutionis occasionem sumit perseverandi in peccato, vel si timeretur probabiliter gravis infamia communitatis, aut facilitas peccandi in aliis, qui legem reservationis minimè curarent: in his enim, & similibus casibus non tenentur licentiam concedere, quandoquidem

Su-

Superiores plus debent bono communi, quam particulari providere: prout docent de Lugo *de Sacr. Pœnit. disp.* 20 *n.* 41. *Candidus tom.* 2. *disq.* 24. *art.* 68. *à S. Fausto de casib. reserv. lib.* 8. *q.* 15. *& alii; constat etiam ex cit. decr. Clement.*

9. In casu, quo præfati Superiores recusent dictam facultatem concedere; possunt Confessarii licite pro illa vice, etiam facultate non obtenta, Religiosos pœnitentes ab aliquo reservato absolvere, absque onere se præsentandi, quia authoritate Papæ in tali casu absolvunt, ut habetur expresse in calce dictæ Constitutionis Clementinæ, approbatæ, & innovatæ ab Urbano VIII. post ejus const. 26. *tom.* 4. *Bull. Cherub.* immò toties absolvere possunt, quoties eisdem irrationabiliter facultas denegatur; hæc tamen doctrina solum videtur procedere in domibus, in quibus non adsunt Pœnitentiarii deputati, vel nolunt absolvere, nam si adsint, & absolvere velint, cessat ratio illius dispositionis: ita cum multis Dicastillo *disp.* 11. *dub.* 20. *n.* 339. *Gobat. in Theol. experim. tract.* 7. *cas.* 20. *pag.* 478. *n.* 705. *Præpos. apud Dian. p.* 9. *tr.* 3. *res.* 15.

10. Non possunt Superiores Locales, etiam interveniente causa urgente, absolvere sola reservata, & pro cæteris pœnitentem ad inferiorem remittere, cum Confessionis integritas sit de jure divino, in quo minimè dispensare valent, quæ quidem integritas, excepto casu necessitatis celebrandi, vel communicandi ad vitandum scandalum, aut infamiam sub mortali obligat tam pœnitentem, ut utraque confiteatur, quam Superiorem, ut utraque audiat; vel, si nolit audire, tollat reservationem, aut alteri Confessario facultatem concedat; opinio enim contraria est omnino improbabilis; ita docent de Lugo *disp.* 20. *de pœnit n.* 77. *Coton. lib.* 2 *controv.* 7. *cap.* 5. *q.* 9. *n.* 162. *Miranda tom.* 2. *q.* 34. *art.* 12. *& alii comm.*

11. Possunt Prælati Locales ubique excipere Confessiones suorum subditorum virtute Ordinariæ potestatis, dum reperiuntur in aliena Provincia, vel Conventu: nam pœnitentia est de jurisdictione voluntaria, ac proinde *in cap. Omnis de pœnit. & remiss.* de loco nihil exprimitur quoad Regulares, ergo potest intra, vel extra territorium exerceri, quia in his, quæ sine strepitu judicii fiunt, nullius territorium læditur, *argum. cap. ultim. de offic. legat.* Non possunt tamen absolvere à reservatis in aliena Provincia, per quam transeunt, si in sua Provincia reservati non sint, nisi à Superiore loci licentiam obtineant: cum reservatio afficiat directè Confessarium, & indirectè pœnitentem; ita *comm. D D.*

12. Possunt præterea Superiores Locales independenter ab aliis non solum in proprio Conventu, sed etiam extra Ordinem sibi eligere in Confessarium quemlibet Sacerdotem idoneum, licet non approbatum, sivè sæcularem, sivè Regularem propriæ, vel alterius Religionis, à quo possunt absolvi, & respectivè dispensari ab illis excessibus, à quibus ipsimet Prælati Locales suos subditos absolvere, & dispensare valent, idque con-

constat ex cap. *Final. de pœnit. & remiss. peccat*: ubi dicitur; *quod Episcopi, & alii Superiores, necnon minores Prælati exempti absque sui Superioris licentia, providum, & discretum Virum possint sibi in Confessarium eligere*. inter Prælatos enim exemptos numerantur Generales, Provinciales, Visitatores, Superiores Locales, Commissarii, & Procuratores Curiæ Romnæ: & ita docent S. Anton. *p.3. tit.17. cap. 2. §.3. Sylvest. v. Confessor 1. n. 8. Nagnus in 3. p. tom. 2. q 8. art. 5. Rodericus tom. 1. q. 20. art. 28. Diana p.3. tract. 2. de dub. regul. res. 1. Sd v. Confessor n. 1. Suarez tom. 4. in 3. p. D. Thom. disp. 27. sect. 2. n. 9. Miranda tom. 2. q 33 art. 6. & alii permulti*: Nec requiritur, quod talis Confessarius sit ex approbatis, quia id textus non dicit, sed approbatur per ipsam electionem, alias non esset differentia inter Prælatum, & subditum, sed neque Tridentinum *sess. 23 cap 15. de reform.* in hoc quoad Prælatos Regulares aliquid innovavit, cum approbatio Ordinarii: de qua ibi loquitur, requiratur tantum ad audiendas Confessiones sæcularium, non vero Regularium, ut cum comm. D.Ds docent Coriolan. *p 1. sect. 1. art. 21. n. 4. 5. 6. Peyrinus tom. 1. privil. in Const. 4. Sixti IV. Lezana tom. 1. cap. 18. n. 81*. quæ juris communis concessio dictis Prælatis à Summo Pontifice facta neque per statutum, neque per consuetudinem, neque per Prælatos majores tolli unquam potest, nisi ad hoc à S. Sede facultatem obtineant; statuta Ordinis Minorum prædicta authoritate edita, minimè hujusmodi privilegium seu concessionem à Guardianis abstulerunt, prout docet Corduba *in addit. ad comp. privil. fol. 76. & 77.* Idem dicendum est de Vicariis, seu Præsidentibus absolutè Conventum regentibus in absentia, vel morte Guardianorum aliorumque Superiorum Localium, quia tunc sunt veri Prælati. Notandum tamen 1. quod licet Guardiani Ordinis Minorum sint deputati Pœnitentiarii pro suis respective Conventibus, prout regulariter deputantur: ac propterea habeant potestatem, non solum activam, sed etiam passivam absolvendi à reservatis, ut ex jure, & privilegiis constat, cum non debeant esse deterioris conditionis quam subditi, & alias possint per alios sibi applicare, quod aliis administrant; id tamen intelligendum est solum de reservatis occultis; nam pro publicis, seu notoriis ad Ministros Provinciales recurrere tenentur, ut patet ex Regula, & Constit. Ord. *cap. 7. j. 2. n. 3.* & ex Stat. general. Barchinon. anno 1621. editis, & à S. Sede approbatis *cap. 6. §. de casib. reserv.* prout refertur in Orb. Seraph. *tom. 3. pag. 663. col. 2.* ubi Guardianis tribuitur facultas activa, passiva, & commissiva absolvendi subditos, & hospites à reservatis occultis dumtaxat; Vicariis quoque, ac Præsidentibus ut supra, eadem facultas activa, & passiva, non tamen commissiva conceditur. Notandum 2. prædictum privilegium non habere locum tempore Jubilæi, ad quod lucrandum dicti Prælati tenentur confiteri non secundum dispositionem *dicti cap. Final. de pœnit. & remiss.* sed juxta diploma Summi Pontificis nem-

pe

p. Confessario ex approbatis ut docent citat. D. D. Vid. infra tract. 6. cap. 1. n. 23. Notandum 3. quod in Nostro Ordine Min. tam Observant. quam Reformat. nequeunt dicti Superiores eligere Confessarium triginta ætatis annos non excedentem, prout habetur in statutis tam Generalibus, quam Reformatis cap. 7.

C A P. IV.

De potestate, quam habent Superiores Conventuales, seu Locales absolvendi suos Subditos à Censuris etiam reservatis.

1. Omnes Superiores Locales Ordinum Regularium ex Apostolicis privilegiis, vel per viam commutationis in eisdem, tanta circa suos subditos authoritate, ac potestate fruuntur, quanta Generalis in toto Ordine, & Provinciales in suis Provinciis gaudent, & utuntur; nisi in aliquibus per specialia statuta eorum jurisdictio limitata fuerit; hæc assertio constat ex pluribus indultis à S. Sede Prælatis Regularibus concessis, prout in Monum. Ord. & in comp. privilegiorum, *v. Prælati, & v. Guardiani*, referuntur, nec non in aliis titulis, quibus authoritas ad absolvendum, & dispensandum conceditur dictis Religionum Prælatis, sub quorum nomine proculdubio veniunt, non solum Generales, & Provinciales verum etiam Superiores Locales, quales sunt Priores, Guardiani, Rectores, & consimiles, juxta declarationes Clementis IV. & Sixti IV. Ordinisque Constitutionum, ut dictum est supra; constat etiam assertio prædicta ex concessione Julii II. per quam omnia privilegia, & indulta Apostolica concessa Ordini Prædicatorum; spectantia ad Priores Conventuum dicti Ordinis, extenduntur etiam ad Guardianos Conventuum Ordinis Minorum; ut habetur in comp. privil. *v. Guardianus n. 5. & in supplem. fol. 3. concess.* 222. hæc enim privilegia Superioribus Localibus Ordinis Prædicatorum concessa, ita ampla sunt, ut eorum authoritas Priorum Provincialium authoritati æquetur, ut constat ex Mari Magno ejusdem Ordinis, & ex aliis indultis Apostolicis, in quibus virtute communicationis Guardiani, aliique Superiores Locales participant, quorum quidem potestas ordinaria est, & non delegata, cum eam non immediate ab homine, sed ex beneficio legis habuerint; ut constat *ex cap. cum ab Eccles. de Offic. Jud. Ord. & in rubr. de offic. deleg. & tenent comm. D.D.*

2. Præterea S. Pius V. in Bulla, quæ incipit: *Romani Pontificis circunspecta*; apud Confectium in collect. litter. Apostol. *fol.* 226. & apud Cherub. *tom.* 2. Superioribus Localibus Ordinis Prædicatorum expresse concess-

cessit easdem facultates absolvendi, & dispensandi suos subditos, quas Episcopi vigore Tridentini *Sess.* 24. *cap.* 26. habent erga suos; per hæc verba: *Et insuper, quia Sacrum Oecumenicum Generale Tridentinum Concilium concessit Episcopis, ut absolvere possint in foro animæ, seu conscientiæ ab omnibus peccatis, & dispensare in irregularitatibus, prout sess. 24. cap. 26. habetur; idcircò ne Priores Conventuales, seu Locales, & Superiores Prælati dicti totius Ordinis ubilibet in hac parte deterioris conditionis quam Clerici, aut Sæculares existant; eisdem, ut ipsi per se ipsos idem omnino possint in Fratres, & Moniales dicti Ordinis sibi subditos, quod possunt Episcopi in Clericos, & Laicos sibi subjectos, tam quoad absolvendi, & dispensandi hujusmodi, quam alias quascumque facultates eadem authoritate, & tenore, etiam perpetuo concedimus, & indulgemus, ac etiam declaramus.* Quo quidem amplo privilegio omnes alii Prælati Locales Ordinum Regularium per viam communicationis, ut pluries in Superioribus dictum est, fruuntur, & gaudent.

3. Nec obstat dicere, Bullam Cœnæ derogare facultati à Tridentino Episcopis concessæ absolvendi ab omnibus peccatis occultis in eadem Bulla contentis, aliisque Sedi Apostolicæ reservatis, atque adeo revocatum manere privilegium S. Pii V. Superioribus Localibus ad instar concessum, ut supra, absolvendi suos subditos à præfatis excessibus; nam licet probabilius sit, derogare, ea tamen derogatio solum comprehendit Episcopos respectu Sæcularium, sive delicta eorum sint publica, sive sint occulta, minimè vero Prælatos Locales respectu suorum subditorum, si eorum delicta sint occulta, à quibus per dictam S. Pii Constitutionem possunt proculdubio hujusmodi Superiores absolvere; ultraquamquod privilegium concessum ad instar non censetur revocatum, sublato, vel revocato exemplari, quia licet sit relativum secundum quid, est profecto absolutum in re; virtus enim, & efficacia privilegii nullo modo est in externa relatione posita, sed in voluntate concedentis, cui placuit rescriptum suum alteri præexistenti similare; ac proindè, revocato probabilius per Bullam Cœnæ privilegio præfato à Tridentino Episcopis concesso, nullatenus manet revocatum privilegium à S. Pio dictis Superioribus ad instar concessum, sicut extincto aliquo Ordine, non manent extincta privilegia aliorum Ordinum, quibus ad instar illius Ordinis extincti fuerunt concessa, cum hujusmodi privilegia ab exemplari sublato minimè dependeant, quin potius fiunt ita illis propria, quibus sunt concessa, ut dicantur stare per se primo absque alterius dependentia: prout docent Baldus *in L. omnia q. 2. C. de Episc. & Cler. Panormit. in cap. ult. ne clerici, vel Monachi, Roder. tom. 1. q. 9. art 9. Tambur. de jur. Abbat. tom. 1. disp. 17. q. 5. n. 2. & alii.* Secus autem dicendum, si Princeps dependenter privilegium concedat, exprimendo, quod, sublato, vel revocato exemplari, censeatur pariter revocatum pri-

privilegium ad instar concessum, quod quidem S. Pius in sua constitutione, non expressit; immo idem S. Pontifex in alia sua constitutione, quæ incipit: *Dum ad Congregationem Cassinen.* apud Cherub. *tom.* 2. absque ulla relatione, aut dependentia absolute concessit Superioribus Monasteriorum, aliisque Prælatis ejusdem Congregationis amplissimam facultatem absolvendi ab omnibus excessibus Sedi Apostolicæ reservatis, etiam in Bulla Cœnæ contentis, & dispensandi ab irregularitatibus, exceptisque ibi excipiuntur, in quibus facultatibus Prælati Locales aliorum Ordinum proculdubio participant: vide etiam quæ diximus *tract.* 1. *cap.* 6. *n.* 18 *de revoc. privil.*

4. Quoad Guardianos Ordinis Minorum tam Observantium, quam Reformatorum est valde notandum, quod licet in statutis generalibus *cap.* 7. habeatur, posse Generales, & Provinciales, eorumque Vicarios, ac Custodes in suis Custodiis ex Apostolica concessione Summorum Pontificum, Clementis IV. Sixti IV. & Julii II. absolvere fratres sibi commissos ab excommunicationibus omnibus, etiam in Bulla Cœnæ contentis, exceptis quatuor ibidem relatis, & dispensare super quacumque irregularitate, excepta ea, quæ ex homicidio voluntario, & bigamia oritur, indè tamen non infertur, prædictos Guardianos erga suos subditos simili potestate carere, ratio est, quia hujusmodi concessio taxativa non est, neque ita restricta ad solos Generales, & Provinciales, ut non possit etiam ad Superiores Locales extendi, nam sicut illi ex indulto præfatorum Pontificum dicta potestate gaudent, ita pariter isti eadem fruuntur ex privilegio S. Pii V. in Bulla, quæ incipit: *Romani Pontificis circumspecta*; relata a Confectio in collect. Litter. Apostolic. *fol.* 216. & in alia ejusdem, quæ incipit: *Dum ad Congregationem Cassinen.* apud Cherub *tom.* 2. *Bull. Rom.* in utraque enim Superiores Conventuum expresse nominantur; ob eandem profectò rationem, qua memorati Pontifices eam facultatem Generalibus, & Provincialibus concesserunt, S. Pius V. similem Superioribus Localibus etiam per viam communicationis concessit, scilicet, ut Regulares subditi à suis respectivè Prælatis immediatè dependeant, ne huc, illucque pro absolutionis, vel dispensationis beneficio ire cogantur, quod & Religioni incommodum, & ipsis Religiosis perniciosum est. Igitur quamvis Generales, & Provinciales cum suis respectivè Capitulis possint Prælatis inferioribus, ac subditis usum privilegiorum tollere, vel restringere, id tamen debet fieri expressis verbis, videlicet, cum clausula hujusmodi usum limitante, aut restringente, vel annullante; prout habetur v. g. in dicto *cap.* 7. statutorum generalium Ordinis; quod à casibus reservatis nemo absolvere quemquam præsumat, nisi à Generali, vel Provinciali absolvendi facultatem obtineat; ubi manifestè patet, eam facultatem ad solos Generales, & Provinciales esse restrictam, privativè quoad alios. Cum autem in casu nostro minimè reperiatur dictio negativa, qua possit deduci, usum dictæ facultatis; seu concessionis Apo-

sto-

stolicæ ad solos Prælatos majores restrictum esse, privativè quoad inferiores, idcircò tenendum est tanquam certum, ad istos quoque debere extendi, quibus S. Pius V. post recensitos Pontifices idem indultum elargitus fuit; Præterquam quod sumus in favorabilibus, quæ profectò amplianda sunt, non restringenda.

5. Præterea est etiam notandum, quod quamvis Sixtus IV. in sua Bulla aurea nuncupata, in qua amplissimum privilegium absolvendi, & dispensandi Ordini Prædicatorum concedit, ad solos Generales, eorumque Vicarios, & alios dicti Ordinis, quibus ipsi voluerint, facultatem restrinxerint; idem tamen Pontifex die 28. Maij 1481. Pontificatus sui X. hujusmodi restrictionem revocavit, & ad terminos concessionum juxta Maremagnum Prædicatorum reduxit, prout refert Confectius *in collect. litter. Apostol. post præfatam Bullam fol.* 74. ubi non solum Generales, & Provinciales, sed etiam Superiores Locales expresse nominantur, atque adeo possunt hi facere quoad absolutiones, & dispensationes in suis Conventibus quicquid possunt Generales in toto Ordine, & Provinciales in suis Provinciis, nisi per speciale statutum hujusmodi facultas eisdem restricta, vel sublata fuerit. Verba Bullæ revocatoriæ sunt hæc: *Sixtus Episcopus, & Dilectis Filiis Prioribus Conventuum Ordinis Prædicatorum salutem, & Apostolicam benedictionem. Quoniam Ordinis vestri fratres pro eorum absolutionibus, & dispensationibus obtinendis ad Magistrum Generalem juxta restrictionem Bullæ aureæ ire teneantur, volentes eorum commoditati, & quieti in hoc consulere, vobis, & cuilibet vestrum facultatem, & potestatem concedimus absolvendi, & dispensandi cum fratribus ipsis, sicuti alias ex privilegio, quod dicitur Maremagnum, facere poteratis, antequam talis Bulla aurea emanasset.* Quod quidem privilegium ad Guardianos Ordinis Minorum, & ad omnes alios Superiores Locales propter communicationem extenditur.

6. Ex dictis in præcedentibus manifestè colligitur, posse Superiores Locales absolvere suos subditos, Tertiarios quoque commensales, seu collegialiter viventes ab excommunicatione Canonis: *Si quis suadente:* etiamsi percussio sit enormis, & est illa, quæ non solum mutilationem, sed etiam occisionem includit: ut constat ex cap. *Monachi, cap. illorum §. qui si Claustrales, cap. Relig. de sent. excomm. in 6. v. habemus:* & ex privilegiis Clementis IV. *const. incip. Virtute conspicuos*, & Sixti IV. *const. incip. Regimini Universalis Ecclesiæ, Maremagnum nuncupata:* apud Cherub. *tom. 1. Bull. Rom.* Ordinibus Prædicatorum, Minorum, Eremitarum S. Augustini, & Carmelitarum concessis, quibus inspectis, Regulares se se, etiam enormiter, percutientes, possunt a Prælatis localibus absolvi, non obstante restrictione juris communis, cum hæc per recensitas Constitutiones sublata sit; nisi hujusmodi potestas per statuta regularia à S. Sede approbata Superioribus Localibus limitata sit, vel sublata: In statutis Generalibus nostri Ordinis *cap. 7. §. 5.* decernitur; *quod ab ex-*

excommunicatione contracta ob violentam manuum injectionem possint Guardianus, vel eo absente per diem naturalem, Vicarius absolvere, si Ministri Provincialis præsentia intra triduum haberi non possit; Quod de percussione atroci, vel Subditi in Prælatum, nunquam intelligendum est: excipitur tamen articulus mortis, in quo, etiamsi percussio sit atrox, & publica, vel subditi in Prælatum potest pœnitens absolvi cum onere comparendi coram Provinciali, si convaluerit, quando ille, vel ipsius delegatus commodè haberi non possint; in articulo etiam necessitatis celebrandi, aut communicandi ad vitandum scandalum, vel infamiam absolvi potest infra dictum tempus, in casu tamen occulto, & cum onere, ut supra. In statutis verò nostris reformatis cap. 7. nulla reperitur limitatio pro casibus reservatis occultis. Pro publicis ad Min. Provinciales est recurrendum: ex Regula cap. 7.

7. Possunt Prælati locales à præfata excommunicatione suos subditos absolvere, etiamsi Clericum sæcularem percuserint, quia cum sint ab Episcopi jurisdictione exempti, atque adeo suis Prælatis dumtaxat subjecti, idcircò non ab Episcopo, ut nonnulli docent, sed ab eisdem Prælatis facultatem habentibus debent absolvi, sive intra, sive extra Claustra leviter, aut graviter manus violentas injecerint; prout constat ex privilegiis Innocentii IV. & Clementis IV. non solum Prælatis majoribus, sed etiam inferioribus concessis, & relatis in comp. privil. *v. absolutio Ord. quoad Fratres in adnot. ad* §. 7. & expresse tradit Roder. *tom.* 1. *q.* 20. *art.* 12. De licentia tamen Prælati Regularis, vel eo absente, aut injuste absolutionem negante, potest Episcopus Religiosos exemptos à præfata excommunicatione absolvere; ut docent Sanchez *in Summ. tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 39. *Coton. lib.* 2. *Controv.* 7. *cap.* 6. *n.* 192.

8. Habent pariter Superiores prædicti potestatem absolvendi subditum percutientem alterius Ordinis Religiosum; requiritur tamen ad condonationem injuriæ, & definitionem pœnæ, ut Superior Religiosi percussi præsens sit, ad hoc, ut percussorem verberet, & ita pro illata injuria sibi satisfaciat; Superior autem percussoris, priusquam illum absolvat, debet ab eodem juramentum recipere de non committendo amplius hujusmodi excessum, & semel saltem illum percutere, ut servetur forma consueta; nec ad aliam satisfactionem tenetur percussoris Monasterium seu Conventus, nam delictum personale non redundat in detrimentum locale, *ex cap. cum venerabilis* §. *intelleximus de except. & notat Diana p.* 9 *tract.* 4. *resol.* 50. §. *sed quid*. Quod si in imponenda pœna Superiores non concordent, eligendus est arbiter, qui simul judicium ferat: ut docent Palaus *tom.* 6. *disp.* 3. *punct.* 23. §. 4. *n.* 9. *Diana ut supra*, *Coton. lib.* 2. *controv.* 7. *cap.* 6. *n.* 195. potest tamen unus ex dictis Prælatis vicem suam alteri committere, ut notat Sayrus *lib.* 3. *cap.* 28. *n.* 11. Si verò Regularis unius Conventus percutiat Regularem alterius, absolutio spectat ad Provincialem; si hic absit; vel no-

nolit, ad Superiorem Localem percussoris, sed de consensu Superioris Religiosi percussi: ut colligitur ex cap. *Cum illorum de sent. excomm.* & tenent Bordon. *tom.* 1. *resol.* 28. *n.* 47. & *Diana p.* 9 *tract.* 4. *resol.* 50. Moniales tamen se se invicem percutientes, ab eo Prælato, cui immediate subsunt, debent absolvi.

9. Si in Monasterio, seu Conventu sint duo tantum Sacerdotes, unus Superior, & alius subditus, se seque invicem percutiant, licet de jure ordinario unus nequeat alium absolvere, cum ambo sint eadem excommunicatione ligati; in casu tamen necessitatis potest excommunicatus alium excommunicatum absolvere, tum quia necessitas non habet legem, tum etiam quia si in tali casu potest dari absolutio à peccatis, à fortiori potest dari ab excommunicatione: ut docet Suarez *de Relig. tom.* 4 *lib.* 2. *tract. de his quæ possunt Prælati.* Veriorem tamen censeo sententiam asserentem, quod possit Prælatus dare facultatem subdito absolvendi ipsum extra Sacramentum à censura; ipse verò à censura, & peccatis subditum absolvere, & vicissim à peccatis Sacramentaliter per illum absolvi: ita Bordon. *tom.* 1. *resol.* 28. *n.* 57. *Diana p.* 9. *tract.* 4. *resol.* 52.

10. Novitii quoque per Superiores Locales absolvuntur ab excommunicatione ob enormem percussionem in anno Novitiatus incursa, ut constat ex privilegiis in Mari magno Ordinibus Regularibus respectivè concessis; cum debito tamen, ut si ante professionem à Religione discedant, debeant se præsentare coram illo, qui alias de jure in sæculo eos absolvere poterat, non ad effectum obtinendi absolutionem, cum revera sint jam absoluti, sed ne in eandem censuram reincidant, ob inobedientiam non se præsentandi: *ex cap. Eos, qui de sent. excomm. in* 6. *lib.* 5. *tit.* 11. & tenent Sylvest. *V. absolutio* 5. *n.* 9. *Sorbus V. Novitius tit. de Novit. absolut.* idcirco sic absoluti, & ad sæculum revertentes moneantur, ut se præsentent, ne iterum eadem censura innodentur. Illi autem, qui ante Novitiatum præfatam censuram erant incursi, nequeunt à Prælatis Regularibus absolvi, sed mitti debent ad quos de jure spectat, aut ab eis facultatem obtinere; ut bene notat Mattheuccius *Official. quoad absol. excomm. canon. n.* 62.

11. Habent Superiores Locales potestatem absolvendi suos subditos nominatim denuntiatos, vel declaratos excommunicatos à Legatis, vel Judicibus Apostolicis, aut ab Episcopis, etiam in casibus sibi specialiter à Papa commissis; dummodo serventur conditiones sequentes: 1. ut absolvendus recedat ante absolutionem à contumacia: 2. ut prius satisfaciat, vel si non possit, satisfactionem serio promittat: 3. ut Judicem, qui censuram tulit, de obedientia ei, & Ecclesiæ præstita, ac de obtenta absolutione certum reddat: idque constat ex pluribus Apostolicis privilegiis; præsertim Eugenii IV. const. incip. *Injunctum nobis*, apud Cherub. tom. 1. & Pauli III. in indulto Societati Jesu concesso, per Const. incip. *Licet debitum*: apud eundem Cherub. tom. 1. & tenent Suarez *tom.* 4. *de Religio-*

gione lib. 2. cap. 25. Roder. tom. 1. q. 20. art 6. Miranda tom. 1. q 75. art. 21. Quibus privilegiis omnes Ordines Regulares per communicationem fruuntur. Advertendum tamen, quod dicti Superiores non possunt præfatos excommunicatos absolvere, si à Prælatis majoribus, vel ab Ordinis statutis prohibitionem habuerint.

12. Possunt Prælati Locales absolvere, etiam pro foro externo, subditos, qui ob procuratum, secutumque abortum fœtus animati, excommunicationem contraxerunt; nam licet per Sixtum V. privilegium hujusmodi revocatum fuerit, & per Gregorium XIV. ejus successorem in sua moderatoria constitutione non revalidatum; post ipsos tamen Clemens VIII. Paulus V. & Urbanus VIII. motu proprio, ex certa scientia, & de potestatis plenitudine omnia Regularium privilegia confirmarunt, & innovarunt, prout diximus *tract. 1. cap. 4. & 6.*; confirmatio enim cum præfatis clausulis facta, invalidum, & revocatum revalidat, nec non vim novæ concessionis habet: *ex cap. 1. de transact. cap. Quoties, de pactis, & est comm. D. D. sent.*

13. Possunt etiam prædicti Superiores absolvere subditos suos à simonia in collatione Beneficii, vel Officii seu Prælaturæ, & ingressu Religionis commissa, idque toties quoties; ut docet Rodericus *tom. 1. q. 20. art. 13.*; & quamvis ibidem asserat, præfatos non posse absolvere à simonia in receptione Ordinis Sacri commissa, cum Sixtus V. in sua Bulla contra Clericos male promotos facultatem absolvendi revocaverit, & Clemens VIII. ejus successor hujusmodi revocationem in suo robore reliquerit; salvo tamen meliori judicio, his non obstantibus, tenendum est, posse absolvere: ratio est, quia juxta communem D. D. sententiam, quando Pontifex successor cum clausulis relatis supra Regularium privilegia confirmat, eadem pariter revalidat, etiamsi per suos antecessores essent revocata, sed Paulus V. & Urbanus VIII. aliique successores post Sixtum, & Clementem præfata privilegia cum dictis clausulis confirmarunt, & innovarunt; ut dictum est *tract. 1. cap. 4. & 6.* ergo revalidatis privilegiis, per Sixtum V. revocatis, possunt proculdubio Superiores Locales, etiam à præfata censura suos subditos absolvere: ita Suarez *de leg. lib. 8. cap. 19. n. 4. Rosell. V. absolutio n. 23. & alii commun. ex Mari magno Sixti IV.*

14. Hospites quoque Religiosi possunt per prædictos Superiores à præfatis censuris in foro conscientiæ absolvi, etiamsi fuerint declarati, aut denunciati excommunicati, servatis tamen conditionibus, ut supra *n. 11.* prout constat ex concessione Clementis IV. *apud Monum. Ord. concess. 318. & 319.* ubi habetur: *Necnon Fratribus aliis ejusdem Ordinis ad eos declinantibus undecunque, absolutione, & dispensatione indigentibus*; constat etiam à simili ex quadam declaratione Tridentini *ad cap. 6. sess. 24. de reform. apud Barbosam in collect. n. 50., & docet Suarez tom. 4. de Relig. lib. 2. cap. 25. Villalob. p. 1. Summæ tract. 1. difficul. 64. n. 2.* qui il-

illam facultatem extendunt ad quascunque censuras in Religione, vel in sæculo contractas, & Sedi Apostolicæ non reservatas.

15. A censuris pariter in contemptum clavium à subditis incursis possunt dicti Superiores absolvere, nam privilegium Clementis IV. S. Pii V. & alia privilegia superius allegata absolute, & sine ulla limitatione hujusmodi facultatem eisdem concedunt. Peccare in contemptum clavium, & Ecclesiæ est, cum quis renuit se submittere Ecclesiæ potestati, putans illam esse injustam, indiscretam, & intollerabilem, sed credens penes ipsam residere potestatem clavium; secus autem quando quis movetur ex odio, ira, & passione, credit tamen Ecclesiam esse justam, discretam, & tollerabilem, à Spiritu Sancto rectam, & ejus potestatem à Deo collatam, nam tunc non dicitur in contemptum clavium peccare, sed ex dicta causa particulari, etiam si sæpe sæpius propter eandem causam eademmet peccata committat: ita D. Thom. 2. 2. *q. 186. art. 9. ad 3. Roder tom. 1. q. 20. art. 15. Sylvester V. Contemptus n. 1. & 2. Lezana tom. 5. in Mari magno Carmelitarum, n. 570. & alii.*

16. Possunt probabiliter dicti Prælati absolvere suos subditos, qui ex confidentia privilegiorum aliquod peccatum commiserunt, si ex negatione absolutionis periculum animarum immineat, notificando ipsis pœnitentibus, quod hujusmodi facultas eis amplius non proderit ad alia, cum dicta confidentia forte committenda; ut notat Roder. *tom.* 1. *q* 20. *art.* 16. referens privilegia Clementis IV. Bonifacii IX. & Eugenii IV. & admonens Superiores Regulares, ne virtute dictorum privilegiorum se ostendant faciles ad absolvendum ab his excessibus, quæ cum confidentia ipsorum à subditis committuntur, nisi periculum spirituale timeatur. Tunc dicitur quis peccare in confidentiam privilegiorum, quando ex concessione facultatum Apostolicarum movetur ad committendum id, ad quod alias minimè moveretur; ita ut videndo sibi facile remedium per tales facultates adesse, sicut adest ad alia peccata non reservata, certe non curet magis illa cavere, ac si reservata non essent.

17. Suspensio à divinis, ex delicto occulto à subditis incursa, potest à Superioribus Localibus absolvi, sed in foro conscientiæ tantum, ut constat ex Bulla S. Pii V. quæ incipit. *Romani Pontificis circumspecta*: apud Cherub. tom. 2. immo potest etiam absolvi pro foro externo, si suspensio non sit Papæ reservata: prout evidenter colligitur ex cap. *Nuper, de sent. excommun.* cum illa non infligatur ex natura sua ob delictum prohibitum, sed propter solam contumaciam, à qua sicut Episcopi possunt suos subditos absolvere, possunt pariter præfati Superiores absolvere suos: ita Roder. *tom.* 1. *q.* 2. *art.* 14. *& alii.*

18. Possunt Prælati Locales absolvere suos subditos à suspensione à Divinis, aliisque censuris, & pœnis Papæ reservatis, ab eisdem occulte contractis, eo quod intra clausuram conventuum mulieres ad malum fi-

nem

nem, vel prætextu licentiarum admittere, seu introducere præsumpserint contra S. Pii V. constitutionem incip. *Regularium personarum*: relatam à Roder. *tom.* 1. *q.* 48 *art.* 1 *&* *à Cherub. tom.* 2. *Bull. Rom.*, *cum declaratoria Gregorii XIII.*; ab excommunicatione quoque Papæ reservata, occulta tamen, incursa à subditis utriusque sexus violantibus clausuram Monialium, sive per ingressum, sive per egressum, etiam ad finem venereum, juxta decretum Clementis VIII. anno 1601. editum, necnon ab aliis censuris Papalibus extra Bullam Cœnæ suos subditos absolvere, & absolvi facere valent; & hoc ex vi privilegii Clementis IV. in Bulla, quæ incipit. *Virtute conspicuos*; inserta in Mari magno Sixti IV. apud Cherub. *tom.* 1. aliorumque à Summis Pontificibus concessorum, de quibus supra.

19. Habent etiam potestatem Superiores Locales absolvendi suos subditos, etiam Novitios, sed quoad istos cum conditionibus relatis supra *n.* 10. Tertiarios quoque commensales, non solum à præfatis censuris, sed etiam à contentis in Bulla Cœnæ, dummodo hæ sint occultæ; exceptis tamen quinque, videlicet: *Hæresi*; *Schismate*; *falsificatione Litterarum Apostolicarum*; *deportatione armorum ad infideles*; *&* *conspiratione facta contra Papam*: quintus tamen casus pro Prælatis Ordinis Minorum observ. & Reformat. non manet reservatus, ut constat *ex const. general. cap.* 7. gaudent enim dicti Superiores præfata potestate activa, passiva, & commissiva ex vi sui muneris, tum ex concessione Tridentini *Sess.* 24. *de reform. cap. liceat*; tum etiam ex citatis privilegiis Clementis & Sixti IV. & S. Pii V. Nec obstat, quod S. Congregatio jussu Urbani VIII. anno 1628. declaraverit; non posse Regulares in vim suorum privilegiorum à casibus in dicta Bulla contentis absolvere, quia tam prædicta, quam consimiles declarationes Congregationis præfatæ semper debent intelligi respectu Sæcularium, non vero Regularium, si eorum delicta sint occulta; nam in odiosis non comprehenduntur Regulares Prælati erga suos subditos, nisi in specie exprimantur; ut cum communi docent Peyrinus *tom.* 1. *&* 3. *ad addit. ad const. Sixti IV. n.* 30. *&* 37. *Roder. tom.* 1. *q.* 61. *art.* 9 *Bordon. tom.* 1. *q.* 10. *resol.* 2. vide etiam supra *tract.* 1. *cap* 6. *n.* 18. & infra *n.* 23.

20. Sub hæresi excepta in præcedenti resolutione non videtur comprehensa excommunicatio lata contra scienter legentes, retinentes, & imprimentes hæreticorum libros, hæresim continentes, vel de Religione tractantes, si hujusmodi delinquentes in aliquam hæresim formalem lapsi non fuerint, cum in tali casu nequeant revera dici hæretici, sed solum de hæresi suspecti, prout cum communi docet Diana *p.* 6. *tract.* 6. *resol.* 55. quapropter licet hujusmodi excommunicatio, contra prædictos lata, sit Sedi Apostolicæ reservata, ab eadem tamen Superiores Locales absolvere suos subditos valent, sicut possunt absolvere eosdem de hæresi dumtaxat suspectos: ut docent *comm. D. D.*

21.

21. Possunt etiam Superiores Locales absolvere ab illis quinque casibus, supra n. 19. exceptis, subditos suos, qui ob aliquod impedimentum perpetuum, vel diuturnum, Sedem Apostolicam adire non valent, nam quoties non patet aditus ad Summum Pontificem, vel ejus legatum, aut delegatum, nisi cum magna difficultate, & mora, potest pœnitens ab inferiore absolvi, cum onere tamen comparendi coram Pontifice, vel legato, aut delegato personaliter, aut saltem per litteras, cessante impedimento: ut dicitur in cap. *Eos, qui de sent. excom. in 6.* aliter reservatio, quæ pro bono charitatis introducta est contra charitatem vergeret, & potestas retinendi peccata, data, ut loquitur Apostolus, in ædificationem, esset in destructionem: ita *commun. D. D.*

22. Si quæris, an per Bullam Cœnæ revocentur, vel restringantur privilegia quoad absolutiones præfatas; resp. minimè revocari, aut restringi, nisi quoad casus publicos in eadem Bulla contentos; *exceptis quinque supra recensitis*; non vero quoad occultos à Regularibus incursos: bene tamen quoad omnes tam publicos, quam occultos Sæcularium: vide quæ dicta sunt supra *tract. 2. cap. 5. n. 21. de privil. Provin.*

23. Potestas Superiorum Localium absolvendi suos subditos à censuris præfatis potest extra Sacramentalem Confessionem ab eisdem exerceri; ratio est, quia privilegia quoad hoc à Summis Pontificibus Prælatis Regularibus absolutè, & sine ulla restrictione sunt concessa: & ita docent Roder. *tom. 1. q. 17. & 20. art. 7. Portell. V. Prælati potestas ad absol. n. 27. Diana p. 4. miscellan. resol. 8. & alii apud ipsum*: immo potest aliis delegari à præfatis Superioribus, qui quidem respectu dictorum privilegiorum habent jurisdictionem ordinariam; prout constat ex Mari magno Sixti IV. in favorem Prælatorum etiam Localium Ord. Prædicatorum, & Minorum; ut docent Suarez *tom. 4. de Relig. lib. 2. Lezana tom. 1. cap. 18. n. 46. Sanchez lib. 2. de matrim. disp. 40. n. 14.* & quamvis idem Sixtus IV. in sua Bulla aurea nuncupata, in qua amplissimum privilegium absolvendi, & dispensandi Ordinibus Prædicatorum, & Minorum concedit, ad solos Generales, & eorum Vicarios, aliosque dictorum Ordinum, quibus ipsi facultatem commiserint, restrinxerit; postea tamen die 28. Maij 1481. Pontificatus sui anno X. hujusmodi restrictionem revocavit, & ad terminos concessionum juxta prædictum Maremagnum reduxit: prout refert Confectius *in collect. litter. Apostol. post præfatam Bullam auream fol. 74.* ubi non solum Generales, & Provinciales, sed etiam Superiores Locales expressè nominantur, atque adeo possunt isti facere quoad absolutiones, & dispensationes in suis Conventibus quicquid possunt Generales in toto Ordine, & Provinciales in suis Provinciis, nisi per speciale statutum hujusmodi facultas eisdem restricta, vel sublata fuerit. Advertendum tamen, quod ille, qui habet authoritatem delegatam, tenetur in actu Sacramentalis Confessionis eam

exercere, quando absolutio censurarum datur pro foro interno; secus autem si detur pro foro dumtaxat externo.

C A P. V.

De potestate dispensativa in genere, quam habent Superiores Locales respectu suorum Subditorum.

1. POtestas Ordinaria dispensandi cum suis subditis competit Superioribus Localibus, tum jure communi ex cap. *Cum ad Monasterium de stat. Monachor. cap. Qualis tunc* 4. *dist.* 23 tum etiam ex pluribus privilegiis Summorum Pontificum Bonifacii IX. Gregorii XI. Sixti IV. in suo Marimagno, & S. Pii V. Bulla, quæ incipit: *Romani Pontificis circunspecta*: apud Cherub. tom. 2. hujusmodi autem potestas nihil aliud est, quam facultas eximendi subditos ab obligatione Legis sive in toto, sive in parte, natura tamen dispensationis talis est, ut ea sine cognitione causæ fieri nequeat; nam Prælati omnes, excepto Summo Pontifice, in materia gravi juris communis, vel præceptorum sine causa dispensantes, mortaliter peccant, & impetrantes hujusmodi dispensationem, eadem uti minimè possunt, cum nulla, & invalida sit, prout docent Navarrus *in Manual. cap* 12. *n.* 76. *Cajetan. in summ. v. dispensatio Suarez de leg. lib.* 6. *cap.* 18. *n.* 9. *Miranda tom.* 2. *quæst.* 46. *art.* 5. *& alii*.

2. Plures dantur causæ ad legitime dispensandum, videlicet: tempus; utilitas publica, vel privata petentis dispensationem; qualitas personæ, meriti, scientiæ; necessitas, pietas; eventus rei, qui facit, ut jus aliquando non sit utile, scandalum multitudinis, vel infamia supplicantis: prout docent Angelus, & Sylvest. *v. dispensatio*, *Peyrinus de subdito tom.* 1. *q.* 1. *cap.* 12. *Roder. tom.* 1. *q.* 22. *art.* 5. Quatuor tamen ponuntur in jure communi cap *Necessaria*, & cap. *Quod pro remedio*: nempe Charitas, urgens necessitas, debita obedientia, & Reipublicæ utilitas; sed cum una generali regula minimè comprehendi possint, idcircò in particularibus casibus Viri prudentis judicio sunt perpendendæ, ut bene notat *cit Roder.*

3. Potestas Superiorum Localium ad dispensandum cum suis subditis, Novitiis, ac Tertiariis, seu Donatis collegialiter viventibus extenditur proculdubio ad omnes casus, in quibus Episcopi cum suis subditis dispensare possunt, tum ex jure communi, tum ex Tridentino *sess.* 24. *cap.* 6. *liceat*. Tum etiam ex privilegiis plurium Summorum Pontificum, præsertim S. Pii V. Const. incip. *Romani Pontificis circunspecta*: & Const. ejusdem incip. *Dum ad Congregationem Cassi-*

Cassinen. apud Cherub. tom. 2. immò in multis ampliorem esse, asserunt communiter D D. secus Regularium status, qui ab Episcoporum jurisdictione exemptus est, pejoris conditionis esset, quam sæcularium, si Prælati Regulares hujusmodi potestate non fruerentur, sicut innuit prædictus S. Pius V. *in sua Bulla*.

4. Licet Superiores Locales possint cum suis subditis dispensare in observantiis Regularibus levioribus, & frequentioribus, pro quibus recurrere ad Superiores majores difficillimum foret; ut cum aliis docet Lezana *tom.* 1. *cap.* 18. *n.* 54. in observantiis tamen substantialibus, v.g. in votis specialibus, quæ in aliquibus Religionibus emittuntur, vel in præceptis ad mortale obligantibus; aut in legibus, seu statutis, quæ in Religione pro gravioribus habentur, etiamsi ad culpam non obligent, dispensare non valent; exceptis casibus in quibus Regularia statuta hujusmodi licentiam eisdem concedunt, interveniente aliqua urgente necessitate: ita Suarez *tom.* 4. *de Relig. tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 12. *Roder. tom.* 1. *q.* 26. *art.* 1. qui hanc assertionem probant ex Tridentino *sess.* 25. *de Regular. cap.* 1. ubi dicitur: *Superiores non possunt, quæ ad substantiam regularis vitæ pertinent, relaxare*; igitur cum exceptio firmet regulam in contrarium, juxta mentem Tridentini possunt à Prælatis dispensari ea, quæ regularis vitæ substantiam non attingunt.

5. Non possunt dicti Superiores dispensare cum suis subditis in pœnis Canonicis, & inhabilitatibus ad officia, & dignitates, ac privationibus officiorum vocis activæ, & passivæ ab eisdem contractis ob delicta in Bullis Apostolicis contenta, vel in iis, quæ à Superioribus sunt inflicta; nullibi enim id Superioribus Localibus reperitur concessum, sed solis Generalibus, & Provincialibus hujusmodi facultas competit: prout docet Roder. *tom.* 1. *q.* 24. *art.* 17.

6. Inhabilitas ad officia, & dignitates est pœna, quæ prohibet, & obligat illum, qui caret officio, vel prælatura, ut in posterùm, etiam sponte oblata, non acceptet; nam si acceptat mortaliter peccat, & officii, vel prælaturæ collatio est nulla, nisi id faciat ad vitandum scandalum, vel infamiam. Privatio vocis activæ, & passivæ est ad ferenda, & consequenda suffragia, ita, ut privatus, nec eligere, nec eligi ad quodcunque officium Ordinis possit, potest tamen ad Sacros Ordines promoveri, illosque exercere, sicut & prædicare, legere, Confessiones, etiam Monialium, audire, suffragia in receptione, & professione Novitiorum ferre, & eorundem Magister esse. Privatio actuum legitimorum est inhabilitatio ad omnia Ordinis officia, quæ cum dignitate, & superioritate conjuncta sunt, ut Ministeriatus, & Commissariatus generalis, Provincialiatus, Diffinitoriatus, Guardianatus, & similia; potest tamen sic privatus Sacras Ordinum functiones exercere, & ad Sacros Ordines promoveri, prædicationes quoque, & lectiones exercere; sed non Confessiones, saltem sæcularium, audire; bene tamen Monialium Confessariis potest institui, ac Magister Novitiorum esse, & pro

eis ad professionem admittendis suffragia ferre. Privatio Officiorum Ordinis est inhabilitatio, non solum ad omnia prædicta, sed etiam ad Confessionis, prædicationis, lectionis, Paternitatis, & visitationis munera obeunda; poterit tamen Sacros Ordines recipere, ac sacras eorum functiones exercere, qui sic privatus fuerit. Hæ sunt pœnæ, quæ in Ordine Minorum fratribus deliquentibus imponuntur, ex stat. general. *cap.* 7. §. 6. *à n.* 1. *& seqq.*

7. De jure communi, & ex privilegiis possunt Superiores Locales *ex juxta causa* dispensare cum suis subditis in præceptis Ecclesiasticis, in quibus possunt Episcopi cum suis, ut in jejuniis, in Divino officio, in servitio Chori, ut in die festo laborent, & similibus; prout constat ex Concessionibus Eugenii IV. Sixti IV. Julii II. & præcipuè S. Pii V. in Bulla, quæ incipit: *Romani Pontificis circunspecta*: apud Cherub. tom. 2. in qua privilegium concessum Episcopis à Tridentino *sess.* 24. *cap.* 6. extenditur ad Superiores etiam Locales Ordinis Prædicatorum, & per communicationem ad aliorum quoque Ordinum Superiores: ita Suarez *tom.* 4. *de Relig. lib.* 2. *cap.* 12. *n.* 14. *&* 17. *Lezana tom.* 1. *cap.* 18. *num.* 55. *Bordon. tom.* 1. *resol.* 10. *n.* 6. *& alii*.

8. Superiores Locales non possunt dispensare cum subditis, ut ad strictiorem Ordinem transire valeant; nam quamvis in cap. *Licet de Regular.* indistinctè dicatur, quod licentia transeundi ad arctiorem petenda sit à Prælatis Religionis, quo nomine veniunt etiam Superiores Locales, hujusmodi tamen facultatem, *seclusis specialibus statutis*, solum competere Generalibus; vel Provincialibus, docent communiter D. D. si enim Prælatis Localibus mutare Religiosos de uno ad alium Conventum non competit, multo minus eisdem competit dare licentiam de una ad aliam Religionem transeundi: ita cum multis Peyrinus *de subdito q.* 1. *cap.* 24.

9. Quamvis de jure communi, *& seclusis specialibus statutis*, possint Superiores Locales, *juxta interveniente causa*, dispensare cum subditis in pœnis jure Religionis impositis & non reservatis; nunquam tamen id facere possunt in pœnis ab homine inflictis; nisi detur urgentissima causa, & defectus recursus ad Superiores majores: ut docet Pellizar. *tract.* 9. *cap.* 3. *n.* 186. Dixi *seclusis specialibus statutis*, nam in nostro Minorum Ordine nullus Prælatus inferior pœnas à Prælatis majoribus impositas alterare, vel remittere valet, sub eisdem & gravioribus pœnis Superioris arbitrio, prout constat *ex stat. general. cap.* 7. § 6. *n.* 77.

10 Possunt dicti Superiores uti erga se ipsos omnibus facultatibus, & dispensationibus, quibus uti possunt erga subditos suos, nisi contrarium in aliqua Religione specialiter statutum sit; cum deterioris conditionis non sint, nec exercere hujusmodi jurisdictionem erga se ipsos ulli juri repugnet; hæc enim nec contentiosa, nec sacramentalis est, sed solum postulat directionem ex prudenti judicio ad perpendendam dispensationis causæ justitiam: ita Delbene *tom.* 2. *cap.* 15. *dub.* 7. *sect.* 8. *n.* 36. *Bord.*

tom.

tom. 1. resol. 10. Candidus tom. 2. disp. 24. art. 59. dub. 7. Bellasius v. dispensare n. 12. & alii.

CAP. VI.

De potestate, quam habent Superiores Locales, dispensandi cum suis subditis super irrregularitatibus, aliisque pœnis Canonicis.

1. IRregularitas est impedimentum Canonicum impediens Ordinum susceptionem, & susceptorum executionem, ex solo jure proveniens; quæ quidem, ut nonnulli docent, non potest dici censura, nam hæc tollitur absolutione, illa vero dispensatione, & licet interdum imponatur per modum pœnæ, non ideo colligitur, quod sit censura: ut constat ex cap. *quærenti* 20. *de verbor. signif.* ubi hæc quæstio ab Innocentio III. expresse definitur. Notandum tamen 1. quod nulla irregularitas incurritur, nisi in casibus à jure expressis; 2. quod in actibus, per quos potest incurri, datur parvitas materiæ; 3. quod ad incurrendam irregularitatem sivè ex defectu, sivè ex delicto, non requiritur scientia juris; cum, ut dictum est, ea non sit pœna, sed impedimentum, seu inhabilitas; 4 in dubio juris, vel facti nemo censendus est irregularis in aliis casibus, *præter homicidium*; 5. irregularitas ex delicto non incurrritur, nisi per actum externum consummatum, & mortalem; ut docent *comm. D. D.*

2. Irregularitas dividitur in eam, quæ oritur ex defectu; & in eam, quæ oritur ex delicto; utraque tamen in varias species subdividitur; species irregularitatis ortæ ex defectu, sunt octo, 1. est ex defectu animæ, 2. ex defectu corporis; 3. ex defectu natalium; 4. ex defectu ætatis; 5. ex defectu Sacramenti; 6. ex infamia juris; 7. ex defectu lenitatis; 8. ex defectu libertatis. Species irregularitatis ex delicto provenientis, sunt sex; 1. est ex iteratione baptismi; 2. ex violatione censuræ; 3. ex indebita Ordinum susceptione: 4 ex indebito Ordinum exercitio; 5. ex hæresi, & infamia ob notoria crimina; 6. ex mutilatione, vel homicidio, etiam indirecte tantum voluntario, de quibus omnibus consule D. D.

3. Possunt Superiores Locales dispensare subditos suos, hospites etiam, ac Novitios in utroque foro super omni irregularitate, præsertim ex delicto proveniente, excepta ea, quæ ex homicidio voluntario, bigamia, & mutilatione membrorum oritur; prout infra clarius explicabitur: idque constat ex variis Summorum Pontificum privilegiis, Julii II. in suo Marimagno pro Minimis, Sixti IV. in suo pariter Mari magno pro Prædicatoribus, & Minoribus apud

apud Cherub. *tom.* 1. Pauli III. in Bulla quæ incipit: *Licet debitum*, relata in comp. privil. Societatis Jesu; & S. Pii V. in Bulla incip. *Romani Pontificis circunspecta*; relata supra; in quibus omnibus eadem facultas, quæ Generalibus, ac Provincialibus tribuitur, Superioribus etiam Localibus expresse conceditur; unusquisque tamen perpendat, an per sui Ordinis statuta hujusmodi facultas restricta, vel limitata sit, videat prætere quæ diximus cap. 5. hujus tractatus *à n.* 1. *& seqq.* ubi objectionibus abunde satisfecimus. Vide tract. 2. cap. 7. n. 3.

4. Habent etiam dicti Superiores facultatem dispensandi cum subditis super irregularitate ex defectu natalium proveniente, ut non solum Sacros Ordines possint suscipere, sed etiam ad Prælaturas, & dignitates (Generalatu semper excepto) promoveri: prout constat ex citato Mari magno Sixti IV. incip. *Regimini Universalis Ecclesiæ*; & ex Bulla Julii II. incip. *Virtute conspicuos*; ubi conceditur non solum Generalibus, & Provincialibus, verum etiam Superioribus Localibus præfata potestas dispensandi cum subditis illegitime natis ex quovis illicito concubitu; & quamvis postea revocata fuerit à Sixto V. per Bullam incip. *Cum de omnibus Ecclesiasticis*, eamque Gregorius XIV. modificaverit, ordinando tamen, quod non nisi in Capitulo Generali, vel Provinciali hujusmodi dispensatio fieret; anno vero 1591. idem Gregorius const. incip. *Exponi Nobis* Religioni Societatis Iesu; & const. incip. *Illius, qui pro gregis*: apud Cherub. tom. 2. Religioni Ministrantium infirmis absolutè, & absque ulla limitatione dictam facultatem concessit, qua concessione gaudent proculdubio per communicationem cæteri Ordines Regulares: ea tamen non utuntur Religiosi strictioris observantiæ S. Francisci, sed servant dictam Sixti V. Constitutionem; prout ordinatur in eorum statutis *cap.* 2.

5. Non possunt Prælati Locales dispensare cum subditis aliquo enormi corporis, vel etiam animi vitio, morbo, & defectu laborantibus, ex quo oriri possit scandalum, neque cum infamibus infamia juris, Sodomitis notoriis, damnatis ad triremes, post quam sunt reversi, cum *à triremibus ad Altare non detur regressus*; hi enim sunt casus specialissimi, quos Papa sibi specialiter reservat, & super quibus vix ipse dispensat: neque in dubio de irregularitate ex animi, vel corporis vitio proveniente habent potestatem judicandi, nam id ad locorum Ordinarios dumtaxat pertinet: ita Lezana *tom. 1. cap. 16. n. 32. Tambur. de jur. Abb. tom. 3. disp. 15. p. 4. n. 3. Candidus tom. 2. disquis. 24. art. 61. dub. 7. Navarrus cap. 18. n. 200. & alii.*

6. Licet Superiores Locales dispensare non valeant cum subditis in bigamia vera, & interpretativa: quæ quidem in privilegiis apostolicis semper invenitur excepta, ac Summo Pontifici reservata, nedum quoad Ordines Sacros, verum etiam quoad minores suscipiendos; prout colligitur ex Tridentino *sess. 23. cap. 17. ad finem*; & expresse declaravit S. Car-

di-

dinalium Congregatio apud Garziam *p. 7. cap 6. n. 5.* cum bigamis tamen bigamia tantum similitudinaria, quando scilicet post votum solemne castitatis matrimonium contraxerunt, & consummarunt, dispensare proculdubio possunt; ut docent communiter D D. *ex cap. 1. qui Clerici, vel voventes*; ubi conclusionem firmant Panorm t. Cardinal. & Præpositus, quos refert Navarrus in Manual. *cap. 27. n. 197. in fine*, qui omnes tenent, posse Episcopos, ac Prælatos Regulares in dicta irregularitate dispensare, quia nullibi de ea facta est reservatio.

7. Cum subditis infamia juris maculatis, ut cum convictis de crimine nefando, vel aliis, de quibus supra *tract. 1. cap. 7. n. 8.* sive ante, sive post ingressum Religionis, non possunt dicti Superiores dispensare: nam ut habetur in cap. *Infames, ubi Gloss. de reg. jur. in 6* Solus Papa in præfatis dispensat; & ita docent communiter Jurisperiti, prout latissime probat Navarrus in suo Manual. *cap. 27. n. 248.* Cum subditis tamen irregularibus ex infamia facti, quæ oritur ex crimine gravi notorio, postquam purgata est per pœnitentiam, & vitæ emendationem, bene possunt Superiores Locales dispensare; *ex cap. Domino dist 50. & cap. Euphemium 2. q. 3. cum Gloss.* & docent Navar. *cap. 25. n. 75. & 76. Miranda tom. 2. q. 8. art. 5. & alii*.

8. Possunt Prælati Locales dispensare suos subditos in irregularitate ex defectu lenitatis proveniente, ut constat ex privilegiis Apostolicis supra recensitis Clementis IV. Sixti IV. Julii II. & S. Pii V. in quibus solum excipitur irregularitas ex homicidio voluntario, vel bigamia, aut mutilatione membrorum contracta; nam id quod dicitur de homicidio voluntario, non est intelligendum de quocunque homicidio, sed de homicidio voluntario injusto, & illicito, non vero de illo, quod juste à Judice, ejusque ministris fit, propter quod, effectu secuto, irregularitas ex defectu lenitatis contrahitur; idem dico de occisione in bello justo, vel mutilatione membrorum juste facta, cum hujusmodi actiones nullo modo sint illicitæ: juxta doctrinam Cajetani *in summ. V. irregularitas*: *Navar. in Manual. cap. 27. n. 240. Roder. tom. 1. q. 24. art. 8. Candid. tom. 2. disq. 24. art. 61. dub. 19. Bord. tom. 1. resol. 13. n. 14. & aliorum commun.*

9. Possunt pari modo Superiores Locales dispensare suos subditos in foro conscientiæ in irregularitate proveniente ex homicidio casuali, vel facto in justam defensionem cum aliquo excessu prout constat ex Constitutionibus Eugenii IV. *Cum Monasteriorum*: Sixti IV. *Regimini Universalis Ecclesiæ*, Julii II. *Virtute Conspicuos*: apud Cherub. tom. 1. & Rodericum in Bullar. necnon S. Pii V. *Romani Pontificis circunspectæ*; item ejusdem: *Dum ad Congregationem Cassinen*: apud eundem Cherub. tom. 2. In quibus prædicti Pontifices concedunt nedum Generalibus, ac Provincialibus, verum etiam Superioribus localibus, etiam per viam Communicationis, ut possint cum subditis super omni irregularitate, excepta ea, quæ ex homicidio voluntario,

tario, bigamia, & mutilatione membrorum procedit, homicidium autem, quod excipitur in dictis Constitutionibus, & in Tridentino *sess.* 14. *cap.* 7. *& sess.* 24. *cap.* 6. est illud, quod per insidias, & ex proposito fit, cum expressa voluntate occidendi; at casuale non est per se, & directe volitum, sed indirecte, & per accidens, ut cum quis dans operam rei illicitæ, non ex intentione hominem occidit, vel etiam dans operam rei licitæ, debitam diligentiam non adhibuit: ita Barbosa *de offic. & potest. Ep. p.* 2. *alleg.* 39. *n.* 47. *Bordon. tom.* 1. *resol.* 13. *q.* 4. *n.* 15. *Avila de cens. p.* 7. *disp.* 6. *sect.* 5. *dub.* 2. *concl.* 2. *& alii*. Nunquam tamen possunt dispensare super irregularitate ex homicidio voluntario injusto, quantumvis occulto, contracta; rationes vide supra *tract.* 1. *cap.* 7. *n.* 13. neque super illa, quæ contrahitur à subdito, qui abortum fœtus animati procurat, vel auxilium, aut consilium dat, effectu secuto; prout diximus cit. tract. & cap. *n.* 15.

10. Habent etiam Superiores præfati facultatem dispensandi cum suis subditis super irregularitate ex mutilatione membrorum contracta; dummodo sit occulta, & non deducta ad forum contentiosum; prout clare deducitur ex privilegiis Apostolicis supra recensitis; præsertim Sixti IV. & S. Pii V. & ex Tridentino *sess.* 24. *cap.* 6. *de reform.* ubi solum prohibetur facultas dispensandi in irregularitate, quæ ex homicidio voluntario injusto, quomodocunque occulto, oritur; exceptio enim firmat regulam in contrarium, & in odiosis non sit extensio: ita Roder. *tom.* 1. *q.* 24. *art.* 10 *Diana p* 4. *tract.* 2. *resol.* 71. *Portell. V. dispensare n.* 7. *& alii*.

11. Cum subditis irregularibus ex delicto hæresis occultæ, nunquam tamen publicæ, valent Superiores Locales dispensare, cum hujusmodi facultas nullibi appareat revocata; propterea sicut Episcopi id possunt cum subditis, ita pariter Superiores Regulares cum suis, ex concessione Sixti IV. in Mari magno Prædicatorum: & S Pii V in Bulla incip *Romani Pontificis circumspecta*: apud Cherub. tom. 1. & 2. in favorem etiam Prædicatorum edita, ubi Priores Conventuum expresse nominantur, & per communicationem cæteri aliorum Ordinum Regularium Superiores Locales, seu Conventuales eodem privilegio proculdubio fruuntur: ita *commun. D. D.*

12. Possunt Superiores Locales dispensare super irregularitate proveniente, ex delicto occulto indebitæ susceptionis, vel executionis Ordinum, à subditis suspensis, excommunicatis, vel ante legitimam ætatem, absque licentia, per saltum, ab Episcopo suspenso, vel alio aliquo modo illicito ordinatis, contracta, ut constat ex Marimagno Sixti IV. & ex Bullis S. Pii V. relatis supra, & quamvis Sixtus V. in sua Constitutione incip. *Sanctum, & salutare*: apud Cherub. tom. 2. hujusmodi privilegia revocaverit, post ipsum tamen Clemens VIII. Paulus V. & Urbanus VIII. motu proprio, & ex certa scientia eadem confirmarunt, & innovarunt cum illa clausula; *dummodo*

De-

Decretis S. Concilii Tridentini non adversentur; cum autem ex eodem Tridentino *seff.* 23. *de reformat. cap.* 12. constat, ea privilegia dictis Decretis non adversari, idcircò asserendum est, Superiores Locales dispensare posse in præfata irregularitate, necnon in ea, quæ ex Baptismi iteratione contrahitur, dummodò sit occulta: ita Peyrinus *tom.* 1. *de privil. in Const. Julii II.* §. 16. *n.* 31. *Lezana in summ. p.* 1. *cap.* 14. *n.* 21. *Diana p.* 3. *tract.* 2. *resol.* 85. *de dub. Regul. Roder. in comp. v. dispensatio n.* 12. *& alii*. Notandum tamen, quod licet dicti Prælati dispensare possint cum ordinatis ante ætatem legitimam, vel per saltum, non propterea concedere possunt, ut ante ætatem completam, vel ante Ordinem non susceptum, susceptum exercere valeant, quia in hac parte revocata sunt privilegia per Tridentinum *seff.* 23. *cap.* 12 & constat *ex cap. Unico, de Clerico per saltum promoto*.

13. Feria 2. post primam Dominicam Quadragesimæ possunt Superiores Locales absolvere, & dispensare subditos utriusque Sexus, Novitios, Oblatos, Donatos, & Tertiarios intra Claustra sub obedientia viventes ab omnibus irregularitatibus occultis, etiam ex bigamia vera, & interpretativa, ac mutilatione membrorum procedentibus, non tamen ex homicidio voluntario illicito quomodocumque occulto, neque in provenientibus ex defectibus, qui à Tridentino excipiuntur; cum omnia privilegia, quæ eidem Concilio adversantur, ab eodem maneant revocata: gaudent dicti Superiores hoc privilegio per communicationem ex concessione Pauli III. in Bulla incip. *Exponi nobis*: in favorem Abbatum, & Priorum S. Benedicti Vallisoleti edita, & habetur in Bullario Emmanuelis Roderici fol. 817. per extensum relata supra *tract.* 2. *cap.* 7. *n.* 19. ibi videatur, ne eadem sæpè repetamus.

14. Postremò possunt Superiores Locales uti dicta facultate activè, passivè, & commissivè, ut constat ex Marimagno Sixti IV. pro Prædicatoribus, & Julii II. pro Minimis, immò & extra Sacramentum pœnitentiæ, & erga se ipsos, cum id nulli juri repugnet, neque ulla limitatio in præfatis Bullis Pontificiis circa hoc reperiatur prout docet Sanchez *lib.* 3. *de Matrim. disp* 19. *n.* 7. *& seqq. Candidus tom.* 2. *disq.* 24. *art.* 59. *dub.* 7. *Bellasius v. dispensare n.* 12. *Roder. & alii*. Delegatio verò, seu commissio exequi semper debet à Delegato in actu Sacramentalis Confessionis, ut docent Lezana *tom.* 1. *cap.* 18. *n.* 46. *Miranda tom.* 2. *q.* 19. *art.* 7. *Suarez, & alii communiter*.

Z CAP.

CAP. VII.

De facultate, quam habent Superiores Locales, irritandi, commutandi, & dispensandi Vota suorum Subditorum.

1. Dilucidatis iis, quæ ad facultates Prælatorum Localium spectant in ordine ad tollendas Censuras, & irregularitates; oportet nunc de potestate, quam iidem habent, ad irritandum, commutandum, ac dispensandum suorum subditorum Vota necessariò pertractare; sed in primis sciendum, quod quinque modis tolli potest obligatio Voti; 1. per cessationem, quando scilicet Votum emittitur ad aliquod tempus determinatum, quo completo, statim Votum cessat, vel quando materia Voti, quæ prius erat legitima, fit postea illegitima, impossibilis, mala, majoris boni impeditiva, inutilis &c. 2. per interpretationem, quando quis ob aliquam justam causam evidenter scit, se ad Voti obligationem non teneri; 3. per irritationem, quando Prælatus habens potestatem dominativam supra voventem, illud irritat, tollitque obligationem, 4. per commutationem, quando non simpliciter, & absolutè Votum emissum dispensatur, sed in aliud melius, vel æquale opus bonum mutatur; 5. per dispensationem, quando ab habente potestatem fit totalis condonatio obligationis Voti; *justa interveniente causa*; *ita comm. D.D.*

2. Advertendum; magnum discrimen inter irritationem, commutationem, dispensationemque intercedere, nam irritatio non aliam requirit causam, quam meram voluntatem illius, qui ad irritandum potestate pollet, *ex cap. Puella, 20. q. 2. cap. Manifestum, 33. q. 5. & ex comm. D.D.* Dispensatio verò requirit causam justam, & rationabilem, qua existente, potest ab eo, qui habet facultatem dispensandi, Votum omninò tolli, ipsiusque obligatio relaxari, quin loco Voti emissi aliud opus voventi injungatur. Quod aliter in commutatione contingit, nam commutatio exigit, ut opus, in quod Votum est commutandum, sit melius, aut saltem æque bonum; cum hac tamen differentia, quod commutatio in melius nullam causam requirit, sed solum ex mera voluntate commutantis fit, commutatio verò in æquè bonum requirit aliquam causam, sed minorem, quam dispensatio, quæ quidem si sine causa justa, & rationabili fiat, invalida erit, cum hæc sit absoluta condonatio obligationis Voti, nomine Dei facta; ita *commun. D.D.* causæ autem justæ ad dispensandum referuntur supra *tract. 2. cap. 8. n. 2.* ibi videantur.

3. Præterea potestas commutandi vota differt à potestate dispensandi

di in hoc, quod cum à jure ad commutandum conceditur, etiam ad dispensandum extenditur, quando vero illa ex privilegio provenit, facultatem ad dispensandum minimè tribuit; at vice versa, quando per privilegium concessa est facultas ad dispensandum, eadem extenditur etiam ad commutandum: ita cum comm. docent Suarez *de Relig. lib. 6. de voto cap.* 12. *n.* 10. *Sanchez lib. 4. Moral. cap* 49. *n.* 28.

4. Superiores Locales possunt pro suo beneplacito, & libera voluntate, absque ulla causa, omnia suorum subditorum vota simplicia irritare; prout cum communi docet D. Thom. 2. 2. *q.* 88. *art.* 8. ratio est, quia Religiosi perfectè, & in omnibus, suis Superioribus subiiciuntur; ita ut ex communi sensu, & usu Ecclesiæ, ac juris interpretatione, hæc conditio eorum votis censeatur annexa (*nisi Superior contradixerit*) excipitur tamen votum ingrediendi religionem arctiorem; cum enim hunc transitum, etiam nolente Superiore, jura permittant, idcircò Religiosi in hoc manent exempti, petita tamen prius, licet non obtenta, à suis Superioribus licentia; ut constat ex cap. *Non solum de Regular. in 6.* & docent Lessius *lib. 2. de just. & jur. cap.* 40. *n.* 74. *dub.* 13. *& alii communiter*.

5. Potest Prælatus Localis prohibere subdito, ne absque sua licentia votum aliquod emittat, idque non est prohibere bonum perfectius, sed velle, ut regulari modo fiat; si verò, non obstante Prælati prohibitione, subditus in materia sibi licita voveat, votum tenet, quia illa simplex prohibitio Prælati illud minime annullat, multa enim prohibita fiunt, quæ tamen facta valent; potest nihilominus hujusmodi votum à Prælato irritari, vel suspendi: prout docet Suarez *tom. 2. de Relig. lib. 3. de voto. Cap. 6. n.* 25. *Sanchez de matrim. lib. 9. disp.* 43. *n.* 10.

6. Non potest Superior Localis sine causa irritare votum de licentia ipsius à Subdito emissum, vel ab ipso approbatum; ratio est, quia jam consensum dedit, & qui vovit, *in hoc facto*, sui juris per hujusmodi consensum factus est, & potestas irritandi per datum consensum limitationem accepit; si vero sine causa irritet, peccat mortaliter, irritatio tamen valida erit; occurrente tamen causa rationabili, irritare illud potest, nam sicut libere dedit consensum, sic sibi reservasse censetur, ut toties quoties causa occurrerit, possit consensum revocare prout docet Roder. *in Summ. cap* 136. *n* 14. eodemque capite *n.* 5. ait, posse Prælatum successorem irritare vota à subdito emissa de licentia antecessoris, cum per hujusmodi licentiam minimè tollatur potestas illius dominativa, quam ad irritandum habet; potest etiam subditus sine causa licite voti irritationem à suo Prælato petere, utitur enim jure suo; ita *comm. D. D.* votum tamen subditi confirmatum à Prælato majori nequit irritari ab inferiori.

7. Potest Prælatus Localis irritare votum, quod subditus emisit animo illud implendi, cum fuerit liber; v. g. pro tempore, quo extra Con-

ventum, vel extra Ordinem fuerit; ratio est, quia hujusmodi votum etiam de præsenti cadit sub dominio Prælati, qui quidem supra subditum habet semper plenam potestatem ad irritandum; ita taliter ut sic irritatum, pro futuro tempore amplius non convalescat, cum omnem vim ligandi amittat; quod etiam procedit in dubio, an tempore subjectionis, aut libertatis votum fuerit emissum: prout cum communi docet Ledesma *tom. 2. tract. 19. cap. 7. dub. ult. Sanchez apud Dianam p 9. tract. 8. resol. 15.*

8. Vota à subditis emissa de exequendo aliquo consilio evangelico, ut de eleemosyna elargienda, de parcendo, & de orando pro inimicis, de non violandis præceptis Decalogi, vel Ecclesiæ, aut Regulæ, & similibus, possunt à Superioribus localibus irritari; nam hujusmodi irritatatio non esset dispensatio in prædictis, cum per eam solum intendant Superiores præfati tollere à subditis majorem obligationem, quam ipsi de illis servandis sibi imposuerunt: ita Palaus *de voto disp. 2. p. 8. n. 2. Fagundez in 2. præcep. Decal. lib. 2. cap. 34. Bordon. tom. 1. resol. 14. n. 2. Lezana tom. 1. cap. 18. n. 54. & alii.*

9. Non habent dicti Superiores potestatem irritandi Novitiorum vota, sivè in sæculo, sive in Religione ab eisdem emissa; ratio est, quia nondum perfectè sunt subditi, nisi consensus ipsorum, vel etiam Magistrorum accedat, tunc enim & Prælati, & Magistri poterunt ea irritare; suspendere quoque possunt vota Novitiorum personalia, quæ impediunt Religionis obsequia, & sic suspensa, non obligabunt; donec per professionem extinguantur; si vero non impediant, vel sint realia: v. g. de distribuenda eleemosina de propriis bonis, aut quid simile, suspendi nullatenus, possunt, nam Prælati super iis dominativam non habent potestatem; vota tamen omnia à Novitiis in anno probationis emissa, etsi à Superioribus sint suspensa, reviviscunt, si non profiteantur: ita cum D. Thom 2. 2. *q. 88. art. 2. ad 1. docent commun. D. D.*

10. Potestas irritandi, commutandi, ac dispensandi, qua Superiores Locales fruuntur, potest etiam extra pœnitentiæ Sacramentum ab eisdem exerceri, cum privilegia ad id concessa, non sint restrictiva; ubi enim lex non restringit, nec nos restringere debemus; prout cum multis tenent Sanchez *lib. 4. Decal. cap. 43, n. 16. & lib. 8. de matrim. disp. 34. n. 29. Suarez tom. 2. de Relig. tract. de voto.* In commutationibus tamen, vel dispensationibus virtute litterarum Apostolicarum, aut Sacræ Pœnitentiariæ faciendis, præmittenda proculdubio est confessio Sacramentalis, qua peracta, executio facultatis immediatè est facienda, nam in dictis litteris apponitur clausula: *Audita Confessione, & non aliter, nec alio modo*; Potest præterea dicta facultas aliis delegari: ut docent *cit. D. D.* sed à delegato id faciendum est in actu Sacram. Confessionis, ut dictum est in cap. præced. n. 14.

11. De jure communi, & ex potestate spirituali, quam Superiores Locales in suos subditos habent, pos-

sunt

sunt eorum omnia vota simplicia ex justa causa commutare, & dispensare; ut cum communi docent Suarez *tom. 2. de Relig. tract. de voto lib. 6. cap. 10. n. 14. 15. & 16. Navarrus in Manual. cap. 12. n. 25.* excepto voto transeundi ad strictiorem, super quo dispensare non valent, ut dictum est supra *tract. 4. cap. 6. n. 8.* & licet vota peregrinationis Romanæ, Hierosolymitanæ, & Compostellanæ nequeant à præfatis Superioribus commutari, vel dispensari, nisi in casibus, in quibus Episcopi id facere possunt cum suis subditis; irritari nihilominus possunt, aut ex causa suspendi, negando subditis licentiam peregrinandi, cum potestas irritandi, & dispensandi sit inter se distincta, & una non impediatur ab alia: ita Miranda *tom. 2. q. 32. art. 1. conclus. 3. Portell. V. voti dispensatio n. 42. Suarez tom. 2. de Relig. lib. 6. de voto cap. 10. n. 17. & alii.*

12. Prælatus dubius de justa causa ad dispensandum in votis, potest ad securitatem aliquod onus facile injungere, non enim cogitur absque onere dispensare, quandoquidem in dispensationibus Pontificiis id sæpissime fit, quamobrem tutius erit partim uti dispensatione, & partem commutatione, cum difficilius sit cognoscere, an subsit justa causa ad dispensandum, quæ semper requiritur major, quam ad commutandum: ita Azor. *tom. 1. lib. 11. q. 4 Sanchez de matrim. lib. 8. disp. 7. & alii.*

13. Possunt Superiores Locales dispensare in Novitiorum votis omnibus, in quibus possunt Episcopi erga suos subditos, idque constat ex potestate spirituali, quam in illos habent, & ex concessione Eugenii IV. per Bullam incip. *Etsi quaslibet*, Cisterciensibus facta, quæ habetur in compend. privil. Mendic. *V. Dispensatio* §. 27. ubi Abbates, Priores, sive Superiores Monasteriorum expresse nominantur, & per communicationem alii cæterorum Ordinum Prælati Locales eodem gaudent privilegio, quod quidem loquitur non solum de Novitiis, sed etiam de Donatis, Oblatis, seu Tertiariis collegialiter viventibus; & de omnibus votis, etiam Sedi Apostolicæ reservatis, *Voto Religionis dumtaxat excepto*: ita Navarrus *in Manual. cap. 12. n. 65. Sanchez in summ. lib. 4. cap. 43. Joan. de la Cruz in Epit. lib. 1. dub. 20. conclus. 3. & alii.*

14. Subditorum vota juramento firmata, & juramenta promissoria in honorem Dei facta, quæ quidem sunt quasi quædam vota, à Superioribus præfatis irritari, commutari, ac dispensari possunt, nam hujusmodi vota jurata non sunt distinctæ speciei, ergo qui potest tollere votum, quod est principale, potest à fortiori tollere juramentum, quod est accessorium; ut cum multis docent Lezana *tom. 1. cap. 18. n. 53. Suarez lib. 6. de voto cap. 14. à n. 14.* Idem dicendum est de juramentis factis in favorem tertii in iis rebus, in quibus Religiosi sunt subjecti Prælatis, de quibus disponere non valent; in rebus vero, de quibus valide, & licite disponere possunt, non cadit irritatio, nec commutatio, nec dispensatio in alterius præjudicium: ita *comm. D.D.*

15. Non possunt præfati Superio-

res

res absque voti cognitione illud commutare, vel dispensare, dicendo v. g. *Dispenso tecum in omnibus votis simplicibus à te emissis, vel commuto omnia vota tua simplicia in alia pietatis opera*; non interrogando prius, quænam sint illa vota, ad hoc, ut commutatio, & præcipue dispensatio cum vera causa fiat, sine qua erit invalida, & illicita; cum deficiente voti cognitione, necessario causæ cognitio deficiat; possunt tamen sine voti cognitione, atque adeo sine causa, vota irritare: dicendo: *Irrito omnia vota tua, quæ irritare possum*; cum ad hujusmodi irritationem faciendam causa minime requiratur, prout dictum est supra *n.* 3. exceptis votis, quod ab eisdem Prælatis sunt confirmata, aut de eorumdem licentia emissa, juxta dicta superius *n. 6.*; ut cum communi tenet Suarez *tom. 2. de Relig. lib. 6. de voto cap. 16. n.* 14.

16. Si pro quiete, & exoneratione conscientiæ subditi sufficiat votum commutare, non poterit à Prælato illud dispensari, nisi in casu, quo subditus plura emiserit vota, pluribusque obligationibus ligatus existat, quibus rectè satisfacere minime possit, ac proinde probabiliter timeat ruinam ipsius: ita Suarez *lib. 6. de voto cap. 17. n. 18. Roder. in summ. p. 2. cap.* 100. *n.* 4.

17. Potest subditus sine causa, & absque authoritate Prælati commutare suum votum in evidenter melius, nisi à Sede Apostolica prohibeatur, quemadmodum ab eadem prohibetur transitus à laxiori ad strictiorem Religionem absque Prælati licentia; commutare tamen votum in æquale non potest subditus sine causa, & Prælati licentia, alias non habebit rationem virtutis, & honestatis hujusmodi commutatio, & multo magis requiritur causa, & licentia, immo & privilegium ad commutandum votum in minus æquale; ut constat *ex cap. Pervenit, de jurejur. & docent Corduba in summ. q. 49. Suarez de voto cap. 19. num. 3. & alii*.

18. Cum potestas dispensandi sit ample interpretanda, ut late probat Sanchez *lib. 8. de matrim. disp.* 2. idcirco quando Prælatus dubitat de hujusmodi potestate, adhibitis prius diligentia, & consilio, potest cum subdito dispensare; quando vero versatur dubium circa veram, & justam causam dispensandi, tunc si Prælatus absque examine temere dispensat, mortaliter peccat, dispensatus tamen manet tutus in conscientia; quod si moralem diligentiam adhibeat, & adhuc menet dubius, poterit sine peccato dispensare, deponendo dubium, in quo credendum est, Ecclesiam piam matrem id concedere; prout tenent Sylvest. *V. dispensatio q. 14. n. 20. in fine, Clavis Reg. lib. 4. cap. 2. n. 25 Sd V. Votum n. 20. & alii*.

19. Potestas commutandi, & dispensandi vota, non solum est activa, sed etiam passiva, & commissiva, debetque exerceri à dictis Prælatis verbis claris, & vere significantibus, quod facere intendunt; nulla tamen in hoc est forma præscripta, sed arbitrio prudentis relinquitur, & verbis in significatione propria,

&

& communi acceptis; verba autem clariora sunt hæc: *Si causa exposita est vera, seu si vera sunt exposita, dispenso tecum in hoc, vel illo voto; vel commuto hoc, vel illud votum à te emissum in hæc, aut illa pietatis opera &c.*

TRACTATUS V.

De aliis Privilegiis Prælatorum Regularium.

CAP. I.

De potestate. quam habent Prælati Regulares circa Benedictiones, ac Consecrationes Rerum Ecclesiasticarum.

1. OMNES Prælati Regulares; videlicet, Generales, Provinciales, Priores, Guardiani, & consimiles, eorumque Vicarii, seu Præsidentes, illis absentibus, ex amplissimis Sedis Apostolicæ privilegiis, possunt benedicere Ecclesias, Cœmeteria, Corporalia, & alia Ornamenta Ecclesiastica ad Divinum Cultum, & ad usus dumtaxat suos, in quibus Chrisma non intervenit, necnon Ecclesias, & Cœmeteria qualibet sanguinis, vel seminis effusione, seu alias quomodolibet pollutas, seu polluta, quoties opus fuerit, aqua per eosdem, in locis remotis, ubi Episcopus longe distat, videlicet per 40. milliaria, benedicta, authoritate Apostolica reconciliare valent, quod quidem privilegium ad usum etiam Monialium sub regimine Prælatorum Regularium existentium extenditur: prout constat ex Bulla Leonis X. quæ incipit: *Religionis honestas*, cum clausula Conciliorum generalium revocatoria, & ex Bullis Julii II. Benedictinis, ac Minimis concessis, ut habetur in Bullario Emmanuelis Roderici, & in comp. privil Mendicantium §. 11. *v. benedicere*, & in comp. Societ. Jesu *eod. verbo*. & ita docet Roder cit. *tom. 1. q. 19. art.* 2 Quo indulto omnes Ordines Regulares per communicationem fruuntur, restringitur tamen usus ipsius ad res Sacras, in quibus Sacra unctio non adhibetur, & pro servitio Monasteriorum, seu Conventuum, & Ecclesiarum, propriarum tantum, ex Decreto S. Rituum Congr. die 13. Martii 1632. edito, apud

apud Lezanam *in summ. qq. R. R. tom. 3. v. Altare n. 3. v. benedictio. n.* 8. de quo etiam mentionem facit Novarius *in lucerna Regular. v. benedicere*, & comp. Societ. Jesu *eod. verbo n. 3.*

2. Cum ex Pontificali Romano, jussu Clementis VIII. edito, sacrum Chrisma solum requiratur in consecratione Ecclesiæ, Altaris, Calicis, Patenæ, & Campanarum; idcirco dicti Prælati, quibus concessum est, quæcumque ad divinum cultum necessaria benedicere; poterunt proculdubio uti privilegio benedicendi Pixides, in quibus Sacri Chrismatis unctio non exigitur: *ex Rubric. Pontif. Rom. de bened. vascul. pro conserv. SS. Euchar.*

3. Guardiani Ordinis Minorum possunt Corporalia benedicere, quia licet; ut refert Miranda *tom. 3. q. 40. art. 1. concl. 2.* id per Capitulum Generale Meclinense ad solos Provinciales fuerit restrictum; in Capitulo tamen Toletano Generali anno 1583. celebrato, ex approbatione Cæremonialis Religionis, ut ipse refert *art. 2.* conceditur ipsis talis facultas; idem docet Roder. *tom. 1. q. 19. art. 2.* ubi probè advertit, quod facultas benedicendi prædicta Corporalia, aliasque res sacras, ut supra, concessa Vicariis, seu Præsidentibus, non extenditur ad quoscumque, sed ad illos dumtaxat, qui præsunt Conventibus in Guardianorum absentia per spatium 24. horarum. Sic pariter facultate benedicendi præfata ornamenta Ecclesiastica gaudent simplices Sacerdotes, si tamen ad id per Capitulum Generale fuerint deputati; prout constat ex relata Const. Leonis X. Domos vero Prælati Regulares, quibus cura animarum non inest, in Hebdomada Sancta benedicere non possunt; *ex decreto S. Congr. sub die 2. Julii 1620. in una Bononien.*

4. Abbates Regulares possunt consecrare Calices, & benedicere pixides, & alia vasa Ecclesiastica, non solum ad usum suarum Ecclesiarum, sed etiam alienarum, recepto tamen prius sacro Chrismate ab aliquo Catholico Episcopo; ex privilegio Innocenti VIII. anno 1489 Abbatibus Cisterciensibus concesso, & à Gregorio XIII ac Paulo V. confirmato, aliisque Abbatibus communicato, ut habetur in comp. privilegiorum eorumdem *V. Communicatio §. 1. 2. & 3.* & docent Barbosa de potestate Episcopi *p. 2. allegat. 26 n. 36. Miranda tom. 2. q 40. art. 4. Portell. V. Abbas n. 3.* Dixi, *Abbates Regulares*, nam Sæculares, etiamsi Mitræ, & baculi pastoralis usum habeant, non possunt absque Sedis Apostolicæ privilegio se ingerere in illis benedictionibus, in quibus unctio Sacra requiritur; ex decreto S. Congreg. die 10 Novembris anno 1614. edito; prout refert Naldus *in summa V. Abbas n. 4*

5. Possunt etiam Abbates Regulares campanas ad usum proprii, & alterius loci consecrare, ut docet communis praxis, & consuetudo; idemque dicendum de Altaribus portatilibus, de corporalibus, de vestibus Sacris, & cæteris rebus Sacris; cum id nullibi interdictum reperiatur; & licet privilegium de campanis, consecrandis, non concedatur expres-

expresse in Bulla præfata Innocentii VIII. hoc tamen colligitur ex privilegiis Urbani II. & Pauli III. quæ referuntur ab Ascanio Tamburino *de jure Abbatum tom. 7. disp. 23. q. 13. & à Renato Chopin. lib. 1. tit. 2. n.* 18.

6. Prælati Mendicantium, aliorumque Ordinum Regularium, qui non sunt Abbates, non communicant, neque communicare possunt in privilegiis plura consecrandi, in quibus usus Pontificalium requiritur, quo dicti Prælati non Abbates carent; in iis enim, & similibus non fit communicatio, prout docent Miranda *tom. 2. q. 40. art. 4. Hieron. Roder. in comp. alter. Roder. resol. 13. n. 3.*

7. Ubi Episcopus Diæcesanus ter requisitus à Regularibus Prælatis cum debita reverentia, & instantia eorum Ecclesias, Altaria, Calices, Campanas, & alia similia consecrare recusaverit sine causa legitima, poterunt in tali casu ab alieno Episcopo prædicta petere, atque recipere juxta concessionem Leonis X. in Concilio Lateranensi factam, quæ habetur *in supplem. fol. 26. concess. 69.* & refertur in comp. privil. *V. Benedicere* §. *16.* idem concessit Sixtus IV. Carmelitis, ut constat ex eodem compendio §. *6.* quod quidem privilegium non adversatur decretis Concilii Tridentini *sess. 6. de reform. cap.* 5 cum concessio in prædicto Lateranensi Concilio facta, sit multum conformis ad jus commune, & ad id quod habetur *in cap. 1. de supplenda neglig. Prælat.* ubi Alexander III. in quodam simili proposito statuit; *ut si Episcopus tertio cum humilitate, & reverentia requisitus, Abbates Regulares benedicere renuat, liceat eisdem Abbatibus proprios Monachos benedicere, & alia, quæ ad officium hujusmodi pertinent, exercere, donec ipsi Episcopi suam duritiem recogitent, & Abbates benedicere non recusent*; Idem dicendum est, quando talem consecrationem noluerit Episcopus Diæcesanus gratis exhibere: ex concessione Sixti IV. in comp. privil. *V. Benedicere* §. 5.

8. Non solum Prælati Regulares, sed etiam subditi missi ad terras remotissimas infidelium ad fidem Christi prædicandam possunt ibidem Ecclesias, Hospitalia, & alia pia loca sine alicujus præjudicio erigere; vestesque Sacerdotales, Pallas, Corporalia, Calices & cæmeteria (si Episcopus non adsit) benedicere, & profanatas Ecclesias reconciliare: ex concessione Gregorii XIII. quæ habetur *in* Bullario Emmanuelis Roderici *fol.* 807. *n. 36. & 37.* & Pauli III. *in Bull. 8. à n. 36 usque ad* 40. in favorem Societatis Jesu facta, quo privilegio cæteri Regulares per communicationem fruuntur, si in terris remotissimis pro conversione infidelium existant; Id vero quod in dicta concessione ponitur (si Episcopus non adsit) solum est intelligendum pro consecratione Calicis, quem Prælatus Mendicantium consecrare non potest, necnon pro benedictione Corporalium à Sacerdote non Prælato facienda; nam Prælatus non indiget licentia Episcopi ad Corporalia benedicenda, sicut indiget pro Calice consecrando, si Episcopus absens non sit; quo tamen absente, illum tum Prælatus, tum Sacerdos sub-

subditus in dictis regionibus consecrare poterunt; poterit pariter præfatus Sacerdos ibidem corporalia benedicere deficiente Episcopo, non vero si ille possit adiri: ita Portell. *V. Benedicere n. 3. Cand. tract. X. de sacrif. Missæ cap. 22. resol. 11.*

CAP. II.

De potestate, quam habent Prælati Regulares mittendi suos subditos ad Ordines suscipiendos.

1. PRælati Regulares Generales, & Provinciales (nam quoad Locales videnda sunt uniuscujusque Ordinis statuta, eorumque restrictiones, limitationes, vel facultates) possunt suis subditis Regularibus concedere litteras dimissorias ad effectum suscipiendi Ordines ab Episcopo, in cujus Diœcesi sunt Conventus, seu Monasteria, vel etiam à quolibet alio, eo modo, quo mox dicetur, absque dimissoriis Episcopi Diœcesani; idque constat ex pluribus privilegiis à Benedicto IX. Innocentio III. & Eugenio IV. in Bulla incip. *Etsi quaslibet, apud Cherub. tom. 1.* Monachi S. Benedicti concessis; eandem quoque facultatem Ordini Minorum Alexander IV. concessit in Bulla, quæ incipit: *Convenit ut Sacer.* & successive Alexander VI. Leo X. & Paulus III. hujusmodi privilegium aliis Ordinibus Regularibus elargiti sunt, ut videre poterit Lector in comp. privil. Mendicant. *V. Ordines* §. 11. in comp. privil. Cisterc. §. 2. & in comp. Societ. Jesu §. 1. *eod. tit.*

2. Præfata facultas adhuc viget, etiam post Concilium Tridentinum, ubi *sess. 23. cap. 8.* statuitur: *Neminem posse ordinari, nisi à proprio Episcopo*; nam Clemens VIII. eam concessit Congregationi S. Benedicti Vallisoletanæ, apud Steph. Quarant. *V. Ordo prope finem*; & constat ex declaratione S. Cong. ejusdem Concilii ad omnes Regulares extensa: prout sequitur: *De mandato SS. D. N. Clementis divina providentia Papæ VIII. tenore præsentium mandatur omnibus, & singulis quorumcumque Regularium Superioribus, ut de cætero observent, & observari faciant ea; quæ in Decreto S. Congr. Concilii Trident. continentur, cujus tenor est talis: Congregatio Concilii censuit, Superiores Regulares posse suo subdito, itidem Regulari, qui præditus qualitatibus requisitis, ordines suscipere voluerit, litteras dimissorias concedere, ad Episcopum tamen Diœcesanum, nempe illius Monasterii, in cujus familia ab iis, ad quos pertinet, is Regularis positus fuerit: & si Diœcesanus abfuerit, vel non esset habiturus ordinationes, ad quemcumque alium Episcopum, dummodo tamen ab eo Episcopo, qui ordines contulerit, examinetur quoad doctrinam,*

nam, & dum ipsi Regulares non distulerint de industria concessionem dimissoriarum in id tempus, quo Episcopus Diœcesanus, vel absuturus, vel nullas habiturus esset ordinationes, vel Sedes Episcopalis vacaret. Verum cum à Superioribus Regularibus, Episcopo Diœcesano absente, vel ordinationes non habente, litteræ dimissoriæ dabuntur, in eis, utique hujusmodi causam absentiæ Diœcesani Episcopi, vel ordinationum ab eo non habendarum, exprimendam esse. Quod si Regulares ordinandi morentur in Monasterio nullius Diœcesis, hujusmodi dimissorias concedendas esse ad Episcopum viciniorem, in eoque procedere omnia, quæ de Episcopo Diœcesano superius præscripta sunt. Quod qui non fecerint, officii, & dignitatis, seu administrationis, ac vocis activæ, & passivæ privationis, ac alias arbitrio SS. D. N. Papæ reservatas pœnas incurrent. In quorum &c. Dat. Romæ die 15. Martii 1596. Decretum referunt Mattheuc. *official quoad Ordines n. 2.* & Barbosa *p. 2. de offic. & potest. Episcopi allegat. 7. n. 18.*

3. Conclusio prædicta colligitur etiam ex eodem Tridentino *sess. 23. de reform. cap. 8.* ubi cum dicit, quod: *nullus etiam cujusvis generalis, aut specialis rescripti, vel privilegii prætextu ordinetur, etiam statutis temporibus, nisi ejus probitas, ac mores Ordinarii sui testimonio commendentur,* intelligendum est de Generalibus, Provincialibus, aliisque Prælatis Regularibus, cum negari non possit, eosdem esse suorum subditorum Ordinarios, qui de ipsorum probitate, vita, & moribus attestari possunt: non vero Episcopi Diœcesani, qui nec Regularium Ordinarii sunt, nec de illorum vita, & moribus testimonium ferre queunt: ita Miranda *tom. 1. q. 39. art. 3. Barbosa de potest. Episc. p. 2. allegat. 7. n. 31. Diana de dub. Regular. tract. 2. resol. 6. & aiii.*

4. Ex delegata potestate ab Apostolica Sede emanata possunt Abbates Ordinum Monachalium suis subditis dumtaxat Regularibus Ordines minores cum prima tonsura conferre, dummodo tamen sint Sacerdotes, & jus habeant mitram, & baculum deferendi; *ex cap. cum contingat de ætat. & qualit. & cap. Abbat. de privil. in 6.* possuntque viciniorem Antistitem rogare, qui predictos Ordines suis subditis Regularibus conferat, licentia alterius minime requisita: prout dictum est *n. 2.*

5. Abbates prædicti cujuscumque Congregationis habentes etiam jura Episcopalia, vel quasi Episcopalia, usumque Mitræ, & baculi, & benedicendi, non possunt primam tonsuram, nec alios minores ordines, nisi suis subditis Regularibus conferre, non autem Regularibus alterius Congregationis, Ordinis, vel Instituti, etiamsi habeant litteras dimissorias suorum Superiorum Regularium, & consensum Ordinariorum, intra quorum Diœcesis fines ipsi Regulares ordinandi existunt, & multo minus personis Sæcularibus, etiam subjectis dictis Abbatibus, vel habentibus litteras dimissorias suorum Ordinariorum: ut constat ex Tridentino *sess. 23. cap. 10. de reform.* per quam decisionem cessant quæstiones,

& difficultates de Abbatibus exemptis, invitatis ab aliis Abbatibus pariter exemptis, an possent ordinare Monachos alterius Monasterii non sibi subjectos, ac Novitios, quod quidem facere olim erat eis concessum: *ex cap. Abbates de privil. in 6.* sed quod novissime sit revocatum non est amplius disputationi locus: prout patet ex declaratione S. Congr. ejusdem Concilii die 23. Novembris 1641. facta: ut refert Lezana *in suo consulto 22. n. 26. §. 3. & docet Miranda tom. 1. q. 28 art. 9. concl. 2. Donat. tom. 4. tract. 3. q. 35 n. 9.*

6. Possunt Abbates etiam non benedicti exercere munus conferendi tonsuram, ordinesque minores subditis suis dumtaxat Regularibus; ex privilegiis Eugenii IV. ac Julii II. Congregationibus Cassinen. Cistercien. & Montis Oliveti concessis; ubi habetur, quod licet munus benedictionis eisdem Abbatibus non impendatur, omnibus tamen, & singulis honoribus, praeminentiis, praerogativis, juribus, & insigniis, Abbatibus benedictis competentibus fungi possint; prout refert Miranda *tom. 1. q. 28. art. 9. conclus. 3.*

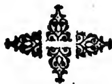
7. Dispensare in interstitiis non pertinet ad Praelatos Regulares, sed ad Episcopum ordinantem, ut colligitur ex Tridentino *sess. 23. cap. 11.* ubi postquam dixit, quod per temporum interstitia Ordines conferantur, subdit. *Nisi aliud Episcopo magis expedire videbitur*; & infra *cap. 13.* ejusdem sessionis loquendo de Diaconatu, aut: *Nisi necessitas, aut Ecclesiae utilitas judicio Episcopi aliud exposcat*: praeterea S. Congregatio ejusdem Concilii, ut refert Tamburinus *de jur. Abbat. tom. 2. disp. 2. q. 25.* ad tollendam omnem dubitationem declaravit: *Superiores Regulares non posse dispensare super interstitiis Regularium ordinandorum, sed id pertinere ad Episcopum ordinantem, qui tamen quoad causam dispensandi judicium suum formare debet ex attestatione Superiorum Regularium*: & ita docent Bellarm. in observ. doctr. *ad cap. 11. Trident. sess. 23. Passarellus in comp. privil. fol. 22. Miranda tom. 1. q. 38. art 7. Sorb. in comp. privil. mendicant. V. Ordines Sacri.* Idcirco Praelati Regulares mittentes subditos ad Ordines suscipiendos, in litteris dimissoriis, si indigeant, debent D. Episcopum ordinantem rogare, ut super interstitiis dignetur dispensare ob suae Ecclesiae necessitatem, & utilitatem, utpote, quia Sacerdotibus indigent, ad hoc, ut Ecclesiae deserviant, & oneribus Missarum satisfaciant.

7. Praelati Regulares possunt dispensare cum suis subditis Regularibus, ut extra tempora à jure stabilita Sacros Ordines suscipere valeant, dummodo id fiat tribus Dominicis, vel festis continuis, aut interpollatis: ex privilegiis Eugenii IV. pro Benedictinis, & Alexandri VI. pro Ordine S. Hieronymi; ut habetur in comp. privil. mendic. *V. Ordines Sacri §. 9. & 11.* quibus per communicationem omnes aliae Religiones fruuntur; nec id est revocatum per Tridentinum *sess. 23. cap. 8.* nec per constitutionem Sixti V. contra male promotos, quae incipit: *Sanctum, & Salutare*; apud Cherub. *tom. 2.* quia po-

postea ad tollendum omne dubium, id de novo concessit Societati Jesu Gregorius XIII. apud Bullarium Cherub. *tom.* 2. quod ad omnes communicantes extenditur, & præcipue ad fratres Minores, quorum privilegia ex certa scientia, & de potestatis plenitudine confirmavit, ac de novo concessit Clemens VIII. nec non Paulus V. per suam Bullam datam Romæ Kalendis Decembris 1609. etiam per viam communicationis, quæ confirmatio ex certa scientia habet vim innovandi concessiones, & indulta à S. Sede revocata; sed de hoc non est amplius nec disputationi, nec dubitationi locus, cum novissime Benedictus Papa XIII. in Concilio Provinciali Romano, currente Anno Sancto 1725. in Sacrosancta Lateranensi Basilica celebrato, præfata privilegia subsistere declaraverit, cap. 2. fol. 26.

8. Abbates, aliique Prælati inferiores habentes territorium exemptum, cum potestate visitandi, ac Synodum Congregandi, possunt concedere litteras dimissorias ad Episcopum viciniorem Clericis Sæcularibus, eisdem pleno jure subjectis, non obstante Tridentino, quia cum hi nulli Episcopo sint subditi, non est alius, à quo petere possunt; & ita declaravit S. Congregatio in favorem Carthusianorum apud Barbosam *in collect. Bullar. V. Abbas n.* 4. & docent Tambur. *de jur. Abbat. tom.* 2. *disp.* 2. *q.* 26. *n.* 1. *Diana p.* 3. *tract.* 2. *resol.* 95. *& p.* 4. *tract.* 4. *resol.* 143. *in fine*.

9. Postremo advertendum est, pœnas appositas in Decreto S. Congregationis relato supra *n.* 2. esse tantum comminatorias, & non incurri ipso facto; illa vero tria, quæ Prælatis Regularibus in eo Decreto interdicuntur, nempe: mittere subditum ad Episcopum alienum: Illum transferre de familia ex una in aliam Diœcesim in hunc finem: & differre ordinationem illius in tempus absentiæ proprii Episcopi, vel vacationis ab ordinationibus: esse singula prohibita sub mortali, & sub pœnis prædictis tenent Diana *p.* 9. *tract.* 8. *resol.* 58. *& Peyrinus de Prælato q.* 3. *cap.* 7. *n.* 5. quia in omnibus est materia gravis, & præjudicatur proprio Episcopo; nisi excuset bona fides, aut nimius examinatorum rigor; sed Bordonus *tom.* 2. *resol.* 67. *n.* 39 censet, culpam mortalem, & pœnas locum habere tantum in primo casu, quia nullum præjudicium infertur Episcopo ab exemptis, si alio mittantur sive de familia, sive ad recipiendos Ordines, quando ab ipso non conferuntur; an hæc opinio Bordoni sit probabilis, alii judicent.

CAP.

C A P. III.

De potestate Prælatorum Regularium circa Missarum reductionem.

1. Quamvis non pauci D D. inter quos Bonacina *tom. 1. de Sacram. disp. 4. q. ult. punct. 7. §. 2. n. 11.* & Barbosa *de offic. & potest. Episcopi, alleg. 29. n. 5.* doceant privilegium Tridentini *sess. 25 cap. 4. de reform* concessum Episcopis, & Generalibus Ordinum Regularium moderandi, seu reducendi Missarum numerum, non esse omnino extinctum per decreta de celebratione Missarum à S. Congreg. jussu Urbani VIII. anno 1625. edita, apud Cherub. *tom. 4.* (quibus absolute prohibetur facultas illas moderandi, seu reducendi absque Sedis Apostolicæ licentia) sed moderatum, & restrictum ad posse reducere Missarum onera suscepta ante Tridentinum, secus autem post illud, aut imposita in limine fundationis alicujus Beneficii, vel Capellæ: Verumtamen, quia stylus curiæ Romanæ urget in contrarium, & quia præallegata Decreta S. Congr. retrahuntur, & extenduntur ad præterita onera, etiam imposita ante Tridentinum, ut eadem S. Congregatio multis in locis declaravit, & præcipue *in respons. ad 6. dub.* idcircò tenendum est, nulli prorsus sine speciali licentia præfatæ S. Congreg. licitum esse, hujusmodi onera moderari, seu reducere, sive ante, sive post Tridentinum sint suscepta, ac proinde dictum Tridentini privilegium omnino extinctum remanere.

2. Facultas concessa uni Conventui Regulari pro Missarum reductione extendi non potest ad alios Conventus ejusdem, vel alterius Religionis, contra Dianam *p. 6. tract. 6. resol. 11.* & Marchinum *de sacr. Ordinis p. 2. tract. 3. cap. 20.* referentes privilegium Urbani VIII. Conventui Minimorum Genuæ concessum; quia Urbanus illud concessit per breve particulare, & brevia particularia aliis minime communicantur, ut alibi diximus, alioquin, cum frequentes hujusmodi concessiones ad petitionem hujus, vel illius Conventus emanent, quælibet illarum pro omnibus sufficeret, & sic recursus ad S. Sedem tolleretur, magnaque confusio sequeretur; hinc die 10. *Novembris* 1646. opus præfati Marchini suspendi fecit, & Diana opinionem suam retractavit *p. 10. tr. 16. resol. 67.* prout refert Lezana *tom. 5. p. 2. n. 78. fol. 967. & tr. 4. V. Missa n. 31.* Neque his obstat aliud privilegium ejusdem Urbani Minoribus Conventualibus concessum, quia id fuit eis datum per modum constitutionis, & constitutiones unius Religionis non extenduntur ad alias, neque communicantur, præterea lo-

quia

quitur de reductione facienda in primo Capitulo Generali, & non alias; ergo si alia reductio post dictum Capitulum sit facienda, ad S. Sedem proculdubio recurrendum est.

3. Superiores Regulares, diminutis notabiliter fructibus Capitalium pro Missis celebrandis legatorum, non possunt numerum illarum reducere, vel minuere; ratio est, quia S. Congr. *in* 1. *dub.* consulta, an quando ita tenue est legatum, ut non sit, qui velit onus illi injunctum subire, & si recurratur ad Pontificem, totum, vel magna pars redditus in necessariis expensis consumenda sit possit per Episcopum loci, vel Prælatum Regularem reduci, ac minui? respondet, quod ab iis, ad quos pertinet ad S. Sedem pro moderatione recurrendum sit, ut docent Tambur. *in opusc. de Sacrif. Missæ lib.* 3 *Cap.* 1. §. 2. *n.* 1. Lezana *V. Missa n.* 37. Diana *p.* 10. *tr.* 16. *resol.* 65. Vide constit. Innoc. XII. super celebrat. Missarum 23. Novembris 1697. editam apud Mattheuc. Offic. Curiæ cap. 10.

C A P. I V.

De potestate Prælatorum Regularium œconomica circa temporalia.

1. PRælati Regulares quantumvis privilegiati nequeunt absque licentia S. Cong. Concilii bona immobilia, & mobilia pretiosa Monasteriorum, seu Conventuum alienare, seu dominium rei directum, vel indirectum, utile, usumfructum, possessionem, aut jus in alterum transferre; etiam retento dominio directo; sub qua prohibitione comprehenduntur donationes, venditiones, pignorationes, locationes, seu conductiones ultra triennium, impositiones censuum, receptiones pecuniarum ad cambium cum solutione lucri cessantis, vel damni emergentis, hypothecæ & infeudationes, contractus emphyteutici, nisi in casibus à jure expressis, &c. prout habetur in Extravag. Pauli II. incip. *Ambitiosæ*; in qua sub pœna excommunicationis latæ sententiæ omnes prædicti contractus prohibentur; vide Bullam *tom.* 1. *Bull. Cherub. pag.* 329. Miranda *in Man. Prælat. tom.* 2. *qu.* 35. *art.* 18. Barb. *in collect. Bull. v. Domus* Bonac. *tract. de alienat. bon. Eccles. quæst. unica punct.* 2. *n.* 1. Roder. & alii.

2. Neque alienari possunt, ut dictum est, sine præfata licentia bona mobilia prætiosa, illa scilicet, quæ servando servari possunt, ut colligitur ex dicta Extravag. *Ambitiosæ*, illa autem bona dicuntur servando servari posse, quæ per triennium durant, usu non consumuntur, vel fructificant, ut sunt vasa aurea, vel argentea, grex pecudum, armentum boum &c. ut docent Bonac. *de contr. disp.*

disp. 3. *quaest.* 8. *punct.* 4. *n.* 4. & *in tract. de alienat. bon. Eccles. disp.* 2. *quaest. unica punct.* 2. *n* 2. Barb. *de potest. Episcopi alleg.* 19. *n.* 59. Peyrinus *tom.* 1. *privil. in Const. Julii II. n.* 10. & *alii*.

3. Prohibitum est pariter Regularibus Prælatis transferre bona unius Monasterii in aliud, loquendo de bonis immobilibus, aut mobilibus prætiosis, quæ scilicet servando servari possunt, cum hujusmodi translatio sit quædam alienationis species, ut docet Bonac. *de alienat. bon. Ecclesiast. disp.* 2. *q. unica punct.* 2. *n.* 9. quare aliqua privilegia Religionum, quibus id permitti videtur, de quibus Roder. *tom.* 2. *q.* 125. *art.* 9. & Peyrinus *tom.* 1. *privil. Minim. in Const.* 2. *Julii II. n.* 76. quoad ea bona transferenda manent revocata per Decretum S. Cong. Concil. quo revocantur omnia privilegia Regularium in ordine ad alienationes prædictorum faciendas: Lezana *tom.* 2. *cap.* 19 *n.*56. Idem dicendum de permutationibus; commutationibus, præcarils, juribus, actionibus. Oratoriis, & Capellis Ecclesiæ, aliisque bonis immobilibus, & incorporabilibus, quæ in generali prohibitione compreheduntur: ut docent Quaranta *in Summ. Bullar. v. alienatio n.* 15. Riccius *in praxi for. Ecclesiast. decis.* 64. Sylvester *v. alienatio q.* 10. Bonac. *loc. cit. n.* 12.

4. Alienari tamen possunt à Regularibus Prælatis absque S. Congr. licentia mobilia non prætiosa, v. g. vinum, oleum, frumentum, vestes tritæ & alia hujusmodi; necnon mobilia, etiam prætiosa, quæ tamen servando servari non possunt, scilicet, quæ non durant triennio, &c. ut dictum est supra n. 2. prout colligitur ex dicta Extravag. *Ambitiosæ*, in qua expressè conceditur alienatio illorum; quæ servando servari non possunt, & docent Molina *de contrat: disp.* 465. *n.* 1. Riccius *in praxi for. Ecclesiast. decis.* 62. *resol.* 59. *n.* 2. Pecunia vero, quæ destinata est ad emptionem stabilium, censuum, vel mobilium prætiosorum, aut est fructifera, qualis est pecunia in montibus, vel censibus collocata, inter bona immobilia, vel mobilia prætiosa, quæ servando servari possunt, connumeratur, ac per consequens sine dicta licentia alienari non potest; *ita Sylvest. Bonac. & Quaranta relati supra*, quos poterit Lector consulere circa casus, qui in hac materia juxta Extravag. prædictam, & S. Congr. Decretum occurrere poterunt.

5. Non effugiunt pœnas Extravagantis, & Decreti S. Congr. illi Prælati Regulares, qui res Monasteriorum, seu Conventuum alienant, vel contractum celebrant alienationis, dicentes id facere salvo Sedis Apostolicæ, aut S. Congr. consensu; ratio est, tum quia protestatio est contraria facto, tum quia quoties aliquid pertinet ad formam actus, debet actum ipsum præcedere, consensus autem Sedis Apostolicæ pertinet ad formam alienationis rerum Ecclesiasticarum; prout docent Quaranta *in summ. Bullar. v. alienatio n.* 8. & 9. Bonac. *de alienation. bonor. Ecclesiast. disp.* 2. *q. unica punct.* 4. *n.* 5. Peyrinus *tom.* 1. *privil. Minim. in Const.* 9. *Julii II. n.* 14. Si tamen non tradatur

pos-

possessio rei alienatæ, non incurruntur dictæ pœnæ, quia tunc possessio manebit apud Monasterium, & illæ cui tradenda est talis rei solum habebit jus ad illam, & conditionatum, non autem absolutum, vel jus in re, donec consensus Sedis Apostolicæ habeatur.

6. Advertendum, quod licet jure communi ad alienationem rerum Ecclesiasticarum requiratur juris solemnitas, quæ continet quatuor; scilicet, authoritatem Prælati, tractatum circa alienationem faciendam, consensum Capituli, & subscriptionem singulorum, saltem per Notarium ut notat Quaranta, & Peyrinus *loc. cit.* Verumtamen; quia nonnullæ Religiones habent privilegia ad alienationes sine prædicta solemnitate faciendas; qualiter Carmelitæ habent à Gregorio XIII. in Bulla, quæ incipit, *Ex incumbenti*, apud Cherub. *tom.* 2. facultatem illas faciendi, dummodò sint in commodum, & utilitatem Conventuum, accedente etiam consensu, & ratihabitione Generalis; insuper Religiosi Societatis Jesu alium etiam modum solemnitatis habent ab eodem Gregorio XIII. illis præscriptum, de quo Molina *de contr. disp* 468. §. *quarta conclusio*; idcircò quelibet Religio juxta formam privilegiorum, quæ post Extravag. *Ambitiosæ*, à Sede Apostolica impetravit, potest prædictas alienationes facere, habita tamen licentia ejusdem S. Sedis, vel S. Congreg. nam Decretum præfatum solum revocat privilegia Regularium, quantum ad faciendum alienationes sine dicto consensu, non quantum ad alia, quæ ad illarum solemnitatem pertinent.

7. Non requiritur consensus S. Cong. in alienatione, quæ fit ex necessitate juris illam præcipientis, & propterea ea non egent Fratres Minores de corpore observantiæ, dum per Syndicum Apostolicum alienant res, eis relictas, vel donatas, nam id faciunt ex præscripto Regulæ, prout à S. Cong. Concilii fuit resolutum, & refert Nicol. *elucubrat. lib.* 2. *tit.* 1. *de alienat. rer. Ecclesiast. n.* 20. ubi idipsum tradit fuisse decisum favore P.P. Theatinorum. Advertat Lector, quod alii plures Casus ad hanc materiam pertinentes brevitatis gratia hic omittuntur, propterea Consulere poterit DD. qui de ea fusè pertractant, presertim Mattheuc. *Official. quoad res Eccl. & Monaster. non alienandas cap.* 45. *per totum*.

8. Postremò advertendum est, quod Innocentius XI. in sua Const. quæ incipit; *Alias*: die 16. Septembris 1683. edita confirmavit Decretum à S. Congr. Episcop. & Regular. sub die 4 Maij 1680. editum circa supellectilia Ecclesiastica à Fratribus Minoribus tam Observantibus, quam Reformatis, aliis non commodanda, nisi aliquibus servatis; ut infra: *S. Congr. injungendum censuit, prout præsentis Decreti tenore injungit omnibus, & singulis dicti Ordinis Superioribus Provincialibus, localibus, eorumque subditis, sub pœna privationis Officiorum Ordinis immediatè incurrenda, ne ullo unquam tempore, quavis occasione, vel prætextu, ad instantiam, & preces cujusvis indulgeant, aut consentiant suppellectiles, vasa, ornamenta, vestes, atque omnis generis res, spectantes aliquo modo ad eorum Ecclesias,*

Capellas, Altaria, Oratoria, Sacristias, extra illa ad usum, vel Officium cæterorum distrahi, asportari, seu aliis ab ipsis Fratribus Minoribus commodari, quin prius accesserit consensus, saltem ultra duas partes totius Capituli cujuslibet respectivè Conventus per secreta Suffragia, singulis vicibus præstandus, necnon à Patre Ministro Provinciæ authenticè confirmatus, & ita servari mandat.

TRACTATUS VI.

De Confessariis Regularibus erga Regulares.

CAP. I.

De potestate, quam habent Confessarii Regulares, absolvendi Religiosos ejusdem Ordinis à peccatis, & Censuris.

1.

Onfessarii Regulares pro Regularibus non indigent approbatione Episcoporum ad audiendas eorumdem Confessiones, nam quoad hoc, Tridentinum non innovavit jus commune antiquum, Concilium enim *sess.* 23.*cap.* 15. *de Reform.* approbationem Ordinarii in Confessariis exigit solùm relatè ad Sæculares, non verò ad Regulares, quorum institutio pertinet ad suos Prælatos habentes in utroque foro jurisdictionem quasi Episcopalem, quam utpotè Judices Ordinarii, aliis delegare possunt; ut cum communi docent Suarez *tom.* 4. *de pœnit. disp.* 28. *sect.* 1. *n.* 4. *Miranda tom.* 1. *q.* 45. *art.* 11. *concl.* 2. Vnde Generalis pro toto Ordine, Provincialis pro tota Provincia, & Superior Localis pro suo Conventu possunt Confessarios instituere; dummodò id propriis statutis non repugnet. Guardiani Ordinis Minorum Observantium, & Reformatorum id facere prohibentur per statuta *cap.* 7. §. 1. ubi dicitur: *Nulli liceat Fratrum Confessiones audire, neque ad istud munus idoneus reputetur, nisi à Generali, vel Provinciali prævio debito examine approbetur, & facultatem in scriptis obtineat.* De aliis autem qualitatibus, & requisitis; quibus Confessarii nostri Ordinis præditi esse debent, agitur ibidem per totum.

2. Legati Summi Pontificis sivè à latere, ut sunt Cardinales; sivè

sivè Dativi, ut sunt Prælati, qui simpliciter in legationem mittuntur, possunt suam jurisdictionem in Regulares, & alios exemptos in sua dumtaxat Provincia exercere, atque adeo veluti Judices Ordinarii omnium Religiosorum Confessarios pro eisdem Religiosis instituere, & facultatem in reservata concedere; prout constat ex ipsorum litteris patentibus, & docent omnes Canonistæ, quibus inhærent Sylvest. *v. Confessor* 1. *q.* 1. *Navarr. in cap. placuit de pœnit. distinct.* 6. *n.* 62. *Sanchez de Matrim. tom.* 1 *disp.* 28. *& alii*. Legati autem nati, qui prætextu suarum Ecclesiarum legatione funguntur, ut sunt nonnulli Archiepiscopi: præfata jurisdictione in Regulares carent: ita Abbas *in cap.* 1. *de offic. leg. in v. universos*. *& cap.* 1. *de verb. signif. p.* 1. *tom.* 2. *resol.* 17.

3. Quod dictum ampliat Suarez *lib.* 8. *de legib. cap.* 26. *n.* 10. ubi docet, posse Regulares uti tali facultate, etiam extra Provinciam Legati concedentis, eamque durare perpetuò, cum sit privilegium personale, quod afficit personam, eamque comitatur quocumque ierit, habeatque rationem gratiæ factæ; quæ non expirat, mortuo, vel amoto ab officio concedente; dummodo hujusmodi facultas fuerit concessa indefinitè, & tempore, quo dicti Regulares intra limites illius Provinciæ collocationem habebant: *ex cap. quoad translationem de offic. leg. ubi Gloss. in v. reservata*.

4. Confessarii Regulares approbati ut supra possunt Religiosos ejusdem Ordinis absolvere ab omni peccato, & censura non reservatis, nam à reservatis nunquam possunt extra necessitatem absolvere, nisi à suis Prælatis specialem habeant facultatem, vel delegatam in aliquo casu particulari, pro una, aut altera vice, vel delegatam ad universitatem casuum reservatorum, qualem habent Pœnitentiarii Conventuum, seu Monasteriorum per statuta, vel per Superiores deputati juxta Decretum Clementis VIII. de casuum reservatione.

5. Præfati Regularium Confessarii, etiamsi sint Pœnitentiarii ordinarii, atque approbati ab Ordinariis locorum ad audiendas sæcularium Confessiones, non possunt Religiosos sui Ordinis absolvere à casibus Sedi Apostolicæ reservatis, neque in Votis, & multo minus in irregularitatibus dispensare virtute privilegii à Paulo III. Societati Jesu concessi, per Bullam, quæ incipit: *Cum inter cunctas*, relatam per extensum à Casarub. *in comp. privil. mendicant. fol.* 545. ubi Confessariis præfatæ Societatis ampla tribuitur facultas absolvendi quoscunque fideles, ad eos accedentes à quibuscumque casibus (exceptis in Bulla Cœnæ contentis, dispensandi quoque seu potius commutandi Vota quæcunque per eos emissa (exceptis quinque Papæ reservatis) quia revera sententia affirmativa omni prorsus caret probabilitate, cum hujusmodi concessio facta fuerit in ordine ad Sæculares, non autem in Ordine ad Religiosos ejusdem Ordinis, ut ex textu apparet, & ex multis ostendit Suarez *tom.* 4. *de Relig. lib.* 9. *tract.* 10. *cap.* 2. *n.* 1. *in fine*, & do-

cent Roder. in addit. Summ. Moral. *tom. 4. cap. 12. conclus. 2. & Portell. v. Confessio erga fratres n. 16.* qui postquam opinionem negativam sustinet; subjungit: *proindè videat Confessor Regularis quid possit erga suos fratres, juxta sua privilegia, vel statuta.* Dixi, *Religiosos sui Ordinis*, nam de aliis dicetur infra. Nonnulla alia privilegia à D. D. relata, quibus asserunt, posse Confessarios Regulares suos Consubditos in aliquibus anni festivitatibus absolvere ab omnibus casibus Papæ reservatis, & dispensare super irregularitatibus (exceptis homicidio voluntario, Bigamia, & mutilatione membrorum) vel sunt revocata, vel dubia, vel saltem ad id faciendum requiritur expressa Prælatorum licentia, cum qua toties quoties absque alio privilegio possunt dicti Confessarii absolvere, & dispensare juxta delegationem, seu concessionem. Videas Portell. *v. Confessor erga fratres à n. 18. & seqq.*

6. Possunt prædicti excipere Confessiones Religiosorum aliorum Ordinum, supposita expressa licentia suorum Prælatorum, & seclusa constitutione, seu statuto Ordinis in contrarium, nam Prælati Regulares oves proprias, cui voluerint Pastori, alias idoneo, possunt committere; si autem fuerint ab Ordinariis locorum approbati, poterunt cum præfatis aliorum Ordinum Religiosis uti eisdem facultatibus, quibus uti possunt cum sæcularibus tam quoad absolutiones, quam quoad dispensationes. Si vero licentia Prælatorum fuerit limitata, v. g. ut non possint subditi extra Ordinem absolvi à reservatis, vel à censuris, aut dispensari ab irregularitatibus, in tali casu Confessarii electi tenentur se continere intra limites concessionis; quinimmo ad absolutionem, vel dispensationem obtinendam in casibus præfatis, necessaria est Superiorum licentia expressa, nam verba generalia non sufficiunt, cum in generali concessione non veniant casus speciales: ex cap. *Si Episcopus, de penit. in 6.* & docent Navarrus in Manual. *Cap. 27. n. 261. Roder. tom. 1. q. 20. art. 27. Suarez de Relig. tom. 4. lib. 10. cap 5. n. 3. Donatus tom. 4. tract. 5. q. 10. Miranda tom. 2. q. 33. art. 6. concl. 2.* Idcirco debent interrogare, an habuerint licentiam confitendi, & qualem.

7. Non possunt Prælati Regulares astringere subditos ad sibi confitendum, cum confessio inducta sit à Christo Domino libera ad utilitatem pœnitentum, & non ad eorum detrimentum; & licet olim de jure communi, & ex privilegiis tenebantur subditi confiteri suis Prælatis, tanquam propriis Sacerdotibus, vel aliis de ipsorum licentia, ut probat textus *in cap. Omnis de pœnit. & remiss. peccat.* postea tamen aliter sancitum fuit per constitutionem Clementis VIII. pro casuum reservatione anno 1593. editam; ubi dicitur: *Non liceat Superioribus Regularium Confessiones subditorum audire, nisi quando peccatum aliquod reservatum admiserint, aut ipsimet sponte, aut proprio motu id ab ipsis petierint.* Quod etiam S. Congregatio Concilii jussu Urbani VIII. anno 1624. approbavit, & innovavit, comprehen-

dens

dens omnes Superiores tam majores, quam minores, & præcipiens eis id sub mortali.

8. Confessarii Regulares non deputati Pœnitentiarii, si pro aliquo casu particulari reservato recusent Superiores sive Provinciales, sive Locales eisdem petentibus facultatem concedere, poterunt licite illa vice, etiam facultate non obtenta, Religiosos pœnitentes absolvere, absque onere se postea præsentandi; nam in tali casu authoritate Apostolica absolutionem impendunt: ut constat expresse ex dicta Constitutione Clementina de casuum reservatione: *tom. 4. Bullar. Cherub. fol.* 274. immò id toties licite possunt facere, quoties dicti Superiores irrationabiliter facultatem negant; secus autem, si rationabiliter; nam in quibusdam casibus, nempe ob bonum proximi, ut si peccatum sit tale, quod vergat in perniciem aliorum, vel ob bonum ipsius pœnitentis, ne ob facilitatem obtinendæ facultatis, occasionem accipiat perseverandi in peccato, vel etiam ad vitandam infamiam, aut grave damnum communitatis, possunt juste facultatem denegare; quandoquidem Superiores magis tenentur bono communi, quam particulari providere: ita Bonac. *de pœnit. disp. 5. q. 7. p. 5. §. 2. n. 19 Candidus tom. 2. disq. 24. art. 68. Lugo de pœnit. disp. 20. n. 41. Coton. lib. 2. controv. 7. cap. 5. n. 152. Diana p. 3. tract. 2. resol.* 126. *Gobat. tract. 7. pag.* 478. *n.* 705.

9. Confessarium eligere, eique, ut libet, peccata confiteri, non possunt Regulares subditi absque licentia sui Prælati, neque ex privilegio Bullæ cruciatæ, quæ quidem in hoc quoad Regulares per Romanos Pontifices S. Pium V. Gregorium XIII. Clementem VIII. & novissime Urbanum VIII. in Bulla incip. *In Specula militantis Ecclesiæ*: apud Cherub. *tom. 4. pag.* 438. in favorem omnium Prælatorum Regularium revocata fuit, qua revocatione visa à P. Diana, mutavit sententiam suam affirmativam, quam antea mordicus sustinebat *in 3. p. tract. 2. de dub. regul. resol.* 94. Neque in casu, quo subditus reperiatur in Conventu, ubi nullus sui Ordinis Sacerdos existat, aut non nisi aliquis male affectus, & suspectus de revelatione sigilli, quia tunc potest à Prælato licentiam petere, quod si Prælatus absit, & adiri nequeat, nec sit alius Sacerdos Ordinis approbatus, atque urgeat necessitas celebrandi, vel communicandi ad vitandum scandalum, vel infamiam, eliciat actum contritionis; & quam primum Confessario suo legitimo confiteatur juxta Trident. *sess. 13. cap. 7.*

10. Religiosi itinerantes, vel extra Conventum manentes possunt quibuscunque Confessariis Regularibus, aut Sæcularibus confiteri, de licentia tamen suorum Superiorum, etiam Localium, & dummodo desit eis copia Confessarii sui Ordinis secus invalide confitentur, exceptis necessitatis casibus, prout constat ex privilegiis Innocentii VII. constitut. incip. *Pervenit.* apud confectium *fol. mihi* 32. Sixti IV. const. incip. *Supplicari*: apud eundem confectium *fol.* 78. & in comp. privileg. Ord. Mi-

Minor. *V. Absolutio ordinaria quoad fratres* §. 35 sunt & alia hujus generis privilegia, quæ referuntur à Roder. *tom.* 1. *q.* 62. *art.* 4. & 5. *Miranda tom.* 2. *q.* 33. *art.* 6. *Peyrino tom.* 1. *de subdito q.* 1. *cap.* 21. *Bordon. p.* 1. *resol*, 34. *n.* 2.

11. Præfata licentia non requiritur, quod sit expressa, sed abunde sufficit, si sit tacita, aut præsumpta, vel interpretativa; etenim Prælatus concedens subdito facultatem itinerandi, censetur omnia illa concedere, sine quibus itineratio commode fieri nequit, sed subditus Religiosus non potest commode itinerare, vel extra Conventum manere absque electione Confessarii, cum debeat Sacramenta frequentare, ergo præsumendum est, hujusmodi facultatem illi concedi in licentia itinerandi, vel extra Conventum manendi; prætereà, quia dicta privilegia nihil dicunt de licentia expressa, sed tantum requirunt licentiam, quæ sive sit tacita, sive expressa, licentia est, & ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus: ita tenent S. Antonin. *p.* 3. *tit.* 24. *cap. final.* §. 1. *Sylvest. V. Confessor* 1. *n.* 10. *q.* 11. *Sanchez lib.* 4. *Summ. cap.* 39. *n.* 35. *Miranda tom.* 2. *q.* 33. *art.* 6. *concl.* 1. *in fine Navarr. tom.* 3. *dist.* 6. *de pœnit. in cap. placuit n.* 62.

12. Virtute tamen dictæ licentiæ à Præsatis generaliter factæ, non possunt itinerantes, vel extra Conventum manentes per Confessarios à se electos à reservatis absolvi; nisi id eisdem expresse fuerit concessum; ut constat ex cap. *Si Episcopus de pœnit. in* 6. ubi dicitur, quod casus reservati non veniunt in generali concessione, nisi in specie concedantur; & ex *Juris regula* 81. *in* 6. ubi habetur, *quod in generali concessione non veniunt ea, quæ quis non esset verosimiliter in specie concessurus*; cum rationabiliter possit præsumi, nullum Prælatum reperiri, qui suis subditis iter facientibus concedat facultatem confitendi reservata extra Religionem, & præsertim Præsbyteris Sæcularibus, ex quo Religio possit infamari, & regularis disciplina contemni. Sed quia hac de re non potest certa regula assignari, idcircò debent Prælati prudenter advertere, quod moraliter loquendo, non potest negari, quin necessarium sit, ut in hac parte consulatur Religiosis per plures dies itinerantibus, & Confessariis sui Ordinis indigentibus, necnon confitendi reservata, si opus fuerit, licentiam expressam petentibus; nam ex negatione gravia scandala, incommoda, ac detrimenta in animarum perniciem possent oriri; quamobrem non sint duri, nec difficiles Prælati in hujusmodi licentia concedenda; nec nimis faciles, si ponderatis circunstantiis prudenter prævideant, illam posse deservire plus ad destructionem, quam ad ædificationem: prout docent Longus *p.* 1. *de casib. reserv. sect.* 3. *art.* 5. *in fine*, *Suarez tom.* 4. *de Relig. lib.* 2. *cap.* 19. *Donat. tom.* 4. *tr.* 5. *q.* 20. *n.* 6. & 7. Hæc dicta sint de reservatorum confessione in ordine ad obtinendam absolutionem directam, nam pro indirecta, constituti in urgenti necessitate, non indigent præfata licentia.

13. Ne-

13. Neque ex vi præfatæ licentiæ possunt itinerantes, vel extra Conventum manentes eligere in Confessarium simplicem Sacerdotem à nullo Superiore approbatum; ratio est primo, quia in omnibus præfatis privilegiis eligendi confessarium, habetur, ut eligendus sit idoneus; & discretus, nunquam vero censebitur talis juxta regularia statuta, nisi sit à suo Superiore approbatus, nam cum Religiosus per votum obedientiæ factus sit juris alterius, bene sequitur, quod licet sit Sacerdos discretus, & idoneus, adhuc tamen sine sui Prælati licentia non potest, neque Regularium sui Ordinis, nec alterius, neque Sæcularium confessiones excipere. Secundo, quia in omni Religione bene ordinata reperitur statutum, quo Regulares prohibentur, sine licentia suorum Prælatorum, etiam Religiosorum sui Ordinis Confessiones Sacramentales audire. Tertio, quia mens Summorum Pontificum concedentium prædicta privilegia itinerantibus eligendi Confessarium, nunquam fuit eximere eos quoad istum articulum à subordinatione, & obedientia suorum Prælatorum; ergo sicut per eadem privilegia nunquam itinerantibus fuit integrum, independenter à suis Prælatis, eligere sibi Confessarium, ità à pari, & confessarius electus in vim dictorum privilegiorum non poterit independenter à suo Prælato, se eligentis, confessiones excipere, cum utrobique eadem sit ratio, nempe voti obedientiæ, & ne proprio Prælato fiat injuria. Idem à fortiori dicendum est de Presbytero Sæculari, qui sine approbatione sui Ordinarii prædictorum Confessiones audire non valet: hæc est sententia verior, & probabilior, quam, contra nonnullos, tuentur Miranda *tom. 2. q. 33. art 6 Conclus. 1.* *Peyrinus tom. 1. de subdito q. 1. cap. 21. vers. dico 6*; *Portell. V. Confessor erga Fratres n. 14. Pellizar. tom. 2. Manual. tract. 8. cap. 2. sect. 1. q. 8. n. 10. & q. 9. n. 11. Roder. tom. 1. q. 62. art. 4 & alii*.

14. Duo Sacerdotes simplices Regulares iter facientes de licentia suorum Prælatorum habentium potestatem instituendi Confessarios, valide ad invicem possunt confiteri, & Laicus pariter cum socio Sacerdote simplici, si id propriis statutis non repugnet; hæc quoque conclusio procedit, etiamsi dicti itinerantes possint eligere extraneum approbatum Sæcularem, vel Regularem; ratio est, tum quia Prælati prædicti concedentes licentiam Sacerdotibus simplicibus ad itinerandum, concedunt eis omnia, quæ ad iter faciendum necessaria sunt, & præcipuè quoad Sacramentum pœnitentiæ, juxta privilegia relata, cum concesso principali, concedatur etiam accessorium: tum quia eo ipso, quod Sacerdos socius itineris eligitur ab alio socio Sacerdote, vel Laico ad excipiendam ejus Confessionem, intelligitur pro ea vice approbatus virtute dictorum privilegiorum, & licentiæ insimul itinerandi; limita tamen primo, quod non possint se invicem à reservatis absolvere, ut dictum est supra *n. 12.* limita secundo, id nequaquam procedere, ubi Confessarii ap-

approbati ejusdem Ordinis commode haberi possunt. Dixi, *si id propriis statutis non repugnet*; nam in nostro Minorum Ordine non habent Guardiani potestatem instituendi Confessarios, cum id per statuta *cap.* 7. eis prohibeatur, & ad Generalem, vel Provincialem dumtaxat spectet; idcircò Religiosi itinerantes cum sola licentia Guardianorum, vel aliorum Superiorum Localium non habentium authoritatem confessarios instituendi, si voluerint confiteri, debent semper Sacerdotem approbatum eligere: ita Peyrinus *tom.* 1. *de subdito*, *q.* 1. *cap.* 21. *Bordon. p.* 1. *resol.* 34. *q.* 1. *n.* 4. *Portell. V. Confessor erga fratres n.* 14. *Donat. tom.* 4. *tract.* 5. *q.* 24. *& alii*.

15. Religiosus itinerans cum socio Confessario potest eidem confiteri in Monasteriis Ordinis, per quæ ambo transeunt, quamvis ibi diutius commorentur, & sint extra propriam Provinciam, dummodo ad eandem redituri sint; quia in tali casu non dicuntur vagari extra Diœcesim suæ Religionis, cum Religio non claudatur certis terminis Localibus alicujus certæ Diœcesis, & consequenter semper pertinent ad actualem subjectionem Prælatorum suæ Provinciæ, ad quam sunt redituri; ut docet Suarez *tom.* 4. *de Relig. tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 17. *n.* 2. Secus autem dicendum, si ad eam redituri non sint, cum in tali casu desinant esse itinerantes, & censeatur domicilium mutasse, & per consequens itinerantium privilegium amisisse, prout docet Donat. *tom.* 4. *tract.* 5. *q.* 25.

16. Itinerantes, & hospites Regulares non possunt audire Confessiones Fratrum Conventus alterius Provinciæ, per quam transeunt, absque approbatione Generalis, vel Provincialis illius Provinciæ (salvis tamen statutis specialibus cujuscunque Religionis) etenim apud nos Fratres Minores id omnino servandum est, prout docet Corduba *in cap.* 7. *Regulæ q.* 2. *punct.* 3. *Bordon. tom.* 1. *resol.* 4. *q.* 1. *n.* 5. & constat ex statutis generalibus *cap.* 7. & ex commentariis Sanctorii in dicta statuta *eod. cap. q.* 9. ubi dicitur; quod Confessarii approbati à Generali possunt audire Confessiones Fratrum in toto Ordine, approbati à Provinciali, sine restrictione ad locum, & personas, in tota Provincia, & non in aliena absque approbatione illius Provincialis.

17. Religiosi itinerantes, vel extra Conventum manentes possunt per Confessarios Conventuum alienæ Provinciæ, sed ejusdem Ordinis, ad quos declinant, absolvi à casibus reservatis in sua Provincia, si in aliena, per quam transeunt, reservati non sint, etenim præfati itinerantes debent judicari secundum leges loci, in quo morantur; ut constat ex Marimagno Sixti IV. incip. *Regimini universalis Ecclesiæ*: apud Cherub. tom. 1. & docet Suarez *de pœnit. disp.* 30. *sect.* 1. *n.* 4. contra vero, si accedant ad alienam Provinciam innodati aliquo casu in ea reservato, licet in propria hujusmodi casus reservatus non sit, non possunt absolvi nisi à Confessariis habentibus facultatem ordinariam, vel delegatam in reservata, nam reservatio afficit directè

Con-

Confessarium, & indirecte pœnitentem: ita cum communi Lezana *p. 1. Summ. cap. 19.*

18. Religiosi data opera itinerantes, eo fine præcise, ut extra Ordinem possint confiteri, non gaudent itinerantium privilegiis, eorumque confessio est invalida; tum quia fraus, & dolus nemini patrocinari debet: *cap. Sedes Apostolica, de rescriptis:* tum quia privilegia non sunt trahenda in consequentiam *cap. 8. de privil. & regul. 28. jur. in 6.* ergo privilegium concessum itinerantibus non extenditur ad vagantes præcise; tum demum, quia privilegia præfata concceduntur, modo Religiosi fraude non utantur, ut expresse dicit Leo X. apud Sorbum in comp. privil. *V. absolutio ordinaria quoad Fratres §. 23.*

19. Regulares, qui pro objecto primario intendunt exire e Provincia, vel Conventu ad prædicandum, vel ad aliud utile, & honestum negotium peragendum, licite possunt privilegiis itinerantium uti, cum sint vere itinerantes, dum actu sunt extra Provinciam, vel Conventum; ratio est, quia sicut valide eligunt Confessarium peccantes sub spe veniæ, & absolutionis obtinendæ, virtute Bullæ alicujus, vel Jubilæi, electionem Confessarii concedentis, ita à pari præfati Regulares differentes confessionem ad tempus ut supra, valide, & licite dictis privilegiis frui possunt; etenim in præsenti casu non interveniunt fraus, & dolus, cum iter primario, & per se assumatur ab illis ad negotia honesta peragenda, secundario vero, & accessorie arripiatur ad Confessarium eligendum: ita Navarrus *consil. 6. de conver. conjug. Bord. p. 1. consil. resol. 36. q. 21. n. 67. Donat. tom. 4. tract. 5. q. 41. Beja. p. 2. cas. 29. & alii.*

20. Fugitivi, & Apostatæ, nequeunt privilegio itinerantium uti; tum quia durante apostasia & fuga cunctis suæ Religionis privilegiis privantur; tum etiam quia electio Confessarii conceditur dumtaxat iter facientibus de licentia suorum Prælatorum, sed fugitivi, & Apostatæ vagantur Prælatis suis invitis, ergo: limita vero, id non procedere in appellante, vel legitime recurrente ad Superiorem majorem, etiam invito inferiore, nam is potest Confessarium eligere, cum jam censeatur habere saltem præsumptam itinerandi licentiam ab eodem, ad quem recurrit; neque hæc conclusio repugnat Tridentino *sess. 25. cap. 4 de Regular.* nam quod ibi dicitur, debet intelligi de recursu illegitimo: ut docent Navarrus *comment. 2. de Regul. n. 61. Bordon. p. 1: resol 34. q. 8. n. 16. Donat. tom. 4. tract. 5. q. 33. & alii.*

21. Tam Religiosi data opera itinerantes, vel extra Conventum manentes, quam apostatæ, & fugitivi, aliique non gaudentes itinerantium privilegio, ut dictum est, in necessitate postea constituti, vel celebrandi, vel communicandi ad vitandum scandalum, vel infamiam, possunt extra Religionem, vel Provinciam confiteri Confessariis Regularibus, aut Sæcularibus, cum necessitas faciat licitum, quod alias esset

illicitum: vide Portell. *v. Confessor erga Fratres* §. 12. *circa quod*. Vide supra n. 12. in fine.

22. Regulares subditi neque de licentia expressa sui Prælati possunt se subiicere Episcopo loci, in quo degunt, ad hoc, ut ab eo absolvantur, vel dispensentur à casibus, censuris, vel impedimentis Sedi Apostolicæ reservatis, nisi in casu necessitatis, & deficientibus Prælatis proprii Ordinis; ratio est, tum quia Prælati Regulares vel de jure communi, vel ex privilegiis possunt in suos subditos totum illud, quod Episcopi possunt in suos Clericos, ut constat ex supra relatis resolutionibus *de potest. Præl. Regul.* ergo inutile foret adire Episcopum pro absolutione, aut dispensatione à præfatis, quoad forum conscientiæ; dum quod quæritur intus habetur, frustra enim fit per plura, quod æquè benè potest fieri per pauciora; tum etiam quia Regulares sine licentia Papæ, cui immediatè subiiciuntur, nequeunt privilegio suæ exemptionis renunciare in Religionis præjudicium; *ex cap. si Papa, de privil. in 6. & ex Clement. penult. de sent. excomm.* tum demum quia jus antiquum, & privilegia, quibus Episcopi poterant olim de licentia Prælatorum Regularium exercere jurisdictionem ordinariam, etiam strepitosam in Monasteriis, hodie non possunt amplius habere locum, ob tot privilegia posteriora à Sancta Sede Regularibus concessa, quibus universaliter, & omnino à potestate, & jurisdictione Episcoporum exempti repeririuntur: ita contra nonnullos tenent S. Antonin. *p. 3. tit. 24. cap. ult.* §. 1. *ver. & nota, Miranda tom. 2. q. 7. art. 2. conclus. 2. Suarez tom. 2. de Relig. lib. 6. cap. 11. n. 7. Portell. v. Episcopus in addit. n. 4. Hieronym. Roder. in comp. alter. Roder. resol. 3. n. 15. Donat. tom. 4. tract. 5. q. 11. & alii communiter.*

23. Ad lucrandum Jubilæum non tenentur Regulares eligere Confessarium ab Episcopo loci approbatum, sed sufficit, quod, concurrentibus cæteris, eligant Confessarium sui Ordinis, à suo dumtaxat Superiore legitimè admissum; nec nocent illa verba, quæ in Bulla Jubilæi exprimuntur, nempè, *ut possint eligere Confessarium ab Ordinario approbatum*; nam sicut nomine Ordinarii, respectu Sæcularium, venit Episcopus loci, ita respectu Regularium, venit Prælatus Regularis; verba enim prædicta pro Regularibus apposita sunt cumulativè, & ampliativè in favorem ipsorum, non privativè: ita ut possint, si velint, peccata sua confiteri, vel Confessario à proprio Prælato, vel ab Ordinario loci approbato, quod eis vigore Jubilæi censetur indultum, idque in favorem animarum; ut probabilius docent Bordonus *tom. 1. resol. 34. q. 18. n. 45. Bonac. de pœnit. disp. 5. q. 7. punct. 4. §. 1. n. 25. Bossius de Jubil. sect. 3. cas. 3. n. 10 Zambellus v. Jubilæum n. 29. Diana p. 2. tract. 17. resol. 47.* Advertendum tamen, quod quamvis Regulares possint tempore Jubilæi eligere Confessarium extra Ordinem ab Episcopo loci approbatum, adhuc tamen tenentur petere licentiam à suis Prælatis, secus Jubilæum non lucrantur; quia sine tali licentia invalidè confiten-

teutur; prout Gregorius XIII. expresiè declaravit, ut refert Roder. *tom.* 1. *q.* 62. *art.* 4. vide supra *n.* 9.

24. Regulares omnes cujuscunque Religionis possunt absque licentia suorum Superiorum, immò invitis ipsis, liberè confiteri Pœnitentiariis D. Papæ, & etiam à reservatis in Religione ab eisdem absolvi, non obstantibus Constitutionibus, seu statutis quibuscunque in contrarium, ut constat ex facultatibus dictorum Pœnitentiariorum; Papa enim est Supremus omnium Regularium Prælatus, ideoque potest concedere, sicut de facto concedit, suis Pœniteentiariis hujusmodi authoritatem.

25. In Monasteriis, seu Conventibus, ac Collegiis, ubi juxta regularia instituta vivitur, possunt tam Prælati Regulares, quam Confessarii eorumdem Monasteriorum, seu Conventuum, & Collegiorum, etiamsi ab Ordinario loci non sint approbati, audire Confessiones illorum Sæcularium, qui inibi verè sunt de familia, & continui commensales; non autem illorum, qui tantum ipsis deserviunt, & commensales non sunt; prout constat ex Bulla Clementis X. quæ incipit: *Superna Patris familias*; anno 1670. edita, apud Lantuscam *tom.* 6. *Bull. Rom.* neque sub tali concessione comprehenduntur juvenes proximè Religionem ingressuri, ut docet Diana *p.* 3. *tract.* 2. *resol.* 46. sed ejus sententia post præfatam Clementinam corruit; idem dicendum de Militibus Sancti Jacobi, Alcantaræ, Calatravæ, & similibus, qui verè Religiosi non sunt contra Bordonum *tom.* 1. *consil. resol.* 36. *q.* 26. *n.* 70. & pari modo de infirmis in hospitalibus Fratrum S. Joannis de Deo, vulgò, *Bonfratelli*, degentibus, quos idem Bordon. *resol.* 36. *q.* 21. *n.* 63. falsò supponit esse de familia dictorum fratrum, quam opinionem communiter D.D. refellunt; nam omnes prædicti tenentur confiteri Confessariis ab Episcopo approbatis, & ita decisum esse à S. Congr. docet Sperellus *p.* 1. *decis.* 2. *n.* 123. *Barbosa allegat* 25. *n.* 46. *Aversa de Sacram. pœnit. q.* 16. *Gavantus in Manual. Episcop. v. Confessarius*, *n.* 25. & 26. & *alii*. Novitii tamen sacro habitu jam induti, validè, & licitè possunt confiteri præfatis Confessariis præter deputatos ad eorum Confessiones audiendas, nam in favorabilibus Religiosi sunt: *est sent. comm.*

26. Confessarius Regularis, qui petit facultatem à Superiore absolvendi ab aliquo reservato, sive sub generali sermone verborum, v. g. dicendo, est quidam ex nostris, qui indiget vestra authoritate, placet ne vobis illam mihi concedere, sive dicendo, rogo te, ut des mihi facultatem pro absolvenda una persona à reservatis, potest ex vi talis licentiæ concessæ uti ea facultate pro se ipso nisi forte Confessarius sit moraliter certus, Superiorem intendere ei dare facultatem dumtaxat activam, tunc enim non posset cum tali certitudine morali, nisi imprudenter, & inutiliter operari; ita Bordon. *p.* 1 *resol.* 39. *q.* 24 *n.* 63. *Diana p.* 3. *tract.* 2. *resol.* 126. *ex tract.* 4. *de Sacram. resol* 142. *Villalob. tom.* 1. *tract.* 9. *diffic.* 64. *n.* 4 & *alii*, & *patet ex stylo Sacræ Pœnitentiariæ*.

27. Confessarius Regularis, qui petit facultatem à Prælatis majoribus Generali, vel Provinciali absolvendi aliquem Religiosum à reservatis, poterit, obtenta licentia, illum absolvere, etiam à reservatis commissis post obtentam facultatem; nam petitio, & concessio tacitè intelliguntur de similibus casibus, qui post dictam concessionem, bona fide, subiiciuntur clavibus: prout docent Bonacina *de legib. disp.* 1. *q.* 3. *p.* 7. §. 1. *n.* 11. *Præpositus in* 3. *p. q.* 9 *de reserv. dub.* 3. *n.* 22. *Diana p.* 4. *tract.* 4 *resol.* 109. *& alii*. Secus autem dicendum, si hujusmodi facultas obtenta fuit à Superioribus Localibus non habentibus à jure authoritatem ordinariam in reservata, ut sunt Guardiani Ordinis Minorum, & similes juxta regularia statuta, qui cum non possint concedere facultatem generaliter absolvendi à reservatis, sed dumtaxat ab aliquo reservato particulari, idcirco non sufficit ea facultas semel obtenta, sed toties quoties petenda est.

28. Regulares, quibus verbo, vel scripto absolutè, & absque limitatione temporis vel loci concessa est à legitimis Superioribus facultas absolvendi ab omnibus, vel ab aliquibus reservatis in Ordine, ea uti possunt mortuis, vel amotis ab officio dictis Superioribus, cum gratia facta non expiret morte concedentis, nisi per Successorem revocetur. Secus autem dicendum de Pœnitentiariis pro Conventibus in tabella Capituli, vel Congregationis deputatis, juxta Decretum Clementis VIII. de casuum reservatione, nam authoritas istorum durat pro tempore dumtaxat, quo in dicta tabella adscripti sunt, & lecti; & solum in Conventu, ubi sunt de familia, cum non sit personalis, sed localis, scilicet per totum districtum Civitatis, vel loci; ubi Conventus situs est, per quem Guardianus suam jurisdictionem extendit; ita Sanctorus *comment. in statut. Ord. Min. stat.* 3. *cap.* 7. *q.* 2. *pag.* 517. *&* 18.

29. Confessarii Pœnitentiarii Conventuum non solum possunt ab omnibus reservatis in Religione absolvere, sed etiam à censuris illis annexis, nisi id per statuta prohibeatur; ratio est tum quia favores sunt ampliandi, tum etiam, quia alias facultas illa foret inutilis, tum item, quia concesso principali, idest, casu, intelligitur concessum accessorium, idest, censura, tum tandem, quia talis est praxis Religionis; ut docent Suarez *de cens. disp.* 7. *sect.* 4. *n.* 13. *Navarrus in summ. cap.* 27. *n.* 261. *Portell. V. casus reserv. n.* 3. & est communis. Dixi, *nisi id per statuta prohibeatur*; nam cum per statuta generalia Ordinis nostri *cap.* 7. excommunicatio Canonis, *Si quis suadente*, sit reservata Provinciali, idcircò nedum præfati Pœnitentiarii, verum etiam Guardiani ab ea absolvere prohibentur per hæc verba: *ab excommunicatione contracta ob violentam manuum injectionem possint Guardianus, vel eo absente per diem naturalem, Vicarius absolvere, si Ministri præsentia intra triduum haberi non possit, quod de percussione atroci, vel subditi in Prælatum nunquam intelligendum esse decernimus*. Quod dictum est de Pœnitentiariis quoad absolutionem à casibus reservatis, &

cen-

censuris, intelligendum pariter est de Confessariis non Pœnitentiariis, qui quidem, obtenta à Prælato facultate ad absolvendum ab aliquo casu reservato, possunt etiam absolvere à censura annexa; nisi aliter Prælatus se explicet, & nisi statutis repugnet. *Vide infra tract. 6. cap. 3. num. 5.*

30. Præfati Pœnitentiarii Conventum, qui revera ad universitatem casuum reservatorum sunt delegati, possunt uti passive eadem authoritate, quam habent ad absolvendos fratres à reservatis; ratio est, primo, quia sic instituti censentur quasi Ordinarii, idcirco possunt subdelegare in favorem ipsorum; secundo, quia æquum non est, illos sitire, qui potum aliis elargiuntur; tertio, quia hujusmodi delegati non debent esse deterioris conditionis, quam cæteri consubditi, quos à reservatis possunt absolvere, ergo non solum activa, sed etiam authoritate passiva, nunquam tamen commissiva, perfruuntur; ultimo, quia talem præsumitur esse voluntatem Prælatorum majorum, qui scientes hanc doctrinam, eam tolerando approbant: prout docent Cajetanus 1. 2. q. 96. *art. 5. in fine Graffius in append. ad lib. 1. cap. 7. n. 45. Pellizar. tom. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 1. q. 20. n. 72. Peyrin. tom. 2. de privil. q. 3. cap. 2. n. 27. not. 18. & alii.* De Delegatis in aliquo casu particulari pro una vice tantum vide supra *n. 26.*

C A P. I I.

Explicantur breviter undecim casus in Decreto Clementis VIII. enumerati.

1. Casus comprehendit: *Veneficia, Incantationes, Sortilegia*; per hæc tamen non veniunt omnia peccata mortalia superstitionis, sed illæ tantum species, quæ prædictis nominibus significantur; nempe *Veneficii* nomine veniunt vana quædam media, quibus quis intendit nocere proximo in persona, vel in rebus, & hoc subsidio dæmonis expresse, vel tacite invocati; ad hæc reducuntur omnia mala, quæ eodem subsidio hominibus inferuntur, ut dolores, infirmitates, passiones amoris, odii &c. arte dæmonis excitatæ tempestates, & similia. *Incantationis* nomine venit opus magicum, quo ope dæmonis fiunt mirabilia, apparet cœlum horridum, procellis sonantibus; palatia amenissima, viridaria; item desertæ solitudines, serpentes &c. Interdum incantatio est maleficium reddens aliquem stolidum, & insensatum. *Sortilegii* nomine veniunt sortes factæ ad occultum, vel futurum aliquod contingens divinandum; est autem triplex, scilicet, divisorium, consultorium, & di-

& divinatorium; sub eo tamen non comprehenduntur consultationes sagarum, neque astrologia judiciaria, neque Veneficia ad curandos morbos, ut volunt aliqui, quia hæc proprie, & in rigore non sunt Veneficia.

2. Casus est, *Apostasia d. Religione*; quæ juxta Pontificis Decretum debet inteligi in vero, & proprio apostata à Religione, & sic in Religioso illo, qui expresse, vel tacite professus deserit Religionem, quam professus est, sine transitu ad aliam, & cum animo non revertendi ad suam, de quo loquitur titulus *de apostatis*: ita Sanchez in Decal. *lib. 6. cap. 8. n. 2. Navarr. notab. in consil. 1. de apost. Lezana de oblig. Regular. cap. 16. n. 12. & alii.*

3. Casus est, *Nocturna, & furtiva è Monasterio, seu Conventu egressio, etiam animo non apostatandi facta*; nocturna dicitur, quæ fit tempore, quod intercedit inter serotinum, & matutinum crepusculum exclusive; ut docet Bordon. *tom. 1. resol. 42. n. 2.* furtiva vero, quæ fit inscio Superiore, vel etiam eo vidente, sed non resistente; requiritur tamen quod sit secreta aliis aut cum effectu, vel in affectu, licet deinde manifestetur; unde quomodocunque Prælatus consentiat sive justè, sive injuste, non erit casus hic comprehensus: ita Bord. supra *n. 3.*

4. Casus est, *Proprietas contra votum paupertatis, quæ sit peccatum mortale*; per hanc intelligitur omnis actus juridicus acquirendi, vel alienandi, aut consumandi nomine proprio in materia notabili, absque licentia Superioris: minime vero expensio cum licentia etiam ad fines inhonestos, & usus Superfluos, nam etsi hoc peccatum sit contra paupertatem, non est tamen proprietas; includitur etiam furtum ex bonis Monasterii, non ratione detrimenti Monasterio illati, nam hic casus octavo loco seorsim positus est, sed quatenus est dispositio, seu actus dominii exercitus sine licentia: circa quantitatem, quæ requiritur ad constituendum Religiosum proprietarium sub mortali reservato, variant Doctores; communior tamen opinio tenet, quod sufficiat quantitas trium Juliorum parum plus, vel minus, quæ regulariter sufficit ad constituendam materiam gravem in furtis.

5. Casus est, *Juramentum falsum in judicio regulari, seu legitimo*; tunc incurrit Religiosus hunc casum reservatum, quando juridice interrogatus falsum deponit in judicio Regulari, scilicet coram judice, vel Prælato sui Ordinis: aut legitimo, ut Nuntio, Episcopo, vel ejus delegato, etiam Laico in casibus permissis; minime vero in privatis conventionibus, & arbitriis, nec in judiciis, in quibus via juris non servatur: ita Suarez *tom. 4. de Relig. lib. 2. tr. 8. cap. 18. n. 7. Pellizar. tract. 6. cap. 1. n. 27.*

6. Casus est, *Procuratio, auxilium, seu consilium ad abortum faciendum post animatum fœtum, etiam effectu non secuto*; unde procurare est studiose, & voluntarie agere per se, vel per alium; aut consulendo, vel auxilium præbendo, ut abortus sequatur, etiamsi non sequatur, dummo-

modo fætus sit animatus, nam si animatus non sit, etiamsi animatus existimetur, non facit ad hunc casum; & quia D. D. communiter docent, marem die 40. animari, & fœminam die 80. idcirco qui ante 40. diem abortum procuraverit, casum hunc reservatum non incurrit: Bord. cit. *resol.* 45. *n.* 7.

7. Casus est, *Falsificatio manus, aut sigilli Officialium Monasterii, aut Conventus*; ut falsificatio sit reservabilis requiritur, ut sit dolosa per subscriptionem, aut signaturam mendacem, factam ad imitationem manus, aut sigilli Officialium, quo nomine venit Superior Localis, quocunque nomine nuncupetur, & ejus Superiores, ut Generalis, & Provincialis, quia etiam isti sunt Officiales Conventus, quatenus Conventus est pars, & membrum Provinciæ, & Religionis. Item Ministri, ut procurator, Cellerarius, Sacrista, aliique habentes aliquam administrationem, & ut tales scribentes, & signantes. Falsificantes autem sigillum, hoc est, furto verum sigillum subripientes, & simile fabrefieri facientes, non comprehenduntur, donec reipsa eo utantur, neque comprehenditur ille, qui bona fide litteras suas sigillo officialis signat, carens proprio, cum non peccet, saltem mortaliter; comprehenditur tamen qui falsificat manum impressam, si enim Prælatus subscriptionem typis formare solet, & subditus eam dolose imitatur, incidit in hunc casum; quia nihil refert qualem falsificet, dummodo falsificet manum, idest subscriptionem, quæ facit publice fidem: Suarez *ubi supra n.* 9.

8. Casus est, *Furtum de rebus Monasterii, seu Conventus in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale*. Unde juxta decretum, furtum de rebus Sæcularium non est reservabile, nisi tamquam actus proprietatis, qualis esse desineret, si fieret de consensu Prælati; sub rebus Monasterii comprehenduntur etiam res ad usum Religiosorum particularium permissæ; prout tenent Coriolan. *p.* 2. *cas.* 8. *dub.* 5. *n.* 13. *Suarez ubi sup. n.* 11. & *Pellizar. ubi sup. n.* 33. nam bona hujusmodi in omni rigore bona sunt Monasterii. Circa quantitatem requisitam ad reservationem, vide supra *cas.* 4.

9. Casus est, *Lapsus carnis voluntarius opere consummatus*; sub quo comprehenduntur omnes actus cujuscunque speciei luxuriæ perfectæ, & completæ, quales sunt fornicatio, stuprum, adulterium, incestus, Sacrilegium, pollutio, Sodomia, & bestialitas; immò comprehenditur pollutio peccaminosa ex cooperatione tantum mentali, absque ulla actione corporali, & ex aspectu libidinoso fœminæ nudæ, vel etiam ex cogitatione turpi quomodocunque voluntarie orta, quia ipsa pollutio, quæ reservatur, externa est, mortifera, & voluntaria, ut supponimus, & opus consummatum. Secus si quis inciperet copulam, & eam non perficeret semen non effundens, vel turpia pateretur, non se polluens: ut docent Bordon. *tom.* 1. *resol.* 48. *n.* 22. *Suarez supra n.* 2. & *alii*.

10. Casus est; *Occisio, aut vulneratio, seu gravis percussio cujuscunque*

que

Quæ personæ; sub nomine gravis percussionis venit verberatio cum ingenti dolore absque sanguinis effusione, & sic distinguitur à vulneratione; præterea percussio potest esse gravis secundum se, ut est debilitatio membri, cicatrice relicta, dentifragium, depilatio in magna quantitate, truncatio digiti; vel per accidens, ratione personæ, ut si sit Superior, vel in dignitate constituta, aut Sacris induta, vel in sacris constituta; item ratione loci, ut si fiat in Ecclesia, coram Superiore Locali vidente, vel majore visitante. Circa quæ notandum est, posse esse percussionem cum emissione sanguinis, quæ non sit vulneratio, ut si pugno percutiantur nares, vel frangatur dens, id enim non accidit sine effusione sanguinis; idem dic, si pugno, vel baculo pars contundatur, & excorietur, sicque aliquid sanguinis prodeat, nam vulneratio proprie est, quæ fit armis pungentibus, vel scindentibus; ob quod truncatio digiti, si gladio fiat, vulneratio, non percussio dicenda erit: Bordon. *supra resol. 49. n. 5.*

11. Casus est, *Malitiosum impedimentum, aut retardatio, aut aperitio litterarum à Superioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad Superiores*; Circa quæ requiritur omnis actio positiva retardans litteras; undè si quis cursorem inveniat velociorem, quo litteræ illæ præveniantur, non erit impedimentum, nec retardatio litterarum hic expressa. Item subditi tantùm ad Superiorem, & contra. Ubi notandum, nomine Superiorum non venire Protectorem, vel Legatum à latere, aliumve hujusmodi, nam in proprietate Sermonis Superiores dumtaxat Regulares hic intelliguntur; neque erit casus reservatus, aperire litteras familiares ad Superiores missas continentes annuntiationem Nativitatis Domini, vel negotia communia, sed quæ scribuntur, & rescribuntur tamquam Superiori, & à Superiore, spectantes nimirum ad regimen: Bordon. super. *resol. 50. n. 4. Fagundez 2. præcep. Eccl. lib. 8. cap. 4. n. 25. Pelliz. cit. cap. 1. n. 39.* Advertat Frater Minor Strictioris Observantiæ, quod præter undecim casus præfatos, sunt & alii 4. reservati pro Provinciis reformatis in Decreto Clementis VIII. non contenti, videlicet.

1. *Inobedientia contumax.* Scilicet quando Superior trina monitione præmissa tribus discretis temporibus per diem naturalem facta, præcipit subdito, ut obediat, & ipse obedire renuit, nec sufficit una tantum monitio pro tribus, se debent esse tres monitiones distinctæ, ut interim resipiscere valeat.

2. *Qui in Religionis Detrimentum, & infamiam aliquid extra Religionem patefaciunt.* Ligantur hoc casu, qui divisiones inter Fratres, Prælatorum depositiones, vel privationes, & peccata in Ordine correcta, vel corrigenda, dissensiones, & discordias, in detrimentum, & infamiam Ordinis, quoquo modo extra divulgaverint. Vide Santorum de Melphi *comment. in stat. Ord. Cap. 7. stat. 5. pag. 514.*

3. *Falsò, & scienter quempiam accusantes, & infamantes.* Tres con-

di-

ditiones requiruntur ad incurrendum hunc casum. 1. ut crimen impositum sit falsum, nam si est verum, quamvis sit occultum, non incurritur. 2. ut crimen imponatur cum animo lædendi graviter famam. 3. ut crimen sit ex illis, quæ pœnis gravioribus puniri solent, prout sunt crimina hæresis, simoniæ, homicidii, &c.

4. *Libellos famosos facientes, fieri procurantes, inducentes, consulentes, proiicientes vel publicantes*. Libellus famosus est scriptura in contumeliam alterius ædita, & cum casus se satis declaret, non est immorandum; solum adverto, non incurri sine effectu publicationis, etiamsi proiiciatur, affigatur, & divulgari procuretur, si divulgatio ad aliorum notitiam non veniat, respicitur enim proximi infamatio, qua non secuta, non est casus reservatus.

Pro Provinciis Regularis Observantiæ sunt 19. casus reservati, de quibus fusè tractat Santorus cap. 7. stat. 5. pag. 521.

CAP. III.

De approbatione, quam à locorum Ordinariis debent habere Regulares ad audiendas Sæcularium Confessiones.

1. QUamvis Sacerdotes in sua Ordinatione a peccatis absolvendi potestatem accipiant, & Regulares ad audiendas Sæcularium Confessiones jurisdictionem ab Episcopis non obtineant, cum hujusmodi jurisdictio immediate a Sede Apostolica eisdem tribuatur per Clementinam: *Dudum de Sepulturis*; & per extravagantes Bonifacii VIII. *super Cathedram*; & Joannis 22. *Frequentes*: à Tridentino non revocatas, ut cum communi docent Navarrus *in Man. cap.* 27. *Roder. tom.* 1. *q.* 59. *artic.* 1. *&* 2. Nichilominus tamen idem Tridentinum *Sess.* 23. *cap.* 15. *de reformat.* decernit; *nullum, etiam Regularem, posse Confessiones Sæcularium, etiam Sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, nisi, aut Parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut aliàs idoneus judicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat. privilegiis, & consuetudine quacunque, etiam immemorabili, non obstantibus*. Unde clarè colligitur, non posse Regulares absque prævia Episcopi approbatione Sæcularium Confessiones audire. Quoad Confessiones aliorum Regularium audiendas, vide supra tract. 6. cap. 1. n. 6. & tract. 4. cap. 3. n. 7.

2. Post Tridentinum etiam Gregorius XV. Const. *Inscrutabili*, & Urbanus VIII. Const. *Cum sicut accepimus*: revocarunt omnes facultates, & privilegia ad audiendas Sæcularium Confessiones Regularibus concessa, ita ut nullis, sivè Superioribus, sivè

subditis, etiam Societatis Jesu, ad id sine dicta approbatione suffragari possint: prout habetur in Bullar. Cherub. *tom.* 4. Deinde Innocentius X. Constit. *Cum sicut:* apud eundem Cherub. confirmavit Decretum Sacræ Congreg cui committebatur examen super Controversiis inter Episcopum Angelopolitanum, & Patres Societatis Jesu Provinciæ Mexicanæ ortis, ubi declaravit: *prædictos Religiosos nequaquam posse in Civitate Angelopolitana sine Episcopi approbatione Confessiones Sæcularium audire*.

3. Sub Decreto Tridentini, aliisque Apostolicis comprehenduntur Doctores, Lectores, & Magistri in Theologia, sive in Jure Canonico, ut constat ex Bulla S. Pii V. incip. *Romani Pontificis*: apud Confectium *fol.* 228. ubi innovando Constitutionem Leonis X. incip. *Dum intra mentis arcana*: statuit, Decretum Tridentini de Approbatione Regularium ad audiendas Confessiones Sæcularium ab Episcopo facienda, observari debere ab omnibus Regularibus quoruncunque Ordinum, etiam Lectoribus, & in S. Theologia Magistris, etiam à Generalibus, vel Provincialibus expositis; & jure meritò, tum quia non omnes Lectores, & Doctores sunt Docti; tum etiam quia multi in Theologia Scholastica eminent, in morali verò claudicant; nec obstat dicere, quod idem S. Pius in sua præcedenti Bulla incip. *Etsi Mendicantium Ordines*; aliter declaravit; nam respondetur, quod Constitutio subsequens relata supra correxit priorem, quam etiam Gregorius XIII. ejus Successor per Bullam incip. *In tanta negotiorum mole*: proculdubio revocavit, & ad terminos ejusdem Tridentini reduxit; prout habetur in Bull. Cherub. *tom.* 2. ita docent Suarez *tom.* 4. *in* 3. *p. D. Thom. disp.* 28. *sect.* 4. *Lezana in Summ. cap.* 19. *n.* 6. *Donat. tom.* 4. *tract.* 4 *q.* 3. *& alii comm.*

4. Pari modo sub præfatis Decretis, & Constitutionibus comprehenduntur Generales, Provinciales, Priores, Guardiani, Rectores, cæterique Prælati Regulares, non habentes jurisdictionem Ordinariam in Sæculares; quia licet Tridentinum non exigat dictam approbationem ab habentibus Parochiale beneficium, adhuc tamen Prælatura regularis non est beneficium Parochiale Sæcularium, quod postulat idem Tridentinum; deinde in citato loco Tridentini nullum reperitur discrimen inter Prælatos Regulares, & subditos, ergo utrique sub Decreto comprehenduntur, nam ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus, præterea neque quoad hoc possunt dicti Prælati allegare exemptionis privilegia, nam illa omnia quæ Tridentino adversantur manent revocata, immò & damnata ab Alexandro VII. cum propositione 36. ita de Lugo *de pænit. disp.* 21. *sect.* 1. *n.* 9. *Donatus & alii comm.*

5. Non sufficit, ut Regulares se præsentent Episcopo, sed requiritur ex Tridentino, ut ab eo approbationem obtineant, ita ut is, qui confitetur Regulari Episcopo præsentato, & ab eo non approbato, præcepto annuæ Confessionis minimè satisfaciat; prout decrevit Alexander VII. damnans sequentem propositionem 13,

Sa-

Satisfacit præcepto annuæ Confessionis, qui confitetur Regulari, Episcopo præsentato, sed ab eo injustè reprobato. Ex dictis, & ex Constitutione Clementis X. quæ incipit: *Superna Patris familias*: apud Lantuscam tom. 6. Bullar. manifestè patet, esse à Tridentino, aliisque Apostolicis Constitutionibus revocatam in hac parte Clementinam *Dudum de Sepulturis*: ubi Regularibus à suis Superioribus electis, & Episcopo præsentatis, sed ab eo non approbatis, concedebatur, ut liberè, & licitè Sæcularium Confessiones audirent, & beneficium absolutionis eisdem impenderent.

6. Neque peccata Venialia, vel Mortalia alias ritè confessa possunt Regulares sine dicta approbatione in Confessione audire, ut constat ex Decreto S. Congr. Concilii de Communione quotidiana, jussu Innocentii XI. sub die 12. Februarii 1679. edito; ubi in fine dicitur: *Non permittant, ut Venialium Confessio fiat simplici Sacerdoti, non approbato ab Ordinario; si Parochi, aut Confessarii, etiam Regulares, aut quicunque alii Sacerdotes, etiam Societatis Jesu, secus egerint, sciant D. O. M. rationem reddituros esse, neque defuturam Episcoporum, & Ordinariorum justam, & rigorosam animadversionem in contrafacientes, facultate ipsis Episcopis, & Ordinariis per hoc Decretum per Sedem Apostolicam attributa.* Nec obstat dicere, quod nemo tenetur venialia confiteri, nam eo ipso, quod illa confiteantur, fiunt materia apta ad Sacramentum Pœnitentiæ, & ad recipiendam formam absolutionis Sacramentalis, quæ profectò invalidè profertur à Sacerdote, in quem ipse Ordinariam, aut delegatam jurisdictionem non habet; Regulares enim à Papa jurisdictionem accipiunt, sed supposita semper Episcopi approbatione, sivè pro mortalibus, sivè pro venialibus absolvendis: ita Felix Panorm. *in exam. Confessar. tom. 1. p. 4. de Ministro Sacram. Pœnit. n. 3240. Donat. tom. 4. tract. 4. q. 4. & alii comm.*

7. Regulares in una Diœcesi approbati, non possunt ex vi illius approbationis in alia Diœcesi Sæcularium Confessiones audire, si etiam in ista approbati non sint, tametsi pœnitentes sint subditi illius Episcopi, à quo approbationem obtinuerunt: ut constat ex cit. Constit. Clementis X. quæ incipit: *Superna*. In Diœcesi tamen, in qua sunt approbati, possunt omnium ex aliis Diœcesibus ad eam confluentium Sæcularium Confessiones audire, prout S. Congr. Concil. decrevit, teste Fagnano, *Cap. de pœnit. & remiss.* cum Regulares ex Clementina: *Dudum de sepult.* habeant jurisdictionem à Papa, quæ ad aliquod territorium non est limitata, sed Orbis universus est sua Diœcesis, *ex cap. cuncta per Mundum*; & licet antecedenter ad approbationem sit per Tridentinum suspensa, approbatione tamen accedente jurisdictionis hujusmodi suspensio tollitur: ut docent Laym *lib. 5. tract. 6. cap. 10. n. 19. Confect. sum. Privil. Ord. Mend. tit. 17. cap. 4. & alii commun.*

8. Regulares, qui ad Confessiones audiendas idonei generaliter ab Ordinariis, eorumve examinatoribus reperti, & probati fuerint, ge-

neraliter quoque, & indistinctè absque aliqua limitatione temporis, certorum ve locorum, aut generis personarum, admitti debent in propria Diœcesi; De cæteris verò, qui non adeo idonei reperientur, si petierint se admitti, arbitrio Ordinariorum relinquitur, ipsos cum limitata facultate, prout ipsis Ordinariis magis expedire videbitur, probare, & admittere: ut constat ex Bulla Gregorii XV. incip. *Inscrutabili*: apud Cherub. tom. 3. & ex alia Clementis X. quæ incipit: *Superna*: apud Lantuscam tom 6. Bullarii.

9. Si licentiæ generaliter, & absque temporis limitatione concessæ, & delegatæ fuerint; per mortem, vel amotionem concedentis non expirant, etiamsi concedens decesserit, vel amotus fuerit priusquam quis Confessiones excipere in cæperit; ut docent communiter D. D. quas Episcopus, qui eas concessit, revocare non potest: bene vero si eas concesserint, aut ipsius Generalis Vicarius, vel Episcopi prædecessores; ut constat ex cit. Bulla: *Superna*: per hæc verba: *Regulares vero ad ejusmodi Confessiones audiendas prævio examine, simpliciter, & absque ulla temporis præfinitione ab ipsomet Episcopo, secus autem ab ejus Vicario, aut ab antecessoribus Episcopis, approbatos, non posse ab eodem, qui sic approbavit, iterum examinari, aut ab eisdem confessionibus audiendis suspendi, seu licentias illis concessas revocare, nisi nova superveniente causa, quæ ipsas confessiones concernat; de qua tamen necesse non est, ut in actis constet, nec eam tenetur Episcopus ipsis Regularibus significare, sed Sedi Apostolicæ dumtaxat, ubi eam sibi aperiri postulaverit. Accedente tamen rationabili causa, ut si Regulares cum scandalo, aut alias inhoneste vivant, vel aliquod delictum committant, per quod rationabili Episcopi judicio videantur à Confessionibus suspendendi, in quo ipsius Episcopi conscientiam Sedes Apostolica oneratam esse vult, potest in tali casu Episcopus Regulares à semetipso approbatos suspendere, aut ab audiendis Confessionibus repellere*: ubi etiam habetur, quod absque Sedis Apostolicæ judicio non possint ab Ordinariis omnes simul unius Conventus Confessarii, audiendi sæcularium confessiones, facultate privari.

10. Episcopus successor potest Regulares in Diœcesi ab antecessore approbatos, iterum examinare, & quos minus idoneos cognoverit reprobare; ut habetur in const. S. Pii V. incip. *Romani Pontificis*: apud Cherub. tom. 2. idem etiam decrevit Urbanus VIII. die 20. Augusti 1629. & colligitur pariter ex præcitata Clementina; frustra enim jus haberet examinandi, si non posset Prædecessoris sui concessiones revocare.

11. Possunt Capitulum Sede vacante, vel Vicarius Capitularis ex justa causa revocare facultates præfatas post mortem Episcopi approbantis; tum quia Capitulum Sede vacante potest omnia exercere, quæ de jure communi pertinent ad jurisdictionem ordinariam Episcopi, exceptis nonnullis expresse à jure prohibitis, ut docet Barbosa *p. 2. de offic. & potest. Episcopi alleg. 36. n. 9* ergo sicut Episcopus, ita pari modo capitulum

ex

ex causa eas revocare potest; tum etiam, quia sicut Capitulum Sede vacante potest approbare, & exponere Confessarios per Vicarium à se electum, ut cum communi docet Barbosa *in collect. ad cap.* 15. *Trident. sess.* 23. *n.* 28 ita à pari poterit illos reprobare, & ab audientia Confessionum removere, cum hujusmodi actiones sint correlativæ; nec dictis obstat privilegium Prædicatoribus, ac Minoribus à Clemente IV. concessum, quod refert Rodericus *tom.* 1. *Bullarii pag.* 36. nam vel censetur revocatum per Tridentinum *loc. cit.* vel est intelligendum, quod id sine justa causa facere non possit.

12. Ad audiendas etiam Confessiones eorum, qui de tertio Ordine vocantur, requiritur in Regularibus Ordinarii loci approbatio; ut constat ex decreto S. Congr. Episcop. & Regul. sub die 20. Decembris 1616. edito: tenoris sequentis: *S. Congr. statuit, non posse Regulares audire Confessiones Sacramentales, sive Virorum, sive Mulierum tertii Ordinis, quæ de pœnitentia dicuntur, nisi ab Ordinario approbati fuerint ad Confessiones Sæcularium audiendas*: ut refert Peyrinus de privileg. Regul. *tom.* 1. *ad const.* 4. *Sixti IV.* §. 7. *n.* 39. Pro audiendis autem Confessionibus illorum Sæcularium, vel oblatorum, aut Tertiariorum, qui vere sunt de familia, & continui commensales eorundem Regularium, dicta approbatione non indigent, ut constat *ex cit. const. Superna*. Sed sufficit sola approbatio Prælati Regularis: vide n. 25. *præced. cap.*

13. Non possunt Regulares in vim Bullæ Cruciatæ electi, pœnitentes Sæculares in confessione audire, eosque absolvere, nisi sint approbati ab Ordinario loci, in quo pœnitentes degunt; cum Bulla cruciatæ Sanctæ nihil novi juris inducat, nullumque privilegium contineat quoad approbationem Confessariorum contra formam Tridentini, & Constitutionum Apostolicarum Pauli V. Urbani VIII. & Clementis X.; ut constat ex Bulla Innocentii XII. quæ incipit. *Cum sicut non sine gravi*: die 19 Aprilis 1700. edita, ubi etiam decernitur, quod neque ad hoc suffragari possit approbatio semel, vel pluries ab aliis Ordinariis aliorum locorum, & Diæcesum obtenta, etiamsi pœnitentes illorum Ordinariorum, qui Confessarios electos approbassent, subditi forent: Confessiones autem aliter factæ sint irritæ, & invalidæ, ac Confessarii ipso jure suspensi.

14. Confessarii Regulares, sive sint Pœnitentiarii D. Papæ, sive sint approbati ab Eminentissimo ejus Vicario, debent extra Urbem etiam approbari ab Episcopo loci, si velint Sæcularium Confessiones audire; ratio est, quia Tridentinum *sess.* 23. *cap.* 15. *de reformat.* loquitur generaliter, & absolute absque ulla limitatione; neque obstat dicere, quod Regulares communicant in privilegiis non solum aliorum Ordinum Regularium, sed etiam Congregationum Sæcularium, sed Præsbyteri Congregationis Oratorii Urbis, ibidem approbati ad audiendas Confessiones, possunt ubique absque alia approbatione easdem excipere, ex privilegio Sixti V. confirmato per Gregorium XIII. in Bul-

Bulla, quæ incipit. *Decet Romanum Pontificem*: apud Quarantam in Summ. Bullar. *fol.* 199. ergo similiter Regulares eadem facultate fruuntur: nam respondetur, quod hæc opinio utpote falsa communiter reiicitur, ultra quam quod dato, & non concesso, quod Regulares communicent in privilegiis Congregationum Sæcularium, adhuc tamen non possunt amplius uti privilegio Presbyteris Congregationis Oratorii concesso, cum sit abrogatum per Urbanum VIII. in sua Constit. incip. *Cum sicut accepimus*: apud Cherub. *tom.* 4 *fol.* 418. nec sunt audiendi Jo: Antonius Novarinus *in* 2. *p. Bullar.* *n.* 3. & nonnulli alii contendentes, prædictum Presbyterorum Oratorii privilegium sub Bulla Urbani VIII. revocatoria non comprehendi, nam per diametrum adversatur textui dictæ Bullæ, prout legenti manifeste patebit *in* §. 1. ejusdem, ac per consequens manet revocatum, ut contrarium Tridentini decretis.

15. Cum examen non sit de forma approbationis ut patet ex Tridentino *loc. cit.* idcircò potest Episcopus absque eo Regulares approbare; peccabit tamen graviter, si imprudenter, idest, sine justa causa, & recto judicio illud omittat; ut docet Barbosa *p.* 2. *de offic. & potest. Episcopi alleg.* 32. *n.* 2. Neque scriptura est de forma dictæ approbationis, nam in Tridentino *ubi supra* id non dicitur, & cum lex non distinguat, nec nos distinguere debemus; nihilominus tamen ad omnem bonum finem melius est, eam in scriptis habere.

16. Quamvis ex privilegiis Apostolicis, præsertim ex Bulla Clementis X. incip. *Superna*: concedatur Regularibus ab Ordinario approbatis facultas audiendi Confessiones quovis anni tempore, etiam Paschali, & quorumcunque fidelium, etiam infirmorum, absque ulla Parrochorum licentia, dummodo de Confessione infirmorum ab eisdem audita, Parochum illicò verbo, vel scripto certiorem reddant, sub pœna suspensionis ab audiendis Confessionibus, Romæ ipso facto incurrenda, donec iterum examinentur, nihilominus tamen sine eorum consensu, extra necessitatem, in eorum Ecclesiis Parochialibus à Confessionibus audiendis debent abstineri ad vitandas dissensiones.

17. Licentia audiendi Confessiones ab Episcopo concessa ad libitum, seu beneplacitum, non potest ab eodem sine justa causa revocari; ratio est, quia hujusmodi licentia concessa Regularibus non est proprie licentia, sed approbatio dumtaxat personæ, & quasi juxta sententia, seu declaratio, quod talis persona est idonea ad Confessiones audiendas, prout deducitur ex verbis Tridentini *sess.* 23. *cap.* 15. *de reformat.* unde postquam Episcopus judicaverit, Regulares esse idoneos Ministros Sacramenti Pœnitentiæ, statim Papa illis concedit facultatem ministrandi dictum Sacramentum; ut patet ex Clementina: *Dudum de sepult.* sed sententia lata secundum regulas justitiæ non potest revocari: *Quod enim semel placuit, amplius displicere non potest* prout habetur in cap. *Quod semel de regul. jur. in* 6. ergo dicta approbatio fa-

facta, ut supponitur, modis debitis, licet sit ad libitum, seu beneplacitum, non potest ab Episcopo concedente sine magna causa revocari. vide supra *n. 9.*

18. Approbatio Regularium ad Confessiones audiendas ab Episcopis facienda est solum quoad litteraturam, quæ non est necesse, ut sit exacta, & consummata, neque requiritur, ut examinandi sint magni Theologi, aut Canonistæ, sed sufficienter periti; Super vita autem, & moribus examinandi non sunt, cum id ad Prælatos Regulares dumtaxat spectet, nam quamvis Tridentinum *sess. 23. cap. 15.* dicat, Regulares esse admittendos per examen, de quibus tamen sit examen faciendum non dicit, unde relinquit antiquas Constitutiones Apostolicas in suo vigore, & præcipue Leonis X. Const. incip. *Dum intra mentis arcana*: apud Cherub. tom. 1. ubi §. *6.* id expresse declaravit per hæc verba: *possintque illi per eosdem Episcopos super sufficienti litteratura, & aliqua saltem hujusmodi Sacramenti peritia dumtaxat examinari*.

19. Regularis Parochus ab Episcopo approbatus ad animarum curam Monasterio, seu Conventui annexam, si ab hujusmodi cura à suis Superioribus amoveatur, potest audire Confessiones Sæcularium absque nova approbatione ejusdem Episcopi, qui illum semel idoneum judicavit; ratio est, quia jam fuit approbatus simpliciter, & absolute, ut supponitur, ergo sicut diximus supra *n. 9.* propter amotionem ab officio, seu beneficio curato, non cessat fundamentum suæ potestatis, nisi nova superveniat causa, quæ ipsas confessiones concernat; hæc est verior, & communior sententia, quam contra Bordonum docent Peyrinus *tom. 3. privil. cap. 4. n. 22. in addit. ad const. relat. Leonis X. Riccius in 3. p. praxis resol. 192. n. 2. de Lugo disp. 21. de pænit. sect. 1. Donat. tom. 4. tract. 4. q. 6.*

20. Cardinales, Episcopi, aliique Prælati exempti, Regularibus exceptis, non possunt sibi eligere in Confessarium Sacerdotem ab Ordinario non approbatum, quia licet ante Tridentinum ex cap. *Ne pro dilatione, de pænit. & remiss.* poterant pro libito quemlibet Sacerdotem discretum absque approbatione eligere, hodie tamen prohibentur id facere, non servata forma Tridentini, cum privilegium per dictum cap. *ne pro dilatione*; eisdem concessum, ab eodem Tridentino *sess. 25. cap. 15.* quoad electionem sine Ordinarii approbatione censeatur revocatum; & patet manifeste ex declaratione S. Congr. Cardinalium apud Dianam *p. 8. tract. 1. resol. 85.* & apud Bellarminum in dicto *cap. Trident.* inter declarationes Cardinalium in fine, ubi dicitur: *Cardinales non possunt sibi eligere Confessarios non approbatos, per hoc decretum; sicut nec Episcopi possunt secundum cap. final. de pænit. & remiss. nec objectiones valent, quia Gregorius XIII. ita declaravit*: hæc ibi. Unde Episcopi possunt dumtaxat eligere Sacerdotem subditum, etiam extra Diœcesim, eumque pro se approbare, sicuti approbare pro aliis subditis possunt: quod etiam locum habet in Cardinalibus, qui possunt

sunt eligere Sacerdotem Commensalem, cui tam ipsi Cardinales, quam eorum familiares confiteri possunt; ut habet praxis Romanæ Curiæ, Pontifice sciente, & non contradicente: ita docent la Crux *disp. 1. cap. 2. dub. 23. n. 20. Diana p. 8. tr. 1. resol. 85. Cotonius lib. 2. controv. 7. cap. 4. q. 3. & alii.*

21. In Confessario Regulari ultra approbationem Episcopi requiritur etiam licentia sui Prælati, ad hoc, ut licite possit is Confessiones Sæcularium excipere: ratio est, quia Religiosus per votum obedientiæ non habet amplius velle, neque nolle; ut habetur in cap. *Si Religiosus de elect. in 6.* deinde quia in omnibus Religionibus bene ordinatis ita sancitum est; in nostro Ord. Seraphico patet ex Commentariis Sanctorii *cap. 8. stat.* 52. quod adeo verum est, ut Regularis nec quidem a Venialibus, aut mortalibus alias rite confessis, licite, idest, sine peccato, absque sui Prælati licentia, absolvere possit; quinimmo, si non solum sine licentia Prælati verum etiam ipso contradicente, & prohibente, confessiones audire præsumat, peccabit geaviter contra votum obedientiæ; quamvis regulariter loquendo, prædictæ Confessiones factæ Regulari ab ordinario approbato, absque licentia proprii Prælati, sint validæ: cum reperiatur totum illud, quod requiritur ad valide Sacramentum pœnitentiæ administrandum; dixi, *regulariter loquendo*; nam si illa prohibitio, & suspensio à proprio Prælato facta, fuerit judicialis, manifesta, & notoria, non solum peccabit mortaliter Regularis excipiendo confessiones, sed etiam earum absolutiones erunt nullæ, atque invalidæ; dum ex communi sententia notorie excommunicatus, vel suspensus, ac pro tali declaratus caret jurisdictione, & potestate ad proferendam sententiam validam: ita Miranda *tom. 1. q. 45. concl. 3. Navar. in Manual. cap. 9. n. 6. quod probat per cap. ad probandam, de re judicat Sylvest. V. Confessor. 1. §. 15. n. 3. & alii.*

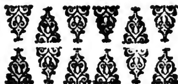
22. Confessarii Regulares semel approbati ab aliquo Catholico Episcopo non possunt in locis, per quæ transeunt, etiam si in illis non adsint Ordinarii, nec Parochi reclament, fidelium Confessiones audire absque approbatione, & licentia Ordinarii loci, ubi reperiuntur, juxta Decretum Tridentini relatum supra; nec valet allegare privilegium Gregorii XIII. Societati Iesu concessum, relatum à Suarez *in 3. p. D. Thom. tom 4. disp. 28. sect. 7. n. 13.* & quod per communicationem ad omnes alias Religiones extenditur; quia jam fuit revocatum, & extinctum per Constitutionem Vrbani VIII. quæ incipit: *Cum sicut accepimus*; relatam supra *n.* 14 & per Const. Clementis X. incip. *Superna*; utpote contrarium Tridentini Decreto. Secus autem dicendum de Regularibus Confessariis itinerantibus per mare, nam ibi possunt proculdubiò absque ullo privilegio confessiones navigantium audire,

23. Ordinarii Locorum peccant contra justitiam, & sunt transgressores Concilii Tridentini, & constitutionum Apostolicarum, si Sacerdotibus dignis, & idoneis approbationem

nem sine justa causa negent; nam hujusmodi approbatio non est gratia, seu privilegium, quod ex libera ipsorum voluntate dependeat, sed solum est authentica declaratio, seu testificatio, personas habiles, & dignas esse ad confessiones audiendas, quod quidem testimonium Sacerdotibus præfatis jure debetur; & præcipuè Regularibus Ordinum Mendicantium à suis Prælatis Episcopis præsentatis, quibus ex Apostolicis privilegiis competit fidelium quorumcumque Confessiones audire, ideoque ex Summi Pontificis voluntate, ac tacito mandato, si idonei, & habiles reperiantur, approbatio debetur: ut constat *ex variis S. Cong. Decretis relatis supra*, *& docent comm. D.D.*

24. Peccant mortaliter Examinatores, sicut Episcopi, si ex odio, ira, vel alia passione Sacerdotes habiles, & idoneos ad Confessiones audiendas non admittant; privant enim Ecclesiam bonis Ministris, eosque reprobando contristant, ignominia afficiunt, & in existimatione plurimum lædunt; & à fortiori peccant mortaliter, admittendo ad Confessiones personas non idoneas, immo ineptas, quæ favoribus externis ad id aspirant; peccant etiam mortaliter, si examinandos præmoneant de punctis, de quibus eos in examine interrogare volunt; cum ita infideliter; & fraudulenter officium sibi commissum exerceant; verum si alias examinandi essent evidenter idonei, & præ timore, vel naturali verecundia aspectu examinatorum turbarentur, non videtur, eos peccare mortaliter; qui de materia proponenda in genere præmonerent: Peyrinus *tom. 3. privil. Regul. in addit. ad Const. Sixti IV. cap. 2. Riccius in praxi, p. 1. decis.* 418. *Garcia de benef. p. 9. cap. 2. n. 72. Ledesma p. 2. tr. 7. cap. 2. Cand. Berg. tr. 12. cap. 9. resol. 37. & alii.*

25. Postremò advertendum, quod Confessarii Regulares curare summopere debent, ut inoffenso decurrant pede libros Authorum, qui de examine, & approbatione ab Episcopis facienda pertractant, nam in diversis diversæ propositiones damnatæ, & contrariæ Apostolicis Constitutionibus reperiuntur, quæ si ad praxim deducerentur, Sacramentum Pœnitentiæ invalidè proculdubio ministraretur; oportet enim in omnibus Sedis Apostolicæ judicio se submittere; cum plura privilegia antiqua quoad approbationem Regularibus concessa, per moderna Decreta Apostolica, & S. Congregationis, vel revocata, vel saltem limitata sint.

CAP. IV.

De Casibus reservatis, & an possint Confessarii Regulares ab eisdem absolvere pœnitentes Saeculares.

1. QUemadmodum omnis jurisdictio ad absolvenda peccata sacramentaliter, tam Ordinaria, quam delegata descendit à Summo Pontifice Christi Vicario, ut Ecclesiæ vinculum, & unitas per hanc dependentiam, & subordinationem conservetur; ita potest ab eo limitari, seu limitata concedi quoad hæc, vel illa peccata omnium Christianorum; & pari modo ab Episcopis, aliisque Prælatis inferioribus, sive Secularibus, sive Regularibus quoad subditos suos; quod, tanquam de fide credendum, decisum est in Tridentino *sess.* 14. *cap.* 7 *can.* 11.

2. Summus Pontifex ordinariè nullum peccatum suo tribunali reservat, quod non habeat annexam censuram, ut patet evolventi Bullarium; propterea si Papa, vel ejus Pœnitentiarius aliquem absolvat à sola censura Bullæ Cœnæ, vel alia eidem reservata, inferior Confessarius deinde in conscientiæ foro absolvere poterit à peccato illo, cui talis censura erat annexa; similiter, si aliquis commisit peccatum aliquod v. g. in dicta Bulla contentum, sed ob ignorantiam non crassam seu supinam, vel affectatam à censura Papali excusatus fuit, ab inferiore absolvi poterit: ita *comm. D.D.*

3. Cum reservationis actus sit localis, & restrictus ad suam cujuscumque Episcopi Diæcesim, ex Tridentino *sess.* 14. *cap de casuum reservat.* Idcircò Confessarii Regulares existentes in Diæcesi Prænestina poterunt absolvere pœnitentes peccatis reservatis irretitos in Diæcesi Tusculana, etiam si absolvendi a reservatis facultatem non habeant, dummodo ea peccata reservata non sint in Diæcesi Prænestina; & dummodo in fraudem reservationis pœnitentes pro absolutione obtinenda ad alienam Diæcesim non accedant; ratio est, quia reservatio non afficit directè pœnitentem, sed Confessarium, ideo licet facultas absolvendi à reservatis sit adempta Confessariis Diæcesis Tusculanæ, non tamen est adempta Confessariis Diæcesis Prænestinæ: constat ex Bulla Clementis X. incip. *Superna.*

4. Irretiti autem excommunicatione reservata in Diæcesi Tusculana, si accedant ad Confessarium existentem in Diæcesi Prænestina, non possunt ab eo absolvi, non solum quia persona censurata, ubicumque sit, cum eo impedimento reperitur, sed etiam quia Episcopus excommunicator, propter causam in suo foro cæptam jus semper habet in excommuni-

catum, privativè quoad alios; prout docent Layman. *in Theol. moral. lib.* 1. *tract.* 5. *p.* 1. *cap.* 2. *n.* 4. *Matthæuc. official. quoad absol. à reserv. n.* 4.

5. Confessarius Regularis; qui ab Episcopo obtinuit facultatem absolvendi ab aliquo peccato reservato, cui annexa est excommunicatio, potest etiam ab hujusmodi excommunicatione absolvere; ratio est, quia uno concesso, ea omnia; sine quibus illud unum expleri non potest, intelliguntur concessa, sed sine absolutione ab excommunicatione non potest Confessarius explere commissionem. sibi factam absolvendi à peccato reservato, cum absolutio à censuris debeat præcedere absolutionem à peccatis, ergo proculdubio absolvere potest à censura peccato reservato annexa: ita Bordonus *tom.* 2. *resol.* 45. *q.* 13. *& resol.* 39. *q.* 22. & alii comm.

6. Habita facultate ab Episcopo absolvendi ab omnibus casibus, & censuris sibi reservatis, poterit Confessarius absolvere etiam ab excommunicatione contracta propter abortum fœtus animati, effectu secuto, quia licet Bulla Gregorii XIV. quæ incipit *Sedes Apostolica*, apud Cherub. *tom.* 3. ordinet, quod ad absolvendum à præfata excommunicatione, debeat Confessarius esse specialiter deputatus ab Ordinario; nihilominus tamen illa particula *specialiter* solum est adjecta ad indicandum, non posse Confessarium virtute alicujus privilegii absolvere, nisi ea facultatis concessio ad hanc etiam abortus censuram extendatur, non enim sufficit facultas absolvendi ab aliquo casu particulari, ab hoc distincto, facultas vero absolvendi ab omnibus peccatis, & censuris Episcopo reservatis, si distributive explicetur, proculdubio casum abortus specialiter comprehendit: ita Bonacina *de censuris tom.* 3. *disp.* 2. *q.* 2. *punct.* 10. *n.* 15. *&* 16. *Bassæus V. Abortus n* 3. *& alii*. Notandum vero, quod Romæ dicta censura à quolibet Confessario Regulari ibi approbato potest absolvi, quia illam Gregorius XIV. reservavit solis Episcopis.

7. Regularis Confessarius, qui privilegium obtinuit à Sede Apostolica absolvendi ab omnibus censuris, & casibus reservatis; nec licite, nec valide potest absolvere à censuris in Bulla Cœnæ contentis, & à casibus Episcopo loci reservatis (de quibus mox redibit sermo) nisi de ipsis in concessione fiat expressa mentio; ratio est, tum quia verba generaliter prolata, generaliter accipienda sunt; cum *ex regul.* 18 *juris in* 6. *in generali concessione non veniant ea, quæ non esset quis verosimiliter in specie concessurus*; tum etiam quia Papa cum dictam facultatem concedit, etiam in Jubilæis, specialem de casibus prædictis mentionem facit, ad designandum, quod si non adderetur clausula illa particularis, nemo quantumvis privilegiatus ab illis absolvere posset; ut docet Navarrus *in Manual. cap.* 27. *de casib. reserv. n.* 255. & constat expresse ex Decreto S. Congr. negotiis Episcoporum, & Regularium propositæ, super absolutione à præfatis casibus edito, quod refert Stephan. Quaranta *V. Casus reservati*. Vide Bonac. tom. 3. disp. 2. q 2 p. 10. fol. 170.

 8. Re-

8. Regulares ad audiendas Saecularium Confessiones in aliqua Diaecesi approbati, virtute suorum privilegiorum, & non obtenta ad id ab Ordinario loci facultate, nequeunt absolvere poenitentes à casibus ipsi Ordinario reservatis; prout liquet ex *cit. decr.* & ex propositione 12. inter damnatas ab Alexandro VII. necnon ex constitutione Clementis X. quae incipit. *Superna*; ubi dicitur: *Ex facultatibus per Mare magnum: aliave privilegia Regularibus cujuscunque Ordinis, Instituti, aut Societatis, etiam Jesu, concessis, factam eis non esse potestatem absolvendi à casibus ab Episcopo sibi reservatis*; & quoad haec ipsis minime suffragantur jam acceptorum privilegiorum confirmationes, ut ibidem expresse dicitur. Possunt tamen absolvere Saeculares ab illis casibus, qui jure communi, vel consuetudine Episcopis sunt reservati, si in tabella casuum reservatorum non sint adnotati, nam de adnotatis dumtaxat in tabella intelligendum est, sublatam esse Regularibus facultatem, seu privilegium ab eis absolvendi, prout notavit Viva *in expos. dictae* 12. *propos.*

9. Tam Regulares, quam Saeculares Confessarii, qui absque debita facultate à dictis casibus reservatis absolvere praesumunt, ligantur poena excommunicationis, privationis officiorum, Dignitatum, aut Beneficiorum, & ad quaecunque officia, Praelaturas, & Beneficia in posterum obtinenda ipso facto inhabilitantur, super quibus à nemine, nisi à Romano Pontifice habilitatio, dispensatio, aut absolutio, praeterquam in mortis articulo, potest impartiri; poena autem imponitur praesumentibus, quod verbum requirit scientiam legis in absolvente: ut constat est relatis Decretis Apostolicis, & S Congreg.

10. Postquam Confessarius advertit poenitentem esse casibus reservatis irretitum, circa quos ipse facultatem non habet, debet eum remittere ad superiorem, vel ad habentem facultatem in reservata, nisi forte ipse Confessarius ex charitate velit ab eodem superiore facultatem petere, qua possit poenitentem absolvere, ut constat ex Tridentino *sess.* 14. *cap.* 7. ratio est, quia ad integritatem Confessionis pertinet, ut de omnibus mortalibus eadem fiat coram legitimo judice, qualis ille tantum est, qui potestatem habet de integra causa cognoscendi, ut absolutio ab eo rite pronuntietur; ut docent commun. D.D. Dixi, *nisi Confessarius ex Charitate velit petere facultatem*, nam onus adeundi Superiorem non est gravamen Confessario impositum, sed poenitenti, unde si non possit poenitens adire superiorem, non propterea obligabitur Confessarius, quamtumvis eo velit poenitens uti.

11. In casu urgentis necessitatis ad vitandum scandalum, vel infamiam, si Sacerdos sacrificare debeat, vel Laicus communicare, & Superiorem distantem, aut valde occupatum adire non possint, vel non adsit alius Confessarius habens facultatem in reservata, qui commode, & sine nota adiri possit, tunc Confessarius absolvere potest poenitentem directè à non reservatis, & indi-

directè à reservatis, imposito onere pœnitenti præsentandi se Superiori, vel alteri habenti facultatem in reservata, ut ab eisdem quoque directè absolvatur; nisi ipse Confessarius malit, ut dictum est supra, petere à Superiore absolvendi licentiam, persona non nominata. Idem dicendum, quando pœnitens est innodatus aliqua censura quomodolibet reservata, etiam in Bulla Cœnæ contenta; nam quæcumque censura jure tantum positivo Ecclesiastico arcet à sumptione Eucharistiæ, & Pœnitentiæ, idcirco cessat ejus obligatio in casu impedimenti, vel magnæ necessitatis vitandi scandalum, vel servandi famam, quæ est de jure naturæ: quando alias pœnitens est dispositus. Præcisa autem necessitate, & rationabili causa, nunquam licet Confessario non habenti facultatem in reservata absolvere pœnitentem à non reservatis, ipsumque mittere ad Superiorem pro reservatis, quia id esset dimidiare Confessionem: ita Navarrus *in summ. cap. 9. n. 4. Layman lib. 1. tract. 5. p. 2. n. 1. Bonacina de Sacram. disp. 5. q. 7. punct. 5. §. 3. & alii commun.*

12. Constitutus in articulo, vel periculo mortis probabili, si habeat peccata Episcopo reservata, potest à Confessario, non habente facultatem in illa, absolvi directè, idest, sine onere comparendi, si convaluerit; nam in eo articulo, vel periculo omnis casus Episcopalis desinit esse reservatus: ex Tridentino *sess. 14. cap. 7.* Si autem fuerit innodatus aliqua excommunicatione reservata, sive Episcopali, sive Papali, poterit pari modo à Confessario in tali casu absolvi, indirectè tamen, idest, cum onere se præsentandi coram Superiore, si convaluerit, præstito tamen prius juramento de stando mandatis Ecclesiæ, & de satisfacienda parte, si opus fuerit. Si vero excommunicatio sit ex iis, à quibus Confessarius Regularis tanquam delegatus Papæ ex privilegiis, etiam extra mortis articulum, vel periculum, absolvere potest, tunc absolutio illius erit directa, idest, sine onere comparendi; Sed cum juramento, vel saltem firmo proposito de non committendo de cætero tale peccatum, & de satisfacienda parte, si opus fuerit: ita *commun. D. D.*

13. Confessarius, qui facultatem habet absolvendi à reservatis spatio aliquorum dierum v. g. quindecim copulative dierum tempore Jubilæi, potest absolvere pœnitentem, qui intra tale tempus commisit aliquod peccatum reservatum, modo pœnitens intentionem habeat præstandi ea omnia, quæ ad illius consecutionem sunt necessaria; cum toto illo tempore duret facultas absolvendi à reservatis: ut docent Navarrus *lib. 3. de sent. excommun. consilio 43. n. 2. Grassius lib. 9. decisionum cap. 15. n. 44. & alii plures apud Bonacin. de Sacram. disp. 5. q. 7. punct. 5. §. 2. n. 17.* qui asserit, id verum esse, etiamsi pœnitens peccatum commiserit spe absolutionis obtinendæ, non enim privilegium amittit, qui ex confidentia peccat. Si autem Jubilæum concedatur, ut possit lucrari in una dumtaxat ex duabus hebdomadis, & pœnitens, obtento Jubilæo in prima hebdomada, incidat in casum reservatum, an-

antequam elabatur secunda, minime à tali casu absolvi poterit; ratio est, quia facultas illa lucrandi Jubilæum concessa fuit sub forma disjunctiva, in prima scilicet, vel in secunda hebdomada, non vero copulative, aut indefinite, ut supra: tum quia facultas absolvendi à reservatis conceditur in ordine ad obtinendum Jubilæum, sed Jubilæum jam fuit obtentum, reservatio autem contracta est post obtentum Jubilæum, ergo hæc non potest amplius tolli occasione Jubilæi: ita docent Lupus *comment. in cens. & cas. reserv. p. 1. disp. 21. art. 3 Filliuc. tract. 8. cap. 10. n. 261. in fine*, referentes declarationem S. Congr. Concilii 1620. editam, cui declarationi standum est.

14 Regularis approbatus ad audiendas Sæcularium Confessiones, etiamsi facultatem in reservata non habeat, potest in dubio facti cadentis sub reservationem absolvere pœnitentem, qui dubitat, se homicidium commisisse, vel peccatum complevisse, vel mortaliter peccasse, vel sufficienter actum externum complevisse &c. ratio est, tum quia in tali dubio melior est conditio possidentis; Confessarius enim approbatus est in possessione suæ jurisdictionis, de qua est certus, quod autem peccatum sit reservatum est incertum; tum quia reservatio est odiosa, odia vero non sunt amplianda, sed restringenda; tum etiam quia sicut in foro externo non judicatur contra delinquentem, nisi adsit sufficiens præsumptio in contrarium, ita neque in foro pœnitentiæ judicandum est contra pœnitentem, nisi contra ipsum extent præsumptio, & conjecturæ sufficientes; idem enim est fori externi, & interni judicium, quando forum externum non nititur falsæ præsumptioni: ita Suarez *de censuris tom. 5. disp. 40. sect. 6. n. 5. Sanchez in summ. lib. 1. cap. 10. n. 23. Henriquez lib 6. cap 26 n 7 & alii, quos refert Bonacina de restitutione disp. 1. q. 2. punct 2 § incidenti fol. 358.*

16. Si in dubio facti adsit sufficiens præsumptio in contrarium, qualis est, si quis exterius proferat hæresim, & postea dubitet, an illam ex animo protulerit non potest absolvi à confessario non habente facultatem, hic enim præsumitur incurrisse excommunicationem reservatam, latam contra hæreticos, nam possessio stat pro hæresi, quam constat esse prolatam, & forum exterius judicat hunc hæreticum, præsumens propositionem hæreticam protulisse animo consentiente. Pari modo, Confessarius non habens facultatem in reservata, absolvere nequit in dubio facti, si in jure ita fuerit decretum; ut quando dubitatur, an percussio Clerici fuerit levis, mediocris, vel enormis, in hoc enim casu percussio præsumitur enormis, & consequenter Sedi Apostolicæ reservata, prout docent *præcitati Doctores*.

16. Confessarius, qui proprie dubitat, manens suspensus, an habeat jurisdictionem circa peccata reservata, non potest ab iis absolvere, cum exponat se periculo impendendi absolutionem invalidam, quia fieri potest, ut vere careat jurisdictione. & possessio stat pro peccatis, quæ constat esse reservata; idcirco extra-

nor-

mortis probabile periculum, vel extra necessitatem, ut supra *n.* 11. *&* 12. non potest absque lethali culpa absolvere, nisi ad id facultatem obtineat: ita cum cit. D. D. Bonacina *de Sacram. disp.* 5. *q.* 7. *punct.* 5. § 4. *n.* 4. Secus autem dicendum, quando non proprie dubitat, sed potius opinionem habet vere probabilem de jurisdictione, nam in tali casu potest absolutionem conferre, etiamsi adsit opinio probabilis in contrarium; cum ille, qui sequitur opinionem vere probabilem Doctorum sentientium, ipsum habere jurisdictionem absolvendi à reservatis, seu privilegium absolvendi non esse revocatum, valide agat, quæ agit, ac si reipsa jurisdictionem haberet, & privilegium nondum esset revocatum, etiamsi forte opinio illa à parte rei non subsidat, nam in tali casu Ecclesia piissima mater jurisdictionem supplet, sicut eandem supplet, quando aliquis titulo colorato, & errore communi intervenientibus habetur pro legitimo Judice, vel Parocho, cum non sit talis: ita Lessius *lib.* 2. *cap.* 29. *dub.* 8. *Suarez supra*, *Sanchez lib.* 3. *de matrim. disp.* 26. *n.* 6. *Reginal. lib.* 1. *n.* 102. *&* 103. *Bonac. Coninch. Henriq & alii*.

17. Confessarius, qui ex malitia, ignorantia, inadvertentia, oblivione, inconsideratione, vel bona fide invalidè absolvit pœnitentem à peccatis reservatis, vel etiam à non reservatis, debet eum admonere, & obtenta debita facultate revocare ad Confessionem validè faciendam, si absque scandalo, & gravi suo detrimento id facere possit, tenetur enim damnum grave pœnitentis impedire. Si autem nequit eum admonere, aut ad se revocare sine scandalo, & gravi detrimento, non tenetur admonere, vel revocare; ratio est, quia pœnitens potest in gratia constitui per novam Confessionem, quam creditur postea facturus, & per quam potest saltem indirectè absolvi, si actum doloris universalis eliciat. Si verò non credatur facturus aliam Confessionem, aut fortè non suscepturus aliud Sacramentum cum debito dolore, tunc Confessarius tenetur pœnitentem admonere, etiamsi timeat grave detrimentum, nam pœnitens censetur esse in extrema necessitate, in qua salutem animæ tenetur commodis temporalibus præferre: ita Navarrus *in sum cap.* 26. *n.* 14. *Henriq. lib.* 4. *cap.* 12. *n.* 5. *& alii apud ipsum*.

18. Confessarius non habens facultatem in reservata, & in aliquibus casibus absolvens ab eisdem, non incidit in pœnas relatas supra *n.* 9. primò, quandò ille probabiliter ignorat casum, à quo absolvit, esse reservatum, utpotè quia pœnitens non satis qualitatem peccati explicuit; secus autem, si ignoraret ignorantia affectata, v. g. si nollet legere casus reservatos, vel interrogare pœnitentem, ne agnosceret veritatem. Secundò, non incidit, quando probabiliter existimat, se tunc absolvere posse, quamvis postea animadvertat, se non potuisse; vel quando bona fide, aut per oblivionem, inadvertentiam, vel inconsiderationem absolvit, nam lex punit præsumentes, non verò prædictis modis operantes. Tertio

tio non incidit, qui in dubio facti absolvit, ut dixi supra *n.* 14. & licet in Decreto S. Congregationis super absolutione casuum reservatorum sub prædictis pœnis absolutio à reservatis claris, vel dubiis prohibeatur, hoc tamen procedit solum in casibus Bullæ Cœnæ: ita docent Homob. *de casib. reservat. p.* 1. *de causa finali cas. reser. Sd v. casus n.* 5. *Lupus comment. in cas. reser. p.* 1. *dist.* 22. *art.* 1. *&* *alii*.

C A P. V.

De potestate, quam habent Confessarii Regulares ab Ordinario approbati absolvendi virtute privilegiorum Sæculares pœnitentes à censuris, etiam reservatis.

1. Confessari Regulares ab Ordinario approbati nullibi possunt virtute privilegiorum absolvere Sæculares pœnitentes 1. à censuris claré, vel dubie in Bulla Cænæ contentis: 2. à Simonia reali, idest, ex utraque parte completa, in Ordine, Beneficio, & Religionis ingressu contracta; 3. ab omni læsione libertatis, vel immunitatis Ecclesiasticæ in casu publico, 4. à violatione interdicti positi à S. Sede; & à violatione clausuræ Monialium ad malum finem in casu publico; 5. à Præsbytericidio publico juxta Decretum Clementis XI. anno 1711. editum; 6. delinquentes contra Constitutiones de electione Romani Pontificis editas; 7. tractantes de Successore eligendo, vivente Romano Pontifice; 8. inquirentes per astrologiam judiciariam de statu Christianæ Reipublicæ, vel de Vita, & Morte Romani Pontificis pro tempore existentis; 9. violantes juramentum, quod emittunt Officiales S. Congr. Rituum circa Sanctorum Canonizationem; 10. revelantes secretum Sacræ Rotæ Romanæ contra formam Bullæ Urbani VIII. necnon secretum S. Officii juxta Decretum Clementis XI. 11. Improbas personas odio, ira, vel alia indigna causa commotas, vel aliorum impiis suasionibus, aut promissis, aut blanditiis, aut minis, aut alio quovis modo incitatas, mediatè, vel immediate innoxios, & crimine puros Sacerdotes confessarios apud Ecclesiasticos Judices falsò sollicitationis insimulantes, juxta constit. SS. D. N. Benedicti Papæ XIV. incip. Sacramentum Pœnitentiæ: die 17. Iunii 1741. Pontificatus sui anno 1. editum §. 4. 12. Confessarios extra casum extremæ necessitatis, nimirum in ipsius mortis articulo, & deficiente tunc quocumque alio Sacerdote, qui confessarii munus obire possit, confessionem sacramentalem personæ complicis in peccato turpi, atque inhonesto contra sextum Decalogi Præceptum commisso excipere audentes: juxta præ-

præfatam constit. §. 5. etiam ad vitandum scandalum, vel infamiam (potest idem confessarius pœnitentem complicem valide, & licite absolvere; illicite vero, sed valide, si seclusa vera, & urgente necessitate absolvat, & tunc excommunicationem Sum. Pont. reservatam, aliasque pœnas incurrit; prout in alia const. 8. Februarii 1745. edita declaravit, 13. neminem ab homine nominatim excommunicatum, suspensum, aut interdictum, vel pro tali declaratum, vel denunciatum, neque à peccatis, & censuris Ordinariis locorum reservatis, vel ad forum contentiosum deductis, aut probabiliter deducendis absque debita facultate absolvere possunt.

2. Romæ, & extra Italiam Regulares ab Ordinario approbati possunt virtute privilegiorum (exceptis supra dictis casibus) absolvere Sæculares pœnitentes ab omnibus aliis censuris occultis Papæ reservatis, etiam ab illis sex in Decreto Clementis VIII. anno 1602. edito, contentis; videlicet, 1. à violatione libertatis, vel immunitatis Ecclesiasticæ, in casu occulto tantum; 2. à violatione clausuræ Monialium ad malum finem, in casu similiter occulto; 3. à duello; 4. ab injectione manuum violentarum in Clericum, dummodo non sit ad forum contentiosum deducta 5. à Simonia reali scienter contracta, dummodo non sit in Ordine, Beneficio, & Religionis ingressu, ut dictum est supra; 6. à confidentia beneficiali occulta, & non completa, idque constat ex variis Summorum Pontificum privilegiis, quæ videri possunt in compendio privilegiorum Mendicantium *v. absolutio quoad Sæculares*, & apud Bordonum *tom.* 1. *Consil. resol. 6. r.* 8. præsertim vero ex indulto Pauli III. Societati Jesu concesso in Bulla, quæ incipit: *Cum inter cunctas*; anno 1545. edita, & habetur in Bullario ejusdem Societatis *pag.* 20. & Emmanuelis Roderici *pag.* 320. & Jo: Baptistæ Confectii in collectione litterarum Apostolicarum *pag.* 151. & apud Cherubinum *tom.* 2. ut cum Communi docet Pellizarius *tract. 6. cap.* 2. *n.* 3. constat quoque ex citato decreto Clementis VIII. apud Stephanum Quaranta *v. casus reservati pag.* 162. & ex alio S. Congreg. Episcoporum, & Regularium 18. Novembris 1628. jussu ejusdem Pontificis edito; apud Tamburinum *de jur. Abb. tom. 2. disp. 14. q. 15. n. 6* censuræ extra Bullam Cœnæ à quibus dicti Regulares Confessarii tam Romæ, quam extra Italiam absolvere possunt, in fine hujus capitis recensentur: vide etiam supra tract. *6.* cap. 2. ubi breviter explicantur casus reservati in Decreto Clementis VIII. Circa illos *6.* casus à Clemente VIII. reservatos, scilicet.

1. Violatio immunitatis Ecclesiasticæ.
2. Violatio clausuræ Monialium ad malum finem.
3. Injectio manus violentæ in Clericum.
4. Provocatio, & pugna in Duello.
5. Simonia realis scienter contracta.
6. Confidentia Beneficialis.

A' quibus Confessarii Regulares in Urbe approbati possunt ibi Pœnitentes absolvere; est advertendum, quod

quod Clemens XI. die 11. Aprilis 1711. inhibuit tam præfatis Confessariis, quam Pœnitentiariis Basilicarum Urbis, ne deinceps absolverent à Præsbytericidio publico: à violatione clausuræ Monialium in casu publico: à violatione Immunitatis Ecclesiasticæ in casu publico; etiam in occulto, quando id fit authoritate publica. constat ex Bullario tom. 10. pag. 258.

3 Per violationem immunitatis Ecclesiasticæ in terminis Constitutionis Gregorii XIV. quæ incipit: *Cum alias nonnulli*: intelligitur, quod ab Ecclesiis, ac locis sacris, & religiosis vi, fraude, aut dolo, ac indemnitatis promissione extrahantur rei ad ipsa confugientes, ut in eis sacro fruantur asylo, ac contra Judices, & Curiæ Ministros securitate gaudeant; & quamvis relata Constitutio, quosdam excipiat, quibus immunitas non suffragatur, est nihilominus Judicibus laicis, ac justitiæ Ministris interdictum ex eis aliquem à præfatis locis sine expressa licentia Episcopi extrahere sub pœna excommunicationis Papalis ipso facto incurrenda, & cum debito restituendi extractos eisdem locis sacris in individuo, e quibus fuerant abducti; quam excommunicationem incurrunt etiam violantes Ecclesiasticam libertatem, idest exemptionem, seu privilegium exemptionis personis Ecclesiasticis concessum. Vide Bonacinam *tom. 2. disp. 3. q. 7. punct. 7. fol.* 201.

4. Nomine Clausuræ Monialium venit illud spatium, quod intra januam Monasterii semper clausam continetur, ut claustrum, domus hortus, & officinæ interiores: *ex cap. exiit de verb signif. in 6.* ad quæ est cuilibet ingressus absque debita licentia interdictus, & extra quæ Moniales egredi nequeunt juxta constit. Gregorii XIII. incip. *Deo sacris*. Ad malem autem finem hujusmodi clausura violatur, cum quis dicta loca ad effectum venereum ingreditur; qui autem non ad hunc finem ingreditur sine licentia, excommunicationem quoque Papæ reservatam incurrit, quæ à Confessariis Regularibus privilegiatis ab Ordinario approbatis absolvi potest.

5. Nomine Clerici, in quem manus violentæ iniiciuntur, veniunt 1. Clerici omnes sæculares prima tonsura initiati, etiam conjugati, si cum una, & Virgine contraxerint, ac habitum clericalem, & tonsuram deferant; 2. Monachi, & hinc Religiosi omnes utriusque sexus; 3. Tertiarii, Donati, seu Oblati vel in communitate viventes, vel cum claustralibus sub obedientia habitantes, 4. Tertiariæ virginalem, aut cœlibem vitam simpliciter voventes, tametsi seorsim, aut in propriis domibus, vel consanguineorum, aut affinium suorum habitent, modo ad habitum per Superiores admittantur de licentia Ordinarii, cum aliis requisitis à S. Congr. 5. Eremitæ, qui sub speciali obedientia Episcopi, vel alterius Prælati ex voto, vel pacto, alicui Ecclesiæ, Eremitorio, vel loco sacro in communitate, vel separatim deserviunt; 6. Equites S. Joannis Hierosolymitani. Super casibus 3. 5. & 6. Duelli, & Simoniæ consule D.D.

6. Regulares ab Ordinario appro-

probati ad audiendas sæcularium confessiones extra Urbem, sed intra Italiam, (sub qua, saltem in odiosis, non comprehenduntur Insulæ Siciliæ, Sardiniæ, Corsicæ, & Melitæ, nisi quoad casus in Bulla Cœnæ contentos, & Episcopis reservatos, juxta sententiam probabilem Tamburini *lib. 3. exped. Confess. cap. 7. n. 16. Dianæ p. 3. tract. 2. resol. 13. & Bordoni tom. 1. res 6. n. 13.*) possunt absolvere sæculares pœnitentes ab omnibus casibus occultis Papæ reservatis (exceptis illis omnibus, qui supra *n. 1. & 2.* sunt recensiti, & qui Episcopis sunt reservati) prout constat ex privilegiis Apostolicis supra *n. 2.* relatis, & præsertim ex citata Bulla Pauli III. quæ incipit: *Cum inter cunctas* in qua conceditur Religiosis confessariis Societatis Jesu ampla facultas absolvendi quoscumque fideles ad eos accedentes ab omnibus peccatis, & censuris Sedi Apostolicæ reservatis, exceptis excipiendis ut supra, quod quidem privilegium per communicationem ad omnes alios Confessarios Regulares ab Ordinario approbatos proculdubio extenditur: ita docent *commun. D.D.*

7. A censuris reservatis, & etiam non reservatis ad forum contentiosum deductis non possunt Confessarii Regulares virtute privilegiorum Sæculares pœnitentes absque debita facultate absolvere, nisi in articulo mortis, & tunc cum onere comparendi, & obligatione satisfaciendi parti læsæ, si opus fuerit; ut cap. præced. *n. 11. & 12.* dictum est, & dicetur infra; neque à censuris reservatis locorum Ordinariis absolvere valent: Romæ tamen ab istis, sicut etiam à peccatis reservatis, absolvere possunt Confessarii Regulares ibi approbati; satisfacta prius parte, si opus fuerit; nisi fuerint ad forum contentiosum deductæ, & nisi eisdem innodati accedant pro absolutione obtinenda in fraudem reservationis, idest, data opera, & eo præcise fine obtinendi absolutionem; prout constat ex sæpius relata constitutione Clementis X. quæ incipit: *Superna*: in qua etiam habetur, quod absolutio cujusvis censuræ quomodocunque collata à Confessariis Regularibus privilegiatis solum prodest pro foro interno, non autem pro externo;

8 Qui in una Diœcesi contraxit excommunicationem non reservatam, latam ab Episcopo illius Diœcesis per sententiam generalem, si postea mutet domicilium, seque transferat in aliam Diœcesim, potest jure communi absolvi à Confessariis Regularibus illius Diœcesis, ad quam se transtulit, satisfacta tamen parte, si quid sit satisfaciendum; & dummodo hujusmodi excommunicatio ad forum contentiosum non sit deducta, vel lex aliqua particularis illius Diœcesis non obstet; quæ regula valet etiam pro absolutione aliarum Censurarum suspensionis scilicet non reservatæ, & interdicti personalis specialis non reservati; secus autem dicendum de interdicto Locali, vel generali personali; de quo consulantur D. D. ita docet Suarez *de censuris disp. 38. sect. 2. n. 6 Cand. Berg. tract. 22. cap. 9. res. 10. & alii.*

9. Confessarius Regularis, qui ab

ab Episcopo obtinet facultatem absolvendi ab omnibus casibus ipsi reservatis, non potest absolvere à censuris reservatis, quæ casibus reservatis non sunt conjunctæ; ratio est, quia casus, & censuræ hoc modo sumptæ separantur ab invicem, & sunt proculdubio diversæ, & à diversis non fit illatio; ut constat *ex cap. Ad audientiam*; & docent Navarrus *in Manual. cap.27. n. 261.Sanchez in summ. lib. 2. cap. 11. n. 1.* Potest tamen absolvere à censuris, quæ casibus reservatis sunt conjunctæ, ut est illa, quæ abortum fætus animati, effectu secuto, sequitur; Episcopus enim concedens facultatem absolvendi ab abortu prædicto, concedit quoque facultatem absolvendi ab excommunicatione annexa, & sibi reservata, cum sine tali facultate non possit Confessarius licite absolvere à tali casu, nisi à censura annexa absolutionem præmittat; prout diximus *in cap. præced. n. 5. & 6.*; quæ quidem regula solum procedit in conjunctis, ut in prædicto casu de abortu, & in casibus Summo Pontifici reservatis, quibus semper est annexa censura: ita Lupus *comm. in cens. & cas. res. p. 1. dist. 8. diff. 2.*

10. Obtinens per Jubilæum, vel extra Jubilæum facultatem generalem absolvendi ab omnibus casibus Sedi Apostolicæ reservatis, non ideo potest absolvere à casibus in Bulla Cœnæ contentis, nisi de hujusmodi Bulla mentio facta fuerit; ratio est, tum quia in generali concessione non veniunt ea, quæ quis verosimiliter non esset in specie concessurus: *ex cap. In generali de reg. jur. in 6.* tum quia casus dictæ Bullæ specialiter reservantur, consequenter indigent speciali expressione; tum etiam quia ita usu receptum est, nam privilegium, quod recedit à jure communi non est ampliandum, sed restringendum: *ex cap. odia, de reg. jur. in 6.* & ita docent Sanchez *in Summ. lib. 2. cap. 12. Suarez de cens. disp. 21. sect. 3. n. 3. Navarrus, Covarrub. & alii apud ipsum.*

11. Advertendum tamen, quod licet in Bulla Jubilæi excipiatur hæresis à facultate generali absolvendi, non propterea censentur excepti alii casus hæresim dumtaxat sapientes, ut retentio, lectio, & impressio librorum hæreticorum, una cum aliis casibus in primo articulo dictæ Bullæ contentis, dummodo non detur error in intellectu; ut cum multis docet Diana *p. 4. tract. 4. resol. 10.*

12. Quoties non patet aditus ad Summum Pontificem, vel legatum, aut ejus delegatum, vel Episcopum, nisi cum magna difficultate, & mora, ratione impedimenti perpetui, vel etiam diuturni; nempe, ægritudinis, paupertatis, fragilitatis sexus, ut si fuerit mulier, pauper, senex, cæcus, infirmus, impubes, servus, ut similes, qui labores itineris sustinere non valeant, possunt Confessarii Regulares absolvere præfatos ab omnibus censuris occultis, etiam in Bulla Cœnæ contentis; ratio est, quia licet Bulla Cœnæ solum excipiat articulum mortis, Jus tamen Canonicum exceptionem ampliavit ad casum necessitatis, ne pro dilatione pœnitentiæ periculum animarum immineat; aliter reservatio, qui pro bono Chari-

rita-

ritatis introducta est, contra Charitatem vergeret, & potestas retinendi peccata data, ut loquitur Apostolus, in ædificationem, esset in destructionem. Idem dicendum est de Constitutis in necessitate celebrandi, vel communicandi ad vitandum scandalum, vel infamiam; prout dictum est supra *cap. praeced. n.* 11. ibi videatur.

13. Advertendum tamen est; primo, quod qui laborant impedimento perpetuo adeundi Pontificem, legatum, vel delegatum, aut Episcopum, possunt absolvi directe à Confessariis Regularibus, idest, sine onere comparendi, neque recurrendi ad illos, sive per nuntium, sive per epistolam, nam à jure ad id non obligantur; ut docent cum multis Trullench *in Decab. lib.* 1. *cap.* 3. *dub.* 7. *n.* 8. *Dicastillo de pœnit. tract.* 8. *disp.* 11. *dub.* 16. *n.* 270. *Diana p.* 4. *tract.* 4. *resol.* 98. tenentur tamen prius, vel quamprimum poterunt, parti læsæ satisfacere, si opus fuerit, vel per cautionem pignoratoriam, vel fidejussoriam, aut saltem juratoriam.

14. Advertendum est, secundo, quod etiam in casu impedimenti non perpetui, sed tantum diuturni, & in casu necessitatis celebrandi, vel communicandi ad vitandum scandalum, vel infamiam, possunt Confessarii Regulares absolvere præfatis censuris innodatos pœnitentes, indirecte tamen, idest, cum onere comparendi coram Pontifice, vel legato, vel Episcopo, aliove habente facultatem directe absolvendi, cessante impedimento, vel saltem per nuntium, procuratorem, aut per litteras; debentque pœnitentes præfati à Confessariis ad id sub juramento adstringi ad reincidentiam; imponendo etiam satisfactionem, ut supra, ita Palaus *tom.* 1. *tract.* 4. *disp.* 4. *punct.* 3. §. 5. *n.* 15. *Diana p.* 7. *tr.* 10. *Bonac. Suarez & alii communiter*.

15. Possunt præterea Confessarii Regulares absolvere ab hæresi, & cæteris casibus Bullæ Cœnæ, si fuerint tantum interni, quia Ecclesia de facto non reservat peccata mere interna, unde neque censura incurritur; 2. ab hæresi, quæ sit tantum externa, ob quam, si non sit error in intellectu, censura minime incurritur; 3. possunt absolvere eum, qui invincibiliter ignoravit casibus prædictis esse annexam excommunicationem, concurrente enim ignorantia sive juris, sive facti (dummodo non sit crassa, vel supina, vel affectata) censura non incurritur, cum ad eam incurrendam prærequiratur contumacia, seu legis contemptus, ubi vero lex ecclesiastica, imponens excommunicationem, ignoratur, cessat contumacia; 4. possunt præterea absolvere à blasphemia hæreticali, magia, nigromantia, sollicitatione facta in confessione, adoratione dæmonum, vanaobservantia, maleficio, veneficio, cæterisque superstitionibus, ac delictis in edictis Inquisitorum contentis, dummodo non detur error in intellectu liber, & pertinax contra fidem; cum hujusmodi peccata, etsi gravissima, non sint reservata; sed solum adest obligatio denunciandi ea delicta Inquisitoribus, quæ quidem intra mensem sub pœna excom-

excommunicationis latæ sententiæ præcipitur fieri ab iis, qui sciverint, vel audiverint præfata delicta: *vide authores, qui de denunciatione facienda tractant.*

16. In articulo, vel periculo mortis probabili quilibet simplex Sacerdos, quamvis sit degradatus, vel excommunicatus, vel irregularis, vel etiam hæreticus, dummodo habeat debitam intentionem, potest à censuris, & peccatis reservatis absolvere, quando non patet aditus ad Superiorem, cui censuræ, & casus sunt reservati; vel si patet, non nisi cum periculo scandali, aut infamiæ pœnitentis; absolutio tamen à censuris in dicto casu semper debet impendi à Sacerdote simplici, vel etiam à Confessario approbato non habente facultatem, cum conditionibus relatis supra *n.* 14. scilicet, ut pœnitens præmittat juramentum de stando mandatis Ecclesiæ, si convaluerit, sub pœna reincidentiæ, & de satisfacienda parte læsa, si opus fuerit; quæ quidem conditiones pro absolutione peccatorum reservatorum, quibus non est annexa censura, non requiruntur in dicto articulo, in quo omnis casus desinit esse reservatus: ex Tridentino *sess.* 14. *cap.* 6. prout dictum est *in cap. præced. n.* 12. *& ita docent commun. D. D.* Advertendum tamen, quod si pœnitens destitutus sit sensibus, ita ut non possit ab eo juramentum extorqueri, vel nullus satisfactionis, aut cautionis sit locus, impendenda est ei absolutio, quia ad impossibile nemo tenetur: *l. impossib. ff. de reg. juris.*

17. Quando simul adest Sacerdos simplex, & alius approbatus alicui existenti in articulo mortis, tunc absolutio reservatorum & non reservatorum impendi debet ab approbato, sive hic habeat facultatem absolvendi à reservatis, sive non, nam in hoc casu cessat necessitas, propter quam confessio fieri potest cuilibet simplici Sacerdoti; & hoc verum est, etiamsi Sacerdos approbatus sit in alia Diœcesi, & non in Diœcesi pœnitentis, cum potiori jure gaudeat, quam Sacerdos nullibi approbatus; prout colligitur ex Tridentino, *loco citato*, veterem consuetudinem Ecclesiæ confirmante, veteri autem consuetudine receptum erat, ut quilibet Sacerdos absolveret in articulo mortis, quando non aderat copia Superioris, vel Sacerdotis ad audiendas Cōfessiones approbati; ut patet ex Concilio Cartaginensi 3. *Can.* 32. & docent Ugolinus *de censuris tab.* 1. *c.* 4 § 5. *Sanch. in summ. lib.* 2. *cap.* 13. *n.* 7. *Molina tom.* 4. *disp.* 63. *n.* 7. *Coninch. de pænit. disp.* 8. *dub.* 12. *n.* 90. *& alii plures apud ipsos.* Quod tamen non procedit, quando Sacerdos simplex cœpit audire Confessionem existentis in dicto mortis articulo, nam is potest, adveniente postea Sacerdote approbato, reliqua peccata audire, & absolutionem ab omnibus impendere, nam illius jurisdictio non cessat in casu proposito, eo quod res non sit integra: *ex cap. relatum de offic. Judic. deleg.* & ita docent Sanchez *in summ. lib.* 2. *cap.* 13. *n.* 15. *Henriquez lib.* 6. *cap.* 11. *n.* 8. *& alii.* Neque procedit, quando simul concurrunt Sacerdos simplex non excommunicatus, vel suspensus, vel irregularis, aut hæreti-

ticus; & Sacerdos approbatus, sed excommunicatus, aliisque pœnis, & impedimentis Canonicis irretitus, nam in tali casu Confessio facienda est Sacerdoti simplici; ita cum comm. Vazquez *de pœnit. q. 93. art. 1. dub. 4. n. 19.* Denique adverte, quod absolutus à censuris in articulo mortis à non habente facultatem, remanet bene absolutus, etiamsi Sacerdos ex ignorantia, oblivione, inadvertentia, vel etiam ex malitia non imponat pœnitenti onus se præsentandi, & satisfaciendi ut supra *n. 16.* nam Ecclesia non irritat aliter factum: ut docent comm. DD.

Casus reservati in Bulla Cænæ Domini.

1. Hæretici cujuscumque Sectæ, eorumque receptores, fautores, defensores, eorumque libros hæresim continentes, vel de Religione tractantes, scienter legentes, retinentes, imprimentes, defendentes, & Schismatici.

2. Appellantes ab ordinationibus, seu mandatis Romani Pontificis ad futurum Concilium, eorumque fautores.

3. Piratæ, Cursarii, ac latrunculi maritimi, discurrentes mare Romani Pontificis, præcipue a monte argentario usque ad Terracinam, ac eorum fautores, receptatores, & defensores.

4. Naufragantium Christianorum cujuscumque generis bona, etiam in litoribus inventa surripientes.

5. Imponentes nova pedagia, & gabellas, vel eas augentes, præterquam in casibus a jure, seu ex speciali Sedis Apostolicæ licentia permissis.

6. Falsificantes litteras Apostolicas, aut falso fabricantes.

7. Deferentes arma, aut alia usui bellico idonea ad Turcas, & alios Christiani nominis inimicos, vel hæreticos per Sanctæ Sedis sententiam expresse, & nominatim declaratos, vel ad Christianæ Reipublicæ, aut Catholicæ Religionis statum pertinentia in ejusdem damnum illis annunciantes.

8. Impedientes eos, qui victualis, & alia necessaria convehunt Romam.

9. Ad Sedem Apostolicam venientes, vel ab ea recedentes, sua, vel aliorum opera lædentes, vel sine jurisdictione vexantes authoritative in Curia Romana commorantes.

10. Romipetas, & Peregrinos, etiam in Urbe morantes, vel recedentes, lædentes, & in his dantes auxilium, consilium, vel favorem.

11. Interficientes, mutilantes, vulnerantes, percutientes, capientes, carcerantes, detinentes, vel hostiliter persequentes S. R. E. Cardinales, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Sedis Apostolicæ Legatos, vel Nuntios, aut eos a suis Diæcesibus, territoriis, terris, seu Dominiis ejicientes, nec non ea mandantes, vel rata habentes, seu præstantes in eis auxilium, consilium, vel favorem.

12. Occidentes, quovis modo percutientes, aut bonis spolientes per se, vel per alios, eos, qui pro negotiis suis ad Romanam Curiam recurrunt aut eorumdem Advocatos, Pro-

Procuratores, Agentes Auditores, vel Judices super dictis causis deputatos.

13. Appellantes a gravamine, vel futura executione Litterarum Apostolicarum ad Laicam potestatem.

14. Executionem litterarum Apostolicarum, aut aliarum expeditionum impedientes, & prohibentes ad gratias impetrandas accedentes.

15. Judices Sæculares, qui Ecclesiasticas personas trahunt ad sua Tribunalia, quique Ecclesiasticam libertatem tollunt, aut in aliquo perturbant.

16. Impedientes Prælatos, ne sua jurisdictione utantur, quippe illorum, & Delegatorum judicia eludentes; ad Curiam Sæcularem recurrunt, aut contra illos decernunt, atque in his præstantes auxilium.

17. Usurpantes jurisdictionem, fructus, redditus, & proventus ad Sedem Apostolicam, & quascumque Ecclesiasticas personas ratione Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum Beneficiorum Ecclesiasticorum pertinentes, vel ea sequestrantes.

18. Imponentes decimas, & alia onera Personis Ecclesiasticis, Ecclesiis, Monasteriis, aut eorum fructibus.

19. Judices, & quilibet Ministri, & Executores sæculares, quomodolibet se interponentes in causis capitalibus, seu criminalibus contra personas Ecclesiasticas.

20. Occupantes, invadentes, aut detinentes bona, aut terras Ecclesiæ Romanæ immediate vel mediate subjecta, & illius jurisdictionem usurpantes.

21. Qui absque facultate à prædictis casibus absolvere præsumpserit, excommunicationem incurret, quæ non est reservata Summo Pontifice.

Adverte

1. Quod in tertio casu Bullæ Cœnæ non comprehenduntur, qui furantur in Fluminibus, aut in alio Mari, sed in Mari Pontificio, neque qui ad alia pergentes, semel ex accidenti alterius Navis bona deprædantur, sed qui ex professo ibi rapinis dant operam, licet actu nihil furentur, neque Catholici insequentes, & rapientes infidelium bona, neque si inter spoliatos, & spoliantes sit Bellum, quia tunc non dicuntur Piratæ, sed repressalia facientes.

2. In quarto casu non comprehenduntur, si bona non sunt Catholicorum; si quis capit cum suæ periculo vitæ, & aliter periissent; si ab hostibus incendio, aut vi demerguntur, vel si bona naufragantium ab alio capta ab eo dono, vel furto quis accipiat.

3. In quinto casu comprehenduntur novæ Gabellæ, non antiquæ, nisi quoad novum augmentum; item impositæ a non habentibus authoritatem imponendi; eam habeat Papa, Imperator, Reges, & Principes absoluti in terris suis.

4. In sexto casu incurritur, si in litteris originalibus, aut authenticis Sedis Apostolicæ aliquid etiam minimum addatur, mutetur, deleatur circa verborum sensum; non incurritur, si litteræ expiraverint, aut si error grammaticalis corrigatur.

5. In septimo casu non comprehen-

henduntur qui vendunt arma infidelibus, sed non deferunt.

6. In decimo comprehenduntur illi, qui Romam petunt, vel ibi commorantur devotionis, vel peregrinationis causa.

7. In decimoseptimo non comprehenduntur, qui tales fructus mobiles furantur, sicut alii fures, quia hi non dicuntur sequestrare, nec usurpare, nec qui bona Personæ Ecclesiasticæ usurpant, illi provenientia, non ratione Ecclesiæ, Monasterii, aut beneficii Ecclesiastici, sed ratione Patrimonii, vel alterius tituli temporalis, & non Ecclesiastici.

Sequuntur excommunicationes Papæ reservatæ extra Bullam Cœnæ.

18. *Contra omnes*, magis obviæ sunt sequentes, 1. in incendiarios. 2. in habentes litteras Apostolicas falsas; & non destruentes: item in falsarios litterarum Apostolicarum. 3. in effringentes, & spoliantes Ecclesias. 4. in communicantes eodem crimine cum excommunicato à Papa. 5. in vexantes eos, qui censuram in alios tulerunt. 6. in absolutos ab excommunicatione sub conditione, & non implentes. 7. in violantes interdictum Papale. 8. in dantes, & recipientes aliquid ex pacto ob admissionem in Religionem. 9. in simoniacos reales circa ordinem, vel beneficium. 10. in committentes simoniam confidentialem. 11. in impedientes executionem litterarum S. Pœnitentiariæ. 12. in dantes, & recipientes aliquid pro gratia, aut justitia apud Sedem Apostolicam. 13. in committentes duellum, atque ad id cooperantes, suadendo &c. 14. in mulieres ingredientes Monasteria Regularium, 15. in impugnantes institutum Societatis Jesu. 16. in facientes jurare illicita, & contraria libertati Ecclesiasticæ. 17. in rapientes bona Ecclesiastica; item exigentes tributa ab Ecclesiasticis. 18. in violantes immunitatem Ecclesiasticam, quoad fugientes ad Eccle. siam. 19. in docentes posse fieri Confessionem in absentia. 20. in eos, qui alterutram opinionem de Conceptione B. Virginis damnant peccati mortalis, vel hæreseos, item in eos, qui in concionibus, aliisque publicis actibus, ut lectionibus, conclusionibus, asserunt B. Virginem conceptam in originali. 21. in percussores Clericorum. 22. in violantes libertatem Ecclesiasticam. 23. in violantes Clausuram Monialium ad malum finem; item in ingredientes eandem clausuram sine legitima licentia. 24. in præsumentes absolvere absque debita facultate à casibus Bullæ Cœnæ; item à casibus reservatis locorum Ordinariis. 25. in præsumentes conjunctim, vel divisim defendere, edere, & prædicare propositiones à S. Sede damnatas, vel de eis disputative, publice, vel privatim tractare, nisi forsan impugnando.

19. *Contra Clericos, & Religiosos*, sunt sequentes. 1. participantes in sacris cum excommunicatis à Papa. 2. procurantes alienationem Ecclesiarum. 3. in concionatores, qui scripturæ sensum à Doctorum interpretatione alienum, circa tempus Antichristi, & extremi Judicii, alia-

que similia revelata prædicant. 4. in Parochos non implentes juramentum de residentia factum. 5. in Mendicantes transeuntes sine debita licentia ad alium Ordinem præter Carthusiam. 6. in Moniales exeuntes claustra sine licentia. 7. in Regulares introducentes mulieres intra claustra ad malum finem; item non ad malum finem. 8. in Regulares, qui sine privilegio, vel speciali licentia Parochi, Clericis, aut Laicis Sacramentum Eucharistiæ, vel extremæ unctionis ministrare, vel matrimonia solemnizare præsumunt. 9. in inducentes ad jurandum super sepultura eligenda. 10. in prædicantes ficta miracula, ac nova, & falsa vaticinia. Hæ sunt præcipuæ, quæ, præter illas in Bulla Cœnæ contentas, reservatæ, & in usu sunt; aliæ autem plurimæ usu quodam, & consuetudine sunt abrogatæ; aliæ vero specialem statum Ecclesiasticorum concernunt, quas quilibet pro suo statu investigare debet, cum non possit hic dari notitia individua omnium censurarum, præsertim non reservatarum ob earum multitudinem, & quia in dies fulminantur, mutantur, abrogantur. Circa absolutionem earum tam Romæ, & extra Italiam, quam extra Urbem, & intra Italiam videat Confessarius Regularis quæ diximus supra *n. 1. 2. & 6. præs. cap.*

20. Suspensiones juris communis contra Episcopos, contra Religiosos, & contra Clericos plurimæ sunt, idcirco ob earum multitudinem hic non recensentur, sufficit enim Confessariis Regularibus scire, quod à suspensionibus non reservatis occultis, & non deductis ad forum contentiosum possunt pœnitentes sæculares absolvere in foro conscientiæ tantum; à reservatis verò, vel ad forum contentiosum deductis absolvere non valent, nisi ad id facultatem, seu privilegium habeant. Ab interdicto juris personali particulari, si reservatum non sit, quivis approbatus absolvere potest.

21. In nullis irregularitatibus sive ex delicto, sive ex defectu provenientibus, possunt Confessarii Regulares virtute privilegiorum cum sæcularibus pœnitentibus, immò neque cum Regularibus dispensare, nisi eisdem specialis facultas committatur à Sede Apostolica, vel à S. Pœnitentiaria: vel etiam à suis Prælatis Regularibus ad dispensandum cum suis Confratribus; quicquid dicant nonnulli, referentes aliqua privilegia in favorem Confessariorum Regularium quæ quidem, etiamsi essent vera in usu tamen, & praxi non sunt, neque Summi Pontifices erga sæculares ita faciles sunt in materia dispensationis super irregularitatibus, cum neque in Bulla Cruciatæ, neque in Jubilæis plenissimis hujusmodi facultatem unquam concedant; nec obstat dicere, quod Paulus III. in sua Bulla, quæ incipit; *Cum inter cunctas*: apud Cherub. tom. 2 concessit Confessariis Societatis Jesu, ut possent absolvere sæculares pœnitentes à pœnis Ecclesiasticis, & quod per communicationem alii Confessarii Regulares eodem privilegio fruuntur, nam respondetur, quod irregularitas non est pœna, sed impedimentum Canonicum, quod etiam ab ignorante incurri-

ri-

ritur, & non tollitur absolutione, sed dispensatione; ultraquam quod, etiamsi essent pœnæ, tamen secundum stilum Curiæ (qui in his legem facit) sub generali clausula absolvendi à pœnis, nunquam venit irregularitas, sicut nec depositio, neque degradatio; prout docent Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 9. cap. 4. n. 43. tom. 5 de Censf. disp. 41. de irregul. Sect. 3. Portell. V. Confessor n. 33. Joan. à Cruce in sua Epitom. fol. 128. Sylvest. V. dispensatio 9. q. 10. Navarrus in Manual. cap. 27. n. 254. & alii communiter*. Neque in ullis Matrimonii impedimentis sivè dirimentibus, sivè impedientibus, quantumvis occultis, sivè ex licita, sivè ex illicita copula provenientibus dispensare valent, nisi ad id facultatem, vel privilegium habeant.

22. Possunt Confessarii Regulares approbati ab Ordinario de licentia suorum Prælatorum Generalium, vel aliorum Superiorum à dictis Generalibus ad id delegatorum, aperire litteras S. Pœnitentiariæ directas Magistris, sivè Doctoribus in Theologia, vel jure Canonico, etiamsi ipsi non sint Magistri, neque Doctores, dummodò ab Oratore ad id sint electi; prout constat ex privilegio Gregorii XIII. Generali Societatis Jesu concesso per Bullam, quæ incipit: *Exponi nobis*: relata in compendio dictæ Societatis *tit. Confessarius* §. 3. quod quidem extenditur ad omnes alios Ordinum Generales propter communicationem in privilegiis. Advertendum tamen, quod S. Pœnitentiaria solet nonnunquam dirigere suas litteras Confessariis ab Ordinario approbatis, etiam si Magisterii, vel Doctoratus, aut aliis gradibus insigniti non sint, in hunc modum: *Discreto viro Confessario ex approbatis ab Ordinario ab Oratore eligendo*: ne pœnitentes præsertim fœminæ cogantur circumire quærendo Confessarios præfatis gradibus insignitos; igitur in tali casu Confessarii Regulares ab Ordinario loci approbati, etiamsi licentiam prædictam à suis respectivè Generalibus non habeant, nec sint graduati, ut supra, poterunt aperire dictas litteras, easque executioni mandare, quotiescunque ab Oratoribus ad id electi fuerint. Advertant tamen Superiores Generales, vel alii ab eisdem delegati, quod in hac designatione tenentur esse valdè circunspecti; non enim tantum negotium, nisi doctis, & expertis Confessariis est committendum.

CAP. VI.

De facultate, quam habent Confessarii Regulares ab Ordinario approbati commutandi, ac dispensandi virtute privilegiorum sæcularium vota, & juramenta.

1. FAcultas commutandi Vota differt à facultate dispensandi in hoc, quod quando à jure concessa est ad commutandum, extenditur etiam ad dispensandum; quando verò per privilegium datur tantum facultas ad commutandum in aliquo voto, illa facultas non extenditur ad dispensandum; at è contrario, quando per privilegium datur facultas ad dispensandum in Votis, ea facultas extenditur etiam ad commutandum in eisdem; prout docent Lessius *de just. & jur. lib. 2. cap. 40. n.* 108. *Suarez de Relig. lib. 6. de Voto cap. 12. n.* 10. *Sanch. lib. 4. Moral. cap. 49. n. 28. & alii*. & cum utraque facultas exerceatur per actum jurisdictionis, & non dominii, idcircò Confessarii Regulares non possunt irritare sæcularium vota; nam irritatio voti est relaxatio ejusdem ab habente potestatem dominativam in voventem, quam proculdubiò dicti Confessarii non habent: *est sent. com.*

2. Ad commutandum votum in æquale aliqua causa requiritur, licet minor, quam ad dispensandum, si verò fiat in melius, tunc nulla causa requiritur; dispensatio autem si sine justa causa fiat, invalida erit, quia per illam omnino votum tollitur, ipsiusque obligatio relaxatur. Causæ autem justæ ad dispensandum sunt v. g. imperfectio actus, vel levitas, ac facilitas ad vovendum, debilitas in vovente, vel difficultas notabilis in observatione voti, necessitas ejusdem, bonum Ecclesiæ, utilitas communis, vel privata, & similes ad dipensandum, etiam si sint dubiæ, sufficiunt, cum prudentia tamen: ita Sanchez *in Summ. lib. 4. cap. 46. n. 2. Suarez tom. 1. de Relig. lib. 6. cap. 26. n. 6. Sylvester v. dispensatio q. 14. n. 20. in fin.*

3. Non requiritur, ut opera, in quæ commutantur vota, sint omninò, & mathematice æqualia, cum sufficiat æqualitas viri prudentis judicio, seclusa tamen fraude, & ignorantia culpabili, præsertim quando virtute privilegii commutatio fit. In dispensatione verò, si dubitetur de causa justa, tunc conscientiæ securitati consulitur, si aliquod leve onus injungatur, sicut in Pontificiis dispensationibus sæpissimè fit; idcirco tutius est partim uti dispensatione & partim commutatione, cum difficilius sit cognoscere, an interveniat justa causa ad dispensandum, quam ad commutandum, nam ad dispensandum

dum requiritur semper major causa, quam ad commutandum; in utroque vero prudentia requiritur: ita Sylvester *v. votum 4. q. 8. Suarez lib. 6. de Voto cap. 12. n. 6. Azor tom. 1. lib. 11. cap. 11. q 4. Sanchez lib. 8. de Matrim. disp. 7. & alii*.

4. Possunt Confessarii Regulares virtute privilegiorum commutare omnia Vota simplicia sæcularium ad se undequaque venientium in alia opera pietatis, exceptis tantum quinque Papæ reservatis, scilicet Castitatis perpetuæ, Religionis approbatæ, Visitationis Hierosolymitanæ, Romanæ, & Compostellanæ; ex concessione Eugenii IV. Benedictinis, & Pauli III. Presbyteris Confessariis Societatis Jesu, ab Ordinario approbatis, facta, per Bullam, quæ incipit; *Cum inter cunctas*: apud Confectium pag. 151. & refertur in compendio ejusdem Societatis *tit. commutatio* §. 1. quam concessionem extendit postea ad vota jurata Gregorius XIII. in Bulla, quam refert Bordonus *tom. 1. resol. 15. n. 25. Lezana tom. 1. cap. 19. n. 23. & Rodericus tom. 1. q. 63. art. 4.* dummodo commutatio in alterius præjudicium non fiat.

5 Debent præfati Confessarii vota commutare in æquale, vel ferè æquale, aut saltem quod adeo notabiliter minus non sit; ratio est, quia commutatio nihil est aliud, quam transitio quædam de uno onere in aliud, in favorem ejus, qui vovit; unde ex una parte requiritur quædam æquitas, quia est actus justitiæ; ex altera vero parte, quia in favorem voventis fit, est actus benevolentiæ, & ideo debet fieri in aliquid, quod alleviet, non autem tollat onus emissi voti. Æquale onus est illud, quod juxta prudentis arbitrium censetur æque gratum Deo, non autem æquè grave, aut asperum; sic longæ peregrinationes ritè commutantur in jejunia, frequentes communiones, confessiones, & id genus; siquidem non tantum vota realia commutantur in realia, sed etiam in personalia, sicut & personalia in realia commutari possunt. Nota, quod quando pro exoneratione conscientiæ pœnitentis sufficit illius votum commutare, non potest à Confessario illud dispensari, nisi in casu, quo pœnitens plura emiserit vota, pluribusque obligationibus ligatus existat, quibus ritè satisfacere minimè possit, ac proindè probabiliter timeat ruinam ipsius: ut cum aliis docet Suarez *de Voto lib. 6. cap. 17. n. 18.*

6. Si unus Confessarius advertat in pœnitente, votum, ipsius fuisse ab alio Confessario in minus æquale commutatum, poterit acquiescere, & stare opinioni Confessarii, qui votum commutavit, si sciat illum esse virum doctum, si vero sciat non esse talem, tenetur monere pœnitentem de errore, & facere debitam commutationem, si sit spes, quod pœnitens acquiescat; si vero non sit spes, & pœnitens sit in bona fide, relinquat ipsum in illa, & dissimulet.

7. Ex concessione facta Confessariis Societatis Jesu à Paulo III. & Gregorio XIII. ut supra *n.* 4. qua ipsis indulgent, & per communicationem cæteris etiam Confessariis Regularibus, ut possint vota etiam jurata commutare, constat procul dubio

eos.

eosdem posse juramenta Deo, vel Sanctis facta pariter commutare, dummodo non sint in præjudicium alicujus tertii; si enim ipsis conceditur commutatio votorum juratorum, in quibus duæ obligationes includuntur, à fortiori ipsis conceditur juramentorum prædictorum commutatio, in quibus una tantum adest obligatio: præjudicium autem tertii solum intervenit, quando à tertio juramentum est acceptatum, & non aliter: ita Miranda in Manual. *tom.* 1. *q.* 47. *art.* 4. *Roder. tom.* 1. *q.* 63. *art.* 5. *Peyrinus tom.* 1. *q.* 1. *cap.* 21. §. 1. *& alii*; advertentes, quod in dictis Confessariis non requiritur specialis licentia suorum Superiorum, *si Jesuitas excipias*, ad hoc, ut possint uti facultate sive ad commutandum, sive ad dispensandum in votis, & juramentis, sed sufficit generalis illis data ad Confessiones sæcularium audiendas, & quod interveniat justa causa.

8. Possunt præterea Confessarii Regulares ab Ordinario approbati, in votis Sæcularium dispensare, exceptis quinque Papæ reservatis, scilicet. *Religionis approbatæ, Castitatis perpetuæ, & triplicis peregrinationis*, ut dictum est supra *n.* 4. justa tamen causa interveniente, sine qua dispensatio semper est invalida: idque constat ex pluribus privilegiis Pontificiis, præsertim Eugenii IV. Confessariis Ordinis S. Benedicti concessis, ut habetur in compendio privileg. Mendicant. 2. impress. *V. absolutio quoad sæculares* 1. §. *ib. & V. dispensatio* §. 29. *& V. absolutio quoad sæculares* 2. §. 19. nec non Innocentii VIII. pro Confessariis Ordinis Minorum ab Episcopo approbatis, *prout habetur in monumentis ejusdem Ordinis in* 1. *impress. fol.* 65. *&* 2. *impress. fol.* 69. *concess.* 155. & in supplem. *fol.* 98. *concess.* 533. & in compendio Societatis Jesu *tit. de pœnitentia* §. 10. ubi dicitur, quod per facultatem concessam à Summis Pontificibus per suas Bullas Ordinibus Regularibus, possunt eorum Confessarii ab Ordinario approbati dispensare cum Sæcularibus in omnibus eorum votis, exceptis quinque Papæ reservatis, ut supra, unde exceptio illa peregrinationis ultra duas dietas ab aliquo Pontifice posita, per Pontifices posteriores est abolita, ut in eodem compendio videre licet, ita Vincent. Candid. *tom.* 2. *disq. moral. disq.* 27. *dub.* 1. *pag.* 354 Bonac. *tom.* 2. *in Decal. disp.* 4. *q.* 1. *punct.* 7. §. 4 *à n.* 26. Navar. *in sum. cap.* 12. *n.* 80. Sanch. *de matrim. tom.* 2. *lib.* 8. *disp.* 16. *à n.* 1. Tambur. *in Decal. part.* 1. *lib.* 3. *cap.* 12. *à n.* 46. Roder. *tom.* 1. *q.* 63. *art.* 3. 4. *&* 5. March. *in tribun. Sacram. tom.* 2. *tract.* 3. *tit.* 4. *q.* 4. *dub.* 4. *resol.* 3. Miranda *tom.* 1. *q.* 47. *art.* 3. Anacletus, Felix Panorm it. Henrix, & alii permulti.

9. Licet Confessarii Regulares per privilegia relata possint commutare, & dispensare cum Sæcularibus in omnibus Votis Episcopis jure communi, & ordinario reservatis, minime tamen id possunt facere in reservatis eisdem Episcopis jure speciali, & in quibus industria personæ specialiter videtur electa, prout docent Panormit. *in cap. verum, de foro compet. n.* 9. *Felinus in cap. eam te,*

de

de rescrip. n. 17. *& alii commun.* Pro qua conclusione adnotare oportet, quod in votis Summo Pontifici reservatis, ut supra, possunt aliquando Episcopi, urgente necessitate dispensare, vel etiam interveniente impotentia morali, ratione cujus faciliter ad Summum Pontificem, vel ejus habentem authoritatem non potest haberi accessus; ut v. g. in voto castitatis perpetuæ, vel peregrinationis ultramarinæ &c. quando urget periculum, & sine scandalo, vel gravi incommodo ad Papam non potest haberi recursus; prout expresse in Concilio Tridentino *sess.* 14. *cap.* 6. hujusmodi dispensationes præfatis Episcopis conceduntur ex benignitate Ecclesiæ, ne jugum Christi videatur esse grave; in his igitur Confessarii Regulares commutare, aut dispensare non possunt; ut docet cum communi Rodericus *tom.* 1. *q.* 63. *art.* 6.

10. Possunt tamen præfati Confessarii Regulares aliquando commutare, & dispensare cum Sæcularibus in votis Papæ reservatis, ratione alicujus circunstantiæ, ob quam vere à rigorosa reservatione deficiant, ut quando non sunt perpetua, absoluta, & perfecta: unde dispensare possunt in sequentibus: videlicet, primo, in voto assumendi Sacros Ordines; 2. in voto non nubendi; 3. in voto non fornicandi, vel non tangendi mulierem; 4. in voto servandæ virginitatis, si fuit solum pro prima vice; 5. in voto Castitatis non perpetuæ, ad centum tamen annos judicatur perpetuum; 6. in voto castitatis emisso ex metu vere, & certo gravi, & injuste incusso ad votum emittendum; 7. in voto Castitatis, quando dubitatur, an sit validum: 8. in voto promittendi Castitatem; 9. in voto ingrediendi Religionem non approbatam à S. Sede; 10. in voto paupertatis, vel obedientiæ emisso in sæculo, vel in Religione non approbata; 11. in voto ingrediendi Religionem militarem, excepta Hierosolymitana, seu Melitensi hæc est vera Religio, de aliis controvertitur; 12. in voto ingrediendi arctiorem Religionem, quod potest cum causa commutari in latiorem; 13. in qualitatibus voti peregrinationis Papæ reservatæ, ut qui pedester vovit peregrinari, possit in equestrem commutari; 14. in voto, quo quis promisit perseveraturum, & professurum in Religione, nam votum Religionis reservatum est illud, quo quis se obligat legitime Novitiatum ingredi, & ibi sine fraude experiri; non autem ex justa causa egredi, 15. in executione voti differendo ex justa causa ingressum in Religionem, vel etiam differendo executionem in aliis votis Papæ reservatis, dummodo non impediatur totaliter, vel æquivalenter executio; 16. in votis trium peregrinationum reservatarum, nempe, Hierosolymitanæ, Romanæ, & Compostellanæ, non ex devotione, sed ad alium finem emissis, ad finem autem devotionis præsumitur, si de fine alio expresse non cogitetur; 17. in voto non petendi dispensationem ab alio, quam à Summo Pontifice. In quibus omnibus justa interveniente causa possunt prædicti Regulares Confessarii cum Sæcularibus commu-

ta-

tare, vel dispensare; prout docent Bordonus *tom. 1. resol. 15. Vidal tit. de Voto inquisit. 3. n. 84. Tambur. in Decal. lib 3. cap. 16. & alii.*

11. Possunt pari modo dicti Confessarii virtute privilegiorum commutare, & dispensare cum causa vota pœnalia Sæcularium, ut v.g. quando quis vovet jejunare sub pœna, quod non jejunando servabit perpetuo Castitatem, in tali casu certum est, quod antequam jejunium transgrediatur, potest commutari, vel dispensari hujusmodi votum jejunandi à prædictis Confessariis, cum votum jejunandi minime sit Sedi Apostolicæ reservatum, & idcirco facta commutatione, vel dispensatione, etiamsi non jejunet, minime tenetur sub ratione voti castitatem servare, nam sublato principali voto, sublatum etiam remanet accessorium, id est votum pœnale perpetuæ Castitatis; ut docent Navarrus *in Manual. cap. 12. n. 43. Miranda tom. 1. q. 47. art. 6. Roder. Medina, Sotus & alii commun.*

12. Possunt Confessarii Regulares ab Ordinario approbati ex commissione speciali Provincialis dispensare ad petendum licite debitum conjugale cum conjugibus, qui post contractum matrimonium incestum commiserunt usque ad 2 gradum consanguinitatis, vel affinitatis inclusive juxta Trident. *sess. 24. de reformat. cap. 4.* tam ex cognatione spirituali, quam carnali provenientem, prout ex variis privilegiis Apostolicis constat, præsertim Martini V. & Julii II. pro Benedictinis, necnon S. Pii V. pro Minoritis, ut refertur in comp. privilegiorum Mendicantium, & Societatis Jesu *tit. dispensatio* §. 8. quod quidem privilegium habetur authenticum in Conventu Aracælitano in Archivio Commissarii Generalis Curiæ Romanæ, quo etiam aliorum Ordinum Confessarii Regulares per communicationem fruuntur: ita docent Lezana in summa *tom. 1. cap. 19. n. 25.* Bordon. *tom. 1. resol. 6. n. 23.* Candid. *tom. 2. disquis. 27. art. unico, dub. 9.* Roder. *tom. 1. q. 63. art. 1. 2. 3. & alii.* Advertendum tamen: 1. quod ad hoc, ut quis prohibeatur petere debitum conjugale, requiritur, ut copula incestuosa sit completa, quia aliter non contrahitur affinitas; 2. hujusmodi impedimentum non contrahitur à conjugibus per vim à consanguinibus alterius conjugis violatis, & est probabile, quod non contrahitur ab ignorantibus talem pœnam; 3. hujusmodi licentia, seu deputatio Provincialis non expirat mortuo, vel amoto ab officio illam concedente, neque sine justa causa revocari potest; 4. tenentur Provinciales hoc negotium committere viris literatis, qui sciant modum in tali dispensatione servandum juxta concessionem S. Pii V. ultimo, hujusmodi facultas non solum extenditur ad fideles illius Diœcesis, in qua est Regularis Confessarius ab Ordinario approbatus, sed etiam ad omnes undequaque ad eam accedentes: ita Cand. *tom. 2. disquis. 27. dub. 11.* Lezana *tom. 3. V. affinitas, n. 5.* Lucerna Regularis *V. dispensatio n. 5.* Bordon. *miscell. decis. 474. & alii communiter.* Vide quod dictum est supra, *tract. 2. cap. 8. n. 24.* in Generalium facultatibus.

13. Pos-

13. Possunt pariter Regulares ab Ordinario approbati de licentia Provincialis expressa dispensare ad petēdum licite debitum cum conjugibus, qui post emissum votum Castitatis matrimonium absque dispensatione contraxerunt, vel post contractam matrimonium Castitatem voverunt, prout ex privilegiis Martini V. Julii II. & S. Pii V. supra relatis constat, & docent *cit. D. D.* Debent tamen Confessarii præfati monere pœnitentes, cum quibus dispensaverint ad petendum debitum, ut si alter eorum moriatur, superstes, qui dictum votum emisit, remanet cum sua obligatione, ita ut non possit postmodum absque legitima dispensatione matrimonium licite contrahere, etsi de facto contrahat, poterit reddere, sed non petere hujusmodi debitum absque nova dispensatione Papæ, vel Episcopi, aut alterius ex Confessariis Regularibus privilegiatis ab Ordinario approbatis, & ad hoc per Provinciales specialitar deputatis: causa autem ad dispensandum sufficiens est, si conjuges non possint se continere; deputatio Provincialis non expirat mortuo illo, vel amoto ab officio, vide quod dictum est in numero præcedenti, & *in tract. 2. cap. 8. n. 24. & in tract. 3. cap.* 8. *n. 22.*

14. Possunt etiam præfati Confessarii Regulares dispensare in voto, nunquam petendi dispensationem, vel petita, & obtenta, non utendi; tum quia hoc votum non est de exceptis, tum etiam quia Episcopus potest dispensare in hoc voto, ergo etiam Regulares Confessarii, nam ubi potest ille dispensare de jure communi, possunt & isti approbati ab Ordinario, quamvis dispensare nequeant in votis de jure speciali Episcopo reservatis, etenim in his videtur specialiter electa industria personæ, prout diximus supra *n. 9.* ita Roder. *tom. 1. q. 63. art. 6. Navarr. in summ. cap. 12. n. 76. & alii.* Advertendum tamen, quod commutatio, vel dispensatio votorum, & ad debitum conjugale petendum semper est facienda à Confessariis Regularibus in actu Sacramentalis Confessionis, sive per Bullam, sive per Jubilæum, sive virtute privilegiorum, vel Litterarum Apostolicarum fiat; nam Summi Pontifices tam in privilegiis, quam in Jubilæis, litterisque præfatis semper apponunt clausulam illam, *audita prius Sacramentali Confessione*; ut recte, contra nonnullos, docent Reginaldus *tom. 2. lib. 31. cap. 28. n. 216. Filliuccius p. 2. cap. 10. n. 355. Diana p. 5. tract. 4. resol. 71.* ubi etiam advertit, quod in hoc sufficit Confessio involuntarie nulla ex defectu doloris, vel propositi, aut integritatis, dummodo sit integra circa ea, de quibus petitur dispensatio; idem docet Suarez *tom. 4 disp. 31. sect. 4. n. 9 §. cum agitur.*

15. Quamvis propter infirmitatem rerum, & circunstantiarum varietatem valde difficile sit assignare regulas certas pro servanda praxi in commutatione votorum, & dignoscenda qualitate materiæ in eis subrogandæ; cum totum negotium prudentum judicio remittendum sit; nihilominus tamen, ut vir prudens habeat aliquod lumen ad melius judi-

candum in particularibus, operæ pretium duxi huc transcribere instructionem ad rem hanc ingeniosissime traditam à Thoma Tamburino *lib. 3. in Decal. cap. 16. §. 6.* ubi sic habet.

Primo, Materiæ voti gravitas est ex se consideranda, præscindendo à vinculo voti; ratio est, quia in commutatione vinculum voti remanet, & solum transfertur in opus subrogatum, quare cum non sit illud relaxandum, non erit opus hic illud in lancem adducere; non sic in dispensatione, in qua vinculum voti omnino tollitur.

Secundo, Non est spectanda sola excellentia virtutis, quam habet materia subroganda, ita ut melior sit commutatio, quæ fiat in excellentiorem virtutis actum, sed quod est melius ipsi voventi hic, & nunc, seu pro tempore, loco, & dispositione ipsius. Si flagellationem v. g. ad domandam carnem vovisti, melius erit, si votum hujusmodi commutes in jejunia, quam in orationes, quia jejunium magis, quam oratio, licet hæc sit excelllentior actus, ad Carnis macerationem conducit, ideo in frequentiam Sacramentorum omnia vota commutari regulariter consilium esto, quia Sacramenta ad bonum voventis melius, quam opera cætera, sunt utilia.

Tertio, Expende item difficultatem implendi rem promissam, & rem subrogandam, & in peregrinatione pericula, labores, expensasque proprias pro eundo, & redeundo faciendas, quæ quidem expensæ ex probabiliori sententia cadunt intra votum peregrinandi, nisi expresse exclusæris, vel nisi mendicando ire promiseris.

Quarto, Commutatio, licet convenientissimum sit, non tamen est necesse, ut fiat in favorem ejus Sancti, vel Ecclesiæ, cui factum est votum, quia supponimus, promissionem ab ea Ecclesia nondum acceptatam legitime fuisse.

Quinto, Non est opus, ut votum personale commutetur in actionem personalem, vel reale in realem, neque ut actio subroganda sit æqualis in duratione, vel numero, vel ut certo die fiat; possunt enim hæc aliunde compensari.

Sexto, Quando dilatio nihil minuit de voto, nec multum interest implere votum die destinata, modica commutatione suppleri potest. Certe ego petenti commutari jejunium hujus diei in alium, præscindendo ab aliqua particulari circunstantia, facile concederem sine alio supplemento, quia tunc dilatio parum, aut nihil demit de obsequio Dei.

Sed occurrit difficultas circa votum conditionale pœnale. Diximus in commutatione votorum exponendam esse gravitatem materiæ voti, ut illi per commutationem subrogetur opus æquale, cum ergo in voto conditionali pœnali adsit duplex materia, utraque ne est expendenda? Petrus v. g. vovit non ludere, quod si ludet, vovet dare eleemosynam quandam, adest hic pro materia voti ipsa eleemosyna, adest ipsa negatio ludi, quæ per votum istud intenditur: in commutatione ergo bonitas non ludendi sola, an etiam bonitas

elee-

eleemosinæ expendenda est ?

Assero, si commutatio petatur, & facienda sit post impletam conditionem, hoc est post ludum, utriusque, nimirum bonitatis non ludendi, & bonitatis eleemosynæ, rationem habendam esse, ratio est, quia ex una parte, non ludere fuit res per votum directe promissa, ex alia vero parte, ipsa eleemosyna, purificata conditione, hoc est posito ludo, jam transit in rem absolute promissam.

Si vero petatur ante impletam conditionem, variant D. D. nonnulli negant esse etiam expendendam pœnam, idest in casu posito, eleemosynam, quia illa nondum est promissa, cum nondum purificata sit conditio. Verum, dico primo, esse expendendam, non ratione sui, sed ratione bonitatis directè promissæ: explico, & probo: votum non ludendi est gravius, si referatur ad pœnam illam dandi eleemosynam, quam si ad talem pœnam non referatur, giavius est enim sic promittere: *Voveo non ludere, quod si lusero, voveo eleemosynam*; quam solum sic, *Voveo non ludere*; ergo non est mirum, esse expedendam illam pœnam, ut videatur gravitas totius voti, fateor tamen, ejusmodi pœnam, scilicet in casu dicto, eleemosynam, non esse accipiendam hic secundum totam suam gravitatem; ratio est, quia cum nondum sit incursa, sed à voluntate voventis, quoad futurum eventum, adhuc pondeat, multum à sua gravitate deficit. *Hactenus ex Tamburino*, qui ibidem subjicit aliquas commutationes approbatas à D.D ut nimirum facilius ad harum exempla praxim commutationum deducere valeat, qui legit; ibi videantur.

CAP. VII.

De Monialium Confessariis, eorumque facultatibus.

1. MOnialium Confessarii, non sufficit, ut alibi dixi, si sint pro sæcularibus approbati, sed requiritur, quod in specie sint approbati pro Monialibus; nec approbatus pro uno Monasterio, aut pro una Moniali, vel pro una vice, censetur approbatus pro alio Monasterio, vel pro alia Moniali, aut pro altera vice, expleta deputatione, sed toties ab Episcopo debet approbari, quoties casus deputationis contigerit, prout constat ex Bulla Clementis X. quæ incipit: *Superna Patris familias*; §. 2.

2. Approbatio Confessariorum Monialium, quæ Regularibus sunt subjectæ, non solum à propriis Prælatis fieri debet, sed etiam ab Ordinario loci, qui tamen deputare nequit quem vult, sed hujusmodi deputatio, ac præsentatio ad Superiores Regulares spectat, & ab eisdem per proprias litteras patentales est facienda; ut patet ex Const. Gregorii XV. quæ incipit: *Inscrutabili*: apud Cherub. *tom.* 4.

3. Confessarius ad triennium à Superiore Regulari pro Monialibus

deputatus, non potest ab Ordinario limitari ad annum, vel ad alium minorem terminum, sed est vel ad triennium ab illo admittendus, si idoneus reperiatur, sin minus, absolutè est reiiciendus; ex Decreto S. Congr. Episcop. & Regul. in una *Catanen.* sub die 4 Maij 1696. edito.

4 Triennio dumtaxat à die obtentæ Patentis Confessarii ordinarii Monialium durant, nec ad id munus eligi possunt curam animarum habentes, eoque elapso, sub pœna suspensionis ab audiendis Confessionibus, nequeunt amplius in eodem Monasterio per aliud triennium Confessiones audire; possunt tamen pro eodem extraordinarii deputari, ex Decr. ejusd. S. Congr. relatis à Nicol. *Floscul. v. Moniales n.* 43. *& v. Confessarius n.* 36. Pro assumptis ex Ordine Minorum de corpore Observantiæ in statutis Sambucanis *cap.* 11. §. 17. *n.* 5. sic disponitur: *Confessores, & Vicarii Monialium non possunt durare ultra triennium in eodem Monasterio, nec denuo institui possunt, nisi triennio vacaverint.*

5. Qui in supplementum Confessarii ordinarii per dies, vel menses aliquot munus extraordinarii in aliquo Monasterio exercet, si Confessarii ordinarii mutatio contingat, poterit ad triennium, diebus, aut mensibus illis non computatis, in eodem Monasterio pro ordinario deputari, quia cum simus in odiosis, S. Congr. Decretum est benignè intelligendum de deputatione ordinaria, minimè de accidentali in supplementum. Fel. Pot. *tom.* 1. *part.* 2. *pag.* 157. *num.* 1452.

6. Confessarii Monialium tam ordinarii, quam extraordinarii ætatem quadraginta annorum excedere debent, qui vitæ innocentia, doctrina, ac moribus castissimis probati sint: Sanctorus comment. in stat. general. *cap.* 11. *stat.* 7. *q.* 3. & specialiter pro Fratribus Minoribus Strictioris Observantiæ id decrevit S. Congreg. Concilii sub Alexandro VIII. die 26. Novembris 1689.

7. Præter Confessarium Ordinarium, alius extraordinarius ab Episcopo, aliisque Superioribus bis, aut ter in anno Monialibus offerri debet, qui omnium Confessiones audire teneatur: ex Trident. *sess.* 25. *cap.* 10. *de Regul.* & quamvis Moniales, si nolunt, eidem confiteri minimè sint adstrictæ, cum hujusmodi concessio sit eis favorabilis, præceptum nihilominus Tridentini omninò est exequendum, nisi ipsæ de communi consensu juri suo cædere velint; Monacellus *Formul. part.* 2. *formul.* 4. *n.* 4. *tit.* 9. Advertendum tamen, quod illæ Moniales, quæ Confessario extraordinario confiteri renuunt, tenentur saltem eidem se præsentare, ut ab eo monita salutis recipiant, & actum subjectionis exerceant: juxta dispositionem pro Monialibus Urbis editam ab Eminentissimo Cardinali Vicario, approbante Clemente XI. sub die 12. Decembris 1708 imposita Abbatissis, seu Primiceriis Monasteriorum pœna privationis officii, & cæteris Monialibus illa privationis vocis activæ, & passivæ ad annum.

8. Sub eisdem pariter pœnis prohibitum est Monialibus, ne tempore deputationis Confessarii extraordinarii confiteantur ordinario, in quem

pœ-

pœna suspensionis ab audiendis Monialium Confessionibus infligitur, si pro eo tempore ad Monasterium, & Ecclesiam accedat. Idem pro Confessariis Ordinis Minorum de corpore Observantiæ disponunt statuta Sambucana *cap.* 11. §. 17 *n.* 12.

9. Per præfatum Tridentini Decretum non prohibetur, quin possit pluries extraordinarius deputari, sed quoties opportunum judicaverit, poterit Prælatus Monialium paterna benignitate deputare; prout docet & fusius probat, ac monet Pellizar. *de Monialibus cap.* 10. *n.* 250.

10. Confessarius extraordinarius deputatus pro uno Mense ad audiendas confessiones Monialium alicujus Monasterii semel in hebdomada, si in aliqua hebdomada non sit ea licentia usus, poterit ea uti alia hebdomada, ejusdem tamen Mensis, non alterius, etiamsi sequenti Mense de novo pariter deputetur; ratio desumitur ex verbis Bullæ Clementis X. *Superna* §. 3. *Itidemque Confessarios extraordinarios semel deputatos, & approbatos ab Episcopo ad Monialium confessiones pro una vice audiendas, haud posse expleta deputatione, in vim approbationis hujusmodi illarum Confessiones audire*: ex quibus verbis sequitur, intra Mensem illum posse, quia pro eo non est expleta deputatio, sed durat; pro alio verò Mense, etiam immediato, deputatio mensis prioris est expleta, & deputatio, quæ sequi supponitur, est nova, unde non potest prioris mensis approbatio, & licentia ad sequentem Mensem extendi.

11. Extraordinarius deputatus ad audiendam semel Confessionem Monialis, si ex aliquo accidenti ad breve tempus reversurus exeat, & redeat ad munus complendum, licitè, & validè absque nova licentia redit, & complet, quia id totum moraliter censetur unicus accessus, & actus. Idem dicendum de deputato ad excipiendam Confessionem Monialis ægrotæ, qui, peracta Confessione; egressus è Monasterio statim vocatur, eo quia ægrota sit alicujus oblita peccati, licitè, & validè absque nova licentia potest redire, ingredi, & ejusdem Confessionem complere, quia moraliter est unus ingressus, unaque confessionis perfectio: ita Pellizar. *de Monial. cap.* 10. *sect.* 3. *q.* 9. *n.* 260.

12. Confessarii tam ordinarii, quam extraordinarii Monialium negotiis temporalibus non se immisceant, nisi urgens adsit necessitas; nec ad alios usus, res, & negotia convertant ea loca, in quibus ministrantur Sacramenta; advertant pariter; extra actum Confessionis alloqui cum Monialibus esse ipsis interdictum ab Alexandro VII. in sua 50. Const. incip. *Sacrosancti*: Bullar. *tom.* 5. in qua §. 6 habetur: *Præterea interdicimus omnibus, & singulis Confessoribus, Concionatoribus, & Superioribus omnibus sub pœna privationis vocis activæ, & passivæ, ac officiorum &c. redintegratione nobis, & Successoribus nostris Romanis Pontificibus reservata, colloquia quæcumque cum Sanctimonialibus prædictorum Monasteriorum (comprehensis etiam Abbatissis, Priorissis, & Officialibus) extra actum Confessionum, Concionum, aut Visitationum hujusmodi*; adiecta &c.

Quæ

Quæ quidem prohibitio etiam socios, aliosque Regulares comprehendit.

13. Præfatis Confessariis minimè licet ingredi Monasterium Monialium ad effectum sepeliendi Monialem defunctam, vel officium funeris peragendum, exceptis actibus, quos ad licitum ingressum in Clausuram specificat Alexander VII. in sua 156. Const. quæ incipit: *Felici*: Nec consuetudo aliqua potest excusare à Censura lata contra Clausuræ Monalium violatores, nec ab ea, quæ habetur in litteris Alexandri, qui omnibus, & singulis, etiam consuetudinibus, quoad ea, quæ statutis in præcitata Constitutione adversantur, expresè, & specialiter derogat: sublata cuilibet facultate, & authoritate aliter judicandi, & interpretandi, ac adiecta clausula Decreti irritantis: ita Sperellus *decis. 66. n. 32.* Gavant. in Manual. Episcop. *V. Monial. Clausura n.* 40. Mattheuc. *Official. quod Confess. Monial. n. 9.*

14. Quamvis nonnulli affirment, Moniales unius Monasterii posse vigore Jubilæi, aut Bullæ Cruciatæ eligere Confessarium non approbatum pro ipsis, sed tantum pro sæcularibus; vel pro Monialibus alterius Monasterii, eorum tamen opinionem utpotè improbabilem sequi non licet; ratio est. 1. quia in generali concessione non veniunt ea, quæ quis non esset verosimiliter in specie concessurus; *ex Regul.* 81. *juris in 6.* secundò quia directè adversatur Bullæ Clementis X. quæ incipit: *Superna*: ut supra *d n.* 1. & Bullæ Urbani VIII. quæ incipit: *In Specula*: ubi decernitur: *nec Jubilæum, nec Bullam Cruciatæ Monialibus suffragari, quantum ad electionem Confessarii ex non approbatis ab Ordinario pro ipsis*: & tertiò, quia id similiter decrevit Benedictus Papa XIII. in Bulla Jubilæi anni sancti 1725. ubi concedit Monialibus facultatem eligendi pro reservatis Confessarios, sed ex approbatis ad id à locorum Ordinariis. Advertendum tamen, quod reservatio casuum facta pro Monialibus non comprehendit puellas sæculares in Monasteriis detentas, quia non sunt Moniales; neque Novitias, quia hæ in odiosis non veniunt nomine Monialium.

15. Tam Episcopi erga Moniales sibi subditas, quam Prælati Regulares erga sibi subjectas possunt casus reservare; ex Trident. *sess.* 14. *cap.* 7. reservatio tamen à Prælatis Regularibus debet fieri cum causa, & infra terminos Decreti Clementis VIII. incip. *SS. D. N. qui jam pridem*: quod habetur *in tom. 4. Bull. Cherub. post 26. Urbani VIII.* Possunt pariter Episcopi respectu Monialium sibi non subditarum aliquos casus sibi reservare, præsertim quoad illarum Clausuram, tum quia *in cap. 5. Tridentini sess. 25. de Regul.* tribuitur ipsis facultas compescendi censuris, aliisque pœnis inobedientes, & contradictores circa Clausuram Monialium, tum etiam quia id possunt Episcopi tamquam Sedis Apostolicæ Delegati, etiam quoad quosdam casus expressos in Const. 18. Gregorii XV. quæ incipit: *Inscrutabili Dei providentia*: apud Cherub. *tom.* 4. nec privilegium exemptionis Regularium potest prædictam delegationem Apostolicam impedire: cum in prædictis non intelligā-

tur

tur exemptæ, sed Episcopis subjectæ.

16. Confessarii ordinarii, & extraordinarii pro Monialibus legitime deputati possunt eas absolvere à quibuscunque peccatis, & censuris, etiam Sedi Apostolicæ reservatis, ac in Bulla Cœnæ contentis, occultis tamen, & in foro conscientiæ tantum; prout constat ex pluribus privilegiis Apostolicis, & præsertim Leonis X. qui in duplici Bulla authentica, quæ habetur in Monum. nostri Ord. *in supplem. fol. 42. concess. 132. & fol. 43. concess. 137.* concessit Monialibus S. Claræ, & Tertii Ordinis, aliisque privilegium communicationis habentibus, ut in omnibus festivitatibus Domini Sabaoth, B. M. V. SS. Petri, & Pauli Apostolorum, Omnium Sanctorum, S. P. N. Francisci, S. Claræ, S. Catharinæ V. & Martyris, & per totam Majorem Hebdomadam, possent Confessores earum sive ordinarii, sive extraordinarii à Prælatis deputati, ab omnibus peccatis, censuris, pœnisque Ecclesiasticis, etiam Sedi Apostolicæ reservatis, & excessibus quomodolibet commissis, occultis tamen, eas plenarie in foro conscientiæ absolvere, & congruam pœnitentiam injungere.

17. Præterea, seclusis quibuscunque privilegiis, possunt Moniales ratione impedimenti perpetui, quo detinentur, à prædictis Confessariis absolvi, quoties opus fuerit, ab omnibus peccatis, censuris, etiam Sedi Apostolicæ reservatis, ac in Bulla Cœnæ contentis, & excessibus ut supra, occultis tamen, & in foro conscientiæ tantum ad vitandum scandalum, vel infamiam; ratio est, quia quando nonnisi cum magna difficultate, & mora patet aditus ad Summum Pontificem, vel ejus Legatum, aut Delegatum, vel Episcopum, aut alios Superiores, ad quos respective de jure potestas absolvendi spectat, potest quilibet pœnitens ab inferiore Sacerdote absolvi, cum onere tamen comparendi coram eisdem respectivè, cessante impedimento; prout habetur *in cap. Eos, qui de sent. excomm. in 6, in cap. Mulieres, & in cap. Quamvis*: quia licet pro absolutione à casibus in Bulla Cœnæ contentis, aliisque Summo Pontifici reservatis, solum excipiatur articulus mortis; jus tamen Canonicum ad casum necessitatis exceptionem ampliavit, aliter reservatio, quæ pro bono charitatis introducta est, contra Charitatem vergeret, & potestas retinendi peccata data, ut loquitur Apostolus, in ædificationem, esset in destructionem: hinc ab Episcopis absolvi possunt impuberes, Mulieres, Valetudinarii, pauperes, qui ob paupertatem non possunt iter agere, & quicunque diuturno impedimento detinentur; ergo si Episcopi possunt à præfatis casibus absolvere, quando datur impedimentum diuturnum; à fortiori poterunt Monialium Confessarii easdem à prædictis excessibus absolvere, cum non tantum diuturno, sed etiam perpetuo detineantur impedimento adeundi Summum Pontificem, aut aliquem ex recensitis Superioribus habentibus à jure facultatem absolvendi.

18. Quodsi dicas, possunt Moniales mittere nuncios, procurare ab-

absolutionem per litteras: respondetur, non esse ita facile Monialibus mittere nuncios, constituere procuratores, scribere litteras, quia hæc omnia facere plerumque non possunt: imminet profecto periculum infamiæ, vel scandali. Si vero instes, potest Confessarius scribere, & absolvendi facultatem procurare: respondetur, Confessarium ad id non teneri, ratio est, quia onus adeundi, Superiorem vel per se, vel per litteras non est gravamen impositum Confessario, sed pœnitenti, unde si non possit pœnitens adire, non propterea obligabitur Confessarius, quantumvis eo velit pœnitens uti; quando vero absque difficultate, mora, & periculo infamiæ, vel scandali, aut alio, facultas absolvendi ab aliquo ex dictis Superioribus obtineri posset, Confessarium debere abstinere; secus, non debere; prævalet enim jus naturale, & Divinum juri positivo.

19 Quantum ad dispensationem, vel commutationem votorum, quæ à Monialibus, præter tria Religionis essentialia, ex quadam fæminea levitate solent emitti, nullam habent Confessarii facultatem; nisi eis communicata fuerit à Monialium Superioribus, ad quos, utpote potestatem jurisdictionis habentes, spectat dispensare, commutare, & irritare subditorum vota; tribus essentialibus exceptis; ut dictum est supra *tract.* 2. *de potest. Prælat. quoad vota*. Irritari tamen possunt, servatis servandis, ab Abbatissis, seu Priorissis propter potestatem dominativam, quam supra Moniales subditas habent: *ut docent comm. D. D.*

C A P. VIII.

De Concionatoribus Regularibus, eorumque obligationibus, & privilegiis.

1. Nequeunt Regulares munus concionandi, etiam in Ecclesiis suorum Ordinum exercere, nisi à suis Superioribus de vita, moribus, & scientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia: ita enim habetur in Concil. Trident. *sess.* 5. *cap.* 2. Unde Regularis prædicans absque dicta licentia, peccat mortaliter; ut docet Navarrus *in Manual. cap.* 25. *n.* 141. incurrit etiam excommunicationem Papæ reservatam; ut tenent Zerola *in sua praxi V. Prædicator n.* 2. *p.* 1. & Reginaldus *lib.* 18. *num.* 119. asserentes fuisse latam in Concilio Lateranensi sub Leone X. à quo pariter officio prædicandi privatur in sua 21. Constitutione apud Cherub. *tom.* 1. Peccant etiam mortaliter Prælati Regulares, qui subditos de vita, moribus, & scientia non examinatos, & non idoneos prædicare permittunt; tum ex Trident. tum ex Leone X. tum ex scandalis, & Regulæ transgressionibus, quæ inde solent evenire: ita Peyri-

Peyrinus *de subdito cap.* 22. *quæst.* 1. *de obedient.*

2. Regulares ad prædicandum in Ecclesiis suorum Ordinum ultra licentiam suorum Superiorum tenentur personaliter se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere, antequam prædicare incipiant. Quod Gregorius XV. in sua 18. Const. quæ incipit: *Inscrutabili*: apud Cherub. *tom.* 3. & deinde Clemens X. in sua 7. Const. incip. *Superna Magni* apud eund. Cherub. *tom.* 5 confirmarunt; necesse tamen non est, ut eam obtineant, sed sufficit, quod petant; prout idem Clemens decrevit; quodsi Episcopus benedictionem, nedum non concedat, sed etiam contradicat, nec in Ecclesiis suorum Ordinum licet Regularibus prædicare: *ibidem*; *& Trident. sess.* 24. *cap* 4. nequit tamen Episcopus generatim prohibere Regularibus pro semper, & cum singulorum exclusione, quin in Ecclesiis suorum Ordinum prædicationis munus exerceant: *ibidem*, §. 2.

3. Tenentur etiam Regulares præfatam benedictionem petere, si in quibuscunque Oratoriis sui Ordinis sermonem coram populo, vel in Ecclesiis, aut ad crates Monasteriorum Sanctimonialium, eorum jurisdictioni subjectarum, licet clausis januis, & nullus Sæcularis ibi intersit, habere voluerint: benedictio tamen, seu licentia semel Regularibus concessa prædicandi sive in propriis, sive in alienis Ecclesiis, aut alibi, suspendi ab Ordinario non potest, nisi ob rationabiles causas, licet occultas, prædicationem concernentes: *ibidem*.

4. Præterea Regulares ad prædicandum in Ecclesiis, quæ suorum Ordinum non sunt, ultra licentiam suorum Superiorum, etiam Episcopi, seu Ordinarii licentiam habere tenentur, sine qua in ipsis Ecclesiis non suorum Ordinum nullo modo prædicare possunt: ex Trident. *loc. cit.* quod confirmat Gregorius XV. in dicta Const. *Inscrutabili*: & non tantum pro Ecclesiis non suis egent Ordinarii licentia, verum etiam si in plateis, aliisque locis prædicare velint: ex Trident. *sess.* 5. *cap.* 2. *& sess.* 24. *cap.* 4. Donat. *in prax. Regul. tom.* 3. *tract.* 6. *q.* 19.

5. Potest Episcopus licentiam prædicandi concessurus Regularibus, in Ecclesiis, quæ suorum Ordinum non sunt, prædicare volentibus, illos, quamvis ab Universitatibus, aut Magistratibus laicis nominatos, etiamsi Episcopi antecessores per tempus immemorabile hanc licentiam absque examine concedere consueverint, quoad doctrinam examinare; si ita ipsius arbitrio, quod moderatum, & discretum esse debet, visum fuerit: ex Const. *Superna*: §. 2.

6. Regulares prædicantes errores, aut scandala in populis disseminantes, etiamsi in Ecclesiis suorum Ordinum prædicaverint, a prædicationis officio possunt ab Episcopis interdici. Quodsi hæreses disseminaverint, contra eos secundum juris dispositionem debet procedi: ex Trident. *Sess.* 5. *cap.* 2. Quaranta *in Summ. Bullar. V. Exemptio*. Concilium quoque Lateranense sub Leone X. *Sess.* 11. prohibet Concionatoribus, ne de cætero in suis sermonibus pu-

publicis alia quæque futura ex Litteris Sacris constanter prædicent, nec illa divina revelatione se habuisse affirment, nec alienas inanes divinationes asseverare præsumant, sed Evangelium omni creaturæ, cum vitiorum detestatione, & virtutum commendatione enucleent, atque declarent juxta interpretationem D. D. ab Ecclesia approbatam, & receptam, nihilque ejus proprio sensui contrarium, aut dissonum adiiciant: Gavant. *in Manual. Episcop. V. Concio Sacra à n.* 35. Prædicare Indulgentias non publicatas per locorum Ordinarios prohibetur in Concil. Tridentino *Sess.* 21. *cap.* 9. immo publicantes Indulgentias falsas peccant mortaliter contra præceptum obedientiæ illis impositum in Clement. *de privil. c. Religiosi*, nec non prædicantes miracula falsa incurrunt excommunicationem Papæ reservatam latam à Leone X. in Concil. Lateranensi: Bonacina *de præcep. Decal.* 8. *præcep. disp.* 10. *q.* 1. *punct.* 2. *num.* 7.

7. Infames infamia juris, vel facti non sunt admittendi ad exercendum munus concionandi, quia prædicare, & sacrificare parificantur: *ex cap. Presbyteros, qui d.* 50. indecens enim videtur, ut tantum munus infamibus demandetur; ut ait Peyrinus *tom.* 2. *privil. in const.* 10. *Urbani VIII. n.* 5. nisi infames infamia facti post peractam pœnitentiam vere resipiscant, absitque scandalum, & periculum relabendi.

8. Concionatores in statu peccati mortalis, etiam occulti, existentes, peccare mortaliter, si ante veram contritionem, vel Confessionem præmissam prædicent, docet Cajetanus 3. *part. q.* 64. *art.* 6. & indicat Navarr. *in Manual. cap.* 25. *n.* 141. quamvis oppositum tenent nonnulli. Per accidens tamen peccabunt mortaliter, vel ratione scandali, si ipsorum peccatum sit publicum, vel quia inde sequitur, ut Verbum Dei fiat contemptibile: Suarez *tom.* 3. *in* 3. *p. disp.* 16. *sect.* 3. *in fine*.

9. Cum Regularibus occupatis in actuali exercitio prædicationis possunt eorum Superiores dispensare super recitatione Divinorum officiorum, si aliter munus suum exequi non valeant assignando eis certum numerum psalmorum, non minus septem, aut sex, cum divisione, ac orationem Dominicam septies, & Symbolum Apostolorum bis: ex privilegio Clementis VII. in Bulla, quæ habetur in Bullar. *tom.* 1. ita Peyrinus *tom.* 1. *de privil. ad const.* 28. *Leonis X. n.* 9.

10. Habent etiam Regulares Concionatores aliud Leonis X. privilegium circa jejunia concessum Fratribus Minoribus, (& per consequens aliis Regularibus communicationem privilegiorum habentibus: videlicet, quod Prædicatores actu prædicantes possint sine scrupulo, servato jejunio, anticipare, vel retardare horas comestionis, & serotinæ collationis; ut refert Casarub. in compend. privil. Mend. *V. Jejunium n.* 5. & docent Navar. in Manual. *cap.* 21. *n.* 16. Miranda in Manual. *tom.* 1. *quæst.* 50. *art.* 11. & 12. Quinimmo jure communi, & causa rationabili existente potest fieri id, quod

quod per præfatum privilegium conceditur.

11. Caveant Concionatores Regulares, ne stipendia sibi pro Concionibus tributa, tanquam propria possideant, vel retineant, allegantes frustra, se de ipsis, utpote ex proprio labore, ac studio acquisitis, posse independenter disponere; id enim fieri nequit absque vitio proprietatis; ut docent commun. D. D. nam quicquid acquirit Monachus acquirit Monasterio: ex cap. *Exiit*, *de verb. signif.* §. *ne alium*: & ex Trident *seß.* 25. *de Regul. & Monial. cap.* 2.

12. Pro Fratribus Minoribus de corpore Regularis Observantiæ) quibus ex Regula, & Constitutionibus quælibet civilis receptio, & contrectatio pecuniæ prohibetur) Capitulum Generale Toletanum 1633. *apud Ord. Seraph. tom.* 4. *tit. de Prædicatoribus*: fecit statutum tenoris sequentis: *Prædicatores quicunque eleemosynas prædicationis prætextu oblatas penitus non recipiant, nec de illis sub quovis prætextu, vel quæsito colore disponere, aut quomodolibet tractare præsumant, & audeant; sed si, absoluta prædicatione, vel ante contigerit fieri à quovis genere personarum Prædicatoribus ipsis eleemosynarum oblationem, respondeant: Syndicis Conventuum dumtaxat libere, & integre transmittendam, & consignandam fore. Quodsi constiterit quempiam Prædicatorum per se, aut per alios pecuniam recipere, vel recepisse, proprietatis pœna omnino puniatur, & actibus legitimis per sexennium privetur, quam pœnam, etiam Guardiani subeant, si eorum culpa, vel negligentia contrafieri contigerit*. Quod totum in forma specifica confirmavit Innocentius XI. in sua Const. incip: *Exponi nobis*: apud Directorium trium Ordinum *Const.* 6.

13. Subinde Urbanus VIII. in sua 283. Const incip. *Militantis Ecclesiæ*, quæ habetur in Bullario Cherubini *tom.* 5. decrevit prout sequitur: *Omnibus, & singulis prædictis Ordinis Concionatoribus, ultra pœnas in proprietarios per ejusdem Ordinis statuta fulminatas; in virtute S. obedientiæ, & sub privatione officiorum, quæ obtinent, ac perpetuæ inhabilitatis ad quæcunque officia, gradus, & dignitates in posterum ipso facto incurrendis, præcipimus, & mandamus, ut de prædictis eleemosynis per se nullo modo disponant, nec eas ob offerentium manibus in suas recipiant, nec in Procuratoris, vel alterius deponi faciant, sed easdem integras Superiori Provinciali significent, qui de illis juxta Regulæ præscriptum disponat.*

TRACTATUS VII.

De Privilegiis in particulari.

CAP. I.

De exemptione Regularium ab Ordinariis.

1.

Xemptio, prout habetur ex Gloss. *in cap. Cum olim, de Privileg* est quædam libertas, qua exempti ab Ordinarii jurisdictione eripiuntur: nomine autem Ordinariorum, de quibus sæpius erit sermo, intelliguntur illi, qui jurisdictione propria, ac solemni præditi sunt, ut bene notat Frisius *in cap. 16. de officio Jud. Ordin.* ac proinde non tantum sunt Episcopi, Archiepiscopi, eorumque Vicarii, sed etiam Abbates Sæculares exempti, Archiepiscopi dum visitant Suffraganeos, Legati Apostolici, & Nuntii etiam extraordinariè ordinati, qui omnes in privilegio exemptionis Ordinarii vocantur: ita Henriquez cum aliis *lib. 7. de indulg. cap.* 25. & Tamb. *de jure Abb. disp.* 1. *quæst.* 4.

2. Exemptio alia est personalis, qua eximuntur personæ à quocumque Judice Sæculari, vel Ecclesiastico. ita ut à nullo Legato etiam Sedis Apostolicæ, vel Judice delegato judicari, excommunicari, interdici, vel suspendi possint; quædam est Localis, quæ fit loco idest Ecclesiæ, vel Monasterio; quædam est Universalis, qua scilicet Ecclesia, vel persona, cum universitate juris spectat ad Papam, ita ut alii inferiores nihil juris habeant in exempta; quædam denique est particularis, qua eximitur in parte; de quibus videantur D.D. & præcipue Socinus *in cap. recepimus n.* 12. *de Privil.*

3. Ab Episcoporum jurisdictione, & obedientia possunt eximi à Papa quæcumque personæ sivè Sæculares, sivè Regulares, nam Papa ut Vicarius Christi, quantum ad potestatem jurisdictionis, de qua hic agitur, fideles, quos mediantibus Episcopis, aliisque Ministris regit, & moderatur, se ipso regere potest immediatè, quod si non omnes immediatè gubernet, non est ex potestatis, & virtutis defectu, cum Episcopi, & alii Ministri illos non regant, nisi ex virtutis, bonitatis, & clementiæ ipsius communicatione, ut tradit Gloss. *in cap. Frater. quæst.* 1. *cap. cum Inferior*; *& docent Mandos. de signat. grat. tit. exemptiones*, *& Anchar. consil.* 132. *n.* 5.

4. Valdè expediens fuit Summo Pon-

Pontifici, ut in Ecclesia Dei aliquas personas ad exercendos actus eidem utiles, ac necessarios idoneas eligeret, quæ quidem præcipuè sunt Regulares, qui præfatis actibus ex eorum instituto perfectius vacare possunt, maximè si ab Ordinariorum jurisdictione eximantur, sicut de facto exempti sunt. Quod autem dictos actus exerceart Regulares exempti, manifestum est.

5. Multis, & justis de causis Summi Pontifices ab Ordinariorum jurisdictione Regulares exemerunt: prima est: dispar Ordinariorum, & Regularium professio, & ignorantia Rituum, & morum Regularium: secunda: Clericorum erga Regulares, ut plurimum, infensus animus: tertia: quies, & dilectio inter dictos Clericos, & Regulares ex una, ac Episcopos ex altera parte servanda: quarta: ad evitandam multorum Superiorum diversitatem, mandatorum contrarietatem, jurisdictionisque contentionem, è quibus mala propè infinita originem trahunt: ita Jo: de Lomede *de exempt. cap.* 1. Franciscus Frigius *in suo libello de officio Jud. Ord.* nec ob privilegium exemptionis à Papa Regularibus concessum infertur injuria Ordinariis, nam Papa utitur jure suo: prout docent S. Bonav. *in Apolog. Pauper. resp.* 4. *cap.* 4. S. Thom. *in supplem.* 3. *part. q.* 8. *art.* 5. *ad primum*.

6. Quamvis antiquitus Regulares fuerunt subjecti Episcoporum jurisdictioni, nunc tamen liberi omninò sunt ab eadem, scilicet à regimine, & gubernio eorundem, aliorumque Prælatorum Ecclesiasticorum, ut apertissimè constat ex privilegiis in jure communi contentis *cap. Nimis iniqua* 16. *cap. Nimis prava* 17. *de excessib. Prælat.* Clement. I. *tit. eod.* Clement. II. *de censib.* Trident. *sess.* 25. *de Regul. cap* 20. maximè ex concessionibus specialibus factis Ordinibus Regularibus relatis partim à Barbosa *lib.* 2. *cap.* 12. *de Monast. & Relig. Domibus*, & à Roderico *tom.* 2. *q.* 63. *art.* 1. 2. & 3. cum suo compend. *resol.* 63. *n.* 14. & *seqq.* partim ab aliis, quas hic afferre esset nimis prolixum.

7. Prædictam exemptionem pro Fratribus Minoribus, & Prædicatoribus latissimè explicuit Sixtus IV. in Marimagno Minorum, & Prædicatorum, & præsertim in Bulla, quæ incipit. *Sacri Prædicatorum, & Minorum Fratrum Ordines*, & à Regularibus aurea nuncupatur, eo quod multa contineat privilegia, gratias, exemptiones, facultates, & indulta, & prohibet Ordinariis, ne eos impediant, quominus præfatis privilegiis, & gratiis liberè uti possint; & S. Pius V. in Bulla, quæ incipit: *Etsi Mendicantium*: generaliter omnibus Ordinibus Mendicantibus eadem privilegia concessit: videantur Confectius *in sua collect. litter. Apost.* & Cherubinus *in suo Bullario Romano tom.* 2. & 3.

8. Ecclesiæ etiam, Oratoria, Monasteria, & Hospitia Regularium à præfata jurisdictione Ordinariorum sunt exempta, prout ex prædicto Marimagno Sixti IV. manifeste constat; Grangiæ quoque, ut infra n. 10. & prædia Monasteriorum, seu Conventuum utilitatis, vel recreationis causa acquisita, necnon Mendicantium

va-

variis in locis hospitia ædificata, in eisque Oratoria constructa eadem exemptione fruuntur, & gaudent, ex concessione præfati Sixti IV. S. Pii V. in Bulla incip. *Etsi Mendicantium*; & Bonifacii VIII. in Bulla incip. *Sacer Ordo*: in qua Eremitis S. Augustini omnimodam exemptionem concessit, apud Cherub. *in Bull. cit.* ita Roder. *tom. 2. quæst. 75. art. 1 & 2.* Peyrinus *in constit. unica* Pyrri *num. 30. & alii.*

9. Idem expressè concessit Ordini Cisterciensi Paulus V. in Bulla incip. *Divina disponente*: apud Cherub. in Bullar. *tom 3. Bulla 23.* in qua §. 5. sic ait: *Ita tamen quod dicta Congregatio, illiusque utriusque sexus Monasteria, Prioratus, Grangiæ, Domus, Ecclesia, Oratoria, Collegia, pia, & charitativa loca, res, & bona &c. omnibus privilegiis gaudere liberè, & licitè possint, & valeant*, Et in Bulla ejusdem Pontificis incip. *In supereminentis*: §. 13. sic ait: *Ipsumque Congregationem, ejusque Generalem, Abbates, Monasteria; Grangias, Domos, res, & bona prædicta sub immediatam nostram, & Sedis Apostolicæ protectionem, regimen, subjectionem, gubernationem, & obedientiam recipimus*. Per communicationem autem eisdem privilegiis cæteri Regulares fruuntur.

10. Notandum tamen, quod Regulares in Grangiis, quæ impropriè tales sunt, nam pro parvis Conventibus, seu Monasteriis habentur dependentibus ab aliquo principali Monasterio, cujus sunt membra, veluti illi accessoria, subjecta, & unita, possunt habere Oratoria ad celebrandum, nullatenus tamen hoc privilegium eisdem conceditur in Grangiis, quæ aliud non sunt, quam domus rurales sub proprietate, & dominio alicujus Monasterii, in quibus solum quidam conversi pro agrorum cultura, vel cura manere solent; nam hujusmodi Grangiæ non sunt nec sacra, nec religiosa, nevè loca pia, sed temporalia, & prophana, in quibus non habet locum Constitutio Innoc. X. incip. Instaurandæ: *tom. 4.* Bull. Cherub. ac propterea Sacra Congregatio Concilii sub die 1. Maij 1687. ad dubium: *An Sacerdos Regularis absque peculiaris Sedis Apostolicæ indulto possit in domo rurali Monasterii celebrare*: respondit: *negativè*: ita Em. Petra *tom. 2. comm. ad const. Hon. III. n. 53.* & offic. curiæ,

11. Possunt a fortiori Regulares præfata Oratoria in Claustris, ac in Valetudinariis Conventuum erigere, ibique celebrare, cum extra Ecclesiam omnino non sint, nam nomine Ecclesiæ veniunt etiam Religiosorum Claustra, prout colligitur ex cap. *Abbati §. hæc autem distinct. 54.* & ex cap. *Alma Mater de sent. excom. in 6.* Ultraquamquod extat privilegium a Gregorio XIII. Societati Jesu concessum, ut in ejusdem domibus in privato Oratorio a Provinciali approbato possint celebrari Missæ absque alia Episcopi approbatione, non obstante Concilio Tridentino. Immo possunt constitui prædicta Oratoria etiam in illis Hospitiis erectis in aliquibus Civitatibus, vel locis deservientibus pro Valetudinariis, seu Infirmariis illorum præsertim Conventuum a Civitatibus, vel Oppidis valde distantium, sicuti sunt

Con-

Conventus nostræ Reformationis Bononiæ, & Florentiæ, ita ut ibi possint Missæ celebrari, nec non Religiosi infirmi ibidem existentes, eisdemque deservientes frui valeant omnibus indulgentiis, quibus frui possent, si in dictis Conventibus degerent, dummodo in Ecclesiis, Capellis, seu Oratoriis præfatorum Hospitiorum ea omnia exequantur, quæ pro lucrandis dictis indulgentiis exequi tenerentur, si in suis Conventibus moram traherent. Morientes quoque in Infirmariis præfatis iisdem privilegiis potiuntur, ac si in propriis Conventibus decederent. ita Roder. *tom.* 1. *quæst.* 43. *art.* 4. Suarez *tom.* 3. *in* 3. *part. disput.* 81. *sect.* 3. *except.* 4. Naldus *in sum. V. Missa num.* 38. Reginal. *in praxi lib.* 29. *n.* 178. Peyrinus *in Const. unic.* Pyrri *n.* 31. *& alii*.

12. Ecclesiæ, Oratoria, Monasteria, seu Conventus, aliaque loca Regularium visitari nequeunt ab Ordinariis locorum, cum ab eorundem jurisdictione, ut dictum est, sint exempta; consequenter nec visitari ab eisdem possunt Altaria, Cappellæ Sacristiæ, Tabernacula, aut paramenta; nam Visitatio est actus jurisdictionis, & superioritatis, quæ ab illis in prædictos Regulares, aliaque ad ipsos spectantia exerceri prohibetur in Marimagno Minorum, & Predicatorum, relatum supra *num.* 7. in Bulla Bonifacii VIII. incip. *Sacer Ordo*, in favorem Eremitarum S. Augustini edita, & in Bulla Clementis VII. incip *Vacantibus*: apud Cherub. in Bull. Rom. *tom.* 1. *&* 2. Sed neque Hospitia Regularium a præfatis Ordinariis visitari possunt, si fundata, vel recepta fuerit ad præscriptum Constitutionum Innoc X. incip. *Instaurandæ*: super suppressione parvorum Conventuum edita, & est 27. ut in Bull. Cherub. *tom.* 4. necnon Innocentii XII. incip. *Nuper à Congregatione*: relata à Mattheucci in suo Offic. Curiæ *Cap. X. Official. quoad Celeb. Missarum n.* 24. §. 15.

13. Eadem Visitatio Regularium apertissime prohibita est a S. Pio V. Bulla: *Etsi Mendicantium*: supra *n.* 7. relata, in qua *n.* 17 sic habetur: *Neo ullo pacto Ordinarii se intromittant in gubernatione Conventuum tam fratrum, quam Monialium eisdem subiectarum, sed omnia ista, & alia necessaria ad correctionem, & gubernationem Fratrum, & Monialium hujusmodi, eorum Generalibus, ac Provincialibus, vel aliis eorum, aut earum respective superioribus omnino relinquantur*: quæ verba gubernationem, & correctionem expresse excludentia, visitationem quoque, quæ ad illa duo ordinatur, escludere manifestum est: Ita Roder. *tom.* 1. *qq. Regul. q.* 36. *art.* 4. *in fine* Bordon. *de exemp. & subiect. Episcop. resol.* 7 Barbosa *in cap.* 8. *Concil. Trid. sess.* 7. ubi ait: *Neque Capellas Sæcularium in Ecclesiis Regularium constructas, seu existentes* visitare potest Ordinarius, ex Aldan. *tit.* 7. *n.* 3. *in comp. Canonic. Resol. lib.* 1. ubi testatur, ita resolutum fuisse a S. Cong. Episcop. & Regul. in una Papien. 21. Augusti 16 5. & in alia Terracinen. 22. Januarii 1616.

14. Habent tamen Episcopi tanquam Sedis Apostolicæ delegati jus vi-

visitandi Confraternitates laicorum, quæ sub immediata Regum protectione non sunt, prout disponit Concil. Trident. *Sess.* 22. *cap.* 8. *de Reform.* atque adeo possunt erectas in Ecclesiis Regularium visitare in iis, quæ respiciunt administrationem, & adimplementum onerum, vel relationem habent ad Confratres, ipsorumque Capellas, Altaria &c. quoad onera, adeout si Confraternitatibus incumbit onus manutenendi Altare, illiusque cultum, Episcopus potest visitare circa ea, quæ respiciunt ipsam manutentionem, cultum, & ornamenta Altaris, seu Capellæ, onera Missarum, atque Divinorum Officiorum ibidem celebrandorum, & circa ea omnia, quæ ad obligationem eorundem Confratrum relationem habent: prout in terminis censuit S. Cong. Concilii *in una Nucerina Paganorum* 23. *Junii* 1629. Decretum per extensum refert Monacellus *in Formular. part.* 1. *formul.* 1. *tit.* 5. *num.* 8.

15. Sæculares Confratres Rosarii Chordæ, Corrigiæ, Scapularis, & cæterorum hujusmodi fruuntur privilegiis quoad indulgentias, & remissiones peccatorum tantum, non autem his, quæ Ordinariorum jurisdictionem perturbare possunt, ex Decreto Tridentini *Sess.* 24. *de Reform. cap.* 11. & ex Bulla Clementis VIII. de Reform. Confraternitatum incip. *Quæcunque à Sede Apostolica* apud Cherub. in Bullar. Rom. *tom.* 3. si vero post ea Decreta Confraternitates hujusmodi obtinuerunt ab eadem S. Sede privilegia particularia, ostendant.

16. Possunt Ordinarii locorum in Ecclesiis Regularium, in quibus cura animarum personarum sæcularium exercetur, visitare Altare deputatum pro Cura, Baptisterium, atque Tabernaculum, ubi Venerabile asservatur, in his tantum, quæ ad dictam Curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, ex Trident. *sess.* 25. *cap.* 11. *de Regular.* & ex Const. 18. Gregorii XV. incip. *Inscrutabili* apud Cherub. tom. 4. Visitare quoque possunt beneficia curata unita Monasteriis, ac piis locis, necnon personas Regulares Curam animarum exercentes, & Sacramenta administrantes, quæ quidem à præfatis Ordinariis puniri possunt, si deliquerint in his, quæ dictam Curam, & sacramentorum administrationem concernunt, ex Decreto S. Cong. Concil. apud Barbosam *cap.* 7. *sess.* 7. *Triden. n.* 3. Fagnan. *ad cap. Grave de off. Ordin. n.* 35.

17. Nequeunt præfati Ordinarii visitare Monasteria, seu Conventus Regularium, etiam eo prætextu, quod eorum Superiores sint negligentes, nisi eadem Monasteria, vel sub commenda existant, vel suorum Ordinum capitibus non subsint, ac se se in Congregationes redigere neglexerint: juxta Trident. *cap.* 8 *sess.* 25. *de Regul.* Decretum refert Piasecus in sua praxi *part.* 2. *cap* 3. *art.* 6. *n.* 32. Neque obstat Decretum ejusdem Concilii *cap.* 8. *sess.* 7. *de reform.* ubi locorum Ordinariis tribuit facultatem visitandi Ecclesias quascumque quomodolibet exemptas, nam ibi loquitur de Ecclesiis Sæcularibus exemptis, non vero de Regularibus, ju-

juxta mentem S. Cong. Concil. apud Fagnanum *in 3. ad cap. Nullus de Parochis*.

18. Neque Abbates Commendatarii, etiamsi sint S. R. E. Cardinales possunt in Monasteriis Regularium commendatis se ingerere in iis, quæ concernunt Regularia Instituta, & Disciplinam Regularem, licet in litteris Apostolicis, quæ expediuntur super Monasteriorum commendis adjecta sit illa clausula: *in quibus hujusmodi Monasteriorum Cura, regimen, & administratio, tam in spiritualibus, quam in temporalibus eis plenarie committuntur*; nam contrarium expresse legitur dispositum ab Innoc. X. in const. 62. incip. *Pastoralis*: apud Cherub. *tom.* 5. quoad Commendatarios Monasteriorum Ord. Cistercien. quæ fuit innovata ab Alexandro VII. const. 6. incip. *Exponit*, *ibidem*, & in alia Const. ejusdem Pontificis incip. *Sacrosancti*: quæ est 32. in favorem Monasteriorum Camaldulensium edita; idcircò clausula illa, *in quibus*, intelligenda est quoad cætera, quæ Disciplinam Regularem, & Institutum Regulare non respeciunt.

19. Eminentissimi Cardinales habentes Romæ in Titulum Ecclesias Regularium nequeunt se immiscere in iis, quæ concernunt Regularia Instituta; nam quamvis in suis Titulis habeant jurisdictionem quasi Episcopalem, uti tamen non possunt facultatibus, quæ à Tridentino *sess.* 24. *cap.* 6. Episcopis sunt tributæ, cum ibi non sint vere; & proprie Episcopi; idcircò in Ecclesiis Regularium proprii Tituli possunt tantum de spectantibus ad celebrationem Missarum inquirere, de redditibus Ecclesiæ rationem exigere, sacras suppellectiles, & alia, quæ respiciunt servitium Ecclesiæ Titularis, & circa cultum Divinum visitare, ac inspicere, juxta constit. 7. Leonis X. incip. *Suprema*: apud Cherub. *tom.* 1. & const. 55. Sixti V. incip. *Religiosa tom.* 2. ipsos vero Regulares in pertinentibus ad Regularia Instituta visitare, vel corrigere nequaquam possunt. Vide Pignatell. *tom.* 10. *consult.* 117. *n.* 93.

20. Quamvis Monasteria Monialium, eorumque personæ Regularibus subjectæ ab Ordinariorum jurisdictione sint exemptæ, ut dictum est supra *n.* 13. & constat ex pluribus Summorum Pontificum concessionibus, præsertim S. Pii V. in Bulla incip. *Etsi Mendicantium*: apud Confectium *in collect. Litter. Apost.* quoad clausuram tamen omnes Moniales indifferenter subiiciuntur Episcopis, prout Tridentinum *Sess.* 25. *cap.* 5. pro Regul. & Monialibus statuit; necnon Vicariis eorum Generalibus ad id speciale mandatum ab eisdem Episcopis habentibus, ex Decreto S. Congr. Concilii relato à Sperello *decis.* 99. *n.* 27. ubi de tali mandato tribuitur eisdem facultas ingrediendi septa Monasteriorum Monialium Regularibus subjectorum, pro clausuræ visitatione, etiamsi nulla rationabilis violatæ clausuræ suspicio irrepserit, & acriter à præfata S. Cong. reprehenditur Rodericus *tom.* 1. *quæst.* 47. *art.* 10. qui nimis audacter contrarium sustinet: ita Offic. Curiæ cap. 11. num. 9.

21. Præfata jurisdictio circa Clausuræ visitationem competit Ordinariis cumulative cum Superioribus Regularibus Monasteriorum Monialium, non autem privative, adeout & circa eam possint hi opportuna statuere ex Decreto S. Cong. Concil. 1608. & ex const. Alexandri VII. incip. *Felici*: apud Cherub. *tom.* 5. in qua dictis Superioribus in Locali Monasteriorum, & in personali Monialium visitatione modus observandus præscribitur; *legatur constitutio*. Nihilominus tamen possunt Episcopi clausuram visitare, etiam inconsultis, & irrequisitis Superioribus Regularibus; prout decrevit S. Cong. Concil. in una Conimbricen. apud Barbosam *ad sess.* 25. *cap* 5. *de Regul. num.* 13. & in alia Viterbien. apud Nicol. *Lucubrat. lib.* 3. *tit.* 1. *n.* 3. & Panimoll. *decis.* 84. *adnot.* 3. *n.* 56.

22 Prædicti locorum Ordinarii in visitatione clausuræ Monialium Regularibus subjectarum nequeunt 1. in earum Ecclesiis non curatis visitare Venerabile, Oleum infirmorum, Confessionalia, sepulturas, ac Reliquias ibi existentes: 2. neque exigere possunt, ut Moniales erigant in Ecclesia exteriori, vel interiori Sedem cum Baldachino, sed solum modo, ut præparent stratum in utraque Ecclesia: 3. neque possunt secum ducere intus Monasterium alias personas sive Ecclesiasticas, sive Sæculares indeterminate, sed à paucis, iisque senioribus, ac Religiosis personis comitari debent: 4. Nec excipiendi sunt à tota Monialium communitate cum Cruce, & Cantico Benedictus: 5. nec in ingressu Clausuræ eis adornandum est stratum, nec Crux deosculanda ab aliqua ex Monialibus ipsis porrigenda: 6. neque possunt visitare Cellas Monialium quoad non pertinentia ad clausuram: 7. possunt tamen Clausuram ingressi convocare dictas Moniales omnes in Choro interiori, aut in alio loco, & ad eas sermonem habere: ex Decreto S. Cong. Concilii die 19 Januarii 1686. edito; apud Mattheuc. *Official. quoad Clausur. Monial. n.* 10.

CAP. II.

De exemptione Regularium à Lege Diœcesana Episcoporum.

1. CUm ex pluribus privilegiis relatis supra Regulares exempti sint ab Episcoporum jurisdictione, idcircò non tenentur eorum Legibus obedire, nam juxta communem Canonistarum sensum existentes in loco exempto sunt proculdubio extra territorium Episcoporum, & consequenter isti nequeunt quicquam validum decernere, & statuere in personas, & loca, quæ sunt extra territorium, prout sunt loca regularia, & personæ; ut constat ex cap. *A nobis de sent. excom. cap.* 1. *de privil. in* 6. *cap. de constit. v. lex* & docent Covarr. in cap. *Alma Mater*

1. *l.* 8. 10. *n.* 3. Suarez de leg. *lib.* 4. *cap.* 20. & *alii Commun.* Atque adeo Regulares non obligantur ad obediendum Ordinariorum Legibus, nisi in casibus à jure expressis, ut dicetur infra.

2. Non tenentur Regulares exempti ad Synodum Diœcesanam accedere, nisi curam Animarum exerceant, idque ratione Curæ, & ad effectum, ut instruantur de iis, quæ in Synodo decernuntur, & in ea proponant, quæ ad officii administrationem necessaria judicaverint, ut constat ex Trident. *sess.* 24. *cap.* 2. *de reform.* & *ex cap. Episcopus, dist.* 18. *cap. Nimis prava* 17. *de excess. Prælat.* propterea sicuti non tenentur accedere ad Synodum, neque ad Concilia Provincialia, quando eorum Decreta conduntur, & publicantur, ita neque ad eorum observantiam obligantur. Sed neque Confessarii Regulares, qui Parochi non sunt, compelli possunt à Locorum Ordinariis, ut accedant ad conferentiam casuum conscientiæ; ex Decreto S. Cong. Concil. *in una Forosempronien. die* 3. *Septembris* 1630. & ex alio ejusdem Cong. *die* 15. *Januarii* 1682. edito, relatis à Mattheuc. *Official. quoad exempt. Ordinar. n.* 21. vide Suarez *de legib. lib.* 3. *cap.* 33. *n.* 8. Bordon. *tom.* 1. *var. resol. de exempt. resol.* 7.

3. Regulares curam animarum exercentes, non solum tenentur, verum etiam compelli possunt Synodo Diœcesanæ ac Conciliis Provincialibus interesse, ut constat ex Trident. *sess.* 24 *cap.* 2. *cit. de reform.* ibi Barbosa *n.* 28. Superiores tamen Monasteriorum, seu Conventuum, in quorum Ecclesiis cura animarum exercetur per Vicarium sæcularem ab Episcopo approbatum, dictis Synodis, seu Conciliis interesse non tenentur, sed sufficit mittere dictum Vicarium, cui præfata cura imminet: ita Barbos. *loc. cit. n.* 30. Sellius *cap.* 25. *n.* 32. Tenentur præterea Regulares Parochi observare Decreta in Synodis Diœcesanis condita ad bene gerenda officia parochialia; ut apertè colligitur *ex cap.* 9. *de privil. in* 6. ex const. Leonis X. incip. *Dum intra*, & ex Trident. *sess.* 25. *cap.* 11.

4. Licet nonnulli D.D. apud Bordon. *tom.* 1. *consil. regul resol.* 7. *n.* 6. doceant, teneri Regulares ad jejunia, vel alias observantias, aut Vota à populo facta, & aliquo Decreto ab Episcopo confirmata; verius tamen, & probabilius est ad ea Regulares non obligari, nisi adsit Papæ præceptum, sicut de festis servandis ab Episcopo in dictis extat in Trident. *sess.* 25. *cap.* 12. ratio est, quia præfatæ ordinationes afficiunt tantum eos, qui Episcopo subiiciuntur, non autem personas Regulares, quæ eidem non sunt subjectæ, verumtamen est, quod tenentur ad jejunia per consuetudinem generalem Diœcesis introducta: ita Roder. *in addit. ad summ. moral. tom.* 4. *cap.* 110. *n.* 4. Suarez *lib.* 4. *de leg. cap. ult.* Bordon. *loc. cit.*

5. Regulares tenentur sub mortali servare dies festos, quos Episcopi in sua Diœcesi servandos præceperint, quia licet extet privilegium Eugenii IV. Monachis S. Benedicti Congregationis Hispaniæ concessum, quo per Communicationem aliæ Religiones fruebantur, eximens

eorum Monasteria ab observatione festivitatum, præter illas, quæ ab Ecclesia Universali coluntur, ut refert Roder. *tom.* 2. *q.* 70. *art.* 1. & habetur in compend. privil. *tit. Festivitas* §. *ult.* per Concilium tamen Tridentinum manet revocatum, ubi *Sess.* 25. *cap.* 12. *de Regul.* præcipit; *ut dies festi, quos in sua Diœcesi servandos Episcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiam Regularibus serventur*. Notandum vero, quod hujusmodi Decretum ita intelligendum est: *ut Regularium ritus illis diebus festis semper permaneant, quoad Missas celebrandas, & cætera Divina officia, tam publica, quam privata ab ipsis Regularibus persolvenda, nec circa hæc ab Episcopis quoquomodo in contrarium quicquam eisdem Regularibus præcipi posse, quod si de facto præceperint, Regulares nentiquam ipsis Episcopis obedire teneri: Verum quoad Conciones, & Lectiones, quas iidem Regulares ad popolum habuerint, debent se conformare Evangeliis, & Epistolis, quibus Clerus sæcularis utitur illis diebus festibus*: ex declaratione S. Cong. Concil. relata à Peyrino *ad Const.* 28. *Leonis X.* Piasec. *in praxi part.* 2. *cap.* 3. *art.* 6. *n.* 47. Barbos. *de offic. & potest. Episc. part.* 3. *alleg.* 105. *n.* 33. Quaranta in Summ. Bullarii *v. privil. Regul.*

6. Regulares non possunt ab Ordinariis compelli ad interessendum processionibus per eosdem in dictis non pro bono publico, sed occasione dumtaxat suæ primæ visitationis; prout decrevit S. Cong. Concil. in Anagnina processionis die 9. Decembris 1662. apud Lantusca. *V. Processio n.* 4. neque prohiberi processiones facere solemniter extra Claustra in quacumque die infra Octavam Corporis Christi, ex concessione Gregorii XIII. in Bulla incip. *Cum interdum contingat*: apud Cherub. *tom.* 2. qua facultatem tribuit omnibus Ordinibus posse solemniter cum processione Sanctiss. Christi Corpus circumferre, revovando privilegium S. Pii V. quo soli Ordini Prædicatorum illud concedebatur; & quamvis Clemens VIII. in Bulla incip. *Dudum*: dictam Gregorii Bullam revocaverit, illamque S. Pii V. innovaverit, postea tamen idem Clemens in Bulla 81. incip. *Ratio pastoralis*; apud Cherub. *tom.* 3. hujusmodi gratiam omnibus Ordinibus concessit, quod etiam fecit Paulus V. in Bulla incip. *Injuncti nobis*: apud eundem Cherub. *tom.* 4. Advertendum tamen, processiones præfatas infra Octavam Corporis Christi esse faciendas à Regularibus distinctis horis ab Episcopo præscribendis, ad evitandas lites, prout Innocentius XII. disposuit in causa vertente inter Fratres Prædicatores, & Minores in Indiis, ut refert Matheuc. *Official. quoad Processiones cap.* 40. *n.* 9.

7. Regulares præsertim Ordinum Mendicantium absque Ordinariorum licentia ubique mendicare possunt, immo ab ipsis Ordinariis prohibere non possunt, quin Fratres eleemosynas quærant, aut fideles eisdem tribuant, idque impedientes, vel consulentes graves censuras incurrunt; ut constat ex privilegiis plurium Summorum Pontificum, præcipue Alexandri IV. & Julii II. in com-

compendio privilegiorum *V. Eleemosyna* §. 1. & 2. necnon Sixti IV. in Bulla incip. *Sacri: Aurea nuncupata*: apud Cherub. *tom.* 1. Tenentur tamen intra limites, seu districtus Conventuum se continere ad lites, & inconvenientia vitanda, prout S. Cong. Episcop. & Regul. decrevit die 22. Junii 1674. in causa vertente *inter Observ. & Capuccin.* Regni Corsicæ, non autem tenentur licentiam suorum Superiorum Ordinariis exhibere, quando eleemosynas quærunt in locis, ubi Conventus eorum existunt; si vero extra loca, seu districtus quæritare velint, tunc tenentur præfatam licentiam Ordinariis ostendere, ex Decreto S. Cong. Concil. apud Piasec. *in prax. Episcop. part.* 2. *cap.* 3. *art.* 6. *n.* 50. Lantusca *V. eleemosyna n.* 1. quinimmò si extra Diæcesim, in qua erecta sunt Monasteria, mendicare intendant, debent prius ab Ordinariis consensum obtinere, ex Decreto ejusdem S. Cong. à Pignatello *tom.* 8. *consult.* 12. *num.* 19. relato.

8. Quod vero de usu Quæstorum eleemosynarum auferendo loquitur Tridentinum *sess.* 21. *cap.* 8. id ad Mendicantium Ordines nullo modo referri posse, vel debere decrevit S. Pius V. in præcitata Bulla: *Etsi Mendicantium*: quin potius cum de eleemosynis hujusmodi vivere cogantur, eis id facere liberum omnino esse declaravit; quandoquidem Regulares Ordinum Mendicantium eleemosynas petere coguntur, ex voto videlicet paupertatis, quam profitentur, ex nomine, ex instituto, quo decorantur: ita Ugolin. *de potest. Episc. cap.* 8. §. 4. *n.* 6. Barbos. *de Officio & potest. Episc. alleg.* 109. *part.* 3. Roder. *tom.* 2. *q.* 57 *art.* 7. & *alii*.

9. Præfatis Ordinibus non solum licita, sed etiam meritoria est mendicatio, prout multi Summi Pontifices, præsertim Nicolaus III. *C. Exiit, qui seminat*, & Clemens V. in generali Concilio Viennensi, Clement. *Exivi de paradiso, de verb. signif.* declararunt: dum Regulam Fratrum Minorum, & in ea contenta approbarunt, in qua cap. 6. habetur: *Fratres nihil sibi approprient, nec domum, nec locum, nec aliquam rem, sed tanquam peregrini, & advenæ in hoc sæculo in paupertate, & humilitate Domino famulantes, vadant pro eleemosyna confidenter; nec oportet eos verecundari, quia Dominus pro nobis se fecit pauperem in hoc mundo. Hæc est illa celsitudo altissimæ paupertatis, quæ vos Charissimos Fratres meos hæredes, & Reges Regni Cœlorum instituit, pauperes rebus fecit, virtutibus sublimavit. Hæc sit portio vestra, quæ perducit in terram viventium; cui dilectissimi Frates totaliter inhærentes nihil aliud pro nomine Domini nostri Jesu Christi in perpetuum sub Cœlo habere velitis*. Hæc S.P.N. Franciscus. Quæ quidem mendicitas ab Universali Ecclesia approbatur, & in jure Canonico inserta reperitur. Advertant tamen Regulares Mendicantium privilegio gaudentes, ne quærendo eleemosynas superfluas, fraudes committant; possunt utique nonnulli, qui bona in communi possident, commode ex eorum redditibus vivere, & nihilominus dicto privilegio fraude abutuntur cum gravi præjudicio illorum,

rum, qui de eleemosynis dietim, & ost iatim collectis, necessaria ad vitæ sustentationem acquirunt, propterea, qui se pauperes fingunt, tenentur eleemosynas acceptas restituere.

C A P. III.

De exemptione Regularium à coactiva potestate Ordinariorum.

1. Cum ex præcedentibus resolutionibus constet, Regulares à jurisdictione Ordinariorum exemptos esse, idcirco ratione delicti, sive contractus, vel rei, de qua contra ipsos agitur, conveniri, aut puniri ab eisdem nequaquam possunt, nec Constitutionem Innoc. IV. incip. Volentes de privil. in 6. nec Decretum Trident. *sess.7. cap. 14. de reform.* dictam exemptionem afficere certum est. Non obstat Constitutio, quia idem Innocentius in alia posteriori, quæ incipit: *Cum olim duxerimus*; apud Bull. Rom. *tom.* 1. declarat, Regulares fuisse, & esse exemptos ab illo onere comparendi coram Ordinariis in prædictis casibus, præfatumque caput Volentes nullum præjudicium eorum privilegiis afferre. Non Decretum Trident. innovans d. cap. Volentes; nam illud servari tantum jubet in ordine ad eos, qui exempti non sunt; cum specifica mentione illorum trium casuum, quod etiam constat ex Constitutione Sixti IV. incip. Regimini Universalis pro Minoribus, & ex Const. Sacri Prædicatorum, & Minorum, pro utrisque editis; & Maremagnum appellatis, quibus in hac parte dictæ Decretali expressè derogat, tam pro civilibus causis, quam pro criminalibus.

2. Regulares non subditi Episcopo, qui intra Claustra Monasteriorum degunt, & extra ea notoriè ita deliquerint, ut populo scandalo sint, Episcopo instante, à suis Superioribus intra tempus ab Episcopo præfigendum, severè debent puniri, ac de punitione Episcopum certiorem facere, sin minus à suis Superioribus officio debent privari, & delinquentes ab Episcopo puniri possunt; ita disponit Tridentinum Sess. 6. cap. 14. de reform. & Clemens VIII. edidit const. 39. quæ incipit Suscepti muneris apud Cherub. tom. 3. in qua sub pœna suæ indignationis, ac privationis omnium officiorum ipso facto incurrenda præcipit, & mandat omnibus Regularibus observantiam præfati Decreti.

3. Regulares extra Claustra degentes, ibique delinquentes, etiamsi privilegiorum prætextu tuti censeantur, ab Ordinario loci, tamquam super hoc à Sede Apostolica Delegato secundum Canonicas Sanctiones visitari, puniri, & corrigi valent; prout idem Trident. sess. 6. cap. 3. decrevit, quod etiam procedit in Regularibus manentibus extra Claustra de licentia Superiorum, etiam in domo destinata ad erectionem Monasterii, seu Con-

Conventus, nisi in dicta domo sit regularis observantia; ut saltem vivat sub Superiore conventualiter; ex Decreto S. Cong. Concilii relato à Sperello decis. 38. n. 19. & 21. id tamen non verificatur in Regularibus degentibus in domo Parochiali Monasterio unita, & curam animarum exercentibus, qui ab Ordinario puniri non possunt, nisi delictum commissum dictam Curam, & Sacramentorum administrationem concernat; ut diximus superius cap. 1. de exempt. Regul n. 16.

4. Ex dispositione præfatæ S. Congreg. Concilii, quam refert donatus in sua praxi *tom. 1. part. 2. tract. 3. quæst. 54. n. 11* Episcopus potest procedere ad summariam informationem de delicto commisso cum scandalo extra claustra à Regulari intra ea degente, processus verò debet confici sine mora, eoque compilato, sive instante, sive non instante Superiore, ad eundem statim delinquens remittendus est, una cum his probationibus, quæ habentur, sed illud *statim* non phisicè, sed moraliter accipiendum est, videlicet, quod post unum, vel alterum diem remitti debeat; quod si ulterius detineatur non suspectus de fuga, vel in casu à jure non permisso, incurritur excommunicatio Canonis, juxta Gloss. in Clement. *Frequens de excess. Prælat. V. Capiunt*: ita docent Piasec. in praxi, *part. 2. cap. 3. art. 6. n. 23.* Sperell. *decis.* 38 *n.* 15. Panimol. *decis.* 84. *adnot. 3. n. 6* Antonellus *de reg. Eccles. lib. 7. cap. 18. n. 4 & alii.*

5. Delinquentes in Monasteriis, seu Conventibus Regularium non subiiciuntur pœnis ab Episcopo impositis, v.g. Episcopus Prænestinus sub pœna excommunicationis latæ sententiæ prohibuit suis Clericis, ne taxillis, vel aleis ludant, ludentes hi in aliquo Monasterio, seu Conventu Regularium, pœnam ab Episcopo impositam non incurrunt, nam locus ille exemptus est, & extra Episcopi jurisdictionem, ac territorium; ita cum comm. *Peyrinus tom. 1. de privil. Regul. ad Constitut. 2. Sixti IV. n. 9.* Azorius *tom. 1. instit. moral. lib. 5. cap. 25. q. 4.*

6. Regulares non possunt ab Ordinariis locorum excommunicari, suspendi, aut interdici, nisi à Sede Apostolica sit illis facultas expressè concessa, alias censuræ latæ non ligant; ex concessione Clementis IV. quæ habetur in comp. privil. Ord. Min. *V. Exemptio, n. 9.* quam confirmavit Sixtus IV. ut refertur in eod. comp *n.* 23. & in Bull. Rom. tom. 1. in Const. incip *Regimini*: Maremagnum nuncupata, expressius habetur; idque suffragatur in omnibus casibus, in quibus Regulares exemptione fruuntur; in dubiis vero recurrendum est ad Sedem Apostolicam pro declaratione, juxta Constitutionem Clementis X. quæ incipit: *Superna Patrisfamilias*: in Bull. Rom. *tom* 5 Suspendi tamen possunt ab Episcopo Regulares Parochi, si ut dictum est supra *n.* 3. deliquerint in concernentibus curam animarum, & Sacramentorum administrationem, quia in his subiiciuntur Episcopo, sicut eidem subiicitur, & ab eodem puniri potest Regularis, qui sine licentia in scriptis sui Superioris à Conventu recedens, alibi

alibi se confert, prout expresse habetur in Trident. *sess.* 25. *cap.* 4. *de Regul.*; nisi vexatus irreparabili gravamine recurrat ad Superiorem, ut docent Peyrinus *de subdito quæst.* 1. *cap.* 20. Lezana in Summ. *tom.* 1. *cap.* 16. *n.* 8. & 18. in casu enim tantæ necessitatis, vel præsumitur licentia Superioris, ad quem vult recurrere, vel jus naturæ dispensat, ut sine illa vadat.

7. Tunc dicitur, Ordinarios locorum habere à Sede Apostolica facultatem expressam, quando ab eadem ipsis specialiter committitur, ut contra Regulares exemptos procedant per censuras, vel pœnas, nam in tali casu possunt procedere tanquam ejusdem S. Sedis Delegati, nunquam enim Summus Pontifex aliquem ita eximit, quin possit per se, vel per suos Delegatos procedere; debent tamen bene examinari, ac ponderari litteræ Apostolicæ, & circunstantiæ, ne ultra limites facultatis concessæ procedatur.

8. Regularis exemptus à jure nominatim excommunicatus non potest ab Episcopo, vel ab alio Ordinario declarari pro tali, nisi in casibus, in quibus id specialiter sibi commissum est, quia declarare, seu denunciare in casu nostro, idem est ac excommunicare, cum hujusmodi denunciatio, vel declaratio ultimatos effectus excommunicationis erga declaratum, seu denunciatum in utroque foro producat, & excommunicatio præcisa à declaratione, seu denunciatione imperfecta, & quasi inchoata existat; sed Episcopus nequit Regularem exemptum excommunicare, ergo nec illum pro tali declarare, seu denunciare; denunciatio enim est actus judicialis prærequirens citationem, & causæ cognitionem, quæ spectant ad Ordinarium excommunicanti, Episcopus revera non est Judex Ordinarius ipsius Regularis, sed est ejus Prælatus; prout commun. D. D. docent *ex cap. Pastoralis* §. *Verum*, *de Appellat. ex cap. Decernimus de judic.* §. *Eccles. Prælati*, & *ex Trident. cap.* 5. *sess.* 14. *de reform.*

9. Ecclesiæ Regularium exemptorum non possunt interdicto supponi a locorum Ordinariis non habentibus a Sede Apostolica facultatem expressam, nisi in casibus a jure exceptis Curam animarum, Sacramentorum administrationem, Verbi Dei prædicationem, immunitatem Ecclesiasticam concernentibus; præterea si a populo aliquod delictum in eorum Ecclesia committeretur, tunc ratione scandali, & punitionis populi Ordinario subiecti, posset dicta Ecclesia interdicto ab eodem supponi, non obstantibus privilegiis exemptionis, quæ in hoc casu non controvertuntur ab Ordinario, cum ipse solum intendat populum sibi commissum punire, interdicendo Ecclesiam; prout optime notavit Card. de Luca apud Petra *Comment. ad Const.* 2. *Anastasii IV. sect.* 3. *n.* 14.

10. Regulares exempti tenentur cum moderatione posita *in cap. Alma Mater*. Servare interdictum impositum à S. Sede, vel ab Ordinariis, etiamsi prætendatur esse nulliter latum, quando ab Ecclesia Matrice servatur; prout *in Clement.* 1. *de sent excomm.* decernitur, idque sub pœna

ex.

excommunicationis latæ sententiæ ibidem præcipitur; & in Trident. *Sess.* 25. *cap.* 12. *de Regul.* habetur: *Censuræ, & interdicta, nedum à Sede Apostolica emanata, sed etiam ab Ordinariis promulgata, mandante Episcopo, à Regularibus in Ecclesiis publicentur, & serventur.*

11. Notandum tamen, quod licet per præfatum Decretum revocentur privilegia Regularibus ante Tridentinum concessa, ut possent ad tempus in Festis Sanctorum suorum Ordinum interdictum suspendere; noster autem Ordo Minorum privilegium specificum post Tridentinum obtinuit à Clemente VIII. in Bulla incip. *Sacræ Seraphici B. Francisci Religionis*: quæ est 4. in Bull. Roder. ut possint ejusdem Fratres tempore interdicti solemni ritu, januis apertis, Campanarum pulsatione, & cum Laicorum admissione proprias Sanctorum festivitates celebrare. An autem cæteri Regulares per communicationem hoc privilegio fruantur, affirmant Suarez, Portell. & Rodericus apud Pignatellum *tom.* 10. *Consult.* 1. *n* 24. negant idem Pignatell. & Mattheuc. *Offici. quoad interdictum n.* 14.

12. Possunt proculdubio Regulares januis clausis ad Divina celebranda admittere Fratres, & Sorores de Tertio Ordine; non tamen causam interdicto dantes, foventes, auxilium, consilium, aut favorem præstantes; ex concessione Leonis X. in Bulla incip. *Dum intra*: apud Cherub. *tom.* 1.

C A P. IV.

De Casibus, in quibus ex Tridentini Decretis Regulares subiiciuntur Episcopis.

1. CUM Regularium exemptio in aliquibus casibus sit limitata à Concilio Tridentino, nec non a Constitutionibus Apostolicis, & præcipue à Gregorio XV. in Bulla incip. *Inscrutabili Dei providentia*: apud Cherub. *tom.* 4. idcirco aliqua loca ejusdem Concilii hanc exemptionem concernentia, & aliqua ad dictam Bullam spectantia, in hoc capite discutiuntur; & primo Regulares volentes libros Typis mandare, id nequeunt facere absque prævio examine, approbatione, & licentia Ordinariorum, & suorum Superiorum ex Trident. *sess.* 4. *in Decret. de edit. libror.*

2. Regulares cujuscunque Ordinis, nisi à suis Superioribus de vita, moribus, scientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Ecclesiis suorum Ordinum prædicare non possunt; cum qua licentia personaliter se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere tenentur, antequam prædicare incipiant, prædicare tamen possunt, quamvis illam non obtinuerint. In Ecclesiis vero, quæ suorum Ordinum non sunt, ultra licentiam suo-

suorum Superiorum, etiam Episcopi licentiam habere tenentur, sine qua in ipsis Ecclesiis non suorum Ordinum, necnon in illis suorum Ordinum, contradicente Episcopo, nullo modo prædicare possunt; ex Tridentino *sess. 5. cap. 2. de ref. & sess. 24. cap. 4. de ref.* & ex constit. Gregorii XV. supra citata, & Clementis X. incip. *Superna*: apud Cherub. *tom.* 5. In contrafacientes necnon errores, scandala, vel hæreses in concionibus disseminanentes possunt Episcopi, etiam censuris, ac juxta juris dispositionem procedere, *ex cit. decret. Trident. sess.* 5.

3. Quantum ad delicta, quæ à Regularibus extra Monasteria degentibus committuntur, vel cum intra Monasteria degunt, tamen extra ita notorie delinquunt, ut populo scandalo sint; vide quæ dixi *cap. praced. à n.* 1. *& seqq.* In causis autem civilibus mercedum, & miserabilium personarum Regulares quomodolibet exempti extra Monasterium degentes, idest, sine regulari observantia viventes, possunt coram locorum Ordinariis, tanquam ad hoc à Sede Apostolica delegatis, à creditoribus suis conveniri, & ad solvenda debita cogi, & compelli: ex Trident. *sess. 7. cap. 14. de Regul.* & ex Decreto S. Cong. ejusdem Concilii, quod refert Peyrinus *tom. 1. de privil. Regul. ad constit. 2. Sixti IV. n. 30.*

4. Sacra Congregatio Concilii die 15. Martii 1596. de mandato Clementis VIII. decrevit, Superiores Regulares posse suis subditis itidem Regularibus, qui præditi qualitatibus requisitis, Ordines suscipere voluerint, litteras dimissorias concedere; ad Episcopum tamen Diæcesanum, nempe illius Monasterii, seu Conventus, in cujus familia ab iis, ad quos pertinet, ii Regulares positi fuerint. Etsi Diæcesanus abfuerit, vel non esset habiturus Ordinationes, ad quemcunque alium Episcopum, dum tamen ab eo Episcopo, qui Ordines contulerit, examinentur quoad doctrinam; & dum ipsi Regulares non distulerint de industria concessionem dimissoriarum in id tempus, quo Episcopus Diæcesanus, vel abfuturus, vel nullas habiturus esset Ordinationes. Verum cum à Superioribus Regularibus, Episcopo Diæcesano absente, vel Ordinationes non habente, litteræ dimissoriæ dabuntur, in eis utique hujusmodi causam absentiæ Diæcesani Episcopi, vel ordinationum ab eo non habendarum exprimendam esse. Quod qui non fecerint, officii, & dignitatis, seu administrationis, ac vocis activæ, & passivæ privationis, ac alias arbitrio Papæ reservatas pœnas incurrant: ita refert Quaranta in summa Bullarii *V. Ordo pag.* 368. Sorbo in comp. privil. *V. Ordines Sacri versus finem pag.* 457. Naldus in summ. *V. Ordo num.* 26.

5. Post publicationem præfati decreti dubitare cæperunt aliqui Regulares, quid agendum esset, si Sedes Episcopalis vacaret, necnon si Regulares ordinandi morarentur in Monasterio nullius Diæcesis, & cum consulta esset Sacra Congregatio Concilii Mense Decembri 1619. obtenta fuit responsio, *si Sedes Episcopalis vacaret, ad alium quemcunque Episcopum dimissorias esse concedendas*

das, *si vero Regulares in Monasterio nullius Diœcesis moram traherent*, *ad Episcopum viciniorem esse mittendos*, servatis omnibus; quæ superius præscripta sunt. Nec est audiendus Passarinus *tom* 1. *in append. annot. ad d. Decret.* asserens dictas pœnas non esse latæ sententiæ; nam Decretum procedit per verbum imperativum, *incurrant*, quod quidem pœnam latam, non ferendam importat, ultraquamquod reservatio ibi posita pœnam incursam, non incurrendam supponit; cum non sit reservabile, quod adhuc expectat declarationem, ut bene notat Monacellus *part.* 2. *formul.* 4. *tit.* 13. *n.* 27. idcirco Superiores Regulares caveant, ne præfatas pœnas incurrant.

6 Regulares ordinandi in dispensatione interstitiorum subduntur Episcopis, nam licet ante Tridentinum ex multis privilegiis Apostolicis poterant Superiores Regulares suos subditos super interstitiis dispensare, ea tamen privilegia ab eodem Tridentino *Sess.* 23. *cap.* 13. revocata fuerunt, quod etiam constat ex Decreto S. Cong. ejusdem Concilii relatum à Piasec. in sua praxi *part.* 1. *cap* 1. *art.* 9. *n* 8. quapropter dicti Superiores possunt solum supplicare, & necessitatem hujusmodi dispensationis Episcopis exponere. Ordinari tamen proculdubio possunt extra tempora à jure statuta, ex privilegiis post Tridentinum Regularibus concessis, præsertim Gregorii XIII. in Bulla incip. *Pium*: in Bull. Cherub. *tom.* 2. Urbani VIII. in Bulla incip. *Cum sicut* in eod. Bull. *tom.*4. aliorumque Summorum Pontificum, & novissimè in Concilio Romano in Basilica Lateranensi anno 1725. celebrato à Benedicto Papa XIII. præfata privilegia confirmata, ac innovata fuerunt.

7. Pro audiendis Sæcularium Confessionibus Regulares subduntur Episcopis, à quibus per examen, si illis videbitur necessarium, approbationem debent obtinere, etiamsi sint lectores, & Magistri in Theologia; ut constat ex Tridentino *Sess.* 23. *cap.* 15. *de Reform.* & ex Const. Gregorii XV. incip. *Inscrutabili*. Bullar *tom.* 3. & Urbani VIII. Const. incip. *Cum sicut accepimus*: Bull *tom.* 4. nenon Innocentii X. Const. *Cum sicut*: *tom.* 4. aliorumque Summorum Pontificum, ubi revocantur quæcumque facultates ad audiendas Sæcularium Confessiones Regularibus concessæ, ita ut nullis, sive Superioribus, sive subditis, sive S. Theologiæ Lectoribus, aut Magistris, etiam Societatis Jesu, ad id fine Episcopi approbatione suffragari possint; nec sufficit se Episcopo præsentare, sed necesse est ab eo approbationem obtinere, prout constat ex propositione 13. inter damnatas ab Alexandro VII. in primo Decreto anno 1665. edito.

8. Ex dictis; & ex Const. Clementis X. quæ incipit *Superna*; patet revocatum manere privilegium concessum in Clement. *Dudum de Sepult.* §. *statuimus*. Ord. Prædicat. & Min. Sacerdotibus à suis Superioribus electis, & Episcopis dumtaxat præsentatis absque eorum approbatione audiendi libere; & licite sæcularium Confessiones: necnon reprobatam esse opinionem asserentem, Regulares in una Diœcesi approbatos posse in

alia Diæcesi sine approbatione Episcopi Diæcesani sæcularium Confessiones audire, etiamsi pœnitentes essent subditi illius Episcopi, à quo approbati fuerunt.

9. Regulares, qui in examine pro audiendis Confessionibus parum idonei ab Ordinariis reperiuntur, possunt probari, & admitti ab eisdem cum limitata facultate; illi autem, qui generaliter idonei reperti fuerint, idest, qui prudentia, vitæ integritate, experientia, ac doctrina conspicui dignoscuntur, ab Episcopis generaliter quoque, & indistincte absque aliqua limitatione temporis, certorumve locorum, aut generis personarum in Diæcesi propria admitti debent, nec possunt ita simpliciter approbati ab eodem Episcopo iterum examinari, nisi nova causa supervenerit, quam tamen non tenetur Episcopus ipsis Regularibus significare. Approbati autem absque limitatione præfata à Vicario Generali, possunt iterum examinari ab Episcopo, sicut approbati ab antecessoribus Episcopis possunt à Successore ad examen vocari, suspendi, vel repelli, cum inhabiles reperti fuerint, nullatenus tamen potest Episcopus omnibus simul unius Conventus Regularibus Confessariis audiendi confessiones facultatem adimere; prout Clemens X. in sæpe citata sua Const. *Superna*: decrevit.

10. Regulares instituti Confessarii à suis Superioribus pro audiendis Confessionibus suorum Confratrum possunt absque prævia approbatione Episcopi excipere Confessiones illorum Sæcularium, qui in eorum Conventibus, seu Collegiis sunt de familia, & continui commensales, non autem illorum, qui ipsis tantum deserviunt, idest, qui in Monasterio, seu Collegio domicilium non contraxerunt, sed annuo salario servitium præstant, nam istos, & quoscunque alios Sæculares neque à venialibus, neque à mortalibus alias rite confessis absque Episcopi approbatione absolvere possunt: ita decernitur ab eadem Clement. citata, & à S. Cong. Concilii de mandato f. m. Innoc. XI.

11. Præterea Confessarii Regulares in vim Bullæ Cruciatæ, aut tempore Jubilæi à pœnitentibus electi ad audiendas eorum Confessiones Sacramentales, nullatenus Confessiones hujusmodi audire valent sine approbatione Ordinarii, & Episcopi Diæcesani loci, in quo ipsi pœnitentes degunt, & Confessarios eligunt, vel ad excipiendas Confessiones requirunt, nec ad hoc illis suffragatur approbatio semel, vel pluries ab aliis Ordinariis aliorum locorum, & Diæcesum obtenta, etiamsi pœnitentes illorum Ordinariorum, qui Confessarios electos approbarunt, subditi sint; prout decrevit Innocentius XII. in sua Const. incip. *Cum sicut*: apud Cherub. *tom.* 5.

12. Requiritur pariter approbatio Ordinarii loci in Confessario Regulari Monialium etiam subditarum, nec approbatus pro uno Monasterio censetur approbatus pro alio; Confessarii quoque extraordinarii semel deputati, & approbati ab Episcopo ad Monialium Confessiones pro una vice audiendas, non possunt; exple-

ta

ta deputatione, in vim approbationis hujusmodi illarum Confessiones audire, sed toties ab Episcopo debent approbari, quoties casus deputationis contigerit: ex præcit. Const. *Superna*.

13. Regulares, etiam Monachi exceptis iis, qui in ſtrictiori clausura perpetua vivunt, & qui in Collegiis studiis, & lectionibus vacant, necnon qui speciale habent privilegium) tenentur accedere ad processiones publicas; ut constat ex Bulla 22. Leonis X. incip. *Dum intra* Bullar. *tom.* 1. & ex Tridentino *Seſſ.* 25. *cap.* 13. *de Regul.* immo compelli possunt ab Ordinariis, cum moderatione tamen, nam Gregorii XIII. decrevit, Regulares Monasterii, seu Conventus ultra medium milliare à Civitatibus, vel locis distantis non posse ab Episcopis compelli accedere ad processiones, quæ intra Civitatem, vel locum habentur, nisi vigeat consuetudo in contrarium legitimè introducta, quæ proculdubio servanda est; ex Decretis S. Cong. Concil. apud Piasec. in praxi *part.* 2. *cap.* 3. *art.* 6. *d n.* 51. & apud Monacell. in Formul. *p.* 1. *formul.* 7. *n.* 30. Processiones publicæ sunt illæ, quæ fiunt in die Sanctiss. Corporis Christi, in Litaniis majoribus, in Rogationibus, ad impetrandam pacem inter Principes cristianos, ad obtinendam Vittoriam supra infideles, pro electione Summi Pontificis, ad placandum Deum occasione pestis, famis, belli, sterilitatis, terremotus; & quæcunque aliæ pro bono, causa, & honore publico ab Episcopis indictæ; ad alias vero non pro bono publico indictas accedere non tenentur; prout in Congreg. particulari de Ordine Urbani VIII. celebrata sub die 27. Julii 1628. & 21. Augusti, necnon 19. Septembris ejusdem anni fuit dispositum, ut refert Pignatell. *tom.* 1. *consult.* 121.

14. Nequeunt Regulares processiones privatas extra Claustra facere absque licentia Episcopi, nisi sit consuetudo in contrarium, & præscripta, quia in tali casu, petita licentia licet non obtenta, possunt eas facere, etiam deferendo Pluviale: ex Decreto S. R. Cong. quod refert Monacell. cit. *num.* 26. & 27. Possunt de licentia Ordinarii Imaginem B. M. V. deferre cum Baldachino, & intorticiis: ex alio ejusdem S. Cong. decreto apud Floc. Nicol. *V. processio num* 9.; atque de ejusdem Ordinarii assensu Imagines, & Sanctorum Statuæ sine Baldachino deferri possunt. Non possunt tamen ab Episcopis impediri Regulares, quin publicas processiones faciant infra Octavam Sanctiss. Corporis Cristi, ut diximus supra *Cap.* 2. *num.* 6. *præſ. tract.*

15. Licet nonnulli DD. relati a Barbosa *in cap.* 13. *Seſſ.* 25. Concilii Tridentini asserant, Episcopum posse per censuras punire Regulares nolentes accedere ad processiones publicas ab eodem pro bono publico indictas, sententia tamen opposita est probabilior, quam sustinent Henriquez *lib.* 7. *cap.* 25. §. 7. Roder. in *sum. tom.* 1. *cap.* 34 *n.* 4. Sanchez de Matrim *lib.* 7. *disput.* 33. *n.* 23. Moronus *Reſponſ.* 12. *num.* 17. Cespedes de exemp. Regul. quoad processiones *cap.* 11. *dub.* 217. ratio est, quia Tridentinum *loc. cit.* solum dicit, quod Re-

Regulares vocati personaliter ad processiones publicas accedere compellantur, & nihil loquitur de compulsu per censuras, quæ, quando vult, ut possint in Regulares fulminari, expresse de eis mentionem facit, & tribuit Episcopis facultatem procedendi per easdem contra exemptos; prout *Sess. 22. de observand. & vitand. in Missar. celebrat.* contra Regulares celebrantes in domibus privatis, & omnino extra Ecclesiam; & *Sess. 25. de Regul. & Monial. cap. 5.* contra Moniales rebelles, & inobedientes circa observantiam clausuræ, dicta facultas Episcopis conceditur, ergo aliis pœnis uti debet Episcopus ad Regulares compellendos, ut ad processiones accedant, v. g. privare eosdem facultatibus Confessiones audiendi, Verbum Dei prædicandi, & similibus. Vide dicta superius *cap. 3. n. 6. & 7.* Advertendum tamen, quod Regulares, qui ex privilegio, vel consuetudine legitimè introducta non tenentur ad processiones accedere, etiamsi sæpius ex devotione, vel alio religioso motivo accessissent, non propterea ad id possent ab Episcopo compelli, cum ex hoc nullum jus contra illos acquiratur ita Quaranta in summ. Bullar. *V. Præcedentia*. Lezana *tom. 1. cap. 9. n. 47.* Moronus *respons. 12. n. 30. & alii*.

16. Regulares sine licentia Episcopi prohibentur sub mortali accedere ad Crates ad colloquendum cum Monialibus, etiam subjectis; Confessariis quoque Monialium sub pœna excommunicationis, privationis vocis activæ, & passivæ, omniumque officiorum, & inhabilitationis ad alia est probitum pernoctare apud Monasteria intra mænia Civitatis existentia, quin prius judicium Episcopi super distantia Conventus à Monasterio proferatur, ab eoque cognoscatur, & approbetur distantia necessaria inter mansionem pro usu Confessarii, & Monialium Monasterium, à quo non solum per parietes, sed etiam per tecta debet esse disjuncta, & separata; ut patet ex Const. 156. Alexandri VII. quæ incipit: *Felici*: Bullar. *tom. 5.*

17. Non licet Regularibus, etiam in propriis Ecclesiis: Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum publice adorandum exponere, nisi ex causa publica, quæ probata sit ab Ordinario; ex causa autem privata possunt, dummodo SS. Sacramentum e Tabernaculo non extrahatur, & velatum remaneat, ita ut ipsa Hostia videri non possit: ex Decreto S. R C. die 10. Decembris 1602. edito, quod referunt Nicol. *V. Eucharistia n 32.* & Fagnan. *in 1. ad cap. Grave de offic. Ordin. n. 77.* Pro personis privatis ritus est, ut exponatur in Ostiolo Tabernaculi, vel in Pixide velata cum luminibus, & assistentia, quod etiam firmavit S. Cong. Episcop. 7. Septembris 1598 apud Gavant. Manual. *V Eucharistia, n. 54.* Quantum ad Sacras Imagines, & Reliquias ponendas, exponendasve in Ecclesiis Regularium, id nequit fieri absque Episcopi approbatione: ex Tridentino *sess. 25. in Decret. de invocat. Venerat. & reliq. expos.*

18. Regulares, qui manifeste in personam Ordinariorum delinquunt, ex

ex cap. *Romana de pœnis in 6.* vel Prælatorum jurisdictionem competentem impediunt, ne munus suum exequantur, possunt ab Ordinariis legitime coerceri, & puniri, ex cap. *Quia de offic. deleg.* & ex Decret. S. Cong. Concil. quod & Gregorius XIII. approbavit.

19. Episcopis qui in Ecclesiis Regularium tam ex consuetudine, & privilegio, quam ex Sacrorum Canonum Constitutionibus, & Pontificalis Romani præscripto, aut alio jure Pontificalia exercere, aut Pontificalibus paramentis cum Mitra, vel etiam cum sola Cappa interesse possunt, tenentur ipsi Regulares Baldachinum attollere; ex Decreto Clementis VIII. quod incipit. *Decet*: die 10. Junii 1603 edito, & à Pignatello *tom. 10. consult. 106. n. 30.* relato; quod si Regulares indebite resistant, vel negligant, possunt ab Episcopis per censuras, aliasve pœnas Ecclesiasticas puniri: *ibidem*.

20. Possunt Episcopi in Ecclesiis Regularium absque eorum licentia, etiam in Pontificalibus celebrare, benedicere populo, audire Divina Officia, & in sua præsentia facere celebrare; cum hujusmodi actiones honorem, reverentiam, & præeminentiam Episcopis debitam, non autem jurisdictionem, & superioritatem respiciant, nec propterea exemptorum privilegia violantur: ut habetur in terminis Clement. *Archiepisc. de privileg.* & notatur à Fagnano *in 1. ad cap. Quia nos de authorit. & usu pallii n. 13.* Nequeunt tamen, invitis Regularibus, exercere functiones Pontificales, quæ habent mixtam considerationem honoris, & jurisdictionis; ut Ordines conferre, Indulgentias concedere, degradare, baptizare, & similia; quia hæc in litteris non exprimuntur; nisi Ecclesia sit Parrochialis: ut constat ex cap. *Quoniam de sent. excommun. in 6.* & ex Decreto S. Cong. Concil. *in una Brixien. 9.* Junii 1657. edito.

21. Quamvis Episcopi nequeunt Regulares ad coram se comparendum citare, cum non sint eorum Judices competentes, ac propterea, si eos citaverint hujusmodi citatio ipso jure erit nulla, nihilominus tamen, si in citatione exprimatur causa, quæ fundet super Regulares jurisdictionem vel per Constitutiones Apostolicas, aut per Concilia Episcopis attributam, tenebuntur in tali casu comparere, etiam in dubio, an ad comperendum teneantur, necnè, nam ex reverentia Episcopis debita comparere semper decet, & convenit, & tunc sua privilegia ostendere, & rationes poterunt allegare: ut docent Henriquez *lib. 7. de indulg. cap. 25. n. 6. & 8.* Armilla *v. exemptio n. 1. in fine*, Peyrinus de privil. Regul. *tom. 3. in additam. ad Const. Sixti IV. n. 5. & alii*.

22. Regulares non subduntur Episcopo Diœcesano quoad Sacramentum Confirmationis suscipiendum, idcircò quilibet Episcopus potest eosdem confirmare, nec Episcopus Diœcesanus valet id impedire, vel cogere, ut Regulares pro Confirmatione suscipienda ad ipsum accedant, cum possint illam suscipere ab Episcopo, etiam alieno, à quo cum debitis dimissoriis, aliisque requisitis sunt Or-

di-

dines suscepturi, ita plures D.D. quos citat, & sequitur Diana *part. 3. tract. de Sacram. Confirm. resol. 20. Cespedes tract.* de exempt. Regul. quoad varia *cap. 24. dub. 358.*

23. Ad extrahendum Reum ab Ecclesia Regularium in casibus, in quibus non gaudet immunitate, non sufficit Prælati Regularis licentia, sed requiritur Episcopi facultas, prout decrevit Gregorius XIV. in sua Constit. 7. incip. *Cum alias*: apud Cherub. *tom.* 2. etiam ad extrahendum corpus occisi ad finem capiendi informationes delicti, dum corpus est in Ecclesia Regularium sepultum, ad Episcopum, non ad Prælatum Regularem spectat dare talem facultatem.

C A P. V.

De exemptione Tertiariorum à jurisdictione Ordinarii.

1. Seraphicus P. N. S. Franciscus fuit primus omnium, qui Tertiarios, seu Fratres, ac Sorores de pœnitentia instituit, & anno 1221. Regulam eisdem descripsit his verbis: *Si qui voluerint hanc vitam observare*: quæ habetur per extensum in Const. 2. Nicolai IV. incip. *Supra Montem*: apud Cherubin. *tom.* 1. Postmodum autem S. P. Dominicus eidem S. P. Francisco magna charitate conjunctus fortè ad ipsius imitationem tertium Ordinem etiam instituit, ut refert D. Anton. *in 3. p. histor.* Augustiniani pariter, Carmelitæ, Servitæ, aliique Mendicantes suos Tertiarios, & Tertiarias habent ut videre licet in compend. privil. Mendicant. *v. Tertiarii in annotation. Corduba in fine, & in tom. 3. q.q. Regul. Roderici, q. 72. art. 2. & 3.* Quia vero dictorum Tertiariorum varii sunt status, idcircò ad sex genera revocati, in sequentibus resolutionibus distinctè recensebuntur, ut manifestè appareat, quinam eorum ab Ordinarii jurisdictione sint exempti.

2. Tertiarii primi generis sunt illi, qui in Religione viventes, & tria vota essentialia solemniter emittentes sub Prælatorum obedientia manent; quibus Leo X. in sua Const. 42. incip. *Inter cætera* apud Cherub. *tom.* 1. Regulam S. P. N. Francisci aptavit, & accommodavit, & quos postea S. Pius V. in sua const. *63.* incip. *Ea est Officii*: apud eundem Cherub. *tom.* 2. reformavit, ac Generali, & Provincialibus Ordinis Minorum de Observantia subjecit, licet postea hanc Pii Constitutionem moderavit Sixtus V. in Bulla 28. incip. *Romani Pontificis* in Bullario *tom.* 2. de quibus Casarub. in comp. privil. *v. Tertiarii n. 24.* & Peyrinus *tom. 1. privileg. in Const. 4. Sixti IV. § 7. n. 31.* Hi proculdubio, cum tria Vota Religionis essentialia emittant, & sub Prælatorum obedientia vivant, verè, & propriè Religiosi sunt, prout

præ-

præfati Summi Pontifices in relatis Constitutionibus declararunt, ac propterea ab Episcoporum jurisdictione sunt exempti, privilegio Canonis, & fori, sicut cæteri Regulares, fruuntur, habentque multa privilegia, quæ Clemens VIII. in sua Const. 51. incip. *Ratio Pastoralis Officii*: apud Cherub. *tom.* 3. confirmavit & innovavit: prout iidem Casarub. & Peyrinus *in loc. cit.* tradunt. Ad hos reducuntur Tertiariæ, quæ tribus votis essentialibus emissis, sub clausura vivunt.

3. Tertiarii secundi generis sunt illi, qui in Conventibus habitant, Regulam tertii Ordinis sub mortali non obligantem profitentur, habitumque Religionis sine caputio deferunt;& quamvis propriè Religiosi non sint, eo quod votis essentialibus non sint astricti, nec sint personæ Ecclesiasticæ nisi secundum quid, privilegiis tamen Regularium, quibus inserviunt, fruuntur, ex concessione Leonis X. in sua Bulla 22. quæ incip. *Dum intra mentis arcana*: apud Cherub. *tom.* 1. quam postea plures Summi Pontifices, præcipuè Clemens VIII. in cit. Const. *Ratio Pastoralis Officii*, confirmarunt, & innovarunt. Idem dicendum de Tertiariis inservientibus in Monasteriis Monialium Superioribus Regularibus subjectarum, dummodo ipsi sub obedientia, Visitatione, & correctione eorundem Superiorum Regularium maneant; ex privilegio Nicolai V. in Bulla incip. *Etsi Cunctorum*: apud Joan. Baptist. Confectium *pag.* 35.

4. Tertii generis sunt Mulieres, quæ virginalem, seu cœlibem, vel castam vidualem simplici voto expresso, sub dicto habitu vitam ducunt, ac in Congregatione, aut etiam in Consanguineorum, & Affinium suorum, vel propriis domibus, aut seorsum habitant; & quamquis vere Religiosæ non sint, cum tria Vota Religionis essentialia non emittant, gaudent tamen omnibus privilegiis, indulgentiis, & exemptionibus, quibus Fratres Ordinis, cujus tertiæ Regulæ habitum gestant, fruuntur: videlicet, possunt sibi ubique sepulturam eligere; ab Ordinarii jurisdictione exemptæ remanent; unde conveniri non possunt, nisi coram Judice Conservatore illius Religionis, cujus habitum induunt; sunt etiam exemptæ à Laica potestate, gaudent quoque privilegio Canonis: *Si quis suadente*: annummerantur enim quoad hoc personis Ecclesiasticis, nam se Deo consecrarunt per expressum simplex Castitatis votum, & propositum observandi Regulam de tertio Ordine à S. Sede approbatam, in habitu suscepto à Superioribus Regularibus, vel ab eorum Delegatis ad id authoritate Apostolica suffultis, sub quorum obedientia, visitatione, & Correctione vivere tenentur; possunt etiam admitti ad Divina Officia audienda in Ecclesiis suorum Ordinum tempore interdicti, exceptis causam interdicto dantibus, nutrientibus, foventibus, & auxilium, favorem, vel consilium præstantibus. Non valent tamen sibi Confessarium eligere, nisi ex approbatis ab Ordinario, neque adimplere præceptum Paschale, nisi in propria Parochia: ut patet ex Constitutionibus Aposto-

licis Nicolai IV. incip: *Supra Montem*: Leonis X. incip: *Dum intra*: apud Cherub. *tom.* 1. & ex Decretis SS. Cong. Concilii, & Episcop. & Regul. necnon Immunitatis relatis a Piasec. in praxi *part.* 2. *cap.* 3. *art.* 7. *n.* 13. Monacello *formul.* 14. *p.* 1. *tit.* 6. *n.* 1. Fagnan. in 2. ad cap. *nullus de foro compet. n.* 71. Mattheuc. Official. quoad Tertiarios: *cap.* 52. *à num.* 1.

5. Tertiarii, & Tertiariæ quarti generis sunt illi viri, qui collegialiter non vivunt, necnon Mulieres sive conjugatæ, sive liberæ, quæ, castitatis voto non emisso, formam vivendi, ac Regulam à S. Sede approbatam opera nostra suscipiunt, & quoad ejusdem Regulæ observantiam directioni nostri Ordinis Regulari ex Apostolico præscripto legitime subsunt, & in propriis domibus habitant. Hi enim privilegiis, & exemptionibus præfatis minime gaudent, ut patet ex Const. Leonis X. incip. *Dum intra*: & ex pluribus S. Cong. Decretis; idcirco Episcopali jurisdictioni, ac potestati Laicali sunt subjecti, ita quod coram Judice Ecclesiastico, vel Sæculari, & non coram Prælatis Regularibus, vel eorum Conservatoribus quoad illorum personas, & bona propria conveniendi sunt; ad onera quoque Laicis debita tenentur, ita ut nec fori, nec Canonis privilegio fruantur, prout cum multis docet Mattheuc. Official. quoad Tertiarios *cap.* 52. *n.* 4. Possunt tamen sibi eligere sepulturam ubi voluerint, & tempore interdicti in Ecclesiis suorum Ordinum admitti ad Divina audienda, nisi causam interdicto dederint, nutrierint, foverint, vel auxilium, consilium, aut favorem præstiterint; ut constat ex præfata *Const.* Leonis X. Possunt pariter qui ad horas Canonicas tenentur, eodem uti Breviario, quo Fratres Minores utuntur; ex concessione Pauli III. in Bulla incip. *Ad fructus uberes*: quæ habetur in Directorio trium Ordinum; & ex Decreto S. Cong. Rituum die 7. Augusti 1694. edito, & refertur in Rubr. particul. nostri Breviarii *tit.* 12. *n.* 142. Gaudent præterea omnibus indulgentiis à Paulo V. Regularibus concessis in sua Const. 21. incip. *Romanus Pontifex*: apud Cherub. *tom.* 3. prout docent Roder. *tom.* 3. *quæst.* 73. *art.* 2. Miranda *tom.* 1. *quæst.* 36. *art.* 4. Portell. *V. Tertiarii n.* 3. Bordonus *tom.* 2. *resol.* 72. *n.* 10. *&* *resol.* 75. *n.* 53. *& alii*.

6. Ex dictis in præcedenti resolutione non infertur, quod Episcopus possit visitare Congregationem tertii Ordinis, ut sic: cum habeat suum Visitatorem à Superioribus ejus Religionis, cujus habitum Tertiarii gerunt, deputatum; nam aliud est Fratres, & Sorores ratione suarum personarum esse subjectas jurisdictioni Episcopali quoad Sacramenta, & alia jura Ecclesiastica; aliud est visitari ratione bonorum, & jurium ipsiusmet Congregationis, & Regulæ, quod quia tangit statum Regularem, idcirco ad Prælatos Regulares id spectat: ex concessione Nicolai III in Bulla 6o. relata à Vadingo *tom.* 2. *in Regesto*, & docet Bordonus *tom.* 2. *resol.* 75. *n.* 68. *& alii*.

7. Tertiarii quinti generis sunt qui-

quidam Eremitæ in communitate non viventes, huc illuc discurrentes; ad arbitrium suum locum mutantes, Regulam tertii Ordinis nec observantes, nec profitentes, Castitatem non voventes, nullum Superiorem, vel visitatorem, aut correctorem Regularem agnoscentes, propria authoritate habitum assumentes, vel ab aliquibus Regularibus non servata forma ad id requisita recipientes; isti, ait Casarubius *in comp. privil.* sunt valde temerarii, nec sunt Tertiarii S. Francisci, ac propterea nullo privilegio Fratrum Minorum, vel Tertiariorum gaudent, nec sub eorum jurisdictione existunt.

8. Sexti, & ultimi generis sunt Mulieres Tertiariæ, quæ tria vota essentialia non emittunt, nec servare Castitatem vovent, nubere possunt, si velint, in Congregatione tamen vitam ducere præsumunt, Regulamque tertii Ordinis alicujus Religionis profitentur; istæ proculdubio omnimodæ curæ, & jurisdictioni Episcopali sunt, & esse debent subjectæ, prout constat ex Decreto S. Cong. *in una Pistorien.* die 20. Decembris *1616.* edito, quod referunt Gavant. *in Manual. V. Tertiaria n. 2. & 9.* Pax Jordan. *tom. 2. elucubrat. divers. lib. 7. n. 14.* Barbosa *in summ. Bullar. V. Tertiaria*. Quinimmo S. Pius V. in sua Const. 8. incip. *Circa Pastoralis*: apud Cherub. *tom. 2.* decrevit, ut in futurum Episcopi non permitterent dictis Tertiariis, quæ Castitatis votum non emittunt, atque adeo nubere possunt, vitam in communitate traducere, & ut Regulares nullam prorsus sic vivere volentem in suum Ordinem, Religionem, seu Congregationem recipiant; quod si secus egerint, illarum receptiones, & professiones irritas, & nullas esse declaravit; quapropter hujusmodi Tertiariæ absque Castitatis voto in communitate viventes, licet Regulam tertii Ordinis profiteantur, nullo prorsus privilegio potiuntur.

9. Licet S. Pius in præfata Constitutione non distinguat de Tertiariis Mulieribus in Congregatione cum Voto simplici castitatis, vel sine ipso viventibus, sed solum loquatur de Voto solemni & ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debeamus; verum quando ratio nos inducit ad distinguendum, utique distinguere debemus; in proposito autem ratio nos movet ad distinguendum de Tertiariis in Congregatione viventibus cum voto expresso simplici castitatis & de illis, quæ in Congregatione forsan vivunt absque ullo voto, nam primæ revera non includuntur in Constitutione præfata S. Pii V. ut patet ex alia Constit. Leonis X. citata supra *n. 4.* ex qua rectè deducitur, quod dum Leo expressit, Mulieres virginitatem, seu castitatem simpliciter voventes, dicendo: etiam in consanguineorum, & affinium suorum, aut propriis domibus manentes, privilegiis supra *n. 4* relatis gaudere, supposuit à fortiori easdem cum eo voto in Congregatione viventes præfatis privilegiis pariter frui; quod expressè S. Cong. in Decreto relato n. præcedenti declaravit.

10. Tertiarii, & Tertiariæ secundi, & tertii generis ut supra *n. 3. & 4.* cum à jurisdictione Ordinarii, & à po-

à potestate saeculari exempti sint, idcirco jurisdictioni Superiorum Regularium, praecipuè Ordinis Minorum, in aliquibus subiiciuntur, & tenentur saltem sub venlali subire correctionem, aut mortificationem sibi factam à Visitatore per Generalem, vel Provincialem deputato, dum coram ipso interpellantur pro aliqua transgressione Regulae, per quam subditi facti sunt: *Dixi saltem sub veniali*, quia dicti Praelati Regulares possunt ex justa causa eis aliquid sub censuris praecipere, & tunc resistentes, & contumaces peccant etiam mortaliter non ratione voti obedientiae, quod non emittunt, sed ratione contemptus, & contumaciae; nam in Bulla praefati Nicolai IV. incip. *Apostolica Sedes*: conceditur nostro Ministro Generali, ejusdemque delegatis facultas visitandi, corrigendi, incarcerandi, & puniendi Tertiarios, & Tertiarias delinquentes, tam in propriis domibus degentes, quam in communitate viventes, etiam sub censuris Ecclesiasticis, & invocato brachii saecularis auxilio, si opus fuerit: ita Bordonus *tom. 2. consil. Regul. resol. 75. n. 37.* Cand. Bergomen. *tract. 4. cap. 12. de exempt. tertiar. resol. 31. & alii.*

11. Tertiarii, & Tertiariae quarti generis, ut supra *n.* 5. subiiciuntur etiam directioni, & gubernationi Superiorum Ordinis, cujus sunt Tertiarii, non quidem propter jurisdictionem, quam in ipsos habeant, cum sint saeculares, sed ob curam spiritualem, & diligentiam specialem, quam de salute illorum spirituali tenentur habere, cum sint aliquo modo membra illius Religionis, cujus habitum deferunt, ut ait Casarubius in Compen. privil. Mendicant. *V. Tertiarii n. 24. §. quoad primum gradum*; Miranda in Manual. *tom. 1. q. 36. art. 1.* Idcircò nequeunt illos punire incarcerando, excommunicando, vel aliis poenis afficiendo; possunt dumtaxat eos habitu privare, & è Tertiarorum aggregatione, ac libro delere, si scandolosi, discoli, vel incorrigibiles fuerint; quamvis non peccant, si praefatis superioribus obedire nolint; ut ait Portell. in dub. Regul. *V. Tertiarii n. 6.* Roder. *tom. 3. q. 69. art. 1.*

12. Praedicti Tertiarii, & Tertiariae in propriis domibus habitantes possunt ad instar modi, qui communiter in Confraternitatibus observatur, habere veluti Superiores aliquos, sive aliquas ex seipsis, ut ad convocandum, vel corrigendum eosdem curam habeant, id enim rationi, ac intentioni Summorum Pontificum hunc modum vivendi approbantium, conveniens videtur: ut ait Casarub. *in cit. comp.* ut supra. Hi autem vocantur à Nicolao IV. in Bulla *Supra Montem*: relata superius *n.* 4. pro Tertiarlis Minoritis Ministri, & Ministrae: pro Dominicanis Magistri, sive Directores, respectu virorum; & Priorissae, sivè Subpriorissae respectu Mulierum; & à Martino V. in Bulla incip. *Sedis Apostolicae* apud Cherub. *tom. 1.* pro Tertiariis Servitarum correctores, Subcorrectores seu Vicarii respectu Virorum; & Priorissae respectu Mulierum. Qui Superiores ab eisdem Tertiariis eligi, & nominari debent, vel saltem à Superioribus Religionum, cum consilio

tamen ipsorum Tertiariorum, vel Tertiariarum, prout rationi, & æquitati congruum est: ut docent Lezana *tom.* 2. *cap* 14. *n.* 42. Cand. Bergom. *tract.* 4. *cap.* 12. *resol.* 33.

13. Quamvis ex vi Regulæ tertii Ordinis ad Ministrum ipsorum Tertiariorum, & Ministram Tertiariarum cum consilio aliquorum discretorum Fratrum, vel Sororum discretarum spectabat tam recipere ad habitum, quam ad professionem Fratres, ac Sorores; modo tamen id facere eis non licet, sed est necessaria licentia expressa Superiorum majorum Ordinis, cujus tertiam Regulam profitentur, nec amplius requiritur licentia Ordinarii; prout constat ex Decretis Summorum Pontificum Innocentii IV. Sixti IV. Eugenii IV. Martini V. & aliorum, quos refert Lezana in Summa *cap.* 14. *n.* 8. in quibus hujusmodi facultas expressè tribuitur Prælatis prædictis, aliisque ab ipsis deputandis (privative quoad quoscunque alios) à quibus non debent admitti Tertiarii, aut Tertiariæ, nisi fuerint probatæ vitæ, & exemplares, & nisi Tertiariæ tertii generis, ut supra *n.* 4. habeant de proprio, unde sufficienter vivere possint. Reliquæ vero qualitates præscriptæ à S. Cong. Episcop. & Regul. in suo Decreto die 20. Decembris 1616. edito, quod refert Mattheuc. *Official. quoad Tertiarios cap.* 58. *n.* 3. videlicet, quod Mulieres admittendæ, ad habitum tertii Ordinis sint annorum 40. quod non habitent cum aliis viris, nisi cum Consanguineis, vel affinibus in primo tantum gradu; quod ab Ordinario loci licentia sit prius impetrata; & quod in habitu deferendo omnino abstineant à velo supra caput, à pectorali, vulgò *Sottogola*, & à patientia; quamvis sint optimæ, ob defectum tamen illarum non redditur invalida ipsarum receptio, vel professio, cum in præfato Decreto non apponatur clausula irritatoria, nec dicat S. Cong. *non possint admitti*, sed solum; *non admittantur*; ut bene notat Lezana ut supra *n.* 40. Cand. Bergom. *tract.* 4. *cap.* 12. *resol.* 35. Bordon. *tom.* 2. *consil. reguli resol.* 56. *n.* 106. *&* 108. *& resol.* 57. *n.* 60.

14. Prædictæ Tertiariæ votum castitatis emittentes, quæ sunt tertii generis, ut supra *n.* 4. non solum gaudent privilegiis Regularium, quorum habitum gestant, ac Regulam tertii Ordinis profitentur, quoad personas; verum etiam quoad suas Domos, Oratoria, Capellas, & Ecclesias, si quas habent, à jurisdictione Ordinarii sunt exemptæ; nec possunt dictis privilegiis renunciare sine Summi Pontificis licentia, ac consensu Capituli generalis. Unde hujusmodi Tertiariæ, quæ cum facultate Episcopi Ecclesiam, Oratorium, vel Capellam ædificant, sed sub conditione, ut ipsi, ac Parocho subsint, adhuc post constructionem ab utriusque jurisdictione exempta remanent; nam lex illa conditionalis facultati ædificandi adjecta, juri privilegiorum repugnat, atque adeo impossibilis debet censeri, & per consequens ac si adjecta non esset. Ultraquamquod tam Episcopi, quam Parochi, qui in loca, vel personas Tertiariarum exemptorum jurisdictionem habere prætendunt, pœnas contra violan-

lantes privilegia exemptorum impositas, de quibus infra dicetur, incurrunt: Chochier. *tom.* 2. *de jurisd in exempt. part.* 2. *q.* 123. Cespedes *de exemp. Regul. cap* 1. *dub.* 22. *& alii*. Ad fruendum tamen præfatis privilegiis, tenentur hujusmodi Tertiariæ vivere sub obedientia, visitatione, & correctione Superiorum Ordinis, vel Delegatorum, ut alibi dictum est.

15. Moniales tertii Ordinis, quæ tria vota essentialia solemniter emittunt, & sub clausura vivunt, ab obedientia tamen Regularium sunt abstractæ, ac Ordinariis locorum subjectæ, privilegiis Ordinis, cujus habitum gestant, minimè gaudent; nisi habeant speciale privilegium communicationis privilegiorum ut habent à Paulo III Moniales tertii Ordinis Annunciationis, alias S. Ursulæ Salmaticensis, ita Roder. *tom.* 3. *q.* 73. *art.* 3. *in fine*; fruuntur tamen indulgentiis, & gratiis à Paulo V. concessis Ordinibus Regularibus, prout habetur *in* §. 18. suæ Constitutionis quæ incipit *Romanus Pontifex* & est 21. in Bullario Cherubini *tom.* 3. quam per extensum refert Mattheuc. Officil. quoad Indulgentias *cap* 26. *n.* 1.

16. Generales, Provinciales, & quicunque alii Superiores Regulares nequeunt absque licentia Summi Pontificis subdere locorum Ordinariis Moniales, seu Tertiarias sibi subjectas, nam illa subjectio substantialiter, & in rigore est renunciatio privilegiorum Monialium, vel Tertiariarum, quæ privilegia data sunt à Sede Apostolica; privilegia enim, aut beneficia nequeunt renunciari, nisi coram Superiore, à quo sunt recepta: ut habetur in cap. *Admonet, de renunciat.* & docent Portell. *p.* 1. *casuum, casu* 12. Cespedes *tract. de exempt. Regul. cap.* 23. *dub.* 326.

17. Fæminæ volenti fieri Soror tertii Ordinis cujusvis Religionis dari potest legatum pro Monachatu relictum, si emittat votum Castitatis, licet in domo propria maneat; ratio est, quia hujusmodi Soror, ut dictum est supra, gaudet omnibus privilegiis Regularium, ergo, & illud lucrandi dotem; nam per assumptionem habitus, & professionem Castitatis, seu Virginitatis dicitur aliquo modo fieri Monialis, quamvis maneat in domo sua, vel parentum suorum. ita docent Diana *p.* 1. *tract. de immun. Eccles. resol.* 64. §. *unde ex his apparet*: Franc. de Castello *decis.* 88 Aloysius Riccius *in collect. decision. p.* 4. *collect.* 1051. relati à Barbosa *de jure Ecclesiastico universo lib.* 1. *cap.* 41. *n.* 8.

CAP.

CAP. VI.

De exemptione Sæcularium per respectum ad Regulares, & quoad electionem sepulturæ in eorum Ecclesiis.

1. NON tenentur seculares diebus Dominicis, aliisque festivis Missam audire in Ecclesiis Parochialibus, cum præcepto Ecclesiæ satisfaciant, si in Ecclesiis quorumcumque Regularium eam audierint; ut constat ex Bulla 25. Leonis X. incip. *Intelleximus*: apud Cherub *tom.* 1. & ex alia S. Pii V. incip. *Etsi Mendicantium*: relata supra *cap.* 1. *n.* 7. ubi declarando decretum Tridentini *sess.* 22. de auditione Missarum: ait: *Ipsi Christi fideles ullatenus desuper molestari, aut impediri per locorum Ordinarios, seu Rectores Ecclesiarum parochialium, aut alios quoscunque ullo pacto, causa, vel occasione non valeant, sed præfati Christi fideles audiendo Missas, & alia divina officia in Ecclesiis Regularium diebus Dominicis, aut festivis, præcepto Ecclesiæ de illis audiendis satisfacere censeantur.*

2. Præfati Sæculares sunt exempti ab obligatione confitendi peccata suis Parochis, nec possunt ad hoc ab Ordinariis locorum cogi, si peccata sua Regularibus confiteantur: ut constat ex Extravag. Joannis 22. in corpore juris inserta, quæ incipit: *Vas electionis*: in qua privilegiis Regularium quoad administrationem Sacramentorum aliquorum confirmatis, errorem cujusdam Parochi prædicantis multos errores, & inter alios: quod Confessi Fratribus habentibus licentiam generalem audiendi Confessiones, tenerentur eadem peccata proprio Sacerdoti, idest Parocho, iterum confiteri; condemnavit, & prohibuit hujusmodi errores in posterum sustinere: constat etiam ex Concilio Lateranensi sub Leone X. ubi interpretando caput illud: *Omnis utriusque sexus*: sic ait: *Talibus* (idest Regularibus Mendicantibus) *præsentatis, & admissis, confitentes, Constitutioni, quæ incipit*: Omnis utriusque sexus: *quoad Confessionem satisfecisse censeantur, Sacro approbante Concilio, statuimus*. Et Sixtus IV. in sua Constit. incip. *Dum attenta meditatione*, damnat hujusmodi errores, eosque sustinentes, tanquam de hæresi suspecti sunt denunciandi Inquisitoribus S. Officii, & ab eis puniendi. Perpende etiam propositionem 20. inter damnatas ab Alexandro VIII.

3. Neque Clerici, neque Laici Sæculares tenentur Episcoporum obedire præceptis adversus privilegia Regularium impositis: ratio est, quia subditi non tenentur suis Episcopis obedire in his, in quibus nullam habent potestatem, cum potestas sit prin-

principium imperandi, quam quidem Episcopi in casu nostro non habent; ut patet ex cap. *Quanto amplius*, *de privil.* in quo Honorius III. post narratam querelam Monachorum Cluniacensium, super eo, quod contra privilegia sibi concessa: videlicet, quod Sæculares possent in suis molendinis molere, & in furnis coquere &c. Archiepiscopi, & Episcopi non in Monachos, sed in Sæculares molentes, & coquentes sententias excommunicationis pronunciabant, ut ita à molendinis, & furnis eorumdem Monachorum Sæculares averterent; post vituperatum hunc agendi modum, eisdem Prælatis severe prohibuit, ne in posterum hujusmodi sententias in fraudem privilegiorum ferrent.

4. Quinimmo Sæculares ipsi obedientes Episcopis in his, quæ sunt contra Regularium privilegia in re gravi mortaliter peccant, quia agere contra Jura Pontificia in re gravi est peccatum mortale, sic enim facientes non aliter se gerunt ac illi, qui agrum invito Domino usurpant, & sicut hujusmodi usurpatores mortaliter contra justitiæ virtutem peccant, ita pariter dicti Sæculares Episcopis in præfatis præceptis obtemperantes contra obedientiæ virtutem mortaliter peccant: ita *D. D. commun.*

5. Possunt Sæculares eligere sepulturam in Ecclesiis quibuscunque, etiam Regularium, nec ullo modo possunt ab Ordinariis prohiberi: constat ex cap *Tua de testam.* ubi Gregorius IX. Episcopis præcipit, ut sedulo invigilent, & provideant, omnes pias defunctorum voluntates executioni mandari; quod expressius ante dictum Gregorium Alexander III. in Concilio Lateranensi *cap. 1. de sepulturis*: hoc decreverat his verbis: *Liceat unicuique, ubi voluerit, eligere sepulturam*; & successive Bonifacius VIII. in cap. *Licet de sepulturis in 6.* decrevit: Filiumfamilias, quando ad annos pubertatis venerit; videlicet, quando quartum decimum suæ ætatis annum excesserit, posse sibi sepulturam eligere, pro eo autem, qui ad annos pubertatis nondum pervenit, electio supulturæ libere à parentibus est facienda in quacunque Ecclesia, etiam Regularium, prout S. Cong. Episcop. & Regul. 20. Januarii 1640. decrevit: ita Peyrinus *tom 3. de privil. Regul.* Bordon. *tom. 2. resol. 51. n. 219. & alii.*

6. Præfatum privilegium confirmavit Sixtus IV. in const. quæ incipit: *Regimini*: in favorem Fratrum Prædicatorum, & Minorum, prout in Clement. *Dudum de sepulturis*: fuerat antea Sancitum; postmodum autem Leo X. in sua const. 22. incip. *Dum intra*: apud Cherub. *tom. 2.* generaliter omnibus Regularibus concessit jus, seu privilegium sepeliendi in suis Ecclesiis, etiam cum ipsorum habitu corpora eorum, qui in eis sepulturam elegissent: nec refert, quod Innoc. IV. in sua const. incip. *Cum à nobis*: relata à Casarub. in comp. privil. *V. sepultura n. 1.* in qua idem privilegium Fratribus Minoribus conceditur; addiderit clausulam: *Salva tamen justitia illarum Ecclesiarum, à quibus corpora defunctorum assumuntur*: nam Sixtus IV. in præcitata sua Constitutione declaravit, id intelli-

gi

gi de portione canonica, de qua infra fuse differetur.

7. Nequeunt Regulares renunciare dicto juri, seu privilegio sepeliendi cadavera in eorum Ecclesiis Conventuum jam erectorum absque Sedis Apostolicæ beneplacito, nisi in limine fundationis præcesserit concordia cum Parocho de non recipiendis ad sepulturam illius parochianis, vel nisi de ejus expressa licentia; in hoc enim casu agitur de jure quærendo, idcirco non habet locum textus in cap. *Ambitiosæ, de rebus Ecclesiæ non alienandis*; cum dici non possit, quod alienetur jus Ecclesiæ, & sicut Parochus debet audiri, & propter præjudicium sibi inferendum potest erectionem novi Conventus impedire, ita potest concordia, & pacto, hujusmodi præjudicio ante illius erectionem providere; ut sæpius tenuit Rota apud Petram. *tom.* 2. *Comment. ad Const. Apostol. Const.* 3. *Cælestini III. sect.* 5. *n.* 23. Si vero post fundationem Conventus oriatur lis inter Regulares, & Parochum super jure sepeliendi, & funeralibus, tunc potest sustineri concordia facta per viam transactionis, vel compensationis; maxime, si facta sit ad vitanda scandala, & tollendas dissensiones, necesse est tamen in tali casu saltem Decretum Episcopi, causa cognita: Petra cit. *tom.* 1. *const.* 1. *Paschalis II. sect.* 2. apud Mattheuc. Official quoad sepulturas *cap.* 47. *n.* 2.

8. In casu, quo defuncti sibi sepulturam non elegissent, poterunt ipsorum hæredes, vel testamentorum executores, aut alii, qui funeris curam habent, sepulturam eligere, etiam in Ecclesiis quorumcunque Regularium, qui cruce elevata ex ipsorum defunctorum domibus corpora levare, eaque accipere, & associare, rectoque tramite ad ipsorum Ecclesias (non tamen tempore interdicti) deferre, & sepelire possunt, salvo dumtaxat jure parochiali; usu, more, vel consuetudine in contrarium non obstantibus: prout constat ex concessione plurium Summorum Pontificum, præsertim S. Pii V. in sua Const. 41. incip. *Ad hoc nos Deus* apud Cherub. *tom.* 2. Ex Decreto tamen S. Congr. die 11. Decembris 1615. edito, & relato à Bordon. *tom.* 2. *resol.* 51. *n.* 209. debet Parochus expectari, & si monitus expresse noluerit venire, eo invito potest cadaver ad sepulturam electam deferri.

9. In Ecclesiis Monialium, etiam exterioribus nequeunt corpora Laicorum sive Virorum, sive Mulierum sepeliri, licet solvere vellent pœnam Synodalem: ex Decreto S. Congr. Episcop. & Regul. *in una Maceraten.* die 8. Novembris 1652. edito. Ad hunc tamen effectum est necessaria ejusdem S. Congr. licentia, & Monialium consensus: Pignatell. *tom.* 4. *consult.* 177. apud Mattheuc. *Official. quoad sepulturas n.* 4. & officium est peragendum à Confessario Monialium Regularibus subjectarum, non à Parochis, nisi usque ad portam Ecclesiæ: *ibid.*

10. Animadvertant Regulares, non posse sepulturas juxta Altaria ædificari, sed ab Altaribus debere esse remotas, ita ut Sacerdos dum Missam celebrat, non cogatur pedi-

bus insistere supra corpora defunctorum; idcirco inter Altaris prædellam, & sepulturæ ostium mediare debet spatium trium circumcirca cubitorum: Pignatell. *tom.* 4. *consult.* 32. nam Altaria, sub quorum prædellis, vel juxta eas cadavera sunt sepulta, licet propterea consecrationem non amittant, debent tamen interdici, donec dicta cadavera in alium locum deferantur: ex Decreto S. Congr. die 13. Septembris 1593. edito, apud Matthæuc. cit. *n.* 5.

11. Plures Summi Pontifices, & præcipue Urbanus VIII. in sua Const. 244 quæ incipit: *Cum licet*: Bullar. in Bullario *tom.* 5. inhibuit omnibus Parochis, ne plus exigerent ab hæredibus defunctorum, qui sepeliuntur in Ecclesiis Regularium, quam acciperent, si in Parochiali sepelirentur, committens locorum Ordinariis, ut providerent omnino, ne ubi hujusmodi abusus irrepsissent, diutius tollerarentur; avertuntur enim fideles à sepulturæ electione propter duplicatas; vel majores expensas.

12. Nonnullas indulgentias lucrantur Sæculares personæ, quæ cum habitu Religionis eligunt sepeliri: Clemens IV. & Nicolaus III. talibus concesserunt remissionem tertiæ partis omnium delictorum suorum, postea Leo X. concessit indulgentiam plenariam morientibus cum habitu Fratrum Minorum, ad quam lucrandam declaravit sufficere habitum petiisse, ac super se usque ad mortem habere, licet non indutum, nisi post mortem: ita Cafarub. in comp. privil. *V. indulgentia quoad Sæculares* 6. Rodericus in suo Bullario in Leone X. *pag.* 320. Sixtus IV. in sua 3. Const. quæ incipit: *Apostolicæ mansuetudinis*: apud Peyrinum *tom.* 3. concessit, ut qualibet utriusque sexus personæ possent cum habitu nostræ Religionis sepeliri, & excommunicat Curatos, aliosque impedientes, vel contradicentes, sibi absolutionem reservando.

13. Sæculares cum habitu nostro morientes, vel cum eo sepeliri eligentes, si velint prædictas indulgentias lucrari, debent habitum recipere à Superioribus nostri Ordinis, putà Generali, vel Provinciali, aut Guardiano; ex concessione Sixti IV. in Bulla aurea, quæ incipit: *Sacri Prædicatorum, & Minorum*: apud Cherub. *tom.* 1. qui quidem Superiores debent recipientibus declarare, eos teneri sepeliri in Ecclesiis illorum Religiosorum, à quibus habitum recipiunt; nam aliter facientes nullam indulgentiam consequuntur; deinde cadavera sic induta deferri debent ad prædictas Ecclesias cum habitu patente, & discoperto, nullo pallio, vel tegumento superimposito; quod sub pœna excommunicationis præcipit Sixtus IV. in præcitatis suis Constitutionibus.

14. Si inconsultis Regularibus aliquis Defunctus induatur habitu Religioso ab hæredibus, vel à parentibus ex devotione, non gaudet dicto privilegio, nisi assumptio habitus à Superioribus approbetur, quæ approbatio censetur facta de facto per delationem cadaveris ad Ecclesiam præfatorum Regularium, qui etiam possunt concedere, ut corpus habitu ipsorum indutum alibi sepeliatur, nam

per

per hujusmodi concessionem, seu permissionem jura sua, aut privilegia, minime amittunt; prout constat ex citato Marimagno Sixti IV. ita Casarub. in comp. privil. *v. sepultura* §. 12. Bordon. *tom.* 2. *conf. regul. resol.* 51. *n.* 56.

15. Nequeunt Religiosi, ac Moniales sibi sepulturam eligere, quia non habent velle, nec nolle, sed sepeliendi sunt in propriis Ecclesiis, videlicet: Generalis in quovis loco suæ Religionis, Provincialis in sua Provincia, Abbates, cæterique Superiores Locales, ac subditi in suis Monasteriis, seu Conventibus, ubi resident; constat ex cap. *Final. de Sepult. in 6.* & cum commun. docent Navarrus, Sanchez, & Bordon. *tom.* 2. *resol.* 51. *n.* 158. si vero extra Conventum decedant, in loco tamen, ubi est Conventus suæ Religionis, sepeliri debent in Ecclesia, sive Cœmeterio Conventus, & quidem sine licentia Parochi, qui nullam Superioritatem habet in Religiosum: prout in terminis fuit resolutum à S. Cong. Concilii *die* 2 *Julii* 1620. Debet tamen asportatio fieri de nocte sine Cruce, & Processione, ac modo privato.

16. Nec obstat, quod Rituale Romanum *in Rubric. de exequiis* prohibeat, ne corpora Defunctorum sine solitis Ritibus deferantur; & S. Cong. Episcop. & Regul. *in una Cajetana* decreverit, id non esse permittendum; prout refert Pignatell. *tom.* 4. *consultat.* 199. *n.* 10. nam hæc procedunt regulariter, non verò in aliquo casu extraordinario, in quo usus obtinuit, etiam Romæ, ob aliquas circumstantias, præsertim ad evitandam populi admirationem, ut corpora privatim deferantur ad Ecclesiam, in qua facienda sunt Funeralia. In casu autem, quo asportatio fieret cum pompa, & processionaliter, tunc esset necessaria assistentia Parochi, si vellet interesse, hæc est enim consuetudo, & ubi inolevit, servari debet: Petra *tom.* 2. *Const.* 2. *Honorii III. n.* 11. *apud Mattheuc. Official. quoad Sepulturas n.* 16.

17. Quando Regulares ex hac vita decedunt in locis remotis à Conventibus, ad quos commodè asportari non possunt, sepulturam sibi eligere valent; si vero eam non elegerint, debent in Parochia sepeliri expensis Monasterii, seu Conventus, ubi moram trahebant. Locus remotus à Conventu censetur ille, a quo corpus Defuncti per unicum diem transferri nequit ad ipsum Conventum, neque ad alium ejusdem Ordinis, cum per corruptionem cadaveris periculum sit in mora; immo etiamsi eodem die transferri possit, sed nonnisi cum gravi incommodo, poterit in Parochia sepeliri: ita Sanchez in Summ. *lib.* 6. *cap.* 14 *n.* 3. 4. *&* 5. Navarr. *tom.* 2. *consil. comment.* 2. *Regul. n.* 43. Roder. *tom.* 3. *q.* 6. *art.* 3. *& alii.*

18. Religiosi Novitii, Tertiarii collegialiter viventes, & continui Monasteriorum, seu Conventuum commensales possunt, ubi ipsis placuerit, sepulturam eligere; prout constat ex cap. *Religiosi, de sepulturis in 6.* ubi dicitur, quod Religiosi nequeunt sibi eligere sepulturam, quia carent velle, ac nolle, ergo à contrario sensu (quod argumentum validissimum

simum est in jure) prædicti, quia habent velle, ac nolle, cum adhuc sint sui juris, eam eligere possunt, & in hoc nulla est dubitatio; si vero illam non elegerint, debent apud Regulares suos sepeliri, nam hæc est consuetudo, & praxis, cum gaudeant privilegiis, quibus Regulares fruuntur. Mulieres tamen Tertiariæ (de quibus *supra cap. præced. n.* 4. dictum est) si sine electione sepulturæ, quam ubique possunt eligere, ex hac vita decedant, possunt, ac debent sepeliri in Ecclesiis Ordinis, cujus habitum assumpserunt, si in ipsis earum communis sepultura reperiatur: sin minus in Ecclesiis Parochialibus sepeliri debent *ex Decr. S. Congr. Concilii*: *apud Matthæuc. Official. quoad Tertiarios n.* 3. §. 5.

19. Si contingat aliquem ex Novitiis, vel etiam ex Tertiariis prædictis mori extra Conventum causa itineris, vel apud consanguineos, tunc Sacramenta Viatici, & Extremæ Unctionis à Parocho eis administranda sunt; Cadavera tamen à Superioribus ipsorum Regularibus per suos Fratres, vel per alios, etiam Parochis inconsultis, ad proprias Ecclesias, si remotæ non fuerint, & si commode fieri possit, deferri debent; nec ipsis Parochis quartam funeralem dare tenentur, cum ab eorum jurisdictione sint exempti: prout decrevit S. Congr. Concilii die 2. Julii 1610. *apud Bordon. tom.* 2. *consil. Regul. resol.* 51. *n.* 209.

20. Invitis Regularibus nemo potest in eorum Ecclesiis sepeliri, neque officia, seu exequias celebrare absque expressa Superiorum Regularium licentia, non obstante consuetudine, seu abusu in contrarium; constat ex Bulla 4. Clementis IV. quæ incipit. *Virtute conspicuos* apud Cherub. *tom.* 1. & ex Bulla 10. Julii II. quæ etiam incipit eodem modo, in quibus prædicta facere districtius inhibetur; Idipsum confirmavit S. R. Cong. *in una Toletana* 19. Julii 1636.

21. Confratres Confraternitatum in Ecclesiis Regularium existentium, cum non gaudeant eorum privilegiis, debent in Parochia sepeliri, nisi alibi sepulturam elegerint, prout disposuit Innocentius X. in sua Const. incip. *Ex injuncto*: apud Cherub. *tom.* 4. quod verum est, etiamsi in dictis Ecclesiis adesset Sepultura pro Confratribus: juxta Decretum S. Cong. Concilii relatum à Pignatell. *tom.* 1. *consult.* 17. Quantum ad sepulturam Cordigerorum utriusque sexus, S. Cong. Episcop. & Regul. *in una Senogallien.* 22. Novembris 1580. sic observari mandavit; scilicet: Quod ubi adest sepultura communis pro Cordigeris in Ecclesia Fratrum Minorum, ubi est erecta Confraternitas, sepeliantur in ea, ubi vero non est talis sepultura, moderentur sicut cæteri Sæculares, & sepeliantur in Parochiali Ecclesia, si non sibi elegerint aliunde sepulturam: apud Lantusca in theat. Regul. *V. Confraternitas n.* 12.

22. Quibuscunque sive Clericis Sæcularibus, sive Religiosis in virtute S. obedientiæ, sub interminatione maledictionis æternæ, & sub pœna excommunicationis latæ sententiæ Papæ reservata est prohibitum, ne aliquos ad vovendum, juran-

randum, vel fide interposita, seu alias promittendum inducant, ut apud eorum Ecclesias sepulturam eligant, vel jam electam ulterius non immutent: constat ex cap. *Animarum, de sepulturis in 6.* idque ultra pœnam excommunicationis prohibetur etiam sub aliis pœnis latis *in Clement. Cupientes §. sane de pœnis.*

23. Prædictæ pœnæ incurruntur, licet effectus sepulturæ non sit subsecutus, modo sequatur effectus immediatus inductionis, hoc est electio per votum, juramentum, pactum, vel fidem interpositam, idcirco non sufficit promissio de eligendo, ut dicatur inductio facta; ut docent Sayrus, D. Anton. & alii plures apud Bordon. *tom. 2. resol. 51. n. 181.* Locum tamen non habent contra inducentes ad eligendam sepulturam in aliena Ecclesia, quod manifeste constat ex eodem textu *Clement. cit.* neque contra ignorantes prohibitionem, dummodo ignorantia non sit affectata: ita *comm. D. D.*

24. Viatores, Advenæ, & Peregrini in Conventibus Regularium casu decedentes, de jure communi, & ex particularibus Decretis S. Cong. debent in Parochiali sepeliri; quidquid in contrarium doceant nonnulli cum Roderico *tom. 2. quæst. 67. art. 1.* nam S. Cong. Concilii *in una Ripana* 3. Novembris 1652. & in alia *Ravennaten.* 20. Januarii 1674. decrevit, spectare ad Parochos sepelire, & ad proprias Parochias deferre cadavera eorum, qui in Monasteriis, seu Conventibus recepti, sepultura non electa, è vita migraverint: ita Antonell. & Petra apud Mattheuc. *Official. quoad sepulturas n.* 14. In casu vero necessitatis, impotentiæ, distantiæ, vel alterius impedimenti possunt utique in præfatis Monasteriis, seu Conventibus sepeliri, prævia tamen licentia Parochi, vel saltem eo non reluctante, cui de expensis in exequiis quarta funeralis debetur.

25. In Ecclesiis Regularium non possunt sepulchra construi, nisi facultate prius obtenta à suis Superioribus, qui illam dare non valent, nisi hujusmodi constructio fiat ad præscriptum Constitutionis S. Pii V. quæ incipit: *Cum primum*: apud Cherub. *tom. 2.* in qua *§. 6.* habetur, quod defunctorum corpora in tumbis profundis infra terram collocentur.

26. Regulares nequeunt privare, vel auferre sepulchrum illi cui concessum est; quia tale sepulchrum reputatur tanquam hospitium, quo usuarius invitus privari non potest *L. si hæresi §. final. & L. sequent. ff. de usu, & habit.* Ita Angelus *V. sepultura n.* 41. Lambertus de jure patr. *lib. 3. quæst. 5. art. 4 n. 13.* Extinctis vero sepulturæ Domino, ejusque descendentibus, sive hæredibus, bene possunt Regulares aliis sepulturam ejus concedere; ratio est, quia mortuo usuario extinguitur illud jus, & reddit libere ad Ecclesiam, quæ ideo aliis libere illud concedere potest, nisi aliquid obstet; idem dicendum de Capellis, quæ alicui intra Ecclesiam conceduntur: ita Peyrinus *tom. 3. in addit. ad Constit. Leonis X. n. 49* Bordon. *tom. 2. resol. 51. num. 72.* Sanchez *lib. 2. Consil. cap. 3. dub. 14 n. 4.*

27. De-

27. Defunctorum cadavera perpetuæ sepulturæ tradita non possunt, etiam in Ecclesiis Regularium, transferri de loco ad locum sine licentia Episcopi, ex cap. *corpora* 36. *de consecrat. dist.* 1. & ita expresse statuit Paulus V. in suo Rituali his verbis: *Nullum porro Cadaver perpetuæ supulturæ traditum ex ulla cujusvis Ordinis Ecclesia asportari liceat, nisi de licentia Episcopi*; Cadavera tamen deposita ad tempus, possunt, eo finito, asportari ad aliam quamcunque Ecclesiam absque Ordinarii licentia: Bordon. *loc. cit. n.* 89.

28. Sicut Clerici non interdicti, qui servarunt interdictum, nec illius causam culpabilem dederunt, ita etiam Regulares gaudent privilegio ex cap. *Alma Mater* 24. *de sent. excom. in* 6. ut valeant sepeliri tempore interdicti tam generalis, quam specialis Localis in propriis Ecclesiis; quia in favorabilibus veniunt sub nomine Clericorum, non solum deputati ad Chorum, sed etiam Laici conversi, Novitii, & Tertiarii in communitate viventes, & cum Navarro, Sayro, Avila, aliisque docet Bonacina *de censuris, disp.* 5. *punct.* 5. *in fine*. Extat etiam privilegium Benedicti XII. concessum Fratribus S. Hieronymi Hispan. ita Portell. *V. interdictum n.* 69. Roder. in comp. *resol.* 128. *n.* 5. idem concessit Clemens VII. in const. incip. *Ex Clementi*: apud Confectium *pag.* 177. pro Carmelitis; aliisque Regularibus per communicationem. Id tamen debet fieri sine solemnitate, & sine sono campanarum, celebrando Divina Officia, & Missas sine cantu, submissa voce, & januis Clausis; quodsi Cæmeterium extra Ecclesiam existat, dicta officia celebrari poterunt in Ecclesia, deinde cadaver ad Cœmeterium cum silentio transferri poterit: Bonac. *loc. cit.*

CAP. VII.

De Portione Canonica, seu de quarta Funeralium.

1. Portio Canonica dicitur quædam pars, quæ jure debetur Parochis à quibuscunque de rebus aliqua ratione ipsis provenientibus, vocaturque Canonica portio ex eo, quod à Canonibus inducta, & approbata sit; nuncupatur quoque quarta funeralis, quia diversi Pontifices, sicut etiam Tridentinum *Sess.* 25. *cap.* 13. *de reform* portionem illam debitam Parochis pro Parochiani tumulo in Ecclesiis Regularium, de funeralibus, quæ cum corpore defuncti solita sunt deferri, ad quartam partem taxarunt; nam funeralia dicuntur, quæ cum funere processionaliter deferuntur: prout declaravit Benedictus XI. in Extravag. quæ incipit. *Inter cunctas de privil. in* 6. quæ quidem portio Parochis debita, vel propter Sacramentorum administrationem, aut propter alia onera

onera, pro varietate temporum, regionum, locorum, & consuetudinis diversa est: constat ex cit. Extravag. *Inter cunctas*, & ex alia Bonifacii VIII. incip. *Super Cathedram*, *de Sepult.* necnon ex Clement. *Dudum de Sepult.* in qua agitur de Religiosis quartæ portioni Canonicæ subjectis, qui postmodum jure privilegiorum à solutione dictæ portionis fuerunt exempti eo modo, quo in sequentibus resolutionibus explicabitur.

2. Martinus V. & Eugenius IV. simul cum Sixto IV. in suo Marimagno incip. *Regimini Universalis Ecclesiæ*: juri communi, & in specie prædictæ Clementinæ: *Dudum* derogantes; Dominicanos, ac Ordines tres Minorum à solutione quartæ portionis exemerunt; quam exemptionem Nicolaus V. Carmelitis postea concessit cum revocatione præfatæ Clemementinæ: *Dudum*: quoad portionem Canonicam; & Julius II. in Const. incip. *Dudum ad Sacrum Ordinem*: §. 33. necnon Leo X. in Const. incip. *Exponi nobis*, Fratres Ordinis Minimorum à præfata solutione exemptos esse voluerunt; & sub pœna excommunicationis latæ sententiæ Parochis in ea Constitutione præcipitur, ne contra privilegia dictis Fratribus concessa, ab ipsis occasione quartæ portionis directè, vel indirectè quovis quæsito colore per se, vel per alios exigere, aut extorquere, vel alias ab ipsis Fratribus extorta, & indebitè exacta retinere præsumant.

3. Sed quia postea inter Parochos, & Regulares inerant fortasse controversiæ circa solutionem dictæ portionis, illi allegantes jus eam exigendi, isti vero adducentes privilegia eandem non solvendi; idcirco Concilium Tridentinum *sess.* 25. *cap.* 13. *de reformat.* subsequens edidit Decretum: *Decernit Sancta Synodus quibuscunque in locis jam ante annos quadraginta, quarta, quæ funeralium dicitur, Cathedrali, aut Parochiali Ecclesiæ solita esset persolvi, ac postea fuerit ex quocunque privilegio, aliis Monasteriis, Hospitalibus, aut quibuscunque locis piis concessa, eadem posthac integro jure, & eadem portione, quæ antea solebat, Cathedrali, seu Parochiali Ecclesiæ persolvatur, non obstantibus concessionibus, gratiis, privilegiis, etiam Marimagno, nuncupatis, aut aliis quibuscunque.*

4. Cum igitur præfatum Decretum editum, & promulgatum fuerit die 4. Decembris anni 1563. ut constat ex dicta *sess.* 25. idcirco Monasteria, Conventus, seu loca fundata ante annum 1523. idest quadraginta annis ante prædictum Decretum, si consuetudinem habebant solvendi Ecclesiæ Parochiali quartam funeralem, etiam tenentur in posterum eandem persolvere, non obstantibus quibuscunque privilegiis in contrarium, quibus Tridentinum quoad hoc derogare intendit. Si autem ante illud tempus solvere non consueverunt, nec in futurum solvere tenentur, prout ex eodem Decreto manifestè patet.

5. Post Tridentini Decretum S. Pius in sua Constit. 41. incip. *Etsi Mendicantium Ordines*, §. 2. n. 11. idem Decretum declarans ait: *Quartam autem funeralem, de qua sess. 25. cap. 13. nequaquam solvere teneantur Monasteria, quæ à quadragin-*

ta

ta annis citra fundata existunt, post quam Concilium ipsum loquitur tantum de Monasteriis ante annos quadraginta fundatis, quæ ipsam quartam solvere consueverunt, & ubi solvi consuevit, id tantum ceræ, & aliorum, quæ in aliquibus locis deferri contigerit, tempore quo Defunctorum corpora ad sepulturam deferuntur, non autem de Missis, seu Legatis, vel aliis, Fratribus ipsis, seu Monialibus relictis, aut alias quomodolibet donatis, solvi debet, sicque intelligi Concilii Decretum, quoad ad quartam hujusmodi solvendam debere decernimus. Ubi verò non est consuetudo solvendi quartam hujusmodi, de nullo suprascriptorum solvi debere declaramus. Idem decrevit Clemens VIII. in Bulla incip. *Quod semel*, & Paulus V. in Bulla incip. *Decet Romanum Pontificem*: apud Cherub. *tom.* 3. in favorem Carmelitarum, aliorumque Regularium per communicationem.

6. Prædicta tamen privilegia pro Monasteriis, aliisque Regularium locis intra Italiam, eique Insulas adjacentes, existentibus, moderata, reformata, ad viam juris reducta, & quatenus opus sit, etiam revocata fuerunt in Concilio Romano anno Jubilæi 1725. in Basilica Lateranensi à Benedicto Papa XIII. celebrato, edita Constitutione incip. *Romanus Pontifex*: in qua §. 4. habentur subsequentia verba.

Præterea motu proprio, scientia, & potestatis plenitudine, sancimus, statuimus, & mandamus, ut in Italia, eique adjacentibus Insulis, à die publicationis præsentis Constitutionis in futurum Parochis Defunctorum, qui in Ecclesiis quorumcumque Regularium tumulabuntur, persolvatur, & cum effectu tradatur quarta pars omnium Intorticiorum, & Candelarum, quibus defuncti cadaver in itinere ad Ecclesiam tumulantem associabitur, necnon omnium Intorticiorum, & Candelarum, quæ in eadem Ecclesia circa cadaver, vel etiam in Altaribus in die funeris accendentur. A prædicta tamen quarta funerali exceptæ intelligantur, & sint Candelæ, quas Sacerdotes etiam Regulares, vel piarum sodalitatum Confratres funus associantes, manualiter per viam accensas deferunt. Quodsi funus non fieret in die tumulationis, sed ad diversam diem, vel ad aliud longius tempus differretur, Parocho nihilominus assignetur quarta pars omnium Intorticiorum, & Candelarum, quæ ipsamet peracti funeris die in Ecclesia, ubi Defunctus humatus fuit, circa Cenotaphium, seu tumulum honorarium, atque etiam in Altaribus ejusdem Ecclesiæ, accensa fuerint. Hæc porro omnia locum habeant, & exactè in posterum observentur, quotiescumque Defunctus extra suam Parochialem Ecclesiam tumuletur, vel exponatur, sive quia in Ecclesia tumulante, vel exponente Beneficium obtinuerit, sive quia ibidem sepulchrum habuerit gentilitium, sive tandem quia in ea sepulturam elegerit. Cæterum sub prædicta quarta funerali comprehendi non intendimus, immo expressè ab ea excipimus legata Missarum, & Anniversariorum, hisque similia pia relicta ad favorem Ecclesiæ tumulantis, vel exponentis à Defuncto deposita; circa quæ, ac omnia, & singula alia, de quibus in præsenti Constitutione mentio facta non fuit, privilegia

gia Regularibus Ordinibus ab Apostoli-ca Sede concessa, salva prorsus, illæsa, ac inviolata perpetuo permanere, & ab omnibus, ad quos spectat, & pro tempore, quomodocumque spectabit; inconcussè, & irrefragabiliter observari debere volumus, decernimus, & mandamus. Ubi vero consuetudines legitimè probatæ, conventiones, concordiæ, vel statuta vigerent, quæ præfatis Parochis magis faverent, illisque pinguiorem prædicta quarta emolumentorum funeralium portionem assignarent, ea in iis, in quibus vigent, locis, inconcussè ab omnibus observari motu, scientia, ac potestatis plenitudine paribus, sancimus, statuimus, præcipimus, & jubemus.

7. Conventus existentes in locis non comprehensis in præfata Constitutione; ædificati post annum 1523. vel si ante illum annum fundati, non erant tamen soliti, ob privilegia ipsis concessa, solvere Parocho quartam funeralem, nec illam modo solvere tenentur; etiamsi aliquis Superior, vel ignarus privilegiorum, vel nimis timidus non audeat resistere temeritati alicujus Parochi sibi usurpantis, quod non debet; non enim potest dici consuetudo introducta ob aliquos actus contra privilegium factos; immò unum Monasterium nequit juri totius Religionis, quale est privilegium de non solvenda quarta, renunciare; prout diximus *tract. 1. cap. 5. n. 6.* Quod verum est, etiamsi ille mos solvendi quartam spatio 40. annorum in illo Monasterio cucurisset, nam contra bona, & jura Regularium non currit nisi centenaria præscriptio, ut dictum est in *cit. tract. 1. cap. 5. n. 9.*

8. Ubicunque aliquis Novitius Regularis decedit ex hac vita cum habitu Regulari extra Conventum, ubi de licentia Superiorum in domo parentum curandæ valetudinis causa, existebat, non debetur Parocho quarta funeralis, etiamsi in illo Conventu, vel Ecclesia Regulari, ad quam defertur, mos sit quartam funeralum solvere; ratio est, quia hujusmodi obligatio solvendi quartam Parocho, est tantum respectu illius Parochianorum, Novitius revera non est Parochianus ipsius Parochi, quia in ejus Parochia domicilium non habet, sed incidenter ibi reperitur, & privilegiis Religionis, cujus habitum assumpserat, gaudet: ita cum aliis Portell. *V. Canonica portio n. 2. in addit.* Quod pariter de professis à fortiori intelligendum est. Si vero Novitius decedens extra Conventum elegit sibi sepulturam in Ecclesia Parochiali, quam profectò, cum habeat velle, & nolle, potest ubique eligere, ut dictum est *cap. præced. n. 18.* tunc Parocho solvenda sunt omnia, quæ de jure ad eundem spectant Quod dictum est de Novitio, idem de Tertiario collegialiter, seu in communitate vivente dicendum est.

9. Mulieres Tertiariæ votum Castitatis emittentes (*ut supra cap. 5. n. 4.*) si sepeliantur in Ecclesiis Regularium, quorum habitum gerebant, & sub quorum obedientia degebant, gaudent etiam privilegiis præfatis, atque adeo, cum sint à Parochi, & Episcopi jurisdictione exemptæ, & Regularium jurisdictioni subjectæ, non est pro ipsis quarta funeralium Parocho solven-

da: ex Decretis S. Cong. Concilii 1615. & 1620. editis, relatis à Bordon. *tom. 2. consil. Regul. resolut.* 51. *n.* 209. nisi aliud obstet.

10. Pro Peregrinis, & Viatoribus extra propriam Parochiam decedentibus, & sepulturam apud Regulares eligentibus; non est Paroco solvenda quarta funeralium, quia illi non sunt Parochiani dicti Parochi, licet alias præfati Regulares soliti sint solvere quartam respectu eorum, qui peregrini, & advenæ non sunt, sed Parochiani; prout statuit S. Cong. Concilii *in una Pisaurien.* 22. Januarii 1628 asserens, quod jus sepeliendi peregrinos, & viatores spectat ad Ecclesiam Cathedralem, propterea si moriantur extra limites Cathedralis, & eligant sepulturam apud Regulares, hi non tenentur Parocho quartam solvere pro defunctis, qui ad ejus Parochiam non spectent: Barbosa in Collect. Const. Apostol. *V. Quarta*. Bordon. *tom.* 2. *resol.* 51. *n.* 206. *& alii*.

11. In Monasteriis, seu Conventibus extra Italiam, eique Insulas adjacentes existentibus, in quibus vigent privilegia non solvendi quartam funeralem juxta Decretum Tridentini *n.* 3. relatum. Parochi nihilominus cogentes Regulares ad eam solvendam, aut per vim illam auferentes, vel in ipsa Ecclesia, vel ante ingressum, incurrunt pœnas excommunicationis latæ sententiæ, & privationis suorum beneficiorum, & officiorum cum inhabilitate &c. ex Const. 6. Sixti IV. incip. *Regimini*: apud Cherub. *tom.* 1. & licet ibidem loquatur tantum de Dominicanis, & Minoribus, iisdem tamen privilegiis alii Regulares per communicationem fruuntur.

12. Quarta, quæ funeralium dicitur, nihil aliud est, quam quarta pars intorticiorum, vel cereorum, quæ ab ædibus defuncti usque ad Ecclesiam Regularium, ubi cadaver sepeliendum est, circa funus deferuntur; non quæ à Regularibus, & Confraternitatibus Sæcularium funera associantibus manualiter gestantur, neque Candelarum, & Cereorum, quæ super Altaribus, & circa corpus accenduntur, neque legatorum, quæ pro Anniversario, vel Missarum celebratione Regularibus donantur: ut constat ex Extravag. *Inter cunctas*: Benedicti XI. & ex aliis Constit. Apostol. relatis supra. Quid pro Italia, eique adiacentibus Insulis sancitum sit, vide supra *n.* 6.

13. Advertendum tamen, quod circa prædicta servari debet locorum consuetudo; prout Tridentinum, & Constitutiones Apostolicæ disposuerunt; debitum enim servandæ consuetudinis est in terminis æquitatis, ob quam debet attendi, ne præjudicium aliquod, vel Regularibus, aut Parochis inferatur; nam in aliquibus locis praxis est, ut pompa funeris intra Ecclesiam celebretur, & nihil fere cum corpore defuncti deferatur; vel etiam contingit, ut postquam cadaver sepultum est, ad alium diem funus transferatur, & majori pompa celebretur, idcirco ad vitandas fraudes, & lites servetur consuetudo cum æquitate: Barbosa *de offic. & potest. Parochi cap.* 25. *n.* 38. Donatus *tract.* 11. *quæst.* 11. *num.* 2. *& alii*.

14. In

14. In casu, quo Regulares ad quartam solvendam se non teneri sustineant, Parochis probare incumbit quadragenariam consuetudinem, eosque quadraginta annis supra publicationem Tridentini eam solvere consuevisse; ut in terminis respondit S. Congr. Concilii in causa Minorum de observantia Provinciæ Poloniæ 14. Novembris 1682. ut refert Mattheucci *Officil. quoad quartam funeralium n. 9.*

15. Parochi, seu Rectores Ecclesiarum Parochialium ab iis, qui in Ecclesiis Regularium sepeliuntur, eam tantum quærere tenentur eleemosynam, quæ à Tridentino præscripta, & à S. Pio V. explicata fuit, videlicet quartam funeralium, ubi erat consuetudo eam solvendi ante annum 1513. Qui autem majorem eleemosynam, ultra expressam à S. Pontifice, exigere præsumit quovis prætextu, aut occasione, etiam de consilio, vel mandato suorum Ordinariorum, incurrit ipso facto excommunicationem Summo Pontifici reservatam: prout constat ex Bulla 47. Pauli V. quæ incipit. *Expositum nobis*: apud Cherub. *tom. 3.* Neque potest plus percipi in sepulturis, quæ fiunt in Ecclesiis Regularium, quam in eis quæ in Parochialibus, aut alibi fiunt; ex Decreto Urbani VIII. relato a Peyrino *tom 3. de privil. in addit. const. 20. ejusd. Pontif.* & à Bordono *tom. 2. in fine resol. 51.* quod etiam postea declaravit S. Cong. Episcop. & Regul. apud Samuel. *de sepult. tract. 1. controv. 13. conclus. 5.*

16. Præter excommunicationem præfatam Papæ reservatam, quam incurrunt Parochi, seu Rectores Ecclesiarum Parochialium, possunt etiam denunciari Tribunali S. Officii, & ab Inquisitoribus ejusdem, ut suspecti de hæresi, & flocci facientes Constitutiones Apostolicas, puniri; prout constat ex Bulla 21. Urbani VIII. incip. *Dilectis filiis hæreticæ pravitatis Inquisitoribus*: apud Cherub. *tom. 4.* in qua refert de verbo ad verbum, innovat, confirmat, & roborat supradictam Pauli V. Constitutionem, ac omnino vult, ut servetur quoad funeralia Decretum Tridentini *sess. 25. cap. 13.* juxta declarationem S. Pii V. relatam supra *n. 5.* Et licet Constitutio Paulina emanata fuerit tantum in favorem Fratrum, & Monialium Ordinis Minorum de observantia in Indiis Occidentalibus, & Orientalibus existentium; verumtamen omnibus aliis Regularibus totius Orbis terrarum per communicationem competere, nemini est ambigendum. Vide quæ dicta sunt *tract. 1. cap. 8. de privil. communicat.*

CAP. VIII.

De Indulgentiis, quibus Regulares fruuntur.

1. Hic non intendo tractare de Indulgentiis in communi, neque de causis, natura, & essentia earum, de quibus, quicunque ve-

velit, consulat D.D. fusè tractantes; nunc sermo erit de Indulgentiis, quibus Regulares potiuntur, sed quia Paulus V. die 23. Maii 1606. Pontificatus sui anno primo per suam Constitutionem 21. quæ incipit: *Romanus Pontifex in Beati Petri Sede*: apud Cherub. *tom.* 3. revocavit omnes, & singulas Indulgentias per Antecessores suos concessas quibuslibet personis Regularibus utriusque sexus cujusvis Ordinis, illasque annullavit, earumque loco alias de novo concessit, & taxavit; statuens, quod Regulares præfati solum concessis, & nominatim expressis ab eo in dicta Constitutione gauderent; idcircò easdem in sequentibus paragraphis juxta tenorem Constitutionis adnotabo.

§. 1. „ Omnibus Christifidelibus, „ qui canonicè, & juxta ordines cu„ juslibet Religionis, & Constitutio„ nes Apostolicas habitum Regula„ rem à legitimis Superioribus causa „ profitendi in illo susceperint, die „ primo eorum ingressus in ipsam „ Religionem, si verè pœnitentes, & „ confessi Sanctissimum Eucharistiæ „ Sacramentum susceperint, Indul„ gentiam plenariam dictus Pontifex „ concessit.

§. 2. „ Ac cuilibet Novitio, qui „ pœnitens, & confessus, ac Sacra „ communione refectus post comple„ tum probationis annum professio„ nem emiserit, etiam plenariam.

§. 3. „ Necnon cuilibet Religioso „ intra Claustra sui Monasterii vi„ venti, qui in festo principali sui „ Ordinis confessus, & Sacra Com„ munione refectus fuerit, aut Mis„ sam recitans pro Christianorum „ Principum concordia, hæresum „ extirpatione, Romani Pontificis „ salute, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ „ exaltatione pias ad Deum preces „ effuderit, etiam Plenariam.

§. 4. „ In cujuslibet vero mortis „ articulo, si pariter verè pœnitens, „ & confessus, ac Sacra Communio„ ne refectus, vel quateuus id facere „ nequiverit, saltem contritus no„ men Jesu ore, si potuerit, sin au„ tem corde devote invocaverit; „ etiam Plenariam.

§. 5. „ Qui vero ad Præsbyteratus Ordinem canonicè promotus, „ & confessus primam Missam cele„ brabit, necnon etiam iis Religio„ sis, qui pariter confessi, ac Sa„ cra Communione refecti eidem „ Missæ interfuerint, aut ipso die „ Missam similiter celebrabunt, etiam „ Plenariam.

§. 6. „ Iis verò, qui de suorum „ Superiorum licentia à negotiis per „ decem dies alieni in Cella commo„ rabuntur, aut ab aliorum conver„ satione separati, in piorum li„ brorum, & aliarum rerum spiri„ tualium animos ad devotionem, „ & spiritum inducentium lectioni„ bus operam suam dederint, ad„ dendo sæpe considerationes, & „ meditationes Misteriorum Fidei „ Catholicæ, divinorum beneficio„ rum, quatuor Novissimorum, „ Passionis D. N. Jesu Christi, & „ aliorum exercitiorum, orationum „ jaculatoriarum, aut vocalium sal„ tem per duas horas in diem, & „ noctem orationibus mentalibus se„ se exercendo, faciendo eodem „ tempore Confessionem generalem,

„ aut

„ aut annualem, vel ordinariam, „ Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, aut Missam „ celebrabunt, quoties pro quolibet „ exercitiorum prædictorum Plenariam similiter omnium peccatorum „ suorum Indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino „ concedimus.

§. 7. „ Præterea iidem Religiosi „ intra claustra viventes, qui suam „ Ecclesiam devotè visitaverint, & „ ut præfertur, oraverint, consequantur easdem Indulgentias, quas „ visitantes Ecclesias Urbis, & extra eam diebus stationum consequuntur, in omnibus diebus perinde ac si ipsas Urbis Ecclesias personaliter visitarent.

§. 8. „ Omnibus item Religiosis „ intra claustra, ut supra viventibus, „ qui quinquies Orationem Dominicam, & toties Salutationem Angelicam ante Altare eorum Ecclesiæ „ in quolibet die quinque annos, & „ totidem quadragenas.

§. 9. „ Iis vero, qui de suorum Superiorum licentia in itinere existentes, aut extra claustra degentes tamquam Prædicatores, & Lectores, quinquies eandem Orationem Dominicam, & toties Salutationem Angelicam ante quodlibet „ Altare similiter dixerint, etiam „ quinque annos, & totidem quadragenas.

§. 10. „ Necnon etiam eisdem Religiosis, qui per mensem integrum „ singulis diebus spatio mediæ horæ „ orationem mentalem fecerint, & „ confessi, & Sacra Communione ultima Dominica Mensis hujusmodi „ refecti fuerint, sexaginta annos, & „ totidem quadragenas.

§. 11. „ Qui verò contrito corde, „ & pœnitentes eorum culpas, & „ peccata, ac imperfectiones in Capitulis culparum accusabunt, & „ spiritualiter communicabunt, & „ exercitium virtutum facient, tres „ annos, & totidem quadragenas.

§. 12. „ Quotiescumque autem de „ licentia Summi Pontificis, aut suorum Superiorum in ditiones, & „ terras Infidelium, aut Hæreticorum ad concionandum, aut Catholicos docendum, vel Infideles, „ aut Hæreticos ipsos ad Fidem Catholicam convertendum, & Ecclesiæ gremio reducendum missi fuerint, si pœnitentes, & confessi, ac „ Communione Sanctissima refecti „ fuerint, vel Missam celebraverint, „ ut melius ad hujusmodi opus sese „ parare valeant, pro duabus vicibus, videlicet, quando itineri se „ accingent, & quando in Provinciam, ubi prædicta opera eis exercenda erunt, ingressi fuerint, Plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem „ misericorditer in Domino pariter „ concedimus, & elargimur.

§. 13. „ Et insuper cum Superior „ in Visitationibus generalibus orationes quadraginta horarum pro „ bono Visitationis progressu collocare voluerit, iis Religiosis, qui „ dictis orationibus saltem spatiō „ duarum horarum in diverso tempore interfuerint, & ibi pro Christianorum Principum concordia, „ hæresum extirpatione, Romani „ Pontificis salute, ac Sanctæ Ma-

„ tris

„ tris Ecclesiæ exaltatione, necnon „ disciplinæ, & observantiæ regularis augmento, pias ad Deum preces, ut dictum est, effuderint, si „ confessi, & Sacra Communione „ refecti fuerint, aut Missam celebraverint, Plenariam similiter „ omnium peccatorum Indulgentiam, „ & remissionem, ut præfertur, „ concedimus.

§. 14. „ Volumus autem, ut omnes supradictæ Indulgentiæ, & „ gratiæ Religiosis Regularibus cujusvis Ordinis, tam Monastici, quam „ Mendicantis dumtaxat, ut præfertur, concessæ, etiam omnibus Monialibus cujusvis Regulæ approbatæ, & intra claustra cum tribus votis solemnibus viventibus, & perpetuam clausuram servantibus, tam „ Ordinariis Locorum, quam Regularibus cujuscunque Ordinis, „ Regulæ, & Instituti subjectis suffragentur. Præsentibus perpetuis „ futuris temporibus duraturis.

§. 15. „ Cæterum, omnes, & „ quascunque Indulgentias quibuscunque Ordinibus, & Institutis „ Regularibus hujusmodi, etiam „ Mendicantibus, & quibuslibet personis regularibus, tam vigore privilegiorum, & litterarum Apostolicarum, quam vivæ vocis Oraculo, aut alias quovis modo per „ Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac nos, & Apostolicam Sedem hactenus concessas, „ confirmatas, approbatas, & innovatas, auctoritate, & tenore prædictis perpetuo cassamus, annullamus, & abrogamus, & ad præsentium nostrarum litterarum præscriptum reducimus, & moderamur. Non obstantibus quibuscunque. Romæ die 20. Maji 1606.

2. Cum post præfatam Indulgentiarum revocationem plures assererent, easdem per privilegiorum confirmationes pristino valori fuisse restitutas, idcirco Alexander VII. die 18. Maji 1666. illis super hoc silentium indixit, sequentem propositionem damnans: *Indulgentiæ concessæ Regularibus, & revocatæ à Paulo V. hodie sunt revalidatæ*: Per generalem enim privilegiorum confirmationem sine speciali mentione, & expressione Indulgentiarum, non innovantur, nec confirmantur Indulgentiæ revocatæ, quia juxta regul. 81. juris in 6. *In generali concessione non veniunt ea, quæ quis non esset verosimiliter in specie concessurus.*

3. Licet Paulus V. in sua præfata Constitutione dicat à se revocari Indulgentias: *quibuscunque Ordinibus, & Institutis Regularibus, etiam Mendicantibus, & quibuslibet personis Religiosis concessas*; Decretum tamen de Apocryphis Indulgentiis à S. Congr. Indulgentiarum die 7. Martii 1638. editum, & ab Innocentio XI. approbatum, declarat: *nullius esse roboris Indulgentias personis Regularibus quarumcunque Religionum, & Ordinum, etiam Mendicantium concessas*; atque adeo sequitur, eas dumtaxat revocatas, & abrogatas esse, quæ directe, & principaliter concessæ erant ipsis Regularibus, non vero eas, quæ Ecclesias Regularium visitantibus erant, & sunt concessæ, Vide Lanuscam, *V. Indulgentia, & V. Confraternitas n.* 11. Mattheuc. *Official.*

ficial. quoad Indulgentias n. 3. neque eas, quæ personis de Tertio Ordine substantialia Religionis vota non emittentibus, intra, vel extra claustra degentibus erant pariter, & sunt concessæ, ut patet ex Const. Innoc. XI. incip. *Alias:* die 10. Octobris 1686. edita; *apud direct. trium Ord. art. 6. const. 1.*

4. Ex dictis colligitur, Pontificem non prohibuisse, quin Regulares possint lucrari Indulgentias Locales, cum non debeant in hoc esse deterioris conditionis, quam cæteri Sæculares. Neque revocasse Indulgentias Confraternitatibus Rosarii, Cordigerorum, Carmelitarum, Centuratorum, & similium concessas; Neque Regularibus concessas pro animabus Purgatorii; prout idem Pontifex, paulo post revocationem præfatam, declaravit. Idem dicendum de Coronis, Rosariis, Imaginibus, & Nunismatibus, quæ Medallias appellant, quibus aliqua Indulgentia est concessa, non comprehensis in Decreto de Apocryphis Indulgentiis, *ut infra*; nam hujusmodi Indulgentiæ non sunt personales, sed reales. Pro osculantibus habitum nostrum Regularem Joann. XXII. concessit 5. annos, & totidem quadragenas indulg. qui sunt dies 2075. Vide Portell. V. habitus *in addit. n. 4. collec. privil.* V. Indulgentia quoad Sæculares §. *9. n. 6.* Roder. *tom. 2. q. 26. art. 7. Sanct. in stat. cap. 2. stat. 72. pag 285.* & hæc indulg. non est revocata à Paulo V.

5. Indulgentia Portiunculæ à Christo Domino immediate impetrata per S. P. N. Franciscum nunquam revocata fuit, neque sub generali revocatione venire potest, cum sit nomine specialissimo decorata, in toto Orbe terrarum unica, & à pluribus Summis Pontificibus confirmata; & licet Honorius III. illam ad unicam diem restrinxerit; Gregorius tamen Papa XV. in litteris in forma Brevis die 4 Julii 1622. expeditis, omnibus, & singulis utriusque sexus Christi fidelibus, vere pœnitentibus, & Confessis, ac Sacra Communione refectis, qui aliquam ex Ecclesiis Fratrum Minorum Ordinis S. Francisci de Observantia, etiam Reformatorum, ubicunque existentium, die secunda Mensis Augusti à primis Vesperis usque ad occasum solis diei hujusmodi, annis singulis devote visitassent, & ibi pro Christianorum Principum concordia, Hæresum extirpatione, ac S. Matris Ecclesiæ exaltatione, pias ad Deum preces effudissent, Plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concessit, quam postea Innocentius XI. in suis litteris etiam in forma Brevis die 22. Januarii 1687. expeditis, applicari posse per modum suffragij Animabus Defunctorum indulsit. Deinde Innocentius XI. in sua Const. 46. incip. *Redemptoris:* Indulgentiam plenariam in quocunque die Ecclesiam S. Mariæ Angelorum Ordinis Minorum de observantia prope, & extra muros Civitatis Assisien. visitantibus concessit.

6. Sed quia in Decreto de Apocryphis Indulgentiis S. Congr. Indulgentiarum declaravit: *semel tantum in die Indulgentiam plenariam lucrefieri*: & nihilominus Fratres Mino-

nores Reformati Provinciæ Carniolæ populo persuadebant, Indulgentiam Portiunculæ eorum Ecclesiam visitantibus concessam, toties, quoties eadem die Lucrifieri posse; idcirco Episcopus Labacensis à S Cong. Concilii declarari petiit, an præfata Indulgentia sub dicto Decreto comprehenderetur, quæ respondit: *servandum esse solitum*: Mattheuc. *Official. quoad Indulgentias n* 5. An Indulgentia Portiunculæ obtineri possit per viam communicationis; nonnulli affirmant, alii vero probabilius negant, ibidem *n.* 18.

7. Per præfatam Indulgentiarum revocationem minime censetur revocata Indulgentia illa, seu Indulgentiarum cumulus, quem Leo X. anno 6. sui Pontificatus vivæ vocis oraculo, manu tamen Laurentii Cardinaliis Puccii Papæ Officialis, & commensalis die 1. Septembris 1518. firmato, omnibus Fratribus Ordinis S. P. N. Francisci Observantibus, & Reformatis, necnon Monialibus S. Claræ, & Tertii Ordinis concessit; videlicet, quod dicendo quinquies Pater noster, & totidem Ave Maria, & in fine cujuslibet Gloria Patri, pro exaltatione S. Matris Ecclesiæ, Christianorum Principum concordia, & Hæresum extirpatione, nec non pro Sanctitate sua unum Pater, & Ave similiter cum Gloria Patri, lucrentur stationes, Indulgentias, & remissiones tam Urbis, quam etiam Portiunculæ, Hierusalem, & S. Jacobi in Compostella in quacunque hora diei, vel noctis, & in quocunque loco; scilicet in Choro, Ecclesia, Claustro, Oratorio, ac Cella recitentur, ratio est, 1. quia hujusmodi Indulgentiæ non sunt personales, sed Locales, quas revera dictus Pontifex non revocavit: 2. quia hæc non fuit concessio Indulgentiarum, sed privilegium concessum ad effectum lucrandi Indulgentias dictis sacris locis jam concessas, quas proculdubio sicut cæteri Sæculares, possunt etiam consequi Regulares, cum deterioris conditionis non sint; præfatus enim Pontifex Leo X solum dispensatio, seu potius commutavit visitationem personalem dictorum locorum piorum in recitationem prædictam in Ecclesia, Choro, Claustro, Oratorio, & Cella Conventus persolvendam.

8. Nec obstat dicere, quod hujusmodi concessio fuit facta vivæ vocis oraculo, & quod oracula vivæ vocis fuerunt à Gregorio XV & ab Urbano VIII. revocata, nam respondetur, 1. quod Constitutiones illorum Pontificum oraculorum revocatoriæ tanquam pœnales, & odiosæ nullo modo se extendunt ad illa oracula Indulgentias concedentia, cum odia sint restringenda, & benefica amplianda, indulgentiæ enim nec numerantur, nec venire commode possunt nomine privilegiorum, sed sunt omninò diversa, & à diversis non fit illatio, propterea nunquam revocatæ intelliguntur, nisi in specie revocentur; 2. quia omnia prædicta oracula per Paulum V. Gregorii, & Urbani prædecessorem in sua 19. Const. incip. *Injuncti nobis*: apud Cherub. *tom.* 3. motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine fuerunt confirmata, & de novo

con-

concessa, ergo in præfatis revocatoriis comprehendi non poterant, cum non essent amplius oracula, sed privilegia bullata, ut dixi supra *tract.* 1. *cap.* 7. *de revocat. oracul. à n.* 5. *& seqq.* 3. quia dato, & non concesso, quod etiam post citatam Pauli V. Constitutionem remanserint oracula, & non privilegia bullata, adhuc assertio nostra est certissima; ratio est, quia Gregorius in sua Bulla oraculorum revocatoria declaravit non esse in ea comprehensa illa oracula, quæ ante revocationem suum effectum erant jam sortita, sed concessio præfati cumuli Indulgentiarum à Leone X. facta statim suum effectum sortita fuit, ab universo Ordine Seraphico recepta, & ad praxim quotidianam deducta: ergo: confirmatur, quia licet Urbanus in sua revocatoria expressè comprehenderit omnia oracula, quæ concessa fuissent etiam ad instantiam Imperatoris, Regum, & S.R.E. Cardinalium, excipere tamen voluit illos Officiales, quibus ratione munerum suorum antea de Summi Pontificis oraculo Fides haberi solebat, Officiales enim præcipui Papæ sunt S. R. E. Camerarius, Vicecancellarius, Major Pœnitentiarius, Datarius, continui Commensales, aliique permulti, quos retuli supra *tract.* 1. *cap.* 7. *n.* 12. sed præfatus Laurentius Cardinalis Puccius, ad cujus instantiam dictum privilegium à Leone X. fuit concessum, erat ejusdem Pontificis Datarius, & continuus commensalis, & per consequens unus ex illis Officialibus ab Urbano VIII. exceptis, ergo nunquam fuit revocatum: vide P. Viva in exposit. propos. damnat. ab Alexandro VII. *propos.* 37. Lantusca in Theatro Regul. *v. Magna Indulg. statio n.* 3. Roder. in comp. *resol.* 77. *v. Indulgentia n* 47. Rubr. nostri Breviarii particul. *tit.* 8. *n* 88. *&* 89.

9. Post dictam revocationem factam à Paulo V. anno 1606. idem Pontifex anno 1608. die 28. Junii instante P. Ludovico à S. Joanne Evangelista Ordinis Fratrum Minorum de Observantia familiæ Ultramontanæ Commissario Generali, concessit Fratribus ejusdem Ordinis, Tertiariis, & Cordigeris utriusque sexus recitantibus coronam B. M. V quæ constat ex 72. Ave Maria, & 7. Pater noster, addito in fine uno Pater, & Ave pro anima ejusdem Pontificis, Indulgentiam plenariam, quam prius concesserat Leo X. in sua Bulla, quæ habetur *in Monum. Ord. fol.* 63. *concess.* 204. de qua extat publicum monimentum impressum Romæ die 19. Januarii 1609. prout testantur Rodericus in suo comp. *resol.* 77. *n* 45. Lantusca in Theatro Regular. *v. Magna Indulgentia n.* 3. Peyrinus *tom.* 3. *privil. Regul. in addit. ad Const. Pauli V. cap.* 10. *n* 59. Ultraquamquod f. m. Innocentius XI. per suas litteras in forma Brevis, quod incipit: *Exponi nobis*: die 15. Maji 1688. expeditas, firmam esse voluit, & sancivit; ut manifestè patet ex Rubr particul. nostri Breviarii *titulo* 8. *n.* 90. quas f. m. Innocentius XII anno 1697. cum omnibus, & singulis in eis contentis, auctoritate Apostolica confirmavit, pariter, & approbavit, illisque inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjecit, ac omnes, & singulos juris, & facti defectus, si qui quomodolibet

intervenerint, supplevit. *Ibidem*.

10. Tertiarii utriusque sexus Ordinum Prædicatorum, & Minorum, eorumque directioni subjecti, juxta declarationes supra *cap. 5. de exemptione Tertiar.* relatas, gaudent omnibus Indulgentiis concessis, & concedendis, (non tamen revocatis) quibus Fratres, & Moniales dictorum Ordinum fruuntur; prout constat ex Bulla aurea Sixti IV. sæpius supracitata, apud Cherub. *tom.* 1. vide etiam *comp. privil. Mendicant. v. Tertiarii n. 9.* & Rubr. particul. nostri Breviarii *tit.* 12. *n.* 173. suas quoque Indulgentias peculiares habent Tertiarii utriusque sexus aliorum Ordinum; de quibus tum brevitatis gratia, tum etiam quia notitia certa haberi non potest, hic non fit mentio; propterea unusquisque poterit ipsorum Ordinum peritos consulere, & de Indulgentiis eis concessis inquirere.

11. Chordigeri quoque, sive Confratres Chordæ S. P. N. Francisci, necnon Consorores omnibus, & singulis Indulgentiis, ac peccatorum remissionibus, & pœnitentiarum relaxationibus, quibus Fratres Minores fruuntur, similiter gaudent. ut patet ex Brevi Gregorii XV. incip. *Pias Christi*: die 10. Novembris 1622. edito, cujusque cum prædictis, & aliis quam pluribus mentio habetur in Summario Indulgentiarum à S. Congreg. Reliquiis, & Indulgentiis præposita, die 14. Januarii 1681. pro eisdem Chordigeris approbato: *ex Rubric. cit. tit.* 12. *n.* 167. Et quoties confessi, ac Sacra Communione refecti intervenerint processionibus Confraternitatis Chordigerorum hujusmodi singulis Mensibus fieri solitis, plenariam omnium suorum peccatorum Indulgentiam, & remissionem consequuntur; prout eis perpetuo concessit Sixtus V. in sua Bulla, quæ incipit: *Divinæ Charitatis altitudo*: anno 1587. edita, & habetur apud Emmanuel Roder. *tom.* 1. *quæst. Regul. quæst.* 58. *art.* 1. & in Bullar. ejusdem *tom.* 2. *Bulla* 8. *in Sixto V. & apud Cherub. tom.* 2. Requiritur tamen quod Chorda sit benedicta, suscepta, ac cincta à Superioribus Ordinis, etiam Guardianis, & Præsidentibus, sive Vicariis in absentia Guardianorum, vel à delegatis ab ipsis: & quod in Confraternitatem ingressi, etiam in libris ipsius scribantur. Rodericus *ut supra*.

12. Stante mutua communicatione privilegiorum, & Indulgentiarum, etiam plenariarum inter Ecclesias, loca, Confraternitates, Congregationes, Ordines, & personas utriusque sexus obedientiæ, & directioni Ministri Generalis Ordinis Minorum S. P. N. Francisci subjectas, à pluribus Romanis Pontificibus, præsertim ab Innocentio XI. per suas litteras in forma Brevis die 5. Septembris 1686. concessa; omnia pia loca Viæ Crucis, seu Calvarii, ubicunque terrarum ad instar Stationum Viæ Crucis, seu Calvarii Montis Jerusalem à Religiosis præfato Ministro Generali subjectis erecta, gaudent eisdem privilegiis, & Indulgentiis, ibi pro cunctis Fidelibus utriusque sexus à Sede Apostolica concessis: ut constat ex Bulla Innocentii XII. quæ incipit: *Sua nobis*: declarativa confir-

fir-

firmationis prædictæ mutuæ communicationis à præfato Innocentio XI. factæ: patet ex Rubr. particul. nostri Breviarii *tit.* 12. *d n.* 182. *& seqq.* & ex Const. incip. *Inter plurima* à Benedicto Papa XIII. novissimè edita. Ex Constitutione tamen Clementis XII. quæ incipit: *Exponi nobis* possunt Superiores Locales, ac de eorum licentia alii Sacerdotes Ordinis, qui sint Concionatores, vel saltem Confessarii ab Ordinario approbati, erigere ubicumque Terrarum Stationes Viæ Crucis, sive Calvarium dummodo in locis piis MinistroGenerali non subjectis accedat licentia Ordinarii an consensus Parochi in scriptis: necnon Superiorum dictorum Locorum Piorum.

13. Quoad Tertiarios vero; & Chordigeros utriusque sexus serventur Statuta, seu Decreta Capituli Generalis, Romæ anno 1688. celebrati, omnimodaque adhibeatur cura, ut in cunctis Confraternitatibus erectis, seu erigendis in Ecclesiis Conventuum, seu Monasteriorum &c. Exercitium Viæ Crucis, & Orationis mentalis quamcitius stabiliatur, eoque introducto, una è Dominicis, seu diebus festivis, pro quolibet Mense, à Superiore locali, de assensu Discretorii Conventus seu Monasterii, in perpetuum assignabitur, ad consequendam Indulgentiam plenariam, novissimè à SS. D.N. Innocentio XII. in suo Brevi incip. *Ad ea*: benignè concessam; prout ordinatur in cit. Rubr. *ut supra*, Quæ quidem ordinatio in non exiguum cedet animarum profectum, si ubique Terrarum praxi mandetur à Nostratibus, a quibus hujusmodi pia loca debent esse erecta.

14. Indulgentiæ Sationum Viæ Crucis, & Calvarii Montis Jerusalem, quibus per communicationem juxta præfata Brevia gaudent recensita loca Viæ Crucis, ubique à Nostris erecta, sunt plures Indulgentiæ plenariæ, & non plenariæ, quas lucrari possunt omnes Christi Fideles utriusque Sexus, cum liberatione unius animæ à Purgatorii pœnis; ut constat ex compilatione Indulgentiarum per Rm̃. P. Matthæum à S. Stephano olim Ministrum Generalem, & postea Cephaludensem Episcopum facta, & Panormi Typis data anno 1698. ita Panormit. *ibidem*.

15. Cum per revocationem Pauli V. minime fuerint revocatæ Indulgentiæ concessæ personis Regularibus applicandæ pro defunctis, provit idem Pontifex anno 1609. declaravit; & Leo X. anno 4. sui Pontificatus indulserit, ut omnes Indulgentiæ ab ipso, & Prædecessoribus suis Regularibus personis pro vivis concessæ, applicari possent pro defunctis per modum suffragii, ut refert Peregrinus in suo comp. *p.* 1. *V. Indulgentia n.* 9. §. 10. & comp. privil. Societ. Jesu *tit. Indulgentia* §. 10. & comp. S. M. Fuliensis *tit. Indulgentia pro defunctis* §. 4. Idcirco Fratres Minores Sacerdotes in Dominicis diebus, & in Solemnitatibus D. N. Jesu Christi, & B. M. V. celebrantes, & non Sacerdotes in eisdem diebus S. Eucharistiam summentes possunt applicare pro defunctis per modum suffragii Indulgentiam plenariam ab Innocentio VIII. ipsis concessam; ut habetur in Fundam-

trium Ord. *lib 2. fol. 69. concess.* 148 & in supplem. *fol. 99. concess. 361.* quam nequeunt amplius applicare pro se, quia quoad vivos per Constitutionem Paulinam revocata fuit. Peregrin. *loco cit.* §. 12.

16. Novissime S. M. Benedictus XIII. concessit F.F. Minoribus, tam Observantibus, quam Reformatis, ut recitantes coram Sanctissimo Sacramento coronam, idest tertiam partem Rosarii B. M. V. & quinquies Pater, & Ave cum totidem Gloria Patri &c. liberent toties quoties animam unam à Purgatorii pœnis, hujusmodi concessio extat in Archivio Aracælitano.

17. D. Papa BENEDICTUS XIV. die 24. Martii 1741. Pontif. sui anno 1. concessit, ut quandocunque Sacerdos aliquis Ordinis Minorum observantium, Reformatornm, Excalceatorum, Recollectorum, e Tertiariorum, ac Monialium Monasteriorum dicti Ordinis sub jurisdictione, cura, regimine, & gubernio Ministri Generalis ejusdem Ordinis, Missam, vel in die obitus præfatorum Præsbyterorum, ac Clericorum, & Laicorum, necnon etiam Monialium prædicti Ordinis, & Reformationum sub præfata cura, & regimine Min. Generalis existentium, ac quoad Moniales in earum respective Ecclesiis Sacerdos quoque quilibet Sæcularis, vel Regularis: etiam alterius Ordinis; vel in alio die ad quodcunque Altare Ecclesiarum dicti Ordinis, & Reformationum, iam hactenus erectarum, quam in posterum erigendarum pro illorum, & illarum anima, quæ Deo in charitate conjuncta ab hac luce migraverit, celebrabit, Missa hujusmodi, animæ, pro qua celebrabitur, perinde suffragetur, ac si ad Altare privilegiatum celebrata fuisset.

18. Infirmi, impotentes, & decrepiti Regulares, qui non possunt adire Ecclesiam ad lucrandas Indulgentias sibi à Summis Pontificibus concessas, possunt in infirmariis, Cellis, vel Lectulis eas promereri, dummodo agant aliquod opus pium arbitrio Confessarij: ex concessione Innocentii VIII. quæ habetur in Fundam. 3. Ordin. *lib. 2. concess. 162.* & in supplem. *fol. 10. concess. 390.* & ita declaravit Paulus V. post præfatam revocationem anno 1609 Pontificatus sui anno 5. & refert Peregrin. *loc. cit.* §. 1. qui etiam asserit *in 1. part. sui comp. V. Indulgentia, n. 7.* Pium IV. & Pium V. concessisse, quod Regulares extra proprias domos, & Ecclesias commorantes, seu iter facientes, visitando Ecclesias illorum locorum, in quibus morantur, seu reperinntur, possent frui Indulgentiis ipsis concessis, servatis servandis; vide Peyrinum *tom. 2 de privil. regul. in const. 8. Pauli V.* §. 4. *n.* 1.

19. Alexander VII. per suas litteras in forma Brevis die 11. Junii 1659. expeditas concessit Indulgentiam plenariam omnibus, & singulis Fratribus Ordinis Minorum, qui in suis Conventibus de suorum Superiorum licentia exercitia spiritualia per octo dierum spatium quandocunque peregerint, & interea temporis vere pænitentes, & confessi Sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint.

20.

20. Quamvis, ut dictum, est per Constitutionem Pauli V. sint revocatæ Indulgentiæ personis Regularibus concessæ, præter assignatas superius, non tamen revocatæ sunt Indulgentiæ Ecclesiis Regularium concessæ, quas proculdubio iidem Regulares, sicut Sæculares personæ lucrari possunt. Indulgentiæ pariter generatim concessæ Ecclesiis Fratrum, & Monialium, tum in diebus festis Sanctorum Ordinis nostri, tum in aliis hujusmodi solemnitatibus, cunctæ æque obtineri queunt à Christi fidelibus visitantibus Ecclesias Monialium, quæ subsunt gubernio Ordinariorum; ex Decreto S.Congr. Reliquiis, & Indulgentiis propositæ, die 27. Februarii 1673. ad instantiam Præfecti Sacrarii Apostolici per viam declarationis expedito; ut constat ex Rubr. particul. nostri Breviarii *tit.* 12. *n.* 160.

21. Innocentius Papa XII. per suas litteras in forma Brevis die 24. Decembris 1692. expeditas concessit omnibus, & singulis Fratribus, & Monialibus, ac aliis utriusque sexus personis, Ordinum, & Congregationum obedientiæ, seu directioni Ministri Generalis Ordinis Minorum tam Observantiam, quam Reformatorum nunc, & pro tempore subjectis, ac Christi fidelibus Confratribus, & Consororibus quarumlibet Confraternitatum, & Societatum, sive sub Immaculatæ Conceptionis B. M. V. sive sub alio quolibet titulo, seu invocatione tam hactenus in eorumdem Fratrum, & Monialium Ecclesiis canonice erectarum, quam in posterum canonice pariter erigendarum, qui per quadrantem horæ orationi mentali vacaverint, pro qualibet vice Indulgentiam centum dierum; *ibidem n.* 177.

22 Qui per duos quadrantes continuatos, vel saltem per quadrantem horæ singulis diebus, & per totum mensem dabunt operam, & vere pœnitentes, & Confessi Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, ac pro Christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, ac S. Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum præces effuderint, Indulgentiam plenariam semel quolibet mense lucrantur, quam per modum suffragii animabus in Purgatorio existentibus applicare possunt; *ibidem n.* 178.

23. Sixtus IV. in Extravag. *Cum præ excelsa, de Reliq. & venerat. Sanctorum*: omnibus Christi fidelibus recitantibus officium appositum in Breviario nostro pro festo Immaculatæ Conceptionis, vel illius recitationi interessentibus; tam in die festivitatis, quam per Octavam, easdem Indulgentias concessit, quas ipsius Prædecessores Romani Pontifices dicentibus officium Sacratissimi Corporis Christi, aut ejusdem recitationi interessentibus concesserant pro die, & octava hujus solemnitatis; unde excitandi sunt omnes ad eas lucrandas, tam medio officio prædicto, quam celebrando, vel devote audiendo Missam, quæ cum eodem officio à prædicto Pontifice approbata in usu est apud familiam Seraphicam; *ibidem titulo* 4. *n.* 51 & in supplem. *fol.* 115.

24. Indulgentiæ concessæ pro reci-

citantibus, vel interessentibus prædictis officiis, prout colligitur ex Bulla Eugenii IV. quæ habetur in supplem. *fol.* 137. *concess.* 578. sunt: Pro Matutinis, & utriusque Vesperis diei festi, & Missa, quadringenti dies. Pro reliquis horis; hoc est pro qualibet ipsarum, centum sexaginta, & in quibuslibet Octavarum diebus pro singulis Matutinalium, Missarum, & Vesperarum, ducenti dies; ac proqualibet hora, octoginta dies. Pro sequentibus processiones, ac Missas devote celebrantibus, tam in festo, quam in Octavarum diebus pro pace, & tranquillitate Ecclesiæ, & SS. Sacramentum in festo hujusmodi sumentibus, conceduntur ducenti dies Indulgentiæ.

25. Aliæ tandem quamplures extant Indulgentiiæ à diversis Summis Pontificibus Regularibus concessæ, quæ si per revocationem, vel per non usum amissæ non sint, possunt ab eisdem Regularibus lucrari; diligentiam propterea unusquisque adhibeat, & inquirat, quænam sint Indulgentiæ peculiares proprio Ordini concessæ, an sint revocatæ, an sint in usu, nec ne? nam eas omnes hic referre, difficillima res est, & valde prolixa; referam tamen Decretum de Apocryphis Indulgentiis ab Innocentio XI. approbatum, quod est tenoris sequentis.

Decretum de Apocryphis Indulgentiis.

26. „ Delatæ sæpius fuere ad S. „ Congr. Indulgentiis, sacrisque Re- „ liquiis præpositam, Indulgentiæ „ quædam confictæ, & omnino fal- „ sæ, quæ per diversas Orbis Chri- „ stiani partes circumferuntur: aliæ „ vero examinandæ, quæ adhibito „ studio inventæ sunt vel apocryphæ, „ vel à Romanis Pontificibus revo- „ catæ, vel nullæ, quod datum eis „ tempus præteriisset: quarum qui- „ dem plurimæ; cum non facilem co- „ gnitionem habeant Christi fideles, „ harum rerum minus peritos fal- „ lunt, qui spe Indulgentiæ, remis- „ sionisque peccatorum suorum con- „ sequendæ frustrantur. Quamobrem „ eadem S Congr. vehementer cu- „ piens huic malo magis in dies ser- „ penti occurrere, animarum profe- „ ctui, & Indulgentiarum dignitati „ consulere, plures illarum singulari „ diligentia colligi, & in Indicem „ referri curavit.

„ Tales in primis sunt illæ, uti as- „ serunt, concessæ à Joanne XXII. & „ Sixto IV. recitantibus orationem „ Charitatis Jesu Christi Domini no- „ stri: *Precor te piissime Domine &c.* „ ab Urbano II. Ecclesiæ S. Mariæ, „ ut vulgo dici solet, Campagnolæ, „ & S. Victoriæ, ab Eugenio III. „ Revelationi de plaga in humero „ Jesu Christi, factà S. Bernardo, ab „ Innocentio III. Archiconfraterni- „ tati, & Ordini Redemptionis, à „ Bonifacio IX. visitantibus Capel- „ lam S. Nicolai de Tolentino in ejus „ die festo, à Joanne XXII. osculanti- „ bus mensuram plantæ pedis B. M. „ V., ab Alexandro VI. Imagini B. M. „ vulgo dictæ, laghetti, à Leone X. „ gestantibus funiculum S. Franci- „ sci, primum in Urbe impressæ, „ deinde Mediolani anno 1665 (suas „ tamen habent, & veras Confratres

Ar-

,, Archiconfraternitatis Cordigero-,, rum S. Francisci) recitantibus sa-,, lutationem Angelicam ad pulsum ,, horologii, & Imagini Conceptio-,, nis Mariæ Virginis Immaculatæ in ,, circulo depictæ, cujus pedibus Lu-,, na subjecta est, à Pio IV. vel Pio V. ,, Principi Senarum, à Clemente ,, VIII. dicentibus orationem: *O* ,, *magnum mysterium*: & Ecclesiæ S. ,, Mariæ, quam vocant Montis Ser-,, rati, Avenione impressæ, tum ,, aliæ pro animabus Christi fidelium ,, defunctorum, impressæ Matriti ,, 20. Julii 1606. à Paulo V. cantan-,, tibus Hymnum *Te Matrem Dei Lau-*,, *damus, te Mariam Virginem confi-*,, *temur*: vel si die Sabbati interferint, ,, dum idem canitur, & Coronis, ,, Rosariis, Imaginibus, & Numis-,, matibus, quæ Medallias appellant, ,, ab eo benedictis, Federico Cardi-,, nali Borromeo supplicante anno ,, 1611. dum Ecclesia Romæ in ho-,, norem S. Caroli ædificaretur, & ,, ab eodem Paulo, & Gregorio XV. ,, dicentibus; *Sia laudato il SS. Sa-*,, *gramento*: ab Urbano VIII. in ho-,, norem ejusdem Sacramenti præci-,, bus Cardinalis Magalotti, & Sacer-,, dotibus, celebrata Missa, dicenti-,, bus: *Ave filia Dei Patris, Ave* ,, *Mater Dei filii &c.* à Clemente X. ,, recitantibus mane, meridie, & ,, Vespere consuetam Antiphonam: ,, *Angelus Domini &c.* & in fine *Deo* ,, *gratias, & Maria*. Ac demum ,, aliæ à nonnullis Romanis Pontifi-,, cibus tributæ, ut ajunt, Coronis ,, Mysteriorum Passionis D. N. Jesu ,, Christi, prece Magni Ducis Etru-,, riæ.

,, Talis Indulgentia sodalitatis S. ,, Nicolai, qua, repetita quinquies ,, oratione Dominica, & Salutatione ,, Angelica unam liberari animam ,, quolibet die à Purgatorii pœnis af-,, firmant. Tales aliæ Perusii Con-,, fraternitatibus S. S. Sebastiani, & ,, Rochi, & Romæ Societatis S. Ber-,, nardi ad Columnam Trajanam. ,, Tales demum aliæ Crucesignato-,, rum S. Eustorgii Mediolani, Ari-,, mini, & Bononiæ.

,, Tales, & illæ concessæ, ut ajunt, ,, Capellæ Rosarii in Ecclesia S. An-,, tonii de Rovigo, vel Ecclesiæ SS. ,, Trinitatis Bergomi, aut S. Petri ,, Montis Todini in die Festo Inven-,, tionis S. Crucis, vel gestantibus fu-,, niculum S. Francisci de Paula, vel ,, celebrantibus Missas S. Augustini, ,, aut alias quinque in honorem quin-,, que Festivitatum B. M. V. vel reci-,, tantibus Officium S. Franciscæ Ro-,, manæ, aut Antiphona: *O Passio ma-*,, *gna &c.* in memoriam Passionis Je-,, su, aut Rosarium S. Annæ (quod ,, Cong. Sacror. Rit. non probat), ,, aut Orationem, quæ impressa cum ,, Imaginæ S. Annæ circumferri solet: ,, *Ave gratia plena &c.* (quæ Oratio ,, prohibetur) aut Officium Conce-,, ptionis B. Virginis Immaculatæ, ,, quod asserunt à Paulo V. probatum ,, fuisse, aut Orationem, *Deus, qui* ,, *nobis in S. Syndone &c.* excipitur ,, Indulgentia centum dierum anno ,, 1671. concessa precibus Ducissæ Sa-,, baudiæ ad annos 25. cunctis in il-,, lius Ditione degentibus, aut aliam: ,, *Ave Filia Dei &c.* post Communio-,, nem recitandam, vel aliquo conspi-,, cuo signo venerantibus SS. Eucha-

", ristiæ Sacramenti nomen : Indul-
" gentiæ rursus octoginta millium
" annorum veteri de Tabula excri-
" ptæ, quam in Basilica Lateranensi
" asservari affirmant, pro dicentibus
" orationem illam verè piam : *Deus,*
" *qui redemptione mundi &c.* tum,
" quæ impressæ fuerunt Papiæ anno
" 1670. sub hoc titulo: *Somm dell'*
" *Indulgenze concesse dalla Santità di*
" *N. S. Papa Leone X. all' Imagine*
" *della Concezzione della Gloriosa*
" *Vergine Maria* : vel Pisauri sub no-
" mine B. Joanne anno 1608. evulga-
" tæ, vel Barlettæ, seu Baruli à reci-
" tantibus quasdam non sane malas
" Orationes lucrandæ, vel Parmæ à
" visitantibus per Quadragesimæ dies
" Ecclesias Tertii Ordinis Sancti
" Francisci ; vel Pistorii, & Vastallæ
" à recitantibus Orationem : *Ave SS.*
" *Maria Mater Dei, Regina Cœli &c.*
" & aliæ in peculiari impresso libro
" descriptæ, quibus frui dicunt De-
" votos Seraphicos, & Benefactores.
" His annumerandæ sunt, quæ Cru-
" cibusCaravacensibus tributæ dicun-
" tur, vel Coronæ, sive Stellario
" Conceptionis Virginis Immacula-
" tæ, quod ex duodecim globulis pre-
" cariis constat, vel granis, Cruci-
" bus, & Coronis Aloysiæ ab Ascen-
" sione Hispanæ Monialis Ordinis
" Sanctæ Claræ, vel Mensuræ altitu-
" dinis Jesu Christi Domini nostri,
" vel Imagini, aut mensuræ vulneris
" lateri ejus inflicti, vel Orationi, ut
" ajunt, in Sepulchro Domini nostri
" repertæ, & Indulgentiæ, ut ajunt,
" innixæ revelationi factæ Sanctis
" Birgittæ, Mectildi, & Elisabeth,
" vel Joannæ de Cruce, & concessæ, ut
" afferunt, granis, quæ aliquod ex tri-
" bus granis tetigerint extantibus pe-
" nes Romanum Pontificem, Hispa-
" niarum Regem, & Ministrum Ge-
" neralem Fratrum Minorum Obser-
" vantiæ S. Francisci.

" Omnes vero, & singulas jam di-
" ctas Indulgentias S. Congr. partim
" esse confictas, & plenè falsas decla-
" rat, partim apocryphas, vel ex alio
" capite nullas, quæ nemini suffraga-
" ri possunt, easque in futurum nullo
" in loco ut veras publicari, & lu-
" crandas Christi fidelibus proponi
" vetat ; foliaque, & libros, ubi sic
" proponuntur, seu asseruntur, om-
" nino præcipit aboleri, nisi prædi-
" ctæ Indulgentiæ fuerint diligenter
" expunctæ ; nec ideo vult alias, quas
" hoc Decretum non continet, pro
" veris, & legitimis, taciteque pro-
" batis haberi.

" Ac demum omnes Indulgentias
" concessas ante Decretum Clemen-
" tis VIII. latum 9. Januarii 1597.
" Coronis, Rosariis, Granis, seu
" Calculis, Crucibus, & Imaginibus
" Sacris ; vel ante Breve Pauli V.
" quod incipit *Romanus Pontifex* :
" editum 23. Maij 1606. personis Re-
" gularibus quarumcumque Religio-
" num, & Ordinum, etiam Mendi-
" cantium, vel ante Constitutionem
" 115. Clementis VIII. cujus initium:
" *Quæcumque*. & 68. Pauli V. incip.
" *Quæ salubriter* : habitus per aggre-
" gationem, vel aliam communicatio-
" nem ab Archiconfraternitate ulla,
" Ordine, Congregatione, Societa-
" te, etiam Jesu, Capitulo, vel ab
" eorum Officialibus, Superioribus,
" aliisque personis, vel persona,

etiamsi

„ etiamsi earum, vel ejus mentio „ specialis, & individua facienda „ esset; nisi fuerint deinde Romani „ Pontificis authoritate innovatæ, „ aut confirmatæ, nullius esse robo„ris, & momenti pariter declarat.

„ Porrò Summaria Indulgentiarum „ pro Congregationibus Doctrinæ „ Christianæ; Confraternitatibus SS. „ Trinitatis, & Redemptionis Capti„vorum, Nominis Dei, Rosarii, B. „ Mariæ de Mercede, & Redemptio„nis Captivorum, B. Mariæ de Mon„te Carmeli, Centuræ S. Augustini, „ & S. Monicæ, nisi ab eadem Con„gregatione recognita, non per„mittuntur.

„ Indulgentias verò Stationum Ur„bis à Romanis Pontificibus singula„ri quodam beneficio, vel commu„nicatæ sunt, vel communicabuntur „ interdum aliquibus locis, Ordini„bus, aut personis diebus tantum „ stationum in Missali Romano de„scriptis, suffragari posse declarat: „ semel autem dumtaxat in die ple„nariam Indulgentiam in certos dies „ Ecclesiam visitantibus concessam, „ vel aliud pium opus peragentibus „ lucrifieri.

„ De quibus relatione facta per Se„cretarium ad Sanctissimum, cuncta „ Sanctitas sua probavit, & inviola„tè servari jussit. Datum Romæ die „ 7. Martii 1678.

27. Subindè S. Cong. S. Officii die 18. Julii 1703. declaravit, Indulgentias Crucibus S. Turibii ab Urbano VIII. ut nonnulli asserebant, concessas, tanquam falsas esse prohibendas: Indulgentias, quoque Coronis S. Birgittæ, ut aliqui affirmabant, ab Alexandro VI. concessas, declarandas esse Apocryphas, & nullius roboris, ac momenti, sine præjudicio tamen Indulgentiarum à Leone X dictis Coronis concessarum in sua Const. quæ incipit: *Ex Clementi*: vide Mattheuc. *Official. quoad Indulgentias n.* 30. Pro osculantibus habitum F.F. Min. & Prædicat. sunt indulgentiæ quinque annorum concessæ à Joan. XXII. apud Lantuscam v. habitus.

C A P. IX.

De Syndicis Fratrum Minorum, & de eorum privilegiis.

1. PLures Romani Pontifices considerantes pios, assiduosque labores, quibus Regulares præsertim Mendicantes salutem animarum procurant, multa, & varia privilegia, ne dum ipsis, sed etiam ipsorum Procuratoribus, & Syndicis paterna Charitate, & liberalitate contulerunt, quia tamen de omnibus mentionem facere perdifficile est, hic tantum sermo erit de Syndicis Fratrum Minorum Observantium, & Reformatorum; qui revera sunt Procuratores Sedis Apostolicæ ipsius nomi-

mine constituti ad aliquos actus exercendos, quos dicti Fratres licitè per se ipsos exercere non valent.

2. Hujusmodi Procuratores, sive Syndici, qui à Generali pro toto Ordine, & à Provincialibus pro Provinciis, & Conventibus authoritate Apostolica nominantur, intuitu laborum, quos frequenter in Fratrum beneficium sustinent, à S. Sede spiritualibus, ac temporalibus favoribus sunt decorati; ipsis enim Clemens VII. concessit privilegium fori in causis civilibus, criminalibus, & mixtis motis, & movendis; ut constat ex Bulla 19. quæ incipit: *Dum consideramus*: apud Cherub. *tom.* 1. in qua privilegia, & gratiæ, quibus ipsi fruuntur, continentur.

3. Ultra præfatum fori privilegium omnes Syndici tam præsentes, quam futuri domorum, & Monasteriorum Fratrum Minorum prædictorum, necnon Monialium S. Claræ, Conceptionis, & Annunciationis Ordinum, & Sororum tertiæ Regulæ S. P. N. Francisci, cum illorum uxoribus, & liberis fruuntur omnibus, & singulis Indulgentiis, peccatorum remissionibus, favoribus, & gratiis, quibus iidem Fratres potiuntur, & gaudent, seu uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum: *ibidem*.

4. Præterea à Sede Apostolica eisdem concessum est, ut in quibusvis causis, & rebus ipsos Syndicos, sive Procuratores concernentibus, civilibus, criminalibus, & mixtis, (non nisi coram Judicibus Conservatoribus domorum illarum, quarum Syndici, sive Procuratores fuerint, de justitia respondere teneantur, *ibidem*.

5. Necnon sub excommunicationis latæ sententiæ pœna ab eadem S. Sede inhibetur omnibus, & singulis Judicibus, Commissariis Ecclesiasticis, & Sæcularibus quacunque authoritate fulgentibus, ne de causis contra dictos Syndicos, sive Procuratores, motis, & movendis, directe vel indirecte, quovis quæsito colore, seu prætextu, se intromittere quomodolibet de cætero audeant, vel præsumant; & insuper decernitur quoscunque processus contra dictos Syndicos, sive Procuratores, per alios, quam dictos Conservatores, in causis dumtaxat contra eos motis, & movendis, habendos, & sententias ferendas, nullos, & invalidos, nulliusque roboris, vel momenti fuisse, & esse, *ibidem*.

6. Subinde à S. M. Innocentio XI. confirmata fuerunt in forma specifica Decreta variarum SS. Congr. emanata super exemptione, & privilegiis præfatorum Syndicorum, seu Procuratorum, quæ per sequentes paragraphos referuntur.

§. 1. „ Alias pro parte dilecti filii „ Francisci Mariæ Tagliaferri Pro„ curatoris Generalis Ordinis Fra„ trum Minorum S. Francisci, de „ Observantia nuncupatorum, Con„ gregationi Venerabilium Fratrum „ nostrorum S. R. E. Cardinalium „ negotiis, & consultationibus Epi„ scop. & Regul. propositæ, expo„ sito, quod dudum nonnulli Roma„ ni Pontifices, & præsertim fel. re„ cordat. Nicolaus III. & Nicolaus „ IV. Martinus V. & Eugenius IV.

Præ-

„ Prædecessores nostri, ut vera observantia, Regulæque puritas in Ordine prædicto vigeret, & magis augeretur, Fratresque ipsius Ordinis ab omni dominio, & proprietate alieni conservarentur, statuerant, & ordinaverant, ut unicuique Conventui dicti Ordinis assignaretur unus Procurator, sive Syndicus Apostolicus, qui omnes eleemosynas, tam pecuniarias, quam aliarum rerum colligere, illasque solus in necessitatibus Fratrum præfatorum applicare deberet.

§. 2. „ Et subinde recol. mem. Clemens VII. etiam Prædecessor noster, intuitu laborum, quos ejusmodi Syndici in beneficio dictorum Fratrum, quocunque tempore, & quavis occasione assidue sustinebant, eosdem Syndicos, sive Procuratores à foro Sæculari exemerat, volens, ut in causis, tam civilibus, quam criminalibus, & mixtis, nonnisi coram Judicibus Conservatoribus eorumdem Fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum de justitia respondere tenerentur, & alias prout in ipsius Clementis Prædecessoris litteris, desuper in simili forma Brevis die 16. Aprilis 1526. expeditis, plenius dicitur contineri.

§. 3. „ Ac in eadem expositione subjuncto, quod nonnulli dicerent, privilegium hujusmodi in aliqua sui parte amplius in usu non esse, alii vero prætenderent, illud Syndicis prædictis, ratione eorum officii tantum, non autem uti talibus personis, competere, unde fiebat, ut Fratres prædicti non sine paupertatis, & Regulæ quam, profitentur, suarumque conscientiarum detrimento, neminem amplius reperire possent, qui eorum Syndici, sive Procuratoriis munus in se suscipere, eumque laborem assumere vellent.

§. 4. „ Ideoque pro parte præfati Francisci Mariæ Procuratoris Generalis dictæ Congregationi Cardinalium supplicato, ut non solum authoritate Apostolica confirmaretur dictum privilegium, sed etiam illud Syndicis, sive Procuratoribus hujusmodi, uti talibus personis competere declararetur.

§. 5. „ Emanavit ab eadem Congregatione Cardinalium Decretum tenoris sequentis, videlicet: Sacra Congregatio EE. S. R. E. Cardinalium negotiis, & consultationibus Episcop. &. Regul. præposita, attenta remissione libelli per SS. D. N. facta, referente Eminentissimo Norfolch, censuit danda esse Oratori Decreta, alias edita, *nempe*; super præmissis servandam esse præfatam Constitutionem S. M. Clementis VII. prout præsentis Decreti tenore omnino servari mandat, & præcipit. Romæ 28. Martii 1686.

§. 6. „ Porro cum dictus Franciscus Maria Procurator Generalis prænarrata pariter exposuisset Congregationi, etiam Venerabilium Fratrum nostrorum ejusdem S. R. E. Cardinalium super Immunitate Ecclesiastica, & Controversiis jurisdictionalibus Deputatorum, hæc Congregatio censuit, danda esse

„ Decreta anteriora tenoris, qui se„ quitur, *videlicet*: S. Congregatio „ super Immunitate Ecclesiastica, & „ controversiis jurisdictionalibus, „ habita sub hac die Martii 1686. „ circa exposita in præsenti supplici „ libello, dixit, danda esse Decreta, „ ut infra: die 31. Maii 1639. *Fanen.* „ Provincialis Fratrum Minorum „ Observan. S. Francisci, Sacra &c. „ censuit, respondendum Episcopo, „ ut quoad exemptionem Syndici „ Fratrum Minorum de Observ. loci „ de Cartoceto faciat Bullam Cle„ mentis VII. observare, si in eo „ concurrant requisita ejusdem Bul„ læ.

§ 7. „ Die 17. Novembris 1642. „ *Perusina*, Fratres S. Francisci Min. „ Obser. Sacra &c. censuit, servan„ dam esse Bullam Clementis VII. „ circa privilegium fori, & exem„ ptionis Syndicorum, sive Procura„ torum Ordinis Fratrum Minorum „ S. Francisci de Observantia.

§ 8 „ Die IV. Augusti 1654. *Fa„ nen.* Episcopus: An Syndicus Fra„ trum Minorum de Observ. S. Fran„ cisci gaudere debeat privilegio fo„ ri? Sacra &c. censuit hujusmodi „ Syndicum gaudere privilegio fo„ ri juxta Constitutionem Clemen„ tis VII.

§. 9. „ Die 23. Maii 1645. *Romana.* „ Pater Commissarius Generalis Cu„ riæ quærit: An Syndici sive Procu„ res Conventuum suæ Religionis „ gaudeant privilegio fori, etiam in „ causis, tam civilibus, quam crimi„ nalibus, & mixtis motis ante insti„ tutionem officiorum virtute Bullæ „ Clementis VII. Sacra Congr. *res„ pondit*: Syndicos præfatos gaude re „ dicto privilegio fori in causis, etiam „ motis ante institutionem in offi„ cium Syndicatus.

§. 10. „ Die 23. Maii 1645. *Recina„ ten.* An Syndicus Monialium S. „ Claræ gaudeat privilegio fori, prout „ gaudent Syndici Fratrum Mino„ rum de Observantia e Sacra &c. „ censuit, hujusmodi Syndicum gau„ dere debere privilegio fori, in „ fidem &c. Datum Romæ die 20. „ Aprilis 1686.

§. 11. „ Cum autem &c. Nos &c. „ Decreta præinserta à memoratis „ Congregationibus Cardinalium res„ spectivè emanata, authoritate „ Apostolica tenore præsentium ap„ probamus, & confirmamus, illisque „ inviolabilis Apostolicæ firmitatis „ robur adjicimus, salva tamen in „ præmissis authoritate earumdem „ respectivè Congregationum Car„ dinalium. Decernentes &c. sicque „ in præmissis &c. irritum, & ina„ ne &c. non obstantibus &c. Romæ „ 19. Julii 1686.

7. Syndici, sive Procuratores præfati non possunt compelli ad exercenda munia publica Communitatis, neque conveniri, nisi coram Judice Conservatore, prout decrevit S. Congreg. super Immunitate Ecclesiastica, & Controversiis jurisdictionalibus habita die 10. Maij 1669. sub tenore sequenti, videlicet: *S. Congregatio inhærendo declarationibus alias factis censuit; Procuratores, sive Syndicos Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia ex Bulla fel. record. Clementis 7. gaudere privilegio fori, tam in causis civilibus, quam in cri-*

criminalibus, & mixtis; & insuper non posse compelli ad exercenda munia publica Communitatis, neque à quoquam posse mulctari, nisi coram legitimo Conservatore: Romæ 7. Januarii 1699.

8. Et sub die 9. Augusti 1701. Sacra Consulta in favorem Syndici Conventus Fabriani, extracti ad effectum, ut exerceret munus Communitatis, rescripsit: *extrahi alium*: & iterum proposita causa, & instante loci Gubernatore, sub die 19. ejusdem Mensis, respondit. *In Decisis*.

9. Non solum gaudent privilegiis præfatis, sed etiam sunt exempti à Repræsaliis, seu pignorationibus, prout in una *Spoletana* prædicta S. Congr. 14 Januarii 1698. declaravit.

10. Privilegium non solvendi collectas pro oneribus Communitatis præfatis Syndicis, seu Procuratoribus à S. Sede concessum, fuit ad instantiam quarumdam communitatum sub die 19. Julii 1704. à S. Cong. Boni Regiminis revocatum.

11. Postremo advertendum est 1. quod sicut potest legitimè constitui pro quovis Conventu nisi unus Syndicus, sivè Procurator, ita nonnisi unus canonicè institutus fruitur privilegiis supra recensitis, prout plures S. Congr. Boni Regiminis declaravit, & patet ex alleg. *Const.* Clementis VII Cæteri verò Benefactores, qui abusivè dicuntur Syndici, sive Procuratores, immo arbitrantur se esse tales, atque adeo dictis privilegiis gaudere, minime gaudent; ex speciali tamen gratia Julii II. omnium, & singulorum Sacrificiorum, Orationum, jejuniorum, aliorumque bonorum operum, quæ à Religiosis fiunt, participes redduntur. Advertendum est 2. quod ad hoc, ut veri Syndici, sive Procuratores possint privilegiis frui, tenentur addiscere necessaria, quæ ad eorum officium spectant, illudque exactè, diligenter, fideliterque exercere, ne ob ipsorum negligentiam, & in curiam cogantur Superiores Conventuum, ac Subditi in emptionibus, & venditionibus rerum necessariarum ad alios recurrere, & ita periculo alicujus transgressionis se exponere; secus non gaudent.

C A P. X.

De Privilegiis Regularium, circa Divinum Officium.

1. Regulares aliquid de Divino Officio omittentes, si id eis non ex dolo, vel malitia, sed ex inadvertentia, vel distractione involuntaria contingat, possunt supplere cum aliquo psalmo, vel dicendo unum Pater cum Ave: ex concessione Innocentii VIII. quæ habetur in Fundam. 3. Ordin. *lib.* 2. *fol.* 69. *concess.* 249. & in supplem. *fol.* 99. *concess.* 362. quod tamen privilegium intelligendum est de parvitate materiæ, non au-

autem de parte notabili, ut ait Navarrus *tom. 4. Comment. de orat. cap. 19. n. 84. Vers. secundum est.*

2. Regulares non valentes bene, ac diligenter, in Choro Divinum Officium persolvere, prout tenentur, si propter defectum visus, vel auditus aliquid prætermiserint, satisfaciunt dicendo unum psalmum in fine horarum: ex privilegio Sixti IV. quod habetur in cit. Fundam. 3. Ord. *lib. 1. fol. 62. & lib. 2. fol. 66. concess. 98.* & in supplem. *fol. 100. concess. 383.* quod similiter ex Navarro *loc. cit. vers. quod aliqua* intelligendum est de defectibus parvis, & testantur Ludovic. de la Cruz *lib. 2. cap. 9. dub. 2. conclus. 2.* Portell. in dub. Regul. *v. hora canonica n. 10.*

3. Leo X. concessit, quod Fratres Minores, & qui cum eis privilegiorum communicationem habuerint, dicendo Horas Canonicas, & alia Officia Divina in Choro, vel extra, satisfaciant præcepto Capituli *Dolentes de celeb. Missar.* ac etiam Regulæ suæ etiamsi propter aliquam fatigationem, vel aliam causam, sedendo, deambulando, vel non integrè verba proferendo, ob imperitiam, aut malam prolationem naturalem, seu defectum linguæ, vel alias qualitercunque ore imperfectè dicant, aut cum mentis distractione; dum tamen involuntariè, ex humana fragilitate, & non ex malitia hæc faciant; & similiter concessit, quod qui cum talibus malè proferentibus, vel alios defectus committentibus Divinum Officium persolvunt, non teneantur ab aliis imperfectè dicta repetere; aut propter distantiam localem, strepitum, vel aliam causam ab eis non integrè audita supplere: sed satisfaciunt præcepto Ecclesiæ, & Regulæ suæ, qualitercunque audiendo, præsertim in Choro, quæ ab aliis recitari debent, dummodo ipsi prædictis defectibus causam non dederint: prout habetur in cit. Supplem. *fol. 59. concess. 169.* & refert Roder. *in Bullario in Leone X.* qui ad instantiam Laurentii Cardinalis Datarii hujusmodi privilegium concessit.

4. Ad supplendum autem quemlibet defectum humana fragilitate contractum in recitatione Divini officii satis est dicere post horas persolutas illam devotissimam Orationem, quæ incipit. *Sacrosanctæ, & individuæ Trinitati; Crucifixi Domini Nostri Jesu Christi humanitati; Beatissimæ, ac Gloriosissimæ, semperque Virginis Mariæ fœcundæ integritati; & omnium Sanctorum universitati, sit sempiterna Laus, honor, virtus, & gloria ab omni creatura, nobisque remissio omnium peccatorum per infinita sæcula sæculorum. Amen.*

℣. *Beata viscera Mariæ Virginis, quæ portaverunt Eterni Patris filium.*

℟. *Et Beata ubera, quæ lactaverunt Christum Dominum. Pater noster. Ave Maria:* pro felici statu S. R. E. & pro anima Leonis Papæ X. qui hoc privilegium concessit: ut supra *loc. cit.*

5. Clemens VII. concessit, quod Regulares prædicationi verbi Dei, & audientiæ Confessionum ad animarum utilitatem occupati in casu aliquo particulari, qui judicio Superiorum majus bonum censeatur, quam re-

recitatio Divini Officii, satisfaciant pro horis Canonicis recitando septem, vel saltem sex psalmos per Superiorem assignandos; aut orationem Dominicam septies, & Symbolum Apostolorum bis; ita habetur *in* 37. Bulla dicti Clementis VII. quæ fuit confirmata à Paulo III. in Const. 5. §. 8. & utraque incipit: *Dudum*: apud Cherub *tom.* 1.

6. Leo X. informatus, quod aliqui Fratres scrupulosi, quando infirmitate aliqua laborant, fere nunquam possunt, aut sciunt discernere, & deliberare, an licite possint, necne Horas Canonicas omittere; concessit, quod si febribus, doloribus, vel, aliis quibuscunque infirmitatibus prædicti fuerint gravati, aut afflicti, satisfaciant pro dictis Horis Canonicis, dicendo aliquot Pater noster, cum Ave Maria, vel alias orationes à Superiore, etiam Locali assignandas: ita habetur in præcitato Fundam. 3. Ord. *lib.* 2. *fol.* 59. *concess.* 171. & in Bull. Roder. *loc. cit.* ad instantiam ejusdem Cardinalis ut supra *n.* 4.

7. Advertendum tamen, quod præfati infirmi, etiam absque privilegio, & absque Superioris licentia à persolvendo Divino Officio excusantur, quando Medicus corporalis affirmat, eos non teneri recitare; sicut ad non jejunandum, vel ad non abstinendum à carnibus, aut lacticiniis sufficit ejusdem Medici judicium, vel licentia; infirmi enim quoad salutem recuperandam Medico subijciuntur, illique obedire tenentur; quinimmo ubi dubius esset Medicus, an infirmitas esset talis, quæ ægrotum ab Officio persolvendo excusaret, non teneretur ægrotus recitare, si sentiret se non bene habere, ne periculo gravis damni se exponeret: prout docent Roder. in summ. *tom.* 3. *cap.* 197. *n.* 1. à S. Faust. de Horis Canonicis *lib.* 2. *q.* 221. Peyrinus *tom.* 3. *de privil. regul. in additam. ad Const. Leonis X. cap.* 4. *in fine, & alii*, sed in tali casu consulatur Superior, qui poterit dispensare, seu commutare, *ut supra*.

8. Indulgentiæ, quæ lucrantur à Regularibus divinum officium recitantibus sunt sequentes: 1. Leo X. concessit, quod Regulares absolventes divinum officium ex libro consequantur remissionem dimidiæ partis peccatorum commissorum illa die, qua divinum officium persolvunt, ut ita cum majori attentione, ac devotione persolvant. 2. Martinus V. pro qualibet hora in Choro cum aliis recitata concessit centum dies indulgentiæ. 3. Alexander VI. recitantibus ante Divinum Officium: *Aperi Domine os meum* concessit Indulgentiam 200. annorum IV. Joannes XXII. concessit 40 dies Indulgentiæ inclinantibus se ad Gloria Patri &c. & ad Sanctissima nomina Jesu, & Mariæ: ita Peyrin. de privil. *tom.* 1. Briknier. in Reg. S. P. N. Francisci & alii.

CAP.

CAP. XI.

De privilegiis Regularium in Eucharistia administranda.

1. SUB pœna excommunicationis ipso facto incurrendæ Papæ reservatæ prohibentur omnes Regulares sine Parochorum licentia ipsorum subditis administrare S. Eucharistiam in die Paschatis, & per modum Viatici in periculo mortis constitutis, ac extremam unctionem; excepto casu extremæ necessitatis, quando scilicet proprius Sacerdos absit, vel non possit, aut nolit ea Sacramenta ministrare; tunc etiam poterunt matrimonia solemniter absque præfata licentia benedicere; quæ quidem benedicentes solemniter sine ea, & seclusa dicta necessitate, eandem pœnam incurrunt; prout decernitur *in Clement.* 1. *Religiosi de privil.* & docent Sylvest. *V. Excommunicatio* 7. *excomm.* 14. *n.*31. Toletus in sum. *lib.* 1. *cap.* 37. Navarr. in summ. *cap.* 27. *n.* 101. Suar. *tom.* 5. *de cens. disput.* 22. *sect.* 4. *d n.* 2. *& alii*.

2. Quamvis Novitius Sacerdos peccet mortaliter si in die Paschatis in Ecclesia Regularium S. Eucharistiam subditis Parochorum ministret, excommunicationem tamen prædictam non incurrit; ratio est, quia illa afficit tantum Religiosos professos, sive per tria vota Religionis solemnia, sive etiam per simplicia; ut docet Suarez *tom.* 3. *in* 3. *part. disput.* 72. *sect.* 2.

3. Ad incurrendam eam excommunicationem necesse est, ut interveniat præsumptio; nam qui ex inadvertentia, vel ignorantia inculpabili administrat, putans sibi licere, vel ex ratihabitione de præsenti, aut de futuro ipsius Parochi, minime incurrit. Comprehendit hæc censura Regulares ministrantes Eucharistiam Clericis, aut Laicis Sæcularibus, non vero eos, qui eam administrant Religiosis propriæ, vel alterius Religionis, etiam sine Prælatorum facultate: ut docent Cajetan. in summ. *V. Excommunicatio cap.* 64. *notab* 1. Sotus *in* 4. *dist.* 23. *q.* 2. *art.* 1. *vers. utrum vero sufficiat*.

4. Præterquam in die Resurrectionis Dominicæ, possunt Regulares absque licentia Parochi quocunque anni tempore omnibus Christi fidelibus in suis Ecclesiis S. Eucharistiam ministrare: ex privilegiis concessis à Nicolao V. in Bulla, quæ habetur in Fundam. 3. Ord. *lib.* 1. *fol.* 30. & Sixti IV. in Bulla *loc. cit.* & in supplem. *fol.* 68. *concess.* 159. quam postea S. Pius V. in sua const. 4. confirmavit; ita Navar. in summ. *cap.* 21. *n.* 52. Suarez *tom.* 3. *in* 3. *p. disp.* 72. *sect.* 2. *dub.* 2.

5. Possunt Regulares in die Paschatis S. Eucharistiam præbere asserentibus habere facultatem à Parochis

chis, vel Episcopis communicandi ubicunque voluerint; non enim sunt præsumendi tam immemores propriæ salutis, ut tantum scelus, præsertim absque necessitate, committere velint: ut docet expresse Gloss. in Clement. *Religiosi: cit. sup.* Navarrus in summ. *cap.* 27. *n.* 102. Peyrin. de privil. Regul. *Const.* 1. *Julii II.* §. 37. *num.* 84.

6. Quamvis nonnulli doceant, posse Regulares ipso die Resurrectionis Dominicæ S. Eucharistiam ministrare iis Parochianis, qui dicunt, se jam satisfecisse, vel satisfacturos præcepto Ecclesiæ, ipsorum tamen opinio omnino est reiicienda, nam juribus allegatis ab ipsis jura opponuntur, S. enim Congr. Concilii sub die 9. Julii 1644. in una *Burdigalen* decrevit: *Archiepiscopum non posse prohibere Regularibus habentibus privilegia Apostolica, ut à Dominica Palmarum usque ad Dominicam in Albis inclusivè administrare non valeant Sacramentum Confessionis, posse tamen eisdem prohibere, ut personis Sæcularibus in die Paschatis non administrent SS. Eucharistiæ Sacramentum, etiamsi dictæ personæ Sæculares alia die satisfecerint præcepto Ecclesiæ.* Quam determinationem Innocentius X. die 7. Februarii 1645. in sua Const. incip. *Exponi nobis;* confirmavit, ut refert Poncius Cursu Theol. *disp.* 46. *quæst.* 9. *n.* 121.

7. Deinde in una *Mechlinen.* proposito dubio: An Patres Societatis Jesu aliique Regulares possint ministrare SS. Eucharistiæ Sacramentum personis Sæcularibus à Dominica Palmarum usque ad totam Dominicam in Albis? eadem S. Cong. Concilii 13. Januarii 1682. respondit: *Posse, excepto die Paschatis: ita tamen, ut Sæculares sumentes Eucharistiam sine debita licentia in Ecclesiis Regularium in aliis diebus à Dominica Palmarum ad Dominicam in Albis inclusivè, non satisfaciant præcepto Ecclesiæ.* Limita, nisi Ecclesiæ Regularium sint Parochiæ, in ipsis enim Parochiani ipsarum satisfaciunt.

8. Possunt Regulares in suis Ecclesiis S. Eucharistiam peregrinis, advenis, & hospitibus ministrare, etiam pro adimplendo Paschali præcepto; nam in istis cessat ratio dictæ prohibitionis; nisi ad propriam Parochiam commodè accedere possint; idem communiter tenent Doctores de servis, seu famulis, & continuis commensalibus Religiosorum, qui degunt in Monasteriis, seu Conventibus, vel aliis in locis à cura Parochorum exemptis: ita Bassæus *v. communio Sacra n.* 11. Henriq. *lib.* 8. *de Euchar: cap.* 55. *n.* 1. Roder. *tom.* 1. *q.* 56. *art.* 3. *vers. nec obstat;* Anaclet. Reinfest. *tract.* 10. *q.* 4. *n.* 4. Debent tamen Regulares tradere petentibus fidem vel Confessionis auditæ, aut Communionis administratæ.

9. Ex privilegio Pauli IV. in sua Const. incip. *Cum sicut:* apud Rodericum in suo Bullario *Bulla* 3. ejusdem Pontificis, possunt Regulares extra domos, & Conventus suos SS. Eucharistiæ Sacramentum, excepto die Resurrectionis, infirmis ministrare; non quidem per vicos, & plateas illud deferendo, quod est proprium Parochorum, sed in Capellis privatis, sive Oratoriis in Sæcularium domibus consistentibus, cum debita facul-

tate erectis, sacrum conficiendo, indeque dictos infirmos, etiam per modum Viatici communicando, ut explicat Suarez *tom.4. de Relig. tract. 3. lib. 9. cap. 3. n. 12. & cap. 4 n.17.* Roder. *tom.2. qq. Regular. q. 67. art. 1.* qui ibidem etiam probant à fortiori, posse Regulares in suis Conventibus hospitibus sæcularibus ibi infirmantibus S. Eucharistiam, etiam pro Viatico absque Parochi licentia ministrare, & si opus fuerit, extremam quoque unctionem ipsis præbere, ex privilegio, quod refert Roder. in suo Bullario in Sixto IV. *Bulla ejus 42. n. 4.* & Peregrinus in suo comp. *p. 1. tit. communicare* §. 3.

C A P. X I I.

De Privilegiis Regularium circa tempus, & loca ad celebrandum.

1. Ex specialibus privilegiis habent Regulares facultatem celebrandi Missas ante ortum surgentis auroræ; etenim Sixtus IV. ut habetur in Monum. Ord. Min. in supplem. *fol. 97. concess.* 346. concessit Fratribus Minoribus de corpore Observantiæ, quod possent ex justa causa ante, vel post horam ab Ecclesia statutam celebrare; & Leo X. prout refertur in comp. privil. *v. Missa* §. 6 eisdem concessit, ut de licentia suorum Superiorum possint celebrare illicò post Matutinum, & etiam post Meridiem, præsertim diebus, quando est de audienda Missa præceptum, & quando Fratres iter faciunt, aut de via veniunt, & non possunt ante meridiem applicare ad locum, ubi possint Missam audire, vel honestè celebrare. Sed quia hæc privilegia, ut nonnulli asserunt, per Tridentinum sunt revocata, idcircò unusquisque debet suam conscientiam consulere quam maximè, attendere, & scire quo privilegio liceat sibi uti, ut terminos sibi præfixos non transgrediatur. Post Tridentinum tamen Gregorius XIII concessit Patribus Societatis Jesu, ut per tres horas ante Solis ortum, ac per unum, vel alterum quadrantem post meridiem ex rationabili causa possint Missam inchoare! ita Peyrinus *tom. 1. de privil. Regul. ad Const. Pirrhi n.* 20 Leander, Pellizarius, & alii, quos refert, & sequitur Diana *p. 10. tract. 12. resol. 246.* Card. de Lugo *disp. 20. de Euchar. n. 32.* Suarez *tom. 3. super 3. p. D.Thomæ, quæst. 89. art. 2. disp 8. sect. 4.* quo privilegio alii Regulares per communicationem fruuntur.

2. Circa loca ad celebrandum, observandum est à Regularibus Decretum novissimum à Clemente XI. die 15. Decembris 1603. editum, ut infra.

§. 1. *Quoniam Sancta Sanctè tractanda sunt, ac præsertim incruenti Sacrificii Mysterium, quod omni Reli-*

gio-

gionis cultu, & veneratione peragendum est, propterea super observandis, & evitandis in celebratione Missarum in Sacrosanctis œcumenicis Conciliis, & præsertim Tridentino sub cap. unico sess. 22. inter cætera statutum est, ut tantum Sacrificium solummodo in Ecclesiis, aut Oratoriis, Divino tantum cultui dicatis celebraretur, præcipiendo Episcopis, & locorum Ordinariis, ne privatis in domibus, atque omnino extra Ecclesias peragi paterentur; ac subinde S. Congr. Cardinalium ipsius Concilii Tridentini executioni, & interpretationi Præpositorum, sæpe sæpius per oportuna Decreta obrepentes abusus eliminavit.

§. 2. *Modernis autem temporibus innotuit SS. Domino nostro, quod nonnulli Episcopi prætextu privilegiorum, Capellis Episcopalibus competentium, & complures Regulares sub prætextu privilegiorum, quæ ipsis à Sancta Sede indulta noscuntur, per hujusmodi privilegiorum dilatationem, seu potius excessum, & abusum in nonnullis Diœcesibus, præsertim Regni Neapolitani, & in ipsa Neapolis Civitate ea sibi licere putant, quæ permissa non sunt, quinimmo prohibita: siquidem nonnulli Episcopi, etiam in aliena Diœcesi, & extra domum propriæ habitationis, in privatis Laicorum domibus erigi faciunt Altare, ibique per unum, aut plures ex suis Capellanis vivificam Christi Hostiam immolare; Regulares vero in quibusdam Magnatum, seu aliarum Nobilium personarum privatis Oratoriis, quæ certis quandoque ex causis à S. Sede concedi solent, celebrare audent, vel plures Missas, quam in ipsis celebrare sit indultum, vel absque præsentia personarum, quarum contemplatione gratiosa concessio emanavit, vel extra debitas horas, & post meridiem, vel illis etiam diebus, quibus per Constitutiones Diœcesanas, aut etiam per Decreta S. Congr. Concilii celebrari prohibetur, aut quæ in ipsis Indultis Apostolicis excipiuntur, quominus in iis celebrari possit, aut etiam Altari portatili uti non verentur in Sanctarum Sanctionum contemptum, & S. Sacrificii irreverentiam.*

§. 3. *Quamobrem ad abusus hujusmodi eliminandos, & ad instaurandam venerationem tremendo Mysterio debitam, idem SS. D. N. ex unanimi voto S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum inhærendo declarationibus, alias hac de re editis, expresse declaravit, Episcopis, & his majoribus Prælatis, etiamsi Cardinalatus Dignitate fulgentibus, neque sub prætextu privilegii clausi in corpore Juris, neque alio quocunque titulo ullo modo licere extra domum propriæ habitationis in domibus Laicis, etiam in propria Diœcesi, quod fortius intelligitur in aliena, etiamsi Diœcesani consensus adhiberetur, erigere Altare, ibique Sacrosanctum Missæ sacrificium celebrare, seu celebrari facere, ac pari modo in Oratoriis privatis, quæ per S. Sedem concessa fuerint non licere Regularibus cujusvis Ordinis, aut Instituti, seu Congregationis, etiam Societatis Jesu, aut etiam cujuscunque Ordinis Militaris, etiam S. Joannis Hierosolymitani, aut aliis quibuscunque Sacerdotibus, etiamsi essent Episcopi, in iis celebrare in diebus Paschatis Resurrectionis, Pentecostes,*

Nativitatis D. N. J. Christi, aliisque anni festis solemnioribus, ac diebus in Indulto exceptis.

§. 4. *In reliquis vero diebus, prædictis Regularibus, seu Sacerdotibus quibuscunque, etiam Episcopis, in præfatis Oratoriis celebrare non licere, ubi etiam unica Missa, quæ in Indulto conceditur, celebrata fuerit, super quo celebraturus teneatur diligenter inquirere, & de eo se optime informare; atque illa, etiam in casibus permissis, celebrari nequeat post meridiem; demandando propterea ulterius, ac declarando in omnibus hujusmodi casibus personas quascunque dictas Missas audientes nullatenus Ecclesiæ præcepto satisfacere.*

§ 5. *Quo vero ad Altare portatile, iterum inhærendo declarationibus supradictis, censuit licentias, seu privilegia concessa nonnullis Regularibus* in cap. in his de privilegiis, *& per aliquos Summos Pontifices aliis Regularibus communicata utendi dicto Altari portatili, in eoque celebrandi absque Ordinariorum licentia in locis, in quibus degunt, omnino revocata esse per idem Sacrum Concilium, & propterea eosdem Regulares prohibendos, ne illis utantur, ac demandandum, prout præsentis Decreti tenore mandat Episcopis, aliisque Ordinariis locorum, ut contra quoscunque contravenientes, quamvis Regulares, procedant, etiam tamquam Sedis Apostolicæ delegati, ad pœnas præscriptas per idem Sacrum Concilium* in d. Decreto sess. 22. *usque ad censuras latæ sententiæ, tributa etiam eisdem facultate per hoc Decretum ita procedendi, perinde ac si per S. Sedem specialiter concessa fuisset; & ita Sanctitas Sua declarat, & servari mandat. Romæ hac die 15. Decembris 1703.*

3. Regulares possunt in suis Ecclesiis admittere quoscunque Sacerdotes Sæculares Missas celebrare volentes, dummodo non fuerint aliqua censura, vel impedimento Canonico Ligati; prout habetur in Concilio generali Lateranensi sub Leonis X. celebrato, in quo id expresse definitur. Veruntamen si ex justa Causa aliquis Ordinarius prohibeat, ne aliquis sacerdos subditus in dictis Ecclesiis Missam celebret, idque ipsis Regularibus manifestet, tenentur iidem prohibitionem observare; prout S. Congr. Concilii 2. Junii 1620. *in una Bononien.* decrevit: ita Lezana *tom. 1. cap. 12. n. 41. vers. ad 12.*

4. Peregrini, aut ignoti Sacerdotes Sæculares non debent facile admitti à Regularibus ad celebrandum in suis Ecclesiis absque litteris testimonialibus suorum respective Prælatorum: ex Decreto S. Concilii Tridentini *Sess. 23. cap. 16. de reform.* Regulares vero Sacerdotes iter agentes, sufficit, quod ostendant suorum Superiorum licentias, nisi ita sint cogniti, ut de eis nullus omnino suspicioni, aut dubitationi locus relinquatur, & ita disposuit Sixtus V. in quadam sua Constitutione, prout refert Roder. *tom. 2. q. 121. art. 1.* Navarrus *lib. 3. consil. tit. de celebrat Miss. consil. 5.*

5. Invitis Regularibus nullus Sacerdos ex quavis causa sive publica, sive privata in eorum Ecclesiis celebrare potest, ut constat *ex cap. Abbatem* 18. *q.* 2. ubi præcipitur, ut Sa-

cer-

cerdotes non audeant Missas celebrare in Monachorum Ecclesiis absque Monasteriorum Superiorum licentia. Regulares tamen libenter admittere debent Sacerdotes Sæculares volentes in eorum Ecclesiis celebrare; prout admonet Leo X. in sua 45. const. incip. *Dum intra* apud Roder. *in suo Bullar.*

C A P. XIII.

De privilegiis Regularium circa fundationes Conventuum.

1. IN erigendis, seu construendis Monasteriis, Conventibus, locisque Regularibus omnino servandum est in primis Decretum Tridentini *Sess.* 25. *cap.* 3. *de Regul.* scilicet, quod nova loca à Regularibus quibuscumque non recipiantur, nisi obtenta prius licentia Episcopi, in cujus Diœcesi erigenda sunt; deinde id quod præcipit Clemens VIII. in sua 99 Const. incip *Quoniam ad Institutam* : apud Cherub: *tom* 4. videlicet, quod locorum Ordinarii non possint licentiam ad novos Conventus cujusque Mendicantium Ordinis in Civitatibus, & locis eorum ordinariæ jurisdictioni subjectis, erigendos impertiri, nisi vocatis, & auditis aliorum in eisdem Civitatibus, & locis existentium Conventuum Superioribus, seu Procuratoribus, & aliis interesse habentibus, & causa, servatis servandis, cognita constiterit, in eisdem Civitatibus, & locis novos hujusmodi erigendos Conventus, sine aliorum detrimento commode sustentari posse; quam dispositionem extendit postea Gregorius XV. in sua 31. Const. incip. *Cum alias* : *in Bull. eod. tom.* scilicet, ut audiantur Regulares existentes, etiam in distantia quatuor Milliariorum, ut ipsi consensum præstent, quando constet, nullum inde detrimentum esse reportandum.

2. Quamvis ex variis privilegiis Apostolicis, præsertim Julii II. & Pauli V. poterant Regulares de sola Ordinarii licentia Monasteria, seu Conventus construere; modo tamen, quia dicta privilegia fuerunt revocata ab Urbano VIII. per suam 25. Constit. *tom.* 4. *Bullar.* requiritur copulative assensus Sedis Apostolicæ: ex Const. 27. Innocentii X. incip. *Instaurandæ* : eod. tom. 4. in qua prohibetur, ne deinceps aliquis Regularis Ordinis Mendicantium, vel non Mendicantium, Congregationis, Societatis, etiam Jesu, in aliqua Civitate, Castro, Villa, seu loco ad habitandum domos, vel loca quæcumque de novo recipere, seu Monasteria, Conventus, vel Collegia incipere, vel fundare præsumat absque Sedis Apostolicæ licentia speciali, plenam, & expressam faciente de prohibitione hujusmodi mentionem

in

in scriptis, & gratis concedenda, prævia examinatione Congregationis negotiis Episcoporum, & Regularium præpositæ; si secus egerint eo ipso pœnas privationis Officiorum, vocis activæ, & passivæ &c. incurrant: & nihilominus receptiones, fundationes, & erectiones sint ipso jure nullæ & invalidæ, & domos, & loca ipsa, ac personæ in eis degentes omnimodæ jurisdictioni, visitationi, & correctioni Ordinarii loci plene in omnibus subjaceant.

3. Præterea debet servari Decretum S. Congr. Concilii authoritate Urbani VIII. editum, quo cavetur, ne deinceps Monasterium, Conventus, Domus, Congregatio, vel Societas Religiosorum, seu Regularium ullibi recipiatur, nisi præter alia ad id requisita, in singulis hujusmodi locis duodecim saltem Fratres, aut Monachi, seu Religiosi degere, & ex redditibus, & consuetis eleemosynis detractis detrahendis, competenter sustentari valeant ad præscriptum Decreti Gregorii XV. hac de re editi; alioquin Monasteria, & loca præfata posthac recipienda, in quibus duodecim Religiosi sustentari, atque inhabitare non poterunt, & actu non habitaverint, Ordinarii loci visitationi, correctioni, atque omnimodæ jurisdictioni subjecta esse intelligantur; quæ omnia Innocentius XII. in Const. quæ incipit: *Nuper à Congregatione*: die 23. Novembris 1697. edita, confirmavit, & approbavit, & ab omnibus exacte, & perpetuo servari voluit, & mandavit.

4. Cum in prædictis Constitutionibus comprehendatur quodcumque Institutum, idcirco in casu, quo Clerici Regulares vellent in aliqua Civitate, vel loco domum de novo fundare, debent audiri alii Regulares ibi existentes; etiamsi pro fundatione dos sufficeret ad victum, & vestitum Religiosorum in numero, ut supra, præfixo, idque ad præcavendum præjudicium, quod ex ea possent forte recipere Mendicantes, qui ut plurimum, ex patrimonio incertæ mendicitatis sustentantur; ut notavit Monacellus *in suo Formul. part. 1. tit. 6. form. 19. n. 12.*

5. Et revera non est inspicienda qualitas Regularium, qui volunt introduci, sed præjudicium illorum, qui sunt jam introducti, quod non tantum evenire potest ex eleemosynarum quæstuatione, verum etiam ex concursus diminutione, nec non emolumentorum, quæ haberi solent ex Missarum celebratione, cadaverum tumulatione, & similibus, in quibus detrimentum reportari potest; idque etiam procedit in fundatione novi Conventus, seu Domus ejusdem Religionis, & Instituti, considerata ratione motiva dictarum Constitutionum, ne scilicet ex multiplicatione Regularium, præjudicium aliquibus inferatur: Pignatellus *tom. 1. consul. 177. n. 43.*

6. Ad erigendum Monasterium, seu Conventum in locis, in quibus ob sterilitatem, vel inopiam Regionis, & brevem aliorum Conventuum distantiam eleemosynæ ad congruam sustentationem Religiosorum non sufficiunt, exigitur à S. Congr. Episcop. & Regul. distantia unius loci ab alio plusquam quatuor milliariorum; prout

prout die 14. Aprilis 1673. decrevit in erectione Conventus in Insula Corsicæ, quod subinde Clemens X. in sua Const. incip. *Nuper* 1 confirmavit.

7. Sub earumdem Constitutionum dispositione comprehenduntur etiam Hospitia: prout in causa *Calagurritana* Hospitii de Bilbao, à Patribus Carmelitis Discalceatis, & in *Atrien.* Hospitii à Patribus Discalceatis S. Augustini S. Congregatio Episcop & Regul. 15. Septembris 1690. & 31. Augusti 1691. servari mandavit. Limita, nisi sint Hospitia merè Sæcularia, quæ tantum deserviant pro recipiendis Religiosis itinerantibus, ita ut in illis non servetur ulla forma Regularis, nec erigatur Ecclesia, seu Oratorium formale cum janua in publica via, sed tantum Oratorium internum ad effectum inibi Missas, & Orationes privatas celebrandi, nec Sacramenta administrentur, nec fiant publicæ Conciones, nec Divina, aliequæ functiones peragantur, nec cadavera tumulentur, nec Campanæ habeantur, nec quæstus fiant, nec eleemosynæ pro Missis quærantur, nec titulus Præsidentis, vel alterius Officialitatis assumatur ab ullo ex Religiosis ibi existentibus: *S. Cong. ibidem*.

8. Non tamen comprehenditur sub dicta dispositione translatio Conventus de uno ad alium locum in eadem Civitate, vel Oppido, quia ad hoc habent Regulares sufficientem facultatem ex privilegiis Clementis IV. Sixti IV. in sua Const. quæ incipit: *Regimini Universalis Ecclesiæ*: apud Confectium *fol.* 43. ubi ipsis conceditur, ut in Capitulo Generali, de consensu Capituli possint mutare Conventus de locis incommodis ad loca commodiora; nec dictis privilegiis obstant Tridentinum, nec Decreta præfata Clementis VIII. Gregorii XV. Urbani VIII. & Innocentii X. quia procedunt de nova erectione Conventus, per quam in aliquo loco nova Religio recipitur: ut colligitur ex ratione finali, quæ est, ne una Religio inferat cæteris præjudicium in ordine ad sustentationem, dum de novo recipitur, id enim minimè potest accomodari mutationi Conventus intra eandem Civitatem, vel locum, cum Religiosi ex eisdem eleemosynis, ut prius, sustentari possint: & ita decrevit S. Congr. Episcop. & Regul. ut refert Monacell. cit. *n.* 5. *&* 7.

9. Quoad facultatem, quæ à S. Sede locorum Ordinariis tribuitur visitandi Conventus parvos Regularium; advertendum est, quod omnes, & singuli hujusmodi Conventus cujuscunque sint Ordinis tam Mendicantium, quam non Mendicantium, Congregationis, & instituti, etiam Societatis Jesu, existentes intra fines Italiæ, & Insularum adjacentium, & erecti ante diem 21. Junii 1625. in quibus non morantur de familia saltem sex Religiosi, quorum ad minus quatuor debent esse Sacerdotes; necnon illi post dictum annum 1625. fundati, in quibus saltem duodecim Religiosi de familia non degunt, visitationi correctioni, & jurisdictioni Ordinarii loci manent subjecti: ex Decretis Urbani VIII. & Innocentii X. apud Lantusca *v. Conventus n.* 14. Adverte, quod Regulares nequeunt

absque

absque Summi Pontificis licentia deserere Monasteria semel accepta: constat *ex cap. unico de Religiosis domibus, & cap. cum ex eo de excess. Prælat. lib. 6.* & est lata excommunicatio contra oppositum facientes: Lezana *in Summ. cap. 9. n. 36.*

C A P. XIV.

De Privilegiis Regularium quoad Præcedentiam.

1. PRæcedentia nihil aliud est, quam jus occupandi digniorem locum, ita ut digniores inferioribus præcedant, inferiores vero locum illis digniorem reverenter cedant, & sic servetur Hierarchicus ordo tam in processionibus, aliisque functionibus, & actibus publicis, quam privatis, juxta Constitutionum Apostolicarum dispositionem, & præsertim Gregorii XIII. Const. quæ incipit; *Exposcit*: apud Cherub. *tom.* 2. editæ ad effectum supprimendi lites, & controversias, non solum inter Ordines Mendicantes, & Confraternitates super, & de præcedentia contendentes, sed etiam inter Monachorum Ordines: prout sæpe declararunt SS. Rit & Episcop. Congreg. apud Pignatellum *tom. 1. consult.* 137. *num.* 22. nec præfatum jus præcedentiæ ambitionem, aut fastum redolet, nisi quis dixerit, fastum, vel ambitionem redolere Sacram Hierarchiam, ac ipsius ordinem, quod nemo, nisi insipiens, vel invidus dixerit.

2. In præcitata Constitutione Gregorii XIII. decernitur, quod quicumque ex Fratribus Mendicantibus inter se de præcedentia hujusmodi contendentibus, aut Confratribus, inter quos lites de eadem ortæ jam sint, seu oriri contigerit in futurum, qui in quasi possessione præcedentiæ, & juris præcedendi sunt positi (quibuscumque reclamationibus, appellationibus, aliisque subterfugiis prorsus remotis, & cessantibus, & postpositis) in Processionibus tam publicis, quam privatis præcedere debeant.

3. Deinde sancitur, quod quando non probetur, aut non constet de quasi possessione præcedentiæ hujusmodi, inter Fratres quidem Mendicantes, ii, qui antiquiores in loco controversię: Confratres verò inter se litigantes, ii, qui prius Saccis usi sunt, in Processionibus, tam publicis, quam privatis, præcedere debeant, ita ut si contigerit nova Monasteria, aut Domos alicujus Ordinis Mendicantium fundari in loco, in quo alterius Ordinis ex dictis Mendicantibus Monasteria prius erecta, & instituta sint, ille Ordo, qui prius Monasterium, seu Domum in loco habuerit, præcedat.

4. Præterea, quia inter prædictos Ordines plerumque alia in Processionibus, & alia in Conciliis Generalibus, & aliis actibus publicis, sive privatis ratio circa modum præcedendi servatur, declarat Pontifex, nol-

nolle per præsentes prærogativis dictorum Ordinum quoad præcedentias hujusmodi, quæ propriis Ordinibus, præterquam in Processionibus prædictis debentur, præjudicium ullum irrogari. Non obstantibus quibuscumque privilegiis, & indultis in contrarium &c. vide Pignatell. *ibi. n. 3.*

5. Idem postea disposuit Urbanus VIII. in sua 239. Constit. incip. *Nuper pro parte*: apud Cherub. *tom.* 4. in qua confirmantur varia S.Cong. Decreta, quæ dispositioni dictæ Constitutionis Gregorianæ innituntur, & per quam revocatur Constitutio 71. S. Pii V. quæ incipit. *Divina disponente Clementia* Bullar. *tom* 2. præcedentiæ inter Mendicantes dispositiva. Cæterum, ubi adest consuetudo, quod Regulares præcedant inter se ratione originis Religionis, & non fundationis Conventus, est servanda, prout *in Forolivien.* 23. Februarii 1693. S. Congr. Episcop. & Regul respondit.

6. Quoties in locis existunt plures Conventus ejusdem Ordinis diversis temporibus fundati, antiquioritas unius communicat præcedentiam omnibus aliis ejusdem Ordinis, quomodolibet posterioribus, ut tenuit Rota in variis decisionibus: apud Monacell. *part. 2. Formul. in append.* nam ubi militat eadem ratio, eadem debet militare juris dispositio. Quocirca, cum in multis locis Italiæ, Hispaniæ, & Galliæ exortæ fuissent lites inter Augustinianos, Carmelitas, Trinitarios, & alios super præcedentia, quam contra Fratres Minores strictioris Observantiæ sibi juste deberi prætendebant, negotio ad Clementem VIII. delato, & diligenter examinato, decrevit in sua 92. Const. incip. *Ex injuncti nobis*: apud Cherub. *tom. 3.* Fratres Minores Strictioris Observantiæ ubique locorum, præsertim in Italia, & Gallia, omnibus, & singulis privilegiis, gratiis, indultis, tam in Spiritualibus, quam in temporalibus, ac præcedentiis in processionibus, funeralibus, & concursu cum aliis Religionibus &c. gaudere, quibus Fratres Minores de Observantia fruuntur, & gaudent.

7. Sed quia prædictum Clementis VIII. Decretum non nominabat Fratres Minores Discalceatos Hispaniæ (qui profecto strictioris Observantiæ sunt, sicut Recollecti in Gallia, & Reformati in Italia) idcirco adversus illos Augustiniani insurrexerunt, & causa ad Sedem Apostolicam delata, Urbanus VIII. in sua Const. quæ incipit. *Ex Incumbenti*: apud Cherub. *tom.* 4. decrevit, præcedentiam in concursu cum aliis Regularibus, in processionibus, & aliis actibus sive publicis, sive privatis semper competere dictis Discalceatis, sive soli de per se, & sub propria Cruce, sive sub Cruce, & cum familia de Observantia incedant, sive Discalceati, Reformati, Recollecti, aut alio quovis nomine nuncupentur, dummodo sint vere Reformati Ordinis S. Francisci, nec non gaudere, & frui debere omnibus aliis prærogativis, ac præeminentiis in supradicta Bulla Clementis VIII. expressis; & ita in posterum ubique servari mandavit.

8. Idem Urbanus VIII. per suas

litteras in forma Brevis die 17. Novembris 1642. expeditas decrevit, ne ulli Ordinis Minorum Fratres Laici, seu Conversi quovis sub prætextu, quæsito colore, vel ingenio, etiam ratione antiquioris suæ ad habitum Regularem dicti Ordinis receptionis, aut in eo emissæ professionis, seu cujusvis consuetudinis Fratres Clericos ejusdem Ordinis in quibusvis functionibus tam publicis, quam privatis præcedere audeant sub pœna excommunicationis ipso facto incurrenda, quam etiam quicumque Superiores ejusdem Ordinis quoquomodo id permittere audentes, incurrunt: *Non obstantibus Constitutionibus Apostolicis, & dicti Ordinis, privilegiis, & consuetudinibus &c.* Quoad Novitios, S. Congr. Episcop. & Regul. die 8. Augusti 1653. statuit, & decrevit, eisdem, quousque professionem emiserint, tam in publicis, quam in privatis functionibus ultimum locum deberi: apud Lantusca *V. præcedentia num.* 1. & 2.

9. Qui à statu Laicorum, seu Conversorum legitima licentia transit ad illum Clericorum præfati Ordinis Minorum de Observantia non gaudet præcedentia à die susceptionis habitus, sed Clericatus, prout S. Congr. Episcop. & Regul. 26. Februarii 1649. decrevit; nisi in Brevi Apostolico indulgente transitum aliud disponatur: Lantusc. *loc. cit. n.* 3. Inter Moniales præcedentia non à die receptionis habitus, sed ab illo professionis attenditur: ex Decreto S. Cong. *in una Paduana* 1608. apud Barbos. *in decis. Apostolicis V. præcedentia n.* 29. Lantusc. *n.* 14.

C A P. X V.

De aliis immunitatibus, & privilegiis, præsertim Canonis, Fori, & exemptionis à solutione Decimarum, Oblationum, Gabellarum, & contributionum, quibus fruuntur Regulares.

1. Inter alias Religiosæ professionis prærogativas, illa præcipuum locum tenet; scilicet, quod per eandem in statu gratiæ emissam, Religiosi sic professi omnium delictorum suorum condonationem, quoad omnem pœnam temporalem pro illis in Purgatorio debitam, obtineant: ex communi SS. Patruum consensu, ut docet S. Thom. 2. 2. *quæst. ult. art.* 3. quæ tamen condonatio, si professio facta fuerit in mortali peccato, minimè per subsequentem justificationem reviviscit, quia ut ait Cajetanus 2. 2 *q. ult. art.* 3. id solum competit Sacramentis;

po-

potest verò reviviscere, quando professio per accidens fuerit invalida, sed bona fide, & in statu gratiæ facta, ac postea ratificata.

2. Per professionem in Religione approbata tollitur irregularitas ex defectu Natalium contracta, & in jure expressa, quapropter illegitimus professionem emittens fit habilis ad omnes Sacros Ordines suscipiendos: minimè tamen ad Ecclesiasticas dignitates, & Prælaturas, sive Saeculares, sive Regulares, prout habetur in *cap. 1. de fil. Presbyt.* extenditur etiam hoc privilegium ad professionem, quæ fit in Societate Jesu per Vota simplicia, per quæ profitens in ea fit verus Religiosus: Sanchez in Decal. *lib. 5. cap. 5. n. 13.*

3. Dissolvuntur etiam per professionem non solum sponsalia de futuro, sed etiam Matrimonium ratum non consummatum; ut habetur *in cap. Ex publico de convers. conjug.* quod tamen per quæcumque Vota simplicia, etiam in Societate Jesu emissa, non dissolvitur, ut docet Vasquez *in 1. 2. disp. 165. cap. 10.*

4. Expiatur quoque per professionem macula quoad actus temporales, ita ut ineptus ad testificandum ob perjurium, vel furtum commissum, fiat per eam aptus ad testimonium ferendum: Sanchez ut supra *n. 27.* Tollitas pariter per eandem crimen ingratitudinis filii profitentis erga Patrem, ob quam exhæredari poterat; quare ob illam exhæredari nequibit, etsi in Testamento Patris ante professionem facto exhæredatus sit: ita deciditur *in cap. final. 19. quæst. 3.* & docent Molina *tom. 1. de just. disp.* 175. *dub. ult.* Rodriguez *tom. 1. q. 13. art. 3.* liberatur etiam filius à Patria potestate, eo quod per professionem transit omninò in Superioris potestatem, ac proindè Patria potestas in ipsum cessat, Navarrus *Comment. 3. de Regul. n. 41.*

5. Vota omnia personalia, realia, & mixta cessant per professionem in Religione approbata emissam, ut concors Doctorum sententia tenet: *ex cap. script. de Voto, & cap. penult. de Regul. in 6* neque ad hoc requiritur aliqua intentio in profitente, eo quod ex natura professionis id oriatur, cum per solemnem professionem homo mortuus Mundo reputetur, Deoque vivere incipiat, a que adeo cessante vita præterita, etiam vota in illa emissa cessare videantur: S. Thom. 2. 2. *q. 88. art. 12. ad primum*; D. Anton. 2. *part. tit.* 11 *cap.* 2 § 8. *notabis 2. & alii comm.* Extinguuntur etiam juramenta de rebus piis ad Deum solum facta, quia hæc se habent quasi quædam Vota; Suarez *tom. 2. de Religione lib. 6 de Voto cap. 14. n. 12.* Si autem juramentum esset homini præstitum, & ab eo acceptatum, minimè posset per professionem extingui, cum sit jus acquisitum tertio: Sanchez *in Decal. lib. 5. cap. 5. n. 45.* ubi multa de hoc privilegio.

6. Omnes utriusque sexus Religiosi approbatam à Sede Apostolica Religionem profitentes gaudent privilegio Canonis: *Si quis suadente*: nam per illud verbum *Monachum* in Canone positum, intelliguntur omnes professi, vel professæ in Religione approbata; ita *D.D. commun.*

7. Laici, seu Conversi, & Con-

versæ gaudent etiam dicto privilegio ut patet ex cap. *Non dubium de sent. excomm.* Novitii quoque eodem privilegio fruuntur, quia cum sint in via ad Religionis professionem, in favorabilibus Monachi reputantur: ex cap. *Religiosi de sent. excomm.* ita declaravit Bonifacius VIII. & docent comm. D.D.

8. Tertiarii, & Tertiariæ collegialiter viventes, seu cum Claustralibus habitantes, necnon Mulieres virginalem, seu cælibem, aut castam vidualem expresso Voto, & sub habitu Regulari vitam traducentes dicto privilegio Canonis, aliisque omnibus, quibus Fratres Ordinis, cujus tertiæ Regulæ habitum gestant, potiuntur, & gaudent: ut constat ex variis Summorum Pontificum privilegiis, præsertim Leonis X. in Bulla, quæ incipit: *Ea quæ per Sedem Apostolicam*: vide Roder. in comp. *resol.* 116. Cæteri autem Tertiarii, & Tertiariæ conjugati, aliique extra supradictos eo privilegio non fruuntur, ut patet ex præcitata Bulla Leonis X. de quibus vide supra *cap.* 5.

9. Omnes prædicti Religiosi, Religiosæ, Tertiarii, & Tertiariæ, necnon Milites, seu Equites S. Joannis Hierosolymitani, aliique vota obedientiæ, paupertatis, & Castitatis emittentes, sicut gaudent privilegio Canonis, ita etiam privilegio fori fruuntur, ut dictum est supra *cap.* 3. & 4. quamvis præfati Equites in causis civilibus, & in his, in quibus deliquerint respectu officiorum mere Sæcularium, quæ ab ipsis ex commissione Principis, vel Magistratus administrantur, & in delictis gravibus, ratione quorum privilegium fori amittunt, apud Judicem Sæcularem possint conveniri; prout docent Rodericus *tom.* 1. *q.* 2. *art.* 2. *& alii*, quos refert Hieron. Roder. in suo comp. *resol.* 28. *n.* 1.

10. Regulares Mendicantes utriusque sexus à solutione gabellarum, & quarumcunque contributionum sunt exempti: ex privilegiis Apostolicis, præsertim S. Pii V. in Bulla, quæ incipit: *Dum ad uberes*; A solutione quoque Decimarum sunt exempti; tum ex jure communi, tum ex multis privilegiis, præsertim Sixti IV. in Bulla, quæ habetur in Monum. Ord. *fol.* 60. *& fol.* 143. *concess.* 347. Alexandri VI. in Bulla, quæ habetur in supplem. *fol.* 3. *concess.* 4. Leonis X. in Bulla, quæ habetur in eod. supplem. *fol.* 48. *concess.* 143 & aliorum, de quibus Casarub in comp. privil. Mendicant. *V. Decimæ*: videantur tamen D. D. qui hac de re tractant, & attendatur consuetudo patriæ, & Religionum.

11. Alia plurima privilegia Regularibus Ordinibus à summis Pontificibus sunt concessa, quæ hic recensere impossibile est, consulat idcirco unusquisque propria, & perpendat, an in vigore sint, an revocata; quæ vero in præsenti opusculo referuntur, omnia S. R. E. censuræ libens subiicio.

F I N I S.

IN-

INDEX MATERIARUM,

Quæ in hoc Volumine continentur.

A

ABBAS.

ABSOLUTIO.

ALIENATIO.

B

BULLÆ.

C

CADAVER.

CANONES.

CAR-

gu-

CONFIRMATIO PRIVILEGIORUM.

CONFESSARIUS REGULARIUM.

CONFESSARIJ SÆCULARIUM.

Ap-

Quo-

MA-

M

MARE MAGNUM.

MENDICATIO.

MISSA.

MONASTERIUM.

MONIALIS.

Pro

N

NOVITIUS.

O

OFFICIUM DIVINUM.

ORACULUM.

Epi-

PROCESSIO.

PROFESSIO.

PROVINCIALIS.

Q. Quar.

Q

R

Pec.

Quoad

VOTUM.

LAUS DEO.

